

ז"ה לה'

בס"ד

ספר

חוקי החיים

דאוקומי גירסא קיעתא דשמיא · כמעשה הראשונים מן קדמיתא . זאת לפנים בישראל סדרו חכימיא · אשר בינינו חק לישראל יום יום ידרשון כמשלש שניא . ועתה הנה הבאתי חדש בקרבי לרבות הלילות כמתכונתא דלא מתניא . כל ימי חייך הלילות ספר קדמאי להתוויא . וברבות לראש לבני הגדול **אברהם** רחימאה נר"ו עוזרי כי לסייעני הפליא עצה הגדיל תושיה . ולא שמן ובדש דלא פקיע עלמא אסרי ס"אחז להגות בו תמידין כסדרן עולת תמיד העשויה · וזכור לטוב להנביר הסר המרומם סי' **אלעזר הילל** בכר **מנוח** ולה"ה אשר כמוהו לא היה · ואף כי אחרי מותו עוד ידו נטויה . למתויק ולמעוז ולהדפוס'י הדר'א תנלכ"ם בו"ג נהרי דאפרסמונא דכיא · וזאת התעודה דלא חיכרו לילם שא לגירסא מקרבת את הגאולה · וירושלם הבנויה · והמקדש על מכונו כהר המוריה , עד ימבר · הלום המאסף הצעיר

חיים פלאג'י ס"ט

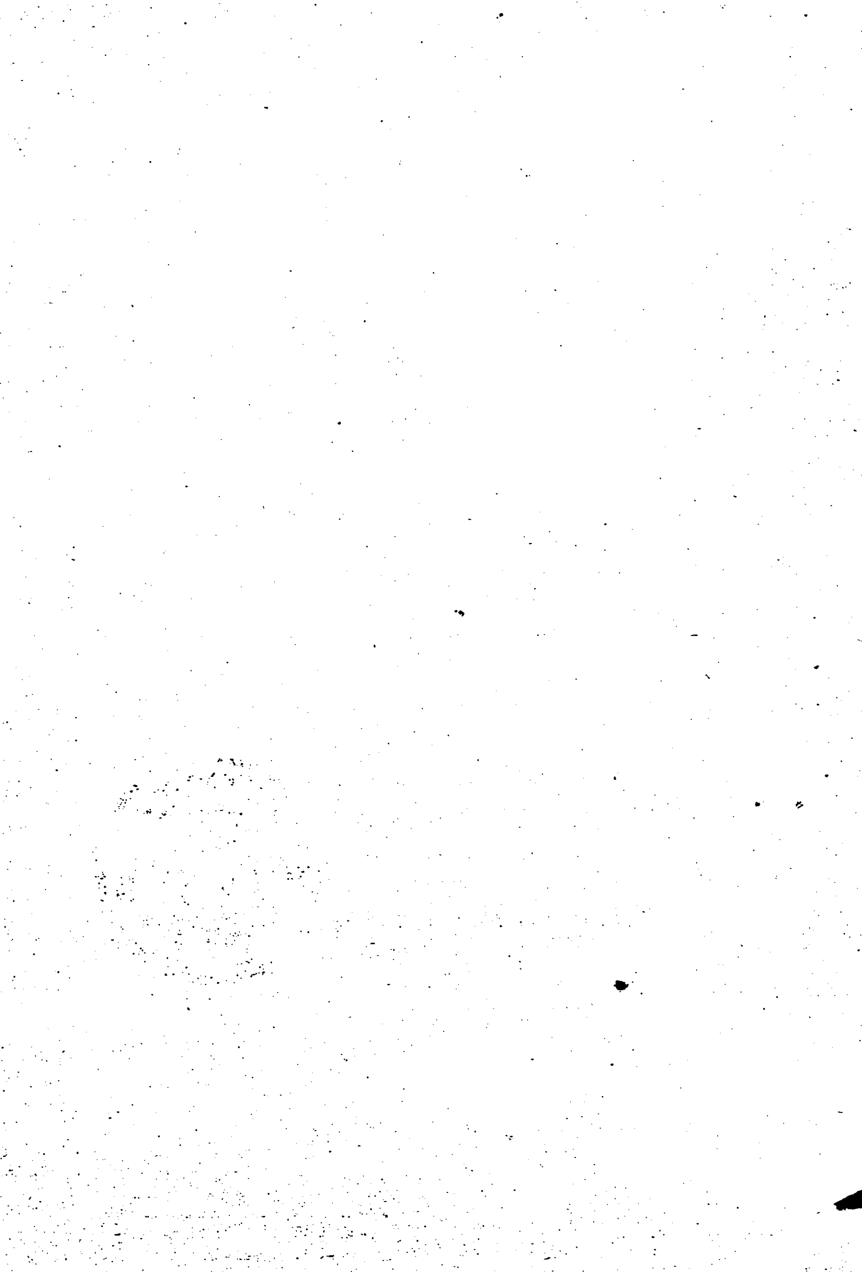
נדפס פה **אזמיר** יע"א

המ"ח המלך שולטן **עבדול חמיד** יר"ה ותמ"א

שנת והיו **חק בישראל**

בדפוס של חיים אברהם די שיגורה הי"ו וס"ט

בס"ד

ספר

חוקי החיים

על ספר חוקה

חיים תחילה אגיע לפניך הזוכה מפי כ"ג עט"ר מוה"ר מה"ל ענף בונה דקנ"ח שע"ד מס' כ"י וזה נוסחו. לזכך הנפש ולהאירה ולהוסיף בה כח והארה להתקשר למעלה בקדושה

עליונה בלילה קודם שהעסוק בתורה יכוין לשו הכונות בתחילה יכוין בהוי"ה במילוי יודין ושוב באהיה במילוי יודי"ן עמה. אח"כ בשם ס"ג ואח"כ בשם אהיה במילוי יודי"ן עמה. ואח"כ בשם מ"ה ושוב באהיה במילוי אלפין. ושוב בשם ב"ן ובאהיה דההי"ן. והיותר טוב כי תשלבם יחד זה בזה דהיינו שתקח יו"ד אותיות דהויה במילוי יודי"ן ויו"ד אותיות אהיה דיודי"ן ותשלב יחד אות מזה ואות מזה עד שתשלים וכן בשם ס"ג עם קס"א ושם מ"ה עם קמ"ג ושם ב"ן עם קנ"א השילוב בתחילה משם הויה ע"כ. ועוד שם דקנ"ע לכונות בלימוד שיהיה דרך ארוכה לכל ימות השבוע וכתב הרמב"ם פ"ג מה' ת"ת וז"ל אף עפ"י שמצוה ללמוד ביום ובלילה אין אדם לומד רוב חכמתו אלא בלילה לפיכך מי שרוצה לזכות בכתר התורה יזהר בכל לילותיו ולא יאבד אפי' אחת מהן בשינה ואכילה ושתיה ושיחה וכיוצא בהן אלא בת"ת ודברי חכמה אמרו חכמים אין רינה של תו' אלא בלילה שנא' קומי רוני בלילה וכל העוסק בתורה בלילה חוט של חסד נמשך עליו ביום שנא' יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמו תפלה לא' חיי וכל בית שאין נשמעין בו ד"ת בלילה אש אוכלתו שנא' כל חשך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נופח וכו' ע"כ. והזוה"ק מלא בכמה דוכתי בשבח שמגיע להלומד בלילה ועיין של"ה סי' ג' וקב"ח פ' בא. והתייגעו ורא:

The
UNIVERSITY
OF CHICAGO
LIBRARY

המוליך לביתו אוכל מהם עראי עד שהוא מגיע לביתו . ו הפרד והצמוקין והחרובין משיעמיד ערימה השבולת משימרח ואם אינו ממרח עד שיעמיד ערימה הקטניות משיכבור ואם אינו כובר עד שימרח אע"פ שמרח נוטל מן הקוטעים ומן הצדדים וממה שבתוך התבן ואוכל . ז היין משיקפה אע"פ שקפה קולט מן הגת העליונה ומן הצנור ושותה השמן משירד לעוקה אע"פ שירד נוטל מן העקל ומבין הממל ומבין הדפים ונותן לחמטה ולתמחוי אבל לא יתן לקדרה ולאלפס כשהן רותחין ר' יהודה אומר לכל הוא נותן חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר . ח העגול משיחליקנו מחליקים בתאנים ובענבים של טבל ר' יהודה אוסר . המחליק בענבים לא הוכשר ר' יהודה אומר הוכשר הגרוגרות משידוש ומגורה משיעגל . היה דש בחבית ומעגל במגורה נשברה החבית ונפתחה המגורה לא יאכל מהם עראי ר' יוסי מתיר .

תלמוד ירושלמי פ"א דברכות הי' א'

א"ר זעירא בשם ר' אבא בר ירמיה ג' הן תכף לסמיכה שחיטה . תכף לנט"י ברכה תכף לגאולה תפלה . תכף לסמיכה שחיטה וסמך ושחט . תכף לנט"י ברכה שאו ידיכם קדש וברכו את ה' . תכף לגאולה תפלה והיו לרצון אמרי פי מה כתיב בתריה יענך ה' ביום צרה א"ר יוסי בר' בון כל מי שהוא תוכף סמיכה לשחיטה אין פיסול נוגע באותו קרבן וכל מי שהוא תוכף לנטילה ברכה אין השטן מקטרג באותה סעודה . וכל מי שהוא תוכף גאולה לתפלה אין השטן מקטרג באותו יום א"ר זעירא אנא תכפית גאולה לתפלה ואתפסתי באנגריא להוליך הדס לפלטין אמר לו ר' בוא הא אית בני אינשי יהבין פרטין לראות הפלטין כ"ש למלך . א"ר אמי כל מי שאינו תוכף גאולה לתפלה למה הוא דומה לאוהבו של מלך שבא ודפק על פתחו של מלך יצא לידע מה הוא מבקש ומצאו שהפליג גם המלך הפליג ממנו ואינו עונהו מיד .

זוהר חדש ס' בראשית דע"ה ע"א

אמ"ר יוחנן בא וראה מעלתו של אדם שהגדילו הקב"ה מכל שאר הנבראים היאך א"ר אבהו כל מה שברא הקב"ה אמר לפועלים הלא שהם יעשו לבדם ולא נתייחד הוא עמהם אמר לבריאת הארץ תוצא הארץ נפש חיה וגו' אמר למים ישרצו המים והוא לא נתייחד עמהם בבריאה

דהאך לפרש לימים סידרו ענייני שבת בששי כיון שלא נסדר לשבת עצמו ואני ג"כ אעשה כן ויש ילינו עלי דלא הבאתי על התלמוד פירוש דידעתי דמי שלא יבין וצריך להתלוות עמו חכם גם עם הפירוש לא יבין ומגדר גזיר להביא חכם לביתו ללמוד תורת **חיים** ׃

זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי .
זכרתי בלילה שמך ה' ואשמרה תורתך ׃

סדר בראשית

ליל א'

ויהי ערב ויהי בקר יום אחד

משנה מעשרות פרק א'

כלל אמרו במעשרות כל שהוא אוכל ונשמר וגדוליו מן הארץ חייב במעשרות ועוד כלל אחר אמרו כל שתחלתו אוכל וסופו אוכל אע"פ שהוא שומרו להוסיף אוכל חייב קטן וגדול וכל שאין תחלתו אוכל אבל סופו אוכל אינו חייב עד שיעשה אוכל . ב מאימתי הפירות חייבות במעשרות התאנים משיבחילו הענבים והבאשים משהבאישו האוג והתותים משיאדימו וכל האדומים משיאדימו הרמונים משימסו התמרים משיטילו שאור האפרסקים משיטילו גידים האגוזים משיעשו מגורה ר' יהודה אומר האגוזים והשקדים משיעשו קליפה . ג החרובין משינקדו וכל השחורים משינקדו האגסים והקרוסטומלין והפרישים והעוזרדים משיקרחו וכל הלבנים משיקרחו התלתן משתצמח התבואה והזיתים משיכניסו שליש . ד ובירק הקשואים והדלועים והאבטיחים והמלפפון התפוחים והאתרוגין חייבים גדולים וקטנים ׳ ר"ש פוטר את האתרוגין בקטנן ׳ החייב בשקדים המרים פטור במתוקים החייב במתוקים פטור במרים . ה איזהו גרנן למעשרות הקישואים והדלועים משיפקסו ואם אינו מפקס משיעמיד ערימה אבטיח משישלק ואם אינו משלק עד שיעשה מוקצה ירק הנאגד משיאגד אם אינו אוגד עד שימלא את הכלי ואם אינו ממלא את הכלי עד שילקט כל צורכו כלכלה עד שיחפה ואם אינו מחפה עד שימלא את הכלי ואם אינו ממלא את הכלי עד שילקוט כל צורכו במה דברים אמורים במוליך לשוק אבל במוליך

המוליך לביתו אוכל מהם עראי עד שהוא מגיע לביתו . ו הפרד והצמוקין והחרובין משיעמיד ערימה הקשואים משימרח ואם אינו ממרח עד שיעמיד ערימה הקטניות משיכבור ואם אינו כובר עד שימרח אעפ"י שמרח נוטל מן הקוטעים ומן הצדדים וממה שבתוך התבן ואוכל . ז היין משיקפה אעפ"י שקפה קולט מן הגת העליונה ומן הצנור ושותה השמן משירד לעוקה אעפ"י שירד נוטל מן העקל ומבין הממל ומבין הפצים ונותן לחמטה ולתמחוי אבל לא יתן לקדרה ולאלפס כשהן רותחין ר' יהודה אומר לכל הוא נותן חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר . ח העגול משיחליקנו מחליקים בתאנים ובענבים של טבל ר' יהודה אוסר . המחליק בענבים לא הוכשר ר' יהודה אומר הוכשר הגרוגרות משידוש ומגורה משיעגל . היה דש בחבית ומעגל במגורה נשברה החבית ונפתחה המגורה לא יאכל מהם עראי ר' יוסי מתיר .

תלמוד ירושלמי פ"א דברכות הל' א'

א"ר זעירא בשם ר' אבא בר ירמיה ג' הן תכף לסמיכה שחיטה . תכף לנט"י ברכה תכף לגאולה תפלה . תכף לסמיכה שחיטה וסמך ושחט . תכף לנט"י ברכה שאו ידיכם קדש וברכו את ה' . תכף לגאולה תפלה יהיו לרצון אמרי פי מה כתיב בתריה יענך ה' ביום צרה א"ר יוסי בר' בון כל מי שהוא תוכף סמיכה לשחיטה אין פיסול נוגע באותו קרבן וכל מי שהוא תוכף לנטילה ברכה אין השטן מקטרג באותה סעודה . וכל מי שהוא תוכף גאולה לתפלה אין השטן מקטרג באותו יום א"ר זעירא אנא תכפית גאולה לתפלה ואתפשתי באנגריא להוליך הדס לפלטין אמר לו ר' בוא הא אית בני אינשי יהבין פריטין למיחמי פלטין כ"ש למלך . א"ר אמי כל מי שאינו תוכף גאולה לתפלה למה הוא דומה לאוהבו של מלך שבא ודפק על פתחו של מלך יצא לידע מה הוא מבקש ומצאו שהפליג גם המלך הפליג ממנו ואינו עונהו מיד .

זוהר חדש ס' בראשית דע"ה ע"א

אמ"ר יוחנן בא וראה מעלתו של אדם שהגדילו הקב"ה מכל שאר הנבראים הואיל א"ר אבהו כל מה שברא הקב"ה אמר לפועלים הלא שהם יעשו לבדם ולא נתייחד הוא עמהם אמר לבריאת הארץ תוצא הארץ נפש חיה וגו' אמר למים ישרצו המים וקוה לא נתייחד עמהם

בבריא

דהנה לנשרא לימים סידרו ענייני שבת בששי כיון שלא נסדר לשבת עצמו ואני ג"כ אעשה כן וא"ל יליצו עלי דלא הבאתי על התלמוד פירוש דידעתי דמי שלא יבין וצריך להתלוות עמו חכם גם עם הפירוש לא יבין ומנדר גדול להביא חכם לביתו ללמוד תורת **חיים** ׃

זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי .
זכרתי בלילה שמך ה' ואשמרה תורתך ׃

סדר בראשית

ליל א'

ויהי ערב ויהי בקר יום אחד

משנה מעשרות פרק א'

כלל אמרו במעשרות כל שהוא אוכל ונשמר וגדוליו מן הארץ חייב במעשרות ועוד כלל אחר אמרו כל שתחלתו אוכל וסופו אוכל אעפ"י ששומרו להוסיף אוכל חייב קטן וגדול וכל שאין תחלתו אוכל אבל סופו אוכל אינו חייב עד שיעשה אוכל . ב מאימתי הפירות חייבות במעשרות התאנים משיבחילו הענבים והבאשים משהבאישו האוג והתותים משיאדימו וכל האדומים משיאדימו הרמונים משימסו התמרים משיטילו שאור האפרסקים משיטילו גידים האגוזים משיעשו מגורה ר' יהודה אומר האגוזים והשקדים משיעשו קליפה . ג החרובין משינקדו וכל השחורים משינקדו האגסים והקריסטומלין והפרישים והעוזרדים משיקרחו וכל הלבנים משיקרחו התלתן משתצמח התבואה והזיתים משיכניסו שליש . ד ובירק הקשואים והדלועים והאבטיחים והמלפפונות התפוחים והאתרוגין חייבים גדולים וקטנים ׃ ר"ש פוטר את האתרוגין בקטנן ׃ החייב בשקדים המרים פטור במתוקים החייב במתוקים פטור במרים . ה איזהו גרנן למעשרות הקישואים והדלועים משיפקסו ואם אינו מפקס משיעמיד ערימה אבטיח משישלק ואם אינו משלק עד שיעשה מוקצה ירק הנאגד משיאגד אם אינו אוגד עד שימלא את הכלי ואם אינו ממלא את הכלי עד שילקט כל צרכו כלכלה עד שיחפה ואם אינו מחפה עד שימלא את הכלי ואם אינו ממלא את הכלי עד שילקוט כל צרכו במה דברים אמורים במוליך לשוק אבל

במוליך

ליל ב'

ויהי ערב ויהי בקר יום שני

שקלים פרק א'

באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים בחמשה עשר בו קורין את המגילה בכרכין ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקואות המים ועושין כל צרכי הרבים ומציינין את הקברות ויוצאין אף על הכלאים: ב א"ר יהודה בראשונה היו עוקרין ומשליכין לפניהם משרבו עוברי עבירה היו עוקרין ומשליכין על הדרכים התקינו שיהו מפקירין כל השדה כולה: ג בחמשה עשר בו שלחנות היו יושבין במדינה בעשרים וחמשה ישבו במקדש משישבו במקדש התחילו למשכן את מי ממשכנין לוים וישראלים גרים ועבדים משוחררים אבל לא נשים ועבדים וקטנים כל קטן שהתחיל אביו לשקול על ידו שוב אינו פוסק ואין ממשכנין את הכהנים מפני דרכי שלום: ד א"ר יהודה העיד בן בוכרי ביבנה שכל כהן ששוקל אינו חוטא אמר לו רבן יוחנן בן זכאי לא כי אלא כל כהן שאינו שוקל חוטא אלא שהכהנים דורשים מקרא זה לעצמן וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל הואיל והעומר ושתי הלחם ולחם הפנים שלנו היאך נאכלים: ה אעפ"י שאמרו אין ממשכנין נשים ועבדים וקטנים אם שקלו מקבלים מידן הגוי והכותי ששקלו אין מקבלין מידן ואין מקבלין מידן קני זבים וקני זבות וקני יולדות וחטאות ואשמות אבל נדרים ונדבות מקבלין מידן זה הכלל כל שנדר ונדב מקבלין מידן וכל שאינו לא נדר ולא נדב אין מקבלין מידן וכן הוא מפורש על ידי עזרא שנא' לא לכם ולנו לבנות בית לאלקינו: ו ואלו שחייבין בקלבון לוים וישראלים וגרים ועבדים משוחררים אבל לא כהנים נשים ועבדים וקטנים השוקל על ידי כהן על ידי אשה על ידי עבד על ידי קטן פטור ואם שקל על ידו ועל יד חבירו חייב בקלבון אחד ר' מאיר אומר שתי קלבונות הנותן סלע ונוטל שקל חייב שתי קלבונות: ז השוקל על ידי עני ועל ידי שכנו ועל יד בן עירו פטור ואם הלוום חייב האחין השותפין שחייבים בקלבון פטורים ממעשר בהמה ושחייבין במעשר בהמה פטורין מן הקלבון וכמה הוא קלבון מעה כסף דברי רבי מאיר וחכמים אומרים חצי:

כשברא את האדם נתייחד הקב"ה עמהם בעשייתו ואמר נעשה אדם ונתן בו קלסתר פנים ראיה ריח קומה הליכה מישוש דיבור עשיה שמשילו כמעשה ידיו הקב"ה תמשילהו במעשה ידך כל שתה תחת רגליו וכשזרק בו נשמה קם על רגליו ונדמה לתחתונים ולעליונים נדמה גופו לארץ ונשמתו לעליונים בתואר והדר וכבוד באימה וביראה הקב"ה וכבוד והדר ת עטרהו ׃

טובה תוכחת

איתא בעירובין אמר"ט תמה אני אם יש בדור הזה מי שיוכל להוכיח דאם אמר טול קיסם מבין עיניך אומר לו טול קורה מבין עיניך א"ר אלעזר תמה אני אם יש בדור הזה שמקבל תוכחה . אר"ע תמה אני אם יש בדור הזה מי שיודע להוכיח ע"כ וביאור הג' היינו דמי פתי יסור הנה לעמוד על הבימה בתוכחות על עון דהלא מגד ולזה עליו בושה וכלימה שאותו ידוע כי הוא בא לקשוט אחרים ואיהו גופיה מלוכלך מכמה עבירות ולז"א ר"ט אם יש בדור הזה מי שיוכל להוכיח כיון דגם הוא לא יבצר דיש בו מן העברות שמוכיח עליהם ובא ר"א להוסיף דאפי' כי אין מעשיו מפורסמים רק במחשך מעשיו ובעיני הבריות כפרוש שכמי אפ"ה לא יעשה פרי ועליהו יבול ולא לתרופה כיון דאינו מן הלב אינו נכנס ללב והוא לה'ב שיוצא מן הל'ב הוא הב'ל דנהפך הלה'ב להבל ולכן אמר אם יש בדור הזה שמקבל תוכחת דדבריו אינם מקובלים כי דוקא מי שיש בו יר"ש דבריו נשמעים דדברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב ולזה הוסיף לבאר רע"ק אם יש בדור הזה מי שיודע להוכיח כדפי' הרב ר"ת של תבה"ל את פיך לעשות מן לה'ב הב'ל דהלב אינו עמו פיו ולבו שוין ונמצא שאינו יודע להוכיח כן פי' הרב זרע אברהם ק"ק פ"ב ׃

הלכה

הרמב"ם פ"ו מהל' יסודי התורה ה"א וב' כל המאבד שם מן השמות הקדושים הטהורים שנקרא בהם הקב"ה לוקה מן התורה שהרי הוא אומר בעכו"ם ואבדתם את שמם מן המקום ההוא ל"ת כן וז' שמות הן הויה שם המפורש אדני אל אלוה אלהים ואלהי ושדי וצבאות כל המוחק אפי' אות א' מז' שמות של לוקה :

שאי קרא קאי על כל מיני גאוה המתרגשות לבא בעולם א' יש לך המקנא לחבירו בגדולתו ובשיאותו כעדת קרח ואינו סר למשמעתו ואינו שואל ממנו אם יסתפק באיזה דבר של תורה כדת מה לעשות ואילו דוד עם שהיה חכם גדול אמר אני נמלך במפיבושת רבי ולא היה סומך על דעתו . ויש לך אדם שמתקנא על עושר חברו ויחרה לו אמר ככל בלבו אני יותר כדי להשיג העושר והכבוד בצדקתי ובחכמתי ובבריאותי . מה שאין כוותי . ולמה זה העשיר כחמור עולה בסולם ולא ידע מ"ש הקב"ה אין בידינו לא משלות הרשעים ולא מיסורי הצדיקי' ולא טוב אתה ממש"ר וירמיה וחבקוק דבקשו לידע אמאי צדיק ורע לו רשע וטוב לו ולא יוכלו להשיג דעת עליון כי שהוא מבין דרכו ותמים פעולו . לקח לאיש כפרי מעלליו . ויש אדם דלפי גאותו חומד מה שרואה בחברו כענין אחאב בכרם נבות כדי להרחיב בתאוות הגופניות וזה רמז דוד לא גבה לבי לסמוך על דעתי ולא רמו עיני בתלמידיו של בלעם עין רעה ונפש רחבה אם יתן לי בלק דנתן עיניו בממון ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני לחמוד גנות ופרדסים אלא כגמול עלי אמו דאינו אלא יניקת חלב לבד ואינו מתאוה חמדות העולם .

הלכה

יש"ע אה"ע דס"י א' חייב כל אדם לישא אשה כדי לפרות ולרבות וכל מי שאינו עוסק בפו"ר כאילו שופך דמים וממעט את הדמות וגורם לשכינה שתסתלק מישראל וכל מי שאין לו אשה שרוי בלא ברכה ובלא שלום ובלא חיים ובלא שמחה ובלא תורה ובלא חומה ובלא דירה ובלא עזר .

ליל ג'

ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי

נדרים פרק ד'

אין בין המודר הנאה מחבירו למודר הימנו מאכל אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו נפה וכברה וריחים ותנור אבל משאיל לו חלוק וטבעת וטלית ונזמים וכל דבר שאין עושין בו אוכל נפש מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור

תלמוד ירוש' פ"ק דשבת הי' א'

מנין לעזרה שהיא רשות אחרת ר' אבהו בשם ר"ש ב"ל אמר ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת וכתיב אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם מה דבור שנאמר להלן רשות אחרת אף דבור שנאמר כאן רשות אחרת לענין שבת העומד בר"ה גבוה יו"ד ורוחב ד' דנחשב רה"י וארון לאו ט' טפחים הוא · דבי ר' ינאי אמרין וכפורת טפח ר' זעירא בעי מנין לכפורת שהוא טפח תנא ר"ח ב"ש כל הכלים שהיו במקדש נתנה התורה מידת אורכן ורחבן ושיעור קומתן חוץ מן הכפורת שנתנה התורה מידת ארכה ורחבה ולא נתנה שיעור קומתה. ונלמדנה מכלי קטן שבמקדש ועשית לו מסגרת טופח סביב מה כאן טפח אף כאן טפח או אינו אלא ועשית זר זהב למסגרתו סביב מה כאן כל שהוא אף כאן כל שהוא מאי כדון א"ר אחא בר יעקב אין פני פחותים מטפח דילפינן ג"ש מפני הכרובים ע"כ.

זוהר חדש ס' בראשית דל"ב ע"ב

אמ"ר שיעור שבעה דברים נבראו קודם שנברא העולם ואלו הם התורה וג"ע וגיהנם וכסא הכבוד וביהמ"ק ושמו של משיח והתשובה. והתורה ברא העולם שנא' ה' קנני ראשית דרכו וזהו בראשית ברא אלהים ר"ל עם ראשית התורה ברא אלהים את השמים ואת הארץ א"ר יהודה בא וראה כמה הפרש יש בין התורה והעולם שהעולם נברא בו"ו ימים והתורה נתנה במ' יום ומ' לילה ר' יוחנן הוה אזיל מקסרי ללוד והוה מטייל עמיה ר"ח ב"א מטו חד בי חקל אמר האי הוה דידי וזבינתיה כדי למזכי באורייתא בכה ר"ח ב"א א"ל ולמה את בכי א"ל דלא שבקת לסיבותיך כלום א"ל חייא בני קלה היה בעיניך מה דעבדית דשבקית דבר שנברא בו"ו ימים בעבור דבר שהיה במ' יום וקניתי דברים גדולים וטובים שאינם בעולם והם עצה ותושיה וחכמה וגבורה שנא' לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה.

מוסר השכל מס' זרע אברהם פע"ו

דוד המלך אמר לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמול עלי אמו,

קו

יהא לה הויה אלא אמר ה"ל ר' יוחנן ולאו מתניתא היא או לאמר שימלוך לך יבמיך אינה מקודשת והיה ר' יוחנן מקלס ליה הולים זהב מכים בני אל יליזו מעיניך חכם לבי ושמח לבי . תן לחכם ויחכם עוד . ישמע חכם ויוסף לקח . הרשב"ל בחר כל אלין קילוסייא יכיל הוא אלא פתר לה כרע"ק דרע"ק אומר יש ממזר ביבמה ולדידן דאין ממזר ביבמה אפשר דקידושין תופסין בה .

זוהר חדש ס' בראשית די"ט ע"ב

ת"ח כמה אית לון לבני נשא לאסתמרא מחובהון ולאשתדלא ברעותא דמאריהון דהא אינון ז' זכאין דהוו בישראל דאתקפו ביה בקב"ה בלבא שלים ואינון ז' סמכין דעלמא ממש בזמנהון אתגבר בעלמא ומיכא על שמשא וישראל על שאר עמין וכיון דאשתלימו אינון קמו מסטרא דשמאלא ז' בתי דינין ממש דכלהו ע"ג כמה דאתערו חבריא דלא חרבה א"י עד דפלחו ז' בתי דינין ע"ז ודאתו מנהון ואלין אינון ירבעם בן נבט ובעשא בן אחיה ואחאב בן עמרי ויהוא בן נמשי ופקח בן רמליהו ומנחם בן גדי והושע בן אלה שה"ר אומללה יולדת השבעה דא ארעא קדישא דיולדת לון כדין אתפגימת סיהרא וגלו ישראל ושכינתא עמהון בגין דכנסת ישראל בז' סליקת ובז' נחתת וזכאין דאחידן בה אברהם יצחק ויעקב משה אהרן ודוד .

מוסר השכל

בראשית חכמה יראת ה' וכתיב יראת ה' ראשית דעת הב' בחינות ביראה הא' כי מאחר דחיי האדם הם ממנו יתברך צריך להכלם ממנו שלא לחטוא בחיים שהוא משפיע בתוך קרבו וירא כי רוחו ונשמתו אליו יאסוף יגוע כל בשר יחדיו . והב' כי אעפ"י שהוא אינו צריך לנבראים מ"מ השגחתו עליהם לטובתם כמש"ה ורחמיו על כל מעשיו ויאמר האדם בלבו מה גמול אשלם לבוראי יתברך ע"כ טובותיו העודפות עלי בכל יום אם אעבור על רצונו שלא ראוי לי שאעשה מצותיו לעשות נח"ר לו יתברך שמו . ושים לנגד עיניו תמיד כי בידו של הקב"ה לסלק נשמתו כרגע אשר בידו נפש כ"ח ורוח כל בשר איש וכתיב ולאלהך די נשמתך בידיה מס' ויהל משה אות ס' ואילך ובכלל דבריו דהתי יתן אל לבו דהנה דנאות תולאות ותולה דקיבק נדמה לו מם יאמר לקולי הטיפה ברשות

ב המודר הנאה מחבירו שוקל את שקלו ופורע את חובו ומחזיר לו את אבידתו מקום שנוטלין עליה שכר תפול הנאה להקדש . ג ותורם את תרומתו ומעשרותיו לדעתו ומקריב עליו קני זבין קני זבות קני יולדות חטאות ואשמות מלמדו מדרש הלכות והגדות לא ילמדנו מקרא אבל מלמד הוא את בניו מקרא וזן את אשתו ואת בניו אעפ"י שהוא חייב במזונותיו ולא יזון את בהמתו בין טמאה בין טהורה ר' אליעזר אומר זן את הטמאה ואינו זן את הטהורה אמרו לו מה בין טמאה לטהורה אמר להם שהטהורה נפשה לשמים וגופה שלו וטמאה נפשה וגופה לשמים אמרו לו אף הטמאה נפשה לשמים וגופה שלו שאם ירצה הרי הוא מוכרה לגוים או מאכילה לכלבים . ד המודר הנאה מחבירו ונכנס לבקרו עומד אבל לא יושב ומרפאהו רפואת נפש אבל לא רפואת ממון ורוחץ עמו באמבטי גדולה אבל לא בקטנה וישן עמו במטה ר' יהודה אומר בימות החמה אבל לא בימות הגשמים מפני שהוא מחמו ומסב עמו על המטה ואוכל עמו על השלחן אבל לא מן התמחוי אבל אוכל הוא מן התמחוי החוזר לא יאכל עמו מן האבוס שלפני הפועלים ולא יעשה עמו באומן ד"ר מאיר וחכ"א עושה הוא ברחוק ממנו . ה המודר הנאה מחבירו לפני שביעית לא יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הנטועות ובשביעית אינו יורד לתוך שדהו אבל אוכל הוא מן הנוטות נדר הימנו מאכל לפני שביעית יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הפירות ובשביעית יורד ואוכל . ו המודר הנאה מחבירו לא ישאילנו ולא ישאל ממנו ולא ילונו ולא ילוה ממנו ולא ימכור לו ולא יקח ממנו אמר לו השאילני פרתך אמר לו אינה פנויה אמר קונם שדי שאיני חורש בה לעולם אם היה דרכו לחרוש הוא אסור וכל אדם מותרין ואם אין דרכו לחרוש הוא וכל אדם אסורין . ז המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל הולך אצל החנוני ואומר איש פלוני מודר ממני הנאה ואיני יודע מה אעשה הוא נותן לו ובא ונוטל מזה היה ביתו לבנות גדרו לגדור שדהו לקצור הולך אצל הפועלים ואומר איש פלוני מודר ממני הנאה ואיני יודע מה אעשה הם עושין עמו ובאין ונוטלין שכר מזה . ח היו מהלכין בדרך ואין לו מה יאכל נותן לאחר לשם מתנה והלה מותר בה אם אין עמהם אחר מניח על הסלע או על הגדר ואומר הרי הן מופקרין לכל מי שיחפוץ והלה נוטל ואוכל ור' יוסי אוסר :

תלמוד ירושלמי פ"א דיבמות סי' כ'

אמ"ר סימי לא כן א"ר ינאי נמנו ל' וכמה זקנים מנין שאין קידושין תופסין ביבמה לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר שלא

יהא

חמש רחלות גזוזות מנה מנה ופרס חייבות בראשית הגז ד"ר דוסא וחכ"א חמש רחלות כל שהן. ד כל המחצלות טמאות טמא מת ד"ר דוסא וחכ"א מדרס כל הקליעות טהורות חוץ משל גלגילון ד"ר דוסא וחכ"א כולם טמאות חוץ משל צמרים. ה הקלע שבית קיבול שלה ארוג טמאה ושל עור ר' דוסא בן הרכינס מטהר וחכמים מטמאין נפסק בית אצבע שלה טהורה בית הפקיע שלה טמאה. ו השבויה אוכלת בתרומה ד"ר דוסא וחכ"א יש שבויה אוכלת ויש שבויה שאינה אוכלת כיצד האשה שאמרה נשביתי וטהורה אני אוכלת (שהפה שאסר הוא הפה שהתיר) ואם יש עדים שנשבית והיא אומרת טהורה אני אינה אוכלת. ז ארבעה ספקות ר' יהושע מטמא וחכמים מטהרין כיצד הטמא עומד והטהור עובר הטהור עומד והטמא עובר טומאה ברשות היחיד וטהרה ברשות הרבים טהרה ברשות היחיד וטומאה ברשות הרבים ספק נגע וספק לא נגע ספק האהיל ספק לא האהיל ספק הסיט ספק לא הסיט ר' יהושע מטמא וחכמים מטהרין. ח שלשה דברים ר' צדוק מטמא וחכמים מטהרים מסמר השולחני וארון של גרוסות ומסמר של אבן שעות ר' צדוק מטמא וחכמים מטהרין. ט ארבעה דברים רבן גמליאל מטמא וחכמים מטהרין כסוי טני של מתכות של בעלי בתים ותלוי המגרדות וגולמי כלי מתכות וטבלה שנחלקה לשנים ומודים חכמים לרבן גמליאל בטבלה שנחלקה לשנים אחד גדול ואחד קטן הגדול טמא והקטן טהור. יו'ד שלשה דברים רבן גמליאל מחמיר כדברי ב"ש אין טומנין את החמין מיום טוב לשבת ואין זוקפין את המנורה ביום טוב ואין אופין פתין גריצין אלא רקיקין אמר רבן גמליאל מימיהן של בית אבא לא היו אופין פיתין גריצין אלא רקיקין אמרו לו מה נעשה לבית אביך שהיו מחמירין על עצמן ומקילים על ישראל להיות אופין פתין גריצין וחרי. יא אף הוא אמר שלשה דברים להקל מכבדין בין המטות ומניחין את המוגמר ביום טוב ועושים גדי מקולס בלילי פסחים וחכמים אוסרים. יב שלשה דברים רבי אלעזר בן עזריה מתיר וחכמים אוסרים פרתו יוצאה שבין קרניה ומקרדין את הבהמה ביום טוב ושוחקין את הפלפלין בריחים שלהן רבי יהודה אומר אין מקרדין את הבהמה ביום טוב מפני שהוא עושה חבורה אבל מקרצפין וחכ"א אין מקרדין אף לא מקרצפין.

תלמוד ירוש' ב"ק פ"ה

מתני' בין שור של ישראל שנגח לשור של עכו"ם פטור ושל עכו"ם שנגח לשור של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם רב

אמר

ביחוד או כפל עליו כותל וכיוצא מקרים רעים או בישות הרבים מכת מדינה דבר ומגפה כי ברגע קטון אומלל ונפשו יוצאה בדברו הש"י ברחמיו יטע תורתו ואהבתו בלבנו ותהיה יראתו על פנינו לבלתי נחטא אמן סלה ׃

הלכה

יש"ע אה"ע סי' ב' לא ישא אדם אשה לא ממשפחת מצורעין ולא ממשפחת נכפין והוא שהוחזק ג' פעמים שיצאו כידם כך . ע"ה לא ישא כהנת ואם נשא אין זיווגן עולה יפה שתמות הוא או היא מהרה או תקלה תבא ביניהם אבל ת"ח שנשא כהנת הר"ז נאה ומשובח תורה וכהונה במקום אחד . לא ישא בחור זקנה ולא זקן ילדה שדבר זה גורם לזנות . לא ישא אדם אשה ודעתו לגרשה ואם הודיע תחילה שהוא נושא אותה לימים ידועים מותר . לא ישא אדם אשה במדינה זו וילך וישא אחרת במדינה אחרת שמא יזדווגו הבנים זע"ז ונמצא אח נושא אחותו ׃

ליל ד'

ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי

עדיות פרק ג'

כל המטמאין באהל שנחלקו ונכנסו לתוך הבית ר' דוסא בן הרכינס מטהר וחכמים מטמאין כיצד הנוגע בשני חצאי זתים מן הנבלה או נושאן ובמת הנוגע בכחצי זית (ומאהיל על כחצי זית או נוגע בכחצי זית) וכחצי זית מאהיל עליו ומאהיל על שני חצאי זתים מאהיל על כחצי זית וכחצי זית מאהיל עליו ר' דוסא בן הרכינס מטהר וחכמים מטמאין אבל הנוגע בכחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו ועל כחצי זית (או מאהיל על כחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו ועל כחצי זית) טהור א"ר מאיר אף בזה ר' דוסא בן הרכינס מטהר וחכמים מטמאין הכל טמא חוץ מן הנוגע עם המשא והמשא עם האהל זה הכלל כל שהוא משם אחד טמא משני שמות טהור ׃ ב אוכל פרוד אינו מצטרף ד"ר דוסא וחכ"א מצטרף מחללין מעשר שני על אסימון ד"ר דוסא בן הרכינס וחכ"א אין מחללין מטבילין ידים לחטאת ד"ר דוסא וחכ"א נטמאו ידיו נטמא גופו ׃ ג מעי אבטיח וקניבת ירק של תרומה ר' דוסא מתיר לזרים וחכמים אוסרין

חמש

מחברים מרובים ואם א"א בלי חברים יהיו מובחרים ומלומדים בדרכים הטובים ולאת עליהם עול תורה בהתמידות כדי שלא יהיה להם פנאי לבלות הזמן בדברים שאינן ראויין ודבר זה תלוי במלמד שיהא ירא"ש באמת ·
מס' משנת חכמים סי' כ' וג' ·

הלכה

כלבו סי' א' אמרו חכמים ז"ל חייב אדם לו' בכל יום ק' ברכות שנ' ועתה ישראל מה ה"א שואל מעמך א"ת מה אלא מאה וכתב ר' יעקב דבמסורת אית ביה מאה אתין ושוא תלת ודוד המלך התקין אותם לפי שהיו מתים בכל יום ק' בחורים ועמד והתקין ק' ברכות ונעצרה המגפה שנא' נאם הגבר הוקם ע"ל גימט' ק' וכתב ר' אשר כמה חבב אותנו הקב"ה שצונו לברך מאה ברכות כדי שנשתכר שכר וזוכים בכל יום ק"ר וזוכים בכל ברכה ·

ליל ה'

ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי

ערכין פרק ז'

אין מקדישין לפני היובל פחות משתי שנים ולא גואלין לאחר היובל פחות משנה אין מחשבין חדשים להקדש אבל ההקדש מחשב חדשים המקדיש את שדהו בשעת (ס"א בשנת) היובל נותן בזרע חומר שעורים חמשים שקל כסף היו שם נקעים עמוקים עשרה טפחים או סלעים גבוהים עשרה טפחים אין נמדדים עמה פחות מכאן נמדדים עמה הקדישה שתים או שלש שנים לפני היובל נותן סלע ופונדיון לשנה אם אמר הריני נותן דבר שנה בשנה אין שומעין לו אלא נותן את כלן כאחד · ב אחד הבעלים ואחד כל האדם מה בין הבעלים לבין כל האדם אלא שהבעלים נותנים חומש וכל אדם אינו נותן חומש · ג הקדישה ונגאלה אינה יוצאה מידו ביובל נגאלה בנו יוצאה לאביו ביובל נגאלה אחר או אחד מן הקרובים ונגאלה מידו אינה יוצאה מידו ביובל נגאלה אחד מן הכהנים והרי היא תחת ידו לא יאמר הואיל והיא יוצאה לכהנים ביובל והרי היא תחת ידי הרי היא שלי אלא יוצאה לכל אחיו הכהנים · ד הגיע היובל ולא נגאלה הכהנים נכנסים

אמר רבה ויתר גויים דלא קיימו אפי' ז' מצות ב"ן התיר ממונם חזקיה
אמר הופיע מהר פארן הופיע פניו לנכר או"ה על שלא קבלו את התו'
ר' יוסי ב"ח אמר הורידן מנכסיהן ר' אבהו בשם ר"ח אמר בדיניהן מגוי
לגוי דמשלם נזק שלם א"כ לא על הדא אתאמרת אלא על הדא דתני ר'
חייא שור של נכרי אחר מירסו אעפ"י שקבל עליו לדון בדיני ישראל בין
תם בין מועד משלם נזק שלם על דא אתאמרת ר' אבהו בשם ריו"ח
כדוגמא מעשה ששלח המלכות ב' שרים לר"ג שילמד להם תורה אמרו
ליה כל תורתכם נאה ומשובחת חוץ משו באותה שעה גזר ר"ג על גזלות
נכרי שיהא אסור מפני חילול ה' אעפי"כ לא מטו לסולמא דצור עד
ששכחום כולן כדי שלא יגלו להמלכות מה שלמדו ·

זוהר חדש ס' בראשית דמ"ו ע"ב

ויאמר אלקים תוצא הארץ נפש חיה למינה ר' בוא פתח בהאי קרא
לא כאלה חלק יעקב כי יוצר הכל הוא ת"ח כשברא הקב"ה
את העולם צפה וראה שעתידין ישרא' לעמוד ולקבל תורתו וגזר מכסאו
כל אותן הנשמות העתידות לשכון בהם ועשה למעלה אוצר אחד אשר כל
הנשמות הגזורות מכסאו עומדות שם וקרא לו גופי הנשמות ולמה נקרא
גוף הנשמות א"ר בוא מפני שכל הנשמות כשיוצאות מן הגופים עושה
להם הקב"ה דיוקנא של גופות כמו שהיו בזה העולם ומניחם בזה האוצר
וזה האוצר באיזה מקום הוא אר"ן במקום שגנוזי נשמים וגנזי חיים טובים
ונקרא ערבות ובערבות יש גנזים הרבה וגנזי הנשמות שם דהא תנינן
בלבוש נורה ובההוא דיוקנא ממש שעתיד לעמוד בזה העולם בההיא
דיוקנא שם מפני שעושה להן גוף כמו שעתידין להחיות ·

מוסר השכל

מהחמשה דברים שחייב אדם לעשות לבנו הוא ללמדו תורה וצריך
חנוך לנער שיהיה לימודו בטהרה ולהפרישו מהתענוגים
וזכור לטוב למרת אמי כי הגם שהיתה ברכה הרב מר אבי ז"ל שהיתה
יכולה לפרנס אותי כבן מלכים היא היתה מאכלת אותי לחם צר כדי שלא
אתלמד להיות גרגרן והיא שעמדה לי דהכה כא זקנתי ולא צר לי המאכלים
גם צריך להזהיר במיעוט החברים והרב אדוני אבי ז"ל יותר היה רוצה
שאלמוד עמו שעה אחת בבית עמו מי שילך למקום ערבובית
מתחברים

שעבר אדם השמים החשיכו אורם והארץ לא ידעה מה לעשות עד שבא הקב"ה וקלל אותה על שנתעכבה בעבודתה ועוד שלא תוסיף תת כחה לזרוע ולקצור כבראשונה ועמדה בקללותיה עד שבא אברהם אבינו ונתבסם העולם רב נחמן אמר עד שבא נח דכתיב זה ינחמנו ממעשינו ומעצבון ידינו ולפיכך נקראת על שמו דכתיב איש האדמה על שיצאת מקללתה בשבילו .

מוסר השכל

התבוננו כל מי שחננו ה' בדעת ובהשכל דספרי בעלי מוסר נרובי טובה לתת לפתאים ערמה לנער דעת ומזמה אך למי שחלק ה' לו בינה ונותן דעתו למה שעובר על בני אדם מפגעים ומקרים וחולאים ומכאובים ממינים שונים וממיתות רעות יסתכל בהן דבין בעבירות שבין אדם למקום ובין בעבירות שבין אדם לחבירו דבא לו כמדתו כאשר עשה כן יעשו לא נופל דבר אחד דכביכול דקה מן הדקה ישלם לאיש כמעשהו ושאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך דכן הוא בכל דבר בני אדם בכל דור ודור ואם אדם בעל שכל ובינה יתן דעתו ע"כ מה שעובר על בני אדם יבין וישכיל לקחת מוסר וירחיק עצמו מן העבירה ממה שרואה לפלוני ופלוני מה היה סופו לפי הנגלות ואם יחפש אבריו יבין גם על הנסתרות ויאמר בפה מלא צדיק הוא וצדיק דינו ויועיל לו דבתיוק שלא יתעה דלכו חזו מפעלות אלהים .

הלכה

רוקח סי' שנ"ג מנהג להוליך הכלה יום השני בעלות השחר כי טוב הוא כי אז נכנס מזל כוכב קירא אקנבתא ויהי ביום השני בהיות הבקר ויהי קולות וברקים לכך לוקחים מבוערות וכשהכלה נכנסת לבא בשער הבית או החתן הולך לקראתה ולוקח ידה ונותן אותה על המשקוף למעלה יד שערים לפי קורת ותחת החופה הכלה לימין החתן שתך ש"ת נכ"ה שגל לימינך כל"ה ואחר הברכות נותנים לחם מדבש וגבינה על דבש וחלב תחת לשונך ומה שזורקין חטים סי' הוא שיהיו פרים ורבים כחטים ומה שזורקין מלח לפי שנאמר מלח ברית עולם וביום ב' מהחופה אוכלים דגים ומותר לאכול שם כיון דאין אומרים באותה הכילה שהשמחה במעונו .

נכנסים לתוכה ונותנים את דמיה דברי ר"י ר"ש אומר נכנסין אבל לא נותנין ר' אליעזר אומר לא נכנסין ולא נותנין שלא נקראת שדה רטושים עד היובל השני הגיע היובל הב' ולא נגאלה נקראת רטושי רטושין עד היובל השלישי לעולם אין הכהנים נכנסים לתוכה עד שיגאלנה אחר . ה הלוקח שדה מאביו מת אביו ואחר כך הקדישה הרי היא כשדה אחוזה הקדישה ואח"כ מת אביו הרי היא כשדה מקנה דברי ר"מ ור' יהודה ור"ש אומרים כשדה אחוזה שנא' ואם את שדה מקנתו אשר לא משדה אחוזתו שדה שאינה ראויה להיות שדה אחוזה יצאת זו שהיא ראויה להיות שדה אחוזה שדה מקנה אינה יוצאה לכהנים ביובל שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו כהנים ולויים מקדישים לעולם וגואלין לעולם בין לפני היובל בין לאחר היובל .

תלמוד בבלי מעילה ד"ר ע"ב

בד"ל א"ר יהושע כל שהיתה לו שעת היתר לכהנים אין מועלין בה וכל שלא היתה שעת היתר לכהנים מועלין בה איזוהי שהיתה לה שעת היתר לכהנים שלנה ושנטמאת ושיצאת ואיזוהי שלא היתה לה שעת היתר לכהנים שנשחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה ושקבלו פסולין וזרקו את דמיה א"ל בר קפרא לבר פדא בן אחותי ראה מה אתה שואלני למחר בבית המדרש היתר שחיטה שנינו או היתר זריקה שנינו או היתר אכילה שנינו חזקיה אמר היתר שחיטה שנינו ר' יוחנן אמר היתר אכילה שנינו א"ר זירא לא דייקא מתני' לא כחזקיה ולא כר' יוחנן תנן שלנה ושנטמאת ושיצאת לאו דלן דם וקתני אין מועלין בו וש"מ היתר זריקה שנינו לא דלן בשר אבל דם אודריק מש"ה קתני אין מועלין בו תנן ואיזהו שלא היתה לה שעת הכושר לכהנים שנשחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה ושקבלו פסולין וזרקו את דתן ה"ד אילימא דזרקוהו פסולין וקבלוהו פסולין למה לי עד דאיכא תרתי שא לאו דקבלוהו פסולין וזרקוהו כשרים וקתני מועלין בו ש"מ היתר זריקה שנינו .

זוהר חדש ס' בראשית דפ"ח ע"ב

א"ר יעקב בר אידי אם האדם חטא האדמה מה חטאה אלא כשנברא האדם היו השמים והארץ עדים מלמד שהקב"ה עשה אותם עדים על מה שיעשה האדם שלא יאמר האדם מי רואני אותן העדים מפייסים קמיה הקב"ה יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו ותאכל באותו היום שעבר

יהודה אומר אפי' פשוקה אחת וקצרה אינה מטמאה . ט המעלה מן מפקעת לחברתה מן הסליל לחבירו מן הכוכר העליונה לכוכר התחתונה וכן שני דפי חלוק שנראה נגע באחד מהן הרי השני טהור בנפש המסכת ובשתי העומד הרי אלו מטמאין בנגעים מיד רש"א השתי אם היה רצוף מטמא · יוד נראה בשתי העומד האריג טהור נראה באריג השתי שעומד טהור נראה בסדין שורף את הנימין נראה בנימין הסדין טהור חלוק שנראה בו נגע מציל את האמריות שבו אפי' הן ארגמן · יא כל הראוי לטמא טמא מת אעפ"י שאינו ראוי לטמא מדרס מטמא בנגעים כגון קלע של ספינה ווילון ושבים של סבכה ומטפחות של ספרים וגלגלון ורצועות מנעל וסנדל שיש בהם רוחב כגריס הרי אלו מטמאין בנגעים קנוס שנראה בו נגע ר' אליעזר בן יעקב אומר עד שיראה באריג ובמוכין החמת והתורמל נראים כדרכן ופושט מתוכו לאחוריו ומאחוריו לתוכו · יב בגד המוסגר שנתערב באחרים כלם טהורים קצצו ועשאו מוכין טהור ומותר בהנייתו והמוחלט שנתערב באחרים כלם טמאים קצצו ועשאו מוכין טמא ואסור בהנייתו .

תלמוד נידה פ"א

עד כמה הכרת העובר לענין חלוצה וליבום ולרואה דם סומכוס אומר משום ר"מ עד ג' חדשים אעפ"י שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנא' ויהי כמשלש חדשים והא ראיה גדולה היא איכא דולדה לז' ואיכא דולדה לט' וניכר עוברה לשליש ימי עיבורה ויולדת לז' ב' חדשים ושליש א"ר יודן אפי' מעוברת רוח דכתיב הרינו חלינו כמו ילדנו רוח א"ר חנינא בשם ר' חייא רבה אפי' רובו של ראשון ורובו של אחרון והאמצעי שלם .

זוהר חדש ס' בראשית דף ע"ח ע"ב

א"ר יוסי וכי הרשעים שחללו שבת בפרהסיא יש להן מעלה בכתר שבת א"ל ר"ה הין דהא כתיב ויהי ביום הששי ילקטו לחם משנה כך נידונין הרשעים ביום הששי משנה להרויח להם ביום השבת כי יום שבת נקרא שלם ולא נגרע לפיכך אינו נגרע מהטוב וההנאה שבו בין לצדיקים בין לרשעים ולהורות שלא לחינם אמרה תורה ושמרתם את השבת והזהירו על השבת יותר מכל התורה כולה ותאנא כל המקיים את השבת כאלו מקיים כל התורה א"ר יהודה א"ר לא ישב הקב"ה על כסא כבודו

ליל הששי

ויהי ערב ויהי בקר יום הששי

נגעים פרק י"א

כל הבגדים מטמאין בנגעים חוץ משל נכרים הלוקח בגדים מן
הנכרים יראו בתחלה ועורות הים אינן מטמאין בנגעים חבר
להם מן הגדל בארץ אפילו חוט אפילו משיחה דבר שהוא מקבל טומאה
טמא . ב צמר גמלים וצמר רחלים שטרפן זה בזה אם רוב מן הגמלים
אינן מטמאין בנגעים אם רוב מן הרחלים מטמאין בנגעים מחצה למחצה
מטמאין בנגעים וכן הפשתן והקנבוס שטרפן זה בזה . ג העורות והבגדים
הצבועים אין מטמאין בנגעים הבתים בין צבועים בין שאינן צבועים
מטמאין בנגעים דברי רבי מאיר ר' יהודה אומר העורות כבתים ר'
שמעון אומר הצבועים בידי שמים מטמאין ובידי אדם אינן מטמאין .
ד בגד ששתיו צבוע וערבו לבן ערבו צבוע ושתיו לבן הכל הולך אחר
הנראה הבגדים מטמאין בירקרק שבירוקים ובאדמדם שבאדומים היה
ירקרק ופשה אדמדם אדמדם ופשה ירקרק טמא נשתנה ופשה נשתנה ולא
פשה כאילו לא נשתנה ר' יהודה אומר יראה כתחלה . ה העומד בראשון
יכבס ויסגיר העומד בשני ישרף הפושה בזה ובזה ישרף הכהה בתחלה
ר' ישמעאל אומר יכבס ויסגיר וחכמים או' אינו זקוק לו הכהה בראשון
יכבס ויסגיר הכהה בשני קורעו ושורף מה שקרע וצריך מטלית רבי
נחמיה אומר אינו צריך מטלית . ו חזר נגע לבגד מציל את המטלית חזר
למטלית שורף את הבגד הטולה מן המוסגר בטהור חזר נגע לבגד שורף
את המטלית חזר למטלית הבגד הראשון ישרף והמטלית תשמש את הבגד
השני בסימנין . ז קיטא שיש בה פספסים צבועים ולבנים פושין מזה לזה
שאלו את רבי אליעזר והרי הוא פספס יחידי אמר להן לא שמעתי אמר לו
רבי יהודה בן בתירה אלמד בו אמר לו אם לקיים דברי חכמים הן אמר
לו שמא יעמוד בו שני שבועות והעומד בבגדים שתי שבועות טמא אמר
לו חכם גדול אתה שקיימת דברי חכמים הפשיון הסמוך כל שהוא הרחוק
כגריס והחוזר כגריס . ח השתי והערב מטמאין בנגעים מיד רבי יהודה
אומר השתי משישלק והערב מיד והאונין של פשתן משיתלבנו כמה יהא
בפקעת ותהא מטמאה בנגעים כדי לארוג ממנה שלש על שלש שתי וערב
אפי' כולה שתי אפי' כולה ערב היתה פסיקות אינה מטמאה בנגעים ר'
יהודה

ערמה ועושין עצמן צדיקים תופסין הענף ועוקרין השורש מטים לעבריהם גוים על המלאכה לעשות כך וכך ויושב אצלו ומיתרו איך לתקן מה שנתעות במלאכה ואין נזהרין לאת שביתת לבהמתם אוי לעינים שכך ראו ולא היה בידו למחות ואפי' הצדיקים והישרים שבהם המדקדקים במצות ביותר ונזהרים בשמירת שבת לא עברו כדבעי למעבד בדבור ובהרהור ובמחשבה ויושב חשבונותיו ומסתכל בפרותיו ובניניו לידע מה הם חסרים והשטן המקטרג מביא לרוב המשא ומתן שיש ריוח הרבה מזדמן דוקא בשבת או בכניסת שבת ואדם בהול על ממונו וכיון דיפרש עיכוב וכו' על כן באו עליהן כל הצרות הללו והן עיר כעים ונדים ומטולטלים וכמה אלמנות עגונות וכמה גרושין מבית בעליהן כי מזל מאדים ושבתאי גרמה בניזקין לכל זה מסיבת חילול שבת ישמע חכם ויוסף לקח .

הלכה פסוקה מס' אורחות חיים

מצוה להשכים בער"ש להכין צורכי שבת שנא' והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו פי' והכינו לשחר ואחז"ל כל מזונותיו קצובין מר"ה לר"ה לבר מהוצאות שבתות וי"ט והוצאת ת"ת וצדקה אם פיחת פוחתין לו ואם מוסיף מוסיפין לו ומכאן כו שיעשה בסעודת שבת אפי' שיש לו כמה מעדנים .

סדר נח

ליל א'

עוד כל ימי הארץ זרע וקציר וקור וחם וקיץ וחורף ויום ולילה לא ישבתו

משנה מעשרות פרק ב'

היה עובר בשוק ואמר טלו לכם תאנים אוכלין ופטורין לפיכך אם הכניסו לבתיהם מתקנים ודאי טלו והכניסו לבתיכם לא יאכלו מהם עראי לפיכך אם הכניסו לבתיהם אינם מתקנים אלא דמאי ׃ ב היו יושבים בשער או בחנות ואמר טלו לכם תאנים אוכלין ופטורין ובעל השער ובעל החנות חייבין ר' יהודה פוטר עד שיחזיר את פניו או עד שישנה מקום ישיבתו . ג המעלה פירות מן הגליל ליהודה או עולה לירושלים

עד שבא שבת ונתעלה וישב על כסאו א"ל ר"י ואז קורים זכרו הגילה ושב שם שית ושים אך כיון שבא שבת ניכר כבודו דבאו כלם לשבח את יוצרם ולפארו ונתנו רינה ושבחה העליונים והתחתונים ·

מוסר השכל מס' קרבן שבת פי"ב

הביטו וראו גודל העונש של חילול שבת דגורם דעולם מתהפך לרע ונשמות קדושות באים לתוך הטומאה ועי"ז נולדים אותן המצירים לישראל וגורמים ע"ד ושליטת מאדים ושבתאי שעל ידם מגיע כל הרעות שבעולם רעב ושבי ועקירת מדינות וראינו זה בדורנו בערי השכנות אשר שפכו דמם כמים אבות ובנים צדיקים וצדקניות חסידים וחסידות רמי ילדים וילדות במיני מיתות משונות מאדים אלא חטאו ופשעם ולדוש אשר נדרסו נשים ורבבות כו' ברגל הסוסים ודמי רבנים ותלמידיהם כקרבנו דנשחטו ע"י ארורים אכזרים בכל מיני מיתות משונות באכזריות לא יתכן כי יסופר אבדו חסידי עליונים ונחרבו כמה ב"ה וב"מ ונשרפו כמה ספרי תורה שבכל ופליטת הנשארים נשארו יתומים בלי אב עניים בלי עוזר והתחילה הגזרת ת"ח בשנת חב"ל גדול ליהודים מסת'ר וכו' ד' סיון יום מהומה ומבוכה יום צרה ונקם יום שבר ואנחה יום צעקה ותוכחה יום תמרור ובכיה יום מספד ואניה יום חשך ואפלה יום ענן וערפל יום נכאת לבנו כעשה שח ושפל יען כי עט"ר נפל וקבעו יום מר הזה לתענית ותחנונים בכל שנה ושנה על מקרה רע ומר אשר בא עלינו והנה כל השומע תצלנה שתי אזניו ולקול נצלו שפתיו על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת ומה חרי האף הגדול הזה אין מי זה קורא ומבתם מלאה מעשים טובים ואנשים צדקה וג"ח ואיש איפה ואנשים נכחדו ואיש וזכות מגיני הדור תופסי ישיבות מפרקי הרים ומשברי סלעים בחריפות ומתיקות התורה וזכות תלמידיהם אשר נשמע קולם ככוחם של הקרים ובכל פינות ומולות ומעשה יש לנו להצדיק דין שמים ה' הצדיק ואנחנו הרשענו בחילול שבת וו"ט ואלו ח"ו לעון על הכלל ילאטי דכל העדה כלם קדושים אך הפרט מן הפרט מחזיקים עסקיהם הגם שיש בהם צדיקים אנשי מעשה עושה צדקה בכל עת וגומלי חסדים לעניים בכל רגע וגם לת"ח הנצרכים להבית עיף לביתם אך רוב מהם מבני הכפרים אינן שומרין את השבת דבל תמיד בעסקם הוא עם הגוים ונתערבו בגוים וילמדו מעשיהם לא זו שאינן מוסיפין מחול על הקודש אלא שעושין ענם הקודש שבת חול הטוב רע והמתוק מר קונין ומוכרין בשבת ע"י עבדיהם גוים ושכל בעלך גרמה

לוס לרשב"י הלמד ע"מ לעשות דנח לו שלא נברא ונח לו שנהפכה שליתו על פניו ולא יצא לעולם . טעמא דרשב"י זה שינון וזה שינון ואין מבטלין שינון מפני שינון ושא תנינן הקורא מכאן ואילך לא הפסיד כאדם שהוא קורא בתורה . הא בעינתא חביבה מדברי תורה היא . א"ר יודן רשב"י על ידי שהיה תדיר בדברי תורה לפיכך אינה חביבה יותר מדברי תורה א"ר אבא מרי לא תנן כאדם שהוא קורא בתורה הא בעינתא דמשנה היא רשב"י כדעתיה דאמר העוסק בתורה מדה שאינה מדה ורבנן עבדי מקרא כמשנה .

זוהר חדש ס' נח דף כ"ד ע"א

ת"ח כל ב"נ דיעביד ונטר פקודי אורייתא נשמתא אשתארת בגיפוה דאיהו תיבה ולא אתענש ולא ישלוט עליה מלאך המות וכל ב"נ דלא נטיר ולא קיים פקודי אורייתא ואעבר עלייהו כדין מלאך המות ישלוט עליה . ת"ח תיבה עצמה איהו גופא נח ואשתו י"ה שם ואשתו ו"ה יפת ואשתו י"ה ואתעביד השם מלא הוי"ה ב"ה אחת חם ואשתו ואינון כדוגמא ודא ויאמר שלשה לנח שלש דא שכינתא וכו' אתה ובניך גוברין לחוד ונשין לחוד ·

מוסר השכל מס' ויהל משה אות פ"ו

אין לך קשה של מי שעוסק בדברי הבאי אוי למי שהעולם מטעה בו . אוי למי שהשעה משחקת לו . אוי למי שבעבה שגירו קטינורו . אוי למי שילדו מגלתו . אוי למי שנהפך עליו הגלגל! אוי למי שמאבד את עולמו יש פורענות מיד ויש פורענות לאחר זמן ויש אחת אחר אחת ויש כולן באחת ויש מהן באין על האדם והוא ער ויש באות והוא ישן ויש מהן בברות ויש מהן במרוצת נפש ויש בדעתו ויש שלא בדעתו ויש בזקנותו ויש בנערותו ויש בסתר ויש בגלוי ויש בכיות ויש באכסניא כל צרה וצוקה וקנאה ופירנה וקללה ממעטים את החטא . ויש שעובד את הקב"ה מתוך יראה שלא תתפקח פרנסתו ויש מתוך אהבה ויש מתוך בושה ויש מתוך תמימות ויש מתוך להראות ויש בשמחה שמתא אשה שמנוח על ידו ויש מתוך היסורין וכל אחד יהיה גמולו לפי מעשיו . ועיין בק"ל מקיום ס' ברכות יום ד' וכן בליל כ' ובליל ג' תוום המשי

לירושלם אוכל מהם עד שהוא מגיע למקום שהוא הולך וכן ביהודה ר"מ אומר עד שהוא מגיע למקום השביתה והרוכלין המחזירין בעיירות אוכלין עד שמגיעים למקום הלינה ר' יהודה אומר הבית הראשון הוא ביתו · ד פירות שתרמן עד שלא נגמרה מלאכתן ר' אליעזר אוסר מלאכול מהם עראי וחכמים מתירין חוץ מכלכלת תאנים כלכלת תאני' שתרמה ר"ש מתיר וחכמים אוסרין . ה האומר לחבירו הילך איסר זה ותן לי בו חמש תאנים לא יאכל עד שיעשר דר"מ ר' יהודה אומר אוכל אחת אחת פטור ואם צרף חייב א"ר יהודה מעשה בגנת ורדים שהיתה בירושלם והיו תאנים נמכרות משלש ומארבע באיסר ולא הופרש ממנה תרומה ומעשר מעולם . ו האומר לחבירו הילך איסר זה בעשר תאנים שאבור לי בורר ואוכל באשכול שאבור לי מגרגר ואוכל ברמון שאבור לי פורט ואוכל באבטיח שאבור לי סופת ואוכל אבל אם אמר לו בעשרים תאנים אלו בשני אשכלות אלו בשני רמונים אלו בשני אבטיחים אלו אוכל כדרכו ופטור מפני שקנה במחובר לקרקע · ז השוכר את הפועל לקצות עמו בתאנים אמר לו על מנת שאוכל תאנים אוכל ופטור על מנת שאוכל אני ובני ביתי או שיאכל בני בשכרי הוא אוכל ופטור ובני אוכל וחייב על מנת שאוכל בשעת הקציעה ולאחר הקציעה בשעת הקציעה אוכל ופטור ולאחר הקציעה אוכל וחייב שאינו אוכל מן התורה זה הכלל האוכל מן התורה פטור ושאינו מן התורה חייב . ח היה עושה בלבסים לא יאכל בבנות שבע ובנות שבע לא יאכל בלבסים אבל מונע הוא את עצמו עד שמגיע למקום היפות ואוכל המחליף עם חבירו זה לאכול וזה לאכול זה לקצות וזה לקצות זה לאכול וזה לקצות חייב רבי יהודה אומר המחליף לאכול חייב ולקצות פטור ·

תלמוד פ"ק דברכות

תמן תנינן מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפלה ר' יוחנן בשם רשב"י כגון אנו שעוסקין בת"ת אפי' לק"ש אין אנו מפסיקין ר' יוחנן אמר על גרמיה כגון אנו שאין אנו עסוקין בת"ת אפי' לתפלה אנו מפסיקין דין כדעתיה ודין כדעתיה דר"י אומר והלואי שמתפלל אדם כל היום למה שאין תפלה מפסדת רשב"י כדעתיה דרשב"י אמר אי הוינא קאים על טורא דסיני בשעתא דאתיהיבת תורה לישראל הוינא מתבעי קומוי רחמנא דיתברי לב"נ תרין פומין חד דלעי באורייתא וחד לכל צורכיה חזר ואמר ומה בחדא לית עלמא יכיל קאים ביה מן דלטורייא דיליה אילו הוו תרין עאכ"ו ולא תודה רשב"י שמפסיקין לעשות סוכה ולולב ולית ליה

נזירים מותר נזיר לנדבה מותר עניים לעניים מותר עני לאותו עני מותר שבויים לשבויים מותר שבוי לאותו שבוי מותר המתים למתים מותר המת ליורשיו רמ"א מותר המת יהא מונח עד שיבא אליהו ר' נתן אומר מותר המת בונין לו נפש על קברו ·

תלמוד פ"ק דשבת

אין מקיפין על עיר של נכרים פחות מג' ימים קודם לשבת הרא דקאמר במלחמת הרשות אבל במלחמת מצוה אפי' בשבת שכן מצינו שלא נכבשה יריחו אלא בשבת דכתיב בה הקפה ששה ימים וכתיב וביום הז' תסובו את העיר שבע פעמים וכתיב עד רדתה אפי' בשבת .

זוהר חדש פ' נח דנ"ס ע"א

רבי פתח בהאי קרא מצאוני השומרים הסובבים בעיר וגו' כמה חביבה היא הנשמה ונקובה מתחת כסא הכבוד ממקום הקדש מארצות החיים כד"א אתהלך לפני ה' בארצות החיים ומה קראו דוד ארצות החיים והי למעלה יש ארצות אי"ן לא ארצות מתה ולא ארעתא דארצות אמרו דוד שא לשון רבוי הוא במד"א ארבה אאריך כלומר המקום אשר ורגלי תמיד הצדיקים הנקראים חיים אשר רבונם ותפסם ללכת שמה וממקום הקדש באה הנשמה להאיר על הגוף שאפל כדי להוליכו בדרך ישרה ולעבוד עבודתו ורבון בוראו לבא למחר וליטול שכרו . א"ר יהודה שמלא לא הוינא בעלמא יאות לן ולא ניתב חושבנא לבתר אתר סדרי כי . ק"ה מה כתוב באדם לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו א"ר זוהי הנשמה שהיא אליו עזר להוליכו בדרכי קונו והיינו דתנן בא לטהר מסייעין אותו ת"ח כשהאדם הולך בדרכי קונו הרבה מסייעין אותו נשמתו מסייעתו ומלא"ך מסייעין אותו שכינתו של מקום מסייעת אותו וכלם מכריזין לפניו ואומרים בלכתך לא יצר צעדיך ואם תרוץ לא תכשל רבי נתן אמר נשמתו ס"ז מסייעין אותו .

מוסר השכל

בשעה שנפטר האדם המלאך הממונה על הדין עומד כנגדו ואו' אוי לו לזה הגוף שיצא מה"ע ריקם מזכיות ומלא עונות מבין בדגליו

הלכה מהרמב"ם הל' ברכות פ"ד

כשם שחייב אדם לברך על הנאת אכילה ושתיה כך חייב לברך על הנאת ריח טוב מדכתיב כל הנשמה תהלל יה איזהו דבר שהנשמה נהנית בו ואין הגוף נהנה זה הריח ודברים העשוים לאכילה או לשתיה כגון אתרוג ותפוח וכיוצא בהן שיש בהן ריח טוב אעפ"י שהריחם באפיו והנהנה מריחם אינו מברך עליהם עד שיתכוין להריח וכן הבשמים של מתים ובית הכסא ומוגמר העשוי לגמר את הכלים וכל שאינו עשוי להריח אבל דברים העשוים להריח שהנהנה מריחם בלא מתכוין מברך עליהם.

ליל ב'

ואומר אך חשך ישופני ולילה אור בעדני

משנה שקלים פרק ב'

מצרפין שקלים לדרכונות מפני משוי הדרך כשם שהיו שופרות במקדש כך היו שופרות במדינה בני העיר ששלחו את שקליהם ונגנבו או שנאבדו אם נתרמה התרומה נשבעין לגזברין ואם לאו נשבעין לבני העיר ובני העיר שוקלין תחתיהן נמצאו או שהחזירום הגנבים אלו ואלו שוקלין ואין עולין להן לשנה הבאה. ב הנותן שקלו לחבירו לשקול על ידו ושקלו על ידי עצמו אם נתרמה תרומה מעל השוקל שקלו ממעות הקדש אם נתרמה התרומה וקרבה הבהמה מעל מדמי מעשר שני ומדמי שביעית יאכל כנגדן. ג המכנס מעות ואמר הרי אלו לשקלי ב"ש מותרן נדבה וב"ה מותרן חולין שאביא מהן לשקלי שוין שהמותר חולין אלו לחטאת שוין שהמותר נדבה שאביא מהן חטאת שוין שמותרן חולין. ד אמר ר"ש מה בין שקלים לחטאת שלשקלים יש להן קצבה ולחטאת אין לה קצבה ר"י אומר אף לשקלים אין להן קצבה שכשעלו ישר' מן הגולה היו שוקלים דרכונות חזרו לשקול סלעים חזרו לשקול טבעים ובקשו לשקול דינרים אמר ר"ש אעפ"י כן יד כולן שוה אבל חטאת זה מביא בסלע וזה מביא בשתים וזה מביא בשלש. ה מותר שקלים חולין מותר עשירית האיפה מותר קני זבין וקני זבות וקני יולדות וחטאות ואשמות מותריהן נדבה זה הכלל כל שהוא בא לשם חטאת ולשם אשם מותרן נדבה מותר עולה לעולה מותר מנחה למנחה מותר שלמים לשלמים מותר פסח לשלמים מותר נזירים לנזירים

או מכרה לאחר אסור . ד הריני עליך חרם המודר אסור הרי את על חרם הנודר אסור הריני עליך ואת עלי שניהם אסורים ושניהם מותרים בדבר של עולי בבל ואסורים בדבר של אותה העיר · ה · ואיזהו דבר של עולי בבל כגון הר הבית והעזרות והבור שבאמצע הדרך . ואיזהו דבר של אותה העיר כגון הרחוב והמרחץ ובית הכנסת והתבה והספרים והכותב חלקו לנשיא ר' יהודה אומר אחד כותב לנשיא ואחד כותב להדיוט מה בין כותב לנשיא לכותב להדיוט שהכותב לנשיא אינו צריך לזכות והכותב להדיוט צריך לזכות וחכ"א אחד זה ואחד זה צריכין לזכות לא דברו בנשיא אלא בהווה ר' יהודה אומר אין אנשי גליל צריכין לכתוב שכבר כתבו אבותיהם על ידיהם . ו המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל נותן לאחר לשם מתנה והלה מותר בה מעשה באחד בבית חורון שהיה אביו מודר הימנו הנאה והיה משיא את בנו ואמר לחבירו חצר וסעודה נתונים לך במתנה ואינן לפניך אלא כדי שיבא אבא ויאכל עמנו בסעודה אמר לו אם שלי הם הרי הם מוקדשים לשמים אמר לו לא נתתי לך את שלי שתקדישם לשמים אמר לו לא נתת לי את שלך אלא שתהא אתה ואביך אוכלים ושותין ומתרצים זה לזה ויהא עון תלוי בראשו וכשבא דבר לפני חכמים אמרו כל מתנה שאינה שאם הקדישה תהא מוקדשת אינה מתנה .

תלמוד יבמות פ"ח

שאלו את ר"א דור י"א שבממזר מהו אמר לשם הביאו דור ג' ואני מטהרו ומה טעמא דר"א דלא הוה דר"א כר ח דאר"ח אתא לס' או לע' שנה הקב"ה מביא דבר לעולם ומכלה את ממזריהן ונוטל את הכשרים עמהם שלא לפרסם את חטאיהן ואקייא בי הא דאמר ר' לוי בשם רשב"ל במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת לפני ה' שלא לפרסם את החוטאים ומה טעם וגם הוא חכם ויבא רע לא מסתברא דלא והוא ויבא טוב אלא ללמדך שאפי' רעה שמביא הקב"ה לעולם בחכמה הוא מביאה ר"ם אמר אין ממזר חי יותר מל' יום ר' זעירא כד סליק להכא שמע קלין ורוין ממזר וממזרתא אמר לון מהו כן הא אזלא הדיא דר"ם דאין ממזר חי יותר מל' יום א"ל ר"ע כי אתא עמך הויתי כד אמר ר' בא דר"ם בשם רב אין ממזר חי יותר מל' יום אמתי בזמן שאינו מפורסם הא אם היה מפורסם חי הוא .

ברגליו והאומר אוי לרגלים שלא הלכו ביושר אוי לידים שנתעסקו בדברים רעים אוי למעים שנכנסו מן הגזל אוי לעינים שלא שלטו בתמונה אוי לאזנים שלא קבלו תוכחת אוי לפה שלא עסק בתור' אוי לבשר שלא נתייגע בור"ם אוי לו ליצר שלא נכנע מפני יוצרו אוי לו ללב שלא עבד את בוראו והאומרים עמוד ומי יוכל לסבול עונותיך שהן כאש לבגד ובחרב לצואר ובחץ ללב ובכבלים ובאוזקים לרגלים בחשך לעינים במרה לפה בשוחם לרגל בחרושה לאזנים במכשלה לפה בימים רעים לזקנה רח"ל ·

הלכה

יש"ע א"ה סי' כ"ה . ס"ו הוא כח הגוף ומאור העינים וכל זמן שתצא ביותר הגוף כלה וחייו אובדים וכל השטוף בבעילה זקנה קופצת עליו וכחו תשש ועיניו כהות וריח רע נודף מפיו ושער ראשו וגבות עיניו וריסי עיניו נושרין ושער זקנו ושחיו ושער רגליו רבה ושיניו נושרות והרבה כאבים חוץ מאלו באים עליו אמרו חכמי הרופאים אחד מאלף מת משאר חולאים והאלף מרוב תשמיש לפיכך צריך להזהר ·

ליל ג'

נח חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר כחשכה כאורה ·

משנה נדרים פרק ה'

השותפין שנדרו הנאה זה מזה אסורין לכנס לחצר ר' אליעזר בן יעקב אומר זה נכנס לתוך שלו וזה נכנס לתוך שלו ושניהם אסורים להעמיד שם ריחים ותנור ולגדל תרנגולים היה אחד מהם מודר הנאה מחבירו לא יכנס לחצר ר' אליעזר בן יעקב אומר יכול הוא לומר לו לתוך שלי אני נכנס ואיני נכנס לתוך שלך וכופין את הנודר למכור את חלקו . ב היה אחד מן השוק מודר באחד מהם הנאה לא יכנס לחצר ר' אליעזר בן יעקב אומר יכול הוא לומר לו לתוך של חבירך אני נכנס ואיני נכנס לתוך שלך . ג המודר הנאה מחבירו ויש לו מרחץ ובית הבד מושכרים בעיר אם יש לו בהן תפיסת יד אסור אין לו בהן תפיסת יד מותר האומר לחבירו קונם לביתך שאיני נכנס ושדך שאיני לוקח מת אב שמכרה לאחר מותר קונם לבית זה שאיני נכנס שדה זו שאיני לוקח מת או

ליל ד'

יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי תפלה לאל חיי

משנה עדיות פרק ד'

אלו דברים מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה ביצה שנולדה ביום טוב ב"ש תאכל וב"ה לא תאכל ב"ש שאור בכזית וחמץ בככותבת וב"ה זה וזה בכזית. ב (בהמה שנולדה ביום טוב הכל מודים שהיא מותרת ואפרוח שיצא מן הביצה הכל מודים שהוא אסור) השוחט חיה ועוף ביום טוב ב"ש יחפור בדקר ויכסה וב"ה לא ישחוט אלא אם כן היה לו עפר מוכן מבעוד יום ומודים שאם שחט שיחפור בדקר ויכסה שאפר כירה מוכן הוא. ג ב"ש הבקר לעניים הבקר וב"ה אינו הבקר עד שיובקר אף לעשירים כשמיטה כל עומרי השדה של קב קב ואחד של ארבעה קבין ושכחו ב"ש אינו שכחה וב"ה שכחה. ד העומר שהוא סמוך לגפה ולגדיש ולבקר ולכלים ושכחו ב"ש אינו שכחה וב"ה שכחה. ה כרם רבעי ב"ש אין לו חומש ואין לו ביעור וב"ה יש לו (חומש ויש לו ביעור) ב"ש יש לו פרט ויש לו עוללות והעניים פודים לעצמן וב"ה כלו לגת. ו חבית של זיתים מגולגלים ב"ש אינו צריך לנקב וב"ה צריך לנקב ומודים שאם נקבה וסתמוה שמרים שהיא טהורה הסך בשמן טהור ונטמא ירד וטבל ב"ש אף על פי שהוא מנטף טהור וב"ה כדי סיכת אבר קטן ואם היה שמן טמא מתחלתו ב"ש כדי סיכת אבר קטן וב"ה משקה טופח ר' יהודה אומר משום ב"ה טופח ומטפיח. ז האשה מתקדשת בדינר ובשוה דינר כדברי ב"ש וב"ה בפרוטה ובשוה פרוטה וכמה היא פרוטה אחד משמונה באיסר האיטלקי ב"ש פוטר הוא את אשתו בגט ישן וב"ה אוסרין איזהו גט ישן כל שנתייחד עמה אחר שכתבו לה המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי ב"ש אינה צריכה ממנו גט שני וב"ה צריכה ממנו גט שני אימתי בזמן שנתגרשה מן הנשואים אבל בנתגרשה מן האירוסין אינה צריכה ממנו גט שני מפני שאין לבו גס בה. ח ב"ש מתירין את הצרות לאחים וב"ה אוסרין חלצו ב"ש פוסלים מן הכהונה וב"ה מכשירין נתיבמו ב"ש מכשירין וב"ה פוסלין ואף על פי שאלו פוסלים ואלו מכשירין לא נמנעו ב"ש מלישא נשים מב"ה ולא ב"ה מלישא נשים מב"ש וכל הטהרות והטמאות שהיו אלו מטהרין ואלו מטמאין לא נמנעו להיות עושים טהרות אלו על גבי אלו. ט שלשה אחים שנים מהם נשואים

שתי

זוהר חדש ס' נח דנ"ס ע"א

אר"ש מידות הצדיק קשה לכעוס ונח לרצות וזו המידה גדולה מכלם וכל הכתוב לסודות של תולדות נח נח בדעתו נח בדיבורו נח במהלכו ומי עושה זה איש צדיק ובשמה אומרים עליו אי עניו אי חסיד תמים היה בדורותיו ולמאי זוכה את השלשים החלך נח למעלה על כל המעלות ויולד נח ג' בנים תאני ר' כרוספדאי של ג' הנהגות אשר באדם הנהגת הנשמה לסייע לו עזר בעבודת בוראו והיא הנקראת שם והנהגת התאוה והיצה"ר המנהיג והמחמם את הגוף בדבר עבירות והיא הנקראת חם והנהגת היצה"ט המנהיג את האדם בכל טוב וליפות מעשיו בתורה וביראת השם והיא הנקראת יפת והנהגה הזו ינהיג האדם להוליכו בדרך חיים ומי מעכבו ומפסידו ותשחת הארץ לפני האלהים וזהו הגולם המפסיד והמשחית את הכל ועליו אמר שלמה בחכמתו משחית נפשו הוא יעשנה מאי הוא יעשנה א"ר כרוספדאי הגולם יעשנה.

מוסר השכל

אשרי מי שיראתו על פניו. אשרי הנשמר מעוניו. אשרי מי שהוא עניו. אשרי שמשבחים אותו המונו. אשרי מי שהוא במוכיו אשרי מי שמטה לשמוע ד"ת. אשרי השומע ד"ת בכל יום קורא ס' תמימה עומדת ולפני האדם בשעה שהוא עוסק במשכתו ואומרת ה' עמך גבור החיל הנה באתי ללמדך ע"כ יצאתי לקראתך לשחר פניך ואמצאך. אשריך את זוכרני. אשריך את בלבך הנפשי: אשריך את מקימיני. אשריך את משמיעני ובכל יום יהיו בי ומתיך, כי בי ירבו ימיך שתרחק מן העבירה והתדבק בתורה, וברח מן העה"ר ותקים בחכמה תמיד. וקרא של אלהיך תמיד הוא ירגיעך וישביעך ויניח לך מכל אויביך מס' ויחל משה סי' פ"ו.

הלכה

יראים סי' י"ב. הכו לס' ככור שמו נוה והזהיר שלא להזכיר דבר קדוש במקום ערוה דכתיב והיה מחנך קדוש ולא יראה בך ערות דבר מלמד שהערוות מסלקת השכינה וערוה בעששית אסור לקרות ק"ש כנגדה כותי ערום אסור לקרא ק"ש כנגדו דכתיב וערות הכוכם לא ראו. טפח באשה ערוה מקום שהוא ראוי לכסות שוק ושער וקול באשה ערוה ואסור לקרות ק"ש.

בנח ולבניו שהיו צדיקים ישאר פליטה בעולם התנחם ושמח ואמר ר"א אמאי וינחם לשון נחמה הוא וכן כל וינחם שבתורה לשון נחמה הוא רואה את הרע ורואה את הטוב מתנחם עם הטוב א"ל רע"ק לדבריך מאי ויתעצב אל לבו א"ל בא וראה מידת רחמנותו של הקב"ה כי אף עפ"י שהתנחם לקח עצבון על אבידת הרשעים שאעפ"י שהיו רשעים לא היה חפץ במיתתן ולא היה שמח לפניו .

מוסר השכל

בשעת הדין אומר לו הקב"ה לאדם טורח גדול היה לי עליך משיצרתיך במעי אמך ולא היית נפל וכשיצאת לאויר העולם תקנתי לך מזונות והצלתיך מן היסורין כלום עסקת בתורה ועשית ג"ח לפני אם יש בו דברים הללו פוטרין אותו מיד ואם לאו מוסרין אותו ביד ה' מלאכי חבלה כנגד ה' חו"ת אחד מכה וא' מונה כמו בב"ד והג' מוליא את מגופו בכבשן והד' מביא עשרים מרים ואמולים מן ההרים ונותן בשיניו והה' מכה לאו"א שלא הדריכוהו בתורה ומע"ט · מס' ויחל משה אות נ"ב ,

הלכה

סמ"ג לאו קס"ג · אמרה תורה שופך דם האדם באדם דמו ישפך זה ההורג בעצמו שלא ע"י שליח . אך את דמכם לנפשותיכם אדרוש זה ההורג את עצמו ומיד כל חיה אדרשנו זה המוסר את חברו לפני חיה לטרפו מיד האדם מיד איש אחיו אדרוש את נפש האדם זה השוכר אחרים להרוג את חברו ובפירוש נאמר בהן ל' דרישה הרי דינו מסור לשמים ואעפ"כ חייבין ב"ד להכותו מכה רבה ולאסור אותו שנים רבות במצור ובמצוק לשבור את זרוע הרשעים ואם היתה השעה צריכה לכך הרשות בידם להורגו להוראת שעה ·

ליל ה'

יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחוה דעת ·

משנה ערכין פ"א

שמקדיש

שתי אחיות ואחד מופנה מת אחד מבעלי אחיות ועשה בה מופנה מאמר ואחר כך מת אחיו השני בש"א אשתו עמו והלה חלה משום אחות אשה ובה"א מוציא את אשתו בגט וחליצה ואת אשת אחיו בחליצה זו היא שאמרו אי לו על אשתו ואי לו על אשת אחיו . י המדיר את אשתו מתשמיש המטה בש"א שתי שבתות ובה"א שבת אחת המפלת לאור שמונים ואחד ב"ש פוטרין מן הקרבן וב"ה מחייבין סדין בציצית ב"ש פוטרין וב"ה מחייבין כלכלת שבת ב"ש פוטרין וב"ה מחייבין יא מי שנזר נזירות מרובה והשלים נזירותו ואח"כ בא לארץ בש"א נזיר שלשים יום ובה"א נזיר בתחלה מי שהיו שתי כתי עדים מעידות אותו אלו מעידים שנדר שתים ואלו מעידים שנדר חמש בש"א נחלקה העדות ואין כאן נזירות ובה"א יש בכלל חמש שתים שיהיה נזיר שתים · יב אדם שהוא נתון תחת הסדק בש"א אינו מביא את הטומאה ובה"א אדם חלול הוא והצד העליון מביא את הטומאה ·

תלמוד ב"ק פ"ז

תני אין מגדלין תרנגולים בירוש' מפני הקדשים דדרך תרנגולים לנקר באשפה ויביאו בערשה מן השרץ ויטמאו הקדשים · ולא כהנים בא"י מפני הטהרות של אוכלי תרומה יכול אף בירוש' כן דמי שאוכל קדשים דהם הכהנים יזהרו ולא לויים וישראלים או כהן שהוא טמא או אחייה הא כמר ריב"ל אומר ירוש' הבנויה כעיר שחוברה לה יחדיו שמחברת ישר' זה לזה וכלם שוים כהנים לויים וישראלים א"ר יוסי בר חנינא כל המגדל כלב רע בתוך שלו עה"כ אומר למס מרעהו חסד ויראת שדי יעזוב דלמס בקרא הכלב ואינו מניח לעני לבא אל הפתח ליטול צדקה ·

זוהר חדש ס' נח דכ"ח ע"ב

ר' אליעזר אומר בא וראה שאין כמדת ב"ו מדותיו של הקב"ה מדת ב"ו עושה מה שעושה ולאחר כן מתחרט ומתעכב ממנו יכול אף הקב"ה כן ת"ש דכתיב ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע והזהיר לאדם ואמר ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך ואם הוא הולך בדרך רע הוא בעונו ימות של' עונותיו ילכדונו את הרשע ובחבלי חטאתו יתמך כך כתיב וירא ה' כי רבה רעת האדם אמר הקב"ה אני רואה כי כלם מתחייבים ואם יכלו ברעתם הרי יאבד עולמי כיון שראה

לגם

אותו ר' ישמעאל או' כתוב אחד או' תקדיש וכתוב אחד או' לא תקדיש אי אפשר לומר תקדיש שכבר נאמר לא תקדיש (ואי אפשר לומר לא תקדיש שכבר נא' תקדיש) אמור מעתה מקדישו אתה הקדש עלוי ואין אתה מקדישו הקדש מזבח.

תלמוד בבלי מעילה ד"ה ע"ב

איתמר א"ר יוחנן כי אמר ר"ע זריקה מועלת ליוצא שיצא מקצתו אבל יצא כולה לא אמר ר"ע א"ל רב אסי לריו"ח כבר לימדוני חברי שבגולה מחשבין על האבוד ועל השירוף והא אבוד ושירוף לא איתנון בעולם ואפי"ה קתני מחשבין ומי א"ר אסי הכי והא בעיא מיניה ר' אסי מריו"ח חישב לנשפכין למחר מהו א"ל ר' זירא כבר שניה לנו אלא שמא הא אלא כיון דליתא ביה ממשא לא קבל טומאה הני נשפכין נמי כיון דלאבוד אזלי מחשבה לא מהניא אלא דקתני על האבוד ועל השרוף קשיא אמר רבא אימא על העומד לאבוד ועל העומד לישרף א"ר פפא לא אמר ר"ע זרקה מועלת ליוצא אלא שיצא בשר אבל דם אין זריקה מועלת ליוצא תניא נמי הכי שחט בשתיק' ויצא דם אעפ"י שחזר וזרקו לא עשה ולא כלום בקדשי קדשים מועלים בו בקדשים קלים אין מועלים בו.

זוהר חדש ס' נח דנ"ט ע"ב

אריב"ל בימי דור המבול עשה הקב"ה קנה החטים כקנה ארז הלבנון ולא היו זורעין וקוצרין אלא הרוח מנשבת ומנשר החטים למטה ואוספין אותן בכל שנה ושנה לאחר שחטאו אמר עוד כל ימי הארץ זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף ויום ולילה לא ישבותו וא"ר יהושע לא נחתם גזר דינם של דור המבול עד שפשטו ידיהם בגזל שנאמר ותמלא הארץ חמס ובימי דור המבול היו פרין ורבין הרבה ומשעה שהיתה האשה יולדת היו הולכין ושולחין אותן כלאכם שנ' ישלחו כצאן עולליהם וילדיהם ירקדון ולאחר כ"ז מאי כתיב בהו ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו עד שנגזר דינם והעבירם מן העולם ת"ר נח היה מתרה בהם קודם ולא שמעו ממנו שהם בעשית התיבה למען יראו וישובו והיו מלעיגין בו עד שנגזר עליהם שתהום שהיו המים יוצאין רותחין באש וחמים מלמעלה ונימוחו מן העולם

המקדיש את שדהו בשעה שאינה יובל (כ"א שאין היובל) אומ' לו פתח אתה ראשון שהבעלים נותנים חומש וכל אדם אינו נותן חומש מעשה בא' שהקדיש את שדהו מפני רעתה אמרו לו פתח אתה ראשון אמר הרי היא שלי באיסר א"ר יוסי לא אמר זה אלא בביצה שהקדש נפדה בכסף ובשוה כסף אמרו לו הגיעך נמצא מפסיד איסר ושדהו לפניו . ב אמר אחד הרי היא שלי בעשר סלעים וא' אומר בעשרים וא' אומר בשלשים וא' אומר בארבעים וא' אומר בחמשים חזר בו של חמשים ממשכנין מנכסיו עד עשר חזר בו של ארבעים ממשכנין מנכסיו עד עשר חזר בו של שלשים ממשכנין מנכסיו עד עשר חזר בו של עשרים ממשכנין מנכסיו עד עשר חזר בו של עשר מוכרים אותה בשויה ונפרעים משל עשר את המותר הבעלים אומרים בעשרים וכל אדם אומרים בעשרים הבעלים קודמים מפני שהם מוסיפין חומש . ג אמר אחד הרי היא שלי בעשרים ואחת הבעלים נותנים עשרים ושש בעשרים ושתים הבעלים נותנים עשרים ושבע בעשרים ושלש הבעלים נותנים עשרים ושמונה בעשרים וארבע הבעלים נותנים תשעה ועשרים בחמשה ועשרים הבעלים נותנים ל' שאין מוסיפין חומש על (עלויו) של זה אמר אחד הרי היא שלי בעשרים ושש אם רצו הבעלים ליתן שלשים ואחד ודינר הבעלים קודמים ואם לאו אומרים הגיעך . ד מחרים אדם מצאנו ומבקרו מעבדיו ושפחותיו הכנענים ומשדה אחוזתו ואם החרים את כלן אינן מוחרמין דברי רבי אליעזר אמר ר"א בן עזריה מה אם לגבוה אין אדם רשאי להחרים את כל נכסיו על אחת כמה וכמה שיהא אדם (חייב לחוס) חס על נכסיו . ה המחרים בנו ובתו עבדו ושפחתו העברים ושדה מקנתו אינן מוחרמין שאין אדם מחרים דבר שאינו שלו כהנים ולוים אינן מחרימין דברי רבי יהודה ר"ש אומר הכהנים אינן מחרימין שהחרמים שלהן הלוים מחרימין שאין החרמים שלהן ר' אומר נראים דברי רבי יהודה בקרקעות שנ' כי אחוזת עולם היא להם ודר"ש במטלטלים שאין החרמים שלהם . ו חרמי כהנים אין להם פדיון אלא נתנים לכהנים ר' יהודה בן בתירא או' סתם חרמים לבדק הבית שנ' כל חרם קדש קדשים הוא לה' וחכ"א סתם חרמים לכהנים שנ' כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו א"כ למה נאמר כל חרם קדש קדשים הוא לה' שהוא חל על קדשי קדשים ועל קדשים קלים . ז מחרים אדם את קדשיו בין קדשי קדשים ובין קדשים קלים אם נדר נותן את דמיהם אם נדבה נותן את טובתו שור זה עולה אומדים כמה אדם רוצה ליתן בשור זה להעלותו עולה שאינו רשאי הבכור בין תם בין בעל מום מחרימין אותו כיצד פודין אותו הפודין אומדים כמה אדם רוצה ליתן בבכור זה ליתנו לבן בתו או לבן אחותו

באסקריא (נ"א באלכסנדריא) על ארבע קורות אינה מטמאה בנגעים ואם
היה מרובע אפי' על ארבע עמודים מטמא . ג בית שאחד מצדדיו
מחופה בשש אחד בסלע ואחר בלבנים ואחר בעפר טה"ר בית שלא היו
בו אבנים ועצים ועפר ונראה בו נגע ואח"כ הביא בו אבנים ועצים ועפר
טהור וכן בגד שלא ארג בו שלש על שלש ונראה בו נגע ואח"כ ארג בו
שלש על שלש טהור אין הבית מטמא בנגעים עד שיהא בו אבנים ועצים
ועפר ' ג וכמה אבנים יהיו בו ר' ישמעאל או' ארבע רעק"א שמונה שהיה
ר' ישמעאל אומר עד שיראה כשני גריסין על שתי אבנים או על אבן אחת
רעק"א עד שיראה כשני גריסין על שתי אבנים לא על אבן אחת ר' אלעזר
בר"ש אומר עד שיראה כשני גריסין על שתי אבנים בשני כתלים בזווית
ארכו כשני גריסין ורחבו כגריס ' ד עצים כדי ליתן תחת השקוף ר'
יהודה אומר כדי לעשות סנדל לאחורי השקוף עפר כדי ליתן בין פנים
לחבירו קירות המבוי וקירות המחיצה אינן מטמאין בנגעים ירושלם וחוצה
לארץ אינן מטמאין בנגעים ; ה כיצד ראית הבית ובא אשר לו הבית והגיד
לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית אפי' תלמיד חכם ויודע שהוא נגע ודאי
לא יגזור ויאמר נגע נראה לי בבית אלא כנגע נרא' לי בבית וצוה הכהן ופנו
את הבית (בטרם יבא הכהן לראות את הנגע ולא יטמא כל אשר בבית
ואחר כן יבא הכהן לראות את הבית) אפי' חבילי עצים ואפי' חבילי קנים
ד"ר יהודה ר"ש אומר עסק הוא לפניו אמר ר"מ וכי מה מטמא לו אם
תאמר כלי עציו ובגדיו ומתכותיו מטבילן והן טהורים על מה חסה התורה
על כלי חרסו ועל פכו ועל טפיו אם כך חסה התורה על ממונו הבזוי
ק"ו על ממונו החביב אם כך על ממונו ק"ו על נפש בניו ובנותיו אם
כך על של רשע ק"ו על של צדיק . ו אינו הולך (נ"א עומד בתוך) לתוך
ביתו ומסגיר ולא בתוך הבית שהנגע בתוכו ומסגיר אלא עומד על פתח
הבית שהנגע בתוכו ומסגיר שנא' ויצא הכהן מן הבית אל פתח הבית והסגיר
את הבית שבעת ימים ובא בסוף השבוע וראה אם פשה וצוה הכהן
וחלצו את האבנים אשר בהן הנגע והשליכו אותן אל מחוץ לעיר אל מקום
טמא ולקחו אבנים אחרות והביאו אל תחת האבנים ועפר אחר יקח וטח
את הבית אינו נוטל אבנים מצד זה ומביא לצד זה ולא עפר מצד זה
ומביא לצד זה ולא סיד מכל מקום אינו מביא לא אחת תחת שתים ולא
שתים תחת אחת אלא מביא שתים תחת שתים תחת שלש תחת ארבע מכאן
אמרו אוי לרשע אוי לשכנו שניהן חולצין שניהן קוצעין שניהן מביאין: את
האבנים אבל הוא לבדו מביא את העפר שנא' ועפר אחר יקח וטח את
הבית אין חברו מטפל עמו בטיחה . ז בא בסוף שבוע וראה אם חזר

מוסר השכל

איתא במדרש משלי לכל הרגשה והרגשה נתן הקב"ה תורה מה שלא לעשות ומה לעשות לה' ללב ולעינים לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם לאזנים לא תשא שמע שוא ולפה לא תאכל כל תועבה ללשון לא תשא את שם ה"א לשוא לא תשבעו ולא תשקרו ולא תענה ברעך לידים אל תשת ידך עם רשע לערוה לא תנאף לרגלים לא תלכו אחרי אלהים אחרים מצות עשה ללב ושמתם את דברי אלה על לבבכם לעינים לא תשכח את אשר ראו עיניך לאזנים שמע ישראל את החוקים ללשון ושננתם לבניך ודברת בם לידים פתוח תפתח את ידך לערוה ואתם פרו ורבו וכן קחו נשים והולידו בנים לרגלים בכל הדרך אשר צוה ה' תלכו וכן בכל האברים מראשו ועד רגליו ובפרט בחושים ראיה ושמיעה וטעם וריח והמישוש כאשר ביאר בס' תורת האדם מסי' ר"ט ואילך ·

הלכה

חייב אדם להאכיל לבהמתו קודם שיאכל וכן לחיותו ועופותיו המוטלים עליו ובין ברכה להאכילה זה אמר תנו מאכל לבהמה איננו הפסק ואין צריך לחזור ולברך. לענין שתיה האדם קודם לבהמה כדיש לאדם ממאון ומעשה באחד שלא נתן לעופות בבקר לאכול ולשתות ונרשם במכתו עונו ואשה כעשית עקרה בשביל שנחנקה לער לאפרוחים שלא היו יכולין לעלות בסולם נפקדה עד שתקנה הדבר כמ"ש רבינו האר"י ויע"א ובס' כף החיים סי' כ"ד אות ס"ס ואפי' לגבי שבת תנן בפי"ח כופין את הסל לפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו.

ליל השישי

ויכל אלהים ביום הז' מלאכתו אשר עשה וישבות ביום הז' מכל מלאכתו אשר עשה.

משנה נגעים פרק י"ב

כל הבתים מטמאים בנגעים חוץ משל נכרים הלוקח בתים מן הנכרים אלו בתחילה בית עגול בית טריגון בית הבנוי בספינה או באסקריא

שיאמר שהוא לדבר מצוה וללמוד תורה דאם יעזבנו מתחלה אח"כ ורע לו לאב ולכן כזה וככה דהעיקר תולדותו חנוך לנער עפ"י דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנו ועד שישא אשה ויתמלא זקנו לא יעשה היסה הרעה ממנו לילך אנה ואנה . כי ירע נאמנה . דהוא בחזקת סכנה , ולא"כ יגיע כעונה בהיכה דיכא רבה ודיכא . ואברהם אבינו ראה אמנה . ויתפלל אברהם לפני שוכן מעונה . מה תתן לי ואנכי הולך ערירי שאם בני יהיו עוברי רצונך ניחא לי להיות ערירי ולא יהיו לי בנים שאינן הגונים ולא יגדל הבן בנערותו כשיוצא בשבת מהבית יוכה ושתית טוטון ומאכלות אסורות ויורגיל לחלל שבתות הנעשה מומר לכל התורה רמ"ל מס' ת"ח וכה"ח

הלכה

לא יביא הקדרה ע"ג השלחן כדי להריק על הקערה דהרי אינו כבוד שבת מלאכה לעשות כן . ולא יתן מלח כשאוכל אח"כ נותן הכף שמן וחומץ ואסור ליתן ירק חי לתוך חומץ חזק כשיעור שיתן על האור וירתיח דהוי כבוש ולא יתן פתיתים בכלי ואח"כ יתן המרק וגם לא יתן מלח בכלי ראשון ואפי' בשני היכא דהיד סולדת בו ולא יעשה מלח הרבה כ"א לאותה סעודה וכן לא יתן הבלין בקערה ויריק עליו מכלי ראשון וכן בשר צלי לא יתן במרק רותח ולא יחתוך בסכין המרור והבצל והלימון והחזרת דק דק לעשות שאוכל שא ישבר בידיו חתיכות חתיכות ולא יסחוט לימון לתוך הקערה לטבול בה ביצים שא יניח הביצה תוך הקערה ויסחוט ע"ג הביצה , ולא יתן מלח על כלי שיש בו תורמוסין . כה"ח סי' ל' .

סדר לך לך

ליל א'

שמש ירח עמד זבולה לאור חציך יהלכו לנוגה ברק חניתך
משנה מעשרות פרק ג'

המעביר תאנים בחצרו לקצות בניו ובני ביתו אוכלין ופטורים הפועלים שעמו בזמן שאין להם עליו מזונות אוכלין ופטורין . אבל אם יש להם עליו מזונות הרי אלו לא יאכלו . ב המוציא פועליו לשדה בזמן שאין להם עליו מזונות אוכלין ופטורים ואם יש להם עליו מזונות

אוכלין

ונתץ את הבית את אבניו ואת עציו ואת כל עפר הבית והוציא אל מחוץ לעיר אל מקום טמא שפסיון שסמוך כל שהוא והרחוק כגרים והקור בכתים כשני גריסין .

תלמוד ירוש פרק כ'

ר' חנינא הוה שרי בצפורין והוון אתיי קומוי עובדין ומפיק מן הדין ומנון והוון ר' יוחנן ורשב"ל שרין תמן ולא הוה מגרף לון עמיה אמרין הכים סבא דהוה הכא דפרזלוי חריפין . חד זמן גרפין עמיה אמרין מה חמא רבי משנה עלינן יומא דין אמר לון ייתי עלי אם לא כל מעשה ומעשה שהייתי מורה הם לא שמעתי אותו מרבי להלכה כשערות ראשי ולמעשה ג"פ ובך עובדא לא אתא קמיה רבי אלא תרין ומנין מן כנין כך לרפתכון עמי ואת בסביה דר"ס ורב אשי דלמטים שיבא מכשורא .

זוהר חדש ס' בראשית דכ"א ע"א

ת"ר א"ר יוסי בן פזי זמנא חדא הוינא אזיל באורחא וערענא בבסוא טורא דכפר קרדו והוו נוכרי כדיתי בתולקהון ובאית תמן לוליא חד דשכחא ונפק שבתא ותמיהו לאושפזיזי דהוה בעי למשכב עם דביתהו קאים האי מכך ביסא ונלי וקמת היא מסאיך ביסא ונלא אמרינן להון מאי בלוחכין בשעתא דא א"ל עידנא דידן לזווגא משכם לשכב ומגלוכא בלוחנא קמיה קב"ה דיהא לנא בר דיפלח פולחניה בר דחיל חטאה בר דעביר פיקודוי ולא מאורייתא לימינא ולשמאלא אמרינא להו יהא רעוא דיהא לכון בעותיכון דהא לפ"ט קא עבדתון א"ר יוסי אחוי אפי שכינתא דלבתר יומין ערעית תמן וחזית הסוא ברא דאתייליד להו והוה בר שבע שנין חמו לי בבייתא ולא בעא למללא עמי א"ל אבוה זיל לקמיה דגברא רבא הוא אמר מסתפינא לאשתעויי בהדיה ולאתקרבא עמיה דלא ידענא אי אית ליה נשמתא קדישא אי לאו דהכי אוליף לי מורי א"ל אבוה ח"ו דגברא רבא הוא וחכימא דדרא או קריב לגבאי ואמר לי הכא חמי דנשמתא מרתא אית כך .

מוסר השכל

אשרי איש ירא דושים עין השגחתו על בניו בין הערבים וביותר בליל שבת ווזמו שלא יניקנו לצאת מביתו לשום מקום ותקוי' ביאתמך

מאר"ת כ"א חי אשר העלה ואשר הביא את זרע בית ישראל מארץ צפון אמרו לו לא שיעקר יצ"מ אלא מזכירים מוסף על המלכיות מלכיות עיקר ומזכירים טפלה וכן הוא אומר לא יקרא עוד שמך יעקב כ"א ישראל יהיה שמך אמרו לא שיעקר שם יעקב אלא יעקב מוסף על ישראל ישראל ויעקב טפל וכה"א אל תזכרו ראשונות אלו המצריים וקדמוניות אל תתבוננו אלו המלכיות הנני עושה חדשה עתה תצמח זו של גוג משלו משל למה"ד לאחד שהיה מהלך בדרך ופגע בו זאב וניצול ממנו שהתחיל מספר מעשה הזאב ואח"כ פגע בו ארי וניצול מידו שכח מעשה הזאב התחיל מספר מעשה הארי ואח"כ פגע בו נחש וניצול מידו שכח מעשה שניהם והתחיל לספר מעשה הנחש כך היו ישראל הצרות האחרונות משכחות את הראשונות.

זוהר חדש ס' לך לך דק"ו ע"א

ת"ח קב"ה מגן לצדיקיא דלא ישלטון בהון בני אנשא וקב"ה אגין על אברהם דלא ישלטון ביה ובאזלתהו' ת"ח שכינת' לא אתעדיאת' מעם שרה בההוא' ליליא אתא פרעה למקרב בהדה אתא מלאכא ואלקי ליה כל אימת דהוה שרה אלקי ליה אלקי ואברהם הוה אתקיף במאריה דהא שרה לא הוו יכלין לשלטאה עלה הה"ד צדיק ככפיר יבטח והכא נסיונא הוא דלא הרהר אברהם אבתריה דקב"ה א"ר ת"ח דבגיני כך לא פקיד ליה קב"ה לנחתא למצרים אלא הוא מגרמיה נחת בגין דלא יהא פתחון פה לבני עלמא דאמר ליה ולבתר אצטער על אנתתיה.

מוסר השכל מס' ויחל משה אות נ"ט

בז' מדורות נדונים במדור הא' שנקרא בור דניס להקוטפים מלוח עלי שיח שמפסיקין בלימוד לדבר דברים אחרים וגם אותן שאינן עושין כבוד לת"ח דאין דנין במדור זה למבזה ת"ח כ"א במדור ד' דהוא נקרא טיט היון והמקלל חרש וכוונה והעובר אחורי ביה"כ בשעה שהציבור מתפללין. והמספר שבח חברו בפני שונאו לרעה. במדור הב' הנקרא שחת שם המספר אחר מיטתן של ת"ח והמלבין פני חברו ברבים והמתגאה שלא לש"ש והמתכבד בקלון חברו והיודע בחברו שיכשל בהלכה ואינו מודיעו ועי' בזוהר ס' שלח לך דאיירי זה בחכם א' שעשה לחבירו כדי שיתבייש ובשמת זה החכם היו הכרובים אוחזים בו בפתח ג"ע שלא יכנס וצעק החכם המבויש ושמעו כל הצדיקים ובאו לדונו וגזר המתים שיקיץ

אוכלין אחת אחת מן התאנה אבל לא מן הסל ולא מן הקופה ולא מן המוקצה. ג השוכר את הפועל לעשות בזיתים אמר לו ע"מ לאכול זיתים אוכל אחד אחד פטור ואם צירף חייב לנכש בבצלים אמר לו ע"מ לאכול ירק מקרטם עלה עלה ואוכל ואם צירף חייב. ד מצא קציעות בדרך אפילו בצד שדה קציעות וכן תאנה שהיא נוטה על דרך ומצא תחתיה תאנים מותרות משום גזל ופטורות מן המעשרות ובזיתים ובחרובים חייבים מצא גרוגרות אם דרסו רוב בני אדם חייב ואם לאו פטור מצא פלחי דבילה חייב שידוע שהן מדבר גמור והחרובין עד שלא כנסן לראש הגג מוריד מהם לבהמה פטור מפני שהוא מחזיר את המותר. ה איזוהי חצר שהיא חייבת במעשרות ר' ישמעאל או' חצר הצורית שהכלים נשמרים בתוכה רבי עקיבא או' כל שאחד פותח ואחד נועל פטורה ר' נחמיה או' כל שאין אדם בוש מלאכול בתוכה חייבת ר' יוסי אומר כל שנכנס לה ואין או' לו מה אתה מבקש פטורה ר' יהודה אומר שני חצירות זו לפנים מזו הפנימית חייבת והחיצונה פטורה. ו הגגות פטורין אע"פ שהם של חצר החייבת בית שער אכסדרא ומרפסת הרי אלו כחצר אם חייבת חייבין ואם פטורה פטורין. ז הצריפין והבורגנין והאלקטיות פטורין סוכת גנוסר אעפ"י שיש בה רחיים ותרנגולים פטורה. סוכת היוצרים הפנימית חייבת והחיצונה פטורה ר' יוסי או' כל שאינה דירת החמה ודירת הגשמים פטורה סכת החג בחג ר' יהודה מחייב וחכמים פוטרין. ח תאנה שהיא עומדת בחצר אוכל אחת אחת ופטור ואם צירף חייב ר' שמעון או' אחת בימינו ואחת בשמאלו ואחת בפיו עלה לראשה ממלא חיקו ואוכל. ט גפן שהיא נטועה בחצר נוטל את כל האשכול וכן ברמון וכן באבטיח דברי ר' טרפון ר' עקיבא או' מגרגר באשכול ופורט ברמון ושופת באבטיח כסבר שהיא זרוע בחצר מקרטם עלה עלה ואוכל ואם צירף חייב הסיאה והאזוב והקורנית שבחצר אם היו נשמרים חייבין. יוד תאנה שהיא עומדת בחצר ונוטה לגנה אוכל כדרכו ופטור עומדת בגנה ונוטה לחצר אוכל אחת אחת פטור ואם צירף חייב עומדת בארץ ונוטה לחוצה לארץ בחוצה לארץ ונוטה לארץ הכל הולך אחר העקר ובבתי ערי חומה הכל הולך אחר העקר ובערי מקלט הכל הולך אחר הנוף ובירושלים הכל הולך אחר הנוף.

תלמוד פ"ק דברכות

בן זומא אומר עתידין ישרא' שלא להזכיר יצ"מ לעת"ל ומה טעם דכתיב הנה ימים באים נאום ה' לא יאמר עוד חי ה' אשר העלה את בנ"י מאר"מ

אפשר לעשר ביו"ט לפיכך הקדימוהו לעשרים ותשע באלול. ב בשלש קופות של שלש שאין תורמין את הלשכה וכתוב בהן א"ב בי"ת גימ"ל רבי ישמעאל אומר יונית כתוב בהן אלפא ביתא גמלא אין התורם נכנס לא בפרגוד חפות ולא במנעל ולא בסנדל ולא בתפילין ולא בקמיע שמא יעני ויאמרו מעון הלשכה העני או שמא יעשיר ויאמרו מתרומת הלשכה העשיר לפי שאדם צריך לצאת ידי הבריות כדרך שצריך לצאת ידי המקום שנאמר והייתם נקיים מה' ומישראל ואומר ומצא חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם ג של בית רבן גמליאל היה נכנס ושקלו בין אצבעותיו וזורקו לפני התורם והתורם מתכוין ודוחפו לקופה אין התורם תורם עד שיאמר להם אתרום והן אומרים לו תרום תרום תרום ג"פ. ד תרם את הראשונה ומכסה בקטבלאות שנים ומכסה בקטבלאות שלישית לא היה מכסה שמא ישכח ויתרום מן הדבר התרום תרם את הראשונה לשם ארץ ישראל והשנית לשם כרכי' המוקפין לה והשלישית לשם בבל ולשם מדי ולשם מדינות הרחוקות.

תלמוד שבת פ"ה

מתניתין פרתו של ראב"ע היתה יוצאה ברצועה שבין קרניה שלא ברצון חכמים תני רב יודה בר פזי אמרו לו או עמוד מבינותינו או העבר רצועה מבין קרניה א"ר יוסי בר' בון שהיה מחרים כנגדן לשבעים לקיים סברתו ולכך אמרו לו הכי א"ר חנינא פעם אחת יצאת והשחירו שיניו מן הצומות א"ר אידי אשתו היתה ומנין שאשתו קרוים עגלה לולי חרשתם בעגלתי לא מצאתם חידתי תמן אמרין שכנתו היתה וזה אדם נענש על שכנתו ארק"ר שכל שהוא ספיקה בידו למחות ואינו ממחה קלקלתו תלויה בו.

זוהר חדש ס' לך לך דקי"ז ע"א

אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברם ר' עוריה פתח משכני אחריך נרוצה אר"ז כל הקורא ק"ש כתקנה על מטתו עולה נשמתו לשוט בארץ החיים א"ר בוא מאי כתקנה ת"ש שש אותיות ורועות זה בק"ש של לילה שיהא מכוין בהם לדעת שסובבים את כסא הכבוד שהוא ס' שס"ר ס' גבורים סביב לה מגבורי ישראל ת"ר ומנא חדא אזל ר' דוסתאי למחמי לר"א ב' ערך אזדמן ליה ר' חגי א"ל ניתא לן מר אורחא דתקנה קמיה למאן אזל א"ל למחמי סבר אנפי זימנין א"ל מאן הוא א"ל מאן דבחקין.

שהיה כך בצער מ' יום ושוב היה בנסיונות שעה ואלי ובודאי בזה אירע לתלמיד א' שהיה מבייש את רבו בקושיות ונענש בעונש גדול ועצום. ועוד יש בזה המדור מי שיש לו ביהכ"נ בעירו ואינו הולך שם להתפלל ומי שאינו נח לחבירו בהלכה והאוכל מסעודה שאינה מספקת לבעלים. והמגביה ידו על חבירו אעפ"י שלא הכהו והמקלל לחבירו בשחוק בענין שיגיע לו בושת כל אלו ובודאי בכן נדונין במדור הזה.

הלכה

הרמב"ם פ"א מהל' ע"ז. כיון שהכיר אברהם את בוראו וידע התחיל להשיב תשובות ולערוך דין עמהם שאין זו דרך האמת לע"ז ושיבר הצלמים והתחיל להודיע לעם שאין ראוי לעבוד אלא לאלוה העולם ולו ראוי להשתחוות ולהקריב ולנסך וראוי לאבד ולשבר כל הצורות כיון שגבר עליהם בראיותיו בקש המלך להורגו ונעשה לו נס ויצא לחרן והתחיל לעמוד ולקרא בקול גדול לכל העולם ולהודיעם שיש שם אלוה א' לכל העולם ולו ראוי לעבוד והיה מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר וממלכה לממלכה עד שהגיע לארץ כנען והוא קורא שנ' ויקרא שם בשם ה' אל עולם וכיון שהיו העם מתקבצים אליו ושואלין לו על דבריו היה מודיע לכל א' כפי דעתו עד שיחזירהו לדרך האמת עד שנתקבצו אליו אלפים ורבבות והם אנשי בית אברהם ושתל בלבם העיקר הגדול הזה וחיבר בו ספרים והודיעו ליצחק בנו וישב יצחק מלמד ומזהיר ויצחק הודיעו ליעקב ומינהו ללמד וישב מלמד ומחזיק כל הנלוים אליו ויעקב לימד בניו כלם.

ליל ב'

והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד

משנה שקלים פרק ג'

בשלשה פרקים בשנה תורמין את הלשכה בפרוס הפסח בפרוס עצרת בפרוס החג והן גרנות למעשר בהמה דברי ר"ע בן עזאי אומר בעשרים ותשעה באדר ובאחד בסיון ובעשרים ותשעה באב ר"א ור' שמעון אומרים באחד בניסן באחד בסיון בעשרים ותשעה באלול מפני מה אמרו בתשעה ועשרים באלול ולא אמרו באחד בתשרי מפני שהוא יו"ט ואי

אפשר

משנה נדרים פרק ו'

הנודר מן המבושל מותר בצלי ובשלוק אמר קונם תבשיל שאיני טועם אסור במעשה קדרה רך ומותר בעבה ומותר בביצת טרמיטה ובדלעת הרמוצה . ב הנודר ממעשה קדרה אינו אסור אלא ממעשה רתיחתה אמר קונם היורד לקדרה שאיני טועם אסור בכל המתבשלין בקדרה . ג מן הכבוש אינו אסור אלא מן הכבוש של ירק כבוש שאיני טועם אסור בכל הכבושים מן השלוק אינו אסור אלא מן השלוק של בשר שלוק שאיני טועם אסור בכל השלוקים מן הצלי אינו אסור אלא מן הצלי של בשר ד"ר יהודה צלי שאיני טועם אסור בכל הצלוין מן המליח אינו אסור אלא מן המליח של דג מליח שאיני טועם אסור בכל המלוחים . ד דג דגים שאיני טועם אסור בהן בין גדולים בין קטנים בין מלוחים בין תפלים בין חיין בין מבושלין ומותר בטרית טרופה ובציר הנודר מן הצחנה אסור בטרית טרופה ומותר בציר ובמורים הנודר מטרית טרופה אסור (נ"א מותר) בציר ובמורים . ה הנודר מן החלב מותר בקום ור"י אוסר מן הקום מותר בחלב אבא שאול אומר הנודר מן הגבינה אסור בה בין מלוחה בין תפלה . ו הנודר מן הבשר מותר ברוטב ובקיפה ור' יהודה אוסר א"ר יהודה מעשה ואסר עלינו ר' טרפון ביצים שנתבשלו עמו אמרו לו וכן הדבר אימתי בזמן שאמר בשר זה עלי שהנודר מן הדבר ונתערב באחר אם יש בו בנותן טעם אסור . ז הנודר מן היין מותר בתבשיל שיש בו טעם יין אמר קונם יין זה שאיני טועם ונפל לתבשיל אם יש בו בנותן טעם הרי זה אסור הנודר מן הענבים מותר ביין מן הזיתים מותר בשמן אמר קונם זיתים וענבים אלו שאיני טועם אסור בהן וביוצא מהן . ח הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתווניות מותר בחומץ סתווניות ר' יהודה בן בתירה אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונדר ממנו אסיר אף ביוצא הימנו וחכמים מתירין . הנודר מן היין מותר ביין תפוחים מן השמן מותר בשמן שומשמין מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה מפני שהוא שם לווי . ט הנודר מן הכרוב אסור באיספרגוס מן האיספרגוס מותר בכרוב מן הגריסין אסור במקפה ור' יוסי מתיר מן המקפה מותר בגריסין מן המקפה אסור בשום ור' יוסי מתיר מן השום מותר במקפה מן העדשים אסור באשישים ור' יוסי מתיר מן האשישים מותר בעדשים חטה חטים שאיני טועם אסור בהן בין קמח בין פת גרים גריסין שאיני טועם אסור בהן בין חיין בין מבושלין ר' יהודה אומר קונם גריס או חטים שאיני טועם מותר לכוס חיין ·

דנחתין קמיה דכרסי עילאי דמלכא בריך הוא א"ל ניחא ליה למר דאיזיל עמיה לאורחיה א"ל אי תיכול למיספר סברה למאי דשמע ז"ל ואי לא שטי אתתרך כי היכי דלא תיענש א"ל לא ניחוש מר להאי דהא שמעית מנה דרזא עלאה ואסתכלית ביה וסבירית סברא א"ל ומאי היא אמר ליה שמעית האי רזא דהאי פסוקא הנה מטתו שלשלמה הוא. כורסייא יקירא דמלכא לשלמה כולא דילים ס' גבורים סביב לה שית שיתין דכרכי משמשי עילאי קדישי דאינון משמשי גבי כורסייא יקירא דמלכא עלאה מגבורי ישראל דאינון ממנן תחות שולטנא דכרכא קדישא מיכאל אפטרופא דישראל ובגין דאינון תחות ידיה כלהו דכרכין אפטרופין דישראל הס"ד מגבורי ישראל א"ל ר' דוסתאי ואות אנת יקיר מיני למיזל למחמי סבר אפי יומין

מוסר השכל

במדור הג' של גהינם דנק' דומה נידונים בעלי הרוח המתגאים בהלכה לפני העם שלא לש"ש והמספרים לה"ר והמגיס לבו בהוראה והדן את חבירו לכף חובה והמלוה לחברו ברבית והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה ומי שאינו עונה אמן אחר המברך ומי שפוסק בתוך התפלה כדי לדבר והמתלונן על חברו ועל זקן ששכח תלמודו ועל הרואה ערוה בחברו ואינו מודיעו בינו לבינו. במדור הד' נק' טיט היון שם נידונים כל בעלי הרוח והעונים עזות לעניים ומדוכאים ומי שאינו מלוה למי שהוא ברוחק עד שיהיה לו הנאה והעושק שכר שכיר והמוציא ז"ל והבא על הגויים ועל הנידה והממשכן לעני ואינו מחזיר כשאין לו אחרת והמטה משפט והלוקח שוחד הרחמן יצילנו אמן.

הלכה

הרמב"ם פ"א מהל' מילה משנולד בחדש הז' אם היה שלם הרי ולד של קיימא ומלין אותו בשבת ספק בן ז' ה' בן ח' מלין אותו בשבת עכ"פ אם הוא בן ז' דוחה את השבת ואם הוא בן ח' הו"ל כמחתך בבשר לפי שזה כנפל אם הוא בן ח' היינו דאשו חוץ למעי אמו כה"ג אעפ"י שלא יצא כולו עד ליל שבת אין מלין אותו בשבת.

ליל ג'

עד מתי עצל תשכב מתי תקום משנתך

משנה

התחתית ארץ היורד לשם לא יעלה. ועוד יש מקום בגיהנם הנק' בואה רותחת ושם נידונים כל אותן שחטאו והחטיאו את הרבים וכן אותן שמוציאין ז"ל לבטלה וכל אלו אם לא עשו תשובה נידונים שם נדורי דורות ולא יצאו ובשבתות ור"ח וחגים ומועדים נכבה האש באותו מקום מלבד המחלל שבתות בפרהסייא נידון לעולם אפי' בשבת כי תולעתם לא תמות מהגוף ואשם לא תכבה מהנשמה.

הלכה

הרמב"ם פ"ג מהל' מילה מאוסה היא הערלה שנתגנו בה הגוים שנא' כי כל הגוים ערלים וגדולה היא המילה שלא נקרא אברהם אבינו שלם עד שמל שנ' התהלך לפני והיה תמים ואתנה בריתי ביני ובינך כו' וראה כמה חמורה מילה שלא נתלה למשה רבינו עליו השלום אפי' שעה אחת אעפ"י שהיה בדרך וכל מצות התורה ג' בריתות ועל המילה נכרתו עליה י"ג בריתות עם אברהם אבינו.

ליל ד'

אל תאהב שינה פן תורש פקח עיניך שבע לחם

משנה עדיות פרק ה'

ר' יהודה אומר ששה דברים מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה דם נבלה ב"ש מטהרין וב"ה מטמאין ביצת הנבלה אם יש כיוצא בה נמכרת בשוק מותרת ואם לאו אסורה כדברי ב"ש וב"ה אוסרין ומודים בביצת טריפה שהיא אסורה מפני שגדלה באיסור דם של נכרית ודם של טהרה של מצורעת. ב"ש מטהרין וב"ה כרוקה וכמימי רגליה. אוכלין פירות שביעית בטובה ושלא בטובה כדברי ב"ש וב"ה אין אוכלין אלא בטובה. החמת ב"ה צרורה ועומדת וב"ה אעפ"י שאינה צרורה. ר' יוסי או' ששה דברים מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה העוף עולה עם הגבינה על השלחן ואינו נאכל, כדברי ב"ש. וב"ה לא עולה ולא נאכל תורמין זיתים על שמן. וענבים על יין כדברי בית שמאי וב"ה אין תורמין. הזורע ארבע אמות שבכרם ב"ה קדש שורה אחת וב"ה קדש שתי שורות המעיסה ב"ש פוטרין. וב"ה מחייבין מטבילין בחרדלית כדברי ב"ש וב"ה אין מטבילין גר שנתגייר ערבי פסחים ב"ה טובל ואוכל את פסחו לערב וב"ה הפורש

מן

תלמוד יבמות פ"ח

א"ר יוחנן כל משפחה שנשתקע בה פיסול אין מדקדקין אחריה ארשב"ל מתניתא אמרה כן משפחת בית הצריפה היתה בעבר הירדן ורחקה בן ציון בזרוע ועוד אחרת היתה וקירבה בן ציון בזרוע אעפ"כ לא בקשו חכמים לפרסמה אבל חכמים מוסרין אותן לבניהן ולתלמידיהן פעמים בשבוע אריו"ח העבודה שאני מכירן דנשתקעו בהן גדולי הדור אריב"ל ס' שפים עבדים היו לו לפשחור בן אמר הכהן וכלן נשתקעו בכהונה גדולה הן הן עזי פנים שבכהונה א"ר אלעזר עיקר טירוניית שבהן ועמך כמריבי כהן ,

זוהר חדש ס' לך לך דף קי"ח ע"א

ביומא דאתבני בי מקדשא עבד קב"ה טיבו סגי לדוד מלכא דבקר דאוזדמן ליה הוה חוכה ואע"ג דמחל ליה קב"ה כד נפק מהאי עלמא לא שבקוה מלאכי עילאי למעבר תרעי ירושלם דלעילא והוה יתיב אבראי וביומא דאתבני בי מקדשא קרא קב"ה למיכאל רברבא קדישא ומני ליה למהוי הוא ושאין קדישין עלאין אפוטרופסים דישראל איכון דאסחרו כורסי קדישא דיקריה ומני ליה למיכאל למיעל לדוד משיחא בתרעי ירושלם דלעילא ואתקנא ליה עם אבהתא רתיכא קדישא עלאה הה"ד על כל הטובה אשר עשה ה' לדוד עבדו ויוסף עמו ואירך עניגא דכתיב ביהודה דנעלי כיה אחיכי הה"ד ויורד יהודה מאת אחיו דסרו ליה מגאותיה וקב"ה לא כיחא קמיה מכל בנוי דיעקב למהוי שולטנא דמלכותא דעלמין אלא ליהודה הה"ד לא יסור שבט מיהודה וכו' ולא יקהת עמים הוא בלחודוי ולא לשאר בנוי דיעקב והיינו מלתא דהוה אמר אבוי ותו שמענא מאי חמא קודשא ב"ה למיהב שולטנותא ליהודה מכל שאר אחוי אלא אשתכל קב"ה בשמיה הגדול דהיה רשים בשמיה דיהודה ובגיניה אשלטיה על כלא ושולטניה לא תעדי ,

מוסר השכל

מדור המיוחד של גהינם נקרא שאול ושם נידונים המוסרים והאפיקורוסים והכופרי' בתורה ובתחה"מ ועל זו נאמר יורד שאול ולא יעלה ועל שאר החוטאים כתיב ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל , מדור השני נק' צלמות ושם נידונים כל אותן שנכבו עם אמה ונידה , מדור ז' נק' תחתית

לט משניהם וצריכה לשחרר את שניהם ושניהם משחררים זה את זה ובחמור וכמשאוי שלשתן שוין דיחלוקו ביניהם כיון דמוחזקים היו בהן בחמור ובמשאוי

זוהר חדש ס' לך לך דקי"ד ע"א

וירק את חניכיו ילידי ביתו. שו הצדיקים שמחזיקי' במצות ובדרך הטוב כדאמ"ר אבהו כיון שרואה הצדיק רשע נעזב ונלכד בעונותיו הולך לאחוז בו אולי יחזירהו למוטב ומקריבו ומלמדו תה"ר וירדוף עד דן עד עקר דינו רודף להצילו מדינה ש"ג וכן הוא דרך הצדיקים לרדוף אחרי הרשעים כדי להחזירם למוטב וירדפם עד חובה מודיעים ומגלים להם דעתם ורשעתם למען יכושו ממעשיהם וזהו עד חובה בא וראה כמה שכחו של אדם העוסם לאחר לחזור בתשובה מה כתיב אחריו ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין דמיכו' שר הגדול הוא יוצא ומקדים שלום לנשמתו ואומר לו שלום בואך.

מוסר השכל

צריך לשמור בפגם הראות כדדרשו בפ' ונשמרת מכל דבר שלא יסתכל באשה נאה ואפי' פנויה ולא באשת איש אפי' מכוערת ולא בשים מבעלי חיים בשעה שנזקקין זה עם זה ולא בבגדי אשה אפי' שטוחין בכותל היכא דמכיר לאשה וק"ו שלא להסתכל במיטה שישנים שם איש ואשה אם מכירן כי מעורר תאוה היצה"ר והמסתכל אפי' באצבע קטנה של אשה כאלו מסתכל במקום הטורף וגם אמרו בפסוק ועוצם עיניו מראות ברע זה שאינו מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה ואפי' דליכא דרכא אחרינא וכל המסתכל בעקבה של אשה ובמקומות המכוסים הויין ליה בנים שאינן מהוגנין וכן אסור להסתכל באדם רשע וסופו דעיניו כהות וכן לא יסתכל באשתו נידה וכפני הכועס דתלמודו משתכח וכן לא יסתכל בע"ז והוא חמור ההסתכלות יותר מאיסור הנאה להסתפקות מע"ז והמסתכל בדבר שאין לו צורך עובר על עשה ועל ל"ת סור מרע ועשה טוב וככלל שלא יסתכל בדבר שיביא לאדם לידי טומאה ועון גדול להסתכל בקשת וכן במילתו ואנ"ל בשל אחרים ואפי' בשבא לראות כדם מילה יתן עיניו בדם לבד כי זה תקון לפגם הראות וגם בכהנים בשעה נשיאות כפים ור' מתיא בן חרש נתן מסמרים בעיניו שלא להכשל ומה טוב שלא יסתכל חוץ לד' אמות כ"א בקודמן שמא יראה אבידה כדי להחזיר' או לרבו

מן הערלה כפורש מן הקבר . ג ר' ישמעאל (נ"א שמעון) אומר שלשה דברים מקילי ב"ש ומחומרי ב"ה קהלת אינו מטמא את הידים כדברי ב"ש וב"ה מטמא את הידים מי חטאת שעשו מצותן ב"ש מטהרין וב"ה מטמאין הקצח ב"ש מטהרין וב"ה מטמאין וכן למעשרות . ד ר' אליעזר או' ב' דברים מקילי ב"ש ומחומרי ב"ה דם יולדת שלא טבלה . בש"א כרוקה וכמימי רגליה . וב"ה מטמא לח ויבש ומודים ביולדת בזוב שהוא מטמא לח ויבש . ה ארבעה אחים שנים מהם נשואין שתי אחיות . מתו הנשואים לאחיות הרי אלו חולצות ולא מתיבמות ואם קדמו וכנסו יוציאו ר"א אומר משום ב"ש יקימו וב"ה יוציאו . ו עקביא בן מהללאל העיד ד' דברים א"ל עקביא חזור בך בארבעה דברים שהיית אומר ונעשך אב בית דין לישראל אמר להן מוטב לי להקרא שוטה כל ימי ולא לעשות שעה אחת רשע לפני המקום שלא יהיו אומרים בשביל שררה חזר בו הוא היה מטמא שער הפקודה ודם הירוק וחכמים מטהרין הוא היה מתיר שער בכור בעל מום שנשר והניחו בחלון ואח"כ שחטו וחכמים אוסרין הוא היה או' אין משקין לא את הגיורת ולא את שפחה המשוחררת וחכ"א משקין אמרו לו מעשה בכרכמית שפחה משוחררת שהיתה בירושלים והשקוה שמעיה ואבטליון אמר להם דוגמא השקוה ונדוהו ומת בנידויו וסקלו ב"ד את ארונו א"ר יהודה חס ושלום שעקביא נתנדה שאין העזרה ננעלת בפני כל אדם מישראל בחכמה וביראת חטא כעקביא בן מהלל"א ואת מי נדו את אליעזר בן חנוך שפקפק בטהרת ידים וכשמת שלחו בית דין והניחו אבן על ארונו מלמד שכל המתנדה ומת בנידויו סוקלין את ארונו . ז בשעת מיתתו אמר לבנו בני חזור בך בארבעה דברים שהייתי אומר אמר לו ולמה לא חזרת בך אמר לו אני שמעתי מפי המרובים והם שמעו מפי המרובין אני עמדתי בשמועתי והם עמדו בשמועתן אבל אתה שמעת מפי היחיד ומפי המרובין מוטב להניח דברי היחיד ולאחוז בדברי המרובין אמר לו אבא פקוד עלי חבירך א"ל איני מפקיד א"ל שמא עילה מצאת בי אמר לו לאו . מעשיך יקרבוך ומעשיך ירחקוך .

תלמוד ב"מ פ"א

א"ר מונא תניי תמן אשה שהיתה רכובה ע"ג בהמה והיה מנהיגה אותה והאומרת של עבדי והחמור והמשאוי שלי וזה אומר זו אשתי וזה עבדי והחמור והמשאוי שלי וזה או' זו אשתי וזה עבדי והחמור והמשאוי שלי והם במקום שאין מכירין אותם ואין להם עדות צריכה האשה

ר' יהודה אומר אינו כבתי ערי חומה רש"א כותל החיצון היה חומתו ,
ז עיר שגגותיה חומתה ושאינה מוקפת חומה מימות יהושע ב"ן אינה
כבתי ערי חומה ואלו הן בתי ערי חומה ש"ה חצרות של שני שני בתים
מוקפות חומה מימות יהושע ב"ן כגון קצרה הישנה של צפורים וחקרה
של גוש חלב ויודפת הישנה וגמלא וגדוד וחדיד ואונו וירושלם וכן כיוצא
בהן . ז בתי החצרים נותנים להם כח היפה שבבתי ערי חומה וכח היפה
שבשדות נגאלין ונגאלין מיד ונגאלין כל י"ב חדש כבתים ויוצאים ביובל
ובגרעון כסף כשדות ואלו הן בתי חצרים שתי חצרות של שני שני בתים
אעפ"י שמוקפין חומה מימות יהושע ב"ן הרי אלו כבתי חצרים את ישראל
שירש אבי אמו לוי אינו גואל כסדר הזה וכן לוי שירש את אבי אמו ישראל
אינו גואל כסדר הזה שנא' כי בתי ערי הלוים עד שיהא לוי ובערי הלוים
דברי רבי וחכ"א אין הדברים אמורים אלא בערי הלוים אין עושין שדה
מגרש ולא מגרש שדה ולא מגרש עיר ולא עיר מגרש א"ר אלעזר בר"א
בערי הלוים אבל בערי ישראל עושין שדה מגרש ולא מגרש שדה מגרש
עיר ולא עיר מגרש כדי שלא יחריבו את ערי ישראל והכהנים והלוים
מוכרים לעולם וגואלים לעולם שנא' גאולת עולם תהיה ללוים .

תלמוד בבלי מעילה ד"ט ע"א

איתמר הכנסה מאפר תפוח שע"ג המזבח רב אמר אין מועלין בו
ורי"ו אמר מועלין בו לפני תרומת הדשן כ"ע ל"פ דמועלין
בו כי פליגי לאחר תרומת הדשן רב אמר אין מועלין בו הרי נעשה מצותו
ור' יוחנן אמר כיון דכתיב ולבש הכהן מדו בד וגו' כיון דצריך לבגדי
כהונה כקדשים קאי תנן מועלין בהן עד שיצא לבית הדשן קשיא לרב
אמר לך רב עד שתרום לבית הדשן מתיבי וכלן שפקעו מעל גבי המזבח
לא יחזיר וכן גחלת שפקעה מעל גבי המזבח לא יחזיר הא ע"ג המזבח
יחזיר בשלמא לר' יוחנן ניחא אלא לרב קשיא אמר לך רב שאני גחלת
דאית ביה ממשא איכא דאמר לה להך גיסא טעמא מאי גחלת דאית
ביה ממשא הא אפר דלית ביה ממשא אפי' לגבי מזבח אין מועלין בו
בשלמא לרב ניחא אלא לר' יוחנן קשיא אמר לך רי"וח הוא הדין דאפי'
אפר והיינו טעמא דקתני גחלת קמ"ל לאשמועינן דאפי' גחלת דאית
ביה ממשא כי פקעה מע"ג המזבח לא יחזיר ,

זוהר חדש פ' לך לך דקי"ד ע"ב

ומלכי

הלכה

אם אבי הבן הוא מוהל לא יוכל לכבד לאחר למול את בנו וכשאינו יודע למול צריך שיאמר לו בפי' מניחך שליח בעדי וצריך שיכבד למוהל כשר ויר"ש ורמזו בר"ת שש אנכי על אמרתך 'כמוצא 'שלל 'רב כש"ר הפי' שנותן לו אחר מתנה מרובה הלך אחר הכשר יותר ואם יש לפניו מילה וז' ברכות ילך לברית מילה ולא לז"ב ויעשה המוהל צורת שדי באצבעותיו כשנותן יין בפי התינוק ולא יניח ספר פתוח ע"ג כסא שיהו מס' והו"א פכ"ע ׃

ליל ה'

וארח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום ׃

מסכת ערכין פרק ט'

המוכר את שדהו בשעת היובל אינו מותר לגאול פחות משתי שנים שנא' במספר שני תבואות ימכר לך היתה שנת שדפון וירקון או שביעית אינה עולה לו מן המנין נירה או הובירה עולה לו מן המנין ר"א אומר מכרה לו לפני ר"ה והיא מלאה פירות ה"ז אוכל ממנה שלש תבואות לשתי שנים . ב מכרה לראשון במנה ומכר הראשון לשני במאתים אינו מחשב אלא עם הראשון שנא' לאיש אשר מכר לו מכרה לראשון במאתים ומכר הראשון לשני במנה אינו מחשב אלא עם האחרון שנא' לאיש לאיש אשר בתוכה לא ימכור ברחוק ויגאל בקרוב ברע ויגאל ביפה לא ילוה ויגאל ולא יגאל לחצאים ובהקדש מותר בכלן זה חומר בהדיוט מבהקדש . המוכר בית בבתי ערי חומה ה"ז גואל מיד וגואל כל י"ב חדש הרי זו כמין רבית ואינו רבית מת המוכר יגאל בנו מת הלוקח יגאל מיד בנו אינו מונה לו שנה אלא משעה שמכר לו שנא' עד מלאת לו שנה תמימה וכשהיא או' תמימה להביא חדש העבור ר' אומר יתן לו שנה ועבורה ׃ ד הגיע יום י"ב חדש ולא נגאל היה חלוט לו אחד הלוקח וא' שנתן לו מתנה שנאמר לצמיתות בראשונה היה נטמן יום י"ב חדש שיהא חלוט לו התקין הלל הזקן שיהא חולש את מעותיו בלשכה ויהא שובר את הדלת ונכנס אימתי שירצה הלה יבא ויטול את מעותיו . ה כל שהוא לפנים מן החומה הרי הוא כבתי ערי חומה חוץ מן השדות רמ"א אף השדות בית הבנוי בחומה

ר'

חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע חזר ונתץ לא חזר טעון צפרים עמד כא'
ופעם בשני חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע חזר ונתץ לא חזר טעון צפרים
עמד כזה וכזה חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע חזר ונתץ לא חזר טעון
צפרים אם עד שלא טהרו בצפרים נראה בו נגע הרי זה ינתץ ואם משטהרו
בצפרים נראה בו נגע יראה בתחלה . ב האבן שבזוית בזמן שהוא חולץ
חולץ את כלה ובזמן שהוא נותץ נותץ את שלו ומניח את של חבירו נמצא
חומר בחליצה מבנתיצה ר' אליעזר או' בית הבנוי ראש ופתין נראה בראש
נוטל את כלו נראה בפתין נוטל את שלו ומניח את של חברו ׃ ג בית
שנראה בו נגע היתה עליה על גביו נותן את הקורות לעליה נראה בעליה
נותן את הקורות לבית לא היתה עליה על גביו אבניו ועציו ועפרו נתצין
עמו ומציל על המלבנים ועל סריגי החלונות ר"י אומר מלבן הבנוי על
גביו נתץ עמו אבניו ועציו ועפרו מטמאין בכזית ר"א בן חסמא אומר
בכל שהן . ד בית המוסגר מטמא מתוכו והמוחלט מתוכו ומאחוריו זה
וזה מטמאים בביאה . ה הבונה מן המוסגר בטהור חזר נגע לבית חולץ
את האבנים חזר על האבנים הבית הראשון ינתץ והאבנים ישמשו את
הבית השני בסימנין . ו בית שהוא מסך על גבי בית המנוגע וכן אילן
שהוא מסך על גבי בית המנוגע הנכנס לחיצון טהור ד"ר אלעזר בן עזריה
א"ר אלעזר מה אם אבן אחת ממנו מטמאה בביאה הוא עצמו לא יטמא
בביאה . ז הטמא עומד תחת האילן והטהור עובר טמא הטהור עומד
תחת האילן והטמא עובר טהור אם עמד טמא וכן באבן המנוגעת טהור
ואם הניחה הר"ז טמא . ח טהור שהכניס ראשו ורבו לבית טמא נטמא
וטמא שהכניס ראשו ורבו לבית טהור טמאוהו טליה טהורה שהכניס ממנה
שלש על שלש לבית טמא נטמאה וטמאה שהכניס ממנה אפילו כזית לבית
טהור טמאתו . ט מי שנכנס לבית המנוגע וכליו על כתפו וסנדליו וטבעותיו
בידיו הוא והן טמאין מיד היה לבוש בכליו וסנדליו ברגליו וטבעותיו
בידיו הוא טמא מיד והן טהורין עד שישהא כדי אכילת פרס פת חטין
ולא פת שעורים מסב ואוכלן בליפתן . י היה עומד בפנים ופשט ידו
לחוץ וטבעותיו בידיו אם שהה כדי אכילת פרס טמאות היה עומד בחוץ
ופשט ידו לפנים וטבעותיו בידיו ר"י מטמא מיד וחכ"א עד שישהא כדי
אכילת פרס אמרו לו לר"י מה אם בזמן שכל גופו טמא לא טמא את
מה שעליו עד שישהא כדי אכילת פרס בזמן שאין כל גופו טמא אינו דין
שלא יטמא את מה שעליו עד שישהא כדי אכילת פרס . יא מצורע שנכנס
לבית כל הכלים שיש שם טמאין אפי' עד הקורות ר"ש או' עד ד' אמות
כלים מיד טמאין ר"י או' אם שהה כדי הדלקת הנר . יב נכנס לבהכ"נ

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון אמ"ר חייא מכאן למדנו כל המקדים ויוצא לקראת הבא מן הדרך מעלה עליו הכתוב כאילו אכילה ושתיה הוא נותן לו מנ"ל מהאי קרא על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים וכי היו צריכים ישראל ללחם ולמים והלא המן יורד להם שהיה טב ושפיר מכל אכילה שבעו' אלא מפני שלא באו להקדים להם שלום העלה עליהם הכתוב כאילו חסרו מחייתם וכל המקדים שלום לחברו ויוצא לו לדרך מעלה עליו הכתוב כאילו נותן לו לאכול ולשתות

מוסר השכל

תקוני לפנים הראות שיסתכל בפנים של רבו ובפרט לאסתכל פני רבו ברגלים ובשבתות ור"ח ושאר ק"ח ולומר ברכת האילנות בימי ניסן וגם לקיים קדמו עיני אשמורות ומכ"ש כל הלילה תקון כרת וכן לקיים פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך להתוודות ולבכות על עונותיו וכן להוריד דמעות על אדם כשר דמכריזין עליו ברקיע' וסר עונך וחטאתיך תכופר ולע"א שלא ימותו בניו בחייו. וגם כשקורא גירסא או מתפלל ומברך ברכהמ"ז מתוך הספר שיתן עיניו בספר ומה גם כשעולה לקס"ת ובעמידה אם אין ס' בידו שיסגור עיניו. כל זה מס' תורת השלמים.

הלכה

לפי ס' הרוקח סי' קח הוא דיש מקומות שאומרים מזמור יענך בשעת מילה והא מוכח בשים איזה נרה יעלה לרצון ויתר לאומרו אף במקום שלא נהגו וגם בסוף הברכה שיאמרו פסוק יאכ"ו וגם יאמרו עלינו לשבח ועכ"ב נ"ל כמ"ש בס' עטרת החיים סי' ל"ב ושם תמצא נוסח התפלה הסדורה למוהל שיאמר קודם המילה.

ליל השישי

ויברך אלהים את יום הז' ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות.

משנה נגעים פרק י"ג

עשרה בתים הן הכהה בראשון והחולץ לו קולפו והוא טהור הכהה בשני והחולץ לו קולפו והוא טעון צפרים הפושה בראשון חולץ

ה' וגם למשרתו שימתין עד אחר ערבית ואם לא ימצא מוטב שיבוש בעוה"ז עם האורחים ולא יכלם לעוה"ב כי אז חרפתו לא תמחה ואדה"ר גרם רעה רבה עד שלא המתין באכילת עץ הדעת וגם מוכרי פיפיטאש אפי' בהפסקה הו"ל כמעשה בחול זה נכנס וזה יוצא ועם שמניגו תוספי סיתרא כוס לא כל הרוצה ניטיל היתרא לעצמו יטול אך ישב לאכס ולא יבא לידי מכשול מס' בה"ח סי' ל'.

הלכה

לא יהיו ידיו עסקניות בשלחן במשחק בקליפי ביצה ולוז וערמון ואגוז ושקדים וביוצא בהן ובא כאוסרם דישבר הבינה בקערה שיפלו הקליפות מתוכן ולא יצטרך לטלטלן בידו וכל דבר מוקצה אסור לדחף ע"י קנה ופירות שנתפזרו אסור לקבצם לתוך סל וקופה אך מלקט מעט מעט ואוכל וגם לא יברר הפסולת והברירות ואגוזים ושקדים ולוזים המתחילין יש ב' קליפות הראשונה ירוקה רכה ושנית קשה לכנס לא יקלוף הראשונה ואח"כ השנייה אך בבת אחת ישבור שתיהן ויבא עליו ברכה כן מבואר בס' חיי אדם ובס"ח סי' נ'.

ס' וירא

ליל א'

מי בכם ירא ה' שומע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נוגה לו יבטח בשם ה' וישען באלהיו.

משנה מעשרות פ"ק ד'

הכובש השולק המולח בשדה חייב המכמן באדמה פטור המטבל בשדה פטור הפוצע זיתים שיצא מהם השרף פטור הסוחט זיתים על בשרו פטור אם סחט ונתן לתוך ידו חייב המקפה לתבשיל פטור לקדרה חייב מפני שהוא כבור קטן. ב תינוקות שטמנו תאנים לשבת ושכחו לעשרן לא יאכלו למוצאי שבת עד שיעשרו כלכלת שבת ב"ש פוטרין וב"ה מחייבין ר' יהודה או' אף המלקט את הכלכלה לשלוח לחבירו לא יאכל עד שיעשר. ג הנוטל זיתים מן המעטן טובל אחד אחד במלח ואוכל אם מלח ונתן לפניו חייב ר' אליעזר או' מן המעטן הטהור חייב ומן

עושים לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים על רוחב ד' אמות נכנס ראשון ויוצא אחרון כל המציל צמיד פתיל באהל המת מציל צמיד פתיל בבית המנוגע וכל המציל מכוסה באהל המת מציל מכוסה בבית המנוגע דברי ר"מ ר"י או' כל המציל צמיד פתיל באהל המת מציל מכוסה בבית המנוגע וכל המציל מכוסה באהל המת אפי' מגולה בבית המנוגע טהור .

תלמוד הוריות פרק ג'

בקשו למנות זקנים השיבו הן ממנין מטבריא שהוא מנפתלי או מדרומה של טבריא שהוא יהודה א"ר סימון יהודה ועלה א"ר הנה הוא ראיה למלחמה ולרגלים אבל למנוי במינוי חכמים רואו פני המלך היושבים ראשונה במלכות היותר חכמים וזקנים .

ז"ח ס' בראשית דל"א ע"ב

צריך האדם להשתדל בדרך ארץ ולעשות עסקים לזונו ולחיות עצמו בשני דרכים הא' מפני שיגיעת שניהם משכחת עון ושמא יאמר אדם הריני בן אבות ממשפחה גדולה איני ראוי לעשות מלאכה ולא להתבזות אמור לו שוטה כבר קדמך יוצרך בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ והוא עשה מלאכה קודם שתבא אתה לעולם ומנ"ל שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות וכן וישבות ביום הז' מכל מלאכתו אשר עשה והב' ראמ"ר. ויתכן בא וראה למה ברא הקב"ה את האדם אחרון לכל הנבראים אלא ללמדך שעשה בכל יום ויום מלאכתו וברא העולם וכל צבאם וביום הששי שהוא אחרון למלאכתו ברא בו את האדם א"ל לאדם ע"כ הייתי אני משתדל במלאכה מכאן ואילך אתה השתדל במלאכה וזהו בראשית ברא אלהים קודם שיבא אדם לעולם .

מוסר השכל

רבים שנו לילך בשבת אחר חנות ליקח פירות וירקות מבעלי חנויות גוים לסעודה ג' ולמוצאי שבת וחושבים למנות סעודה ד' ויש מהם דגים מפני ההורסים בזול מ"מ ואפי' שלא יתנו מעות דסוף איסור מוסיף פוגעין בכמה איסורין ובפרט בדברים דאיכא למיחש שבאו מחוץ לתחום או נעקרו ונקלטו בו ביום ונולד ונראה בשבת וביוצא ושורה את דבר

בשמחתן מנייהו וחמו מה דחמו ואתעירו אמר חד לחד לא ניתיב כאן ניה אכן חזיין לאתר מאן דאיהו מלאכה עילאה ניהוי בהאי יקר .

מוסר השכל

לפי מה שפי' רז"ל בענין אפיקורוס דאין לו חלק לעוה"ב רבים כשלו ונפלו שהרי אמרו היכי דמי אפיקורוס כגון דאמר הני רבנן דהוא לשון ביזוין או דאמר מאי אהני לן רבנן אי קרו לדידהו קרו או שמבזה לת"ח או שמבזה חבירו בפני ת"ח ואנ"ל אם מסתפק ערה"ח או דברי סופרים ומלגלג אפי' על דבר אחד מדברי תורה או מדברי סופרים דהוי אפיקורוס גמור וס"ז פורק ונק' כופר בעיקר ואין תרופה למכתו כי ע"ז נאמר כל באיה לא ישובון ופי' רז"ל זו מינות הכל דמשתכחין ה' ברחמיו יחתור חתירה מתחת כסא כבודו להחזיר בתשו' שלימה לכל הפושעים מעמי ישראל ולא תאבד נפש אחת מישראל אכי"ר . מס' פלא יועץ מע' א' .

הלכה סמ"ג עשה ך

ששה דברים מונעין נשיאות כפים וסימנך תבש"י ע"ל ר"ת 'מומין 'עבירה 'שנים 'יין ומפרש בפ"ב דמגילה מי שהיו לו מומין בפניו או בידיו או ברגליו וכן סומא באחד מעיניו את"כ דש בעירו . ומי שהרג את הנפש אפי' בשוגג לא ישא את כפיו אבל משומד שעשה תשובה ישא את כפיו שנים שעובר מי"ג שנים ובמלאת זקנו נישא לבדו יין ששתה רביעית . וכלי כט"י אסור לישא את כפיו . לשון שקורא לשפין עיונין ורשע בעל עבירות אין מונעין אותו .

ליל ב'

אזכרה נגינתי בלילה עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי

משנה שקלים פרק ד'

התרומה מה היו עושין בה לוקחין בה תמידין ומוספין ונסכיהם העומר ושתי הלחם ולחם הפנים וכל קרבנות הצבור שומרי ספיחים בשביעית נוטלין שכרן מתרומת הלשכה ר' יוסי או' אף הרוצה מתנדב שומר חינם אמרו לו אף אתה או' שאינן באין אלא משל צבור ·ב פרה ושעיר המשתלח ולשון של זהורית באין מתרומת הלשכה כבש פרק וכבש

זמן שהמה פטור מפני שהוא מחזיר את המותר . ד שותים על הגת בין על החמין בין על הצונן פטור דר"מ ר' אליעזר בר' צדוק מחייב וחכמי' אומ' על החמין חייב ועל הצונן פטור . ה המקלף שעורים מקלף אחת אחת ואוכל ואם קילף ונתן לתוך ידו חייב המולל מלילות של חטים מנפח מיד ליד ואוכל ואם נפח ונתן לתוך חיקו חייב כסבר שזרעה לזרע ירקה פטור זרעה לירק מתעשרת זרע וירק וזירין . וחכ"א אינו מתעשר זרע וירק אלא השחלים והגרגיר בלבד . ו רבן שמעון בן גמליאל או' תמרות של תלתן ושל חרדל ושל פול הלבן חייבות במעשר ר' אליעזר או' הצלף מתעשר תמרות ואביונות וקפריס רע"ק או' אין מתעשר אלא אביונות מפני שהן פרי .

תלמוד פ"ק דברכות

רבי אידי בר שמעון בש"ר יוסי אמר לא יעמוד אדם במקום גבוה ויתפלל מה טעם א"ר אבא בריה דר"פ ממעמקים קראתיך ה' ואר"א כשר"י לא יעמוד אדם ויתפלל וצריך לנקביו מה טעם הכון לקראת אלהיך ישראל ר' יעקב בר אביי בשם ר' אחא שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים שמור עצמך כשאתה נקרא אל בית האלהים שתהא טהור ונקי א"ר אבא יהי מקראך לקבר ברוך א"ר ברכיה עת ללדת ועת למות אשרי אדם ששעת מיתתו כשעת לידתו מה שעת לידתו נקי כך בשעת מיתתו .

זוהר חדש ס' לך לך דקי"ח ע"ב

קמו למשכב א"ל ר' חגי אי אית מנכון דשמע מלתא לימא לן פתח ר' דוסתאי ואמר אנן שברנא בשבור וטיבו למנדע את אומא לן א"ל שמעתון האי מלתא דאריו"ן כל הקורא ק"ש כתקנה על מיטתו נשמתו עולה לשוט בארץ החיים הה"ד ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל אמרו לון לימא מר אמר לון בק"ש אית שיתין אתוותא ידיען עד ובשעריך ועל כל את ואת אית סוד יקרא דמלכותא קדישא בשליטא עילאה ופולחניה דבר נש קמיה עד דיקרב דעתיה לכורסי יקרא דמלכותא קדישא בשעתא נסיב לון מפומיה מאריה דאפיק די שמיה כגמא דמריה ושוי אסיק לשון לעילא עם נשמתהון דבריקיא קמיה מרכבתא יקרא דלעילא ונסבין לון שתין מלאכין דסחרן כורסיא יקרא כל חד וחד את חד ומזמרין בהון כל לילא הה"ד ולקח הכהן הטנא מידך והניחו לפני מזבח ה' אלהיך ולקח הכהן דא הוא מטטרון סע"ב שית שיתין אתוותא דק"ש דלילא אוליף לאו נפק בשמהון

רוח"א מותר לאדם ללמד את בתו יונית מפני שהיא תכשיט לה שמע שמעון בר בא אמר בגין דר"א בעא מילפא בנתיה הוא תלי לה בר' יוחנן יבא עלי אם שמעתיה מר' יוחנן .

זוהר חדש ס' לך לך דכ"ד ע"ב

ר' אבא פתח ואמר כימי צאתך ממצרים אראנו נפלאות זמין קב"ה למעבד פורקנא לבנוי כאינון יומי דעבד קב"ה לאפקא לישראל ועבד לאינון מכתשי למצרים בגיניהון דישראל . ת"ח מה בין פורקנא דא לפורקנא דמצרים פורקנא דמצרים הוה בחד מלכא ובמלכו חד הכא בכל מלכין דעלמא ובכל מלכותא דעלמא ובדין אתייקר קב"ה בכל עלמא ובכל ארעא וינדעון כלא שולטנותיה דקב"ה בכל עלמא וכלהו ילקון במכתשין עילאין על חד תרין בגין דיסרבון בהון בישר' ובד ינדעון שולטנותיה דקב"ה כמה דכתיב והיה ה' למלך ע"כ הארץ בדין כלהו יתנרבון בהו בישר' לגבי קב"ה הה"ד והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה' כדין יזדמנון אבהן בחדוה למחמי פורקנא דבנייהו כמלקדמין הה"ד כימי צאתך ממצרים אראנו נפלאות

מוסר השכל

אמרו חז"ל שחייב אדם ללמד את בנו אומנות ושילמדנו אומנות נקיה וקלה ומן אמת שראוי לכ"א לתפוס עצת ר' נהוראי דאמר מניח אני כל אומניות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה אבל אם לאו בר הכי אפי' דהוא אמיד בנכסים לא יבוש מללמד את בניו אומנות לשימות שימלא בידם אימון ידים יגיע כפים , כי לא תדע מה ילד יום כי הווים ואים כאשר עינינו הרואות כמה עשירים שירדו מנכסיהם לעמיון ונשארו נודדים ללחם ושואלים על הפתחים ובהמצא בידם אומנות יכולין לפרנס את עצמן ולא יהיו נצרכים לבריות ועוד דאין עשירות מן האומנות כמו בסחורות מ"מ חיי חיו נחת דלא יצטרך לילך בסכנת דרכים בים וביבשה וליקח פוליסאם להיות לוה או מלוה שמתריקין נפשו של אדם כי חייו תלואים באחרים וסובל צער ביום הפרעון ונודד שינתו מעיניו ולא יכה שרב ושמש בדרכים ולא יגע להעזיר כדי לילך בגזות את מנעמק ויפת לו מן האומנות ואין מעצור לה' להושיע בין רב למעט . תס' פלא יועץ מע' א' .

פלגש

וכבש שעיר המשתלח ולשון שבין קרניו ואמת המים וחומת העיר ומגדלותיה וכל צרכי העיר באין משיירי הלשכה אבא שאול או' כבש פרה כהנים גדולים עושין אותו משל עצמן . ג מותר שיירי הלשכה מה היו עושין בהן לוקחין בהן יינות שמנים וסלתות והשכר להקדש ד"ר ישמעאל רע"ק או' אין משתכרין משל הקדש ולא משל עניים . ד מותר תרומה מה היו עושין בה רקועי זהב ציפוי לבית קדשי הקדשים ר' ישמעאל או' מותר פירות לקיץ המזבח ומותר התרומה לכלי שרת רע"ק או מותר התרומה לקיץ המזבח ומותר נסכים לכלי שרת ר' חנניא סגן הכהנים או' מותר נסכים לקיץ המזבח ומותר התרומה לכלי שרת זה וזה לא היו מודים בפירות . ה מותר הקטורת מה היו עושין בה מפרישין ממנה שכר האומנין ומחללין אותה על שכר (נ"א מעות) האומנין ונותני' אותה לאומנין בשכרן וחוזרין ולוקחין אותה מתרומה חדשה ואם בא החדש בזמנו לוקחין אותה מתרומה חדשה ואם לאו מן הישנה . ו המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראוין לקרבנות הצבור ונתנו לאומנין בשכרן ד"ר עקיבא אמר לו בן עזאי אינה היא המידה אלא מפרישין מהן שכר האומנין ומחללין אותן על מעות האומנין ונותנין אותן לאומני' בשכרן וחוזרין ולוקחין אותן מתרומ' חדשה :
ז המקדיש נכסיו והיתה בהן בהמה ראויה לגבי המזבח זכרים ונקבות ר' אליעזר או' זכרים ימכרו לצרכי עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית ר' יהושע או' זכרים עצמן יקרבו עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו לבדק הבית רע"ק או' רואה אני את דברי ר' אליעזר מדברי ר' יהושע שר' אליעזר השוה את מדתו ור' יהושע חלק אמ"ר פפיס שמעתי כדברי שניהן שהמקדיש בפירוש כדברי ר' אליעזר המקדיש סתם כדברי ר' יהושע . ח המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראוין ע"ג המזבח יינות שמנים ועופות ר' אליעזר או' ימכרו לצרכי אותו המין ויביא בדמיהם עולות ושאר נכסים יפלו לבדק הבית . ט אחד לל' יום משערין את הלשכה כל המקבל עליו לספק סלתות מארבע עמדו משלש יספק מארבע משלש ועמדו מארבע יספק מארבע שיד הקדש על העליונה ואם הוליעה סולת הוליעה לו ואם החמיץ יין החמיץ לו ואינו מקבל את מעותיו עד שיהא המזבח מרצה .

תלמוד שבת פ"ו

ג' דברים התירו לבית רבי שיהיו רואין במראה ושיהו מספרין קומי שיהו מלמדין את בניהם יוונית שהיו זקוקין למלכות ר' אבהו בשם ריוח"א

אסור בחלופיהן ובגדוליהן שאיני אוכל שאיני טועם מותר בחלופיהן ובגדוליהן בדבר שזרעו כלה אבל דבר שאין זרעו כלה אפילו גדולי גדולין אסורין . ח שאת עושה איני אוכל עד הפסח שאת עושה איני מתכסה עד הפסח עשתה לפני הפסח מותר לאכול ולהתכסות אחר הפסח שאת עושה עד הפסח איני אוכל ושאת עושה עד הפסח איני מתכסה עשתה לפני הפסח אסור לאכול ולהתכסות אחר הפסח . ט שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך עד החג הלכה לפני הפסח אסורה בהנאתו עד הפסח אחר הפסח בלא יחל דברו שאת נהנית לי עד החג אם תלכי לבית אביך עד הפסח הלכה לפני הפסח אסורה בהנאתו עד החג ומותרת לילך אחר הפסח .

תלמוד יבמות פי"ב

בני סימונאי אתון לגבי רבי א"ל בעא תתן לן חד כ"כ דיין וחזן ספר מתניין ועבד לן כל צורכינן ויהבו לון לוי כ"ם עשו לו בימה גדולה והושיבוהו עליה אתון ושאלון ליה הנדמת כמה היא חולצת ולא אתיבון רקקה דם ולא אתיבון אמרין דילמא דליה הוא מרי אולפן נשאול ליה כאגדה אתון ושאלון ליה מהו הדין דכתיב אגיד לך את הרשום בכתב אמת אם אמת למה רשום ואם רשום למה אמת ולא אתיבון אתו אתון לגבי דרבי א"ל הדין פייסונא דפייסותך אמר לון חייכון כ"כ דכוותי יתביה לכון ש"מ אייתיתיה ושאל ליה רקקה דם מהו א"ל אם יש בו כתלוחית של רוק כשר הנדמת כמה היא חולצת א"ל בשינים . מה הוא הדין דכתיב אגיד לך את הרשום בכתב אמת א"ל אם עד שלא נחתם גז"ד רשום משנחתם גז"ד אמת א"ל ולמה לא אתיבינון א"ל עשו לי בימה גדולה והושיבו אותי עליה וטפח רוחי עלי וקרא עליו אם נבלת בהתנשא ואם זמות יד לפה מי גרם לך להתנבל בד"ת על שנשאת בהן עצמך .

זוהר חדש ס' לך לך דף קי"ב ע"א

קמתי . אני לפתוח לדודי וגו' זהו הנשמה אבל הגוף בעוד שהנשמה בגוף אינן רוצין להעיר דרכי התשובה א"ר פנחס בשעה שהנשמה רוצה לצאת מהגוף מתחרטת למה לא שבה בתשו' עד שיצאה מהגוף ונשאר הגוף ככלי אין חפץ בו ואח"כ כל ז' הימים נפשו מתאבל' עליו ואומרת קמתי אני לפתוח לדודי תדע לך בעוד שהנשמה בגוף והגוף עומד בכחו היא תשו' מעלייתא ולא בשעתא דלא יכיל משל לעומד על שלחנו רעב ותאב

הלכה

יראים סי' כ"ח, צוה יוצרינו תמים תהיה עם ה"א שיתמים אדם במעשיו שלא יאמין בקוסמים ובמעוננים דכתיב לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש קוסם קסמים וסמיך ליה תמים תהיה פי' שלא תאמין באלו אלא תמים תהיה ואמרינן מנין שאין שואלין בכלדים שנאמר תמים תהיה כשאתה תם חלקך עם ה"א וכן בדוד הוא אומר ואני בתומי אלך ׃

ליל ג'

לא ימוש ספה"ת הזה מפיך והגית בו יומם ולילה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל ׃

משנה נדרים פ ק ז'

הנודר מן הירק מותר בדלועין ור"ע אוסר אמרו לו לר"ע והלא אומר אדם לשלוחו קח לי ירק והוא אומר לא מצאתי אלא דלועין אמר להם כן הדבר או שמא אומר הוא לו לא מצאתי אלא קטנית אלא שהדלועים בכלל ירק וקטנית אינו בכלל ירק ואסור בפול המצרי לח ומותר ביבש . ב הנודר מן הדגן אסור בפול המצרי יבש דברי ר' מאיר וחכ"א אינו אסור אלא מחמשת המינין ר"מ או' הנודר מן התבואה אינו אסור אלא מחמשת המינין אבל הנודר מן הדגן אסור בכל ומותר בפירות האילן ובירק ׃ ג הנודר מן הכסות מותר בשק וביריעה ובחמילה אמר קונם צמר עולה עלי מותר להתכסות בגיזי צמר פשתן עולה עלי מותר להתכסות באניצי פשתן ר"י אומר הכל לפי הנודר טען והזיע והיה ריחו קשה אמר קונם צמר ופשתים עולים עלי מותר להתכסות ואסור להפשיל לאחוריו ׃ ד הנודר מן הבית מותר בעלייה ד"ר מאיר וחכ"א עליה בכלל הבית הנודר מן העלייה מותר בבית . ה הנודר מן המטה מותר בדרגש ד"ר מאיר וחכ"א דרגש בכלל מטה הנודר מדרגש מותר במטה הנודר מן העיר מותר לכנס לתחומה של עיר ואסור לכנס לעבורה אבל הנודר מן הבית אסור מן האגף ולפנים . ו קונם פירות האלו עלי קונם הן על פי קונם הן לפי אסור בחלופיהן ובגדוליהן שאיני אוכל ושאיני טועם מותר בחילו' ובגדולי' בדבר שזרעו כלה אבל בדבר שאין זרעו כלה אפי' גדולי גדולין אסורים ׃ ז האומר לאשתו קונם מעשה ידיך עלי קונם הן על פי קונם הן לפי אסור

מסכת עדיות פרק ו'

ר' יהודה בן בבא העיד חמשה דברים שממאנים את הקטנות ומשיאים את האשה ע"פ עד אחד ושנסקל תרנגול בירושלים על שהרג את הנפש ועל היין בן ארבעים יום שנתנסך ע"ג המזבח ועל התמיד של שחר שקרב בארבע שעות . ב העיד ר"י ור' נחוניא בן אלינתן איש כפר הבבלי על אבר מן המת שהוא טמא שר"א אומר לא אמרו אלא על אבר מן החי אמרו לו והלא קל וחומר ומה מן החי שהוא טהור אבר הפורש ממנו טמא המת שהוא טמא אינו דין שיהא אבר הפורש ממנו טמא אמר להם לא אמרו אלא על אבר מן החי דבר אחר מרובה טומאת החיים מטומאת המתים שהחי עושה משכב ומושב מתחתיו לטמא אדם ולטמא בגדים ועל גביו מדף לטמא אוכלין ומשקין מה שאין המת מטמא . ג כזית בשר הפורש מאבר מן החי ר"א מטמא ור"י ור' נחוניא מטהרין עצם כשעורה הפורש מאבר מן החי ר' נחוניא מטמא ור"א ור"י מטהרין א"ל לר"א מה ראית לטמא כזית בשר הפורש מאבר מן החי אמר להם מצינו אבר מן החי כמת שלם מה המת כזית בשר הפורש ממנו טמא אף אבר מן החי כזית בשר הפורש ממנו יהיה טמא א"ל לא (אם) טמאת כזית בשר הפורש מן המת שכן טמאת עצם כשעורה הפורש ממנו תטמא כזית בשר הפורש מאבר החי שכן טהרת עצם כשעורה הפורש הימנו א"ל לר' נחוניא מה ראית לטמא עצם כשעורה הפורש מאבר מן החי א"ל מצינו אבר מן החי כמת שלם מה המת עצם כשעורה הפורש ממנו טמא אף אבר מן החי עצם כשעורה הפורש ממנו יהיה טמא א"ל לא (אם) טמאת עצם כשעורה הפורש מן המת שכן טמאת כזית בשר הפורש ממנו תטמא עצם כשעורה הפורש מאבר מן החי שכן טהרת כזית בשר הפורש ממנו א"ל לר"א מה ראית לחלוק מדותיך או טמא בשניהם או טהר בשניהם א"ל מרובה טומאת הבשר מטומאת העצמות שהבשר נוהג בנבילות ובשרצים מה שאין כן בעצמות דבר אחר אבר שיש עליו בשר כראוי מטמא במגע ובמשא ובאהל חסר הבשר טמא חסר העצם טהור א"ל לר' נחוניא מה ראית לחלוק מדותיך או טמא בשניהם או טהר בשניהם אמר להם מרובה טומאת העצמות מטומאת הבשר שהבשר הפורש מן החי טהור ואבר הפורש ממנו והוא כברייתו טמא דבר אחר כזית בשר מטמא במגע ובמשא ובאהל ורוב העצמות מטמאים במגע ובמשא ובאהל חסר הבשר טהור חסר רוב עצמות אעפ"י שטהור מלטמא באהל מטמא במגע ובמשא דבר אחר כל בשר המת שהוא פחות מכזית טהור רוב בנינו ורוב מנינו

של

לאכול וכעודו אוכל בא עני ולא החזיר לו פנים והלך העני בפחי נפש לאחר שעה חזר העני וכיון שהיה בטנו מלא אמר הנו לו לאכול אמרו לו שוטה עתה שאין לך בה לאכול אתה נותן לעני כך הארס בעוה"ז בא מסכן והכה הינה"ט לבקש שיחזור בתשו' ואינו מחזיר לו פנים מפני שהוא רעב יותר להרויח יותר לאחר זמן תופסין אותו בקולר כשיוצא שאינו יכול לעשות מה שהיה עושה או אומר לו לחזור בתשובה ואומר לו הקב"ה שוטה עכשיו שאינך יכול להרויח יותר אתה אומר לחזור בתשובה ויוצאת נשמתו ממנו .

מוסר השכל

בא וראה כמה גדול הניתן פת לעוברי דרכים שהרי מיכה עשה הפסל והעמידו אצל המשכן עד שהיו מתערבין עשן הפסל ועשן המערכה ואמר הקב"ה הניחו לו לפי שפתו מצוים לעוברי דרכים והוא ש"ס ערוך בפרק חלק דק"ג ובסה"ח סי' כ"ב ובמד"ר פ' נשא אמרו דמתנת שמו עם הצדיקים על שהיה מקבל אורחים ובתנא דב"א סא"ר פי"ב איתא כמה עונשו של המונע לתת פת וכמה שכרו של הנותן דהורגת גדולי עולם ומשרה שכינה על נביאי השקר דא"ל גם אני נביא כמוך בשביל שנתן לעוברי דרכים ובירוש' עשו כוס ק"ו ומה על לחם שקר שרה עליו נבואה המאכיל על לחם אמת עאכו"כ מס' סה"ח סי' ח' .

הלכה

כתב הרב מג"א סי' תקס"ו ובאה"ט שם דאפי' אם הבעה"ב נודר שלא לאכול איזה דבר משום סיך יוסיף ממנהג העיר אם יהיה באופן דהתירו מפני האורחים אזי שרי להבעה"ב לאכול עמהן דאין זה בכלל שלא לאכול עמהם יע"ש וכנגד זה אם האורח נודר שלא לאכול מאיזה מין ירק או מבשר ע"י ניקור או בשר מבהמה וכיוצא ונצטער האורח חייב הבעה"ב לתת לו דבר שלא יהיה לבו נוקפו ויש לך דעובר ש"ע לת"ת אם לא יתן דעתו ע"ז כמ"ש בס' השכ"ח ח"א .

ליל ד'

גשם נדבות תניף אלקים נחלתך ונלאה אתה כוננתה

משנה

הלכה

רוקח סי' שכ"ד המתפלל ילך לפניו ג' פסיעות שכתוב ג' הגשות לתפלה ויגש אברהם ויגש אליו יהודה ויגש אליהו ועוד כתיב ורגליהם רגל ישרה מיישר רגליו יחדיו ישר"ה שיר"ה תפילה והכהנים לא תעלה במעלות אלא עקב בצד גודל.

ליל ה'

כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה

משנה תמורה פרק א'

הכל ממירים אחד אנשים ואחד נשים לא שאדם רשאי להמיר אלא שאם המיר מומר וסופג את הארבעים הכהנים ממירים את שלהם וישראל ממירים את שלהם אין הכהנים ממירים לא בחטאת ולא באשם ולא בבכור א"ר יוחנן בן נורי וכי מפני מה אין ממירין בבכור אמר לו רע"ק חטאת ואשם מתנה לכהן והבכור מתנה לכהן מה חטאת ואשם אין ממירים בו אף הבכור לא ימירנו בו א"ל ר"י בן נורי מה לי איני ממיר בחטאת ובאשם שאין זכין בהן בחייהן תאמר בבכור שזוכין בו בחייו א"ל רע"ק והלא כבר נאמר והיה הוא ותמורתו יהיה קדש היכן קדושה חלה עליו בבית הבעלים אף תמורה בבית הבעלים. ב ממירין מן הבקר על הצאן ומן הצאן על הבקר מן הכבשים על העזים ומן העזים על הכבשים מן הזכרים על הנקבות ומן הנקבות על הזכרים מן התמימים על בעלי מומין ומבעלי מומין על התמימים שנאמר לא יחליפנו ולא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב איזהו טוב ברע בעלי מומין שקדם הקדשן את מומם ממירים אחד בשנים ושנים באחד אחד במאה ומאה בא' ר"ש או' אין ממירים אלא א' בא' שנא' והיה הוא ותמורתו מה הוא מיוחד אף תמורתו מיוחדת. ג אין ממירים אברים בעוברים ולא עוברים באברים ולא אברים ועוברים בשלמים ולא שלמים בהן ר' יוסי או' ממירים אברים בשלמים ולא שלמים באברים א"ר יוסי והלא במוקדשין האומר רגלה של זו עולה כלה עולה אף כשיאמר רגלה של זו תחת זו תהיה כלה תמורה תחתיה. ד אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון אין המחומץ מחמץ אלא לפי חשבון ואין המים שאובים פוסלים את המקוה אלא לפי חשבון. ה אין מי חטאת נעשים מי חטאת אלא עם מתן אפר אין בית הפרס עושה בית הפרס ולא תרומה אחר תרומה ולא תמורה

של מת אעפ"י שאין בהם רובע טמאין א"ל נר"ו מה ראית לטהר בשניהם א"ל לא אם אמרת במת שיש בו רוב ורובע ורקב תאמרו בזה שאין בו רוב ורובע ורקב .

תלמוד ב"מ פ"ב

שמעון בר יוחי שהיה מהלך אחרי ר' לעזר בשל מינים דיבר אושטיה ליה שמעון בר יוחי א"ל בבר נקוואשקי מינים א"ל אתבוון ר' לעזר את לוכווים נר"ה בר יוחי בבין דהוה אינים מסכן .

זוהר חדש ס' נח ד"ק ע"א

ר' יוסי פתח אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך בא וראה כמה יש לאדם להוסיף ולבדוק עצמו ומעשיו בכל יום ויום שיאחר קם בלפרא יומר ויפר"מ ה"א שיהא לבו נכון ומסור בודי שלא אשכחן אושיט רגלוהי למיזל ועיין בנעדי רגלוהי דלא ישוטון לאתחטא אזל לדבר מצוה ורשע שנא' אחרי ה' ילכו כאריה ישאג ואפילו בשבת מצוה למרהט עבד כל יומא צריך למבדק גופיה מה דעבד בההוא יומא ואי צריך יעשה מיד תשובה עליו קודם שישן .

מוסר השכל

אבירות הלב לעבודת השי"ת הוא צורך גדול כי כמה דברים עובר אדם על דעת קונו מסיבת רכות הלב ורחמנות ובכלל דבריו במשפט דאם רואה בחבירו דבר שאינו הגון לא ישים יד לפה ולא ישום על הספר הכאתו לעשות חנופה כי אדרבה עושה לו רע כמה שאינו מוחה בידו ועי"ז אמרו ורחמי רשעים אכזרי והם אמרו בפסוק שתורות בעורב כמו שמשים פניו כעורב על בניו ובני ביתו להוכיחם דהאפס בעונש ובתיב ש תמנע מנער מוסר אתה בשבט תכנו ונפשו משאול תציל ובבר צווחו בעלי מוסר על הנשים העושו' געגועין לבניהם ומונעין לבעליהם מלייסר הלב לבן ועי"ז נאמר ידי נשים רחמניות בשלו ילדיהן כנהיכם ומי לנו גדול כאברהם בזקנותו לקח לבנו יחידו לשוחטו במצות ה' לעשות רצון קונו ובכל כאין נגדו כדי לקיים מאמרו יתברך ;

פיה כבר ומאי בר אתא חויא ר"ש למלאכים א"ל אי לא תיזו' גורנא עלך דלא תיצול לשמיא ותהוי כאחר דעווא ועוש וכד תיעול קמי קב"ה אימא ליה אי לית ל' זכאין בעלמא ליהוון עשרים דהכי כתיב לא אעשה בעבור הכ' ואי לית כ' להוו י' ואח"כ כתיב לא אשחית בעבור העשרה ואי לית י' ליהוו תרין דאינון אנא וברי דהכי כתיב על פי שנים עדים יקום דבר ואין דבר אלא עולם דכתיב בדבר ה' שמים נעשו וכו' ואי לית תרין הא אית חד ואנא הוא דכתיב וצדיק יסוד עולם בה שעתא נפק קלא מן שמיא ואמר זכאה חולקך ר"ש דקב"ה גזר למעלה ואת מבטל נקוטה בודאי עלך כתי' רצון יראיו יעשה.

מוסר השכל

אמר החכם כל טועה . זה לו מבטח . אנוס רחמנא פטריה . כי בעולם כל דהוא מוצא מקום פטור לעצמו מכל דבר טוב כאומרו שהוא אנוס או מפני שחושב לנוח כי הוא יגע או שיש לו עסק משא ומתן או שיש לו אדון דשליט עליו או שהוא חלוש או שיצרו תוקפו ולא יוכל לכבוש את יצרו הרע ונכנעו וכל אלו האונסים ידוע הוא דאינן עוברים לעוה"ב עולם שכולו אמת ואין פוטר אלא טענת אונס גמור וכדי להבחין מה הוא אונס גמור ומה הוא דאינו אונס ידמה שאלו היה מוצא להרויח הון עתק אם מחמת אונס כזה היה מוכרח להניח מלהרויח אזי יקרא אונס דמסיבת אונסו הפסיד מניעת ריוח הון רב אך אם בא להרויח אינו מניח באותו אונס ודוחק עצמו כאומרו מה אעשה הרי יש ריוח בכאן וצריך לדחוק עצמו אזי מה יענה ליום פקודה ויבוש ויכלם ולא ישים פה להשיב ולא מצח להרים ראש ויענוש יענש כאשר ישית עליו ע"ז נאמר אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ה' זה כלל גדול בתורה · כי טוב סחרה . ניאורים סיתם אורה . מס' פלא יועץ מע' א'.

הלכה

ביה"ל הלכות גדולות בהל' ברכות · כי קאמרינן תפלת ערבית רשות הני מילי מיצוה דלא קבע ליה לצלויי כלל אבל כי צלי או קבלה עליה שויה עליה כחובה ואם טעה חוזר דאי לא תימא הכי בר"ח דאמרי' טעה ולא הזכיר בערבית אין מחזירין אותו מפני שאין מקדשין את החדש אלא ביום מאי איריא ר"ח תיפוק ליה דכ"ע ושבת אין מחזירין אותו דהא תפלת ערבית רשות אלא ש"מ דתפלה רשות היינו אלא מיצוה דלא בעי לצלויי כלל ולפיכך אם טעה בשבת וו"ט מהדרינן ליה ·

ליל הפסח

תמורה עושה תמורה ולא הולד עושה תמורה ר' יהודה או' הולד עושה תמורה אמרו לו הקדש עושה תמורה לא הולד (ולא תמורה) עושין תמורה ו העופות והמנחות אינן עושין תמורה שלא נאמר אלא בבהמה הבכור והשותפים אינן עושין תמורה שנ' לא ימיר אותו יחיד עושה תמורה לא הבכור ולא השותפים עושים תמורה קרבנות בדק הבית אינן עושין תמורה אר"ש והלא ה עשר בכלל היה ולמה יצא להקיש שוו מה מעשר קרבן יחיד יצאו קרבנות צבור מה מעשר קרבן מזבח יצאו קרבנות בדק הבית .

תלמוד בבלי מעילה ד"ט ע"ב

אתמר הנהנה מבשר קדשי קדשים לפני זריקת דמים ואמורי קדשים קלים לאחר זריקת דמים רב אמר מה שנהנה יפלו לנדבה ולוי אמר יביא דבר שכולו למזבח תניא כוותיה דלוי מעילה זו לאיכן הולכת הלמדין לפני חכמים אומרים יביא דבר שכולו למזבח מאי ניהו קטורת תניא כוותיה דרב הנהנה מדמי חטאת ומדמי אשם עד שלא קרבה חטאת יוסיף ויביא חטאת ועד שלא קרבה אשמו יוסיף ויביא אשמו קרב חטאתו ילכו לים המלח כבר קרב אשמו יפלו לנדבה הנהנה מקדשי קדשים לפני זריקת דמים ואמורי קדשים קלים לאחר זריקת דמים מה שנהנה יפלו לנדבה כל קרבנות המזבח למזבח קרבנות קדשי בדק הבית לבדק הבית קרבנות צבור לנדבה צבור הא גופא קשיא עד שלא קרבה חטאתו יוסיף ויביא חטאתו משקרבה חטאתו ילכו לים המלח וקתני כל קרבנות המזבח למזבח ולא שנא דאיכפור בעלים ולא שנא היכא דלא איכפר רישא ר' שמעון היא דאמר כל חטאת שכיפר בעלים תמות וסיפיה רבנן .

זוהר חדש ס' וירא דקכ"א ע"א

ואברהם היה יהיה יה"ה בגי' ל' יומא חד נפק ר"ש וחזא עלמא דחשיך ואפיל ואסתתם נהורים א"ל ר' אלעזר תא ונחזי מה בעא קב"ה אזלו ואשכחו חד מלאכא דדמי לטורא רברבא ואפיק ל' שלהובין דנורא מפומיה א"ל ר"ש מה את בעי למיעבד א"ל בעינא לחרבא לעלמא בגין דלא שכיחי ל' זכאין בדרא דהכי גזר קב"ה על אברהם ואברהם היה יהיה והוה בגי' ל' הוו א"ל ר"ש במטו מינך זיל קמי קב"ה ואימא ליה בר יוחאי שכיח בעלמא אזל ההוא מלאכא קמי קב"ה א"ל מארי עלמא גלי קמך מה דא"ל בר יוחאי א"ל קב"ה זיל חרביה לעלמא ולא תשגח ביה

בהלל שנפלג על מורותיו שאמר מפקידה לפקידה אפי' לימים הרבה לא מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה ומפקידה לפקידה ממעטת עליה מעת לעת כיצד מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה בדקה עצמה בב' בשבת ומצאה בה' בשבת אין טמא לא עד מעת לעת ארבעת כיצד מפקידה לפקידה עד ממעטת ע"י מעת לעת בדקה בשחרית ומצאה במנחה אין טמא אלא עד שחרית .

זוהר חדש פ' בראשית דע"ו ע"ב

א"ל רע"ק רבי מה ראה הקב"ה שלא עשה את האדם לא בשני א"ל שלא יהיה פ"פ לאדם לומר שהוא סייע בשום דבר מכל מה שנברא קם ר' אלעזר ונשק רישיה ושוי ידוי על פומיה ובכה א"ל רע"ק רבי למה את בכי א"ל על דא דשאילתא חיוו חויא וקשיא מילה עקיבא עקיבא מאן יזכה לההיא חורפא דגלותא דאתמשך דהא לא יקום כ"כ דעתיד לומטי לעלני שמיא עד יומא שאילתא דהוא בשית לך שנין ולא באשלמותי' בר באקיף חסו' דהא שולטנא דכ"כ הבוא ליתים לא בשיתתאו ובו' ישאר שמיטה בעלמא חרוב ובשמינאי יתחדש עלמא כדלקדמין ויהא מה דיוקא על דא והיה הנשאר בציון והנותר בירוש' קדוש יאמר לו ובגיניהון נאמר יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו .

מוסר השכל

אחי יתן לב לבו וליתן דעתו על הדלקת הנר בערב שבת שתהיה בשעה ראויה להדליק דהוא אחר עשר וחצי ולא יעבור ויהיה כלי שעה לפניו לראות הדק היטב וע"ז ראוי לו' מקדימין ולא מאחרין ואפי' אם אין לו כלי שעה או דאין השעה משחקת לו יהא רגיל לשאול משכנו בחבר או בשכונתו כיוון השעה דלא יבוא ולא פחית עצמא מבלי שימצא כלי שעה קרוב לו ולנשים היא המצוה שלא יקשלו ויתפללו בעת הדלקה על בעליהן ובניהן דיזכו לתורה ולמצות ולאריכות ימים ושנים ויזהרו בשמן זית כי היא מצוה מן המובחר ובריכתא שבת אפי' ביוקר זכה מוסיפין לו כדפי' במשנה ינוחות השבת ב' שהן ד' ובכלל מחלל שבת הוא מי שאינו זוהר בזה דעונשו הוא לא הדליק משמית מדליקין כל ביתו ויוצא ערום מביתו רח"ל ,

ליל הששי

ואתה דבר אל בנ"י לאמר אך את שבתותי תשמורו כי אות היא ביני וביניכם לדעת כי אני ה' מקדשכם .

משנה טהרות פרק ב'

האשה שהיתה כובשת ירק בקדרה ונגעה בעלה חוץ לקדרה במקום הנגוב אף עפ"י שיש בו כביצה הוא טמא והכל טהור נגעה במקום המשקה אם יש בו כביצה (הכל טמא אין בו כביצה) הוא טמא והכל טהור חוזר לקדרה הכל טמא היתה מגע טמא מת ונגעה בין במקום המשקה בין במקום הנגוב אם יש בו כביצה הכל טמא אין בו כביצה הוא טמא והכל טהור היתה טבולת יום מגערת את הקדרה בידים מסואבות ראתה (כ"א וראתה) משקין על ידיה ספק מן הקדרה נתזו ספק שהקלח נגע בידיה הירק פסול והקדרה טהורה . ב ר"א אומר האוכל אוכל ראשו ראשון אוכל שני שני אוכל שלישי שלישי ר' יהושע אומר האוכל אוכל ראשון ואוכל שני שני שלישי שני לקדש ולא שני לתרומה בחולין שנעשו לטהרת תרומה . ג הראשון שבחולין טמא ומטמא השני פוסל ולא מטמא והשלישי נאכל בנזיד הדמע . ד הראשון והשני שבתרומה טמאים ומטמאים השלישי פוסל ולא מטמא והרביעי נאכל בנזיד הקדש . ה הראשון והשני והשלישי שבקדש טמאין ומטמאין הרביעי פוסל ולא מטמא והחמישי נאכל בנזיד הקדש . ו השני שבחולין מטמא משקה חולין ופוסל לאוכלי תרומה השלישי שבתרומה מטמא משקה קדש ופוסל לאוכלי קדש שנעשו לטהרת הקדש אבל אם נעשו לטהרת תרומה מטמא שנים ופוסל אחד הקדש . ז ר"א אומר שלשתן שוין הראשון שבקדש ושבתרומה ושבחולין מטמא שנים ופוסל אחד בקדש מטמא אחד ופוסל אחד בתרומה ופוסל את החולין . השני שבכלם מטמא אחד ופוסל אחד בקדש ומטמא משקה חולין ופוסל לאוכלי תרומה . השלישי שבכלן מטמא משקה קדש ופוסל לאוכלי קדש : ח האוכל אוכל שני לא יעשה בבית הבד וחולין שנעשו ע"ג קדש הרי אלו כחולין . ר"א בר ר' צדוק אומר הרי אלו כתרומה לטמא שנים ולפסול אחד .

תלמוד נדה פ"א

שמאי אומר כל הנשים דיין שעתן מאי דיין שעתן שאינן מטמאות טהרות למפרע וחכ"א לא כשמאי שלא נתן סייג לדבריו ולא כהלל

כרישים זרע בצלים זרע לפת וצנונות ושאר זרעוני גינה שאינן נאכלין פטורים מן המעשרות ונלקחין מכל אדם בשביעית שאע"פ שאביהן תרומה הרי אלו יאכלו.

תלמוד פ"ה דברכות

תני לא יעמוד אדם ויתפלל לא מתוך שיחה ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך דבר של תורה שכן מצינו בנביאים הראשונים שהיו חותמין את דבריהם בדברי שבח ובדברי נחמות א"ר אלעזר חוץ מירמיהו שחתם בדברי תוכחות א"ל ר' יוחנן עוד הוא בדברי נחמות חתם ואמר ככה תשקע בבל לפי שהיה ירמיהו חוזר ומתנבא על ביהמ"ק יכול בחרבן ביהמ"ק חתם ת"ל עד הנה דברי ירמיהו במפולת של מחריביו חתם לא חתם בדברי תוכחות והא כתיב והיו דראון לכל בשר בגוים מתוה"ע עסיקינן והכתיב כי אם מאוס מאסתנו השיבנו חתם כ"א מאוס מאסתני ואף אליהו לא נפטר מאלישע אלא מתוך ד"ת ויהי המה הולכים הלוך ודבר ר"א בר"ו בר"ש היו עוסקים ודברת בם ריב"ל בבריאת עולם כדבר ה' שמים נעשו ר"ו בר"א בנחמות ירוש' דברו על לב ירוש' ורע"ק אמרין במעשה מרכבה דכתיב והנה רכב אש וסוסי אש.

זוהר חדש בתקונים דרמ"ס ע"א

ויהיו חיי שרה פתח ר"ש ואמר דמיכין דחברון קימו ואמאי חיי שרה אלא שרה הכא דא שכינתא עלאה כגון דשרה דלתתא כגוונא וברא אלהים את האדם בצלמו הכי נמי ברא דא אתבריאת בדיוקנא דשכינתא ואינון חיי שרה דא שכינתא ומאן אינון חיים דילה י"ה חיי דא שכינתא שכן י"ה והאי איהו חיים דנשמת הה"ד כל הנשמה תהלל י"ה ואמאי א' בא"ת ב"ש נר"י עם יו"ד סליק לק' ואינון ק' ברכאן דחייב ב"נ לברכא בכל יומא לשכינתא ודא איהו ק' שנה ועלייהו מני קב"ה לבנ"י מה ה"א שואל מעמך א"ת מה אלא מאה. וכ' שנה אינן יו"ד אמירן ויו"ד דברות ושבע יומין קדמאין דעובדא דבראשית וי"ו ומי המעשה ויום השבת דאיהו ויכלו כללא דכלהו ולקבלייהו אקיימית אורייתא בוך אקיימן עם מנפך דגופים אמרים ואם ח"ו עברין עלייהו ישראל מתבדרין לד' סטרין ושכינת' גלותא עמהון הה"ד ותמת שרה מיתה דילה דאסתלק י"ה מינה ואשתארת ב"ם חסר ובג"ד ויאמר כי יד על כס י"ה בקריאת ד' אין ד' סטרין דאתבדרין

עם

הלכה

יזהר האדם בליל שבת וזמנו כשיושב על השלחן שלא יקבץ באצבעו את השומשמין שנופלין בשלחן וגם שלא יקנח הסכין או שום מזלג וקערה וזנה לנגבו במלח ולא יעבור הסכין בסביב השלחן דהו"ל השחוס ואפי' השערה בעלמא וגם לא ירים בדבר המחובר כגון לימונים ותפוחים וכיוצא עיין בה"ח סי' נ' ·

סדר חיי שרה

ליל א'

להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות ·

משנה מעשרות פרק ה'

העוקר שתלים מתוך שלו ונוטע לתוך שלו פטור לקח במחובר לקרקע פטור לקט לשלוח לחבירו פטור ראב"ע אומר אם יש כיוצא בהם נמכרים בשוק הרי אלו חייבין · ב העוקר לפת וצנונות מתוך שלו ונוטע לתוך שלו לזרע חייב מפני שהוא גורן . בצלים משהשרישו בעליה טהרו מלטמא נפלה עליהם מפולת והם מגולים הרי אלו כנטועים בשדה · ג לא ימכור אדם את פירותיו משבאו לעונת המעשרות למי שאינו נאמן על המעשרות ולא בשביעית למי שהוא חשוד על השביעית ואם בכרו נוטל את הבכורות ומוכר את השאר · ד לא ימכור אדם את תבנו ואת גפתו ואת זגיו למי שאינו נאמן על המעשרות להוציא מהן משקין ואם הוציא חייב במעשר ופטור מן התרומה שהתורם בלבו על הקטועין על הצדדי' ועל מה שבתוך התבן . ה הלוקח שדה ירק בסוריא אם עד שלא באת לעונת המעשרות חייב ומשבאת לעונת המעשרות פטור ולוקט כדרכו והולך ר"י או' אף ישכור פועלים ולוקט אמר רשב"ג בד"א בזמן שקנה קרקע אבל בזמן שלא קנה קרקע אם עד שלא באת לעונת המעשרות פטור ר' או' אף לפי חשבון . ו המחמץ ונתן מים בחרצנים ומצא כדי מדתו פטור ור"י מחייב מצא יתר על כדי מדתו מוציא עליו ממקום אחר לפי חשבון : ז חורי הנמלים שלנו בכרי התרומה החייבת הרי אלו חייבין שידוע שמדבר הגמור גוררין כל הלילה . ח שום בעל בכי ובצל של רכפא וגריסין הקילקין והעדשים המצריות ר' מאיר אומר אף הקרקס ר' יוסי או' אף הקוטנים פטורים מן המעשרות ונלקחין מכל אדם בשביעית זרע לוף העליון זרע כרישים

משנה שקלים פרק ה'

אלו הן הממונים שהיו במקדש יוחנן בן פינחס על החותמות אחיה
על הנסכים מתתיה ב' שמואל על הפייסות פתחיה על הקנין
פתחיה זה מרדכי למה נקרא שמו פתחיה שהיה פותח בדברים ודורשן
ויודע שבעים לשון בן אחיה על חולי מעים נחוניה חופר שיחין גביני
כרוז בן גבר על נעילת שערים בן בבי על הפקיע בן ארזה על הצלצל
הוגרס בן לוי על השיר בית גרמו על מעשה לחם הפנים בית אבטינס
על מעשה הקטורת אלעזר על הפרוכת ופנחס על המלבוש. ב אין פוחתין
מג' גזברים ומשבעה אמרכלין ואין עושין שררה על הצבור בממון פחות
משנים חוץ מבן אחיה שעל חולי מעים ואלעזר שעל הפרוכת שאותן קבלו
הצבור עליהן. ג ארבעה חותמות היו במקדש וכתוב עליהן עגל זכר גדי
חוטא בן עזאי אומר חמשה היו וארמית כתוב עליהן עגל זכר גדי חוטא
דל וחוטא עשיר עגל משמש עם נסכי בקר גדולים וקטנים זכרים ונקבות
גדי משמש עם נסכי הצאן גדולים וקטנים זכרים ונקבות חוץ משל אילים
זכר משמש עם נסכי אילים בלבד חוטא משמש עם נסכי שלש בהמות של
מצורעין. ד מי שהוא מבקש נסכים הולך לו אצל יוחנן שהוא ממונה על
החותמות נותן מעות ומקבל ממנו חותם בא לו אצל אחיה שהוא ממונה
על הנסכים ונותן לו חותם ומקבל ממנו נסכים ולערב באין זה אצל זה
ואחיה מוציא את החותמות ומקבל כנגדן מעות ואם הותירו להקדש ואם
פחתו היה משלם יוחנן מביתו שיד הקדש על העליונה. ה מי שאבד
ממנו חותמו ממתינין לו עד הערב אם מצאו לו כדי חותמו נותנין לו ואם
לאו לא היו נותנין לו ושם היום כתוב מפני הרמאין. ו שתי לשכות היו במקדש
אחת לשכת חשאים ואחת לשכת הכלים לשכת חשאים יראי חטא נותנים
לתוכה בחשאי ועניים בני טובים מתפרנסין מתוכה בחשאי לשכת הכלים
כל מי שהוא מתנדב כלי זורקו לתוכה ואחת לל' יום גזברין פותחין אותה
וכל כלי שמצאו בו צורך לבדק הבית מניחין אותו והשאר נמכרין ודמיהן
נופלין ללשכת בדק הבית.

תלמוד שבת פרק י"ב

א"ר אמי והקמות את המשכן כמשפטו וכי יש משפט לעצים אלא אותו
קרש זכה להנתן בצפון ינתן בצפון בדרום ינתן בדרום. שין דר'
הושעיא ודבר פוי הוין משוח בסלוטיה רבשיא בכל יום והוון שין דר' הושעיא
עאלין קדמאי ונפקין קדמאי אולין דבר פוי ואתאחרון בניסואתא אתון
בעיין מיעל קדמאי אישתאלו לר' אמי א"ל והקמות את המשכן כמשפטו

קרש

עם ישראל ובג"ד תקנו בגלותא וקבצני יחד מד' כנפות הארץ דבגלותא שריא מיתה לשכינתא ולכל ישראל כנסת .

מוסר השכל

חיוב הבכיה על מתו אין צ"ל שנפשו מרה עליו דודאי בכה יבכה יומם ולילה מאין הפוגות אף אפי' על ילד קטן שחלה זמן רב ובני הבית סבלו חייו צער והכביד עליהם ויגעו יגיעי כח וכן בזקן מופלג דהכביד הרבה על בני ביתו או מדוכה ביסורין . וזמן ומניהם באופן שבמותו הוא הלך למנוחות והנחה לבני ביתו עשה עכ"ז צריך להתעורר הבכי ולבכות עליו ג' ימים ויתן בדעתו דאם היו זכאים לא היו סובלים צער זה ועונותיהם גרמו ויצעקו על העתיד שלא תבוא עליהם יותר רעות וצרות מזה וישובו בתשו' שלמה כדי שהשי"ת יאמר לצרותיכם די ועוד המי יתן אל לבו כי זה ההולך לבית עולמו וסבלו בני ביתו צער עמו ונדדה שנתם ולפני לחמם אנחתם אם היה מאריך יותר היה יותר צרה והכנה על בני ביתו דמגין עליהם ע"כ נרה שלא חטא או היה מזלו גורם על בני ביתו מגדרים אחרים במזוני רויחי ובריאים וטובים וצריך היודע דהנפקד זה שהלך לבית עולמו ונפל מזלם או הפרנסה או בשלום הבית או במקריים רעים ונגעי בתים רח"ל על כן תרד עיניהם דמעה ופי הנבול · מספר פלא יועץ מערכת ח' בהוספה נופך .

הלכה

ש"ע יו"ד סי' שד"מ . מצוה גדולה להספיד על המת כראוי ומצותו שירים קולו לו' עליו דברים המשברים את הלב כדי להרבות בכיה ולהזכיר שבחו ואסור להפליג בשבחו יותר מדי אלא מזכירין מדות טובות שבו וכשם שמספידין על האנשים כך מספידין על הנשים כראוי להן והספדות בין האנשים והחכמים · במקום דרגילין להשכיר מקוננות להספיד חייב להשכיר מקוננות להספיד על אשתו ואם לא רצה כן אביה ומשכיר ומוציא ממנו בעל כרחו ,

ליל ב'

לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם

משנה

שהא אשת חבר או נשיא הארץ מפני כבוד בעלה אלא החבר עיר ללוות ועושין הכנה רוב עם דילפינן מאבותם כדאיתא במדרש וכן היכא דכנס אדם גדול בעיר ההיא וכך נהגו .

ליל ג'

ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה

משנה נדרים פרק ח'

קונם יין שאיני טועם היום אינו אסור אלא עד שתחשך שבת זו אסור בכל השבת ושבת שעברה (נ"א לשעבר) חדש זה אסור בכל החדש וראש חדש להבא שנה זו אסור בכל השנה וראש השנה לעתיד לבא שבוע זה אסור בכל השבוע ושביעית שעברה (נ"א לשעבר) ואם אמר יום א' שבת אחת חדש אחת שבוע אחד אסור מיום ליום . ב עד הפסח אסור עד שיגיע עד שיהא אסור עד שיצא עד לפני הפסח רבי מאיר או' אסור עד שיגיע רבי יוסי אומר עד שיצא . ג עד הקציר עד הבציר עד המסיק אינו אסור אלא עד שיגיע זה הכלל כל שזמנו קבוע ואמר עד שיגיע אסור עד שיגיע אמר עד שיהא אסור שיצא וכל שאין זמנו קבוע בין אמר עד שיהא בין אמר עד שיגיע אינו אסור אלא עד שיגיע : ד עד הקיץ עד שיהא הקיץ עד שיתחילו העם להכניס בכלכלות עד שיעבור הקיץ עד שיקפלו המקצועות עד הקציר עד שיתחיל העם לקצור קציר חטין אבל לא קציר שעורים הכל לפי מקום נדרו אם היה בהר בהר ואם היה בבקעה בבקעה : ה עד הגשמים עד שיהיו הגשמים עד שתרד רביעה שניה רבן שמעון בן גמליאל אומר עד שיגיע זמנה של רביעה עד שיפסקו גשמים עד שיצא ניסן כלו ד"ר מאיר ר' יהודה אומר עד שיעבור הפסח קונם יין שאיני טועם השנה נתעברה השנה אסור בה ובעבורה עד ראש אדר עד ראש אדר הראשון עד סוף אדר עד סוף אדר הראשון ר' יהודה אומר אמר קונם יין שאיני טועם עד שיהא הפסח אינו אסור אלא עד לילי הפסח שלא נתכוון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לשתות יין . ו אמר קונם בשר שאיני טועם עד שיהא הצום אינו אסור אלא עד לילי הצום שלא נתכוון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול בשר ר' יוסי בנו אומר אמר קונם שום שאיני טועם עד שתהא שבת אינו אסור אלא עד לילי שבת שלא נתכוון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול שום . ז האומר לחבירו קונם שאיני נהנה לך אם אין אתה בא ונוטל לבניך

כור

קדש שובה בצפון ינתן כנפין כדרום ינתן כדרום . תרין זרעין הוון בציפורין בולווטיה ופגנייה והוון שאלין בשלמא דנשיא בכל יום והוון עאלין בולווטיה קדמאי ונפקין קדמאי אזלון פגנייה וזכון באורייתא אתון מיבעי קדמאי אשתאלת לרשב"ל שאלא לריו"ח עאל ריו"ח דרשה בבית מדרשה דר' בנייה אפי' ממזר ת"ח קודם לכ"ג ע"ה סברין מימר לפדות ולכסות ולהחיותו לישיבה לא א"ר אבין אף לישיבה מאי טעמא יקרה היא מפנינים אפי' מזה שהוא נכנס לפני ולפנים .

ז"ח בתקונים דף רמ"ט ע"ב

ויהיו חיי שרה ק' שנה וכ' שנה וז' שנים ק' שנה דא יו"ד דסלקא לק' בתרין הסין בגימטריא דא ס"ו סלקא כיו"ד חמש פעמים יו"ד הס ז' וכך ה' האחרת הרי ק' ועשרים שנה דא וי"ו דסלקא לך של כתר ועשרים כ"ו כס תשעים יו"ד למהוי יו"ד יו"ד כחושבן כגוונא דא ז' איהו יו"ד לעילא וי"ו באמצעיתא דלא נחתא ואומנין יו"ד לעילא יו"ד לתתא וי"ו באמצעיתא וסליק לחושבן כ"ו ודא כ"ו מן כוז"ו כניו דכ' איהו כתר רחמי ורעוא דליה חמן דינא כלל אמרי מ"מ דמך' ואמטה לא מעניטין . וז' שנים דא וי"ו בר שריא יו"ד עלי' יתאחים תתעבידא ז' ואם זכה בשכינתא דאיהי ז' לנטרא לה כבריה כגון דאיהי בריה ממש שריא עליה ז' דאיהו יום ז' ואתקרי ביה שבע ביום הללתיך .

מוסר השכל

צריך לבכות על אשה כשרה כמו שבוכין על אדם כשר והדמעות שמוריד יעבירם על מתו כי נרשמים שם עונותיו ויועיל שיתכפרו עונותיו וזה פי' הפסו' בלע המות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים שהם מעביר בו או עתיד הקב"ה לשוחטו לעוה"ב ולא יהיו חוטאים לא יצטרכו לבכות על איש כשר ואשה כשרה כיון דבלע המות לנצח ולא ימותו הכפרה לדור ובזה ומחה ה' דמעה מעכ"פ כמו שפי' בס' פרח לבנון ואם לא יוכל לבכות דעיניו כואבות נקיט מיהא לעשות קול דמעה כדי שתהוי ליה כפ"ה כמ"ש בס' שיורי ברכה .

הלכה

ש"ע אין מניחין מטה של אשה ברחוב מפני הכבוד ואין עולין בחבר עיר על האשה פי' שאין כבוד לחכם שהוא חבר עיר ללוות האשה הש"ך והט"ז פי' שאין עומדין בקבורת ברוב עם משום ביזיון ופש הוא

מוסר השכל

הבכיה דצריך לבכות על אדם כשר הוא שיכוין על כי נע"ר השמים דאפי' א' מישר' שמת חשוב בעיני ה' עולם מלא וכ"ש כשמת בעון סדור דהשכינה מצטערת אפילו על מיתתן של רשעים ק"ו על מיתתן ש"ך דאו הצדיק אבד צדיקו של עולם דאבד מי שהוה עושה נח"ר לפני כסא כבודו כזאת וכזאת השי יתן אל לבו לספוד לצר"ה ולבכותם על כי גרם מיתת הצדיק בעונותיו ועל צער השכינה לא בכיה של קינס של הכל ורעות רוח על החסרון שעשה לו או לבני ביתו של הנפטר דעזב אשתו ובניו יתומים קטנים כי כביכול אבי יתומים ודיין אלמנות ברוך מרחם על הבריות .

הלכה

במ"ש כש"ע סי' ת"ב דהם שמע מיום ל' ואילך דא"ן לנהוג אבלות כ"א שעה אחת כתב הש"ך דשעה אחת לאו דוקא בדקדוק של כלא שעה די והמנהג להיות מוכה רגעים של חצי שעה וכן שעלתי בקונ' חיים ביד סי' קכ"ה ובלא"ם תומן שיושב באבלות והספד והצירוק הדין והסככה ושתיית מי שחור עובר יותר מחצי שעה ואפי' במקום שלא יאמרו שום קינה יה"ר דבלע המות לנצח ומחה ה"א דמעה מעל כ"פ אמן

ליל ד'

חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך

משנה עדיות פרק ז'

העיד ר' יהושע ורבי צדוק על פדיון פטר חמור שמת שאין כו לכהן כלום שרבי אליעזר אומר חייבין באחריותן כחמש סלעים של בן וחכ"א אין חייבים באחריותן אלא כפדיון של מעשר שני . ב העיד רבי צדוק על ציר חגבים טמאים שהוא טהור שמשנה ראשונה חגבים טמאים שנכבשו עם חגבים טהורים לא פסלו צירן . ג העיד ר' צ"וק על זוחלין שרבו על הנוטפים שהם כשרים מעשה היה בבירת אפליא ובא מעשה לפני חכמים והכשירוהו . ד העיד רבי צדוק על זוחלין שקלחן בעלה אגוז שהן כשרים מעשה היה באהליא ובא מעשה לפני לשכת הגזית והכשירוהו ה העיד ר' יהושע ור' יקים איש הדר על קלל של חטאת שנתנו על גבי השרץ שהוא טמא שר' אליעזר מטהר העיד ר' פפיס על מי שנזר שתי נזירות שאם גלח את הראשונה יום ל' שמגלח השניה יום ס' ואם גלח

כור אחד של חטין ושתי חביות של יין. הרי זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם ויאמר לו כלום אמרת אלא מפני כבודי זהו כבודי וכן האומר לחבירו קונם שאתה נהנה לי אם אין אתה בא ונותן לבני כור אחד של חטין ושתי חביות של יין ר' מאיר אומר אסור עד שיתן וחכ"א אף זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם ויאמר לו הרי אני כאלו התקבלתי היו מסרבין בו לישא בת אחותו ואמר קונם שהיא נהנית לי לעולם וכן המגרש את אשתו ואמר קונם אשתי נהנית לי לעולם הרי אלו מותרות ליהנות לו שלא נתכוון זה אלא לשם אישות היה מסרב בחבירו שיאכל אצלו אמר קונם לביתך שאיני נכנס טיפת צונן שאיני טועם לך מותר לכנס לביתו ולשתות ממנו צונן שלא נתכוין זה אלא לשם אכילה ושתיה .

תלמוד יבמות פרק י"ב

תני ברח מן שלש והדבק בשלש הדבק בחלוצה כאבא שאול דסכונא את יבימתו לשם דבר אחר כאלו פוגע בערוה וקרוב להיות הולד ממזר ובבחר כריס בר' נתן דהנודר כאלו בנה במה ובהבאת שלום זעע"י דלפעמים מוכרח לדבר שקר יברח מן המיאוני, דילמא מקדשא ומלגיות ערב ומלסיות בעל פקדון אר"ש בר כיא לית אמה פקדון שלא פוק דון א"ר ברכיה בני אם ערבת לרעך תקעת וכו' .

ז"ח בתיקונים דר"ן ע"א

ותמות שיה דא נשמתא דאתמר ויפח באפיו נשמת חיים ומאי מיתה דילה דנחתא מלעילא ועאלת בד' יסודין כגון דאינון אש רוח מים עפר ואינון שיקופא דכפת רביעיא כג"ר דאיהו תמן כלא אורייתא דקודם דנשמתא נחתא בגופא בד' יסודין אלין אתייהיבת אורייתא כולה ומיד דעאלת בגופא אסתלקת מיניה ורזא דמלה אני מלאה הלכתי וריקם השיבני ה' אמרה נשמתא אני מלאה אזלנא להאי עלמא וכען ריקן השיבני ה' בהאי גופא ועכ"ד אי זכה כ"כ לאתעסקא באורייתא היא תברון שהיא אורייתא דאסתלקת מנשמתא אתחברת לה דנשמתא היא מכורסי יקרא אורייתא שמה דקב"ה תורת ה' תמימה עץ חיים היא למחזיקים בה וע"ג דאיהו כ"כ בישא בנעני דאתסר ליה ויס"ר אי מתקן בעובדוי תברון אתחברת ליה .

ומדרש מוזהרין שמיה בכל יומא ומקבלין כמה מכתשין עליה כמה דאוקמוה קדמאין .

מוסר השכל

ריב לא' עם עשירי עם אשר בכיר מלאה ידם הון עתק ומבקשים לזווג לבתם עם בחורי חמדי גילם עשירים כמותם ופותחין ידם ליתן מוהר ומתן ווזים לשפים ורבבות כדי ליקח בחורים כלום רקים מתורה ויר"ש ולו חכמו ישכילו דאם יעלה עושרם עד לשמים סוף סוף אין גופו ממון והוא מעותד לירד לטימיון התעיף עיניך בו ואיננו כאשר ראינו בעינינו כמה וכמה רבעת הנשואין היו עשירים מופלגים ואבדו העושר ההוא ובאו להיות נודדים ללחם איה ואפי' בהיותו עשיר חיי צער תמיד אשתו דעל הרוב לא תהיה בעלה עמה דהולך להסתחר בימים ובנהרות ובימים ובכבשה בהככת דרכים ונפשה תלויה על בעלה ולעולם טרוד בעסקיו ובמחשבותיו ותרבה ככסים מרבה דאגה ומתוך שהוא טרוד וכעוס מרבה קטטה עם אשתו על לא דבר ויותר תגדל לצרה אם הוא קל באיסורין ולא תוכל למחות בידו באופן מכאובים לא כן ליר"ש בדוק ובפרט למרן בתקים לה נחת רוח ממנו וכל ימיה בשלום , מס' פלא יועץ מע' כ' .

הלכה

בחור שבא לקחת אשה בבת מ' שנה יש תהי עלא וראוי ה' באותו זווג אסרי בת אחיו ובת אחותו האמירה תורה כי רובן קטנות מן האיש אחי אביהן או אחי אמותיהן אבל אסור לקחת אחות אביו או אחות אמו כי רובן יותר זקנים בשנים ממנו . הס"א סי' תנ"א .

ליל ד'

יומם השמש לא יככה וירח בלילה

משנה תמורה פרק ב'

יש בקרבנות היחיד מה שאין בקרבנו' הצבור ויש בקרבנו' הצבור מה שאין בקרבנות היחיד שקרבנו' היחיד עושים תמורה וקרבנות הצבור אינם עושים תמורה קרבנות היחיד נוהגין בזכרים ובנקבות וקרבנות הצבור אין נוהגין אלא בזכרים קרבנות היחיד חייבין באחריותן ובאחריות נסכיהם וקרבנות הצבור אינן חייבין (לא) באחריותן ולא באחריות נסכיהן אבל חייבין באחריות נסכיהן משקרב הזבח יש בקרבנות הצבור מה שאין בקרבנות היחיד שקרבנות הצבור

יום ס' חסר אחד ולא שוים כ' עולה לו מן המנין . ו העיד ר' יהושע ור' פפיס על ולד של שלמים שיקרב שלמים שר' אליעזר אומר וולד שלמים לא יקרב שלמים וחכ"א יקרב א"ר פפיס אני מעיד שהיתה לנו פרת זבחי שלמים ואכלנוה בפסח ואכלנו ולדה שלמים בחג . ז הן העידו על ארובות של נחתומים שהן טמאות שר' אליעזר מטהר. הם העידו על תנור שחתכו חוליות ונתן חול בין חוליא לחוליא שהוא טמא שרבי אליעזר מטהר הן העידו שמעברין את השנה בכל אדר שהיו אומרים עד הפורים הן העידו שמעברין את השנה על תנאי ומעשה ברבן גמליאל שהלך ליטול רשות מהגמון בסוריא ושהה לבא ועברו את השנה על תנאי לכשירצה רג"ב (ובשבא אמר רוצה אני ונמצאת) השנה מעוברת . ח העיד מנחם בן סגנאי על מוסף היורה של שולקי זיתים שהוא טמא ושל צבעים שהוא טהור שהיו אומרים חלוף הדברים . ט העיד ר' נחוניא בן גודגדא על החרשת שהשיאה אביה שהיא יוצאה בגט ועל קטנה בת ישראל שנשאת לכהן שהיא אוכלת בתרומה ואם מתה בעלה יורשה ועל המריש הגזול שבנאו בבירה שיטל את דמיו ועל חטאת הגזולה שלא נודעה לרבים שהיא מכפרת מפני תקון המזבח ,

תלמוד ב"מ פרק ב'

שמעון בן שטח הוה עסיק בכיתנא אמרין ליה תלמידוי רבי אנפי מינך ותנן וזבינן לך חדא חמר ולית את לעי סגין אזלין זבנון ליה חדא חמר מחד סירקיי ותלי ביה חדא מרגלי אתון לגביה אמרין ליה מן כדון לית את צריך לעי תובן אמר לון למה אמרו ליה זבינן לך חד חמר מחד סירקיי ותלי ביה חדא מרגלי אמר לון וידע בה מרה אמרין ליה לא ויאמר לון איזיל חזר לא כן א"ר הונא ביבי בר גוזלון בשם רב אפי' כמ"ד גזלו של נכרי אסור בעלמא מודיי דאבידתו מותרת מה אתון סברין שמעון בן שטח אחד מהגרוליס שאומרים ממון הוא שמעון ן' שטח בעי למשמע דיאמרו בריך שהסון דיהודאי מאגר כל הדין עלמא .

זוהר חדש בתיקונים דר"ן ע"ב

בקרית ד' היא חברון דא שכינתא אף ע"ג דאתרחקת מיניה דקב"ה היא חברון לגביה כגוונא דישראל דאמרין ה' אלהינו בעלונו אדונים זולתך ועכ"ד לבד בך נזכיר שמך אע"ג דאתרחק הס"ד ברח דודי ועכ"ד לבא דילן ופומא דילן לאו איהו אתפרש מינך כדכתיב ודמה לך לצבי כען אנן מייחדין שמך בכל יום ואמרין שמע ישראל ה"א ה"א בלבא בפומא ובמחשבה ובכ"ד הוא חברון בגין דשכינתא לא זזה מעם קב"ה

וישראל

דשב אחאב ומאמרם ז"ל נושא בת ת"ח וצריך לבדוק באחיה דרוב הבנים דומים לאחי האם אבל כתב בשה"ח דאם הת"ח דחיקא ליה שעתא ורואה שהוא עשיר ובאו חפצים בו דנפשו חשקה בתורה ומרבים לו מוהר ומתן באופן שיוכל להיות מיושב על התורה ועל העבודה אז נוקחה לא הפסיד וה' לא ימנע טוב ממנו זרע קדש בהיותו נושא אשה לש"ש, מס' פלא יועץ מערכת ב'.

הלכה

אחד היה עשיר וע"י שרים לקח בת טובים בבת שלא כרצון האשה ואביה ואמה ועשה נישואין וקראו לחכם להיות בסעודה עמהם אמר ובקהלם של תחד כבודי כי איך יאמרו שהשמחה במעונו ובקיב ולא אבו שמוע אבות בקיב. ומי שיש לו טיפול בית ואינו יכול להתפרנס מושב לו לקבל מה"ן ולא יתחתן ברעים ואם אינן נותנין לו צדקה ואי אפשר לו להתפרנס אם לא יתחתן ברעים אם יש לו בנים אחרים ירחיק מאותה העיר כדי שלא יתחתן באותו זרע שמתחתן ברעים פן והיו כלם רעים ובקיב וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל ארץ קדם בעודינו חי לא האמין בהם אפי' בשבועה שלא יתחתנו בכנענים ולא אל ארץ קדם שיתחתנו בטובים. סה"ח סי' תקי"א.

ליל הששי

ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם מחלליה מות יומת כל העושה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההיא מקרב עמה.

משנה טהרות פרק א'

שלשה עשר דברים בנבלת העוף הטהור צריכה מחשבה ואינה צריכה הכשר ומטמאה טומאת אוכלין בכביצה וכזית בבית הבליעה והאוכלה טעון הערב שמש וחייבים עליה על ביאת המקדש ושורפין עליה את התרומה והאוכל אבר מן החי ממנה סופג את הארבעים שחיטתה ומליקתה מטהרת את טרפתה (דר"מ) ר"י או' אינן מטהרות ר' יוסי או' שחיטתה מטהרת אבל לא מליקתה. ב הכנפים והנוצה מטמאות ומטמאו' ולא מצטרפות ר' ישמעאל או' הנוצה מצטרפת החרטום והצפרנים מטמאין ומטמאין ומצטרפין ר' יוסי או' אף ראשי אגפים וראש הזנב מצטרפים שכן מניחים בפטומות. ג נבלת העוף הטמא צריכה מחשבה והכשר ומטמאה

הבכור דוחין את השבת ואת הטומאה וקרבנות היחיד אינן דוחין לא את השבת ולא את הטומאה אמר ר' מאיר והלא חביתי כהן גדול ופר יום הכפורים קרבן יחיד ודוחין את השבת ואת הטומאה אלא שזמנן קבוע. ב חטאות היחיד שכפרו הבעלים (נ"א בעליו) מתות ושל צבור אינן מתות ר' יהודה אומר ימותו אמר ר' שמעון מה מצינו בולד חטאת ובתמורת חטאת ובחטאת שמתו בעלים ביחיד דברים אמורים אבל לא בצבור אף שכפרו הבעלים ושעברה שנתה ביחיד דברים אמורים אבל לא בצבור. ג חומר בקדשים מבתמורה ובתמורה מבקדשים שהקדשים עושים תמורה ואין תמורה עושה תמורה הצבור והשותפין מקדישים אבל לא ממירים ומקדישים אברים ועוברים אבל לא ממירים חומר בתמורה שהקדושה חלה על בעלת מום קבוע ואינה יוצאה לחולין להגזז ולהעבד ר' יוסי בר"ר יהודה אומר עשה שוגג כמזיד בתמורה ולא עשה שוגג כמזיד במוקדשים ר' אלעזר אומר הכלאים והטרפה ויוצא דופן טומטום ואנדרוגינוס לא קדשים ולא מקדישים.

תלמוד בבלי מעילה ד"י ע"א

אמר רבא הכל מודים שאם נהנה מבשר קדשי קדשים שנטמא קודם זריקה ומאימורי קדשים קלין לאחר שהעלן פטור פשיטא מאי קא מפסיד מהו דתימא בשר קדשי קדשים שנטמא אית ליה מנות שרפה לכהנים. אימורי קדשים קלין איכא מצוה לאפוכי בצינורא קמ"ל דלא. אמר רבא הא דאמרת ככר קרבה חטאת ילכו לים המלח הנ"מ דאתידע ליה קמי כפרה אבל לאחר כפרה יפלו לנדבה מ"ט אין מפרישין מתחי' לאיבוד.

זוהר חדש בתיקונים דף ר"ן ע"ב

ויהיו חיי שרה מאה שנה וך' שנה וז' שנים. פתח ר"ש ואמר ק' שנה אלין מאה ברכאן דאשתכחו מחכמה ועשרים שנה מסטרא דכתר וז' שנים מסטרא דאימא עלאה ותמת שרה בקרית ד' דא ק"ש דלא מיתת האי נרקת ע"י נחש אלא נפקת רוחא בק"ש בד' אתוון היא חברון חבורא דנשמתא דולה היא שכינתא דאיהי קרית ד' ד' אתוון דשמא קדישא דאינון הוי"ה ה' אלהינו ה"א בשכמל"ו.

מוסר השכל

דין אמת דכשם שהעשיר מאוסה לום לתת בתו לת"ח כך הת"ח אין לו חפץ בבת העשיר שדעתו ופה לקיים מאמרם ז"ל חות דרגא ונסב

את הלבנה יבא ויעיד שלא אומרים מי שראה את הלבנה יבא ויעיד אתה לא שמעת אני שמעתי: כל הימים שהיה ר"א קיים היתה הלכה כר' יהושע משמת ר"א הנהיג ר' יהושע הלכה כר"א מה אנן קיימין אם כששמע ר"א מפי אחד ור' יהושע מפי שנים בין בחיים בין לאחר מיתה תהא הלכה כר' יהושע ואם כששמע ר' יהושע מפי אחד ור"א מפי שנים בין בחיים בין לאחר מיתה תהא הלכה כר"א. בהדא דתני אחד אומר שמעתי מפי שנים ושנים אומרים שמענו מפי אחד יפה כח האחד ששמע מפי שנים מכח השנים ששמעו מפי אחד שלא כן אנן קיימין כשוין זה שמע מפי אחד וזה שמע מפי אחד זה שמע מפי שנים וזה שמע מפי שנים בחיין לא ראה דעתו לאחר מיתתו ראה דעתו.

ז"ח ס' בראשית דע"ט ע"א

הכי תנינן עד שלא נברא העולם לא היה מי שיקלס להקב"ה ומכיר אותו כיון שברא עולמו ברא המלאכים וחיות הקדש השמים וכל צבאם וברא את האדם וכולם מוכנים לשבח לבוראם ולפארו ועדיין לא היה פאר ושבח לפניו עד שנכנס שבת ושקטו כולם ופצחו רנה ושבחה העליונים והתחתונים ואז ישב על כסא כבודו כלומר או היה מי שיכיר את כבודו שבראו וישבח לכבודו וא"ר יהודה אין לך שבח וקילוס לפני הקב"ה כמו שבחו של שבת העליונים והתחתונים כולם משבחין לו כאחד ואפי' יומו של שבת ממש משבח לו הה"ד מזמור שיר ליום השבת.

מוסר השכל

אוי ואבוי לבחורים ולבתולות שעוברים פומאדה על שערותיהם בשבת ולוקחי' מסרק לסדר השערות שתהיה הקליעה נאה ורואין במראה ועוברים ג"כ על לאו דלא ילבש גבר שמלת אשה דאפי' בחול אסור זה כ"ש בשבת דהוא איסור מוסיף דאיכא דגוף חלול שבת ועליהם יאמר ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע מידה כנגד מידה וכבר הזכרו על זה בכ"כ דכל אב יתן דעתו על בנו ובתו כשהם קטנים דלא יעשו כזאת דאם יניחם ויגדלו סוב איננו שומע בקול אביו ובקול אמו ויסרו אותו ולא ישמע אליהם דתקוה לכסיל ממנו כיון שהורגל לעשות דחנוך לנער עפ"י דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנו והילס"ר הלזה אינו זקן וכסיל בשאר עבירות שלא כנער שוטה דחדשים מקרוב באו לעשות כדברי הריב"ש חוק מה שלא היה מימי קדם בשנים קדמוניות. מס' בת"ח סי' נ'.

הלכה

ומטמאה טמאת אוכלין בכבצה וכחצי פרס לפסול את הגויה ואין בה כזית
כבית הבליעה והאוכלה אין טעון הערב שמש ואין חייבין עליה על ביאת
מקדש אבל שורפין עליה את התרומה והאוכל אבר מן החי ממנה אינו
סופג את הארבעים ואין שחיטתה מטהרתה הכנפים והנוצה מטמאות
ומטמאות ומצטרפות הקרטום והצפרנים מטמאין ומטמאין ומצטרפין · ד
ובבהמה העור והרוטב והקיפה והאלל והעצמות והגידים והקרנים והטלפי'
מצטרפין לטמא טומאת אוכלים אבל לא טומאת נבלות כיוצא בו השוחט
בהמה טמאה לנכרי והיא מפרכסת מטמא' טמאת אוכלין אבל לא טמאת
נבלות עד שתמו' או עד שיתיז את ראשה רבה לטמא טומאת אוכלין ממה
שרבה לטמא טומאת נבלות · ה האוכל שנטמא באב הטומאה ושנטמא
בולד הטומאה מצטרפין זה עם זה לטמא בקל שבשניהן כיצד כחצי בצה
אוכל ראשון וכחצי בצה אוכל שני שבללן זה בזה שני כחצי בצה אוכל שני
וכחצי בצה אוכל שלישי שבללן זה בזה שלישי כבצה אוכל ראשון וכבצה
אוכל שני שבללן זה בזה ראשון חלקן זה שני וזה שני נפל זה לעצמו
וזה לעצמו על ככר של תרומה פסלוהו נפלו שניהן כאחת עשאוהו שני
ו כבצה אוכל שני וכבצה אוכל שלישי שבללן זה בזה
שני חלקן זה שלישי וזה שלישי נפל זה לעצמו וזה לעצמו על ככר של
תרומה לא פסלוהו נפלו שניהן כאחת עשאוהו שלישי כבצה אוכל ראשון
וכבצה אוכל שלישי שבללן זה בזה ראשון חלקן זה שני וזה שני שאף הג'
שנגע בראשון נעשה שני כשתי בצים אוכל ראשון כשתי בצים אוכל שני
שבללן זה בזה ראשון חלקן זה ראשון וזה ראשון לשלשה או לארבעה הרי
הן שני כשתי בצים אוכל שני וכשתי בצים אוכל שלישי שבללן זה בזה שני חלקן
זה שני וזה שני לשלשה או לארבעה הרי הן שלישי . ז מקרנות נושכות
זו בזו וכברים נושכין זה בזה נטמאת אחת מהן בשרץ כלן תחלה פירשו
כלן תחי' במשקין כלן שניות פרשו כלן שניות בידים כלן שלישיות פרשו כלן
שלישיות : ח מקרלת שהיתה תחי' והשיך לה אחרות כלן תחי' פרשו היא תחי'
וכלן שניות היתה שניה והשיך לה אחרות כלן שניות פרשו היא שניה וכלן שלישיו'
היתה שלישית והשיך לה אחרות היא שלישית וכלן טהורות בין שפרשו בין
שלא פרשו . ט בכורות הקדש שבתוך נמוקיהם מים מקודשים (נ"א בתוך
נמוקיהם והמים המוקדשים) נטמאת אחת מהן בשרץ כלן טמאות בתרומה
מטמא שנים ופוסל אחד אם יש ביניהם משקה טופח אף בתרומה הכל
טמא .

תלמוד נדה פ"א

מתני' דתניא ר' אליעזר ד' נשים דיין שעתן רו' יהושע או' לא
שמעתי אלא בתולה אבל הלכה כר"א . אין או' מי אלא ראש את

עם הכלי לא ולאו דמי הכלי לחולין . ה הלוקח מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע או פירות שאינן יכולין להגיע לירושלים לא קנה מעשר הלוקח פירות שוגג יחזרו דמים למקומם מזיד יעלו ויאכלו במקום ואם אין מקדש ירקבו . ו הלוקח בהמה שוגג יחזרו דמים למקומן מזיד תעלה ותאכל במקום ואם אין מקדש תקבר על ידי עורה . ז אין לוקחין עבדים שפחות וקרקעות ובהמה טמאה מדמי מעשר שני ואם לקח יאכל כנגדן . אין מביאין קיני זבים וקיני זבות וקני יולדות חטאות ואשמות מדמי מעשר שני ואם הביא יאכל כנגדם זה הכלל כל שהוא חוץ לאכילה ולשתיה ולסיכה מדמי מעשר שני יאכל כנגדו .

תלמוד פ"א דברכות

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש ריב"ל אמר השתחוו לה' בהדרת קדש בחרדת קדש ר' יוסי ב"ח אמר עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה א"ר אחא לכשיבא יום רעדה תגילו אריב"ל זה שהוא עומד ומתפלל צריך לישב ב' ישיבות א' עד שלא יתפלל ב' משיתפלל עד שלא יתפלל אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה , ב' משיתפלל אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך חסידים הראשונים היו שוהים שעה א' ומתפללין שעה ושוהין שעה אחת לאחר תפלתן אמתי עוסקין בתורה אמתי עוסקין במלאכתן אר"ן בר"א ע"י שהיו חסידים היתה ברכה נותנת בתורתן ומלאכה ניתנת במלאכתן .

ז"ח בתקונים דף רכ"א ע"א

וירא שיו ה' ויאמר ש תרד מנרימה פתח ר"ש ואמר שיו ה' מסטרא דאספקלריא דנהרא הכי הוא ה' בכל ספירה וספירה כנשמתא בגופא דכ"כ ומסטרא דעמודא דאמצעיתא אתמר וירא שיו ה' אתגלי ברחמי לישראל בגוונא דאתגלי לון בפורקנא דגלותא דאתמר ביה אני ולא מלאך אני ולא שרף אדהכי הא סבא דהוין אודמן לגביה ואמר בוצינא קדישא מסטרא דנבואה כל ספירן אתכלילן תמן אבל שם ה' הוא בכל אתר ודאי אבל נבואה דרגא ידיעא אית לה והכי בלואה כל ספיר אתכלילן בה אבל דרגא ידיע אית לה והכי בכל איכון פקודא ופקודא כל ספירן אתכלילן בה אבל כל חדא וחדא אית לה דרגא ידיעא ושכינתא איהו מלום דכולהו פקודין והכא אתכלילן כלהו נביאים ודאי כלהו הוד והכון אתכלילן עמודא דאמצעיתא ושכינתא עמודא דאמצעיתא מתמן אתקרי

הלכה

איסור מוקצה נחלק לששה חלקים הא' שהוא מוקצה מחמת חסרון כיס דהאדם יקפיד עליו שלא יפגם כגון כלי שחיטה ומילה וכיוצא . ב' כלי שמלאכתו לאיסור לבד ג' שאינו לא מאכל אדם ולא מאכל בהמה כגון אבנים וקורות ועפר וחול וגרוגרות ולמוקים דמונחים להתייבש דלא חזו וכיוצא מזה וזה מוקצה מחמת גופו ובכלל הסארסינ' אם לפי מה שנתייבש אי חזי לאכילה או לא , ד' כל שמלאכתו להתר ומונח עליו מהדברים המוקצים מחמת גופם כגון אבן עפ"י החבית וכר שיש עליו מעות . ה' דבר שהיה בה"ש מחובר או מחוסר צדה ו' בדבר שהוקצה למצותו כגון עצי סוכה ונויין וכיוצא . חוץ האדם בכלל ס"ה והולך וכל מוקצה אסור לטלטלו ושרי בנגיעה לבר מבילה שנולדה בשבת וי"ט דאסור גם בנגיעה כמ"ש סרע"ב פכ"ב דשבת מ"ס ,

סדר תולדות

ליל א'

וירא אליו ה' בלילה ההוא ויאמר אנכי אלהי אברהם אביך אל תירא כי אתך אנכי וברכתיך והרבתי את זרעך בעבור אברהם עבדי

משנה מעשר ב' פרק ב'

מעשר שני אין מוכרין אותו ואין ממשכנין אותו ואין מחליפין אותו ולא שוקלין כנגדו ולא יאמר אדם לחבירו בירושלם הולך יין ותן לי שמן וכן שאר כל הפירות אבל נותנין זה לזה מתנת חנם . ב מעשר בהמה אין מוכרין אותו תמים חי ולא בעל מום חי ושחוט ואין מקדשין בו האשה הבכור מוכרין אותו תמים חי ובעל מום חי ושחוט ומקדשין בו האשה אין מחללין מעשר שני על האסימון ולא על המטבע שאינו יוצא ולא על המעות שאינו ברשותו . ג הלוקח בהמה לזבחי שלמים או חיה לבשר תאוה יצא העור לחולין אף על פי שהעור מרובה על הבשר כדי יין סתומות מקום שדרכן למכור סתומות יצא הקנקן לחולין . האגוזים והשקדים יצאו קליפיהם לחולין . התמד על שלא החמיץ אינו נלקח בכסף מעשר ומשהחמיץ נלקח בכסף מעשר . ד הלוקח חיה לזבחי שלמים בהמה לבשר תאוה לא יצא העור לחולין כדי יין פתוחות או סתומות מקום שדרכן לימכר פתוחות לא יצא קנקן לחולין , סלי זתים וסלי ענבים

עם

חוקי ס' תולדות החיים בם
ליל ב'

אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי
משנה שקלים פרק ו'

שלישה עשר שופרות שלשה עשר שולחנות שלש עשרה השתחויות היו במקדש של בית רבן גמליא' ושל בית ר' חנניה סגן הכהנים היו משתחוין ארבעה עשר והיכן היתה יתירה כנגד דיר העצים שכן מסורת בידם מאבותיהם ששם הארון נגנז . ב מעשה בכהן אחד שהיה מתעסק וראה הרצפה שהיא משונה מחברותיה בא ואמר לחבירו לא הספיק לגמור את הדבר עד שיצאתה נשמתו וידעו ביחוד ששם הארון נגנז . ג והיכן היו משתחוים ארבע בצפון וארבע בדרום שלש במזרח ושתים במערב כנגד שלשה עשר שערים דרומיים סמוכין למערב שער העליון הדלק שער הבכורות שער המים ולמה נקרא שמו שער המים שבו מכניסין צלוחית של מים של נסוך בחג ר' אליעזר בן יעקב או' בו המים מפכים ועתידין להיות יוצאין מתחת מפתן הבית לעומתן בצפון סמוכין למערב שער יכניה שער קרבן שער נשים שער השיר ולמה נקרא שמו שער יכניה שבו יצא יכניה בגלותו במזרח שער ניקנור ושני פשפשין היו לו א' בימינו וא' בשמאלו ושנים במערב שלא היה להן שם . ד ג' עשר שולחנות היו במקדש שמונה של שיש בבית המטבחים שעליהן מדיחין את הקרבים ושנים במערב הכבש אחד של שיש ואחד של כסף על של שיש היו נותנים את האברים על של כסף כלי שרת ושנים באולם מבפנים על פתח הבית אחד של שיש ואחד של זהב על של שיש נותנין לחם הפנים בכניסתו ועל של זהב ביציאתו שמעלין בקדש ולא מורידין ואחד של זהב מבפנים שעליו לחם הפנים תמיד . ה ג' עשר שופרות היו במקדש וכתוב עליהן תקלין חדתין תקלין עתיקין קינין וגוזלי עולה עצים ולבונה זהב לכפורת ששה לנדבה תקלין שבכל שנה ושנה ועתיקין מי שלא שקל אשתקד שוקל לשנה הבאה קינין הן תורין וגוזלי עולה הן בני יונה וכולן עולות דר"י וחכ"א קינין אחד חטאת וא' עולה גוזלי עולה כולן עולות . ו האומר הרי עלי עצים לא יפחות משני גזירין לבונה לא יפחות מקומץ זהב לא יפחות מדינר זהב ששה לנדבה נדבה מה היו עושין בה לוקחין בה עולות הבשר לשם והעורו' לכהני' זה מדרש דרש יהוידע כהן גדול אשם הוא אשום אשם לה' זה הכלל כל שהוא בא משום חטא ומשום אשמה ילקח בו עולות הבשר לשם והעורות לכהנים נמצאו שני כתובים קיימים אשם לה' ואשם לכהנים ואו' כסף אשם וכסף חטאות לא יובא בית ה' לכהנים יהיו

תלמוד

אספקלריא דנהרא דכלא רבים איהו אור לא ובגיניא אתמר והשביע בצחצחות נפשך .

מוסר השכל

הבטלה היא רעה חולה והיושב בטל בשם ליצן יקרא שהוא מתלוצץ על גודל שכר התורה ודומה למי שאומרים לו תמנה זהובים מאוצר המלך וכל מה שתמנה יהיה שלך והוא מתלוצץ על הזהובים ומתרצה יותר להיות יושב ובטל והיותר שכר גדול שיש בתורה שעושה נח"ר ליוצרו נמי שאינו חושש לעשות נח"ר ליוצרו הרי זה בכלל מי שלא חס על כבוד קונו שאמרו רז"ל דראוי שלא בא לעולם אוי להם לבריות מעלבונה של תורה ואוי ואבוי ולבבות יכאבו מראות ברע איך נעשה בהתר עון ביטול תו' ואפי' בשבתות וי"ט בוחרים לילך בשוקים וברחובות עוסקים בטיול ובשיחה בטלה וללמוד היסטוריאות וגאזיטאס במקום ליקח ספר ללמוד ובלילות החורף ובפרט במוצאי שבת בקימנא טבא מתחי' השבוע תחת זוהר ספרי מוסר ומעם לועז וכיוצא מביאין חדש שמחת מרעות ושחוק וקלות ראש ולספר יועצות בבלי דעת ועל כל אלה יביא אלהים במשפט אפי' על זמן מועט לרגעים שבחובנו כדי בליעת הרוק כמו שפי' ע"פ לא תרפני עד בלעי רוקי חוק ונתחזק ולא נאבד הזמן יקר הערך בהבלי העולם מס' פל"י בתוספת לשון ,

הלכה

הרמב"ם הל' מלכים פ"ו ה"ז וח' , ומותר לשכון בכל העולם חוץ מארץ מצרים מן הים הגדול ועד המערב ארבע מאות פרסה כנגד ארץ כוש וכנגד המדבר הכל אסור להתיישב בה . בג' מקומות הזהירה תורה שלא לשוב למצרים הא' לא תוסיפון לשוב בדרך הזה עוד והב' ל"ת לראותם עוד והג' לא תוסיף לראותה עוד עד עולם ואלכסנדריאה בכלל האיסור . מותר לחזור למצרים לסחורה ולפרקמטיא ולכבוש ארצות אחרות ואין איסור אלא להשתקע שם ואין לוקין על לאו זה שבעת הכניסה מותר הוא ואם יחשב לישב ולהשתקע שם אין בו מעשה ונראה לי דאם כבש ארץ מצרים מלך ישראל עפ"י ב"ד שהוא מותר' ולא הזהירה תורה אלא לשוב לה יחידים או לשכון בה והיא ביד גוים מפני שמעשים מקולקלים יותר מכל הארצות שנא' כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו ,

משלכסים וולאים ומת ומכרו בכיו סבית לאחר רמ"ל ושומע לנו ושכין בטח ויקווים בו ושאבתם מים בששון ממעייני הישועה .

הלכה

ששים מלות מנה הרמב"ם שהן חובת גבר' בשהרת בכל יעבור אף כוה"ז ואו הן לידע שיש שם שום ליחדו ולאהבו וליראה ממנו להתפלל אוו ולדבקה בו להשבע בשמו להדמות כדרכיו לקדש שמו לקראת ק"ש ללמוד תורה וללמדה לקשור תש"ר וש"י ציצית מזוזה ברכהמ"ז כ"כ לחלוק כבוד לחכמים לחוג ברגלים שמחה הרגלים להתודות על חטאתיו לקיים הנדרים מתנות כהונה לשחוט בסכין כשר לכסות הדם לבדוק סימני בהמה ובסימני עופות לשבות בשבת ולקדש לבער חמץ לספר ביצ"מ לאכול מלה לשבות א' של פסח וכו' ש"פ לספור העומר חג שבועות ר"ה בלום כפור לשבות בי לשבות יו"א של סוכות וכח' עצרת לישב בסוכה ליטול לולב לשמוע שופר לשמוע מכל כ"ר מומחה לנטות אח"ר לעשות מעקה ליתן צדקה להלוות לעני ליתן שכר שכיר ביומו להוכיח לחברו לאהוב כל ישראל לגרק המשקלות והו"א וליראה מהם לפו"ר מילה בת' לזכור מעשה עמלק והוכא בס' שתי הלחם .

ליל ג'

ערב ובקר וצהרים אשיחה ואהמה וישמע קולי .

משנה נדרים פרק ט'

ר' אליעזר אומר פותחין לאדם בכבוד אביו ואמו וחכמים אוסרין א"ר צדוק עד שפותחין לו בכבוד אביו ואמו יפתחו לו בכבוד המקום א"כ אין נדרים מודים חכמים לר' אליעזר בדבר שבינו לבין אביו ואמו שפותחין לו בכבוד אביו ואמו . ב ועוד א"ר אליעזר פותחים בנולד וחכמים אוסרין כיצד אמר קונם שאיני נהנה לאיש פלוני ונעשה סופר או שהיה משיא את בנו בקרוב ואמר אלו הייתי יודע שהוא נעשה סופר או שהיה משיא את בנו בקרוב לא הייתי נודר קונם לבית זה שאיני נכנס ונעשה בית הכנסת אמר אלו הייתי יודע שהוא נעשה בית הכנסת לא הייתי נודר ר' אליעזר מתיר וחכמים אוסרין . ג ר' מאיר אומר יש דברים שהן כנולד ואינן כנולד וחכמים מודים לו (נ"א ואין חכמים מודים לו) כיצד אמר קונם שאיני נושא את פלונית שאביה רע אמרו לו מת או שעשה תשובה

קונם

תלמוד שבת פרק ט"ו

א"ר אבהו שבת לה"א שבת לה' מה הקב"ה שבת ממאמר אף את שבות ממאמר מעשה בחסיד אחד שיצא לטייל בכרמו וראה שם פירצה אחת וחשב לגדרו במוצאי שבת אמר הואיל וחשבתי בשבת איני גודרה עולמית מה פעל לו הקב"ה זימן לו סוכה א' של צלפה ועלה לתוכה וגדרה ממנה היה ניזון ממנה היה מתפרנס כל ימיו א"ר חנינא מדוחק התירו לשאול בשלום בשבת א"ר ח"א רשב"י כד הוה חמיה לאימיה משתעשעת סגין א"ל אימא שבתא היא תני אסור לתבוע צרכיו בשבת ר"ז שאל לר"ח כ"כ מהו מימר רעינו פרנסינו א"ל טופס של ברכות כך הן ׃

זוהר פרש ס' תולדות דקכ"ח ע"ב

ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה אמאי כתי' תרי זמני האדום אלא בגין דכל מה דאית ליה אדום הוא אדום כמר"א ויצא הראשון אדמוני ותבשילא דיליה אדום דכתיב הלעיטני נא מן האדום האדום הוא וארעא דיליה אדומה דכתיב ארצה שעיר שדה אדום וגוברין דיליה אדומין דכתיב הוא עשו אבי אדום ומאן דזמין לאתפרעא מניה אדום דכתיב דודי צח ואדום ולבושיה דכתיב מדוע אדום ללבושך וכתיב מי זה בא מאדום .

מוסר השכל

ידוע לכל מאי דשכחו רבנן לנחוניא חופר שיחין והנס שאירע לו על שהיה מתקן הבורות לעולי רגלים דממנו ניקח דכל מי שיש לו מעיינו מים או באר מים או ברכת מים בחצרו וברשותו דיהיה פתוח ברווחה לכל הבאים לשאוב מים דמים חיים לעולם, וכדין הוא שיטול שכרו שנות חיים ובפרט דיגדל שכרו יותר בשמים מבמעיין מועטים דמוזיר לבני ביתו דיניחו לשאוב להשכנים קודם מה שצריך להם לבני ביתם ואפי' אם דופקים לפתחו בקיטון לילה כדי לשאוב מים שיזהיר לבני ביתו שיפתחו להם ברצון ולא בכעס ויפתחו לו שערי רחמים וכל מי שיזהר בזה לא יקחו ממימיו לרחיצת מת ולא יארע בביתו שיצטרכו מים לרחיצת מת וכן אם יש לו בחצר מים חיים לא יקפיד לחוס על קלקול הקובשים ויכין ב' או ג' קובשים בעבותות חזקות כדי שימלאו בנקל כל הבאים לשאוב דולה מים ושותה ג"כ שכרו באומרו בר"ם ותשליך כל זה לנקוט מס' והו"א פכ"ח ובימינו אדם אחד עשה מנעול ומפתח למעיינו מים בשביל שהי"ל טורח מהנכנסים

תלמוד סוטה פ"ב

ר' אלעזר בשם ר' יוסי כ"ז אמן לקבלה אמן לשבועה אמן ואמנו הדברים אמן לקבלה משוטה. אמן לשבועה למען הקים השבועה אשר נשבעתי לאבותיך: אמן ואמנו הדברים ויען בניהו בן יהוידע הכהן את המלך ויאמר אמן א"ר תנחומ' אין מן הדין אמן שבועה לית שמע מינה כלום ויידא אמרה דא לעובדך כבריה ס"א ובשאו ואין שם אלא שבועה כמה דתימר והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה.

זוהר חדש פ' תולדות דקכ"ד ע"א

ת"ח אברהם קרא להאי בירא דמיין באר שבע יצחק קרא ליה שבעה מה בין האי להאי אלא בגין דיצחק אחיד למולקים דרגא דפחד דאיהו דינא וע"ד אוסיף ביה ה' וה' בכל אתר מיה"ד וסימניך הא דרכך בראש נתתי הה"ד ויקרא אותה שבעה דלא עבד כחורפן כמה דעבד אבוה זכלא ברזא דחכמתא ואוסיף ביה ה' לאחזאה דאיהו מולקיה. ת"ח כד ברא קב"ה עלמא ברא ליה בדינא כיון דחזא דלא מתקיים שתף ביה חסד הה"ד בהבראם ביום עשות ה"א ארץ ושמים ואוקמוה באברהם אתקיים עלמא בג"כ האי בירא ביתא דעלמא על שמיה אתקרי הה"ד על כן קרא שם העיר באר שבע אע"ג דהאי ברא אתרבק ביצחק דכתיב ויקרא אותה שבעה שמיה באר שבע סטרא דאברהם ולא באר שבעה הה"ד ומינו תתבקני:

מוסר השכל

אמרו רז"ל כל העוסק בבנין מתמסכן שבכל ההוצאות אדם יוכל לידע מעלה ומטה מקודם כמה יצטרך ומשער בעצמו אם יכול לסבול ולסוליא יוציא לא בבנין דחושב להוציא אלף והיכים ונעשה לו כ' שפים וכיון שהתחיל לא יוכל למשוך ידו וסטוב לו שלא יבנה ובפרט בח"ל דיותר טוב בשבירות דמורה על המונח הגאולה ולצפות לישועה מיום ש יום ואם הרחיב ה' את גבולו ויש לו נכסים מרובים טוב שיקנה בתים וחנויות באויות מאחרים להשכיר לאחרים דיקיים ישלם אדם מעותיו שלים בקרקע שלים בפרקמטייא שליש תחת ידו וברת הכסף בידך ויכול לעשות שיסא הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד להשכיר יותר בזול לעני חשוב יר"ש ולא"ח דמביא השראת שכינה לביתו ואמר עליו ובית לדוקים יעמוד וטוב למתנית שבד ממש שיקח כפלים מאים שאינו הגון דהוא גרמא בנזיקין דיביא לביתו את לחנותו שדין ומזיקין ושומר נפשו ירחק מהם, מס' פל"י מע' ב' בתוספת נופך:

קונם לבית זה שאיני נכנס שהכלב רע בתוכו או שהנחש בתוכו אמרו לו מת הכלב או שנהרג הנחש הרי הן כנולד ואינן כנולד וחכמים מודים לו (נ"א ואין חכמים מודים לו) ; ד ועוד א"ר מאיר פותחין לו מן הכתוב שבתורה ואומרים לו אלו היית יודע שאתה עובר על לא תקום ועל לא תטור ועל לא תשנא את אחיך בלבבך ואהבת לרעך כמוך וחי אחיך עמך שמא יעני ואין אתה יכול לפרנסו אמר אלו הייתי יודע שהוא כן לא הייתי נודר הרי זה מותר ; ה פותחין לאדם בכתובת אשתו ומעשה באחד שנדר מאשתו הנאה והיתה כתובתה ארבע מאות דינרים ובאת לפני ר' עקיבא וחייבו ליתן לה כתובתה אמר רבי שמונה מאות דינרין הניח אבא ונטל אחי ארבע מאות ואני ארבע מאות לא דיה שתטול היא מאתים ואני מאתים אמר לו ר' עקיבא אפילו אתה מוכר שער ראשך אתה נותן לה כתובתה אמר לו אלו הייתי יודע שהוא כן לא הייתי נודר והתירה ר' עקיבא . ו פותחין בימים טובים ובשבתות בראשונה היו אומרים אותן הימים מותרים ושאר כל הימים אסורין עד שבא ר' עקיבא ולמד שהנדר שהותר מקצתו הותר כלו . ז כיצד אמר קונם שאיני נהנה לכלכם הותר א' מהם הותרו כלם שאיני נהנה לזה ולזה הותר הראשון הותרו כלם הותר האחרון האחרון מותר וכלן אסורין הותר האמצעי הימנו ולמטה מותר הימנו ולמעלה אסור שאיני נהנה לזה קרבן ולזה קרבן צריכין פתח לכל אחד ואחד . ח קונם יין שאיני טועם שהיין רע למעים אמרו לו והלא המיושן יפה למעים הותר במיושן ולא מיושן בלבד הותר אלא בכל היין קונם בצל שאיני טועם שהבצל רע ללב אמרו לו הלא הכופרי יפה ללב הותר בכופרי ולא בכופרי בלבד הותר אלא בכל הבצלים מעשה היה והתירו ר"מ בכל הבצלים ט פותחין לאדם בכבוד עצמו ובכבוד בניו אומרים לו אלו היית יודע שלמחר יהיו אומרי' עליך כך היא וסתו של פלוני מגרש את נשיו ועל בנותיך יהיו אומרי' בנות גרושה הן מה ראתה אמן של אלו להתגרש ואמר אלו הייתי יודע שכן לא הייתי נודר הרי זה מותר . י קונם שאיני נושא את פלונית כעורה והרי היא נאה שחורה והרי היא לבנה קצרה והרי היא ארוכה מותר בה לא מפני שהיא כעורה ונעשת נאה שחורה ונעשת לבנה קצרה ונעשת ארוכה אלא שהנדר טעות ומעשה באחד שנדר מבת אחותו הנאה והכניסוהו לבית ר"ש ויפוה אמר לו ר"ש בני מזו נדרת אמר לו לאו והתירו ר"ש באותה שעה בכה ר' ישמעאל ואמר בנות ישראל נאות הן אלא שהעניות מנולתן וכשמת ר' ישמעאל היו בנות ישראל נושאות קינה ואומרות בנות ישראל אל ר' ישמעאל בכינה וכן הוא אומר בשאול בנות ישראל אל שאול בכינה .

תלמוד

ואוכלין קדשי קדשים אף על פי שאין קלעים קדשים קלים ומעשר שני אף על פי שאין חומה שקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעת"ל. ו א"ר יהושע מקובל אני מרבן יוחנן בן זכאי ששמע מרבו ורבו מרבו הלכה למשה מסיני שאין אליהו בא לטמא ולטהר לרחק ולקרב אלא לרחק המקורבין בזרוע ולקרב המרוחקים בזרוע משפחת בית צריפה היתה בעבר הירדן ורחקה בן ציון בזרוע ועוד אחרת היתה שם וקרבה בן ציון בזרוע כגון אלו אליהו בא לטמא ולטהר לרחק ולקרב ר"י או' לקרב אבל לא לרחק ר"ש אומר להשוות המחלוקת וחכ"א לא לרחק ולא לקרב אלא לעשות שלום בעולם שנאמר הנני שולח לכם את אליה הנביא וגו' והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם.

תלמוד ב"מ פ"ב

ר"ש ב"ש סליק לרומי אבדת מלכתא מרגניתא ואשכחיה אבקת כרוז במדינתא מאן דמחזיר לה בגו ל' יום יהב כך וכך בתר ל' יום יקריה ראשיה לא חזריה בגו ל' יום אמרה ליה לאו הוה במדינתא ולא שמעת קלא דכרוזא אמר לה הין א"ל ומה אמר כרוזא השיב כך אמר כרוזא דבגו ל' יקח שכרו ובתר ל' יום יקריה ראשיה א"ל ולמה לא חזרתיה בגו ל' יום אמר לה דלא תימרון בגין דחלתיך עבדית אלא בגין דחלתיה דרחמנא אמרה ליה בריך אלהון דיהודאי.

זוהר חדש ס' תולדות דקכ"ד ע"א

אברהם כרה ליה לאבי בירא בגין דאיהו אוליף לכל בני עלמא דיפלחון לקב"ה וכיון דכרי ליה אפיק מיין נביעין דלא פסקין לעלמין וכיון דמית אברהם מה כתיב וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו בארת כתיב וחד הוא דכתיב באר שבע וקרו בארות דמשמע דסגיאין הוו בגין דהאי בירא מתחזי לון לאבהן בכל דוכתא דהוו אזלין והוה מתחזי לון כבירין סגיאין כיון דמלאה פלשתים עפרא רזא דאסדרו בני עלמא לע"ז הוא עלמא שמם דלית דידע לקב"ה כיון דאתא יצחק מה כתיב וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו מאי וישב אלא דאתיב עלמא לתקוניה ואוליף לון לבני עלמא דידעין לקב"ה הה"ד ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו האי בירא ממאן הוא ממאן דכל חיין עלאין ותתאין וקיימתון תליין ביה וחזי כלא הה"ד ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרי:

הלכה

ש"ע יו"ד סי' של"א . התרומות והמעשרות אינן נוהגין מן התורה אלא בא"י בין בפני הבית ובין שלא בפני הבית והנביאים התקינו שיהיו נוהגים אפי' בארץ שנער מפני שהיא סמוכה לא"י ורוב ישראל הולכין ושבים שם וחכמים הראשונים התקינו שיהיו נוהגים אף בארץ מצרים ובעו"מ מפני שהן סמוכות לא"י קרובות חייבת בתו"מ מד"ס ושאר הארצות אין תו"מ נוהגות בהן .

ליל ד'

את הירח וכוכבים לממשלות בלילה כי לעולם חסדו

מסכת עדיות פ"ח

העיד ר' יהושע בן בתירא על דם נבילות שהוא טהור העיד ר"ש בן בתירא על אפר חטאת שנגע טמא במקצתו שטמא את כלו הוסיף רע"ק על הסולת ועל הקטורת והלבונה והגחלים שנגע טבול יום במקצתם שפסל את כלם . ב העיד ר' יהודה בן בבא ור' יהודה הכהן על קטנה בת ישראל שנשאת לכהן שהיא אוכלת בתרומה כיון שנכנסה לחופה אע"פ שלא נבעלה העיד ר' יוסי הכהן ור' זכריה בן הקצב על תינוקת שהורהנה באשקלון וריחקוה בני משפחתה ועדיה מעידים אותה שלא נסתרה ושלא נטמאה אמרו להם חכמים אם מאמינים אתם שהורהנה האמינו שלא נסתרה ושלא נטמאה ואם אין אתם מאמינים שלא נסתרה ושלא נטמאה אל תאמינו שהורהנה . ג העיד ר' יהושע ור' יהודה בן בתירא על אלמנת עיסה שהיא כשירה לכהונה שהעיסה כשירה לטמא ולטהר לרחק ולקרב אמר רשב"ג קבלנו עדותיכם אבל מה נעשה שגזר ריו"ח בן זכאי שלא להושיב בתי דינין על כך הכהנים שומעים לכם לרחק אבל לא לקרב . ד העיד ר' יוסי בן יועזר איש צרידה על איל קמצא דכן ועל משקה בית מטבחיא דאינון דכן ודיקרב במיתא מסתאב וקרו ליה יוסי שריא . ה העיד רע"ק משום נחמיה איש בית דלי שמשיאים האשה ע"פ עד אחד העיד ר' יהושע על עצמות שנמצאו בדיר העצים ששם טמאים אמרו חכמים מלקט עצם עצם והכל טהור . ו א"ר אליעזר שמעתי כשהיו בונים בהיכל עושים קלעים להיכל וקלעים לעזרות אלא שבהיכל בונין מבחוץ ובעזרות בונים מבפנים . א"ר יהושע שמעתי שמקריבין אע"פ שאין בית ואוכלין

עד סוף העולם הרי זו כתודה ובלבד שאינן טעונים לחם תמורת עולה וולד תמורתה (נ"א תמורה) ולדן וולד ולדן עד סוף העולם הרי זו כעולה וטעונין הפשט ונתוח וכליל לאשים. ג המפריש נקבה לעולה וילדה זכר ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו עולה ר' אלעזר אומר הוא עצמו יקרב עולה המפריש נקבה לאשם תרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא בדמיה אשם אם קרב אשמו יפלו דמיה לנדבה ר' שמעון אומר תמכר שלא במום תמורת אשם (ולד תמורתה וולד ולדן עד סוף העולם ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהן) לנדבה ר' אלעזר אומר ימותו ור' אלעזר אומר יביא בדמיה עולות אשם (שמתו בעליו ושכפרו בעליו) ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה ר' אליעזר אומר ימותו ור' אלעזר אומר יביא בדמיהן עולות. ד והלא אף הנדבה עולה היא מה בין דברי ר' אלעזר לדברי חכמים אלא בזמן שהיא באה חובה הוא סומך עליה ומביא עליה נסכים ונסכיה משלו ואם היה כהן עבודתה ועורה שלו ובזמן שהיא באה נדבה אינו סומך עליה ואינו מביא עליה נסכין ונסכים משל צבור אף על פי שהוא כהן עבודתה ועורה של אנשי משמר. ה תמורת הבכור והמעשר וולד ולדן עד סוף העולם הרי אלו כבכור וכמעשר ויאכלו במומם לבעלים מה בין הבכור והמעשר לבין כל הקדשים שכל הקדשים נמכרים באטלס ונשחטין באטלס ונשקלין בליטרא חוץ מן הבכור ומן המעשר ויש להן פדיון ולתמורותיהן פדיון חוץ מן הבכור ומן המעשר ובאים מחוצה לארץ (לארץ) חוץ מן הבכור ומן המעשר אם באו תמימים יקרבו ואם בעלי מומין יאכלו במומן לבעלים אמר ר' שמעון מה הטעם שהבכור והמעשר יש להם פרנסה במקומן ושאר כל הקדשים אף על פי שנולד להן מום הרי זו בקדושתן.

ק"ב מעילה די"א ע"א

ת"ר מועלין בדמים דברי ר"מ ור"ש וחכמ"א אין מועלין מ"ט דמאן דאמר אין מועלין אמר עולא אמר קרא ואני נתתיו לכם שלכם הוא דבי רי"ש תנא לכפר לכפרה נתתיו ולא למעילה ר' יוחנן אמר קרא כי הדם הוא בנפש יכפר לפני כפרה כלאחר כפרה הוא מה לאחר כפרה אין בו מעילה אף לפני כפרה אין בו מעילה ואימא מה לפני כפרה יש בו מעילה אף לאחר כפרה יש בו מעילה וכי יש לך דבר שנעשית מצותו ויש בו מעילה אתאי לא הרי תרומת הדשן שנעשה מצותו ויש בו מעילה משום דהו"ל תרומת הדשן ואיברי שעיר המשתלח שני כתובים הבאים כאחד וכל שני כתובים הבאים כא' אין מלמדין הניחא למ"ד איברי שעיר המשתלח אין נהנין מהן אלא למ"ד

מוסר השכל

אמרו רז"ל הוי רץ למצוה ובורח מן העבירה ענין הבריחה הוא לסוות חוצה אפי' מששה רחוקה וכמ"ש רז"ל שיברח ממאה שערים של היתר כדי שלא יכנס באחד של איסור ואמרו ג"כ אהוב את השמא ושנא את מה בכך דלכל מקום שרוצה נילך יחוש לנפשו שמא יבא לידי איסור וכן ע"כ דבור שרוצה לדבר יחוש מאד קודם שיפתח לעיין היטב מה שיוצא מפיו שמא יבא לידי דבור של איסור וכן ע"כ מעשה אשר יעשה דיברח מן ההתר כדי שלא לבא לידי האיסור וכין בהליכה ומע בדבור וכין במעשה יהיה מה שמוכרח מאד לשם מצוה או לצורכו לאחר שיברר בירור גמור דלא יש ספק שיביאהו לשום צד נדנוד איסור וזהו יראת ה' טהורה אשרי איש ירא את ה' והנשמר מאד מכל דבר רע גם ה' ישמור נפשו מכל נזק וה' יגמור בעדו שלא תצא תקלה מתחת ידו ׃

הלכה

ש"ע יו"ד סי' ר"ס צריך להזהר מאד בכבוד או"א איזהו כבוד מאכילו ומשקהו מלביש ומכסה מכניס ומוציא ויתננו לו בסבר פנים יפות שאפי' האכילו בכל יום פטומות והראה לו פנים זועפות נענש עליו וזה שמאכילו ומשקהו משל אב ואם אם יש להו אם אין לו לאב ויש לבן כופין אותו וזן לאביו כפי מה שהוא יכול ׃

ליל ד'

ווירא[?] ווסבי קלוות מאותותיך מולאי בקר וערב תרנין ׃

משנה תמורה פרק ג'

אלו קדשים שולדותיהן ותמורותיהן כיוצא בהן ולד שלמים ותמורתן ולדן וולד ולדן ע"ס העולם הרי הן כשלמים וטעונים סמיכה ונסכים ותנופה וחזה ושוק ר' אליעזר אומר ולד שלמים לא יקרב שלמים וחכמים אומרים יקרב אמר ר' שמעון לא נחלקו על ולד ולד שלמים ועל ולד ולד תמורה שלא יקרב ועל מה נחלקו על הולד שר' אליעזר אומר לא יקרב וחכמים אומרים יקרב העיד ר' יהושע ור' פפיים על ולד שלמים שיקרב שלמים א"ר פפיים אני מעיד שהיתה לנו פרה זבחי שלמים ואכלנוה בפסח ואכלנו ולדה שלמים בחג. כ ולד תודה ותמורתן ולדן וולד ולדן עד

אף הסימנים רכים ונראים מן הסכין והוא הדין לשוחט מן העורף : טוב להזהר למשמש בסימנים ולתופסם קודם שחיטה כדי שיזדמנו קודם בשר הצואר וכיוצ' כמנהגים הסימנים כלדים וצריך אימון ידים ומהירות גדולה שאם לא ימשמש בהם ויזמינם לפניו קודם שחיטה קרוב הדבר מאד לפשוע ולחתוך השפרקת קודם הסימנים .

ליל הששי

ושמרו בנ"י את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם וכו'

משנה פרה פרק ב'

ר' אליעזר או' פרת חטאת המעוברת כשרה וחכמים פוסלין ר' אליעזר או' אינה נלקחת מן הנכרים וחכמים מכשירין ולא זו בלבד אלא כל קרבנות הצבור והיחיד באין מהארץ ומחוצה לארץ מן החדש ומן הישן חוץ מן העומר ושתי הלחם שאינן באין אלא מן החדש ומן הארץ . ב פרה שקרניה וטלפיה שחורים יגוד גלגל העין והשנים והלשון אינם פוסלין בפרה והננסת כשרה היתה בה יבלת ונחתכה ר' יהודה פוסל ר"ש או' כל מקום שנטל ולא העלה מקומו שער אדום פסולה . ג יוצא דופן והאתנן והמחיר פסולה ר' אליעזר מכשיר שנא' לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית ה' אלהיך ואין זו באה לבית כל המומים הפוסלים במוקדשים פוסלים בפרה רכב עליה נשען עליה נתלה בזנבה ועבר בה את הנהר קפל עליה את המוסרה נתן טליתו עליה פסולה אבל קשרה במוסרה עשה לה סנדל בשביל שלא תחליק פרש טליתו עליה מפני הזבובים כשרה זה הכלל כל שהוא לצורכה כשרה לצורך אחר פסולה : ד שכן עליה עוף כשרה עלה עליה זכר פסולה ר' יהודה אומר אם העלהו פסולה ואם מעצמו כשרה . ה היו בה ב' שערות שחורות או לבנות בתוך גומא אחת פסולה ר' יהודה אומר אפילו בתוך כוס אחד היו בתוך ב' כוסות והן מוכיחות זו את זו פסולה ר' עקיבא אומר אפילו ארבעה אפילו חמש והן מפוזרות יתלוש ר' אליעזר אומר אפילו חמשים ר' יהושע בן בתירא אומר אפילו אחת בראשה ואחת בזנבה פסולה היו בה ב' שערות עיקרן משחיר וראשן מאדים עיקרן מאדים וראשן משחיר הכל הולך אחר הנראה דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אחר העיקר .

תלמוד

למ"ד נשנין מהן מאי איכא למימר משום דהו"ל תרומת הדשן ובגדי כהונה ב' כתובים הבאים כאחד וכל ב' כתובים הבאים כאחד אין מלמדין הניחא לרבנן דאמרי והניחם שם מלמד שהן טעונין גניזה שפיר אלא לר' דוסא דאמר מותר להשתמש בהן כהן הדיוט מאי איכא למימר משום דהוה תרומת הדשן ועגלה ערופה ב' כתובים הבאים כאחד הניחא למאן דאמר אין מלמדין אלא למ"ד מלמדים מאי איכא למימר תרי מיעוטי כתיבי הכא הערופה וכתיב התם ושמו אצל המזבח הני אין מידי אחריני לא.

ז"ח ס' תולדות דקכ"ד ע"ב

ות"ח איתון עבדי יצחק כגון דאיתון מסטרא דדינא קשיא כד חפרו ליה מה כתיב שטנה והא אוקמוה על דאתא איהו. ויחפור באר אחרת ויקרא שמה רחובות ודאי אבל עבדי אביו כגון דכלהו אתיאן מסטרא דימינא ולא הוה שטנה בעלמא ולא נפיק דינא מהאי בירא לאשגחא לון כד לא מכשרי עובדיהון. ומהאי בירא איהו פתחא למנדע ליה לקב"ה הה"ד פתחו לי שערי צדק אבוא בם אודה י"ה ועד לא סליק יצחק מעלמא בריך ליה ליעקב ושלחיה לחרן לאזדווגא וכד אזיל לחרן מה כתיב וירא והנה באר בשדה כיון דחמא יעקב יקרא דקב"ה מגו ההוא בירא דאקרי באר שבע בדין א"ל ללבן אעבדך ז' שנים ברחל בתך הקטנה.

מוסר השכל

המעביר על מדותיו וכן להתפייס ואינו נוקם ונוטר מלבד דמעבירין לו ע"כ פשעיו זוכה ג"כ דעושין לו נסים ונפלאות וניצול ממיתה משונה ומאריך ימים ושנים ותפלתו נשמעת והעולם מתקיים על ידו וזוכה לתורה ולא יצטרך ללמוד מב"ו אלא רוח שמים תלמדהו ויזכה דיקבלה לו שיהו הבריות זכור לטוב ואפי' מאשתו ובניו ויהיה נעלב ושכלן וא"צ לומר מאחרים וישקול בדעתו הטובה אשר יגיע לו מזה נגד הצער המועט שסבל לרגעים שלא דבר בכעס ובזיון ושמר לפיו מחסום אין ערוך שוו. כל זה מס' תורת האדם ק"ק סי' רמ"ו ואילך.

הלכה ש"ע יו"ד סי' ד'

צריך השוחט שישחוט באמצע הצואר ואם שחט מן הצדדין שחיטתו כשרה והוא שהחזיר הסימנים ויזהר שחתכם קודם שחתך המפרקת

כי

שבודקו אם אינו מכירו ואסוכו דליכא משום איבה וגם אסור לישב בחנות גוי בשבת אפי' אינו שותפו ועוד זאת להסתכל באומנותו כדי להתלמד מאומנות ידיו של גוי אסור כמ"ש בתשו' שם בס"ד .

ס' ויצא

ליל א'

הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה ותידד שנתי מעיני

משנה מעשר ב' פרק ב'

מעשר שני ניתן לאכילה ולשתיה לסיכה לאכול דבר שדרכו לאכול ולשתות דבר שדרכו לשתות ולסוך דבר שדרכו לסוך .

לא יסוך יין וחומץ אבל סך הוא את השמן אין מפטמין שמן של מעשר שני ואין לוקחין בדמי מעשר שני שמן מפוטם אבל מפטם הוא את היין נפל לתוכו דבש ותבלין והשביחו השבח לפי חשבון דגים שנתבשלו עם הקפלוטות של מעשר שני והשביחו השבח לפי חשבון עיסה של מעשר שני שאפאה והשביחה השבח לשני זה הכלל כל שהשבחו ניכר השבח לפי חשבון וכל שאין שבחו ניכר השבח לשני . ב ר' שמעון אומר אין סכין שמן של מעשר שני בירושלם וחכמים מתירין אמרו לו לר' שמעון אם הקל בתרומה חמורה לא נקל במעשר שני הקל אמר להם (מה) לא אם הקל בתרומה החמורה מקום שהקל בכרשינים ובחלתן נקל במעשר שני הקל מקום שלא הקל בכרשינין ובחלתן . ג חלתן של מעשר שני תאכל צמחונים ושל תרומה ב"ש אומרים כל מעשיה בטהרה חוץ מהפיפתה וב"ה או' כל מעשיה בטומאה חוץ משריותה . ד כרשיני מעשר ב' יאכלו צמחונים ונכנסין לירושלם ויוצאין נטמאו ר' טרפון או' יתחלקו לעיסות וחכ"א יפדו ושל תרומה בש"א שורין ושפין בטהרה ומאכילין בטומאה וב"ה אומרים שורין בטהרה ושפין ומאכילין בטומאה שמאי או' יאכלו צריד ר' עקיבא או' כל מעשיהן בטומאה . ה מעות חולין ומעות מעשר שני שנתפזרו מה שלקט לקט למעשר שני עד שישלים והשאר חולין אם בלל וחפן לפי חשבון זה הכלל המתלקטים למעשר שני והנבללים לפי חשבון ו סלע של מעשר שני ושל חולין שנתערבו מביא בסלע מעות ואו' סלע של מעשר שני בכל מקום שהיא מחוללת על המעות האלו ובורר את היפה שבהן ומחללן עליה מפני שאמרו מחללין כסף על נחשת מדוחק ולא שיתקיים כן אלא חוזר ומחללם על הכסף . ז בש"א לא יעשה אדם את סלעיו דינרי

תלמוד נדה פ"א

בן היא מתניתא איזה היא בתולה כל שלא ראתה דם נדה מימיה ואעפ"י נשואה בתולה לדמים אמרו אבל לא בתולה לבתולים פעמים שהיא בתולה לדמים ואינה בתולה לבתולים פעמים שהיא בתולה לבתולים ואינה בתולה לדמים בתולה לדמים בשראתה ואח"כ נשאת בתולה לבתולים כשנשאת ואח"כ ראתה תני ג' בתולות הן בתולת אדם בתולת שקמה בתולת הארץ. בתולת אדם כל שלא נבעלה מימיה. בתולת שקמה כל שלא נקצצה מימיה. בתולת הארץ כל שלא נחרץ בה מימיה.

זוהר חדש ס' תולדות דקכ"א ע"ב

ר"א ז' יומין עילאין ברא קב"ה בעלמא ועלייהו שקיל וכני עלמין הה"ד כי ששת ימים עשה ה' ולא כתיב בששת ולקבל אינון ז' יומין עילאין ברא בארעא ז' וכלי קשוט לקיימא לון ולאתכר' לון כל חד וחד לקבל יומיה ושקיל להו כל חד וחד בדרא דאתחזי ליה ואינון אבהן דעלמא אברהם יצחק ויעקב ומשה ואהרן ודוד ואינון אקרון הרים הררי קדם דאינון אליון מאינון ז' יומין עילאין דאמרן שיתא יומי בראשית ושביעאה דקיימא (נ"א דאזיל) קמייהו הה"ד ובית דוד כאלקים כמלאך ה' לפניהם ואע"ג דאיהו שביעאה רביעאה איהו ביומין ויוסף איהו שביעאה

מוסר השכל

מי שהורגל לאחוז הזקן בידו הנה בשבת יזהר הרבה דיהיה שומר ידו שלא ליגע בזקנו כלל וידוע מעשה רב של רבינו האר"י זיע"א דפעם אחת שבת שלא במתכוון ושלט ידו בזקנו ולא שוליא ידו עד מוצאי שבת שמא יתלוש שער ואפי' בחול מי שרו אף דבשבת איסור מוסיף וכן הם שוליך לטבול בשבת צריך שיזהר שלא יסחוט שערותיו לנגבם וכן בשרוחץ פניו לא יעביר מים על זקנו שמא יבא לידי סחיטה בניגוב שעושה במטפחת. גם יזהר שלא יתלוש בשבת נימין אשר בסביב הצפורן עורות דקים כמ"ש בכה"ח סי' ל'.

הלכה

לא יאמר לגוי שיעביר מנעלים לסוס דמסתמא הסוס מה שהוא בטל הוא בשבת אף יאמר לו בפירוש שיעשהו בחול כמ"ש בס' לב חיים ח"ב וגוי המרגלא לשולחני בקי והרא בשבת שיבדקנו אם הוא טוב אסור לבודקו

לרעהו רעה נגד לא תענה ברעך עד שקר וחרפה לא נשא ע"ק נגד מחלל שבתות בפרשיה ר"י אומר נגד לא תגנוב דכתי' אם זרחה השמש עליו נבזה בעיניו נמאס נגד לא תרצח מאן דאיהו נבזה בעיניו לא יעביר קטנה דיקטול ולא יקטלוניה ואת יראי ה' יכבד כנגד כבד את או"א א"ר יוסי על הכל חייב אדם לכבד או"א וזולת אם יאמר לו לעבור עד"ת דאינו חייב לכבדם הקב"ה ואת יראה ה' יכבד נשבע להרע ולא ימיר נגד לא תנאף כבועז דאמר חי ה' שכבי עד הבקר כספו לא נתן בנשך נגד לא תגנוב דאי לא יזוזיף ברבית לא יזיל לגנוב ודאי ושוחד על נקי לא לקח נגד לא תחמוד א"ל ר"י בן קיסמא כנגד שו נאמר ביעקב עשרת אחרים דכתיב ויפגע במקום א' וילן שם ב' כי בא השמש ג' ויקח מאבני המקום ד' וישם מראשותיו ה' וישכב במקום ההוא ו' ויחלום והנה סולם מוצב ארצה ז' וראשו מגיע השמימה ח' והנה מלאכי אלהים ט' עולים ויורדים בו יו"ד .

מוסר השכל

נדרים סייג לפרישות אך אין ראוי לישבע ולידור אפי' לקיים המצוה אא"כ יהיה ירא"ש דברור לו שיקיים נדרו ויש מהחסידים שכתבו שאם יודע דבשבת עתיד לידור יתנהו מער"ש וכן מנהג קצת אנשי מעשה ולזה במקום לומר שמתנדב כ"ל שהתנדב ואיתא במדרש דמותר לאדם לידור בעת צרה לעשות מצוה וכיוצא ובס"ח כתב דמי שרוי בצער לא ידור אא"כ יחשוב ויתייעץ קודם שיהיה הדבר דאפשר לקיימו . וכל מי שידור לקיים מצוה או לעסוק בתורה אין ראוי להתיר נדרו אלא עפ"י ב"ד שיראו דהוא אונס גדול דלא אפשר לו לקיים הלא"ה אין דשאי להתיר שאומרים לו מן השמים מה מצאת כי רחקת מעלי תינח נדר על עצמו אם לא יאכל או יאכל דמצוה להתיר לו מאחר שאין בדבר שום מצוה אבל להקל בדבר הנוגע לכבודו למלכו של עולם אסור להתיר לו . מס' תורת האדם מסי' של"ח ואילך .

הלכה

הרגיל לקרות מס' שבת ושוב קיבל עליו ללמוד ח"י פרקי משנה בכל יום וחל עליו הח"י פרקי שבת בשבת במחלוקת הוא שבוי אי עולה לכאן ולכאן אם הוא בעה"ב שאינו מבין בספרים אחרים מחידושי תורה או יקיים הפוך בה והפוך בה אך חכם ונבון ומכ"ש ת"ח דיוכל ללמוד דינים מהל' שבת תעלה לו הקריאה על חד תרין והוא מלתא דמסתבר ולא סברוה לומר כן כענין הא לן והא להו וכענין רבית ושכר פסיעות דיש חילוק בין ת"ח לשאינו בן תורה .

זהב וב"ה מתירין א"ר עקיבא אני עשיתי לרב"ג ולרבי יהושע את כספן דינרי זהב . ח הפורט סלע ממעות מעשר שני בש"א בכל הסלע מעות ובית הלל או' בשקל כסף ובשקל מעות ר' מאיר או' אין מחללין כסף ופירות על הכסף וחכמים מתירים . ט הפורט סלע של מעשר שני בירושלם בש"א בכל הסלע מעות וב"ה או' בשקל כסף ובשקל מעות הדנין לפני חכמים או' בג' דינרים כסף ודינר מעות רבי עקיבא או' בשלשה דינרין כסף וברביעית מעות ר' טרפון או' ארבע אספרי כסף שמאי או' יניחנה בחנות ויאכל כנגדה . יוד מי שהיו תקלת בניו טמאין ותקנתן טהורים מניח את הסלע ואו' מה שהטהורים שותים סלע זו מחוללת עליו נמצאו טהורים וטמאים שותין מכד אחד .

תלמוד פרק ה' דברכות

תונא אמר המתפלל אחורי ביהכ"נ נקרא רשע שנאמר סביב רשעים יתהלכון ר"ח אמר כל מי שאינו נכנס בביהכ"נ בעוה"ז אינו נכנס בביה"מ לעה"ל מ"ע סביב רשעים יתהלכון . ר"פ בשם רהו"ש המתפלל בביהכ"נ כאילו מקריב מנחה טהורה מ"ע כאשר יביאו בנ"י את המנחה בכלי טהור בית ה' ר"א בשר"א דרשו ה' בהמצאו היכן הוא מצוי בבכ"נ ובב"מ קראוהו בהיותו קרוב היכן הוא קרוב אר"ן בר"א ולע"א שאלקים עומד על גבן מ"ע אלקים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט ר"ח אמר זה שנכנס לביהכ"נ צריך להכנס לפנים מב' דלתות מ"ע אשרי שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום דלתותי ולא דלתי מזוזותי ולא מזוזת אם עשה כן מה כתיב תמן כי מוצאי מצא חיים ר"ה אמר זה שהוא הולך לביהכ"נ צריך להקל את רגליו מ"ע נדעה נרדפה לדעת את ה' וכשיוצא יוצא צריך להלך קימעא מ"ע כי אתה צעדי תספור .

זוהר חדש ס' ויצא דקכ"ה ע"ב

רי"ץ פתח מי יגור באהלך וגו' אלין יו"ד הדברות שצריכין בניו של יעקב לקיים במקום שהוא הולך תמים כנגד אנכי ה' אלהיך לקבל עול מ"ש ואין רשות להרהר במה שאינו יכול להשיג כתי' הכא הולך תמים וכתי' התם תמים תהיה עם ה' אלהיך ופועל צדק כנגד לא יהיה לך אלהים אחרים לא תשתחוה להם דאין לך דבר עומד נגד חילול ה' מכ"ל ממסית ידך תהיה בו בראשונה ואי קטיל ליה נקרא צדיק מקנא ובועל צדק וז"ש ופועל צדק ודובר אמת בלבבו נגד לא תשא לשוא לא רגל על לשונו לא עשה לרעהו

אפינו משיח ס' . בלבד בשחיטתם א"ל רי"ש בר"ו אולו לא היינו עסוקים בענין כך היה לנו לומר עאכ"ו שהיינו עסוקין בענין ועלה לביתו ונתן עליה ספוג יבש וקשר עליה גמי מבחוץ אר"ש בר"י ממנו למדנו ב' דברים ספוג אינו מרפא את משמר . גמי שהוא מן המוכן ואין קורין בכתבי הקדש את מן המנחה ולמעלה .

זוהר חדש ס' וילא דקכ"ו ע"ב

ויפגע במקום ר' בו פתח ש' תראוני שאני שחרחרת ששזפתני השמש ונו' הא אתחזר על יעקב דשלטנא דיעקב בקדמיתא הוה שמשא דאתחזר ההוא שולטנא לעשו ואתעברא מיניה דיעקב ואמר א"ת שאני שחרחרת דהא אתייהיבת לי שולטנא דסיהרא דהיא אוכמא לעידנין וזמנין ששזפתני השמש כד אתעבר מיני שולטנא דשמשא בני אמי ניחרו בי זהוא עשו דכתיב ויטטום עשו את יעקב . שמוני נוטרה את הכרמים דכתיב הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה כרמי שלי לא נטרתי דכתיב ועתה מתי אעשה גם אנכי לביתי . ויפגע במקום רי"ן אמר באיזה מקום פגע במקום שעתיד לעמוד בהמ"ק והתפלל שם ר' יהודה או' היום היה גדול דרבה להלוך ולא יכול א"ר יוסי התפלל באותו מקום והתחיל להתרעם לפני קונו על דאתעבר מיניה ההוא שולטנא דשמשא הה"ד וילן שם כר"א ולונו שעם על משה לשון תערומת ולמה מפני כי בא השמש דאתעבר מיניה ואתיהיבת לעשו מה עשה יעקב התחיל בוכה ומיד ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו כדי לבער נפשו כיונא כדבר ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה .

מוסר השכל

רחיש לבי דבר טוב אומר אני דלפי מפרז"ל דהאבות תקנו בעד בית ישרא על ג' עבירות דיהרג ואל יעבור , אברהם על ע"ז דהושלך לכבשן האש ושיבר כל הצלמים ויצחק על ש"ד דפשט צוארו ע"ב סמוכת ויעקב תקן ב"ע דאמר בריאו ועד פ"ד שנה לא ראה קרי ומיטתו שלמה כמו כן בכלל התיקון של יעקב בג"ע הוא על הדור שאחרון הזה כמה שהיה כמה שנים קודם שעשה הנשואין בבית חמיו לבן ורחל ולאה שם בבית ולא נשא עיניו עליהן ולא הרבה בדברים עמהם ואז"ל שלא נגע באצבע קטנה ולא פנה בלבושיהן המשוחין בכותל וקיים ומה אתבונן על בתולה אפי' שהיתה אסר לו ועדה בכל כך שנים שהיה בבית לבן וזה תקון

ליל ב'

עורה כבודי עורה הנבל וכינור אעירה שחר .

משנה שקלים פרק ז'

מעות שנמצאו בין השקלים לנדבה קרוב לשקלים יפלו לשקלים קרוב לנדבה יפלו לנדבה מחצה למחצה יפלו לנדבה בין עצים ללבונה קרוב לעצים יפלו לעצים ללבונה יפלו ללבונה מחצה למחצה יפלו ללבונה בין קינין לגוזלי עולה קרוב לקינין יפלו לקינין לגוזלי עולה יפלו לגוזלי עולה מחצה למחצה יפלו לגוזלי עולה בין חולין למעשר שני קרוב לחולין יפלו לחולין למעשר שני יפלו למעשר שני מחצה למחצה יפלו למעשר שני זה הכלל הולכין אחר הקרוב להקל מחצה למחצה להחמיר . ב מעות שנמצאו לפני סוחרי בהמה לעולם מעשר בשר הבית חולין בירושלים בשעת הרגל מעשר ובשאר כל ימות השנה חולין . ג בשר שנמצא בעזרה אברין עולות וחתיכות חטאות בירו' זבחי שלמים זה וזה תעובר צורתו ויצא לבית השרפה נמצא בגבולין אברין נבלות חתיכות מותרת ובשעת הרגל שהבשר מרובה אף אברין מותרין . ד בהמה שנמצאת מירושלים ועד מגדל עדר וכמדתה לכל רוח זכרים עולות נקבות זבחי שלמים ר' יהודה אומר הראוי לפסחים פסחים קודם לרגל שלשים יום . ה בראשונה היו ממשכנין את מוצאיה עד שהיא מביא נסכיה חזרו להיות מניחין אותה ובורחין התקינו בית דין שיהו נסכיה באין משל צבור . ו אמר ר' שמעון שבעה דברים התקינו בית דין וזה אחד מהן גוי ששלח עולתו ממדינת הים ושלח עמה נסכים קרבין משלו ואם לאו קרבין משל צבור וכן גר שמת והניח זבחים אם יש לו נסכים קרבין משלו ואם לאו קרבין משל צבור ותנאי בית דין הוא על כהן גדול שמת שתהא מנחתו קריבה משל צבור רבי יהודה אומר משל יורשין ושלימה היתה קריבה . ז על המלח ועל העצים שיהו הכהנים נאותין בהן ועל הפרה שלא יהו מועלין באפרה ועל הקנין הפסולות שיהו באות משל צבור רבי יוסי אומר המספק את הקנין מספק את הפסולות

תלמוד שבת פרק ט"ז

רבי ור"ח רבה ורו"ש בר"י היו יושבין ופוסטין במגילת קינות ערב ט"ב שחל בשבת מן המנחה ולמעלה ושיירו בה אלף בית אחד אמרו למחר אנו באים וגומרין אותה כשהיה רבי נפטר לביתו נכשל באצבעו וקרא על גרמיה רבים מכ"ל א"ל ר"ח בעונינו מעתק כן דכתיב רוח

אפינו

יפר וחכ"א אין הבעל מפר עד שתכנס לרשותו · ו. שומרת יבם בין ליבם אחד בין לשני יבמין ר"א או' יפר ר' יהושע או' לאחד אבל לא לשנים רע"ק אומר לא לאחד ולא לשנים א"ר אליעזר מה אם אשה שקנה הוא לעצמו הרי הוא מפר נדריה אשה שהקנו לו מן השמים אינו דין שיפר נדריה אמר לו רע"ק לא אם אמרת באשה שקנה הוא לעצמו שאין לאחרי' בה רשות תאמר באשה שהקנו לו מן השמים שיש לאחרים בה רשות אמר לו ר' יהושע עקיבא דבריך בשני יבמין מה אתה משיב על יבם אחד אמר לו אין היבמה גמורה ליבם כשם שהארוסה גמורה לאישה · ז האומר לאשתו כל הנדרים שתדורי מכאן עד שאבא ממקום פלוני הרי הן קיימים לא אמר כלום הרי הן מופרין ר"א אומר מופר וחכ"א אינו מופר א"ר אליעזר אם הפר נדרים שבאו לכלל אסור לא יפר נדרים שלא באו לכלל אסור אמר לו הרי הוא אומר אישה יקימנו ואישה יפרנו את שבא לכלל הקם בא לכלל הפר לא בא לכלל הקם לא בא לכלל הפר · ח הפרת נדרים כל היום יש בדבר להקל ולהחמיר כיצד נדרה בלילי שבת יפר בלילי שבת וביום השבת עד שתחשך נדרה עם חשכה מפר עד שלא תחשך שאם חשכה ולא הפר אינו יכול להפר ·

תלמוד סוטה פ"ק ג'

ויש זכות תולה שנה אחת יש זכות תולה ב' שנים יש זכות תולה ג' שנים יש זכות תולה שנה אחת מנ"ן לקצת ירחין תרי עשר · יש זכות תולה ב' שנים מאמנון ויהי לשנתים ימים · יש זכות שתולה ג' שנים מאחאב וישבו ג' שנים אין מלחמה בין ארם ובין ישראל א"ר יוסי נאמר כל אותם שתים עשר חדש היה עסוק במצות וכל אותם שתי שנים היה עסוק כתו' ·

זוהר חדש ס' ויצא דקכ"ז ע"א

ויקח מאבני המקום א"ר יוסי אבן אחת ממש היתה משמע דכתיב מאבני ולא אבני כד"א מבנות הכנעני ול"א שלא אחת הה"ד אשר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני אחת מהן · ר"ז עאל קמיה ר"א בן ערך אשכחיה דהוה יתיב ועינוי נבעין מיא והוה מרחיש בשפוותיה ובכי חזר לאחורוי ר"ז אמר לשמשיה מאי האי דיתיב מר ובכי אמר הוי זמני עיילנא לקרבא גביה ולא יכילנא עד דהוו יתבי אמון ליה דעאל לאדרנא עד דנחת סוס קליה אזיל בכיתא ובכי שמע דהוה אמר אבנא אבנא קדם עולאה ע"כ עלמא בקדושתא דמארך וזמיני בני עממיא לאתגלגלא

בך

תקון גדול לדור הזה דפשטה המספחת מה שלא היה מימי עולם עד עתה דהמחתנים האירוסין לא היו עוברים על פתח בית הארוסה ואדרבה מקרוב באו להכנס בבית הכלה ולעשות חו"ן והוו"ל ובעגועים הרבה מפריצות ולע"ה דפוגעין עם אם הכלה ואחות הכלה ואשת גיסו תקלה אונים משמוע ורובם מתגרשים אח"כ או מן האירוסין והוכלים שמרודים או מן הנשואין ואין ידם משגת לפרוע כתובתה או כינף החתן ומת בקברות שנים או הכלה כשתתעבר באיסור או בהיתר מתה מחמת לידה ורואים כל זה ותולין במקרה והירא את דבר ה' יעשה תנאי בעת האירוסין שלא יכנס החתן עד אחר שתנשא וישמח האב כוואתי תלניו .

הלכה

ש"ע ח"מ סס"י של"ז מוזהר הפועל שלא יבטל מעט כאן ומעט כאן שא חייב לדקדק על עצמו בזמן שהרי הקפידו על ברכה רביעית של ברכת"מ שלא יברך אותה וכן חייב לעבוד בכל כחו שהרי יעקב הצדיק אמר כי בכל כחי עבדתי את אביכן לפיכך נטל שכרו אף בעוה"ז שנאמר ויפרוץ האיש מאד מאד .

ליל ג'

הביטה עננו ה' שהי האירה עיני פן אישן המות

משנה נדרים פרק יו"ד

נערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדרים הפר האב ולא הפר הבעל . הפר הבעל ולא הפר האב אינו מופר ואין צ"ל שקיים אחד מהן . ב מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל מת הבעל נתרוקנה רשות לאב . בזה יפה כח האב מכח הבעל בדבר אחר יפה כח הבעל מכח האב שהבעל מפר בבגר והאב אינו מפר בבגר . ג נדרה והיא ארוסה נתגרשה בו ביום נתארסה בו ביום אפי' למאה אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה זה הכלל כל שלא יצאה לרשות עצמה שעה אחת אביה ובעלה האחרון מפירין נדרים . ד דרך תלמידי חכמים עד שלא היתה בתו יוצאה מאצלו אומר לה כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין וכן הבעל עד שלא תכנס לרשותו אומר לה כל נדרים שנדרת עד שלא תכנסי לרשותי הרי הן מופרים שמשתכנס לרשותו אינו יכול להפר . ה בוגרת ששהתה שנים עשר חודש ושמנה ל' יום ר"א או' הואיל ובעלה חייב במזונותיה

יפר

אלילים שאין בה צורה אין בה עבודת אלי' יום תגלחת זקנו ובלוריתו יום שעלה בו מן הים ויום שיצא בו מבית האסורין וגוי שעשה משתה לבנו אינו אסור אלא אותו היום ואותו האיש בלבד. ד עיר שיש בה עבודת אלילים חוצה לה מותר היה חוצה לה עבודת אלילים תוכה מותר מהו לילך לשם בזמן שהדרך מיוחדת לאותו מקום אסור ואם היה יכול להלך בה למקום אחר מותר עיר שיש בה עבודת אלילים והיו בה חנויות מעוטרות ושאינן מעוטרות זה היה מעשה בבית שאן ואמרו חכמים המעוטרות אסורות ושאינן מעוטרות מותרות. ה אלו דברים אסורים למכור לעבודת אלילים איצטרובלין ובנות שוח ופטוטרותיהם ולבונה ותרנגול לבן ר"י או' מותר למכור לו תרנגול לבן בין התרנגולים ובזמן שהוא בפני עצמו קוטע את אצבעו ומוכרו לו לפי שאין מקריבין חסר לעבודת אלילים ושאר כל הדברים סתמן מותר ופירושן אסור ר"מ אומר אף דקל טב וחצב ונקליבס אסור למכור לעבודת אלילים. ו מקום שנהגו למכור בהמה דקה לעבודת אלילים מוכרין מקום שנהגו שלא למכור אין מוכרין ובכל מקום אין מוכרין להם בהמה גסה עגלים וסייחים שלמים ושבורין ר"י מתיר בשבורה ובן בתירא מתיר בסוס. ז אין מוכרין להם דובין ואריות וכל דבר שיש בו נזק לרבים אין בונין עמהם בסילקי וגרדום ואיצטדיא ובימה אבל בונים עמהם בימוסיאות ומרחצאות הגיעו לכיפה שמעמידין בה עבודת אלילים אסור לבנות. ח ואין עושים תכשיטים לעבודת אלילים קוטלאות ונזמים וטבעות ר"א או' בשכר מותר אין מוכרין להם במחובר לקרקע אבל מוכר הוא משיקצץ ר"י או' מוכר הוא לו על מנת לקוץ אין משכירין להם בתים בא"י ואין צ"ל שדות ובסוריא משכירין להם בתים אבל לא שדות ובחוצה לארץ מוכרין להם בתים ומשכירין שדות דר"מ ר' יוסי או' בא"י משכירין להם בתים אבל לא שדות ובסוריא מוכרין בתים ומשכירין שדות ובחוצה לארץ מוכרין אלו ואלו. ט אף במקום שאמרו להשכיר לא לבית דירה אמרו מפני שהוא מכניס לתוכו עבודת אלילים שנא' ולא תביא תועבה אל ביתך ובכל מקום לא ישכיר לו את המרחץ מפני שהוא נקרא על שמו:

תלמוד ב"מ פרק ב'

תני איזהו רבו שלמדו חכמה כל שפתח לו תחילה דברי ר"מ ר' יהודה אומר כל שרוב תלמודו ממנו ר' יוסי אומר כל שהאיר עיניו במשנתו חד כ"כ פתח פומיה דרבי ושמע דדמך ובזע עלוי מאניה דר' חייא בר ווא בלפורי חמא כל עמא פריוו א"ל למה כ"ע פריוו א"ל ר' יוחנן יתיב דרש בבי מדרשא דר' בנייה ועל עלמא פריוו משמועתיה אגב ברוך.

כך ולאוקבא גולמי מסאבין לסאבא אתרך קדישא וכל מסאבין יקרבון כך
וי לעלמא בההוא זימנא נחת ויתיב בקולסליניה •

מוסר השכל

אוי לאבי הבנות אמרו כשאין השגחתו עליהן ומניחן ברשותן לשחוק ולהקל עם הבחורים שיש בשכונה ולישב בחלון הנוטה לשוק או בפתח החצר לראות העוברים והשבים ויוצא תקלות גדולות מזה וסוקל בזוונות על חרפת בתו ומכ"ש אם תתעבר בעודה נערה וכדי בזיון וקצף ומי אמר ווי אביה ואימה שפרקו עול מתנה ומי לנו גדול מיעקב אע"ה בחיר שבאבות כמה הרפתקי דעדו ליה על כי יצאה דינה כנודע עם שהיה סוד בדבר סוד נפלא והחרד של דבר ה' יקשור לבנותיו בחבלי ברזל שלא יצאו הנה והנה לשום מקום אפי' בחצרו ואין צ"ל ליל מוצאי שבת לחופות וכלולו' כומות של היסמעשים וברולשמאש כי יוצא תקלות גדולות ישמע חכם ויוסף לקח •

הלכה

מי שהיה בדרך והוא סמוך למלון אם יכול להסתלק מן הדרך במקום שלא יפסיקוהו עוברי דרכים יסתלק שם ולא יתפלל במלון של עכו"ם שלא יבלבלוהו בני הבית מור"ם בהגה וכתב הבאר היטב מסמג"א אם אי אפשר לו להסתלק מן הדרך ובמלון לא ימצא קרן זוית תפלה בדרך עדיף מ"מ נראה דאם יכול להתפלל במלון בבקעה או בחצר או בגינה מוטב :

ליל ד'

אלי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי

משנה ע"ז פרק א'

לפני אידיהן של עובדי אלילים שלשה ימים אסור לשאת ולתת עמהם להשאילן ולשאול מהן להלוותן וללוות מהן לפורען ולהפרע מהן ר"י אומר נפרעין מהן מפני שהוא מיצר לו א"ל אעפ"י שמיצר הוא עכשיו שמח הוא לאחר זמן . ב ר' ישמעאל אומר שלשה ימים לפניהם ושלשה ימים לאחריהם אסור וחכ"א לפני אידיהן אסור לאחר אידיהן מותר • ג ואלו אידיהן של עבודת אלילים קלנדא וסטרנורא וקרטיסים ויום גנוסיא של מלכים ויום הלידה ויום המיתה דר"מ וחכ"א כל מיתה שיש בה שריפה יש בה עבודת אלילים

ברכת הבית ברוכה ואפי' מבניו ופריש מעשר דהיינו לפחות אחד מבניו שיהיה בן יגע בתורה יושב אהלים כאהלה של תורה וברא מזכה אבא להביאו לחיי העוה"ב מלבד הפירות שאוכל בעוה"ז ואפי' מבנותיו יעשה מהם להפריש לה' יתברך דיהיה משתדל להשיא אחת מבנותיו לת"ח וכן בבניו לפחות אחד מבניו ליקח בת ת"ח ולא יחוש על מוהר ומתן בין רב למעט ובהתחתן עם ת"ח יראה ההפרש בין תיקון שעושה עם ת"ח למה שעושה תיקון עם ע"ה אפי' מעשירי עם .

הלכה

יאודי שגנב מגוי וחייבוהו לישבע במעמד שאר היהודים ויודעים שישבע לשקר יכפוהו שיתפשר עם הגוי ולא ישבע לשקר אפי' היה אנוס על השבועה הואיל ויש ח"ה על שבועתו ואם היה אנוס וליכא ח"ה כדבר מבטל בלבו השבועה הואיל והוא אנוס בשבועה ואנוס בשבועה הוא דאם לא ישבע ידונו אותו במיתה בעש"ג מ"מ כיון דיש לו ויכול להתפשר יעשה פשרה ואם אין לו במה להתפשר אנוס גמור הוא ואף כדאיכא ח"ה ישבע ומבטל בלבו ומיהו יש לסייעו אף משל אחרים כל מה דאפשר כדי שלא יקים ח"ה . מהר"ם יו"ד סי' רע"ל ובית לח"י שם .

ליל ה'

אני שכבתי ואישנה הקיצותי כי ה' יסמכני

משנה תמורה פרק ד'

ולד חטאת ותמורת חטאת וחטאת שמתו בעליה ימותו שעברה שנתה ושאבדה ונמצאת בעלת מום אם משכפרו הבעלים תמות ואינה עושה תמורה לא נהנין ולא מועלין אם עד שלא כפרו הבעלים תרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא בדמיה אחרת ועושה תמורה ומועלין בה · ב המפריש חטאתו ואבדה והקריב אחרת תחתיה ואח"כ נמצאת הראשונה תמות המפריש מעות לחטאת ואבדו והקריב חטאת תחתיהן ואח"כ נמצאו המעות ילכו לים המלח . ג המפריש מעות לחטאתו ואבדו והפריש מעות אחרים תחתיהן לא הספיק ליקח בהן חטאת עד שנמצאו המעות הראשונות יביא מאלו ומאלו חטאת והשאר יפלו לנדבה המפריש מעות לחטאתו ואבדו והפריש חטאת תחתיהן לא הספיק להקריבה עד שנמצאו המעות והרי חטאת בעלת מום תמכר ויביא מאלו ומאלו חטאת והשאר יפלו לנדבה המפריש חטאתו ואבדה

צריך רחמנא דאמי לי פורין עד דהכא כשיום ובאגדתא פשטית ליה מוץ ממשלי וקבלה סדא אמרה כל תלמיד ותלמיד. שמוש כר' יוסי אמר חד כ"כ אסבר לשמוש בשני מפתחות אחת יורד לאמה בית השחי ואחד פותח כיון שהיה מוריד עד שיחיו היה פותח כיון ושמע דרמך וכו'. עלווי.

זוהר חדש ס' ויצא דף קכ"ז ע"ב

ויקח מאבני המקום א' מאבני המקום מאיזה מקום ממקום הידוע שהוא מקום התהום ששם אבנים ששוחקים מים לכל העולם הה"ד אבנים שחקו מים והאבן הזאת היתה עיקר לכלם והיתה עולה עד מקום שהיה שם ביהמ"ק ויעקב לא היתה כונתו על שום אחת מהן אלא עליה משום דרמיזא ליה רמיזא מה הוא הכל אשתיל מניה כך יעקב כל עלמא אשתיל מניה באותה שעה ויקח מאבני המקום שהיא עיקר כל העולם וישם מראשותיו שם בלבו שהיא מראשותיו דוגמת. זה כום מיד וישכב במקום ההוא כלו' נתיישבה דעתו באותו מקום ובזמן ידוע לקח אמר זו היא דוגמא שלי ואם לזו תהיה שום מעלה כודע שתהיה מעלה לי ועל כך שם לבו עליה ונדר נדר דכתיב והאבן הזאת אשר שמתי מצבה כלומר אם האבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים מיד וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך נדר המעשר א"ר זירא הא ודאי שמעתא א"ל על האי אתקרי הכן ישרא כלומר נקרא כך על שמר על שנתן לבו עליה והקב"ה. עשה אותה בית עולמים וגם היתה שכינתו וע"ר בכיתא דמזוגא דעל האי אבנא זמינין לשואה קולהון עממי' ופגרי מקיא מאן לא יבכי ווי לעלמא ווי להאוא זמנא ווי להאוא דרא בכה כד בקדמיתא אקנח ואשתיק לבתר חזר ואמר ווי לאינון דיהון זמינין בעלמא כד יתער מלכא דעלמא עלאה בכה. ר' זירא אמר מלאכא קדישא ידע דין יאות הוה למבכי עלה. זכאין אתון צדיקיא דאתון קדישין בעלמא דין, ובעלמא דאתי.

מוסר השכל.

טוב למי שהוא יר"ש שיפרוש מעשר מכל מה שמרויח ויכתוב על פנקסו כל הכנסותיו ויעשה חש' וזה נקרא מעשר כספים ויתנם לצורך מילי דצדקה ויזכה לברכה טובה עשר בשביל שתתעשר ואם קשה לו לעשות כזאת דלא יוכל למיהב דעתיה מרוב טרדותיו לפחות כה יעשה מכל מה שקונה את הדגן והתירוש והיצהר ושאר מילי דביתא יפרוש מעשר ליתנו לעניים ולעמלי תורה ועי"ז יזכה כי שם צוה ה' את הברכה ברכה.

יוסי שוה יתיב תמה לר' אבא דאנפוי מסמקי והוה חייך וחמא נהורא רבא בביתא א"ר יוסי ש"מ דשכינתא הכא ארכין עינוי ויתיב תמן עד דשוה סליק שחרית דצפרא ונהורא הוה נהיר בביתא עד דזקף עינוי חמא צפרא ואתחשך ביתא אתער ר' אבא ואנפוי הוו נהירין ועינוי חייכין אחיד ביה ר' יוסי א"ר אבא אנא ידענא מה את בעי חייך רזין עילאין חמית וכשעתא דאחיד נשמתא דילי מתרי דאפויא סליק לה לאתרין דרבין עילאין וחמית נשמתהון דשאר צדיקייא דסלקי תמן ואמר לון זכאין אתון צדיקייא דבגיניכון הכא אתבני בנינא קדישא דשמא יקירא לאעבאה לחילוי דמלכא עילאה וחמית אורייתי דהוה מנחא תמן תלי תלים במגדלא רבא ובגין כך חדינא בחלקי וחייכין עינוי .

מוסר השכל

רבים מחופשי הדורה ומבעלי בתים זה דרכם לדבר קטיגוריא על בני מדינתם כשרואים אפי' חטא קל מגדילים המדורה בעבותות עגלה חטאם ולא לש"ש דאומרים דהארץ מלאה עונות שלא מחמת קנאה מהשופטים והשוטרים דאינן משגיחין בדקי העיר ומשליכים השכל אחרי גום ואיש כל הרע בעיניו יעשה ובדי לדבר על דייני ישראל ושוטריהם ואינן דנין לכף זכות דמוחין עד מקום שידם מגעת ומה בידם לעשות עוד ואיל ער"פ בבדיקת חמץ אין עולין לגגות ולחקרות ומתחת לארץ א"כ המדברים קטיגוריא ומגמתם להטיל מום בקדשים בדייני העיר וברורי הקהלות עתידין ליתן את הדין דעושים ב' רעות להרחיב הקטיגוריא על כללות ישראל דחוטאים ועל הפרט על מי שבידן למחות ומי לנו גדול ממשה דעל שדבר קטיגוריא על ישראל שמעו נא המורים א"ל הקב"ה אתה ראוי להיות עוד רועה ישראל ולו' את יהושע במקומך וכן אליהו הנביא הוכיחו על שאמר כי עזבו בריתך ובמקומו משח לאלישע וכן ישעיה על שאמר בתוך עם טמא שפתים אנכי יושב דהיה לו מיתה קשה כ"מ ומי שומע זאת אם בארזים נפלה שלהבת מה יעשו אזובי קיר בדור הזה ולעומתם מצינו בגדעון דעל שלימד סניגוריא על ישראל אמר לו הקב"ה בכחך הם נושעים ישראל ובפרק חלק ובוויק"ר פרשה יו"ד אמרו דכל המלמד סניגוריא על ישראל הקב"ה מסמכו בעולם ובכן בכל מסיבה דמדברים סרה ובגות על ישר' ובקש להסיעו לדבר אחר ואין כ"ל דיקבל עליו דברי התנא ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה וסייג לחכמה שתיקה דגם אויל מחריש חכם יחשב.

הלכה

והפריש מעות חטאת לא הספיק ליקח בהן חטאת עד שנמצאת חטאתו והרי היא בעלת מום תמכר ויביא משו ומשו חטאת והשאר יפלו לנדבה המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה לא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה והרי שתיהן בעלת מום ימכרו ויביא משו ומשו חטאת והשאר יפלו לנדבה המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה לא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה והרי שתיהן תמימות אחת מהן יקרב חטאת והשניה תמות דברי רבי וחכ"א אין חטאת מתה אלא שנמצאת מאחר שכפרו הבעלים ואין המעות הולכות לים המלח אלא שנמצאו מאחר שכפרו הבעלים. ד המפריש חטאתו והרי היא בעלת מום מוכרה ויביא בדמים אחרת ר' אלעזר ברבי שמעון או' אם קרבה השניה עד שלא נשחטה הראשונה תמות שכבר כפרו הבעלים.

תלמוד בבלי מעילה די"א ע"ב

נסכים בתחלה מועלין בהן ירדו לשיתין אין מועלין בהן לימא מתני' דלא כר"א בר' צדוק דתניא ר"א בר' צדוק או' לול קטן היה בין כבש למזבח במערבו של כבש אחת לע' שנה פרחי כהונה יורדין בו ומביאין יין קרוש שהוא דומה לעיגול דבלה ושורפין אותו בקדושה שנא' בקדש הסך נסך שכר לה' כשם שניסוכה בקדושה כך שריפתה בקדושה מאי משמע ואמר רבינא אתיא קודש קודש כתיב הכא בקדש וכתיב התם ושרפת את הנותר באש ולא יאכל כי קדש הוא מה נותר שריפתו בקדושה אף האי נמי בקדושה אפי' תימא ר"א ב"צ דאי קלט איכא דאמרי לימא מתני' כר"א בר"צ דאי קלט אמרי לא ומדרבנן והא קרא קנסיב לא אסמכתא.

זוהר חדש ס' ויצא דקכ"ח ע"ב

ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וגו' והנה מלאכי אלהים תני ר' יהודה כל מאן דאיהו עסיק באורייתא כל ברכו סלקין ליה לנשמתיה לעילא כד איהו נאים בשינתיה ואולפין ליה מעומקי תורה ומינה מרחשן שפוותיה ביממא הה"ד דובב שפתי ישנים אר"י כל המתעסק בתורה לשמה כשהוא ישן בלילה נשמתו עולה ומראין לה אותן הדברים העתידין להיות בעולם ר' יוסי הוה יתיב ועסיק באורייתא אתא לגבי ר' אבא א"ר יוסי הא מארי דמעתתא אתא קם קמיה ואתעסקו באורייתא עד דהוו יתבי רמש ליליא יתבו ואתעסקו באורייתא עד פלגות ליליא אדמוך ר' אבא ור'

יוסי

הטומאה טהור שאני אומר אחר לקטן ונתן לו וכן חמור בין הקברות כליו טהורין. א תינוק שנמצא בצד העיסה והבצק בידו רבי מאיר מטהר וחכמים מטמאין שדרך התינוק לטפח. בצק שיש בו נקירת תרנגולים ומשקין טמאין בתוך הבית אם יש בין משקין לנקרות כדי שינגבו את פיהם בארץ הרי אלו טהורין ובפרה ובכלב כדי שילחכו את לשונם ושאר כל הבהמה כדי שיתנגב רבי אליעזר בן יעקב מטהר בכלב שהוא פקח שאין דרכו להניח את המזון ולילך למים.

תלמוד נידה פ"א

תני הגיורת והשבויה והשפחה שנפדו ושנתגיירו ושנשתחררו צריכות להמתין ג' חדשים דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר אינן צריכות להמתין ג' חדשים ובדמים ר' יהודה אומר דיה שעתה ר' יוסי אומר מטמאה מעת לעת אמר ר' נראין דברי ר' יוסי בדמים ודברי ר' יהודה בולד ור"א בשם ריו"ח הלכה כר' יוסי.

ז"ח ס' בראשית דף ע"ו ע"א

וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד אריז"ל עוד הוסיף קרא ואמר ויכלו אר"ב לשון כי סוף הוא וכל צבאם בכלל הם המלאכים הנקראים צבא השמים הה"ד וכל צבא השמים עומדים עליו וכשנגמר המלאכה נכספה כלה לכל רואיה א"ר נחמן ויכלו כלו ממעשה כלו ממחשבה ועשה הקב"ה ליום השבת דוגמת עוה"ב שעתיד הקב"ה לשבות בו מאי בו' כשף הו' וא"ר נחמן נפש יתירה ניתוספה באדם ביום השבת א"ר מאי נפש יתירה זו א"ל רוה"ק שהורה עליו ומכתירו לאדם בכתר קדוש בכתר המלאכים והוא מאותו רוח שעתיד לשרות על הצדיקים לעת"ל ועל כן חייב אדם לכבד את יום השבת על האי תוספות קדושה דשרי עליה ואר"ן רואה דא איך אתקרי מכובד אתקרי וקדוש אתקרי הה"ד וקראת לשבת עונג כמשמעו לקדוש ה' מכובד היא תוספת הרוח הנקרא קדוש ה' הנק' מכובד מאי אשר ברא אלהים כיון שנכנס שבת כל הדברים שנבראו במעשה בראשית שבתו שקטו כל אחד לפי בריותו דתנינן אותן האומנין שהיו מוציאין תולדותם בכל יום וישקטו ונחו וראו כי כלם שלמים וכל תולדותם עמהם בקיום ובמעשה הה"ד אלה תולדות השמים והארץ בהבראם.

תוקר

הלכה

חלום שחלמו אחרים עליו והיה בשבת לפי מוה"ר כנה"ג סי' פר"ח לא יתענה אך הרב בית דוד סי' קי"ט דיותר יש לחוש על חלום אחרים שחלמו עליו יותר ממה שחלם הוא על עצמו וכן כתב התשב"ץ ח"א סי' מ"ה מהריב"ש והרב זקן אהרן ויד אהרן שם ונוסח התפלה מפרק הרואה בשעת ברכת כהנים הוא או חלומות שחלמו לי אחרי' דמשמע דשוו בשיעורייהו מה לי עצמו מה לי אחרים .

ליל הששי

ששת ימים יעשה מלאכה וביום הז' שבת שבתון קודש לה' כל העושה מלאכה ביום השבת מות יומת .

משנה טהרות פרק ג'

הרוטב והגריסין והחלב בזמן שהן משקה טופח הרי אלו תחלה קרשו הרי שניים חזרו ונמוחו כביצה מכוון טהור יותר מכביצה טמא שכיון שיצאה טפה הראשונה נטמאת בכביצה ב רבי מאיר אומר השמן תחלה לעולם וחכמים אומרים אף הדבש רבי שמעון שזורי אומר אף היין ונוש של זתים שנפל לתנור והוסק כביצה מכוון טהור יותר מכביצה טמא שכיון שיצאת טפה הראשונה נטמאת בכביצה אם היו פרודין אפילו הן סאה טהור . ג טמא מת שסחט זתים וענבים כביצה מכוון טהור ובלבד שלא יגע במקום המשקה יותר מכביצה טמא שכיון שיצאה טפה הראשונה נטמאת בכביצה אם היה זב או זבה אפילו גרגר יחידי טמא שכיון שיצאה טפה הראשונה נטמאת במשא וזב שחלב את העז החלב טמא שכיון שיצאה טפה הראשונה נטמאת במשא : ד כביצה אוכלין שהניחן בחמה ונתמעטו וכן כזית מן המת וכזית מן הנבלה וכעדשה מן השרץ כזית פגול וכזית נותר כזית חלב הרי אלו טהורין ואין חייבין עליהן משום פגול נותר וטמא הניחן בגשמים ונתפחו טמאין וחייבין עליהן משום פגול נותר וטמא . ה כל הטומאות כשעת מציאתן אם טמאות טמאות ואם טהורות טהורות אם מכוסות מכוסות אם מגולות מגולות מחט שנמצאת מלאה חלודה או שבורה טהורה שכל הטומאות כשעת מציאתן . ו חרש שוטה וקטן שנמצאו במבוי שיש בו טומאה הרי אלו בחזקת טהרה וכל פקח בחזקת טומאה וכל שאין בו דעת להשאל ספקו טהור : ז תינוק שנמצא בצד בית הקברות והשושנים בידו ואין השושנים אלא במקום הטומאה

צריך לו ולחבירו פירות או' לחבירו הרי המעות האו מחוללין על פירותיך
נמצא זה אוכל פירותיו בטהרה והלה עושה צורכו במעותיו ולא יאמר כן
לעם הארץ אלא בדמאי . ד פירות בירושלם ומעות במדינה אומר המעות
ההם מחוללין על פירות האו מעות בירושלם ופירות במדינה אומר הרי
המעות האו מחוללין על פירות ההם ובלבד שיעלו הפירות ויאכלו בירושלם
ה מעות נכנסות לירושלם ויוצאות ופירות נכנסין ואינן יוצאין רשב"ג או'
אף הפירות נכנסין ויוצאין . ו פירות שנגמרה מלאכתן ועברו בתוך ירושלם
יחזור מעשר שני שלהם ויאכל בירושלם ושלא נגמרה מלאכתן סלי ענבים
לגת וסלי תאנים למוקצה בש"א יחזור מעשר שני שלהם ויאכל בירושלם
ובה"א יפדה ויאכל בכל מקום ר"ש בן יהודה או' משום ר' יוסי לא נחלקו
ב"ש וב"ה על פירות שלא נגמרה מלאכתן שיפדה מעשר שני שלהם ויאכל
בכל מקום ועל מה נחלקו על פירות שנגמרה מלאכתן שבית שמאי או'
יחזור מעשר שני שלהם ויאכל בירושלים ובה"א יפדה ויאכל בכל מקום
והדמאי נכנס ויוצא ונפדה . ז אילן שהוא עומד בפנים ונוטה לחוץ או
עומד בחוץ ונוטה לפנים מכנגד החומה ולפנים כלפנים מכנגד החומה
ולחוץ כלחוץ בתי הבדים שפתחיהן לפנים וחללן לחוץ או שפתחיהן לחוץ
וחללן לפנים בש"א הכל כלפנים ובה"א מכנגד החומה ולפנים כלפנים
מכנגד החומה ולחוץ כלחוץ . ח הלשכות בנויות בקדש ופתחות לחול תוכן
חול וגגותיהן קדש בנויות בחול ופתחות לקדש תוכן קדש וגגותיהן חול
בנויות בקדש ובחול ופתחות לקדש ולחול תוכן וגגותיהן מכנגד הקדש ולקדש
קדש מכנגד החול ולחול חול . ט מעשר שני שנכנס לירושלם ונטמא בין
שנטמא באב הטומאה בין שנטמא בולד הטומאה בין בפנים בין בחוץ
בש"א יפדה ויאכל הכל בפנים חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ ובה"ה
הכל יפדה ויאכל בחוץ חוץ משנטמא בולד הטומאה בפנים . יוד הלוקח
בכסף מעשר שני שנטמא יפדה ר"י או' יקבר א"ל לר"י ומה אם מעשר
שני עצמו שנטמא הרי הוא נפדה הלוקח בכסף מעשר שני שנטמא אינו
דין שיפדה א"ל לא אם אמרתם במעשר שני עצמו שכן הוא נפדה בטהור
ברחוק מקום תאמרו בלקוח בכסף מעשר שאינו נפדה בטהור ברחוק
מקום . יא צבי שלקחו בכסף מעשר ומת יקבר על ידי עורו ר"ש
אומר יפדה לקחו חי ושחטו ונטמא יפדה ר' יוסי אומר יקבר
לקחו שחוט ונטמא הרי הוא כפירות . יב המשאיל קנקנין למעשר
שני אעפ"י שגפן לא קנה מעשר זלף לתוכן סתם עד שלא גפן לא קנה
מעשר משגפן קנה מעשר עד שלא גפן עולות באחד ומאה ומשגפן מקדשין
בכל שהן עד שלא גפן תורם מאחת על הכל ומשגפן תורם מכל אחת ואחת

מוסר השכל

במה בתי כנסיות השמשים שמביאין נוי להדליק כאשמורת כדי להתפלל בבקר השכם ולהוציא ס"ת בעבור מי שבא לומר הפטירה על או"א וכיונא לא טוב עושין והוא כמו מנוס הבאה בעבירה ומה גם דהוא מנוס שאינה הכרחית לעושה אותה בלי הדלקת הנוי ובמקום מקדימין שיהיו מאחרין ואת ועוד דחוששני דקריאת ס"ת לאור הנר לא יסתכל יפה ואינו מרגיש אם יהיה טעות בס"ת כדקה מן הדקה ושוב בתפלה שניה שלאחריה כשהגיע לפרק היה קורא ונקבלה הטעות שיש בס"ת וכדי בזיון והרפה למתפללים בראשונה כי לא יצאו י"ח כי ע"כ ראוי לכל גוזרי הק"ק דיקחו מפתחות בתי כנסיות שלא יפתחו השמשים דלפוטים אחר ההכנסה מהעולים דהעדר טוב ממציאותו ויותר כח"ר לאב ואם בעלמא דקשוט כמה שאז הכן לומר הפטרה לאור שהדליק הנוי ויוכל לעשות לע"ן לימודים אחרים דמעולים יותר ואשרי המדבר על אזן שומעת עמא פקיזא לאכול לשובע כבקר בבקר ולשתות שכר כי זה העונג שבת שלהם ולא בחר ה' בזה .

הלכה

הנאמוציאה פריכה רוחב טפח פתוחה מבע"י וכדוחק הקירו ויוסר לכני ביתו שתהיה פתוחה כולה מבע"י דעתה דנתרכו האיטות כדרך הלועזים אינן נכשלין בזה וכנגדו נקרכה הנ'אריר והסילומכרירו דאסור לפותחו בשבת ובמקום שאינו מעורב אפי' פתוח מבע"י אסור לנושאו וגם לא ילבש בשבת קאפיאו דהוא עושה אהל . כרב"י וש"כ סי' שט"ו .

סדר וישלח

ליל א'

ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני
מסכת מעשר שני פ"ב

לא יאמר אדם לחבירו העל את הפירות הללו לירושלים לחלק אלא אומר לו העלם שנאכלם ונשתה בירושלים אבל נותנים זה לזה מתנת חנם ב אין לוקחין תרומה בכסף מעשר שני מפני שהוא ממעט באכילתו ור"ש מתיר אמר להם ר"ש מה אם היקל בזבחי שלמים שהוא מביא לידי פגול ונותר וטמא לא נקל בתרומה אמרו לו מה אם היקל בזבחי שלמים שהן מותרין לזרים נקל בתרומה שהיא אסורה לזרים . ג מי שהיו לו מעות בירושלים וצריך

המשחית בין לגופו בין לנשמתו ואפי' לישן בחדר יחידי בלילה עלול להיות ניזוק ואפי' ביום איתיה בזוהר שלא ישן במדור כי אין שם אחרים ושומר נפשו יזהר הרבה בזה :

הלכה

כל המנקר בשר מחויב לידע אלו הם גידין אסורין משום גיד הנשה ואלו הם אסורים משום דם ואלו אסורין משום חלב כל א' בפרטות ולא די לו שיודע בכללות דהם קי"א וסימנם כי כל שלחנות מלאו קי"א כי יש סי' אחר להאסורים משום חלב ומשום גיד הנשה והוא בקרא של האכלנו ממנו כ"א מכל מקום צריך שידע בפרטות כי האסורים משום גיד הנשה ומשום חלב צריכין יותר לחטט אחריהן ולשרש אחריהן עם שורשיהן מסו"ס לאם הפנים ·

ליל ב'

קדמו עיני אשמורות לשיח באמרתך .

משנה שקלים פרק ח'

כל הרוקין הנמצאין בירושלים טהורין חוץ משל שוק העליון דר"מ ר' יוסי אומר בשאר ימות השנה שבאמצע טמאין ושבצדדין טהורין ובשעת הרגל שבאמצע טהורין ושבצדדין טמאין שמפני שהן מועטין מסתלקין לצדדין . ב כל הכלים הנמצאים בירושלים דרך ירידה לבית הטבילה טמאין דרך עליה טהורין שלא כדרך ירידתן עליתן דר"מ ר' יוסי אומר כולן טהורין חוץ מן הסל והמגריפה והמריצה המיוחדין לקברות · ג סכין שנמצאת בארבעה עשר שוחט בה מיד בשלשה עשר שונה ומטביל וקופיץ בין בזה ובין בזה שונה ומטביל חל ארבעה עשר להיות בשבת שוחט בה מיד בחמשה עשר שוחט בה מיד נמצאת קשורה לסכין הרי זו כסכין . ד פרוכת שנטמאת בולד הטומאה מטבילין אותה בפנים ומכניסין אותה מיד ואת שנטמאת באב הטומאה מטבילין אותה בחוץ ושוטחין אותה בחיל מפני שצריכה הערב שמש ואם היתה חדשה שוטחין אותה על גג האיצטבא כדי שיראו העם את מלאכתה שהיא נאה . ה רשב"ג אומר משום ר"ש בן הסגן פרוכת עביה טפח ועל שבעים ושנים נימין נארגת ועל כל נימא ונימא כ"ד חוטין ארכה ארבעים אמה ורחבה ך' אמה

יג כש"א מפתח ומעורה לגג וכש"א מפתח ואינו צריך לערות כר"א במקום שדרכן למכור סתומות אבל במקום שדרכן למכור פתוחות לא יצא קנקן לחולין אבל אם רצה להחמיר על עצמו למכור כמדה יצא קנקן לחולין ר"ש אומר אף האומר לחבירו חבית זו אני מוכר לך חוץ מקנקנים יצא קנקן לחולין .

תלמוד פ"ה דברכות

א"ר יוחנן ברית כרותה היא שיגע בלימודו בבהכ"נ לא במהרה הוא משכח א"ר יוחנן במתניתי הא ברית כרותה היא שיגע בלימודו בכנסת לא במהרה הוא משכח מה טעם ואת נכונים חכמה א"ר יוחנן ברית כרותה שלומד אגדה מתוך הספר לא במהרה הוא משכח . א"ר תנחומא הסובר למודו לא במהרה הוא משכח מה טעם פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך דלא שייכא ראיית עין ממש בדברים אם לא מן הכתב דאגדה לא ניתנה להכתב :

זוהר חדש ס' כח דף נ"ה ע"ב

א"ר יוסי לר"א אפשר דשמעת מאבוך מאי דכתיב ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים א"ל הכי שמיע לי מאבא אינון הוו מלאכין דאושפיזין בקדמין מארעא דישראל א"ל מאן אינון א"ל לא ידענא עד דהוו אזלי שמענו השיא קלא דאמר אברהם ויצחק הוו כפל על אנפוי ותמה דיוקנא דאבוי א"ל אבא שהולכא ואתיבותא באברהם ויצחק הוו דערעו ליעקב כד אשתזיב מלבן ולא הוא בלחודוי שא כל צדיקיא נשמתהון מערעין קודמוהי לשזבותיה ואינון מלאכי קדישי עילאי ות"ח יצחק הוה קיים בההיא שעתא אבל נשמתיה קדישא איתגליא בכורסי יקרא דמאריה כד אתעקד ע"ג מדבחא ומכדין אסתימו עיניו מלמחזי והיינו דכתיב ופחד יצחק היה לי וכאן אינון צדיקיא דמטמרן להון משריתא קדישי עילאי שנאמר כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך :

מוסר השכל

אזהרה שמענו דלא יצא יחידי בלילה מפני המזיקין דבר אלמר דמי לנו גדול כיעקב בחיר שבאבות שניזוק בשביל שנשאר יחידי בדרך ק"ו לאיש שלא יודע תורה נפשו מעונות ופשעים רבות כמה מזיקין בעונותיו דפוגעין בו בלילה והאדם המניח את בנו לצאת בלילה נותנו לפני המשחית

תחת יד ה' דאיהו שכינתא תתאה כגון דבגלותא אתמר תחת ג' רגזה ארץ תחת עבד כי ימלוך ונבל כי ישבע לחם ושפחה כי תירש גבירתה וכגון דא תפלין דרישא ויד לאעלא שפחה תחות גבירתה עילא ותתא ובאזכרות דלגיו דכלילן בה' דאיהו שקול לאורייתא צריך לאעלא עבד תחות רבו עילא ותתא ודא אקרי ברא דקב"ה ושכינתיה הה"ד כה אמר ה' בני בכורי ישראל:

מוסר השכל

יזהרו בכל מדינה ומדינה דישראל שרויין שם דלא ינקר בשר מי שאין לו סמכה בידו ממומחים הבקיאים היטב בדיני הניקור על גיד הנשה ועל החלב ועל הדם דיהיו מכריזים בכל פעם שלא יוכלו ליקח שום בשר מהמשרתים של בית המטבחיים מסיבה דמוכרין בזול שורים דשירים מהבהמה כי בודאי לא פלט מחלב ודם וגיד הנשה ואוכל כו"ע ובר מן דין דחשודין למכור בשר שנשחטה ע"י גוי בלתי בדיקת הסכין והריאה ע"י ישראל דהוא יותר בזול והיא ממש נבלה וטרפה ואוי לרשע אוי לשכנו דשאר אנשים משכנתם כלים מאכילה ומשקה והן בני יומא והוא ע"כ רב מחדא לחברתה מאיסורי נבלה ושומר נפשו ירחק מליקח כריך שלא משכניו אם אינן בקיאין לו היטב דהם יראים וחרדים על דבר ה' ועיין תוכ"ח ס' זו.

הלכה ש"ע יו"ד סי' ס"ה

ב' גידים הם בירך אחד פנימי סמוך לעצם והב' חיצון סמוך לבשר ושניהם אסורים וצריך לחטט אחריהם אלא שהפנימי אסור מן התו' והוא הפושט בכל הירך והחיצון אסור מדבריהם וקנוקנו' שבשניהם אסורים מדבריהם וצריך לחטט אחריהם ושומנו ישראל קדושים הם ונהגו בו איסור וראשי הקנוקנות בכנסים בראש העצמות על כן המנקר צריך לשבור ראשי העצמות כדי להוציאן מעיקרן.

ליל ג'

וילן שם בלילה ההוא ויקח בידו מנחה לעשו אחיו

משנה נדרים פרק י"א

ואלו נדרים שהוא מפר דברים שיש בהן עינוי נפש אם ארחץ ואם לא ארחץ אם אתקשט ואם לא אתקשט א"ר יוסי אין אלו נדרי ענוי

נפש

ושמונים ושתים רבוא נעשית ושתים עושין בכל שנה ושלש מאות כהנים מטבילין אותה. ו בשר קדשי הקדשים שנטמא בין באב הטומאה בין בולד הטומאה בין בפנים בין בחוץ בש"א הכל ישרף בפנים חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ ובה"א הכל ישרף בחוץ חוץ ממי שנטמא בולד הטומאה בפנים. ז ר' אליעזר אומר את שנטמא באב הטומאה בין בפנים בין בחוץ ישרף בחוץ ואת שנטמא בולד הטומאה בין בפנים בין בחוץ ישרף בפנים רע"ק אומר מקום טומאתו שם שריפתו. ח אברי התמיד נתנין מחצי כבש ולמטה במערב (ס"א במזרח) ושל מוספין נתנין מחצי כבש ולמטה במזרח (ס"א במערב) ושל ראשי חדשים נתנין על כרכוב המזבח מלמעלה (ס"א מתחת כרכוב המזבח מלמטה) · השקלים והבכורים אין נוהגין אלא בפני הבית אבל מעשר דגן ומעשר בהמה והבכורות נוהגין בין בפני הבית בין שלא בפני הבית המקדיש שקלים ובכורים הרי זה קדש ר"ש אומר האומר בכורים קדש אינן קדש.

תלמוד שבת פרק י"ט

המל ימול מכאן לב' מילות א' למילה וא' לפריעה אחת למילה וא' לציצים הא כדון רע"ק דאמר לשנות ריבויין אן כרי"ש דאמר לשונות כפולות הן התורה דיברה כלשון ב"א הלוך הלכת נכסוף נכספת גנוב גונבתי מנן ליה א"ר יודה בן פזי או אמרה חתן דמים למולות מכאן לב' מילות א' למילה וא' לפריעה א' למילה וא' לציצים רב אמר המל ימול מכאן לנולד כשהוא מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית. המל ימול מכאן לישראל ערל שלא ימול ואנ"ל ע"א ערל א"ר לוי ואתה את בריתי תשמור כל כשיוצא כך.

זוהר חדש בתיקונים דף ר' ע"ב

ויהי לי שור וחמור מסטרא דתפלין דרישא כאן ועבד ושפחה מסטרא דתפלין דיד והיה כעץ שתול על פלגי מים והא אוקמוה כי האדם עץ השדה דצריכין לתלת גלגולין לגביה כמה דאוקמוה ותלת אדם שנותיו ואוקמוה מארי מתניתין בשבת אין עולין באילן ואין רוכבין באילן ואין משתמשין באילן אתי באורח רזא אנא שאיל לך בוצינא קדישא ולאו בפשוטי מארי מתני' גופניים אלא מארי דמתני' שכליים דאתמר עלייהו והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע וכו' אשתמודע מאן דאיהו מאילנא דחיי כשמתים ודאי בר מנה תפלין על רישיה מתכוון לאעלא כל שדים אחרים תחות שולטנותא דשכינתא עלאה דאיהי תפלין דרישא דב"כ ולאעלא כל אותין

חזרו לומר שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר ומקלקלת על בעלה אלא האומרת טמאה אני לך תביא ראיה לדבריה שמים ביני לבינך יעשו דרך בקשה נטולה אני מן היהודים יפר חלקו ותהא משמשתו ותהא נטולה מן היהודים .

תלמוד סוטה פרק ג'

מטרונה שאלה את ר"א מפני מה חטא אחד במעשה העגל והן מתין בה ג' מיתות א"ל אין חכמה של אשה אלא בפלך דכתיב וכל אשה חכמת לב בידיה טוו א"ל הורקנוס בנו בשביל שלא להשיבה דבר אחד מן התורה אבדת ממני ג' מאות כור מעשר בכל שנה א"ל ישרפו דברי תורה ואל ימסרו לנשים וכשיצאת אמרו לו תלמידיו ר' לזו דחית לנו מה אתה משיב ר"ב ר"א כ"ב בשם ר"א כל מי שהי"ל עדים והתראה היה מת בב"ד עדים ולא התראה היה נבדק כסוטה לא עדים ולא התראה היה מת במגפה רב ור"ל בר פיסי תרויהו אמרין זיבח קיטר ניסך היה מת בב"ד טיפח ריקד שיחק היה נבדק כסוטה שמח בלבו היה מת במגפה :

. זוהר חדש פ' אחרי דרט"ז ע"א

כתיב כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם יעקב לא הוה בעלמא ואת אמרת אשר פדה את אברהם אלא ת"ח בשעתא שאפילו לאברהם לנורא יקידתא בקדמיתא הוו דיינין ליה לעילא אמר הקב"ה כרסייא דילי זילו ושיזבו לאברהם מן אור כשדים שבשביל כבודי עבר מה דעבר א"ל מלאכים רבש"ע נברא דנפיק מניה ישמעאל א"ל יפוק מיניה יצחק א"ל הא עשו דנפיק מניה א"ל הא נפיק מיניה יעקב דאיהו כורסייא שלימתא אמרו מלאכים הא ודאי בזכותא דיעקב ישתזיב הה"ד כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם ובשעתא דכפיתו לחמ"ו למורמי לגו אתון נורא יקידתא פתח חנניה ה' לי לא אירא וגו' פתח מישאל כה אמר ה' אל בית יעקב אמר הקב"ה זה יאמר לה' אני זה חנניה שאמר ה' לי לא אירא וזה יקרא בשם יעקב זה מישאל שאמר אל בית יעקב ובשם ישראל יכנה זה עזריה שאמר שמע ישראל ובשעתא דאמר מישאל אל בית יעקב עבדו ניסות בלישנהון אמר הקב"ה כורסייא דילי בההוא ניסות דעבדו טוב לכו בדרגא דא במה דשזיב לאברהם ולא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו בהאי שעתא כל אינון דכפיתו לון קטל לון שביבא דנורא .

מוסר

נפש . ב ואלו הן נדרי ענוי נפש אמרה קונם פירות העולם עלי הרי זה יכול להפר פירות מדינה זו עלי יביא לה ממדינה אחרת פירות חנוני זה עלי אינו יכול להפר ואם לא היתה פרנסתו אלא ממנו הרי זה יפר ד"ר יוסי . ג קונם שאיני נהנה לבריות אינו יכול להפר ויכולה היא ליהנות בלקט ובשכחה ובפאה קונם כהנים ולוים נהנים לי יטלו על כרחו כהנים אלו ולוים אלו נהנים לי יטלו אחרים : ד קונם שאיני עושה על פי אבא ועל פי אביך ועל פי אחי ועל פי אחיך אינו יכול להפר שאיני עושה על פיך אינו צריך להפר ר' עקיבא אומר יפר שמא תעדיף עליו יותר מן הראוי לו ר' יוחנן בן נורי אומר יפר שמא יגרשנה ותהי אסורה לחזור לו . ה נדרה אשתו וסבור שנדרה בתו נדרה בתו וסבור שנדרה אשתו נדרה בנזיר וסבור שנדרה בקרבן נדרה בקרבן וסבור שנדרה בנזיר נדרה מן התאנים וסבור שנדרה מן הענבים נדרה מן הענבים וסבור שנדרה מן התאנים הר"ז יחזור ויפר . ו אמרה קונם תאנים וענבים אלו שאיני טועמת קיים לתאנים כלו קיים הפר לתאנים אינו מופר עד שיפר אף לענבים אמרה קונם תאנה שאיני טועמת וענבה שאיני טועמת הרי אלו שתי נדרים . ז יודע אני שיש נדרים אבל איני יודע שיש מפירין יפר יודע אני שיש מפירין אבל איני יודע שזה נדר ר' מאיר אומר לא יפר וחכ"א יפר . ח המודר הנאה מחתנו והוא רוצה לתת לבתו מעות אומר לה הרי המעות האלו נתונין לך במתנה ובלבד שלא יהא לבעליך רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת בפיך .
ט ונדר אלמנה וגרושה יקום עליה כיצד אמרה הריני נזירה לאחר שלשים יום אעפ"י שנשאת בתוך שלשים יום אינו יכול להפר נדרה והיא ברשות הבעל מפר לה כיצד אמרה הריני נזירה לאחר שלשים יום אף על פי שנתארמלה או נתגרשה בתוך שלשים יום הרי זה מופר נדרה בו ביום נתגרשה בו ביום החזירה בו ביום אינו יכול להפר זה הכלל כל שיצאת לרשות עצמה שעה אחת אינו יכול להפר : י תשע נערות נדרן קיימין בוגרת והיא יתומה נערה בוגרת (נ"א ובגרה) והיא יתומה נערה שלא בגרה והיא יתומה בוגרת ומת אביה נערה בוגרת ומת אביה נערה שלא בגרה ומת אביה נערה שמת אביה ומשמת אביה בגרה בוגרת ואביה קיים נערה בוגרת ואביה קיים ר' יהודה אומר אף המשיא בתו קטנה ונתאלמנה או נתגרשה וחזרה אצלו עדיין היא נערה . יא קונם שאיני נהנית לאבא ולאביך אם עושה אני על פיך שאיני נהנית לך אם עושה אני על פי אבא ועל פי אביך הרי זה יפר : יב בראשונה היו אומרים שלש נשים יוצאות ונוטלות כתובה האומרת טמאה אני לך שמים ביני לבינך נטולה אני מן היהודים

מסכת עבודה זרה פרק ב'

אין מעמידין בהמה בפונדקאות של עובדי אלילים מפני שחשודין על הרביעה ולא תתיחד אשה עמהן מפני שחשודין על העריות ולא יתיחד אדם עמהן מפני שחשודין על שפיכות דמים בת ישראל לא תילד את העובדת אלילים מפני שמולדת בן לעבודת אלילים אבל נכרית מולדת בת ישראל בת ישראל לא תניק בנה של עובדת אלילים אבל עובדת אלי' מניקה בנה של בת ישראל ברשותה : ב מתרפאין מהן ריפוי ממון אבל לא ריפוי נפשות ואין מסתפרין מהן בכל מקום ד"ר מאיר וחכ"א ברשות הרבים מותר אבל לא בינו לבינו : ג אלו דברים של עובדת אלילים אסורין ואסורן אסור הנאה היין והחומץ של עבודת אלילים שהיה מתחילתו יין וחרס הדריני ועורות לבובין רבן שמעון בן גמליאל או' בזמן שהקרע שלו עגול אסור משוך מותר בשר הנכנס לעבודת אלילים מותר והיוצא אסור מפני שהוא כזבחי מתים ד"ר עקיבא ההולכין לתרפות אסור לשאת ולתת עמהן והבאין מותרין . ד נודות העובדי אלילים וקנקניהן ויין של ישראל כנוס בהם אסורין ואסורן אסור הנאה ד"ר מאיר וחכ"א אין אסורן אסור הנאה החרצנים והזגין של עובדי אלילים אסורין ואסורן אסור הנאה ד"ר מאיר וחכ"א לחין אסורין יבשין מותרין המורים וגבינת בית אוניקי של עובדי אלילים אסורין ואסורן אסור הנאה ד"ר מאיר וחכ"א אין אסורן אסור הנאה . ה א"ר יהודה שאל ר' ישמעאל את ר' יהושע כשהיו מהלכין בדרך אמר לו מפני מה אסרו גבינות עובדי אלילים אמר לו מפני שמעמידין אותה בקיבה של נבלה אמר לו והלא קיבת עולה חמורה מקיבת נבילה ואמרו כהן שדעתו יפה שורפה חיה ולא הודו לו אבל אמרו לא נהנין ולא מועלין חזר ואמר לו מפני שמעמידין אותה בקיבת עגלי עבודת אלילים אמר לו א"כ למה לא אסרוה בהנאה השיאו לדבר אחר אמר לו ישמעאל אחי היאך אתה קורא כי טובים דודיך מיין או כי טובים דודיך אמר לו כי טובים דודיך אמר לו אין הדבר כן שהרי חבירו מלמד עליו לריח שמניך טובים . ו אלו דברים של עובדי אלילים אסורין ואין אסורן אסור הנאה חלב שחלבו גוי ואין ישראל רואהו והפת והשמן שלהן ר' ובית דינו התירו בשמן ושלקות וכבשין שדרכן לתת לתוכן יין וחומץ וטרית טרופה וציר שאין בה דגה כלבית שוטטת בו והחילק וקורט של חלתית ומלח סלקונטית הרי אלו אסורים ואין אסורן אסור הנאה . ז אלו מותרין באכילה חלב שחלבו גוי וישראל רואהו והדבש והדבדבניות אף ע"פ שמנטפין אין בהן משום הכשר משקה וכבשין שאין דרכן לתת לתוכן יין וחומץ וטרית שאינה טרופה וציר שיש בה דגה ועלה

של

מוסר השכל

דהשונמית אמרה בתוך עמי אנכי יושבת. אוי לאבי הבנות הדר בשכנות גוים דיוצא תקלה גדולה לבנותיו דמשכי להו ויותר רע דאינן נותנין את בנותיהן למשרתות בבתי ישראל הכשרים בשביל להרויח יותר נותנין אותן בבתי גוים וסופן דימירו הדת ושוב צועק ואינו נענה וכן שולחין אותן להבנות לשכירות יום בשאמוט ווימיש וכיוצא ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהן עד שתמירו דתם ונישאות לגוים ומולידות מהן מלבד האיסור גדול עיין במר בוכה על הערפה וכו' וכל ימיו מכאובים ולפני לחמו אנחתו תבא איך מזרעו יצא תקלה גדולה כזאת כי זינתה ונתערבה מגוי והמירה דתה וכדי בזיון וחרפתו לא תמחה ומי שקורא ושומע פרשת ותצא דינה בת יעקב מה אירע לבחיר שבאבות שהיה מטתו שלמה איך לא יחוש על בנותיו בוש הא ודאי כסיל ואויל יקרא המקרב בנו לבתי הגוים ולאומנותו כי פעולתן אינה נרגע ולתקלה ח"ו וכסיל לא יבין את זאת ומאבד זרעו וזרע זרעו בידים בשביל להרויח יותר יפסיד הרבה ומורה דהוא מקטני אמנה דלא שם בה' מבטחו כי הוא ית' זן ומפרנס לכל וממציא לו מעות להשיא את בתו בכבוד ולתת לה מוהר ומתן וכמשפט הבנות יעשה לה בלתי דוחק וצער ומבלי שנצטרכות לב"ו אשרי הגבר אשר שם בה' מבטחו ולא פנה אל רהבים ושטי כזב:

הלכה

בנשי ישראל ההולכות לירוד ולכפרים יש למחות בידיהן משום יחוד עם הגוים מתשו' מהר"מ מפאדווה סי' כ"ו ומהר"מ מינץ סס"י פ"ו ואין להתיר יחוד לנשי ישראל להכנס לבית הגוים משום אוכל או משום כדי חיו כמ"ש התו"י סי' ס"ו וע"ש סי' ע"ב והר' בסוכת עולם סי' י"ב כתב דאם בעליו מתרה בה שלא אלך לבתי גוים והוא אינה משגחת מהוה לגרשה ויתן לה כתובתה עיין החפץ חיים סי' ק"ל:

ליל ד'

ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחותיו ואת אחד עשר ילדיו ויעבור את מעבר יבק.

משנה ע"ו

לבר רע בעיני ה' והירא וחרד על דבר ה' ויפקח עיניו בזה שיקיימו כל כבודה בת מלך פנימה ועי"ז תרום מזלם לטובה ויראה ברכה הבית ברוכה מזוני רויחי וחיי אריכי ובנים מלאים כל טוב אמן .

הלכה

יש דברים שהם בדרכי האמורי ואעפ"י כן מותר כגון אדם שנתץ בית ישן ובונה באותו מקום בית חדש או חדר יש להדרים בתוכה להוסר שלא ישנו שהחדש מן הישן בפתחים וחלונות שלא יכונו לעשות בחדש כמו בישן ולא ישנו ואם לאו יהא להם סכנה בחייהם מפני הממונים שדים או מלאכים . סה"ת סי' תק"ח .

ליל ה'

ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר

משנה תמורה פרק ה'

כיצד מערימים על הבכור מבכרת שהיתה מעוברת אומר מה שבמעיה של זו אם זכר עולה ילדה זכר יקרב עולה ואם נקבה זבחי שלמים ילדה נקבה תקרב שלמים אם זכר עולה אם נקבה זבחי שלמים ילדה זכר ונקבה הזכר יקרב עולה והנקבה תקרב שלמים . ב ילדה שני זכרים אחד מהן יקרב עולה והשני ימכר לחייבי עולה ודמיו חולין ילדה שתי נקבות אחת מהם תקרב שלמים והשניה תמכר לחייבי שלמים ודמיה חולין ילדה טומטום ואנדרוגינוס רשב"ג אומר אין קדושה חלה עליהן . ג האומר ולדה של זו עולה והיא שלמים דבריו קיימים היא שלמים וולדה עולה הרי זו ולד שלמים דברי ר"מ א"ר יוסי אם לכך נתכוון מתחילה הואיל ואי אפשר לקרות שני שמות כאחד דבריו קיימים ואם משאמר הרי זו שלמים נמלך ואמר ולדה עולה הרי זו ולד שלמים . ד הרי זו תמורת עולה ותמורת שלמים הרי זו תמורת עולה דברי ר' מאיר אמר ר' יוסי אם לכך נתכוון מתחלה הואיל ואי אפשר לקרות שני שמות כאחת דבריו קיימים ואם משאמר תמורת עולה נמלך ואמר תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה . ה הרי זו תחת זו תמורת זו חליפת זו הרי זו תמורה זו מחוללת על זו אינו תמורה ואם היה הקדש בעל מום יוצא לחולין וצריך לעשותו דמים . ו הרי זו תחת חטאת ותחת עולה לא אמר כלום תחת חטאת זו ותחת עולה זו תחת חטאת ותחת עולה שיש לי בתוך הבית

כל פלתיות וזיתים בלוסקאות המגולגלין ר' יוסי או' סגלוסין אסורין המגביה הכלים מן הסלולה אסורין מן הספסק מותרין וכן לתרומה .

תלמוד ב"מ פרק ו'

תני ר' נחמיה מסר קדרוי לב"ב חברין הוי' גולקים אתא נביה ר' יוסי בר חנינא א"ל איזיל אמור ליה למען תלך בדרך טובים אזל ואמר ליה ויהב גולקים אמר ליה יהב לך אגרך אמר ליה לא א"ל זיל ואמור ליה וארחות צדיקים תשמור אזל ואמר ליה ויהב ליה אגריה ;

זוהר חדש ס' בראשית דכ"ל ע"ב

ר' חזקיה אזיל באורחא והוה עמיה ר' יוסי אלפתא קמו למיזל בתר פלגות ליליא עד דהוו אזלי א"ר יוסי לר' חזקיה מאי עבידתא דהאי הכא לעולם יגא אדם בכי טוב א"ל ר' יוסי בריותא היא שמע סדר נעימות בגלגלי חיותא דאינון משבחן שירתא קדם שכנא עד דארכין אודניה שמע קול תושבחתא א"ל ידעת איזו היא משמרה מתלה"ש א"ל לאו א"ל משמרת אותן המלאכים הנקראים שאים היא דתניא יו"ד משמרות איכא ברקיעא ואינון מתחלקין בג' משמרות דהוי הלילה בד וש' מסיימי' בלותהון בלילה נסבין שירתא בתרסון אינון דנקראין אישים ואמרי שירתא מה אנוש כי תזכרנו ותחסרהו מעט מאהים וכבוד והדר תעטרהו ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ : במשמרה שניה נסבין שירתא אינון דנקראין מלאכים וחשמלים וארשים ואמרי הבו לה' בני אים בפלגות ליליא מתא עד דסתים משמרה שניה בההיא שעתא הקב"ה מסתכל בעדן מתא רנניו לצדיקייא פתחי חיות הקדש ובתרהון שרפים ואופנים וכרובים ואמרי מה רב טובך וגו' סולו לרוכב בערבות וגו' . בתחלת משמרה תליתאה נסבין שירתא אינון דנקראים אלים ואמרי וה' לעולם ישב וגו' בד אתי צפרא פתחי שמיא ואמרי השמים מספרים כבוד אל בכבי בקר אמרי מונה מספר לכוכבי' גדול אדונינו ורב כח אותן המלאכים הנקראים בני אלהים פתחו ואמרי הבו לה' בני אים .

מוסר השכל

אזהרה יתירה וגדולה בכל חוק ותוקף לאבי הבנות ובעל אשה שלא יניחו אותן לישב בפתח החצר בשבועה לשוק לרשות הרבי' וכן בחלונות שיושבות ומדברים ומשחקים עם העוברים ושבים ומוטלאות ומתעלאות ואפי' בלתי שום דבר ושום שחוק ושום רמז הנה ההסתכלות

לבר

מיעקב אע"ה שאמר הסירו את אלהי הנכר אשר בתוככם והטהרו והחליפו שמלותיכם ובכלל לא תביא תועבה אל ביתיך כל שנעבדו לך וגם אל תשכן באהליך עולה הוא סוף בדברים של אוכל נפש או משקין שיש בהם חשש תולעי' שישליכו' ויסירם מביתו שמא אתי למיכל מיניה מי שלא ידע כמו שאירע לרבינו מהרח"ו הקדוש דנתגלה לו בחלום דהיה בביתו מתיקה דהוו בה תולעים שיסירם וכן משום סכנה דעושין מאכל לעכברים רשועי וחמירא סכנתא מאיסורא משום ל"ת דמים בביתך ודבר שהוא בכלל בהיותו קם באשמורת דלא יסמוך על כי יש לו מחיצה בינו לבין כלי של נט"י או מי רגלים מלא כי הרוח רעה שורה על כל סביב וצריך להוציא לחוץ או ישים מכסה על הכלי שלא יהא נראה כלל אפי' בסדקים ונזהר ירים יוסיף אומץ שלא להתעצל בזה :

הלכה

שו"ע אה"ע סי' קט"ו. יוצאת בלא כתובה העוברת על דת משה ויהודית איזו היא דת יהודית הוא מנהג הצניעות שנהגו בנות ישראל שאם עשתה אחת מהן עברה על דת יהודית כגון יוצאת לשוק או למבוי מפולש או בחצר שהרבים בוקעים בו וראשה פרוע ואין עליה רדיד ככל הנשים אע"פ ששערה מכוסה במטפחת או שהיתה טווה בשוק ומראה זרועותיה לבני אדם או שהיתה משחקת עם בחורים וגו'.

ליל הששי

אם תשיב משבת רגלך עשות חפציך ביום קדשי וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר.

משנה טהרות פרק ד'

הזורק טומאה ממקום למקום ככר לבין המפתחות מפתח לבין הככרות טהור ר' יהודה או' ככר לבין המפתחות טמא מפתח לבין הככרות טהור. ב השרץ בפי החולדה והיא מהלכת על גבי ככרות של תרומה ספק נגע ספק לא נגע ספקו טהור. ג השרץ בפי החולדה והנבלה בפי הכלב ועברו בין הטהורים או שעברו טהורים ביניהן ספקן טהור מפני שאין לטומאה מקום היו מנקרין בהן על הארץ ואמר הלכתי למקום הלז ואיני יודע אם נגעתי אם לא נגעתי ספקו טמא מפני שיש לטומאה

מקום

שיה לו דבריו קימין אם אמר על בהמה טמאה ועל בעלת מום הרי זו עולה לא אמר כלום הרי אלו לעולם ימכרו ויביא בדמיהן עולה .

ת"ב מעילה די"א ע"ב

דישון מזבח הפנימי והמנורה לא נהנין ולא מועלין בשלמא מזבח החיצון דכתיב ביה ושמו אצל המזבח מזבח הפנימי מנלן א"ר אלעזר דאמר קרא והסיר את מוראתו בנוצתה אם אינו ענין למזבח החיצון תנהו ענין למזבח הפנימי אימא אידי ואידי במזבח החיצון ולקבוע ליה מקום א"כ לימא קרא אצל המזבח מאי הדשן דאפי' מזבח הפנימי מנורה מנלן דשן הדשן :

זוהר באד"ר

תנא עד לא זמין תקוני דמלכא עתיקא דעתיקין בנה עלמין ואתקין תקונין לאתקיימא ההוא נוקבא ולא אתקיימו ולא אתבסמו עד דנחית חסד עילאה ואתקיימו ואתבסמו תקוני נוקבא בהאי אמה דאקרי חסד הה"ד ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום אתר דכל דינין משתכחין תמן ולא אתבסמו עד דאתתקן כלא ונפיק האי חסד ואתיישב בפומא דאמה הה"ד וימת וימות דלא אתקיימו ולא אתבסמו דינא בדינא ואי תימא אי הכי דינא כלהו והא כתיב וימלוך תחתיו שאול מרחובות הנהר והא לא אתחזו דינא דתנינן רחובות הנהר איהו בינה דמינה מתפתחין נ' תרעין דנהורין ושבילין לשית סטרי עלמא תא חזי כלהו דינא בר מחד דאתאחד בתראה והאי שאול מרחובות הנהר דא הוה חד סטרא דאתפשט ונפק מרחובות הנהר וכלהו לא אתקיימו לא קיימא דאתבטלו עד דלא אתקיימו בסהות מלכו עד דאתגער ואתפשט האי בתראה מכלהו דכתיב וימלוך תחתיו הדר מאי הדר חסד עילאה ושם עירו פעו מאי פעו בהאי פעי ב"נ דזכי לרוחא דקודשא ושם אשתו מהיטבאל בכאן אתבסמו דא בדא ואתקרי אשתו מה דלא כתיב בכלהו מהיטבאל אתבסמותא דדא בדא בת מטרד תקונים דמסטר גבורה בת מי זהב אתבסמו ואתכלילו דא בדא מי זהב רחמי ודינא כאן אתדבקו תתאה בדכורא בסטרוי אתפרשן בדרועין בשוקין .

מוסר השכל

ראוי לאדם שיסיר מביתו כל דבר איסור וכל דבר מגונה ותהיה ביתו נקי מכל חשש טומאה ומכל סייג וסיס מחנך קדוש ונקי יהיה ביתו מכל טינוף ומיאוס כמ"ש השל"ה הקדוש ובנח"ק ס"ז דבר הלמד מיעקב

קרבנות האשה שיש עליה ספק חמש לידות וספק חמש זיבות מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים ואין השאר עליה חובה ׳

תלמוד ירושלמי ריש פ״ב

ביני מתניתא כל המרבה ליתן ידו על עינו מרבה להוציא דמעה ר״ט אומר תיקצץ על טיבורו אמרו לו והרי כריסו נבקעת אמר להן לכך אני אמרתי שמותו של זה יפין לו מחייו חבריא אמרין ר״ט מקללו קללה שהיא נוגעת בגופו א״ר יוסי לא בא אלא לפרש שאסור למשמש מן הטיבור ולמטה הדא דתימר לענין ש״ז אבל לענין זיבה כל המרבה לבדוק מחברו משובח מחברו לנשים היו בודקות על כל חבית וחבית וע״כ כיכר וכיכר וככר מעשה בטביתה שפחתו של ר״ג שהיתה מקפפת יינות לנסכין והיתה בודקת על כל חבית וחבית אמרה לו רבי ראיתי כתם ונזדעזע ר״ג אמרה לו בודקת הייתי ע״כ חבית וחבית ולא נטמאתי אלא על חבית זו בלבד .

זוהר חדש ס' אחרי דכ״כ ע״ב

ת״ח כוונא דא דשבתא בעי ב״נ למחדי ביממא ובליליא ובעי לתקנא פתורא ויעביד הילולא לעילאין ותתאין ות״ח כד אתי ב״נ מבי כנישתא ושוון עמיה מלאכין קדישין מהאי גיסא ומהאי גיסא ושכינתא על כלהון כאימא על בנין ובהאי יפול מצדך אלף ורבבה מימינך רק בעיניך וגו' לא תאנה וגו' כל דא הא איניש ייעול לביתיה בחדוותא ויקבל אושפיזין בחדווה וכד אתי ויחזי שכינתא שרגא בשרא ומלאכין פתורא מתתקנא ואיניש ואתתיה בחדווה האי שעתא שכינתא אמרה זה שלי הוא ישראל אשר בך אתפאר :

מוסר השכל

חובא רמיא על ברורי הקהלות ושמשי הצבור לסובב במבואות הסמוכות לבתי כנסיות אחר תפלת שחרית ש״ק וליתן עיניהם על קטנים גוים שיושבים שם להעביר פ'ור'נ'ס במנעלים וסנדלים בשבת ובחורי ישראל פתוחי הערך בבאתם מביהכ״נ נותנין סנדליהן ומנעליהן לתקנם דיאירו וזוהירו על רגליהם ומחשבים את נפשותם שתורה היא ונאוה וצריך לגעור בהן ביותר שאת ולמונען שלא יעשו כזאת וכן יש שהולך למבוי המוכרים מנעלים חדשים ולוקחים בשבת ולובשים ואפי' שאינו קונה דמים ובירורה ליה שלא גמר המלאכה בשבת ראוי למונעם מזה ולא יהיה קל בעיניהם השבת השקולה מכל מצות שבתורה ועיין בס״ח סי' ל':

סלבה

מקום . ד כזית מן המת כפי שעורך ספק האהיל על האדם ועל הכלים ברשות היחיד ספק אדם טמא ספק כלים טהור הממלא בעשרה דליים ונמצא שרץ באחד מהן הוא טמא וכלן טהורין המערה מכלי לכלי ונמצא שרץ בתחתון העליון טהור . ה על ששה ספקות שורפין את התרומה על ספק בית הפרס (ועל ספק) עפר הבא מארץ העמים על ספק בגדי עם הארץ על ספק כלים הנמצאין על ספק הרוקין (הנמצאין) על ספק מי רגלי אדם שהן כנגד מי רגלי בהמה על ודאי מגען שהוא ספק טומאתן שורפין את התרומה ר' יוסי אומר אף על ספק מגען ברשות היחיד וחכ"א ברשות היחיד תולין וברשות הרבים טהור . ו שני רוקין אחד טמא ואחד טהור תולין על מגען ועל משאן ועל הסטן ברשות היחיד ועל מגען ברשות הרבים בזמן שהן לחין ועל משאן בין לחין ובין יבשין היה רוק יחידי ונגע בו ונשאו והסיטו ברשות הרבים שורפין עליו את התרומה ואצ"ל ברשות היחיד . ז אלו ספקות שטהרו חכמים ספק מים שאובין למקוה ספק טומאה צפה על פני המים ספק משקין לטמא טמא ולטמא טהור ספק ידים לטמא ולטמא ולטהר טהור ספק רשות הרבים ספק דברי סופרים ספק החולין ספק שרצים ספק נגעים ספק נזירות ספק בכורות וספק קרבנות. ח ספק טומאה צפה על פני המים בין בכלים בין בקרקע ר' שמעון או' בכלים טמא ובקרקע טהור ר' יהודה או' ספק ירידתו טמא וספק עליתו טהור ר' יוסי או' אפילו אין שם אלא מלא האדם וטומאה טהור . ט ספק משקין לטמא טמא כיצד טמא שפשט את רגלו לבין משקין טהורין ספק נגע ספק לא נגע ספקו טמא היתה ככר טמאה בידו וזרקה (כ"א ופשטו) לבין משקין טהורין ספק נגע ספק לא נגע ספקו טמא ולטמא טהור כיצד היתה מקל בידו ובראשה משקין טמאין וזרקה לבין ככרות טהורין ספק נגע ספק לא נגע ספקו טהור . ר' יוסי אומר ספק משקין לאוכלים טמא ולכלים טהור כיצד שתי חביות אחת טמאה ואחת טהורה ועשה עסה מאחת מהן ספק מן הטמאה עשה ספק מן הטהורה עשה זה הוא ספק משקין לאוכלין טמא ולכלים טהור . יא ספק ידים לטמא ולטמא ולטהר טהור ספק רשות הרבים טהור ספק דברי סופרים אכל אוכלים טמאים שתה משקים טמאים בא ראשו ורבו במים שאובין או שנפלו על ראשו ורבו שלשה לוגין מים שאובין ספקו טהור אבל דבר שהוא אב הטומאה והוא מדברי סופרים ספקו טמא . יב ספק החולין זו טהרת פרישות ספק שרצים כשעת מציאתן ספק נגעים בתחלה טהור עד שלא נזקק לטומאה משנזקק לטומא' ספקו טמא ספק נזירות מותר ספק בכורות אחד בכורי אדם ואחד בכורי בהמה בין טמאה בין טהורה שהמוציא מחבירו עליו הראיה . יג ספק

קרבנות

עם האשה על עסקי גטה וקדושיה ונתן לה גטה וקדושי' ולא פירש ר' יוסי או' דיו ר"י או' צריך לפרש . ח המניח איסר ואכל עליו חציו והלך למקום אחר והרי הוא יוצא בפונדיון אוכל עליו עוד איסר המניח פונדיון ואכל עליו חציו והלך למקום אחר והרי הוא יוצא באיסר אוכל עליו עוד פלג . המניח איסר של מעשר שני אוכל עליו אחד עשר באיסר ואחד ממאה באיסר בית שמאי אומרים הכל עשרה וב"ה בודאי אחד עשר ובדמאי עשרה . ט כל המעות הנמצאים הרי אלו חולין אפילו דינר זהב עם הכסף ועם המעות מצא בתוכן חרס וכתוב עליו מעשר הרי זה מעשר . יוד המוציא כלי וכתוב עליו קרבן רבי יהודה או' אם היה של חרס הוא חולין ומה שבתוכו קרבן ואם היה של מתכת הוא קרבן ומה שבתוכו חולין אמרו לו אין דרך בני אדם להיות כונסין חולין לקרבן . יא המוציא כלי וכתוב עליו ק' קרבן מ' מעשר ד' דמאי ט' טבל ת' תרומה שבשעת הסכנה היו כותבין ת' תחת תרומה רבי יוסי או' כולם שמות בני אדם הם א"ר יוסי אפילו מצא חבית והיא מלאה פירות וכתוב עליה תרומה הרי אלו חולין שאני או' אשתקד היתה מלאה פירות תרומה ופנה , יב האומר לבנו מעשר שני בזוית זו ומצא בזוית אחרת הרי אלו חולין היה שם מנה ומצא מאתים השאר חולין מאתים ומצא מנה הכל מעשר .

תלמוד פ"ה דברכות

אמרו עליו על ר"ח ב"ד שהיה עומד ומתפלל ובא חברבר והכישו ולא הפסיק את תפלתו והלכו ומצאו אותו חברבר מת מוטל על פי חורו אמרו אוי לו לאדם שנשכו חברבר ואוי לו לחברבר שנשך את ר"ח ב"ד . מה עסקים דהדין חברבריא כד הוא נכית לבר נשא אי ב"נ קדים למיא חברברא מיית ואי חברברא קדים למיא ב"נ מיית , אמרו לו תלמידיו רבי לא הרגשת אמר להן יבא עלי אם מתוך שהיה לבי מתכוין בתפלה אם הרגשתי . ארי"ן בד"א ברא הקב"ה מעיין תחת כפות רגליו לקיים מ"ש רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם .

זוהר פרש ס' וישב דקל"ב ע"ב

ת"ח כמה שנים יתיב ההוא צדיקא דלא חזא לאבוי עשרין ותרין שנין הא אינון יתבו במצרים ד' ותרין שנין לקבל שבטא ושבטא מאינון עשרה שבטין דזבינו ליה לפום חושבנא הוו מאתן ועשרין שנין לכלהו דל מיניהו י' שנין דנכיתו לון כדינא דלעילא בגין י' שבטין קדישין דאיתן

תמן

הלכה

ג'אמידאס שאינן קבועות במסמרות ודרכן להוציאן ולהכניסן הנה בשבת הו"ל בנין וסתירה ואסור אף ע"י גוי עיין ט"ז ומג"א והתיבות קטנות של מרקחת אסור להסיר הספוקים שהם עשויים לחבר השברים זה בזה ויש להתיר בזה ע"י גוי והקשר חבלים אפי' ע"י ישראל מותר כמ"ש המג"א וכנה"ג ׃

סדר וישב

ליל א'

ייראוך עם שמש ולפני ירח דור דורים

משנה מעשר שני פ"ד

המוליך פירות מעשר שני ממקום היוקר למקום הזול או ממקום הזול למקום היוקר פודהו כשער מקומו המביא פירות מן הגורן לעיר וכדי יין מן הגת לעיר השבח לשני והיציאות מביתו ׃ ב פודין מעשר שני כשער הזול כמות שהחנוני לוקח לא כמות שהוא מוכר כמות שהשולחני פורט ולא כמות שהוא מצרף ואין פודין מעשר שני אכסרה את שדמיו ידועים יפדה עפ"י עד אחד ואת שאין דמיו ידועים יפדה על פי ג' כגון היין שקרם ופירות שהרקיבו ומעות שהחלידו ׃ ג בעל הבית אומר בסלע ואחר אומר בסלע בעל הבית קודם מפני שהוא מוסיף חומש בעל הבית אומר בסלע ואחר אומר בסלע ואיסר את של סלע ואיסר קודם מפני שהוא מוסיף על הקרן ׃ הפודה מעשר שני שלו מוסיף עליו חמישית בין שהוא שלו ובין שנתן לו במתנה. ד מערימין על מעשר שני כיצד אומר אדם לבנו ולבתו הגדולים לעבדו ולשפחתו העברים הילך מעות אלו ופדה לך מעשר שני זה אבל לא יאמר כן לבנו ולבתו הקטנים ולעבדו ולשפחתו הכנענים מפני שידן כידו ׃ ה היה עומד בגורן ואין בידו מעות אומר לחבירו הרי הפירות האלו נתונים לך במתנה וחוזר ואומר הרי אלו מחוללין על מעות שבבית ׃ ו משך ממנו מעשר בסלע ולא הספיק לפדותו עד שעמד בשתים נותן לו סלע ומשתכר בסלע ומעשר שני שלו משך ממנו מעשר בשתים ולא הספיק לפדותו עד שעמד בסלע נותן לו סלע מחולין וסלע של מעשר שני שלו אם היה עם הארץ נותן לו מדמאי ׃ ז הפודה מעשר שני ולא קרא שם רבי יוסי אומר דיו ר"י או' צריך לפרש היה מדבר

עם

משנה יומא פרק א'

שבעת ימים קודם יום הכפורים מפרישין כהן גדול מביתו ללשכת פלהדרין ומתקינין לו כהן אחר תחתיו שמא יארע בו פסול ר"י אומר אף אשה אחרת מתקינין לו שמא תמות אשתו שנאמר וכפר בעדו ובעד ביתו ביתו זו אשתו א"ל אם כן אין לדבר סוף . ב כל שבעת הימים הוא זורק את הדם ומקטיר את הקטורת ומטיב את הנרות ומקריב את הראש ואת הרגל ושאר כל הימים אם רצה להקריב מקריב שכהן גדול מקריב חלק בראש ונוטל חלק בראש . ג מסרו לו זקנים מזקני בית דין וקורין לפניו בסדר היום ואומרים לו אישי כהן גדול קרא אתה בפיך שמא שכחת או שמא לא למדת ערב יוה"כ שחרית מעמידין אותו בשער המזרח ומעבירין לפניו פרים ואילים וכבשים כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודה . ד כל שבעת הימים לא היו מונעין ממנו מאכל ומשתה ערב יוה"כ עם חשיכה לא היו מניחים אותו לאכול הרבה מפני שהמאכל מביא את השינה . ה מסרוהו זקני בית דין לזקני כהונה והעלוהו לעלית בית אבטינס והשביעוהו ונפטרו והלכו להם ואומרים לו אישי כהן גדול אנו שלוחי ב"ד ואתה שלוחנו ושליח ב"ד משביעין אנו עליך במי ששכן את שמו בבית הזה שלא תשנה דבר מכל מה שאמרנו לך הוא פורש ובוכה והן פורשים ובוכים . ו אם היה חכם דורש ואם לאו תלמידי חכמים דורשין לפניו אם רגיל לקרות קורא ואם לאו קורין לפניו ובמה קורין לפניו באיוב ובעזרא ובדברי הימים זכריה בן קבוטל או' פעמים הרבה קריתי לפניו בדניאל . ז ביקש להתנמנם פרחי כהונה מכין לפניו באצבע צרדה ואומרים לו אישי כהן גדול עמוד והפג אחת על הרצפה ומעסיקין אותו עד שיגיע זמן השחיטה . ח בכל יום תורמין את המזבח בקריאת הגבר או סמוך לו בין לפניו בין לאחריו וביום הכפורים מחצות וברגלים מאשמורת הראשונה ולא היתה קריאת הגבר מגעת עד שהיתה עזרה מלאה מישראל .

תלמוד ערובין פ"ק

בד' דברים דפטרו במחנה בט"י וגזל עצים ודמאי ועירוב. במה הוא מחנה ר"ח אמר מאה ויבא גדעון וק' איש אשר אתו בקצה המחנה ר"ח בעי אילו אמר מחנה ואשר אתו ק' ואות ריו"ח אמר יו"ד ויבואו נערי דוד וידברו ש' בכל וינוחו מהו וינוחו ר"י ב"ש אמר נעשו מחנה ר"י בן פזי אמר יו"ד עד למחנה גדול כמחנה אלהים וכמה מחנה אלהים עשרה תני בשם ר' יודה י"ב אף במחנה ישראל בשם שבהלוכתן פטורים

תמן במצרים אשתארו ר' ועשר אס"ד רדו שמה ת"ח כד גרמו חובין והא שבת לא אתנטיר כדקא יאות דכתי' לא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת לא תטלון עליכון מטול' דחובין דהו' מנין עליכון יום השבת והבאתם בשערי ירושלם ולא שמעו ליה לנביאה ואתער עליהון חרב נוקמת נקם ברית מאן ברית דא שבת דכתי' לדורותם ברית עולם וברית מילה דכתי' ובשר קדש יעברו מעליך וברית צדיק דזכינו ליה וכלא כחד דרגא שבת וברית מילה וצדיק ורזא דא על ג' פשעי ישראל ועל ד' לא אשיבנו וכלהו כמו במכרם בכסף צדיק .

מוסר השכל

ברית הלשון וברית המעור שוו בשיעוריהן כנודע מפסוק לא אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה שלא לדבר כזב ושקר ולה"ר וליצנות ונבלות הפה וחנופה ומיוסף הצדיק נבחן זה ויבא יוסף את דבתם רעה של אביהם והפכו בזכותו דלשה"ר נתכוון ועכ"ז לא פלט ולא יצא נקי דהן אמת דלא פגם בריתו עם אשת פוטיפר דזה יורה דאין בו עון על ברית הלשון הא מיהא ויצאו ממנו יו"ד טיפין ונתחייבו יו"ד הרוגי מלוכה על ויבא יוסף את דבתם רעה של אביהם כענין גרמא בנזיקין של דלא הגיע לסוג כמו דינא דגרמי להכשל באשת פוטיפרע .

הלכה

אל ישנה אדם בין הבנים בכל דבר בין בסעודה בין במלבושים ובין בנתינת מעות שלא ליתן מנה יפה לאחד או מלבוש נאה או להרבות בתכשיטין או בחדר הבית יותר נאה או בנתינת המעות יותר משאר אחיו דבר הלמד מיעקב אע"ה עם יוסף מסיבת דמביאן לידי קנאה ושנאה ביניהם ושוב יחרט כדאיתא בשבת ד"י ופסקוהו הרמב"ם פ"ו מהל' נחלות והסמ"ג עשין כ"ו והמונים על ריב"ה ח"מ סי' רפ"ב ואפי' להסביר פנים לאחד יותר מאחיו או להיות רגיל להפיך בזכותו של אחד בלבד נקרא דמשנה בין הבנים .

ליל ב'

תשת חשך ויהי לילה בו תרמוש כל חיתו יער הכפירים שואגים לטרף ולבקש מאל אכלם .

ליל ג'

טעמה כי טוב סחרה לא יכבה בלילה נרה

משנה נזיר פרק א'

כל כנויי נזירות כנזירות האומר אהא הרי זה נזיר או אהא נוה נזיר נזיק נזיח פזיח הרי זה נזיר הריני כזה הריני מסלסל הריני מכלכל הרי עלי לשלוח פרע הרי זה נזיר הרי עלי צפורים ר"מ אומר נזיר וחכ"א אינו נזיר . ב הריני נזיר מן החרצנים ומן הזגים ומן התגלחת ומן הטומאה הרי זה נזיר וכל דקדוקי נזירות עליו הריני כשמשון כבן מנוח כבעל דלילה כמי שעקר דלתות עזה כמי שנקרו פלשתים את עיניו הרי זה נזיר שמשון מה בין נזיר עולם לנזיר שמשון נזיר עולם הכביד שערו מיקל בתער ומביא שלש בהמות ואם נטמא מביא קרבן טומאה נזיר שמשון הכביד שערו אינו מיקל ואם נטמא אינו מביא קרבן טומאה ג סתם נזירות שלשים יום אמר הריני נזיר אחת גדולה הריני נזיר אחת קטנה אפילו מכאן ועד סוף העולם נזיר שלשים יום הריני נזיר ויום אחד הריני נזיר ושעה אחת הריני נזיר אחת ומחצה הרי זה נזיר שתים הריני נזיר שלשים יום ושעה אחת נזיר שלשים ואחד יום שאין נוזרים לשעות . ד הריני נזיר כשער ראשי וכעפר הארץ וכחול הים הרי זה נזיר עולם ומגלח אחת לשלשים יום רבי אומר אין זה מגלח אחת לשלשים יום ואיזהו מגלח אחת לשלשים יום האומר הרי עלי נזירות כשער ראשי וכעפר הארץ וכחול הים . ה הריני נזיר מלא הבית או מלא הקופה בודקין אותו אם אמר אחת גדולה נזרתי נזיר שלשים יום ואם אמר סתם נזרתי רואין את הקופה כאלו היא מלאה חרדל ונזיר כל ימיו . ו הריני נזיר מכאן עד מקום פלוני אומדים כמה ימים מכאן עד מקום פלוני אם פחות משלשים יום נזיר שלשים יום ואם לאו נזיר כמנין הימים . ז הריני נזיר כמנין ימות החמה מונה נזירות כמנין ימות החמה . א"ר יהודה מעשה היה וכיון שהשלים מת .

תלמוד נזיר פרק א' .

סתם נזירות ל' יום בר קפרא אמר יהי'ה תלתין רשב"ן בשם ר"י כנגד כ"ט פעמים שכתוב בתורה בפרשת נזיר נדר נזיר להזיר והא תלתין אינון הרי בר"כ אחד לקידושו וכו'. על דעתיה דבר קפרא אם גלח יום ל' לא יצא על דעתיה דר' יוחנן אם גלח יום ל' יצא . ואית דבעי כשמיעונים

מארבע דברים כך בחוזרין פטורים מד' דברים ר"י כר"ב שמעלה הלא מי ירא וחרד ישוב ויצפור מהר הגלעד ולמה הן חוזרין כצפירא מפני השונאים .

זוהר חדש ס' וישב דקל"ג ע"א

אתקיימו ת"ך שנין בארעא על חילא דאורייתא דהוו מתעסקי בכל גרם חובה דשנאת חינם אתערו שנאת חנם דקדמיתא הה"ד וישנאו אותו להסות זכאה וכדין יהיב להו קב"ה ביד מאן דשנאי לון שנאת חינם הה"ד יען היות לך איבת עולם ותגר את בנ"י ע"י חרב וכד אתערע מנייהו על ידוי מכייכא דאינון שני דחסרו מרוא דשבע על מטאותיכם ת"ק כר תמני כ"ב שנין ז' ומכין לכל חד מאינון יו"ד דוכינו ליה הוו להו שף וקמ"ה .

מוסר השכל

וישב יעקב אמרו רז"ל ביקש יעקב לישב בשלוה אמר הקב"ה לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעוה"ב אלא שמבקשים לישב בשלוה בעוה"ז ותמיהות ביעקב הוא דבזוה"ק דרשו בארץ מגורי אביו לשון מגור מסביב שכל ימיו היה ירא ביראה גדולה ודאגות רבות דקיים אשרי אדם מפחד תמיד כמ"ש השל"ה הקדוש ואפ"ה הרע לו להקב"ה על שביקש לישב בשלוה מה יעשו אזובי קיר עשירי עם בדור הזה דמגמתם לבנות הבני מלך ומושב הבית לכבוד ולת"ח דיהללו אותו כל נכנס ויוצא כמה פלטין של פלוני ושובר את ביתו כבא העני דמחזר אפתחי ומיקל באיסורים ועול תורה ועול מצות משליך אחרי גוו ושוכח את ה' בכל עבודתו . מה תהיה אחריתו . אם לעושה רצונו ביעקב שלימא בחיר שבאבות כך ק"ו לעוברי רצונו דבעשה חלום מן המצות הן בעודינו חי ובאמת אמרו רשעים אפי' בחייהם קרויים מתים דבמתים חופשי וזה עשה עצמו כדין שהגיע לפרק מי שמת שלא לקבל עליו עול תורה ועול מצות רח"ל מהאי דעתא ,

הלכה

איסור יחוד עם אשה הוא אפי' למי שעסקו עם הנשים דאין להחזיר מפני פרנסתו ולא משום דבעבידתיה טריד הרמב"ם בפיה"מ בסוף קדושין ופכ"ב מהל' א"ב ולדעת רש"י אפי' בעלה בעיר איסורא איכא ובעבד עברי אפי' בעלה עמה אסור דכפוף לה מחד שמא ישמע לה כמ"ש קע"ז יו"ד סי' רס"ו ,

גיל

שאם אי אפשר מוטב שיוציא ש"ז ואל יחטא באשה אבל צריך כפרה דישב בקרח בימי החורף או יתענה מ' יום בימי הקיץ. סה"ח סי' קע"ו ובית שמואל וחלקת מחוקק אה"ע רס"י כ"ג ובס' ויחסר הברסם מע' ז' אות ר"ו.

ליל ד'

ויהיה יום אחד הוא יודע לה' לא יום ולא לילה והיה לעת ערב יהיה אור.

משנה עבודה זרה פרק ג'

כל הצלמים של ע"א אסורים מפני שהן נעבדין פעם אחת בשנה ד"ר"מ וחכ"א אינו אסור אלא כל שיש בידו מקל או צפור או כדור רשב"ג אומר כל שיש בידו כל דבר. ב המוצא שברי צלמים הרי אלו מותרים מצא תבנית יד או תבנית רגל הרי אלו אסורים מפני שכיוצא בהן נעבד. ג המוצא כלים ועליהם צורת חמה צורת לבנה צורת דרקון יוליכם לים המלח רשב"ג אומר שעל המכובדין אסורין שעל המבוזין מותרין רבי יוסי או' שוחק וזורה לרוח או מטיל לים אמרו לו אף היא נעשה זבל ונאמר ולא ידבק בידך מאומה מן החרם. ד שאל פרוקלוס בן פלוספוס את רבן גמליאל בעכו שהיה רוחץ במרחץ של אפרודיטי אמר לו כתוב בתורתכם ולא ידבק בידך מאומה מן החרם מפני מה אתה רוחץ במרחץ של אפרודיטי אמר לו אין משיבין במרחץ וכשיצא א"ל אני לא באתי בגבולה היא באתה בגבולי אין אומרים נעשה מרחץ נוי לאפרודיטי אלא אומרים נעשה אפרודיטי נוי למרחץ ד"א אם נותנים לך ממון הרבה אי אתה נכנס לעבודת אלילים שלך ערום ובעל קרי ומשתין בפניה וזו עומדת על פי הביב וכל העם משתינין לפניה לא נאמר אלא אלהיהם את שנוהג בו משום אלוה אסור את שאינו נוהג בו משום אלוה מותר. ה הגוים שעובדים את ההרים ואת הגבעות הן מותרים ומה שעליהם אסורים שנא' לא תחמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך ר' יוסי הגלילי או' אלהיהם על ההרים ולא ההרים אלהיהם אלהיהם על הגבעות ולא הגבעות אלהיהם ומפני מה אשרה אסורה מפני שיש בה תפיסת ידי אדם וכל שיש בה תפיסת ידי אדם אסור א"ר עקיבא אני אובין ואדון לפניך כל מקום שאתה מוצא הר גבוה וגבעה נשאה ועץ רענן דע שיש שם ע"א. ו מי שהיה ביתו סמוך לבית ע"א ונפל אסור לבנותו כיצד יעשה כונס בתוך שלו ארבע אמות ובונה יש שלו ושל ע"א נדון מחצה על מחצה אבניו עציו ועפרו מטמאין כשרץ שנאמר

כשמיעוניה מן הדא גרל פרע שער ראשו כמה הוא גידול שער פרע ל' יום . ואית דבעי כשמעוניה מן סדא וכבשה את או"א ורא ימים מה ימים שנא' להלן ל' אף ימים שנאמר כאן ל' .

ז"א ס' וישב דקל"ג ע"ב

ת"ח כד ברא קב"ה עלמא קיים ליה ושקיל ליה על סנכו שותא יומין עילאין ושבועא דעלייהו דבניניה דשביעא דאקרי צדיק מתונין עלאין ותתאין ועליה קיימין וביה מסתמכין והוא יסודא ושורשא דלהון הה"ד עיני כל אליך ישברו וכו' דהאי כל כד אתער הוא למרחם על עלמא וכמו דברא האי בעלמא עלאה הכי ברא בעלמא תתאה שיתא זכאי קשוט וחד שביעא וכד גרמו חובין כדמו לסהוא קול דאקרי צדיק מאתריה כדכתי' על מכרם בכסף צדיק אמר הקב"ה אנא נוראנא דוכא עלמא תתאה כנוונא דלעילא ויהא הסוא צדיק שליט על הארץ ויזון כל בני עלמא מתברכין על ידוי הה"ד בן פורת יוסף דהא לית בכל שייפי גופא דיעביד פירין אלא האי צדיק יסוד עולם :

מוסר השכל

זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך גודל אוהבי התו' ולומדיה מי היה הבעה"ב שלא הי"ל ת"ח בבית וולא כחוק ביתו שבוע בשבוע . מי היה הבעה"ב שלא הי"ל קביעות גירסא ח"ו פרקי משנה או זוה"ק ותהלים ומוסר ומעם לועז וכיוצא ועת ה כהפך העולם ושמו פניהם בשחות ובקריאת גאזיטאס ובאיסקולאס ועשו הטפל עיקר והעיקר נעקר לגמרי ובעוה"ר דין גרמא דאתרבו החולאים בעו' ונתמעט השפע ואין איש שם על לב מה היה דהימים הראשונים היו טובים מאלה הרחמן יסיר מסוה העורון מעיני כל ישראל דאמי' כמה שקוא טוב רובו קשה מעוטו יפה כ"ש להרבות בהבלי העולם ובמה שהוא חייכו ואורך ימיכו וחיי עולם נטע בתוכינו בזה ובכא דלא יהיה אפילו מיעוטא דמיעוטא ממה שהיה זאת לפנים בישרא' :

הלכה

מעשה באחד שאל מי שיצרו מתגבר עליו וירא פן יחטא לשכב עם אשת איש או עם אשתו נדה או שאר עריות האסורות לו אי יכול לבוא ז"ל כדי שלא יחטא והשיב לו בתוקף שעה יש לו להוציא שאם

עם הארץ מאי משכיר אלא שוכר הוא בקדמיתא מעלמא עלאה כדכתיב עיני כל אליך ישברו ובתר משכיר לעלמא תתאה ומנא לן דיוסף אקרי כל דכתיב ודרגא וכלכל ותנא כלכל זה יוסף דכתיב ויכלכל יוסף וכתיב משם רועה אבן ישראל וכד חמא יעקב שלימא כל דא וחמא כל אינון ז' שנין דאסתכמו למהוי בהו לזכאה כפנא בעלמא על חובא דגרמו להאוא זכאה קדישא ולאספקא ליה מאתרי' כדין גלי לקב"ה ואעדי מנהון ה' שנין

מוסר השכל

אמרו חז"ל מוטב לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים ילמד מתמר ליהודה ואוי להם לבריות העושים ליצנות כדי שישחקו השומעים העומדים שם ויותר מורא מן בעונש דיודע לעשות בדחנות ולוקח את חבירו בפיו לדבר עליו ומבערו בערה דגופא דלא ניתן לימחל ומלבד דהמלבין פ"ה אין לו חלק לעוה"ב הנה גם בעוה"ז יטול את שלו דאחרים ילעגו עליו וכאשר עשה כן יעשה לו שיורד עפ"י מידותיו וזהוא מ"ש מאן דעלך סני לחברך לא תעביד מטעם דגם עליך תעבור כוס דילבינו פניך דאזיל סומקא ואתי חיוורא וכתיב ז' על על חטאתכם דאם הוא הלבין ובערו פעם אחת הנה ז' פעמים יעשו לו כמו כן ולא כזו בלבד שא בכל מדה רעה דמתנהג האדם עם חבירך גמולו ישוב בראשו ויפול בשחת יפעל ואם אדם ישים זה לנגד עיניו מוכחת דלא יעשה לרעהו שום רעה ויהיה תמיד אהוב לשמים ולבריות:

הלכה

הבא על יבמתו בין בשוגג בין לשם זנות בין שאנסוהו גוים והדביקוהו ביבמתו בעל כרחו ע"י קושי בין שהיא הוא מזיד והיא שוגגת או אנוסה בין שהיא מזידה והוא שוגג או אנוס בין שהיא ערה או ישנה קנה אפי' בהערה ואם הדביקוהו ביבמתו בלי קשוי של אבר מת לא קנה ש"ע אה"ע סי' קס"ה.

ליל ה'

בחנת לבי פקדת לילה צרפתני בל תמצא זמותי בל יעבור פי

משנה תמורה פרק ו'

כל האסורין על גבי המזבח אוסרים בכל שהן הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והאתנן והמחיר והכלאים והטרפה ויוצא דופן איזה הוא

מקצה

שנאמר שקן תשקצנו רע"ק או' כנדה שנא' תזרם כמו דוה לא תאמר לו
מה נדה מטמאה במשא אף ע"א מטמאה במשא . ז שלשה בתים הן בית
שבנאו מתחלה לע"א הרי זה אסור סידו וכירו לע"א וחדש נוטל מה שחדש
הכניס לתוכה ע"א והוציאה הרי זה מותר שלש אבנים הן אבן שחצבה
מתחלה לבימוס הרי זו אסורה סידה וכירה לשם ע"א וחדש נוטל מה שחדש
העמיד עליה ע"א וסלקה הרי זו מותרת שלש אשרות הן אילן שנטעו
מתחלה לשם ע"א הרי זה אסור גדעו ופסלו לשם ע"א והחליף נוטל מה
שהחליף העמיד תחתיה ע"א וביטלה הרי זה מותר איזו היא אשרה כל שיש
תחתיה ע"א ר"ש או' כל שעובדין אותה ומעשה בצידון באילן שהיו עובדין
אותו ומצאו תחתיו גל א"ל ר"ש בדקו את הגל הזה ובדקוהו ומצאו בו
צורה א"ל הואיל ולצורה הן עובדין נתיר לכם את האילן . ח לא ישב בצלה
ואם ישב טהור ולא יעבור תחתיה ואם עבר טמא היתה גוזלת את הרבים
ועבר תחתיה טהור וזורעין תחתיה ירקות בימות הגשמים אבל לא בימות
החמה והחזרין לא בימות החמה ולא בימות הגשמים ר' יוסי או' אף לא
ירקות בימות הגשמים מפני שהנמיה נושרת עליהן והוה להן לזבל . ט
נטל ממנה עצים אסורין בהנאה הסיק בהן את התנור אם חדש יותץ ואם
ישן יוצן אפה בו את הפת אסורה בהנאה נתערבה באחרות ואחרות
באחרות כלן אסורות בהנאה ר"א או' יוליך הנאה לים המלח א"ל אין
פדיון לעבודת אלילים נטל הימנה כרכור אסור בהנאה ארג בו את הבגד
הבגד אסור בהנאה נתערבה באחרים ואחרים באחרים כלן אסורין בהנאה
ר"א או' יוליך הנאה לים המלח א"ל אין פדיון לע"א . יוד כיצד מבטלה
קרסם וזירד נטל ממנה מקל או שרביט אפילו עלה הרי זו בטלה שפיה
לצורכה אסורה שלא לצורכה מותרת :

תלמוד ב"מ פ"ק ז'

מתני' שומרי פירות אוכלין מהלכות מדינה אבל לא מן הקורה · גמ'
רב הונא אמר בשומרי גנות ופרדסים היא מתני' אבל בשומרי
פירות אוכלין מן הקורה שמואל אמר בשומרי פירות היא מתני' אבל בשומרי
גנות ופרדסים אין אוכלין לא מן הקורה ולא מהלכות מדינה תני ר"ח
ומסייע לר"ה וטמא הכהן עד הערב לרבות את השומרין שיהו מטמאים
בגדים ·

זוהר חדש ס' וישב דקל"ד ע"ב

כיון דנחת יעקב שלימא למצרים הוא וכל אינון שבטין וחמו עלמא
עלאה רע"י דההוא נדיק מתזן עלמא הק"ד הוא המשביר לכל

עם

פרעה מאן פרעה דא דינא עילאה דקיימא לאתפרעא מחובי דעלמא וכד אשתלמת אינון יומין דאתגזר עלייהו למיהב בגלותא כדין קב"ה אתער ברחימוהי שני אין עלייהו ובדינא על אינון דאשתעבדו בהו ואפיק לון מטמן כיון דמטו למרה קמא מרת דינא קמיה קב"ה ואמרה דאיך יפקון מגלותא הא כתיב ז' על חטאתיכם דפריצו וזבנו בכספא זכאה קדישא א"ל קב"ה יש לי מתנה טובה שבת שמיה וכד אינון נטרין לה קיימא לסנגרא ההוא פרנא דפריטו בכספא לצדיקא שביעאה בה אתיד וכדאי הוא לכפרה על ההוא חובה .

מוסר השכל

מימי עולם ושנים קדמוניות והזקנים עדים דהביטו כמוש שנאות דאחים מרחמי אהדדים והזקנים נפשם זה על זה ואין ביניהם שום קנאה ושנאה וקטרות אלא באהבה ואחוה תמיד ולא קפדי כלל היה להם פרנסה טובה בשובע ונחת ושלוה בביתם בלאי יסורין בהשקט ובטח וזכו לאריכות ימים ושנים כל לעומת זה אחים שהיה בהן קטטה ומריבה וקנאה איש מרעהו באו עליהם כמה מאורעות רעות ומתו בקטנותם ובקצרות שנים וכל א' בדורו יתקבל שיטב ויבין את זאת וק"ו משבטי י"ה הנה ראשים חכמה לטובה להחיות להם לפלטה גדולה לכלכלם ברעב ונמכר יוסף בכסף וזהב שבעולם להוציא כל א' מישראל בזות מצרים ובזות היום עכ"ו אין קץ וסוף לרעה גדולה שגרם מכירת יוסף חורבן בתי מקדשות והגליות והרוגי מלכות ואם כך אירע לקדושי עליונים שבטי י"ה מה יהיה לאחים שיש להם פירוד ועוינה גרה זה ע"ז בודאי מרה תהיה באחרונה ואחריהן עדי אובד וע"ז אמר דוד למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך דעל היותן אחים ואין זרים רחוקים זה מזה מוכרח הדבר להיות שלום ביניהם דאם לא תחושו על עצמכם ועל זרעכם למען בית ה' שהיינו שלא יחרבו ראשון וב' צריך שתהיו בשלום ובאחוות כגוף א' וה"ה ה' אחד יהיה בעזרתכם .

הלכה

היבמה הולכת אחר היבם במקום שהוא שם ודוקא שהיבם במקום לידתו אבל אם הלך למקום אחר אין כופין היבמה לילך אחריו מן התורה א"צ לקדשה שא בא עליה וחכמים תקנו שלא יבא עליה עד שיקדשנה בפני עדים בכסף ובשטר והוא הנקרא מאמר . ש"ע אה"ע רס"י קס"ו .

מקלה המקלה לעבודה זרה הוא אסור ומה שעליו מותר איזה הוא נעבד כל שעובדין אותו הוא ומה שעליו אסור זה וזה מותרין באכילה . ב איזהו אתנן האומר לזונה הא לך טלה זה בשכרך אפילו מאה כולן אסורין וכן האומר לחבירו הא לך טלה זה ותלין שפחתך אצל עבדי רבי אומר אינו אתנן וחכמים אומרים אתנן . ג איזה הוא מחיר כלב האומר הא לך טלה זה תחת כלב זה וכן שני שותפים שחלקו אחד נטל עשרה ואחד נטל תשעה וכלב שכנגד הכלב אסורין שעם הכלב מותרין (אתנן כלב ומחיר זונה הרי אלו מותרים שנאמר) שנים ולא ארבעה וולדותיהן מותרין שנא' הן ולא וולדותיהן . ד נתן לה כספים הרי אלו מותרין יינות שמנים וסלתות וכל דבר שכיוצא בו קרב על גבי מזבח אסור נתן לה מוקדשין הרי אלו מותרין עופות הרי אלו אסורין שהיה בדין מה אם המוקדשין שהמום פוסל בהם אין אתנן ומחיר חל עליהן (עופית) שאין המום פוסל (בהן) אינו בדין שלא יהא אתנן ומחיר חל (עליהן) תלמוד לומר לכל נדר להביא את העוף . ה כל האסורים על גבי המזבח וולדותיהם מותרים ולד טרפה רבי אליעזר אומר לא יקרב על גבי המזבח וחכמים אומרים יקרב רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר כשרה שינקה מן הטרפה פסולה מעל גבי המזבח כל הקדושים שנעשו טרפה אין פודים אותם שאין פודים את הקדשים להאכילן לכלבים :

ת"ב מעילה די"ב ע"א

אמר עולא א"ר יוחנן קדשים שמתו יצאו מידי מעילה דבר תורה יתיב עולא וקאמר להא שמעתתא א"ל רבי חסדא מאן שמיע לך ולריו"ח רבך וכן קדושה שבהן היכן הלכה א"ל תקשי מתני' תורין שלא הגיע זמנן ובני יונה שעבר זמנן לא נהנין ולא מועלין הכא נמי נימא קדושה שבהן היכן הלכה א"ל מודינא לך דאיכא מעילה מדרבנן וקשייא לי מי איכא מידי דמעיקרא לית ביה מעילה ולבסוף אית ביה מעילה ולא והא איכא דם דמעיקרא לית ביה מעילה ולבסוף אית ביה מעילה דתנן דם בתחילה אין מועלין בו יצא לנחל קדרון מועלין בו אמרי התם נמי איכא מעילה מעיקרא דאמר רב המקיז דם לבהמת קדשים אסור בהנאה ומועלין בו .

ז"ח ס' וישב דקל"ה ע"א

ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים ויציגם לפני פרעה מאי אינון ה' אינון דלא שוו ליה הש"ד והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה אמר כדאי אתון וכאין למיקם בהאי פרגא דפרעו אחיכון לפני פרעה

לא נטמאתי טהור שנים אומרים נטמאת והוא אומר לא נטמאתי ר' מאיר מטמא וחכמים אומרים הוא נאמן על ידי עצמו עד אומר נטמא ושנים אומרים לא נטמא בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים טהור שנים אומרים נטמא ועד אומר לא נטמא בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים טמא עד אומר נטמא ועד אומר לא נטמא אשה אומרת נטמא ואשה אומרת לא נטמא ברשות היחיד טמא ברשות הרבים טהור ׃

תלמוד נדה פרק ב'

אבא בר ירמיה בהנא בשם שמואל כל אשה שאין לה ווסת אסורה לבוא עד שעה שתבדוק והתניא כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן פתח לא בבאין מן הדרך והתנן הבאין מן הדרך נשיהן לכן בחזקת טהרה א"ר בון בר חייא קופתר דבא ומצאה עורה והתנן בין שמצאה עורה בין שמצאה ישנה א"ר בוא קופתר שהניחה בחזקת טהרה כמה עונה מותנין לה ארשב"ל נותנין עונה בינונית ל' יום א"ר יוחנן סוכה אני אפי' לאחר ג' שנים מותר ובלבד באשה שיש לה ווסת ׃

זוהר חדש ס' וישב דקל"ה ע"ב.

שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך ס"א ואמר מר כאשר צוך במרה א"ל הקב"ה אי אתון נטרין לאלו שבועאה עלאה לית רשו למולת דינא לקטרגא בכו הה"ד שם שם לו חק ומשפט וע"ד תנינן ובולם היא שבת שתרחם עלינו ויקבצנו הקב"ה מן גלותינו ואלמלא שמרו ישראל ב' שבתות כהלכתן מיד נגאלין ת"ח בר גרמו חובין ואפי שבת לא אתנטיר כדקא חזי כדאשכחן דאוהר לון בגיאה עלאה הה"ד כה אמר ה' השמרו בנפשותיכם ואל תשאו משא ביום השבת והבאתם בשערי ירושלים מאי ולא תשאו משא שא א"ל בבעו מינייכו לא תשאו משא דהשוא חובא דשבת עלייכו .

מוסר השכל

ישן להזהר הרבה שלא יקח מקל בשבת לשברים כלבים וחמורים היכא דמעוקר להשבר אפי' שהכינו מבע"י וגם שלא לזרוק אבן על העוף שמא ימותנו ובחול מי שרי שא דבשבת איסור מוסיף וגם בשמכה לבנו שיתן דעתו שלא יעשה בו חבורה וצריך מוחון הרבה ולסבול בעסו בשבת יותר מבחול ובשבת עלול יותר אי מגר הילה"ר ואי מגר היין או מרגיל במעלי עסן ובשבת דוא"ג מסיבת ואת .

ליל הששי

ל"ת אש בכל מושבותיכם ביום השבת

משנה טהרות פרק ה'

השרץ והצפרדע ברשות הרבים וכן כזית מן המת וכזית מן הנבלה ועצם מן המת ועצם מן הנבלה וגוש מארץ טהורה וגוש מבית הפרס גוש מארץ טהורה וגוש מארץ העמים שני שבילין אחד טמא ואחד טהור הלך באחד מהם ואין ידוע באיזה מהן הלך האהיל על אחד מהן ואין ידוע על איזה מהן האהיל הסיט את אחד מהם ואין ידוע איזה מהן הסיט רע"ק מטמא וחכמים מטהרים: ב אחד שאמר נגעתי בזה ואינו יודע אם זה טמא ואם זה טהור נגעתי ואינו יודע באיזה משניהם נגעתי ר' עקיבא מטמא וחכמים מטהרים רבי יוסי מטמא בכלן ומטהר בשביל שדרך בני אדם להלך ואין דרכם ליגע. ג שני שבילים אחד טמא ואחד טהור הלך באחד מהם ועשה טהרות ונאכלו הזה ושנה וטבל וטהר והלך בשני ועשה טהרות הרי אלו טהורות אם קימות הראשונות אלו ואלו תלויות אם לא טהר בנתים הראשונות תלויות והשניות ישרפו. ד השרץ והצפרדע ברשות הרבים נגע באחד מהם ועשה טהרות ונאכלו טבל נגע בשני ועשה טהרות הרי אלו טהורות אם קימות הראשונות אלו ואלו תלויות אם לא טבל בנתים הראשונות תלויות והשניות ישרפו. ה שני שבילין אחד טמא ואחד טהור הלך באחד מהן ועשה טהרות ובא חברו והלך בשני ועשה טהרות ר' יהודה אומר אם נשאלו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו טהורין ואם נשאלו שניהם כאחד טמאים ר' יוסי אומר בין כך ובין כך טמאים. ו שני ככרים אחד טמא ואחד טהור אכל את אחד מהם ועשה טהרות ובא חברו ואכל את השני ועשה טהרות ר' יהודה אומר אם נשאלו זה בפ"ע וזה בפ"ע טהורין ואם נשאלו שניהן כאחד טמאין ר' יוסי או' בין כך ובין כך טמאים. ז מי שישב ברשות הרבים ובא אחד ודרס על בגדיו או שרקק ונגע ברוקו על רוקו שורפים את התרומה ועל בגדיו הולכין אחר הרוב ישן ברשות הרבים ועמד כליו טמאים מדרס דברי ר' מאיר וחכמים מטהרים נגע באחד בלילה ואין ידוע אם חי אם מת ובשחר עמד ומצאו מת ר' מאיר מטהר וחכמים מטמאים שכל הטומאות כשעת מציאתן: ח שוטה אחת בעיר או נכרית או כותית כל הרוקים שבעיר טמאין מי שדרסה אשה על בגדיו או שישבה עמו בספינה אם מכירתו שהיא אוכלת בתרומה כליו טהורין ואם לאו ישאלנה. ט עד אומר נטמאת והוא אומר לא.

ופודה נטע רבעי שלו מוסיף עליו חמישיתו בין שהוא שלו ובין שניתן לו במתנה . ו ערב יו"ט הראשון של פסח של רביעית ושל שביעית היה בעור כיצד היה בעור נותנין תרומה ותרומת מעשר לבעליו ומעשר ראשון לבעליו ומעשר עני לבעליו ומעשר שני והבכורים מתבערים בכל מקום ר"ש אומ' הבכורים נתנין לכהנים כתרומה התבשיל בש"א צריך לבער ובה"א הרי הוא כמבואר . ז מי שהיו לו פירות בזמן הזה והגיע שעת הביעור בש"א צריך לחללן על הכסף ובה"א אחד שהן כסף ואחד שהן פירות . ח א"ר יהודה בראשונה היו שולחין אצל בעלי בתים שבמדינות מהרו והתקינו את פירותיכם עד שלא תגיע שעת הביעור עד שבא ר"ע ולמד שכל הפירות שלא באו לעונת המעשרות פטורים מן הביעור : ט מי שהיו פירותיו רחוקים ממנו צריך לקרא להם שם . מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו באים בספינה אמר ר"ג עשור שאני עתיד למוד נתון ליהושע ומקומו מושכר לו עשור אחר שאני עתיד למוד נתון לעקיבא בן יוסף שיזכה בו לעניים ומקומו מושכר לו אמר רבי יהושע עשור שאני עתיד למוד נתון לאלעזר בן עזריה ומקומו מושכר לו ונתקבלו זה מזה שכר . יוד במנחה ביו"ט האחרון היו מתודין כיצד היה הודוי ביערתי הקדש מן הבית זה מעשר שני ונטע רבעי נתתיו ללוי זה מעשר לוי וגם נתתיו זו תרומה ותרומת מעשר לגר ליתום ולאלמנה זה מעשר עני הלקט והשכחה והפאה אע"פי שאינן מעכבין את הודוי מן הבית זו חלה . יא ככל מצותך אשר צויתני הא אם הקדים מעשר שני לראשון אינו יכול להתודות לא עברתי ממצותיך לא הפרשתי ממין על שאינו מינו ולא מן התלוש על המחובר ולא מן המחובר על התלוש ולא מן החדש על הישן ולא מן הישן על החדש ולא שכחתי לא שכחתי מלברכך ומלהזכיר שמך עליו . יב לא אכלתי באוני ממנו הא אם אכלו באנינו' אינו יכול להתודות ולא בערתי ממנו בטמא הא אם הפרישו בטומאה אינו יכול להתודות ולא נתתי ממנו למת לא לקחתי ממנו ארון ותכריכים למת ולא נתתיו לאוננים אחרים שמעתי בקול ה' אלהי הבאתיו לבית הבחירה עשיתי ככל אשר צויתני שמחתי ושמחתי בו . יג השקיפה ממעון קדשך מן השמים עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך ישראל בבנים ובבנות ואת האדמה אשר נתת לנו בטל ומטר ובוולדות בהמה כאשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש כדי שתתן טעם בפירות . יד מכאן אמרו ישראל וממזרים מתודים אבל לא גרים ולא עבדים משוחררים שאין להם חלק בארץ ר' מאיר אומ' אף לא כהנים ולוים שלא נטלו חלק בארץ ר' יוסי אומ' יש להם ערי מגרש . טו יוחנן כ"ג העביר הודיות המעשר אף הוא בטל

את

הלכה

דאה מעשה ונזכר הלכה דקדר זו תחילתה וקופה בסיפור חלומות ופתרונן ונסמכה סדר שלאחרים דסיה כמו כן · וזאת אגיד דכתב בתשו' מהר"מ ריקאנטי ז"ל סי' קע"א משם תשו' הגאונים דסטעם דהותר להתענות תענית חלום בשבת משום דהוי ספק סכנת נפשות שדוחה את השבת וכן יש לדקדק מתשו' הריב"ש סס"י תקי"ג דהא דסתירו תענית חלום בשבת הוא משום סכנה ודבא לו החלום בשבת יוסיף החשש יותר דהא אל נשות דצריך למותב תענית לתעניתים ותשמיא מוקמים ריעשה שתים כדי לבטל הגזרה בעת ססיא וסרב זקן אהרן סי' כ"ח וסרב שיח רבה ברס"י ר"ך כתבו דעושים הטבת חלום בשבת משום סכנת נפשות יע"ש ·

ס' מקץ

ליל א'

כה אמר ה'. נותן שמש לאור יומם חוקות ירח וככבים לאור לילה רוגע הים ויהמו גליו ה' צבאות שמו ·

משנה מעשר ב' פרק ה'

כרם רבעי מציינין אותו בקוזות אדמה ושל ערלה בחרסית ושל קברות בסיד וממחה ושופך אמר רשב"ג במה דברים אמורים בשביעית והצנועים מניחין את המעות ואומרים כל הנלקט מזה יהא מחולל על המעות הללו . ב כרם רבעי היה עולה לירושלם מהלך יום אחד לכל צד ואיזו היא תחומה אילת מן הדרום ועקרבה מן הצפון לוד מן המערב והירדן מן המזרח ומשרבו הפירות התקינו שיהא נפדה סמוך לחומה ותנאי היה הדבר שאימתי שירצו יחזור הדבר לכמות שהיה רבי יוסי או' משחרב בית המקדש היה התנאי הזה ותנאי היה אימתי שיבנה בית המקדש יחזור הדבר לכמות שהיה . ג כרם רבעי בש"ה אין לו חומש ואין לו ביעור וכה"א יש לו בש"א יש לו פרט ויש לו עוללות והעניים פודין לעצמן וכה"א כולו לגת : ד כיצד פודין נטע רבעי מניח את הסל עפ"י שלשה ואו' כמה אדם רוצה לפדות לו בסלע על מנת להוציא יציאות מביתו ומניח את המעות ואו' כל הנלקט מזה מחולל על המעות הללו בכך וכך סלים בסלע . ה ובשביעית פודהו בשוויו ואם היה הכל מופקר אין לו אלא שכר לקיטה הפודה

ואת מלאכו ועל זה אמרו בוידוי מה ואת עשה שהיה לנו מה גודל כח העבודה שעשינו בקיבה ואת . כמ"ק כמוסרי קטל"ס הקדוש וע"ז אמרו במדרש כה"ג כרב כישר כרב בפרושו וגם אמרו חטא בלו ומאז באתי ש פרעה ונתכפר בלו או ושיר משה ובוכתו של משה לשיות אקדומי לפורענות" בטרם תבא לו הענוש בלו מלאה קדיש אמרם לתתכפר בלו כדי שלא תאונה שוו רעה אתו .

הלכה

ש"ע ח"מ סי' קפ"ג . שלא שלוחו לקבל מעות מעכו"ם וטעה העכו"ם ונתן לו יותר הכל לשליח · הנה ודוקא שידע השליח קודם שבאו ליד המשלח אבל אם לא ידע בטעות ההוא ונתן ליד המשלח הכל של המשלח ומי שהיה עושה סחורה עם העכו"ם ובא חברו וסייעו והטעה את העכו"ם במדה או במשקל או במנין חולקין בריוח בין שעשה עמו בשכר בין בחנם ·

ליל ב'

על זאת התקינותי וראה ושבתי ערבה לי

משנה יומא פ"ק ב'

בראשונה כל מי שרוצה לתרום את המזבח תורם ובזמן שהם מרובין רצין ועולים בכבש וכל הקודם את חברו בתוך ד' אמות זכה אם היו שניהם שוין הממונה אומר להן הצביעו ומה הן מוציאין אחת או שתים ואין מוציאין אגודל במקדש . ב מעשה שהיו שנים שוין ורצין ועולין בכבש ודחף אחד מהם את חברו ונפל ונשברה רגלו וכיון שראו ב"ד שבאין לידי סכנה התקינו שלא יהו תורמין את המזבח אלא בפייס ארבעה פייסות היו שם וזה פייס הראשון · ג הפייס השני מי שוחט מי זורק מי מדשן מזבח הפנימי ומי מדשן את המנורה ומי מעלה אברים לכבש הראש והרגל ושתי הידים העוקץ והרגל החזה והגרה ושתי הדפנות והקרבים והסלת והחביתין והיין ג' עשר כהנים זוכים בו אמר בן עזאי לפני רע"ק משום ר' יהושע דרך הלוכו היה קרב · ד הפיס הג' חדשים לקטורת באו והפיסו והד' חדשים עם ישנים מי מעלה אברים מן הכבש למזבח : ה תמיד קרב בט' בעשרה באחד עשר בשנים עשר לא פחות ולא יותר כיצד עצמו בתשעה בחג ביד אחד צלוחית של מים הרי כאן עשרה בין הערבים באחד עשר

הוא

את המעוררים ואת הנוקפי' ועד ימיו היה פטיש מכה בירוש' ובימיו אין אדם צריך לשאול על הדמאי ·

תלמוד ברכות פרק ו'

רבא בריה דר"ח בר אבא אכל מהלך עומד ומברך. אכל עומד יושב ומברך אכל יושב מיסב ומברך. אכל מיסב מתעטף ומברך אם עשה כן הוא כמלאכי השרת מה טעמא בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו (דזה השלחן אשר לפני ה') ·

זוהר חדש בסופו

יוסף מדליה יהבו ליה פומא דלא נשק לעבירה ועל פיך ישק כל עמי ורזא דמלה מיניה יתזן כל עלמא ומיניה פרחין נשמתין לכלא הצואר שלא הרכין לעבירה ושם רביד הזהב על צוארו ורזא דמלה ז' דרגין דאינון לעילא מיניה וכלהו נגדין ליה כגידו טבא מעתיקא קדישא ודא הוא רזא דזהב דאינון ארביסר דכל חדא וחדא מאינון ז' דרגין כליל מרחמי ודינא ודא הוא רזא דאמרו מארי מתניתין סוכה שהיא גבוה למעלה מכ' אמה פסולה בגין דכל חדא וחדא כלילא מרחמי ודינא ואם הוא למטה מיו"ד פסולה בגין דלאו אינהו כלילא מרחמי ודינא · הגוף שלא הרכין לעבירה ולבש אותו בגדי שש היינו רזא דו"ו דשמא קדישא. הרגלים שלא הלכו לדבר עבירה וירכב אותו במרכבת המשנה בגין דאית רתיכא עילאה ורתיכא תתאה ויוסף זכי לתרוויהו בגין דנטר ברית קיימא קדישא

מוסר השכל

בפסוק' הסדר ויפתח האחד את שקו והנה הוא בפי אמתחתו ויחרדו איש אל אחיו מה זאת עשה אלהים לנו לא ולמד איך משלם הקב"ה מדה כנגד מדה ובמדה שאדם מודד בה מודדין אותו כדכתיב כי אתה תשלם לאיש כמעשהו ביעקב נאמר ואת עורות גדיי העזים הלבישה כנגד זה וישחטו שעיר עזים ויטבלו את הכותנת בדם לשבתישו הוא גרם ויחרד יצחק חרדה גדולה כנגד זה גם הוא הי"ל חרדה גדולה בשעה שאמרו לו הכר נא הכתונת בנך וכן ליהודה שאמר זה לאביו רימה אותו תמר בגדיי העזים ויכר והודה וכן עתה היו מקודים ויפתח האחד את שקו זה לוי שנשאר יחידי משמעון בן זוגו כפי' רש"י ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלומות הלזה בא וזה היה ס' ולוי עתה המוד' הנה הוא בפי אמתחתו כלו' הנה בעל החלומות כלם הקודו על תי' ואת שתעלו לו' להביאם

ואת

מוסר השכל

וליוסף יולד ב' בנים בטרם תבא שנת הרעב מכאן למדו דאסור לשמש מיטתו בשני רעבון וטמון ברמז ר"ת 'בטרם 'תבא 'שנת שב"ת דאפי' בשבת כמ"ש בס' נח"ק והביא שם דעוד אמרו שמחוייב אדם לצער עצמו עם הצבור בכל צרותיהן אע"פ שהוא יושב ברווח צריך להשתתף בצרות הצבור בע"ש והיינו דכל מה שצריך אם הוא בגופו לעשות השתדלות או בממונו לפי הענין ובכלל בשבאים לעשות לימודים ותחנונים ותפלות וקל ברוא כפיק שחייבים לבא לבית הכנסת דלא יתעצל מלילך ויקיים אל תפרוש מן הצבור וללמוד ולהתפלל בתוך הבאים אפי' דידע איניש בנפשיה רשיו לא יגיעו ויושב לבטח ובמה הגיע עונש לאלימלך על כי ברח בזמן רעבון כדאיתא בז"ח רות והלא תראה מ"ש בתנא דב"א סא"ר רפ"ך דאפי' חכם כמש"ר וחסיד כאהרן לא יאמר שלום עלי נפשי אלא יבא ויכנס עם הצבור בצער והרב וד"ן שם הביא מפ"ק דתענית דהפורש מהצבור בשאין לו אונס ב' מלאכי השרת מניחין ידיהם על ראשו ואומרים אל יראה בנחמת הצבור וכו' אם יכופר העון הזה ע"ח וכי לא הו"ל למשה כר וכסת דשמו לו אבן וכו' ועיין לוח ארז שם .

הלכה

ראובן שלח את ש' שיקח לו בגד בהקפה וכשהגיע זמן הפירעון נתן לו המעות לפרוע ונמצא שהמוכר שכחם צריך להחזירם לראובן ואינו יכול לומר אני רוצה לעכבם שמא אחר זמן יזכירם העכו"ם וגם אינו יכול לומר אני רוצה לקדש את ה' ולהחזירם לעכו"ם והוא הדין אם ראובן חייב מעות לעכו"ם ונתנם לחברו לפורעו ושכחם והגוי יחזיר לראובן . הגה וכן מי שנתן ביד חבירו נ' זהובים לפשר עם בעלי חובות שלו ופשר בכ"ה זהובים שמותר למשלח וכן אם נתן לו מאתים לשלח לעכו"ם ושלח הטעם לעכו"ם ונתן לו רק ק' והגוי סבור שנתן לו מאתים שהכל למשלח דהו"ל כאלו מחלם הגוי כל החוב דהוי של משלח ע"כ . ואחי יוסף שהחזירו בתוקת דבגוים שולח אינו משום קידוש ה' לבד כ"א היות מורת מלכות דאינו גוי דבעלמא וכל שהוא עיקר כיון דבראשו בנעו דבעלילה בא עליהם רגו אותו דבכונה מכוונת עשה ואת אדוני הארץ כדפירשו שיתחיהם להתגולל עלינו ולקחת אותנו לעבדים ואת חמורינו וזה פשוט אע"ג דבעלמא לא היו חייבים מדינא להחזירם :

הוא עצמו בתשעה ושנים בידם שני גורי עזים בשבת באחד עשר הוא עצמו בתשעה ושנים בידם שני בזיכי לבונה של לחם הפנים ובשבת שבתוך החג כיור אחד ללוגית של מים ׳ו איל קרב באחד עשר הבשר בחמשה הקרבים והסולת והיין בשנים שנים ׳ו פר קרב בעשרים וארבעה הראש והרגל הראש באחד והרגל בשנים העוקץ והרגל שעוקץ בשנים והרגל בשנים החזה והגרה החזה באחד והגרה בשלשה שתי ידים בשנים ושתי דפנות בשנים הקרבים והסולת והיין בשלשה שלשה במה דברים אמורים בקרבנות צבור אבל בקרבנות היחיד אם רצה להקריב מקריב הכהן ונתוחן של זו ושל זה שוין .

תלמוד פסחים פ״ק

מבואות האפילים תנן שיהא צריך לבודקן לכתחילה לאור הנר מילתא דרבנן אמרין לא כמו דהוא מנהר בלילה הוא מנהר ביממא דאר״ה כד הוינא עסקין בשן כוותיה דסדרא רבה הוו מדליקין עלינו נרות בשעה שהיו כהים היינו יודעין שהוא יום ובשעה שהיו מדליקין היינו יודעין שהוא לילה ואתיא כההיא דמר ר״א ב״ז כד בכניסתו לתיבה הכניס עמו אבנים טובות ומרגליות בשעה שהיו כהות היה יודע שהוא יום ובשעה שהיו מבהיקות היה יודע שהוא לילה למה יש חיה שאוכלת ביום ויש חיה שאוכלת בלילה וזה כתיב צוהר תעשה לתיבה כת״ר לא שמשו המזלות בשנת המבול ׳

זוהר חדש פ׳ בלק דמ״ס ע״א

אל קורא עברי ויעקב מחדשוי דבלעם ולא תחת ישראל מקסמוי דבלק ת״ח היך הוו תרוייהו דא ברא בעיטא בישא לקבל ישראל אמר בלעם יעקב בביתא דלבן אבי אבא הוא וכמה נחשין לקבליה ויכיל ליה הכא אסדר נחשין לקבליה אמר בלק הכא אסדר קוסמין לגבא דאקרי ישראל בההוא שעתא נפק רוחא חדא מסטרא דיוסף מגו ענפי אילנא ונשיב באינון נחשין ובטיל לון והיינו דאמר יוסף כי נחש ינחש איש אשר כמוני מאי איש אשר כמוני בגיני אית דנחשים יבטל לבנייכו בגיני איהו לעילא דהיינו איש אשר כמוני כמוני אות איש לעילא נפק רוחא אחרא מגו אילנא דלתתא ונשיב בההוא קסם ובכיל ליה והיינו קסם על שפתי מלך מאן מלך דא אילנא דלתתא כדין אתיב בלעם ואמר כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל ותרוייהו הוו מתרין קטרין אלין .

תלמוד נזיר פרק ב'

ראה נזי עובר אמר ראו מה אמר הנזי שזה הר"ז נזיר הוא דאמר הנזי מאחר דאין גויים נוזרים נזיר לא אמר הנזי כשמעוניה אמר אמרה פרה זו הריני נזירה כלום אמרה שלא משום שהוציאה נזירות מפיו והכא שהוציא נזירות מפיו ראה ישראל עובר אמר ראה מה אמר ישראל זה הר"ז נזיר לא אמר מאחר שישראל נוזרין נזיר הכא דאמר אפילו כן דנזיר או אינו שלא כשוכה דברו כך אני אומר כקורא בתורה והזכיר נזיר נזיק .

זוהר חדש במדרש רות

לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו ועל דא קיטול בריך קודש ברשותא אחרא עלייהו כתיב בה' בגדו כי בנים זרים ילדו ולית קנאה לקב"ה בר מן דא דברית קדישא ברא הקב"ה באופנים י"ה ו"ה דהוא שמיה קדישא דילוק נשמתא לנשמתא ודא נקראת אדם וכל הפונים מלמטה פונים למעלה ועל דא חרב וכפנא ומותא אתו לעלמא ועל דא ונחתי נשיכם אלמנות ובניכם יתומים למאן דאעיל בריך קדישא ברשו אחרא ועי"ד שעטנז לא יעלה עליך ל"ת בשור ובחמור יחדיו (שור זה יוסף חמור מצרים אשר בשר חמורים בשרם עדות ביהוסף שמו)

מוסר השכל

אמרו רז"ל ע"פ קומו ולכו כי לא זאת המנוחה אמר הקב"ה לישראל על שאר עבירות הייתי מאריך אפי עמכם כיון שפשעתם בניאוף קומו ולכו בגלות וכן שבט יהודה ובנימן לא נחתם גזר דינם אלא על הניאוף אעפ"י שעברו על מצות כלם כדנות ירמיהו ואעפ"י שכפרו בהקב"ה לא נחתם גז"ד אלא על הניאוף וזונה נמשלה לחרב חדר שנ' ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות לו' לך מה החרב הזה אוכלת משני צדדים כך היא מאכלת חייו של אדם מעוה"ז ומעוה"ב כתיב אחריו רגליה יורדות מות שמורידו לאדם לעומקה של מות וזהו יסורים רעים מס' תורת האשם אות שע"ת ואילך .

הלכה

ש"ע אה"ע סי' כ"א צריך אדם להתרחק מהנשים מאד מאד ואסור לקרוץ בידיו או ברגליו ולרמוז בעיניו לאחד מהעריות ואסור לשחוק עמה להקל ראשו כנגדה או להביט ביופיה אפי' להריח בשמים שעליה אסור ואסור להסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה ואסור להסתכל

ליל ג'

ותפק לרעב נפשך ונפש נענה תשביע וזרח בחשך אורך ואפלתך כצהרים

משנה נזיר פרק ב'

הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה בש"א נזיר ובה"א אינו נזיר. א"ר יהודה אף כשאמרו ב"ש לא אמרו אלא באומר הרי הן עלי בקרבן: ב אמר אמרה פרה זו הריני נזירה אם עומדת אני. אמר הדלת הזה הריני נזיר אם נפתח אני בש"א נזיר ובה"א אינו נזיר א"ר יהודה אף כשאמרו ב"ש לא אמרו אלא באומר הרי פרה זו קרבן עלי אם עומדת היא: ג מזגו לו את הכוס ואמר הריני נזיר ממנו הרי זה נזיר מעשה באשה אחת שהיתה שכורה, ומזגו לה את הכוס ואמרה הריני נזירה ממנו. אמרו חכמים לא נתכוונה זו אלא לומר הרי הוא עלי קרבן. ד הריני נזיר על מנת שאהא שותה יין ומטמא למתים הרי זה נזיר ואסור בכולן יודע אני שיש נזירות אבל איני יודע שהנזיר אסור ביין הרי זה אסור ור' שמעון מתיר יודע אני שהנזיר אסור ביין אבל סבור הייתי שחכמים מתירים לי מפני שאין אני יכול לחיות אלא ביין או מפני שאני קובר את המתים הרי זה מותר ור' שמעון אוסר. ה הריני נזיר ועלי לגלח נזיר ושמע חבירו ואמר ואני ועלי לגלח נזיר אם היו פקחים מגלחין זה את זה ואם לאו מגלחים נזירים אחרים. ו הרי עלי לגלח חצי נזיר ושמע חבירו ואמר ואני עלי לגלח חצי נזיר זה מגלח נזיר שלם וזה מגלח נזיר שלם ד"ר מאיר וחכ"א זה מגלח חצי נזיר וזה מגלח חצי נזיר. ז הריני נזיר לכשיהיה לי בן ונולד לו בן הרי זה נזיר נולד לו בת טומטום ואנדרוגינוס אינו נזיר אם אמר כשאראה כשיהיה לי ולד אפילו נולד לו בת טומטום ואנדרוגינוס הרי זה נזיר. ח הפילה אשתו אינו נזיר. ר' שמעון אומר יאמר אם היה בן קיימא הרי אני נזיר חובה ואם לאו הרי אני נזיר נדבה חזרה וילדה הרי זה נזיר ר' שמעון אומר יאמר אם הראשון בן קיימא הראשון חובה וזו נדבה ואם לאו הראשון נדבה וזו חובה: ט הריני נזיר ונזיר כשיהיה לי בן התחיל מונה את שלו ואח"כ נולד לו בן משלים את שלו ואח"כ מונה את של בנו הריני נזיר כשיהיה לי בן ונזיר התחיל מונה את שלו ואח"כ נולד לו בן מניח את שלו ומונה את של בנו ואח"כ משלים את שלו. י הריני נזיר לכשיהיה (ירו' כשיהא) לי בן ונזיר מאה יום נולד לו בן עד שבעים לא הפסיד כלום לאחר שבעים סותר שבעים שאין תגלחת פחות משלשים יום.

תלמוד נזיר

דורכין עם הנכרי בגת אבל לא בוצרין עמו וישראל שהוא עושה בטומאה לא דורכין ולא בוצרין עמו אבל מוליכין עמו חביות לגת ומביאין עמו מן הגת נחתום שהוא עושה בטומאה לא לשין ולא עורכין עמו אבל מוליכין עמו פת לפלטר ׃ יוד נכרי שנמצא עומד בצד הבור של יין אם יש לו עליו מלוה אסור אין לו עליו מלוה מותר נפל לבור ועלה ומדדו בקנה התיז את הצירעה בקנה או שהיה מטפח עפ"י חבית מרותחת בכל אלו היה מעשה ואמרו ימכר ור"ש מתיר נטל את החבית וזרקה בחמתו לבור זה היה מעשה והכשירו . יא המטהר יינו של נכרי ונותנו ברשותו בבית הפתוח לרשות הרבים בעיר שיש בה נכרי וישראלים מותר בעיר שכלה נכרים אסור עד שיושיב שומר ואין השומר צריך להיות יושב ומשמר אף עפ"י שהוא יוצא ונכנס מותר רבי שמעון בן אלעזר או' כל רשות נכרים אחת היא ׃ יב המטהר יינו של נכרי ונותנו ברשותו והלה כותב לו התקבלתי ממך מעות מותר אבל אם ירצה ישראל להוציאו ואינו מניחו עד שיתן לו את מעותיו זה היה מעשה בבית שאן ואסרו חכמים .

תלמוד ב"מ פ"ח

עד מתני' זה אומר גדול לקחתי וזה או' קטן מכרתי ישבע המוכר . אמר ריו"ח זו להוציא מידי סומכוס שאומר כל הספיקות יחלוקו א"ר אילא תפתר כשזה אומר ברי לי וזה אומר ברי לי ר' יוסי בעי אם כשזה אומר ברי לו וזה אומר ברי לי על דא א"ר יוחנן להוציא מדברי סומכוס .

זוהר חדש רות דף נ"ו ע"ב

ומוצא אני מר ממות את האשה וגו' מאי אסורים ידיה ר' ינאי ור' יהושע חד אמר כל הנוגע באשה או מקבל ממנה מידה לידו לא ינקה מדינה של גיהנם שנ' יד ליד לא ינקה רע הה"ד אסורים ידיה ודאי וחד אמר מן הנקבות באות כל מיני נחש וכשוף וכל הרהורים רעים ואלמלא שאסורים ידיה דלא שבקין לה מעשיה הוו הורגין כל העולם בכל עת ובכל זמן ולא אתתקפת נוקבא אלא בחילא דדכורא שהיא יודעת לאומתה לכ"כ לאפלגת רעותא בשם ובמלין עמיקין כמא דאשתכח תנן השוכב בין ב' נשים אם נדות הן נכפה ולא הוו מניהו אם לא יעשו לו מידי סכנת דם או הריגה מוזמנת לו ואם אינן נדות עוה"ר שולט בו בגופו או בממונו כי הא דר' נחום בר שמלאי דאעבר בין ב' נשים אסתכלו ביה ואסתכן מיד בגופיה ובממוניה בגין דהוה רוחא בישא שריא עלן ויכול לנזקא מאי תקנתיה לימא הכי, זיל זיל דומי אעדי קטור דקטרא

לך לך

להסתכל בבגדי צבעונים של אשה שהיא מכירה אפי' אינן עליה שמא יבא להרהר בה. פגע אשה בשוק אסור להלך אחריה אלא רץ ומסלקה לצדדין או לאחריו. ולא יעבור בפתח אשה זונה אפי' ברחוק ד' אמות והמסתכל אפי' באצבע קטנה של אשה ונתכוון ליהנות ממנה כאילו מסתכל בבית התורף שלה. ואסור לשמוע קול ערוה או לראות שערה והמתכוון לאחד מאלו הדברים מכין אותו מכת מרדות.

ליל ד'

כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת.

משנה עבודה זרה פרק ד'

ר' ישמעאל או' שלשה אבנים זו בצד זו בצד מרקוליס אסורות ושתים מותרות וחכ"א שנראות עמו אסורות ושאין נראות עמו מותרות: ב מצא בראשו מעות כסות או כלים הרי אלו מותרין פרכילי ענבים ועטרות של שבולים ויינות ושמנים וסלתות וכל דבר שכיוצא בו קרב ע"ג המזבח אסור. ג עבודת אלילים שהיה לה גנה או מרחץ נהנין מהן שלא בטובה ואין נהנין מהן בטובה היה שלה ושל אחרים נהנין מהן בין בטובה ובין שלא בטובה. ד עבודת אלילים של נכרי אסורה מיד ושל ישראל אינה אסורה עד שתעבד נכרי מבטל עבודת אלילים שלו ושל חבירו (נ"א ישראל) וישראל אין מבטל עבודת אלילים של נכרי המבטל עבודת אלילים בטל משמשיה בטל משמשי' משמשים מותרין והיא אסורה. ה כיצד מבטלה קטע ראש אזנה ראש חוטמה ראש אצבעה פחסה אעפ"י שלא חסרה בטלה רקק בפניה השתין בפניה גררה וזרק בה את הצואה הרי זו אינה בטילה מכרה או משכנה רבי אומר בטל וחכ"א לא בטל. ו עבודת אלילים שהניחוה עובדיה בשעת שלום מותרת בשעת מלחמה אסורה בימוסיאות של מלכים הרי אלו מותרי' מפני שמעמידין אותם בשעה שהמלכים עוברים. ז שאלו את הזקנים ברומי אם אין רצונו בעבודת אלילים למה אינו מבטלה אמרו להן אלו לדבר שאין צורך לעולם בו היו עובדין היה מבטלו הרי הן עובדין לחמה וללבנה ולכוכבים ולמזלות יאבד עולמו מפני השוטים אמרו להן א"כ יאבד דבר שאין צורך לעולם בו ויניח דבר שצורך העולם בו אמרו להן אף אנו מחזקין ידי עובדיהן של אלו שאומרים תדעו שהן אלוהות שהרי הן לא בטלו. ח לוקחין גת בעוטה מן הנכרי אעפ"י שהוא נוטל בידו ונותן לתפוח ואינו נעשה יין נסך עד שירד לבור ירד לבור מה שבבור אסור והשאר מותר. ט

ליל ה'

יוצר אור ובורא חשך עושה שלום ובורא רע אני ה' עושה כל אלה

משנה תמורה פרק ז'

יש בקדשי מזבח מה שאין בקדשי בדק הבית יש בקדשי בדק הבית מה שאין בקדשי מזבח שקדשי מזבח עושים תמורה וחייבים עליהם משום פגול נותר וטמא ולדן וחלבן אסור לאחר פדיונם והשוחטם בחוץ חייב ואין נותנים מהם לאומנין בשכרן משא"כ בקדשי בדק הבית. ב יש בקדשי בדק הבית מה שאין בקדשי מזבח שסתם הקדשות לבדק הבית הקדש בדק הבית חל על הכל ומועלין בגדוליהן ואין בהם הנאה לכהנים. ג אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית אין משנין אותן מקדושה לקדו' ומקדישין אותן הקדש עלוי ומחרימין אותן ואם מתו יקברו ר"ש או' קדשי בדק הבית אם מתו יפדו. ד ואלו הן הנקברים קדשים שהפילו יקברו הפילה שליא תקבר שור הנסקל ועגלה ערופה וצפורי מצורע ושער נזיר ופטר חמור ובשר בחלב וחולין שנשחטו בעזרה ר"ש או' חולין שנשחטו בעזרה ישרפו וכן חיה שנשחטה בעזרה. ה ואלו הן הנשרפים חמץ בפסח ישרף ותרומה טמאה והערלה וכלאי הכרם את שדרכו לשרף ישרף ואת שדרכו ליקבר יקבר ומדליקין בפת ובשמן של תרומה. ו כל הקדשים שנשחטו חוץ לזמנן וחוץ למקומן הרי אלו ישרפו אשם תלוי ישרף ר"י או' יקבר חטאת העוף הבאה על ספק תשרף ר"י או' יטילנה לאמה כל הנשרפין לא יקברו וכל הנקברים לא ישרפו ר"י או' אם רצה להחמיר על עצמו לשרוף את הנקברים רשאי אמרו לו אינו מותר לשנות:

תלמוד בבלי מעילה די"ב ע"א

גופא אר"ה א"ר המקיז דם לבהמת קדשים אסור בהנאה ומועלין בו מתיב רב המנונא חלב המוקדשין וביצי תורין לא נהנין ולא מועלין א"ל כי קאמרינן לגבי דם דלא מתקיימת בלא דם אבל חלב דקא מקיימא בלא חלב לא. מתיב רב משרשיא הזבל והפרש שבחצרה אין נהנין ולא מועלין ואפלו דמים לנסכה אמאי הכא נמי לא מקיימא בלא פ"ש אמרי מאי איריא הדין פרש דמן עלמא קאתי לה אזיל האי אתי אחרינא לאפוקי דם מנופשה הא קתני לא נהנין ולא מועלין ודמיו לנסכה מסייע ליה לר"א דאמר"א כל מקום שאמרו חכמים קדוש ואינו קדוש יפלו דמיו לנסכה:

ז"ת

לך לך ולא לי ולבסוף יתחיל ויקיים כי אל מוציאו ממצרים עד מה פעל אל ולא ישכח הבתרים.

מוסר השכל

אזהרה שמענו מרז"ל לעולם הוי רך כקנה ואל תהי קשה כארז וקשה לכעוס ונוח לרצות שלא יהא קשה עורף ומעביר ע"מ דמעבירין לו ע"כ פשעיו בין בנגיעת כבוד ובזיון ואפי' הוציאו ש"ר עליו בין בדררא דממונא בין כששואלין ממנו דבר או מדבורו או ממונו שלא יהיה מאותם אבירי לב הרחוקים מצדק' ויהיה ממלא שאלתו של הבא לפניו כמה שיוכל המעט הוא אם רב ולא ישוב פניו ריקם וכבר אמרו במה הארכת ימים מימי לא עמדתי ע"מ ולא הקפדתי בתוך ביתי וכ"ש על אחרים כמו שהזהירו ולא יהא המוחל אכזרי ולא ולמד מעניינא דסדרא ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו ע"כ באה אלינו הצרה הזאת דקלו הדבר בהתחננו אלינו ולא שמענו ולא עשו הודוי על עיקר הרעה דהשליכוהו לבור ומכרוהו לגוים אכזרים וכמו שויען ראובן אותם לאמר הלא אמרתי אליכם לאמר אל תחטאו בילד ולא שמעתם וגם דמו הנה נדרש דהלא עליו לא שמעתם דהקשו את עורפם ולבם כלב אריה דום קשה לפני ה' דהוא הפך מדותיו כי רחום וחנון הוא ארך אפים ורב חסד ומלך עלוב ואיך כ"ו דהיום כאן ומחר בקבר יהיה מקשה את עורפו ולא יחזור בו כשרבו עליו חבריו ומזקנים אתבונן דהמשפחות הקודמות היו יותר יראים את ה' וזהירים בעבודת ה' טפי מדורות האחרונים ושפו תמו כי היה להם מידת קשה עורף ואם אמרו הין לא היו אומרים לאו ואם היו או' לאו לא היו חוזרין לומר הין עד דכלותא של נפש ואין רצונו יתברך בזה ישמע חכם ויוסף לקח דהאומה ישראל נקראו בשם עברי בעבור זה דעוברין על מידותיהן וכמה נחננו הגבעונים כי לא מבני ישראל המה דאין להם הג' סימנים ונכ"ר ישרא' כנודע הא"ל ברחמיו יזכנו להכיר מיעוט ערכנו ושפל מצבינו ואז הכל יהיה מישור.

הלכה

ש"ע אה"ע סי' ד' נשים המסוללות דהיינו המשחקות והמתחככות זו בזו אסור וממעשה ארץ מצרים שהוזהרנו עליו וראוי להכותן מכת מרדות הואיל ועשו איסור ויש לאיש להקפיד על אשתו מדבר זו ומונע הנשים הידועות בכך מלהכנס לה ומלצאת היא עליהן וכתב הבאה"ט דהלכך אינה נאסרת לבעלה ולא נפסלה לכהן.

ניל ה'

ליל הששי

ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה' כל העושה בו מלאכה יומת :

משנה טהרות פרק ו'

מקום שהיה רשות היחיד ונעשה רשות הרבים וחזר ונעשה רשות היחיד כשהוא ברשות היחיד ספקו טמא כשהוא רה"ר ספקו טהור המסוכן ברשות היחיד והוציאוהו לרה"ר והחזירוהו לרשה"י כשהוא ברשה"י ספקו טמא כשהוא ברה"ר ספקו טהור ר"ש או' רשות הרבים מפסקת. ב ארבעה ספקות ר' יהושע מטמא וחכמים מטהרין כיצד הטמא עומד והטהור עובר הטהור עומד והטמא עובר הטומאה ברשות היחיד והטהרה ברשות הרבים טהרה ברשות היחיד וטומאה ברשות הרבים ספק נגע ספק לא נגע ספק האהיל ספק לא האהיל ספק הסיט ספק לא הסיט ר' יהושע מטמא וחכמים מטהרים. ג אילן שהוא עומד ברשות הרבים והטומאה בתוכו עלה לראשו ספק נגע ספק לא נגע ספקו טמא הכניס ידו לחור שיש בו טומאה ספק נגע ספק לא נגע ספקו טמא חנות שהוא טמא ופתוח לרשות הרבים ספק נכנס ספק לא נכנס ספקו טהור ספק נגע ספק לא נגע ספקו טהור שתי חנויות אחת טמאה וא' טהורה נכנס לאחד מהם ספק לטמא נכנס ספק לטהור נכנס ספקו טמא. ד כל שאתה יכול לרבות ספקות וספקי ספקות ברשות היחיד טמא ברה"ר טהור כיצד נכנס למבוי והטומאה בחצר ספק נכנס ספק לא נכנס טומאה בבית ספק נכנס ספק לא נכנס ואפילו נכנס ספק היתה שם ספק לא היתה שם ואפילו היתה שם ספק יש בה כשיעור ספק שאין בה כשיעור ואפילו יש בה ספק טומאה ספק טהרה ואפי' טומאה ספק נגע ספק לא נגע ספקו טמא ר' אליעזר או' ספק ביאה טהור ספק מגע טומאה טמא. ה נכנס לבקעה בימות הגשמים וטומאה בשדה פלוני ואמר הלכתי למקום הלז ואיני יודע אם נכנסתי לאותה שדה ואם לא נכנסתי ר' אליעזר מטהר וחכמים מטמאין. ו ספק רשות היחיד טמא עד שיאמר לא נגעתי ספק רשות הרבים טהור עד שיאמר נגעתי איזו הוא רשות הרבים שבילי בית גלגול וכן כיוצא בהן רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה א"ר אליעזר לא הוזכרו שבילי בית גלגול אלא שהם רשות היחיד לכך ולכך השבילים המפולשים לבורות ולשיחים ולמערות ולגתות רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה. ז הבקעה בימות החמה רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה

זוהר חדש בהיכלא דקמ"א ע"א

נחש הכא רינא דמכירת יוסף דייק קרא דכתיב וגונב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת אמר הקב"ה לנחש יוסף לא הוה איש ונמצא בידו הא לא אשתכח בידיהון אהדר ואמר כי ימצא איש גונב נפש מאחיו מבני ישראל והתעמר בו ומכרו ומת הגנב ההוא תמני מאה שנין הוה נחש תבע דינא ווי דאתענשו אינון חיל בההיא שעתא נחת ס"מ ובלבל עלמא ואעיל ההוא רוחא במעווי דרשע מלכא דרומי תבע דינא מתקיפי עלמא עוות דינא לא אשתכח מן יומא דאתברי עלמא איכא עמודין דעלמא אתענשו על ידוי דנחש ׃

מוסר השכל

בכל מי שנכנס לשררה בין גדולה בין קטנה יקבל עליו להיות שפל ברך וסבלן גדול עם כל אדם ולא יקוץ משום בריה אף שמכבידין עליו ביותר שאת ואם יודע בעצמו שלא יוכל לסבול יעמיד את עצמו לסדר ולא להכנס כי אחר שנכנס מר ממות כהפרידו מהשררה כדמצינו בשאול המלך ע"ה ויש"א ק"ו מיוסף הצדיק אחר שנשתכח דלא כקנאה על אחיו והיה מתנהג בענוה והוא כלכלם כמה שני עד שנקראו בניו כדדרשו כפ' בני יעקב ויוסף שלא אפי"ה אמרו דמת קודם אחיו ו' שנים על שנהג רבנות מה יענה האיש המשתרר על הצבור כנאום וזדון ודבר אתם קשות ודומה בעיניו כאילו מלך בכיפה ולא ידע את עמו ואחריו לאדם המקבל שררה להיות כנגע ושפל רוח כי זהוא בית חיוו בעוה"ז ובעוה"ב וע' נפש חיים מע' יו"ד הוה מ"י ולום אהרן פרק ל"א ׃

הלכה

כתב הרמב"ם פי"ב מהל' א"ב הו"ד ש ויעלם על דעתיך שמשון המושיע את ישראל או שלמה מלך ישראל שנקרא ידיד ה' נשאו נשים נכריות בגיותן וכו' שלא בייר שלמם נשים ונשאן וכן שמשון גייר ונשא ולא עפ"י ב"ד גיורם מסבן הכתוב כאילו הן כותיות ובאיסורן עומדין ועוד שהוכיח סופן על תחלתן שעברו ע"ז ע"כ ולא הזכיר מניסואי יוסף הצדיק דאמר לאביו אשר נתן לי שהים בזה דוה היה קודם מת"ת ובמצרים שבולה גוים אשת היל מי ימצא ׃

גיל הפשו

במי חרו אוסרו ומעשה הובא בס' חמ"י על אשה אחת דנכנס בה רוח רעה ופניה מוריקות על שלא שמעה שהיו אומין בה ויש מן הנשים שנלקו בכאב עינים מרה כנגד נדה עיין בס"ח סי' ל' :

הלכה

אסור לפנות בשדה ניר דהיינו דנעשה חרישה ראשונה ועומד לזריעה שמא יבא לאשווי גומות בשבת ואם היה שדה חבירו אסור אפי' בחול דהו"ל מקלקל וכן אסור לנהר מים על הארץ דכיון דהיא בשדה יבא לאשווי גומות ודאי והוי פסיק רישיה ולא יכרע מים לשפוך מתנה שלא יגביה אותה מן הארץ ויטפוך דאל"כ מתפיר הוא מן הארץ ש"ע סי' ש"ב :

סדר ויגש

ליל א'

טרפה לא הבאתי אליך אנכי אחטנה מידי תבקשנה גנובתי יום וגנובתי לילה

משנה חלה פ"א

חמשה דברים חייבין בחלה החטין והשעורים והכוסמין ושבולת שועל ושיפון הרי אלו חייבין בחלה ומצטרפין זה עם זה ואסורין בחדש מלפני הפסח ומלקצור מלפני העומר ואם השרישו קודם לעומר מתירן ואם לאו אסורין עד שיבא העומר הבא. ב האוכל מהם כזית מצה בפסח יצא ידי חובתו כזית חמץ חייב בהכרת נתערב אחד מהם בכל המינים הרי זה עובר בפסח הנודר מן הפת ומן התבואה אסור בהם דר"מ וחכמים אומרים הנודר מן הדגן אינו אסור אלא מהן וחייבין בחלה ובמעשרות. ג אלו חייבין בחלה ופטורים מן המעשרות הלקט והשכחה והפאה וההפקר ומעשר ראשון שניטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו ומותר העומר ותבואה שלא הביאה שליש ר"א או' תבואה שלא הביאה שליש פטורה מן החלה. ד אלו חייבים במעשרות ופטורים מן החלה האורז והדוחן והפרגים והשומשמין והקטניות ופחות מחמשת רבעים בתבואה הסופגנין והדובשנין והאסקריטין וחלת המשרת והמדומע פטורין מן החלה. ה עיסה שתחלתה סופגנין וסופה סופגנין פטורה מן החלה תחלתה עיסה וסופה סופגנין תחלתה סופגנין וסופה עיסה חייבת בחלה וכן הקנובקאות חייבות. ו המעיסה ב"ש פוטרין וב"ה מחייבין החליטה ב"ש מחייבין וב"ה פוטרין חלות תודה

ורקיקי

ובימות הגשמים רשות היחיד לכך ולכך. ח בשילהי רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה ר׳ יהודה או׳ אם עומד הוא בפתח זה ורואה את הנכנסים ואת היוצאין בפתח אלו הרי הוא רשות היחיד לכך ולכך ואם לאו רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה: ט הפירון רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה וכן קנדרין דא״ח סנדרין רשה״י לכך ולכך. יוד האסטווניות רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה אמר שהרבים נכנסים בהן ויוצאים בהן רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה.

תלמוד ירוש׳ פרק ב׳

ביני מתניתא דם החדר טמא ודם העליה טהור רב יהודה בשם שמואל החדר לפנים מן הפרוזדור והעליה נתונה ע״ג החדר עד חצי פרוזדור ופתחה של עליה פתוח לפרוזדור. ר״ן בר יצחק שאל לר״ה מתניתא כשנמצא מפתח העליה ולפנים א״ל אם כשנמצא מפתח העליה ולפנים ודאי הוא שאם כן אכן קיימין כשנמצא מפתח העליה ולחוץ מלהון דרבנן פליגין דאמ״ר יוחנן ב׳ הן שהן בספק ועשו אותן ודאי ואלו הן המפולת וד׳ מקומות ורגל התוכה ושליא ודם ונמצא בפרוזדור מה אכן קיימין אם כשנמצא מפתח עליה ולפנים ודאי היא שאם כן אכן קיימין כשנמצא מפתח עליה ולחוץ ר״א בריה דר״פ קומי ר׳ יוסי תנינן כמה ספקות כדם ע׳ ואת אמרת הכי דהן ב׳ א״ל מה דאמ״ר יוחנן באשה.

ז״ח ס׳ וישב דקל״ו ע״ב

דתנן בי״ז בתמוז בוטל התמיד ובט״ב חרב בית מקדשא דוק ותשכח משבוטל התמיד עד שאתחרב בית מקדשא בין בזמנא קדמאה בין בזמנא תניינא כ״ב יומין לקבל אינון כ״ב אתוון דלא חמא ההוא צדיק אפי יקרא דאבוה לאחזאה חכמתא עילאה דהא בהא תליא והא אתערו חבריא דכד חריב בי מקדשא מוצאי שבת הוה והלוים עומדים על דוכנם ואומרים שירה יגודו על נפש צדיק וכו׳ ויהי ה׳ לי למשגב וישב עליהם את אונם ולא הספיק לו׳ יצמיתם ה״א עד שבאו גוים וכבשום דהא אי הוו אמרו ליה לא הוה להו תקנה ומוצאי שבת חכמתא הניחא קא רמז דנפקו משבת דהוה רעותא למכתשון על מכרם בכסף צדיק.

מוסר השכל

[illegible] והבו לבחורים בנאתם מביהכ״נ שחרית דהולכים לנחלת ולהלהיב עורות המנעלים ואסור מוסיף דנוחנין בעת ההיא הרמים לאומץ [illegible] אם וקבצים השוברות בקול דבוא סורמי על העינים דעבדי איגוף

בתי

מוסר השכל

איתא בב"ר בפסוק ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה יוסף קטן של שבטים לא היו יכולין לעמוד בתוכחתו כשיבא הקב"ה להוכיח לכל אחד עאכ"ו שנא' אוכיחך ואערכה לעיניך ע"כ ומאמר זה בא ללמדנו דעת ותבונה לאדם דאם עשה שלא כהוגן עם חבירו כאופן שיהיה שנגע בכבודו או שדיבר עליו גנות או הזיקו בממון או עשה לו ערמה ונכל רעהו והכזיב עמו וכיוצא מעבירות שבין אדם לחבירו והעלוב והעושק בא על פניו להוכיחו לא ידאג ולא יבהל כדאמר הנביא מי את ותיראי מאנוש ימות ומבן אדם חציר ינתן דהיום כאן ומחר בקבר ולא יקח נער גדול ואשמה גדולה על כי יתפיש איש באחיו לאמר מדוע ככה עשית דאין לו לנטות ימין ושמאל ואין לו פה להשיב ולא מצא להרים ראש אך בעת השית ישים לנגד עיניו ללמוד מזה אם כך כ"ו מה אעשה כי יקום אל וכי יפקוד מה אשיבנו של מלך מלכי המלכים הקב"ה חי וקיים לעד בחסות רע ומר וכל עצמותיו יאחזמו רעד דאם כך שכל מב"ו נערא רנופא על תוכחה דהוכיחו על פניו מה תקומה יהיה לו בתוכחת אשר יוכיחנו שוה דאוסרו איסור עולם ויסודיו יסודי עולם ומרים עד מאד ממאה מיתות וכששימו לנגד עיניו זה יראה ורעד יבא ותבקע פלצות על כי לב יודע מורת נפשו דאין רגע בלי פגע דעבר את פי ה' ועשה הפך רצון בוראו האל ברחמיו יטע תורתו ואהבתו ויראתו ויחודו בלבנו לבלתי נחטא אמן סלה.

הלכה

לא יאמר אדם בשבועה כך אוכה לעוה"ב אם לא כך הוא. סה"ח סי' תתרל"א וכיוצא בזה בשיורי כנה"ג משם ריא"ז האומר של יברכני ה' אם אעשה כך או אם לא אעשה או שאמר יברכני ה' או ייטיב לי אם אעשה אם לא אעשה אם עשיתי אם לא עשיתי ה"ז שבועה והפוסקים ז"ל כתבו האומר אם יעשה דבר זה תבא עליו קללה צריך התרה ועיין בס' חוט המשולש די"ז בנידוי לעוה"ב ובס' מזון עוכדיה בענין ערבות והודה כי עבדך ערב את הנער באדוכה.

ליל ב'

לך יום אף לך לילה את הכינות מאור ושמש

ודקיקי נויד עשאן לעצמו פטור למכור בשוק חייב. ז נחתום שעשה שאור לחלק חייב בחלה. נשים שנתנו לנחתום לעשות להם שאור אם אין בשל אחת מהן בשיעור פטורה מן החלה. ח עיסת הכלבים בזמן שהרועים אוכלין ממנה חייבת בחלה ומערבין בה ומשתתפין בה ומברכין עליה ומזמנין עליה ונעשית ביום טוב ויוצא בה אדם ידי חובתו בפסח. אם אין הרועים אוכלין ממנה אינה חייבת בחלה ואין מערבין בה ואין משתתפין בה ואין מברכין עליה ואין מזמנין עליה ואינה נעשית ביום טוב ואין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח בין כך ובין כך מטמאה טומאת אוכלין. ט החלה והתרומה חייבין עליה מיתה וחומש ואסורים לזרים והם נכסי כהן ועולין באחד ומאה וטעונים רחיצת ידים והערב שמש ואין נוטלין מן הטהור על הטמא אלא מן המוקף ומן הדבר הגמור האומר כל גרני תרומה וכל עיסותי חלה לא אמר כלום עד שישייר מקצת.

תלמוד ברכות פ"ח

תנא נכרי שבירך את ה' עונין אחריו אמן. א"ר תנחומא אם ברכך נכרי עונה אחריו אמן דכתיב ברוך תהיה מכל העמים. נכרי א' פגע את ר' ישמעאל ובירכו א"ל כבר מילתך אמורה. פגע אחרינא וקללו א"ל כבר מילתך אמורה. אמרו לו תלמידיו כמה דאמרת להדין אמרת להדין. אמר כן כתיב אורריך ארור ומברכיך ברוך.

זוהר חדש ס' ויצא דק"ל ע"א

כמגדל דוד צוארך בנוי לתלפיות מהו צוארך זה ביהמ"ק הס"ד ויפול על צוארי בנימן אחיו ויבך מלמד שבכה על תרין מקדשין ארי"ן מהו מגדל אלא מה מגדל דוד חזק אף המתעסקים בתורה צריכין חיזוק ובנין חזק ר' תנחום אמר מגדל דוד מה דוד היה מתגדל בתורה יותר מכל בני דורו כך המתעסקים בתורה צריכין להתגדל בתורה ושלא יתבטלו ממנה ומה דוד היה עוסק בתורה כך צריך האדם להתעסק בתו' לילה ויומם ובעוד שיתעסקו בה ויתגדלו בה כמגדל דוד הצואר בנוי בבנין חזק וגדול ואם לאו שאף הממון תלוי עליו שהוא אלף שנים שיהיו בגלות והדבר תלוי אם יגאלו ואם לא יזכו בתורה יגאלו בסוף שנים, כל שלט הנכורים ישתעבדו בהם ולאחר כן יגאלו.

ברמז לא רצו ללמד על מעשה לחם הפנים של בית אבטינס לא רצו ללמד על מעשה הקטורת הגרוס בן לוי היה יודע פרק בשיר ולא רצה ללמד בן קמצר לא רצה ללמד על מעשה הכתב על הראשונים נאמר זכר צדיק לברכה ועל אלו נאמר ושם רשעים ירקב .

תלמוד פסחים פ"ד

תני רשב"א אומר כהנים ולוים וישראלים והשיר מעכבין את הקרבן ר' אבין בש"ר אלעזר טעמא דרשב"א כל הקהל משתחוים אלו ישראל והשיר משורר אלו הלוים והחצוצרות מחצצרים אלו הכהנים הכל עד לכלות העולה הכל מעכבין את הקרבן ר' תנחומא בש"ר אלעזר שמע לה מן הדא ואתנה את הלוים נתונים לאהרן ולבניו מתוך בנ"י אלו הלוים לעבוד את עבודת בנ"י באהל מועד אלו הכהנים ולכפר על בנ"י זה השיר ולא יהיה בבני ישר' נגף בגשת בנ"י אל הקודש אלו ישראל .

זוהר חדש ס' יתרו דקע"א ע"ב .

ואתערו שופרים דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם קדמאה בגין דיעקב יושב אהלים ואוליף תמן בבית שם ועבר ואברהם ויצחק למפלח לקב"ה בגין דאיהו בכור וכתיב בני בכורי ישר' ועבודה בבכורות הוה ודאי ספרא דאדם קדמאה הו"ל ליעקב וספרא דחנוך וס' יצירה דאברהם אבינו ושם אתערו מסכת ע"ז דאברהם אבינו ד' מאות פרקי ומכל אינון ספרין אוליף ליעקב אבינו איש תם ויושב אהלים חכמתא סגיאה והוה שופריה ושרטוטין דיעקב כגוונא דשרטוטין דאדם קדמאה ושם בגוונא דאדם קדמאה דאיהו קדם ליצירה יציר כפיו של הקב"ה אוף יעקב ראשון ראשון לשלומו קדש ישר' לה' ראשית תבואתו דהוה ערסיה שלים מה דלית הכי באברהם דנפקי מיניה ישמעאל ובני קטורה דאינון סיגי הכסף ואדם דנפיק מיניה קין וכן דנפיק מיניה חם ויצחק דנפיק מיניה עשו סיגי דהבא אבל יעקב ערסיה שלימתא איהו ועל דא ביה בחר ה' מכל העמים דכתיב כי יעקב בחר לו י"ה ישר' לסגולתו וכתי' כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו :

מוסר השכל

בהתודע וראו עד היכן הגיע צדקתו של יוסף עם אחיו דבשעה שבא להודיען עד שלא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו . עשה יוסף הצדיק המלאה מקודם הוציאו כל איש מעליו כדי שלא יתפרסם בפני רבים מה שעשו אחיו והיה הוא ואחיו לבדם ושם עצמו

בסכנה

משנה יומא פרק ג'

אמר להם הממונה צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה אם הגיע הרואה או' ברקאי מתיא בן שמואל או' האיר פני כל המזרח עד שבחברון והוא או' הן . ב ולמה הוצרכו לכך שפעם אחת עלה מאור הלבנה ודמו שהאיר המזרח ושחטו את התמיד והוציאוהו לבית השרפה הורידו כהן גדול לבית הטבילה זה הכלל היה במקדש כל המיסך את רגליו טעון טבילה וכל המטיל מים טעון קדוש ידים ורגלים . ג אין אדם נכנס לעזרה לעבודה אפילו טהור עד שיטבול חמש טבילות ועשרה קדושין טובל כ"ג ומקדש בו ביום וכלן בקדש על בית הפרוה חוץ מזו בלבד . ד פרסו סדין של בוץ בינו לבין העם פשט ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי זהב ולבש וקדש ידיו ורגליו הביאו לו את התמיד קרצו ומירק אחר שחיטה על ידו קבל את הדם וזרקו נכנס להקטיר קטרת של שחר ולהטיב את הנרות ולהקריב את הראש ואת האברים ואת החביתין ואת היין . ה קטרת של שחר היתה קריבה בין דם לאברים של בין הערבים בין אברים לנסכים אם היה כ"ג זקן או אסטנים מחמין לו חמין ומטילין לתוך הצונן כדי שתפוג צנתן . ו הביאוהו לבית הפרוה ובקדש היתה פרסו סדין של בוץ בינו לבין העם קדש ידיו ורגליו ופשט רת"א פשט קדש ידיו ורגליו ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי לבן לבש וקדש ידיו ורגליו . ז בשחר היה לובש פלוסין של שנים עשר מנה ובין הערבים הנדוין של שמנה מאות זו דברי ר"מ וחכ"א בשחר היה לובש של שמנה עשר מנה ובין הערבים של שנים עשר מנה הכל שלשים מנה אלו משל צבור ואם רצה להוסיף מוסיף משלו .

ח בא לו אצל פרו ופרו היה עומד בין האולם ולמזבח ראשו לדרום ופניו למערב והכהן עומד במזרח ופניו למערב וסומך שתי ידיו עליו ומתודה וכך היה אומר אנא השם עויתי פשעתי חטאתי לפניך אני וביתי אנא השם כפר נא לעונות ולפשעים ולחטאים שעויתי ושפשעתי ושחטאתי לפניך אני וביתי ככתוב בתורת משה עבדך כי ביום הזה יכפר עליכם וגו' והן עונין אחריו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד . ט בא לו למזרח לצפון המזבח הסגן מימינו וראש בית אב משמאלו ושם שני שעירים וקלפי היתה שם ובה שני גורלות של אשכרוע היו ועשאן בן גמלא של זהב והיו מזכירין אותו לשבח יוד בן קטין עשה שנים עשר דד לכיור שלא היו לו אלא שנים ואף הוא עשה מוכני לכיור שלא יהיו מימיו נפסלין בלינה מונבז המלך עשה כל ידות הכלים של יום הכפורים של זהב הילני אמו עשתה נברשת של זהב על פתחו של היכל ואף היא עשתה טבלא של זהב שפרשת סוטה כתובה עליה נקנור נעשו נסים לדלתותיו והיו מזכירין אותו לשבח . יא ואלו לגנאי של בית

גרמו

אינו סותר אלא שבעה הריני נזיר שלשים יום נטמא יום שלשים סותר את הכל. ד הריני נזיר מאה יום נטמא יום מאה סותר את הכל ר׳ אליעזר אומר אינו סותר אלא שלשים נטמא יום מאה ואחד סותר שלשים יום ר׳ אליעזר אומר אינו סותר אלא שבעה. ה מי שנזר והוא בבית הקברות אפילו היה שם שלשים יום אין עולין לו מן המנין ואינו מביא קרבן טומאה יצא ונכנס עולין לו מן המנין ומביא קרבן טומאה ר׳ אליעזר אומר לא בו ביום שנאמר והימים הראשונים יפלו עד שיהו לו ימים ראשונים. ו מי שנזר נזירות הרבה והשלים את נזירותו ואחר כך בא לארץ בש״א נזיר שלשים יום ובה״א נזיר בתחלה מעשה בהילני המלכה שהלך בנה למלחמה ואמרה אם יבא בני מן המלחמה בשלום אהא נזירה שבע שנים ובא בנה מן המלחמה והיתה נזירה שבע שנים ובסוף שבע שנים עלתה לארץ והורוה ב״ה שתהא נזירה עוד ז׳ שנים אחרות ובסוף ז׳ שנים נטמאת ונמצאת נזירה עשרים וא׳ שנה א״ר יהודה לא היתה נזירה אלא ארבע עשרה שנה. ז מי שהיו שני כתי עדים מעידות אותו אלו מעידים שנזר שתים ואלו מעידים שנזר חמש בש״א נחלקה העדות ואין כאן נזירות ובה״א יש בכלל חמש שתים שיהא נזיר שתים.

תלמוד נזיר פרק ג׳

מתני׳ מי שאמר הריני נזיר נטמא יום ל׳ סותר את הכל ור״א אומר לא סתר אלא ז׳ הריני נזיר ל׳ יום נטמא יום ל׳ סתר את הכל

גמ׳ ר״א בשם ר״י ממצורע לימד ר״א שכן מצינו בין תגלחת לתגלחת ז׳ ולמה לא יליף מנזיר טמא מצורע מגלח וחוזר ומגלח נזיר טמא אינו מגלח וחוזר ומגלח דרבנן דקסרין אמרין בפירוש פליגין ר׳ יוחנן אמר ממצורע למד ר״א ר״א מנזיר טמא למד ר׳ אליעזר וקא ר׳ אליעזר מאי שנא בין נזיר שנזר סתם לנזיר שפירש בשעה שנזר סתם מורע אינו סותר וה״ז שלו עולה לו מן המנין ובשעה שפירש אם היה מורע סותר ואין הז׳ שלו עולה לו מן המנין.

זוהר חדש בתקונים דקנ״א ע״ב

זוהר דוהיר ואנהיר לכלא. כללא דאורייתא דא איהו זוהר הרקיע רבוא אליין שמשא וסיהרא כוכביא ומזלי דא אקרי זהרא דאספ״מ דלא זכה ביה כ״כ בר רעיא מהימנא דכל ביתא דלא אנהר סיהרא אספקלריא דלא נהרא בר מניה דזכה באספקלריא דנהרא וזהר הרקיע סהיס עלאה. דנהיר ולא ידיע הדליק ולא אתחזי ומאן דנטיל לא ידע מאן נטיל סתימו

בסכנה כי היה מעותד דהוו הורגין אותו מתוך שלעד דשבלו דעולם חשך בעדם והנה שלא נביישם להכלימם ולא לעשות להם ש"ד בפני המון העם שם נפשו בכפו מה יענה הקורא וזה בס"ק דהמכה את חבירו ברבים ומלבינו להלבין פניו דנחשב לש"ד והקורא ענין ועמכם עגלי זהב דהיה ברבים ועי"ז ויגפהו ה' דמת במגפה מה נשאר למבייש את חברו בתוך רבים על לא חמס בכפיו על כי הוא טעה ברמיוני דהרע לו ואינו שעשה עבירה אפי' אביורא דעגלי ירבעם דודאי עד מהרה יקוה פעולו דהשי"ת מלך המשפט ישלם לאיש ברעתו וכל בית ישר' נקיים.

הלכה

אסור ליצאת מא"י לח"ל והיכא דנתחזק הרעב בא"י שוה דינר בב' דינרים מותר לצאת אפי"ה מדת חסידות לא יצא. הרמב"ם פרק ה' מהלכות מלכים ה"ט גם להדריך לבניו בדרך ישרה מותר לצאת לח"ל כמ"ש תוהרימ"ע וקרבנות כ' במגי' עיין ארחות החיים שער ח' ויעקב אע"ה דהיה מתנהג בחסידות לא סמך על עצמו לצאת לח"ל אע"ג דנתחזק הרעב אם לא נמלך בשכינה עד שנגלה אליו לאמר לו אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה ויוסף ישית ידו על עיניך צריך כמוך ולא קמוש דפתח הסיתר הוא להדריך ליוסף ובניו בדרך ישרה כי החיוב ללמד לבן בני ג"כ דלא משום זה חרד וכמו שהעיד עליו התורה ויוסף היה במצרים כפי' רש"י שם אלא דבך צריך לקיים גזרת יותן תורה דבכבוד גדול הכא למצרים.

ליל ג'

ה' אלהי ישועתי יום צעקתי בלילה נגדך

משנה נזיר פרק ג'

מי שאמר הריני נזיר מגלח יום שלשים ואחד ואם גלח ליום שלשים יצא הריני נזיר שלשים יום אם גלח ליום שלשים לא יצא. ב מי שנזר שתי נזירות מגלח את הראשונה יום שלשים ואחד ואת השניה יום ששים ואחד ואם גלח את הראשונה יום שלשים מגלח את השניה יום ששים ואם גלח יום ששים חסר אחד יצא וזו עדות העיד ר' פפיס על מי שנזר שתי נזירות שאם גלח את הראשונה יום שלשים מגלח את השניה יום ששים ואם גלח יום ששים חסר אחד יצא שיום שלשים עולה לו מן המנין: ג מי שאמר הריני נזיר נטמא יום שלשים סותר את הכל ר' אליעזר אומר

אינו

ליל ד'

שיר המעלות הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות

משנה עבודה זרה פרק ה'

השוכר את הפועל לעשות עמו ביין נסך שכרו אסור שכרו לעשות עמו מלאכה אחרת אע"פ שא"ל העבר לי חבית של יין נסך ממקום למקום שכרו מותר השוכר את החמור להביא עליה יין נסך שכרה אסור שכרה לישב עליה אע"פ שהניח נכרי לגינו עליה שכרה מותר: ב יין נסך שנפל על גבי ענבים ידיחן והן מותרות ואם היו מבוקעות אסורות נפל על גבי תאנים או על גבי תמרים יש בהם בנותן טעם אסור מעשה בביתוס בן זונן שהביא גרוגרות בספינה ונשתברה חבית של יין נסך ונפל על גביהן ושאל לחכמים והתירום זה הכלל כל שבהנאתו בנותן טעם אסור כל שאין בהנאתו בנותן טעם מותר כגון חומץ שנפל על גבי גריסין. ג נכרי שהיה מעביר עם ישראל כדי יין ממקום למקום אם היה בחזקת המשתמר מותר אם הודיעו שהוא מפליג כדי שישתום ויסתום ויגוב רבן שמעון ב"ג או' כדי שיפתח ויגיף ויגוב. ד המניח יינו בקרון או בספינה והלך לו בקפנדריא נכנס למדינה ורחץ מותר אם הודיעו שהוא מפליג כדי שישתום ויסתום ויגוב רשב"ג או' כדי שיפתח את החבית ויגיף ויגוב המניח נכרי בחנות אע"פ שהוא יוצא ונכנס מותר ואם הודיעו שהוא מפליג כדי שישתום ויסתום ויגוב רבן שמעון בן גמליאל או' כדי שיפתח ויגוף ויגוב. ה היה אוכל עמו על השלחן והניח לגין על השלחן ולגין על הדולבקי והניחו ויצא מה שעל השלחן אסור ומה שעל הדולבקי מותר ואם אמר לו הוי מוזג ושותה אף מה שעל הדולבקי אסור חביות פתוחות אסורות סתומות כדי שיפתח ויגיף ויגוב. ו בלשת כרים שנכנסה לעיר בשעת שלום חביות פתוחות אסורות סתומות מותרות בשעת מלחמה אלו ואלו מותרות לפי שאין פנאי לנסך. ו אומנים ישראלים ששלח להם נכרי חביות של יין נסך בשכרן מותרים לומר לו תן לנו את דמיה ואם משנכנסה לרשותן אסור המוכר יינו לנכרי פסק עד שלא מדד דמיו מותרין מדד עד שלא פסק דמיו אסורין נטל את המשפך ומדד לתוך צלוחיתו של נכרי וחזר ומדד לתוך צלוחיתו של ישר' אם יש בו עכבת יין אסור המערה מכלי אל כלי את שעירה ממנו מותר ואת שעירה לתוכו אסור. ח יין נסך אסור ואוסר בכל שהוא יין ביין ומים במים בכל שהוא יין במים ומים ביין בנותן טעם זה הכלל מין במינו במשהו ושלא במינו בנותן טעם. ט אלו אסורין ואוסרין בכל שהן

דולים הקים (נ"א טמיר) ובזה השבט דיוסף לריקא הקים הר' גוונין וזהר דנלין בתריסר חיון זיוון ונהורין כלהון מניה תליסר היכלין ברזא דשמא קדישא רזא דא"ס אין סוף דלית שיעורא תשע נקודין באורייתא נפקין אתפלגין באתוון .

מוסר השכל

כשאדם בונה או קונה בית ואפי' בשכירות טרם כל צריך לישא עיניו וישים עין שבנחתו שיהיה לו בית מיוחד אחד מן החדרי' מופרש ומובדל בכדי שיהיה שם להתבודד עם קונו וללמוד לימודי ה' כל אחד לפי שיעורו ומה גם אם חננו ה' דיהיה ביתו בית ועד לחכמים דצריך שיהיה לו בית מיוחד במרחב להושיב שם לרבנן דאתו ליה וזה למד מיעקב אע"ה בחיר שבאבות ואת יהודה שלח לפניו להתקין לו בית תלמוד דיעקב בחר לו בתו' תמי' כמו התואר שיש לו יושב אהלים ובמ"ש השל"ה הקדוש ועינינו ראינו לגביר אחד חושב הקורא ולומדים דהי"ל בית מפוארת ונזדמן למכור מאדם אחר בית אחרת נאה הימנה וביותר גדולה לארכה ולרחבה וקפץ עליה לקנותה ואמר בפירוש לו לא אצטריך כי די והותר לי הבית שיש לי עתה אך בשביל הת"ח דלא יהיו עומדים צפופים שא במרחב בעבור ואת אני קונה שפלטין הוא אשריו ואשרי חלקו ירבו כמותו בישראל .

הלכה

מוה"ר כנה"ג ביו"ד סי' ר"ח הביא מהרב רמ"א דמ"ש בחולין דפ"ד ע"ב דדרש רב עוירא דיכלכל דבריו במשפט דיאכל בפחות ממה שיש לו ויכבד לאשתו ובניו יותר ממה שיש לו הוא שלא ילוה מאחרים אפי' לצורך עצמו לאכילתו ושתייתו כ"ש למזונות אנשי ביתו דבמזונות הוא עדיף מאשתו ובניו שצריך להיות בריא וחזק כדי להחיות נפשות אנשי ביתו כדדרשינן שם בחולין ע"פ ללחמך לחם ביתך דלחמך קודם ללחם ביתך אבל במלבושים דמקרו מכבודותי אמר דיכבד לאשתו ובניו יותר ממה שיש לו וע' בס' דו"ח סי' זק"ן ומ"ש הרב נח"ק ע"ד השל"ה הקדוש בפ' ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפי הטף דפי' רש"י לפי הצריך לכל בני ביתם דייק דר"ל שהכרחי ולא יותר רק כדי חייו ולא למלא כרסו וע"ז ויוסף עוד דור ואפשר לחם לפי הטף שיהיה בריות דדרך הטף לבזבז הפת כמ"ש רז"ל ע"כ צריך לומר דזהו דוקא בפת דלחם לבד אנוס יסעד ויצרו לבבם לא במאכלים ומטעמים אחרים מבשר ודגים וגבינה וביוצא דהוגה שארץ דשא כ"א בכיכר לחם לבד והיו לאחרים עם מ"ש הרב רמ"א ומוה"ר כנה"ג .

באשת פוטיפרע והוציאוהו וכאן לא היה יוסף כפוי טובה עמהם וכשמכרו מצרים את אדמתם כתיב רק אדמת הכהנים לא קנה כי חק לכהנים מאת פרעה ואכלו את חוקם אשר נתן להם פרעה על כן לא מכרו את אדמתם להטיב יוסף עמהם על הטובה שעשו לו דאם היה רוצה יוסף דהכל היה בידו לפי שיעור חוקם דהיינו קצבתם היה מגבה ומה שעלה השער היה גובה מהם והיה קונה אדמתם על היתרון או אעיקרא לא היה זה החק ונשדלו את יוסף ויעץ יוסף לפרעה כשגדלו דראוי לעשות לכהניו כך ופרעה הסכים על ידו ואילו פרעה היה כפוי טובה עם יוסף כדכתיב אשר לא ידע את יוסף וגם מש"ר לא היה כפוי טובה עם פרעה שלא לעשות המכות על ידו על כי נתגדל בביתו קנה רשות בעצמו פרעה הורה גבר כפוי טובה עם יוסף ואפשר ומה משה לא היה כפוי טובה עם פרעה דאמר לא ידעתי את ה' ולא יאורי ויוסף עם המצרים עאכ"ו מה יעשה מי שהוא כפוי טובה עם חבירו איש הישראלי זרע אברהם יצחק ויעקב ואוהבו בשר לשלם רעה תחת טובה דלא תמוש רעה מביתו דח"ל.

הלכה

שו"ע ח"מ סי' ט' כי חובה על ישראל לפרנס דייניהם וחכמיהם וגם אם יש נדבות או הקדשות שהם לוקחים מהם. הנה ויותר טוב לגבות מתחילת השנה שיהא מוכן כדי שלא יצטרכו להחניף או להתחנן טובה לשום אדם ועיין עוד ביו"ד למהר"ם בשב"ח ובסי' רמ"ו ובסי' רנ"ח ובסמ"ע סי' רנ"ג כתב בטעם דכתב התורה כי חק לכהנים מאת פרעה כדי שילמדו ישר' לעשות כן לחכמיהם מק"ו דפרעה לכומרים. עאכ"ו כ"ש לעובדי ה' חכמי ישראל וכ"כ בס' שתי ידות בדרך חיים לסלק חרפת מצרים דאם חק לכהנים מאת פרעה ממלכת כהנים בישראל כנדע מהם וכן בס' ארח לדרך למוסר"ם כ"ו מאמר א' עשה זה הק"ו ומה כומרי ע"ז לא מכרו אדמתם ת"ח שמורים הוראות בישראל ומרבים שלום בעולם. עאכ"ו ובס' נל"ח אות ש"פ.

ליל ה'

רגזו ואל תחטאו אמרו בלבבכם על משכבכם ודומו סלה

משנה כריתות פרק א'

שלשים ושש כריתות בתורה הבא על האם ועל אשת האב ועל הכלה הבא על הזכור ועל הבהמה והאשה המביאה את הבהמה עליה.

שהן יין נסך ועבודת אלילים ועורות לבובין ושור הנסקל ועגלה ערופה וצפורי מצורע ושער נזיר ופטר חמור ובשר בחלב ושעיר המשתלח וחולין שנשחטו בעזרה הרי אלו אסורין ואוסרין בכל שהן . יוד יין נסך שנפל לבור כלו אסור בהנאה רבן שמעון ב"ג או' ימכר כלו לנכרים חוץ מדמי יין נסך שבו . יה גת של אבן שזפתה נכרי מנגבה והיא טהורה ושל עץ ר' אומר ינגב וחכ"א יקליף את הזפת ושל חרס אעפ"י שקלף את הזפת הרי זו אסורה . יב הלוקח כלי תשמיש מן הנכרי את שדרכו להטביל יטביל להגעיל יגעיל ללבן באור ילבן באור השפוד והאסכלה מלבנן באור והסכין שפה והיא טהורה .

תלמוד ב"מ פרק ט'

דתני אלמנה בין עניה בין עשירה אין ממשכנין אותה שנא' לא תחבול בגד אלמנה אחד עניה ואחד עשירה דר"ת ר"י או' עניה אין ממשכנין אותה כל עיקר עשירה ממשכנין אותה ואינו מחזיר שמתוך שבא אצלם משיאה שם רע . החובל זוג של ספרין עובר על זה בפ"ע ועל זה בפ"ע חבל על אחד מהן אינו עובר אלא על א' מהן . הממשכן צמד פרות עובר ע"ז בפ"ע וע"ז בפ"ע מושכן א' מהן אינו עובר אלא על א' מהן בלבד .

ז"ח ס' בראשית דס"ד ע"ב

כד ברא קב"ה לשמשא וסיהרא גזר על שמשא דאתחזי למהוי שולטנא דעשו וגזר על סיהרא למיהב למהוי בעלמא דין שולטנא דיעקב ומני עליהון רברבין תקיפין ורברבנא דאתמני על סיהרא על אומיה דיעקב בעא מן קב"ה על מה דאתיהב לאומה דיעקב בעלמא דין אמר קב"ה וכי מה בעינא אומה דיעקב אלא לעלמא דאתי ולשלטאה לכו ע"כ אומיוא אכל בעלמא דין לכי ומעטי את עצמך ואשתעבידי בגלותא למזכי לעלמא דאתי כד אתי זמנא דיעקב להתרעם על זה דאתייהב לעשו שולטנא בעלמא דין אמר הקב"ה הנא ערכאה לשלטאה לכו לעלמא דאתי ע"כ הודות ועלו לאת שכר טוב שעל כך מיעטתי את הירח א"ר ישמעאל מזמין לסיהרא אושפיזין בס"ד יפה רעיתי מנסיבתי מן רועה כלהון יוסף ומום אין בך דלא אשתכח בה גרעונא מן מועדים וזמנין .

מוסר השכל

דהבינו וראו מה בין יוסף הצדיק לפרעה הרשע הרי בשביל שאמ' בפני פרעה חכמיו וחרטומיו ליוסף דין אמת במה שהוא אמת באמת.

עד שיהיו בדנרין נכנס לבית דין ולמד האשה שיש עליה חמש לידות ודאות חמש זיבות ודאות מביאה קרבן אחד כדאיתא בזבחים ואין השאר עליה חובה ועמדו קנים בו ביום ברבעתים.

תלמוד בבלי מעילה די"ג ע"א

קתני ולד המעשרות לא יינק מן המעושרת ולד המוקדשין לא יינק מן המוקדשין הפועלים לא יאכלו מן גרוגרות הקדש וכן פרה לא תאכל מכרשיני הקדש מנא הני מילי אמ"ר אחא בר אמי אתיא העברה העברה מבכור מה בכור מועלין בו אף חלב המעושרת מועלין בו חלב המוקדשין נמי אתיא אתו אתו מבכור. הפועלים וכן פרה מ"ט א"ר אחדבוי בר אמי דאמר קרא לא תחסום שור בדישו שלך ולא דישו של הקדש הדש קטניות של חולין בפרה הקדש מעל והא בתלוש בעינן אמר רבינא ש"מ אבקה מעלי לה.

זוהר חדש ס' בראשית דס"ז ע"א

א"ר יוסי הימא לך מלה דהוה אמר אבא דההוא שמשא ונהירא סגיאה דהוה ביעקב גניז הוא לצדיקייא לעת"ל ולא דא הוא שמשא של רא דמשתמשין בה בנוהי דעשו ואתגזר דישתעבדו בנוהי דיעקב תחותוהי ביה שעתא הוה עציב יעקב אמר מאי דעלמא הא נהירותא דילי אתייהבת לעשו ונחת ב"ק ואמרת ואתה אל תירא עבדי יעקב ונהירותא לך אתגניז ולבתר אמר אורייתא ליה בה שעתא אפיק קב"ה ההוא שמשא דאתי ליה יעקב ולא כ"כ אתרא הה"ד ויזרח לו השמש אותו השמש שהיה גנוז כאשר עבר את פנואל בשעתא שרו של עשו לו משמע ולא לאחר ואע"ג דיעקב אתפסי מיניה למחזייא ונלא דבירכא דעשו מה כתיב והוא צולע על ירכו א"ר אחא בשרא נהיר אבל לביה הוה חשוך על כפקי ירכיה דישתעבדון תחותוהי דעשו.

מוסר השכל

מדבר מ"ש הז"ל ולא יהא המוחל אכזרי היאך נמי לאיש המאושר בדרכו ובעל מידות טובות ועובר על פשע דבכל איש שחטא עמו ועשה לו רעה כדי לפייסו ולשאול ממנו מחילה והנה הוא בא בפחי נפש שמא ירבה כעסו עליו ויכלימנו מדוע ככה עשית ומשתמת אבנג בפחד דבהכנסו לא יראה לו פנים זועפות שלא יסבול צערא דגופא דדי לו בהכנעו לנפשו והשפיל עצמו לבא לביתו עד רגליו לשאול ממנו מחילה ומה לו לצערו על מאי דהוה הוה כיון דעתה אתיא למחול ודווא לבל

מס

עליה הבא על אשה ובתה ועל אשת איש הבא על אחותו ועל אחות אביו
ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו (ועל
אשת אחי אמו) ועל הנדה המגדף והעובד עבודה זרה והנותן מזרעו
למולך ובעל אוב המחלל את השבת וטמא שאכל את הקודש והבא למקדש
טמא האוכל חלב ודם נותר ופגול שוחט והמעלה בחוץ האוכל חמץ
בפסח והאוכל והעושה מלאכה ביום הכפורים המפטם את השמן והמפטם
את הקטורת והסך בשמן המשחה הפסח והמילה במצות עשה: ב על אלו
חיבים על זדונם כרת ועל שגגתם חטאת ועל לא הודע שלהן אשם תלוי
חוץ מן המטמא מקדש וקדשיו מפני שהוא בעולה ויורד דברי ר"מ וחכ"א
אף המגדף שנאמר תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה יצא מגדף שאינו
עושה מעשה: ג יש מביאות קרבן ונאכל ויש מביאות ואינו נאכל ויש
שאינן מביאות אלו מביאות קרבן ונאכל המפלת כמין בהמה חיה ועוף דברי ר"מ
וחכ"א עד שיהא בו מצורת האדם המפלת סנדל או שליא ושפיר מרוקם
והיוצא מחותך וכן שפחה שהפילה מביאה קרבן ונאכל · ד אלו מביאות ואינו
נאכל המפלת ואין ידוע מה הפילה וכן שתי נשים שהפילו אחת ממין פטור
ואחת ממין חיובא א"ר יוסי אימתי בזמן שהלכו זו למזרח וזו למערב אבל
אם היו שתיהן עומדות כאחת מביאות קרבן ונאכל . ה אלו שאינן מביאות
המפלת שפיר מלא מים מלא דם מלא גנונים המפלת כמין דגים וחגבים
שקצים ורמשים המפלת יום ארבעים ויוצא דופן ר' שמעון מחייב ביוצא
דופן . ו המפלת אור לשמונים ואחד בית שמאי פוטרין מן הקרבן ב"ה
מחייבים אמרו ב"ה לב"ש מאי שנא אור לשמונים ואחד מיום שמונים ואחד
אם שוה לו לטומאה לא ישוה לו לקרבן אמרו להם ב"ש לא אם אמרתם
במפלת יום שמונים ואחד שכן יצאה בשעה שהיא ראויה להביא בה קרבן
תאמרו במפלת אור לשמונים ואחד שלא יצאת בשעה שהיא ראויה להביא
בה קרבן אמרו להן ב"ה והרי המפלת יום שמונים ואחד שחל להיות
בשבת תוכיח שלא יצאה בשעה שהיא ראויה להביא בה קרבן וחייבת בקרבן
אמרו להם ב"ש לא אם אמרתם במפלת יום שמונים ואחד שחל להיות בשבת
שאע"פ שאינו ראוי לקרבן יחיד ראוי לקרבן צבור תאמרו במפלת אור
לשמונים ואחד שאין הלילה ראוי לא לקרבן יחיד ולא לקרבן צבור הדמים
אינן מוכיחין שהמפלת בתוך מלאת דמים טמאין ופטורה מן הקרבן . ז
האשה שיש עליה ספק חמש לידות וספק חמש זיבות מביאה קרבן אחד
ואוכלת בזבחים ואין השאר עליה חובה חמש לידות ודאות חמש זיבות
ודאות מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים והשאר עליה חובה מעשה
שעמדו קינים בירושלים בדינרי זהב אמר רשב"ג המעון הזה לא אלין הלילה

דעתיד להעלותן לגג נתנן כגג שילקו או שיפתחם (כ"א שיפתחם ושיגלחם) הרי או מוכשרין נתנן כבית עד שישמור את גגו או עד שיוליכם למקום אחר אינן מוכשרין . ז רלה לעול מסן בד אחד או שני כדין כש"א קולה כטומאה ומחפה בטהרה כה"א אף מחפם בטומאה ר' יוסי או' חופר בקרדומות של מתכת ומוליך לבית הבר בטומאה . ח הסרץ שנמצא ברקים אין טמא אלא מקום מגעו אם היה משקה מהלך הכל טמא נמצא על גבי העלים ישאו הכרדים לומר לא נגענו אם היה נוגע כאוס אפי' בשעורה טמא . ט נמצא על גבי פרודים והוא נוגע בככלה טמא פרודים על גבי פרודים אעפ"י שהוא נוגע בככינה אין טמא אלא מקום מגעו נמצא בין כותל לזיתים טהור נמצא בגג המעטן טהור נמצא במעטן הגג טמא נמצא שרוף על הזיתים וכן מטלת מהוהא טהורה שכל הטומאות כשעת מניאתן .

תלמוד נידה פרק ב'

רב ור' יוחנן תרוייהו אמרין ד' דמים הן אדום הוא שהוא לוקה ונעשה שחור שמואל אמר שחור כא מכולן מכין לחמשה דמים טמאים מן התורה אריב"ל והיא גילתה את מקור דמיה וטהרה ממקור דמיה דם יהיה זובה בבשרה והא ואשה כי יזוב דמה מיבהין הוא שא שבא עלוה בימי ויבתה ונעשה אותה זיבה ומנין שיש דמים טמאין ויש דמים טהורין רחב"י בשם ר"ם כתיב כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם ודם אין כתיב כאן אלא בין דם לדם מכאן שיש דמים טמאים ויש דמים טהורים :

זוהר חדש בתיקונים ד"ר ע"ב

בשית יומין דחול דאינון חולין דטומאה וחולין דטהרה ומיניה אתייהיבו שית סדרי משנה באו"ה טו"ט כו"פ וביה ששת ימים תעבור ועשית כל מלאכתך וליה עבודה שא ללותא דביה צריך כב"י למהוי כעבד המסדר שבחיו לפני רבו וכעבד השואל פרס מרבו ומבקש פרס מרבו וסולך לו אבל בשבת מלכתא דשלטא ביה אילנא דחיי ולא עץ הדעת טו"ר אוקמוה דאין משתמשין באילן שום שימוש וכל המשתמש בתגא חלף ולא עולין ולא סומכין ביה לאשתמשא דלא מקבלין בטיעות דליה תמן קילון ופירוד באילנא דחיי ואילנא דעץ הדעת טו"ר צריך למעבד ביה פירוד בין טוב לרע שה"ד ויבדל שקים וכו' .

מה שפי' בפ' אני שלום וכי אדבר המה למלחמה דבעשותי שלום לא יעוררו לדבר על מאי דהוה דיעורר מדייני' מחדש והדרכה כשנכנסו שבא לשאול מחילה שבעה"ב כובש תחלה לדבר בהסברת פנים ונלמד זה מיוסף הצדיק עם אחיו דכתיב וינשק לכל אחיו ויבך עליהם כמ"ש השל"ה הקדוש דהם חטאו עם יוסף ויוסף בכה וינשק אותם והוא מסיבת נפש לנכנס לשאול מחילה. והם דברים פשוטים וברורים .

הלכה

בכלל כבוד או"א הוא דאם אביו זקן ואינו יכול לעסוק במלאכתו כמו שהיה עושה באילו בכחו ובבוריתו דבניו ישתדלו לעשות אומנותו ומלאכתו עד מקום שידם מגעת דזהו בכלל מ"ש מכניס ומוציא מאכילו ומשקהו ע' יו"ד סי' ר"מ וטוב לו שלא יעזוב אומנות אביו והמלאכה שהיה עושה דרואה בה סי' ברכה כשאוחז מעשה אבותיו :

ליל הששי

ויכוס לאמר זה הדבר אשר תעשון השלישית מכם באי השבת

משנה טהרות פרק ט'

זיתים מאימתי מקבלין טומאה משיזיעו זיעת המעטן אבל לא זיעת הקופה דברי בית שמאי ר"ש או' שיעור זיעה שלשה ימים בה"א משיתחברו שלשה זה לזה ר"ג או' משתגמר מלאכתן וחכ"א כדבריו ב נגמר מלמסוק אבל עתיד ליקח נגמר מליקח אבל עתיד ללוות (נ"א למסוק) הרעו אבל או משתה או הוכה אפילו זבים וזבות מהלכין עליהן טהורין נפלו עליהן משקין טמאין אין טמא אלא מקום מגען והמוחל היוצא מהן טהור . ג נגמרה מלאכתן הרי אלו מוכשרין נפלו עליהן משקין טמאין המוחל היוצא מהן ר"א מטהר וחכמים מטמאין אמר ר"ש לא נחלקו על המוחל היוצא מן הזיתים שהוא טהור ועל מה נחלקו על היוצא מן הבור שר"א מטהר וחכמים מטמאין . ד הגומר את זיתיו ושייר קופה אחת יתננה לעני (נ"א לעיני) הכהן דר"מ ר"י אומר יוליך את המפתח מיד ר"ש אומר מעת לעת . ה המניח זיתים בכותש (נ"א בכובש) שימתינו שיהו נוחין לכתוש הרי אלו מוכשרים שימלחם בז"א מכשירים ב"ה או' אינן מכשירים הפוצע זיתים בידים טמאות טמאן . ו המניח זיתיו בגג לגבבם אפי' הן רום אמה אינן (נ"א הרי אלו) מוכשרין כתנן בבית שולקן

ועקור

כהן העיסה עצמה חייבת בחלה והקמח אם יש בו כשיעור חייבת בחלה ואסורה לזרים דברי רבי יהושע אמרו לו מעשה וקפצה זקן זר אמר להם אף הוא קלקל לעצמו ותיקן לאחרים . ו חמשה רבעים קמח חייבין בחלה הם ואורן וסובן ומורסנן חמשה רבעים חייבין נטל מורסנן מתוכן וחזר לתוכן הרי אלו פטורין . ז שיעור החלה אחד מעשרים וארבעה העושה עיסה לעצמו והעושה למשתה בנו אחד מעשרים וארבעה נחתום שהוא עושה למכור בשוק וכן האשה שהיא עושה למכור בשוק אחד מארבעים ושמנה נטמאת עיסתה שוגגת או אנוסה אחד מארבעים ושמנה נטמאת מזידה אחד מעשרים וארבעה כדי שלא יהא חוטא נשכר . ח ר' אליעזר אומר נטלת מן הטהור על הטמא כיצד עיסה טהורה ועיסה טמאה נוטל כדי חלה מעיסה שלא הורמה חלתה ונותן פחות מכביצה באמצע כדי שיטול מן המוקף וחכמים אוסרין .

תלמוד ברכות פ"ט

א"ר יהושע ב' דברים גזרו ב"ד של מטה והסכים ב"ד של מעלה ואלו הן חרמה של יריחו ומגילת אסתר ושאלת שלום בשם . חרמה של יריחו חטא ישראל ולא יהושע גזר אלא מלמד שהסכים ב"ד של מעלה עמהן מגי"א קיימו וקבלו קיימו למעלה מה שקבלו למטה רב אמר וקיבל כתיב מלמד שהסכימו . ושאלת שלום בשם והנה בועז בא מבית לחם ומנין שהסכימו ב"ד של מעלה עמהן ת"ל וירא אליו מלאך ה' ויאמר אליו ה' עמך גבור החיל ר"א בשם ריב"ל אף המעשרות שנא' הביאו את כל המעשר לבית האוצר ובחנוני נא בזאת והריקותי לכם ברכה עד בלי די ריב"ם בשם ריו"ח דבר שאי אפשר לו לו' די הוא ברכם רב ור"ח ורחב"ע בשם רב עד שיבלו שפתותיכם מלומר דיינו ברכות .

ז"ח בתיקונים דכ"א ע"ב

קם ההוא סבא מאינון סבין ואמר המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים מאי המלאך אי הוה אמר מלאך הוה נשמע על חנוך מטטרון אבל ה' בתוספת איהי שכינתא דאיהי בירכה ברכת ה' היא תעשיר יברך את הנערים כלהו נערים דאתקריאו על שם נער אתברכן על ההוא נער ויקרא בהם שמי דא שכינתא עלאה ושם אבותי אלין אבהן ועוד יברך את הנערים צדיק ותרי נביאי קשוט וידגו לרוב חכמה ותרי חכמות שלמה

מוסר השכל

אוי להם לאותן שאין לובשין בערב שבת קודם ערבית הלבושות שמלות לכבוד שבת עד יום שבת בבקר שלובשים בגדי שבת ודומין לעכו"ם דהלילה הולך אחר היום ובכלי דעת גלגרים דשבת מתחיל מהיום ה' הטוב יכפר בעדם. ס' ברית עולם סי' ז"ן ובחסד לאלפים סי' רס"ב האריך במוסר ודעת ליושב על השלחן בליל שבת בבגדי חול ויש להוסיף בזה דאם ידו משגת דיעשה לליל שבת לבוש בפני עצמו וליום באחר שינוי כמו בענין המטעמים לפי הסברות שיש בזוה"ק וכמו שעושה הבדל בין חול המועד לימים טובים.

הלכה

מחט שאינה נקובה שנתעקמה אסור לפשטה וכן הבתי עינים שנפתחו הרבה אסור להדקם ולענין תחיבת המחט הנו' לא יעבירנה כ"א ב' פעמים בלבד ועד הג' לא בא דהו"ל כמו תופר וכמו קשר ש"ק וגם אסור לאחוז בסוף חוט התפירה כדי שיאסף הבגד היטב וכמו כן לא יתרפא התפירה כדי שיתפשט קצת יותר עיין כה"ח סי' ל'.

ס' ויחי

ליל א'

זרח בחשך אור לישרים חנון ורחום וצדיק

משנה חלה פרק ב'

פירות חוצה לארץ שנכנסו לארץ חייבים בחלה יצאו מכאן לשם ר' אליעזר מחייב ור' עקיבא פוטר. ב עפר חוצה לארץ שבא בספינה לארץ חייב במעשרות ובשביעית אמר ר' יהודה אימתי בזמן שהספינה גוששת עיסה שנילושה במי פירות חייבת בחלה ונאכלת בידים מסואבות. ג האשה יושבת וקוצה חלתה ערומה מפני שהיא יכולה לכסות עצמה אבל לא האיש מי שאינו יכול לעשות עיסתו בטהרה יעשנה קבין ואל יעשנה בטומאה ורבי עקיבא אומר יעשנה בטומאה ואל יעשנה קבין שכשם שהוא קורא לטהורה כך הוא קורא לטמאה לזו קורא חלה בשם ולזו קורא חלה בשם אבל קבים אין להם חלק בשם: ד העושה עיסתו קבים ונגעו זה בזה פטורים מן החלה עד שישוכו רבי אליעזר אומר אף הרודה ונותן לסל הסל מצרפן לחלה. ה המפריש חלתו קמח אינה חלה וגזל ביד כהן

ליל ב'

נפשי אויתיך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושבי תבל

משנה יומא פרק ד'

טרף בקלפי והעלה שני גורלות אחד כתוב עליו לה' ואחד כתוב עליו לעזאזל הסגן בימינו וראש בית אב משמאלו אם של שם עלה בימינו הסגן אומר לו אישי כהן גדול הגבה ימינך ואם של שם עלה בשמאלו ראש בית אב אומר לו אישי כהן גדול הגבה שמאלך נתנן על שני השעירים ואו' לה' חטאת ר' ישמעאל או' לא היה צריך לומר חטאת אלא לה' והן עונין אחריו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ב קשר לשון של זהורית בראש שעיר המשתלח והעמידו כנגד בית שלוחו ולנשחט כנגד בית שחיטתו בא לו אצל פרו שניה וסומך שתי ידיו עליו ומתודה וכך היה אומר אנא השם עויתי פשעתי חטאתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך אנא השם כפר נא לעונות ולפשעים ולחטאים שעויתי ושפשעתי ושחטאתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך ככתוב בתורת משה עבדך כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו והן עונין אחריו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ג שחטו וקבל במזרק את דמו ונותנו למי שממרס בו על הרובד הרביעי שבהיכל כדי שלא יקרוש נטל את המחתה ועלה לראש המזבח ופנה גחלים אילך ואילך וחותה מן המעוכלות הפנימיות וירד והניחה על הרובד הרביעי שבעזרה. ד בכל יום היה חותה בשל כסף ומערה בתוך של זהב וכאן היה מכניס בכל יום חותה בשל ד' קבין ומערה בתוך של ג' קבין והיום חותה בשל ג' קבין וכאן היה מכניס ר' יוסי או' בכל יום חותה בשל סאה ומערה בתוך של שלשה קבין והיום חותה בשל שלשה קבין וכאן היה מכניס בכל יום היתה ירה קבה והיום ארוכה בכל יום היה זהבה ירוק והיום אדום ד"ר מנחם בכל יום מקריב פרס בשחרית ופרס בין הערבים והיום מוסיף מלא חפניו בכל יום היתה דקה והיום דקה מן הדקה: ה בכל יום כהנים עולים במזרחו של כבש ויורדים במערבו והיום כ"ג עולה באמצע ויורד באמצע (נ"א והיום עולים באמצע ויורדים באמצע) ר' יהודה או' לעולם כהן גדול עולה באמצע ויורד באמצע בכל יום כ"ג מקדש ידיו ורגליו מן הכיור והיום מן הקיתון של זהב רבי יהודה או' לעולם כהן גדול מקדש ידיו ורגליו מן הקיתון של זהב. ו בכל יום היו שם ארבע מערכות והיום חמש דברי ר"מ רבי יוסי או' בכל יום שלש והיום ארבע ר' יהודה או' בכל יום שתים והיום שלש.

שלמה דתתרבו ותסגי בקרב הארץ כגון דאתמר בהון והיה זרעך כעפר הארץ ולא תתפסק ברכתא מינה כמבועא דאתמר בה וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו ·

מוסר השכל

יעקב אמר לבנו יוסף ועשית עמדי חסד ואמת על שם חסד שעושים עם המתים שאינו מצפה לתשלום גמול וזה יקיים האדם ויעמוד בין המתים ובין החיים כי בכל אשר חברו לשאול ממנו שיעשה לו חסד לא ישים לו למוקש על השתכל שחסד ממנו להכביד עליו לשאול ממנו דברים אחרים שיעשה לו להטריחו עד שיקוץ בו ויאמר בלבו הלואי לא הייתי שואל ממנו שיעשה עמדי חסד כי נלכדתי עמו ולא מן השם הוא וזה שאל שחסד אשר רצוי בעיני ה' כי חפץ חסד הוא דאם יעשה הטובה עם חבירו בין בגופו בין בממונו באופן שיהיה דאחר דהטיב חסדו עמו יעשה עצמו כאלו לא ידעו וכמו שהזהירו רז"ל על המלוה דלא יעבור על פניו של הלוה כשיודע שאין לו לשלם דמצערו ועובר על סרך לא יונו את רעהו ככה יעשה עם זה שקבל טובה דלא ישאל ממנו דבר אפי' בדבור דאינו יוצא מתחת יד אחר כ"א ממנו אפ"ה כיון דגמול חסד ממנו הוא דמצפה לתשלום גמול והרבה פתחים למקום ואפשר לעשותו ע"י אחרים וזה נקרא חסד של אמת דמקיים אחרי ה' אלקיו והלכת בדרכיו מה הוא רחום וחנון דהוא חסד של אמת דאינו מצפה לתשלום גמול אף אתה כן ועיין של"ה ·

הלכה

ש"ע יו"ד סי' של"ה מצוה לבקר חולים הקרובי' והחברים נכנסים מיד והרחוקים אחר ג' ימים ואם קפץ עליו החולי זה וזה נכנסים מיד אפי' הגדול ילך לבקר הקטן ואפי' כמה פעמים ביום ואפי' בן גילו וכל המוסיף הרי זה משובח ובלבד שלא יטריח לו המבקר את החולה לא ישב ע"ג מטה ולא ע"ג כסא ספסל אלא מתעטף ויושב לפניו שהשכינה למעלה מראשותיו. הגה ודוקא כשהחולה יושב על הארץ דהיושב גבוה ממנו אבל כששוכב על המטה מותר לישב על כסא וספסל וכה"ג וס"ד הבאה"ט דלפי זוה"ק גבי אדם כשר לא ישב לרגליו דשם מה"מ אבל לצדיק גמור דה' יסעדנו מראשו ועד רגליו אין קפידא.

הוא דברים כל מעניני העולם וישים עין השגחתו על בניו יום ולילה לא ישכוח מלעשות היסח הדעת מהם להדריכם בדרך ישרה בתורה ובמצות וירא"ש ודרך ארץ מילדותם וקטנותם חנוך לנער ע"פ דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנו ובזה יהיה מובטח דבא לו בב' עולמות .

הלכה

פסק השו"ע יו"ד סי' שנ"ב מעצימין עיניו של מת וכתב הבאה"ט שם הרי טעמי מהזוה"ק למה סותמין עיני המת א' כל כל עוד שיש לו ראות בזה העולם אינו יכול לראות עוה"ב . ב' דכיון דהסתכל אדם בשכינה שרואה בשעת מיתה אינו ראוי שיסתכל האדם בו וצריך ע"י בניו מדכתי' ויוסף ישית ידו על עיניך שהבן הממלא מקום אביו ויורש את מקומו מכום שיעצם עיניו של אביו הוא ולא אחר ויתן העפר יע"ש .

ליל ג'

ולא אמר איה שום עושי נותן זמירות בלילה

משנה נזיר פ"ד

מי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני ואני כלם נזירים הותר הראשון הותרו כלן הותר האחרון האחרון מותר וכלן אסורין אמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר פי כפיו ושערי כשערו הרי זה נזיר הריני נזיר ושמעה אשתו ואמרה ואני מיפר את שלה ושלו קיים הריני נזירה ושמע בעלה ואמר ואני אינו יכול להפר . ב הריני נזיר ואת ואמרה אמן מיפר את שלה ושלו קיים הריני נזירה ואתה ואמר אמן אינו יכול להפר . ג האשה שנדרה בנזיר והיתה שותה ביין ומטמאה למתים הרי זו סופגת את הארבעים הפר לה בעלה והיא לא ידעה שהפר לה בעלה והיתה שותה ביין ומטמאה למתים אינה סופגת את הארבעים ר' יהודה או' אם אינה סופגת את הארבעים תספוג מכת מרדות . ד האשה שנדרה בנזיר והפרישה את בהמתה ואחר כך הפר לה בעלה אם שלו היתה בהמתה תצא ותרעה בעדר ואם שלה היתה בהמתה החטאת תמות והעולה תקרב עולה והשלמים יקרבו שלמים ונאכלין ליום אחד ואינן טעונין לחם היו לה מעות סתומים יפלו לנדבה מעות מפורשים דמי חטאת ילכו לים המלח לא נהנים ולא מועלים בהן דמי עולה יביאו עולה ומועלין בהן דמי שלמים יביאו שלמים ונאכלים ליום אחד ואינן טעונין לחם . ה נזרק עליה אחד מן הדמים

אינו

גמ' יומא פרק ב'

תנן ד' פייסות היו שם אמר ר' יוחנן כדי לעשות פומבי לדבר א"ר והלא כהן המדשן את מזבח הפנימי יכול הוא לדשן את המנורה אלא לעשות פומבי לדבר תמן תנינן הניח הכוז על מעלה שניה ויצא ונטל את הכוז ממעלה שניה ויצא אריו"ח למה היה נכנס לקטרת ב' פעמים אלא לעשות פומבי לדבר ולמה אזל קרב באחד עשר אלא כדי לעשות פומבי רבנן דקסרי אמרי מפני מה פר קרבין בעשרים וד' כדי לעשות פומבי לדבר על שם בבית אלהים נהלך ברגש.

זוהר חדש בשה"ש דכ"ט ע"א

חדרה רביעאה דיוקנא דיעקב סבא ברזא יס'ו דנטיל ירותא מאו"א ותיהו אתרבי בגוויהו ואזלא לקמייהו אורח דלביעו כגוונא דסדורא דאמון אורמיה דדכורא לשוואה תדיר נוקביה לקמיה לאשגחא בה ולאסתכלא מיניה חדרה וקנאה ולא יהיב עינוי באחרא יו'ד דכר ה' נוקבא לקמיה דכורא בגין לאסתכלא בה תדיר ברזא אזיל אמיה לחפייא לה מעינא בגין יקרא דוליה ויקרא דאבוי וסימניך בן פורת יוסף בן פורת עלי עין דכתיב ואחר ניגש יוסף ורחל יוסף לגבי אמיה יעקב נטיל נוקבים ושוי ליה לקמיה לאשגחא בה ולא באחרא הה"ד עיני ה"א בה בה דלא תסתלק מעינא רגעא חדא ידא איהו סדורא דאמון קדישין למהוי סדורא דא עילאה ותתאה.

מוסר השכל

כתב השל"ה הקדוש ויתחזק ישראל וישב על המטה חיזוקו וישיבו האיתן היה עבור המטה שהיתה מטתו שלמה ואשרי מי שזוכה לזה ועל זה יתפלל כל חסיד עולם ועד שלא ימצא פיסול בזרעו וזרע זרעו עד עולם כי אין לו לאדם בעולמו אלא כשמניח בנים הגונים וזהו ענין כשבירך יעקב את בני יוסף כתיב ויברך את יוסף כי ברכת הבנים ומעלתן היא ברכת יוסף וז"ש ומולדתך אשר הולדת אחריהם אם יהיו כמו אלו הגונים לך יהיו למי כל חמדת הלא לך כי אשרי לאב המניח בנים הגונים וזרע כשר ע"כ ובס' עקרת החיים סדורה התפלה שצריך שיתפלל בפרטות על בנים שיהיו יראים את ה' ועושים רצונו ית' ועי"ז א"כ הוא בחיים נלחים ובמנוחת שלום השקט ובטח בבן עדנו והאיש החפץ חיים ומנוחה נכונה בעוה"ז ובעוה"ב ושלא ילקוהו בנקיים בשבילו ובשביל זרעו הוא

דקב"ה כדחזי בההיא שעתא נפלוס ליה ליעקב אבינו כארבע גדפין פורשא לד' סטרי עלמא וסלקי ליה לקמיה קדישא עלאה ומברך ליה כו' ברכאן פתח ואמר זכאה איהו אבא דזרע דא אוליד בארעא זכאין אינון בנין דקא מעטרין לאבוהון הכי בההיא שעתא כל אינון חילי דשמיא פתחי ואמרי בשכמל"ו ויעקב מתעטר בקליטר נהרי דאתפרסמותא דביה וקאים תדיר בקרתא מקפא שור על בנוי קמיה ולא שבק דינא תקיפא לשלטאה עלייהו וכל בני עלמא לא יכלין לשלטאה להון הה"ד אל תירא עבדי יעקב ·

מוסר השכל

אמרו רז"ל דבחורבן בית א' דנתגלה עונם נתגלה קיצם . ובחורבן בית ב' דלא נתגלה עונם לא נתגלה קיצם דפי"ל שנאת הלב דבר שאינו נראה דנראין כאוהבים ובקרבם שנאה טמונה ולמפרע נכנסים בד' כיתות שאינן מקבלות פ"ש דהוו כת חנפים כיון דלא מלבם מדברין ומורין אהבה זה לזה וכמ"ש שבכיא ירמיה בפיו שלום את רעהו ידבר ובקרבו ישים ארבו וע"ז אמר דוד הצילני מטיט ואל אטבעה אנצלה משונאי וממעמקי מים דפירשו דיש מקומות בדרך דנראה ע"ג האדמה שדרך בה ושידרוס רגלו היטב תחתיו ונעשה שבתוך טיט בלול במים ותתבלע שם ויפול ויטנף גופו ובגדיו על כי לא ידע מה שתחתיו אך במקום שרואה בעיניו מים עמוקים ודאי יזהר שלא יפול שמה כי הוא בירור דעיניו תאוותה לשמור את עצמו באשר לא כן במקום שאינו רואה מה יש תחתיו צריך שיתפלל אל ה' שיצילהו וזה המשל עשה דוד לנגד שנראים כאוהבים והם שונאים הצילני אתה ה"א דהאדם יראה לעינים וה' יראה ללב דהצילני מטיט דנפי חנפי ואל אטבעה כי אני רואה מקום לטביעה מזה הצילני אכן מצד עצמי אנצלה משונאי דנראין שונאים בגלוי דומיא וממעמקי מים דאני רואה בעיני ומציל את עצמי דאל תשטפני שבולת מים ואל תבלעני מצולה וזה פי' הרב חומ"א ומוה"ר השל"ה ס. בכה"כ ה' לי בעוזרי העוזרים אותי בגלוי נראין כאוהבין אך מנמחם לסחור איתי מי יודע כ"א השי"ת דבוחן לבות וכליות שהיה צריך ואני מצד עצמי אראה בשונאי שמפורסמים לעיני להנצל מהם לבל נלכד בפחיותם וזה יפורש בפ' אשר בפ' האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים שדרשו רז"ל דבקש לגלות את הקץ ונסתם ממנו וזה כעניני מ"ש להם דנירקם בפיו רוה"ק אם יהיה האופן דאתם האספו דיחד אוספו באחדות בשלום בפה ובלב ועון החרבן והגלות לא יהיה מסיבת עון שנאת חנם של' מסיבת עונות אחרות כמו

אינו יכול לספר רע"ק או' אפי' נשתטח עליה אחת מכל הבהמות אינו יכול לספר כמה דברים אמורים בקנלחת הטהרה אבל בקנלחת הטומאה יפר שהוא יכול לומר אי אפשי באשה מגולת ר' אומר אף בקנלחת הטהרה יפר שהיא יכול לומר אי אפשי באשה מגלחת: ו האיש מדיר את בנו בנזיר ואין אשה מדרת את בנה בנזיר כיצד גלח או שגלחוהו קרוביו מיחה או שמיחו קרוביו היה לו בהמה מופרשת החטאת תמות והעולה תקרב עולה והשלמים יקרבו שלמים ונאכלין ליום אחד ואינן טעונין לחם היו לו מעות סתומין יפלו לנדבה מעות מפורשין דמי חטאת ילכו לים המלח לא נהנין ולא מועלים דמי עולה יביאו עולה ומועלין בהן דמי שלמים יביאו שלמים ונאכלים ליום א' ואינן טעונין לחם: ז האיש מגלח על נזירות אביו ואין האשה מגלחת על נזירות אביה כיצד מי שהיה אביו נזיר והפריש מעות סתומים על נזירותו ומת ואמר הריני נזיר על מנת שאגלח על מעות אבא א"ר יוסי הרי אלו יפלו לנדבה שאין זה מגלח על נזירות אביו ואיזהו שמגלח על נזירות אביו מי שהיה הוא ואביו נזירים והפריש אביו מעות סתומים לנזירותו ומת זה הוא שמגלח על נזירות אביו.

תלמוד קדושין פ"ק

האשה נקנית בג' דרכים כיני מתני' או בכסף או בשטר או בביאה וקני ר' חייא בן לא שוף דבר שלשתן שא אפי' א' מהן בכסף מנין כי יקח איש מגיד שנקנית בכסף בביאה מנין ובעלה מגיד שנקנית בביאה הייתי אומר בזו ועי"ז בכסף בלא ביאה וביאה בלא כסף מנין א"ר אבהו כתיב כי ימצא איש שוכב עם אשה בעולת בעל סגע עלמך אפי' לא קנייה שא בביאה אמרה תורת סכא אחריו בחנך לא סוף דבר דבהדרכם שא אפי' שלא כדרכה׃

זוהר חדש רות דף ע"ה ע"א

א"ר יצחק לזמא מאינון מילין דמעלייתא בק"ש שמע ישראל ק"א ס"א פתח ואמר האי קרא תיכח בשעתא דאמרי בנין דיעקב נאכוהון או משם לישרא אבל השתא כ"ע אמרי שמע ישראל למאן ישראל אמרי שא בה תנינא יעקב אבינו לא מת וסקב"ה מקים ליה גו כורסא יקריה למהוי תדיר סהדא על בנוי דקא מיחדי שמים דקב"ה בדחוי בכל יומא תרין זמני ובכ' אינון מיחדי שמיה אמרי שמע ישראל הוא סהיד עלן דמיחדי שמיה דקב"ה

יהיו בעיניך כרשעים וכשנפטרו' מלפניך יהיו בעיניך כזכאין כשקבלו עליהם את הדין. ט שמעון בן שטח או' הוי מרבה לחקור את העדים והוי זהיר בדבריך שמא מתוכם ילמדו לשקר: יוד שמעיה ואבטליון קבלו מהם שמעיה אומר אהוב את המלאכה ושנא את הרבנות ואל תתודע לרשות. יא אבטליון אומר חכמי' הזהרו בדבריכם שמא תחובו חובת גלות ותגלו למקום מים הרעים וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימותו ונמצא ש"ש מתחלל. יב הלל ושמאי קבלו מהם הלל או' הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. יג הוא היה או' נגד שמא אבד שמיה ודלא מוסיף יסיף ודלא יליף קטלא חייב ודישתמש בתגא חלף. יד הוא היה או' אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני ואם לא עכשיו אימתי טו שמאי או' עשה תורתך קבע אמור מעט ועשה הרבה והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות. טז רבן גמליאל או' עשה לך רב והסתלק מן הספק ואל תרבה לעשר אומדות. יז שמעון בנו אומר כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה ולא המדרש הוא העיקר אלא המעשה וכל המרבה דברים מביא חטא. יח ר"ש ב"ג אומר על שלשה דברים העולם עומד על הדין ועל האמת ועל השלום שנאמר אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם:

תלמוד ב"מ פ"ו

ב' גינות וכו' מה יעשו אפרים בשם ר"ל אמר יתלוקו דבי רבי ינאי אמרו עד יו"ד טפחים ריו"ח בשם ר' ינאי אמר וכ"כ שלא יתכנס כותל שבין ב' מחיצות ונפרץ רב ושמואל ח"א מחצה לזה ומחצה לזה וח"א כולו לזה ככולו לזה מה שפקת מבגוסון מנה מניחם מ"ר מחצה לזה ומחצה לזה מחציו ואילך לזה ומחציו ואילך לזה ומ"ר כולו לזה וכולו לזה שמולא זכה:

ז"ח במדרש רות רע"ס ע"ב

פתח ר' ואמר כדוגמא דאית י"ב שבטים לתתא דאינון בני יעקב כך איתא יעקב עילאה בשמיא וי"ב שבטין עילאין וכדוגמא דאיתוי שמים דקב"ה ישראל לתתא כך מיחדי מלאכי קדישין לעילא כלהו כגוונא דלעילא פתח ר' ואמר כה אמר ה' אשר פדה את אברהם וכי יעקב פדה את אברהם הא יעקב עדיין לא אתברי בצלותא של ח"ח בשעתא דהוו נפלי לאברהם באור כשדים שקב"ה הכניס לשמלות דינים שובו לאברהם מקדם יקרא דילי דאיסו דמותאי אמרו לקב"ה הא יפוק מיניה

שבים בבית א' או ואומרים לכם קץ הגאולה מתי יהיה אך אם אין בכם אסיפה ואחדות בכל לבבכם אזי לא אוכל להגיד לכם מתי קץ הפלאות בזה שענין טמון. כך יהיה הקץ טמון ואם כזאת ממני עתה הוא הי' דהם פורים ישראל בלבבם בזמן הקרבן.

הלכה

ש"ע הי' רש"ה חכם ואלוף וגאון מכניסין אותו לבית המדרש ומניחין המטה במקום שהיה דורש וסופדין אותו שם וכשמוציאים המטה סופדין אותו עד בית הקברות וביום הז' עולין לבית הקברות ומבקרין אותו וכן ביום ל' ובכלות י"ב חדש מבקרין ומספידין אותו.

ליל ד'

ונתפלל אל אלקינו ונעמיד משמר עליהם יומם ולילה מפניהם

משנה אבות פרק א'

משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה הם אמרו שלשה דברים הוו מתונים בדין והעמידו תלמידים הרבה ועשו סייג לתורה. ב שמעון הצדיק היה משירי כנסת הגדולה הוא היה אומר על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים. ג אנטיגנוס איש סוכו קבל משמעון הצדיק הוא היה אומר אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס אלא הוו כעבדים המשמשין את הרב על מנת שלא לקבל פרס ויהי מורא שמים עליכם. ד יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסי בן יוחנן איש ירושלם קבלו מהם יוסי בן יועזר אומר יהי ביתך בית ועד לחכמים והוי מתאבק בעפר רגליהם והוי שותה בצמא את דבריהם. ה יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר יהי ביתך פתוח לרוחה ויהיו עניים בני ביתך ואל תרבה שיחה עם האשה באשתו אמרו ק"ו באשת חבירו מכאן אמרו חכמים כל זמן שאדם מרבה שיחה עם האשה גורם רעה לעצמו ובוטל מד"ת וסופו יורש גיהנם. ו יהושע בן פרחיה ונתאי הארבלי קבלו מהם יהושע בן פרחיה אומר עשה לך רב וקנה לך חבר והוי דן את כל האדם לכף זכות. ז נתאי הארבלי אומר הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע ואל תתיאש מן הפורענות. ח יהודה בן טבאי ושמעון בן שטח קבלו מהם יהודה בן טבאי אומר אל תעש עצמך כעורכי הדיינין וכשיהיו בעלי דינים עומדים לפניך

יהיו

ליל ה'

הללוהו שמש וירח הללוהו כל כוכבי אור

משנה כריתות פרק ב'

ארבעה מחוסרי כפורים (נ"א כפרה) וארבעה מביאין על הזדון כשגגה אלו הן מחוסרי כפורים הזב והזבה והיולדת והמצורע ר' אליעזר בן יעקב אומר גר מחוסר כפרה עד שיזרק עליו הדם ונזיר לייינו ולתגלחתו ולטומאתו. ב אלו מביאין על הזדון כשגגה הבא על השפחה ונזיר שנטמא ועל שבועת העדות ועל שבועת הפקדון. ג חמשה מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה וחמשה מביאים קרבן עולה ויורד אלו מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה הבא על השפחה ביאות הרבה ונזיר שנטמא טמאות הרבה והמקנא לאשתו על ידי אנשים הרבה ומצורע שנתנגע נגעים הרבה הביא צפוריו ונתנגע לא עלו לו עד שיביא את חטאתו רבי יהודה אומר עד שיביא את אשמו. ד האשה שילדה ולדות הרבה הפילה בתוך שמונים נקבה וחזרה והפילה בתוך שמונים נקבה והמפלת תאומים ר' יהודה אומר מביאה על הראשון ואינה מביאה על השני מביאה על השלישי ואינה מביאה על הרביעי אלו מביאין קרבן עולה ויורד על שמיעת הקול ועל בטוי שפתים ועל טומאת מקדש וקדשיו והיולדת והמצורע ומה בין השפחה לבין כל העריות שלא שוה להן לא בעונש ולא בקרבן שכל העריות בחטאת והשפחה באשם (כל העריות בנקבה ושפחה בזכר) כל העריות אחד האיש ואחד האשה שוין במכות ובקרבן ובשפחה לא השוה את איש לאשה במכות ולא את האשה לאיש בקרבן כל העריות עשה כהן את המערה כגומר וחייב על כל ביאה וביאה זה חומר החמיר בשפחה שעשה בה את המזיד כשוגג. ה איזו היא שפחה כל שחציה שפחה וחציה בת חורין שנאמר והפדה לא נפדתה דברי רבי עקיבא רבי ישמעאל אומר זו היא שפחה ודאית ר' אלעזר בן עזריה אומר כל העריות מפורשות ומה שיור אין לנו אלא שחציה שפחה וחציה בת חורין. ו כל העריות אחד גדול ואחד קטן הקטן פטור אחד ער ואחד ישן הישן פטור אחד שוגג ואחד מזיד השוגג בחטאת והמזיד בהכרת.

ה"ב מעילה דו"ד ע"א

אתמר ע"ז שנשתברה משום ר' יוחנן אמר אסורה ור"ל אמר מותרת ר' יוחנן אמר אסורה דלא בטלה נכרי ור"ל אמר מיתבר מיתבר

אמר

בנים וישמעאל אמר קב"ה הא יפוק מיניה יצחק אמר לקב"ה הא יפוק מיניה עשו אמר קב"ה הא יפוק מיניה יעקב אמרו הא ודאי בזכות יעקב ישתזיב ועי"ד אמר אשר פדה את אברהם דבזכותיה אשתזיב אברהם אמרו בשעה דכפיתו לחמ"ע דנפלו לון בגו אתון נורא יקידתא חנניה אמר ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם מישאל אמר ואתה אל תירא עבדי יעקב וא"ת ישר' כי אתך אני נאם ה' אמר עזריה שמע ישר' אמר הקב"ה זה יאמר לה' אני שאמר ה' לי לא אירא זה חנניה וזה יקרא בשם יעקב זה מישאל שנא' ואתה א"ת עבדי יעקב ובשם ישר' יכנה זה עזריה שאמר שמע ישר' ולא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו .

מוסר השכל

כל המתקשה על המת יותר מדי על מת אחר הוא בוכה וחכמים נתנו גבול ג' לבכי וז' להספד ול' לתספורת דהם ר"ת גז"ל לכוין דהמיתה היא והשיב את הגזילה קומץ עפר גזול יש לו כדין שהיכהו לו כי עפר הוא ואל עפר ישוב ומצרים בכו ליעקב והספידוהו יותר מדי מה שלא עשו למשה ולאהרן דלא היה בעבור כי הצדיק אשר אוהב את ה' מאהבה ועושה רצונו ית' כי נחסר מהעולם דהיה זריז ונשכר לעבודת המלך מלכי של עולם אלא היה בעבור כי פסק הרעב ועלו מים נילוס בזכותו והבכיה על המת בעבור מה שנוגע לו כי עשה לו חסרון להשלים פרנסתו לא יאהב ה' זה והדמעות שיורד אינן בכלל דשופכן ומניחן בבית גנזיו כי לעצמו הוא דורש כי נחסר לו ההנאה שהי"ל ממנו וכאשר שצריך בזה בנועם מוסרו הרב ועירות דבש וז"ל פיק חזי ועירב לך .

הלכה

ש"ע סי' שס"ג אין מוליכין מת מעיר שיש בה קברות לעיר אחרת אא"כ מח"ל לארץ הגה או שמוליכין אותו למקום קבורת אבותיו ואם צוה להוליכו ממקום למקום שומעין לו וכתב הבאה"ט ממעבר יבק דלארץ ישר' מלבד דהעפר מכפר וכפר אדמתו עמו יש עוד דעפר א"י מכלה הבשר של הגוף בזמן קרוב ימים יע"ש וביעקב אע"ה שאלו משום ותבואו ותטמאו את ארצי וקוי' כמה קו' כמ"ש בעלי הפרשי"ם וקרא מכיוהו דיעקב אבינו לא מת מה זרעו בחיים אף הוא בחיים .

הלכה

מותר ומצוה לשנות מפני דרכי שלום וכדי לומר כדי שיקבלו ממנו יתלה באדם גדול כמ"ש הרוצה ליחנק יתלה באילן גדול כדאיתא בפסחים דף קי"ב ע"א וביו"ד סי' רמ"ב ועיין בערוך ד"ה חנק וכן בשבת דקנ"ו ע"א דא"ל אתא איצטגנינא ממעיבא משמיה דר' יוסי דאסיר ופירש רש"י כי היכי דליקבלו מיניה וכותה כתב הרב משפטי שמואל סי' ק"ך דשינוי הדבר בשם לא אמרו על גד הסברה יע"ש ומקורה תלמדנו כאמור בפרשתינו ויצוו אל יוסף לאמר אביך צוה לפני מותו לאמר ובפירש"י שם שינו דוגמא לזה.

ליל הששי

וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשרונים סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו

משנה טהרות פרק יו"ד

הנועל בית הבד מפני הבדדין והיו לשם כלים טמאין מדרס ר"מ או' בית הבד טמא ר' יהודה או' בית הבד טהור ר' שמעון או' אם טהורין להן בית הבד טמא ואם טמאין להן בית הבד טהור א"ר יוסי וכי מפני מה טמאות שאין עם הארץ בקיאין בהסט. ב הבדדין שהיו נכנסין ויוצאין ומשקין טמאין בתוך בית הבד אם יש בין משקין לזיתים כדי שינגבו את רגליהם בארץ הרי אלו טהורין הבדדין והכורכין שמנחת עימתה לפניהם בזמנין לומר לא נגענו וכן התינוקות שביניהן יוצאים חוץ לפתח בית הבד ופניהם לאחורי הגדר והן טהורין עד כמה ירחקו ויהיו טהורין עד כדי שיהא רואן. ג הבדדין והבוצרין כיון שהכניסן לרשות המערה דיו ד"ר מאיר ר' יוסי או' צריך לעמוד עליהן עד שיטבולו ר' שמעון או' אם טהורין להן צריך לעמוד עליהם עד שיטבולו אם טמאין להן אינו צריך לעמוד עליהם עד שיטבולו. ד הנותן מן הסלים ומן המשפך של אדמה בש"א נותן בידים טהורות ואם נתן בידים טמאות טמאן ב"ה אומרים נותן בידים טמאות ומפריש תרומתו בטהרה מן הצביע ומן המשפך של עלים הכל שוים שיהא נותן בידים טהורות ואם נתן בידים טמאות טמאן. ה המוכל מן הסלים ומן המשפך של אדמה אף עפ"י שמבוקעות ומנוקבות לגת הרי הגת טהורה מן הצביע ומן המשפך של עלים ונפל ממנו גרגר יחידי אם יש לו אותם טהור אם אין לו אותם

אמר היא גופא לא מגלה לדידי מגלה לי אחוכיה ר"ל לריו"ח הקן שבראש האילן של הקדש אין נהנין ואין מועלין שבאשרה יתיז בקנה מאי לאו דאסור מגופה וקתני יתיז בקנה לא דאתי עלים מעלמא אי הכי אמאי של הקדש אין נהנין ואין מועלין אלא בגידולין הבאים לאחר מכאן וקסבר אין מועלין בגידולין הכי נמי מסתברא דאי ס"ד דאתי מעלמא אמאי יתיז בקנה ליסקליה מסקל א"ר אבהו אריו"ח לעולם דאתי מעלמא ומאי יתיז אפרוחים א"ל ר' יעקב לר' ירמיה אפרוחים כאן וכאן מותרין בצים כאן וכאן אסורין א"ר אשי אם אפרוחין צריכין לאמן כבצים דמו .

זוהר חדש במדרש איכה דקמ"ח ע"ב

תו פתח ויצו אל יוסף לאמר אנא שא נא פשע אחיך וחטאתם וכו' ויבך יוסף בדברם אליו חובה ליה עבדו והוא מכפר כלא ומכפר על חוביהו כיון דאיהו מחיל מאן אית ליה לתבעא על חוביהו הוו והתעוותי אנשי חיל עיוות הדין הני היא לאינון אנשי החיל ווי לן מאן ינחם לן במאי היא עיוות דינא בגין דהא אומנא אתחרבת ועייקת ואזלת לה ובגין דא עיוות דינא אשתכח ואשתכחת לקודשא הוא דשלטנא עלנא ולא הוה מאן דימחי בידיה ויתגנון עלנא טענתא ועביד הוא נחש רעותיה בהו וע"ד כתיב ובפשעכם שולחה אמכם דלא תהא זמינא בדינכון .

מוסר השכל

בכל דבר הוא דבמדה שאדם מודד בה מודדין אותו וזהו ברור ומנוסה ברא לגבי אבא דכמו שמתנהג הבן עם אביו במורא ובכבוד וכמו עבד נרצע לעבודתו ולעשות רצונו ככה יעשו לו בניו כמו שעשה הוא לאביו ובפרט בצוואות שצוה אב לבני דהם קיים הבן צוואת אביו בכל אשר צוה אותו ולא יעבור עליו אפי' כמלא נימא גם הוא כשיצוה לבניו לא יעברו על צוואותיו כלל והרי לפניך דכמו שצוה יעקב ליוסף ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם היה הדבר קל ליוסף וטוב כשיצוה יוסף על עצמותיו כמה יגע משרע"ה עד שמצא אותו ע"י שהשביעה כי הרה בם אשר ולא יצאו ממצרים עד שבא המגיזות ויקח משה את עצמות יוסף עמו ונעשה לו נס הכמבואר כזה כדי שיקח אותו משה ועל מה זכה יוסף לכל זה אם לא שקיים צוואתו של אביו יעקב ובמותו ושלם לו .

הלכה

והודיעם בזאת שנ' וזאת אשר דבר להם אביהם ודוד היה יודע שזה מפיק רצון מה' אשר בזאת אני בוטח ושכינה וזאת אשיב אל לבי וכן משה בעבור וזאת העמדתיך וכן ליהודה וזאת ליהודה ויאמר .

מוסר השכל

רוב המון העם נכשלים בחילול שבת בכמה אופנים מאבות מלאכות ותולדותיהן מחוסר ידיעה כי לכל שעה בשגגה דלא ידעו ולא הבינו במחשבה יתקלקלו מהו פטור אבל אסור מהו איסור גמור דעיקרו בסקילה ומה הוא דשרי לן ועבידי מוקצה וטלטול והוצאה מרשות לרשות דרבו כמו רבו סעיפיו ומי שהוא יר"ש ובר שכל להבין ולהשכיל בש"ע הלכות שבת לא יעבור מלקרות בו על הסדר בכל יעבור בכל שבת ושבת ב' או ג' סי' כדי שיהא בקי בהם שלא לעבור את פי ה' וטפי מעלי מללמוד אגדות ודרשות ומי שלא ידע לקרות ילך למדרשים וישמע מפי חכם הקורא מוסר ותוכחה רמיא על חכמי המדרשים ללמוד בכל שבת מדינין בסדרן מעט מוסר השייך לשבת בדברים שיודע דהוא ורגיל ועלול האדם להכשל בהן דיפרש קדושים בשומעם יכנסו הדברים באזניו ועושה רושם גדול ונקרא מזכה לחייבייא דשכרו גדול עד מאד להסיר מכשול מדרך עמי ועיין בפ"ם סוף סי' כ"ט ,

הלכה

אסור להשכיר או להשאיל לגוי כלים שעושין בהן מלאכה כמו קרדום ומחרישה וכדומה וכ"ש שאסור להשאיל ולהשכיר בהמתו לגוי אם יודע שעושה בה מלאכה בשבת ואף אם יעשה תנאי עם הגוי אינו נאמן שלא יעשה מלאכה וגם אם הישראלי שכר בהמה מגוי מצווה על שביתתה דשכירות קנייא לחומרא כמ"ש בס' חסד לאלפים סי' רמ"ו ואם היה בדרך שאז מן הדין מותר אם אינו בקחוס יפרש דשרותא לא ידע דשאול שאל ותושב דהוא שכירות ,

סדר שמות

ליל א'

בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידך כי אינך יודע איזה יכשר הזה או זה ואם שניהם כאחד טובים .

טמא אפילו מתנו עכבים ודרכן במקום שמפנה כבלה מכון טהור יתר מכבלה טמא שכיון שיוצא טפה הראשונה נטמאת בכבלה . ו מי שהיה עומד ומדבר על שפת הבור ונתזו צנורא מפיו ספק הגיעה לבור ספק לא הגיעה ספקו טהור . ז הזולף את הבור ונמצא שרץ בראשונה כלן טמאות באחרונה היא טמאה וכלן טהורות אימתי בזמן שהוא זולף בכל אחת ואחת אבל אם היה זולף במחץ ונמצא שרץ באחד מהן היא טמאה בלבד אימתי בזמן שהוא בודק ולא מכסה או מכסה ולא בודק היה בודק ומכסה ונמצא שרץ בחבית הכל טמא בבור הכל טמא במחץ הכל טמא : ח בין הענולים לוגים רשות הרבים כרם שלפני הבוצרים רשות היחיד ושלאחר הבוצרים רשות הרבים אימתי בזמן שהרבים נכנסים בזו ויוצאים בזו כלי בית הבד ושל בית ישבקל בזמן שהן של עץ מנגבן והן טהורים בזמן שהן של גמי מישנן כל שנים עשר חדש או חולטן בחמים ר' יוסי אומר אם נכנס לשבולת הנהר דיו :

תלמוד נדה פרק ג'

ר"ח אזל לדרומא שאלון ליה ר"ח וב"ק כולו אדם ופניו בהמה מהו אתא ושאל לרבי א"ל לא וכתוב לשם אינו ולד ב' עיניו טיחות מהו אתא ושאל לר' א"ל לא וכתוב לשם אינו ולד א"ר יוסי בי רב רבי כדעתיה דרבי דאמר עד שיהיו כל הפנים דומין לאדם מתומסמסות מהו ר' יוסא אמר אתפלגון ר' יוחנן ור"ל ריוח"א אינו ולד ר"ל אמר ולד הוא א"ר זעירא לא דריו"ח אמר אינו ולד כל דכן שלא אינו צריך להושיב את אמו ימי טוהר אבל צריך להושיב את אמו ימי נדה . ריו"ח אמר בשם רבי ינאי ויורכתו אטומה אינו ולד ריו"ח בשם ר' יוסי בר' יהושע טיבורו אטום אינו ולד ר' יוחנן בשם ר"ז נקובתו אטומה אינו ולד ר"ז בשם גידול גולגולתו אטומה אינו ולד .

זוהר חדש בתקונים דף ז ע"ב

בזאת יבא אהרן אל הקדש דכשהשכינה נקראת זאת עם ישראל שהוא קדש ישראל לה' שנא' בה ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם מה הם אומרים אנא הלך דודי בכמה תחנונים ותפלו' וציצית ותפלין בשבתות וי"ט שעליו נאמר בני ובין בנ"י את"ל אות של ברית מילה אות של שבת אות של יו"ט אות של תפלין ועליו נאמר על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת שלוה והנביא אמר אל יתהלל חכם בחכמתו כי בזאת יעקב אבינו בעבור שהיה יודע שזאת היא היתה עיקר להפיק רצון אבינו שבשמים ניתן לבניו והודיעם

שליש ר"א אמר אפי' למצוה אחת ר"ח כשם רבנן דאמרן מהו שליש לרמוס היך עבודה לקח הדס מנוס אחת ורואה אחרת נאה הימנה מעריכין עליו עד שליש.

זוהר חדש בתקונים דקס"ד ע"ב

בירחא תשיעאה דנולד מהול והאות ינוקא איהו עשיראה מסטרא דמלכות איהו טפה עשיראה ובג"ד זכה לט' דרגין שין. קמו מארי מתני' ואמרו רעיא מהימנא טול אבנא דילך לגבך דאנת הוא דאתמר עלך ותרא אותו כי טוב הוא ואוקמוה מ"ט מאי כי טוב דאתיליד מהול ואנת הוא כליל בתשעה ירחין שין ומסטרא דעבודה דילך מלכו' קדישא אתמר בה ויהי בישורון מלך והאי אבנא טפה קדישא כלילא מעשרה אנת הוא זרע דאתמשכת מינה וכך תלייא פורקנא ועלך עתיד לאתגלאה בגיינא ועלך אקים טול לך לגבך.

מוסר השכל

הקורא בפרשה זאת יבין וישכיל כי רע ומר ומגונה מאד כשאירע איזה דבר קשה מגד הצרה ממשה מלך ושרים ואנגריא ותקון הדרכים וכיוצא באופן שישים כאוס מזוהרי העיר שהם בכלי דעת ותבונה נהרים קולם בצעקות וחירופים על דייני העירה ומנהיגי הכולל ופוערים פיהם על השופטים ועל השוטרים כשו בעלמא נעשה ואעפ"י שרואים שהרבנים והממונים עייפים ויגעים ומשימים עצמן בעובי הקורה כדי להושיע כל שלא כח מידם כאשר הם רוצים יכיעו ידברו עתק בחרפה ובוז באומרם דהכל בידם את אחיכם רוצים ולא מן ה' הוא על לא חמס בכפיהם אחר כל עמל וטורח אשר הם משתדלים להוציא לאור משפטם כי המה יבישו ויראו דכזאת וכזאת עשו למשה ולאהרן ירא ה' עליכם וישפוט אשר הבאשתם את ריחנו בעיני פרעה וכו' ועד היכן הגיע הריבה שיכלת מזה דמרוב הכאולה שעשו למשה נבהל הרבה ודבר מה שלא היה ראוי לדבר לפי כבודו ומאז באתי אל פרעה דמשה רבע"ה דדיבר עם ה' בשנה ושוב אח"כ ורהירבנו שלם ידע נאמנה כמו כאוב איש גם זו דנם זו לטובה שיהיה נוסף קודם השעבוד להשלים המנין וכל מאן דעבדין משמיה לטב באמונה שלמה היך התירה גדולה שעשו דתן ואבירם גרם לו וקיבל עונש גדול על זה ואחריך אחרי זאת באים בדורות הללו להתרעם על שופטים ומנהיגים בעון ראויה לו יקיר מוסר כיוצר השקיעה דהכל מאתו ית' ומאת ה' היתה דיתבונן בשר כדי שיחזרו בתשובה ויעקירו של ה' דהקב"ה מתאוה לתפלתן

משנה חלה פרק ג'

אוכלין עראי מן העיסה עד שתגלגל בחטים ותטמטם בשעורים גלגלה בחטים וטמטמה בשעורים. האוכל ממנה חייב מיתה כיון שהיא נותנת את המים מגבהת חלתה ובלבד שלא יהא (נ"א שיהא) שם חמשת רבעי קמח. ב נדמעה עיסתה עד שלא גלגלה פטורה שהמדומע פטור ומשגלגלה חייבת נולד לה ספק טומאה עד שלא גלגלה תעשה בטומאה ומשגלגלה תעשה בטהרה: ג הקדישה עיסתה עד שלא גלגלה ופדאתה חייבת משגלגלה ופדאתה חייבת הקדישתה' עד שלא גלגלה וגלגלה הגזבר ואח"כ פדאתה פטורה שבשעת חובתה היתה פטורה. ד כיוצא בו המקדיש פירותיו עד שלא באו לעונת המעשרות ופדאן חייבין ומשבאו לעונת המעשרות ופדאן חייבין הקדישן עד שלא נגמרו וגמרן הגזבר ואח"כ פדאן פטורין שבשעת חובתן היו פטורין. ה עכו"ם שנתן לישראל לעשות לו עיסה פטורה מן החלה נתנה לו מתנה עד שלא גלגל חייב ומשגלגל פטור העושה עיסה עם העכו"ם אם אין בשל ישראל כשיעור חלה פטורה מן החלה. ו גר שנתגייר והיתה לו עיסה נעשית עד שלא נתגייר פטור ומשנתגייר חייב ואם ספק חייב ואין חייבין עליה חומש רבי עקיבא אומר הכל הולך אחר הקרמת בתנור. ז העושה עיסה מן החטים ומן האורז אם יש בה טעם דגן חייבת בחלה ויוצא בה אדם ידי חובתו בפסח ואם אין בה טעם דגן אינה חייבת בחלה ואין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח. ח הנוטל שאור מעיסה שלא הורמה חלתה ונותן לתוך עיסה שהורמה חלתה אם יש לו פרנסה ממקום אחר מוציא לפי חשבון ואם לאו מוציא חלה אחת על הכל. ט כיוצא בו זיתי מסיק שנתערבו עם זיתי נקוף ענבי בציר עם ענבי עוללות אם יש לו פרנסה ממקום אחר מוציא לפי חשבון ואם לאו מוציא תרומה ותרומת מעשר לכל והשאר מעשר ומעשר שני לפי חשבון: י הנוטל שאור מעיסת חטים ונותן לתוך עיסת אורז אם יש בה טעם דגן חייבת בחלה ואם לאו פטורה אם כן למה אמרו הטבל אוסר כל שהוא מין במינו ושלא במינו בנותן טעם.

תלמוד פאה פ"ק

וג"ח הדא דקומא בגופו אבל בממונו יש לו שיעור ואקייא כי הא דמר רשב"ל כר"י כ"ח נמנו באושא שיהא מפריש חומש מנכסיו למצות ר"ג כ"ח בעי קומי ר' מנא מה חומש בכל שנה ושנה לחמש שנים הוא מפסיד את כולו א"ל בתחלה לקרן מכאן ואילך לשכר ר"ח אמר למצות עד שליש מהוא לכל המצות עד או למצוה אחת סברין מימר לכל המצות עד שליש

לבא בין הקדש ובין קדש הקדשים. החיצונה היתה פרופה מן הדרום והפנימית מן הצפון מהלך ביניהן עד שמגיע לצפון הגיע לצפון הופך פניו לדרום מהלך לשמאלו עם הפרוכת עד שהוא מגיע לארון הגיע לארון נוטל את המחתה בין שני הבדים וצבר את הקטורת על גבי גחלים ונתמלא כל הבית כולו עשן יצא ובא לו בדרך בית כניסתו ומתפלל תפלה קצרה בבית החיצון ולא היה מאריך בתפלתו שלא להבעית את ישראל. ב משניטל הארון אבן היתה שם מימות נביאים ראשונים ושתיה היתה נקראת גבוהה מן הארץ שלש אצבעות ועליה היה נותן. ג נטל את הדם ממי שהיה ממרס בו נכנס למקום שנכנס ועמד במקום שעמד והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה ולא היה מתכוין להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף וכך היה מונה אחת אחת ואחת אחת ושתים אחת ושלש אחת וארבע אחת וחמש אחת ושש אחת ושבע יצא והניחו על כן הזהב שהיה בהיכל. ד הביאו לו את השעיר שחטו וקבל במזרק את דמו נכנס למקום שנכנס ועמד במקום שעמד והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה ולא היה מתכוין להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף וכך היה מונה אחת אחת ואחת אחת ושתים וכו' יצא והניחו על כן השני שהיה בהיכל ר"י או' לא היה שם אלא כן אחד בלבד נטל דם הפר והניח דם השעיר והזה ממנו על הפרוכת שכנגד הארון מבחוץ אחת למעלה ושבע למטה ולא היה מתכוין להזות וכו' וכך היה מונה וכו' נטל דם השעיר והניח דם הפר והזה ממנו על הפרוכת שכנגד הארון מבחוץ אחת למעלה וז' למטה וכו' עירה דם הפר לתוך דם השעיר ונתן את המלא בריקן. ה ויצא אל המזבח אשר לפני ה' זה מזבח הזהב התחיל מחטא ויורד מהיכן הוא מתחיל מקרן מזרחית צפונית צפונית מערבית מערבית דרומית דרומית מזרחית מקום שהוא מתחיל בחטאת על מזבח החיצון משם היה גומר על מזבח הפנימי ר"א או' במקומו היה עומד ומחטא ועל כולן היה נותן מלמטה למעלה חוץ מזו שהיתה לפניו שעליה היה נותן מלמעלה למטה. ו הזה על טהרו של מזבח שבע פעמים ושירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון ושל מזבח החיצון היה שופך על יסוד דרומי אלו ואלו מתערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון ונמכרין לגננין לזבל ומועלין בהן. ז כל מעשה יוה"כ האמור על הסדר אם הקדים מעשה לחבירו לא עשה כלום הקדים דם השעיר לדם הפר יחזור ויזה מדם השעיר לאחר דם הפר ואם עד שלא גמר את המתנות שבפנים נשפך הדם יביא דם אחר ויחזור ויזה בתחלה שבפנים וכן בהיכל וכן במזבח הזהב שכולן כפרה בפני עצמן ר"א ור"ש אומרים ממקום שפסק משם הוא מתחיל:

תלמוד יומא

לאפלאן של ישראל ולא על הדיונים והמכסינים אלוונקיסס כדאמרו משא ואסרן בענין המן דסכל נוור מאתו יא' ;

הלכה

ש"ע יו"ד סי' סנ"ד · נולד כשהוא מהול צריך להטיף ממנו דם ברית ומיהו בנחת וצריכא מלתא למבדקא יפה יפה בידים ובמראית עינים ולא כפרולא דלא לעייק ליה ורואין ובודקין היאך מלין אותו וממתינים לו הרבה ואין חוששין ליום ח' שלא יביאוהו לידי סכנה ע"כ . וזה פירש בני **אברהם** סי"ו בכונת פרקי ר"א פמ"ח ראו אבותיו של משה דקוארו כמלאך השלום מלו אותו לח' ובס' חלקם בחיים הובא בדרוש ב' למולה מה שפי' הרב אסס"מ ס"ו במא' זה וגם בס' עמודיה ז' עמוד ד' אות ך' פי' דרך אחרת יע"ש ולפי האמור הנה וזה כונת המא' לפי דרשם וקרא אותו כי טוב פוא מלמד שנולד מהול הרי אם נולד מהול כתב הש"ג שם דממתינן לו הרבה היינו אפי' שהוא בריא מפני שקשה לו שטיפת דם מבריקא ערלה ומאחר שקידם איך מלו אותו לח' דבוא הקטיפא קדם לזה מלתא קדים אמרא דיען ראו אבותיו של משה דקוארו כמלאך השלום וליא דין כ"כ דאיא ביה חשש סכנה לכן מלו אותו לח' ולא המתינו לו הרבה כדי לו' ואין חוששים ליום ח' כיון דקוארו כמלאך השלום שבי כח ועשו כדין למולו לח' כדכתיב ברכו ה' מלאכיו גבורי כח ושם כתב הרב ש"ג דכוה"ז לא ראינו תנוק שנולד מהול מכל וכל שא אני מהול ראש העטרה מגולה והשקף מכוסה ואותו העור אנו חותכין אותו טבעת עגול ומבכרין כדרך שאר תינוקות דלא גרע מלולין המעכבין את המילה כדלקמן סי' קר"ד ע"כ ובעירנו אזמיר יע"א נמצאו כמה וכמה שנולדו מהולים עכ"ד ישל"א :

ליל ב'

יוליאס ממשך ולצמות ומוקיותיאס יכתק
משנה יומא פרק ה'

הוציאו לו את הכף ואת המחתה וחפן מלא חפניו ונתן לתוך הכף הגדול לפי גודלו והקטן לפי קטנו וכך היתה מדתה נטל את המחתה בימינו ואת הכף בשמאלו היה מהלך בהיכל עד שמגיע לבין שתי הפרוכות שמבדילות בין הקדש ובין קדש הקדשים וביניהן אמה ר' יוסי אומר לא היתה שם אלא פרוכת אחת בלבד שנאמר והבדילה הפרוכת לכם

דושיו יורדים מנכסיהם והרואים אותם יקחו מוסר מהם כי עונשו כגיהנם לא תשורנו עין או אם בא זה המוסר בגלגול עכבר כמעשה בימי ר' האר"י זיע"א מי רואהו ומי ידעהו ועל"ל ג"כ לכל ד' דחשובים כמת דהיינו דמדבר לה"ר בפני ישראל כ"ש בפני עכו"ם ואת קורא המצורע שדרשו המוציא שם רע. ואמת דהקדים פה לעין בדין הוא דיעור עיניו שלא יהיה לו בנים דמעותד דע"י המסירות יהיה גורם לחבירו סכנת מות או בפועל או מחמת הצער כי יחלה וימות ומנע אותו מלהוליד בנים וזה יהיה משפטו דלא יהיה לו בנים ואף אם היו לו מקודם ימותו בחיו וכל כך החמירו במוסר מטעם כי זה החטא אינו דומה לשאר חטאות דצריך קום עשה לעשותו של חטאת פיהו דבר שפתיהו יעבירו בנקל בשב ואל תעשה ולכך אומ' ביד היוצר דהוא עון חמור מכל החטאות הרחמן ישמרנו מחטוא בלשונינו ולא בשום חטא דלא נכשל לעו"ע אמן.

הלכה

הכל כשרים למול אפי' עבד אשה וקטן וערל שמתו אחיו מחמת מילה ואם יש ישראל גדול שיודע למול הוא קודם לכלם. הגה וי"א דאשה לא תמול וכן נוהגין להדר אחר איש ש"ע סי' רס"ד ובסי' רס"ג פסק אשה שמלה בנה ראשון ומת מחמת שהכשיל כחו ומלה גם הב' ומת מחמת מילה הרי הוחזקה שבניה מתים מחמת מילה לא שנא מבעל אחד או משנים ולא תמולו הג' אלא ממתין לו עד שיגדל ויתחזק כחו והוא הדין באיש דמל בנו א' וב' ויש חולקין דלא שייך באיש אלא באשה ונראה דספק נפשות להקל והוא הדין אם אשה מלה בנה ומת מחמת מילה וגם אחותה מלה בנה ומת מחמת מילה שאר האחיות לא ימולו בניהן אלא ימתינו עד שיגדלו ויתחזק כחם.

ליל ג'

העם ההולכים בחשך ראו אור גדול יושבי בארץ צלמות אור נגה עליהם.

משנה נזיר פרק ה'

בש"א הקדש טעות הקדש וב"ה אינו הקדש כיצד אמר שור שחור שיצא מביתי ראשון הרי הוא הקדש ויצא לבן בש"א הקדש וב"ה אינו הקדש. דינר זהב שיעלה בידי ראשון הרי הוא הקדש ועלה של כסף בש"א הקדש וב"ה אינו הקדש חבית של יין שתעלה בידי ראשונה

הרי

תלמוד יומא פרק ג'

יו"ד פעמים היה כ"ג מזכיר את השם ביוה"כ שלשה בוידוי כפר וג' בשעיר וא' בגורלות הקרובים היו נופלים פניהם והרחוקים היו אומרים בשכמל"ו שו ושו לא היו זזין משם עד שהוא מתעלם מהם זה שמי לעולם לעלם כתיב בראשונה היה אומרו בקול גבוה משרבו הפרוצים היה אומרו בקול נמוך א"ר טרפון עומד הייתי בין אחי הכהנים והטיתי אזני כלפי כ"ג ושמעתיו מבליעו בנעימת הכהנים בראשונה היה נמסר לכל אדם משרבו הפרוצים לא היה נמסר אלא לכשרים ;

זוהר חדש בתקונים דק"ו ע"ב

וימררו את חייהם בעבודה קשה בדרא בתראה דאת עתיד לאתגלאה ביניהו כמה דאוקמוה 'מה 'שהיה 'הוא שיהיה כמה נסיונות אית לאתכפיא ישראל דכתיב שם שם לו חק ומשפט . ושם נסהו לנסא לאורייתא אתמורת לון נסיון לאינון דמשתדלין בה ויהוין בעקי סני כגוונא דמגרים ואתמר בה כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו ודא אורייתא דכתיב וכל הבת תחיון אורייתא דבע"פ דקרוייהו אינון פה ולשון וכהון תמא אנת ככר פה דבכר לשון ונחכימיה ברמיזא ולית מיחה דמאריה דנהורא דאורייתא אלא עניותא דבפורקנא בקריאת אורייתא יהא לישראל בגוונא דימא דאתמר בה רעיא מהימנא והשם בסוף על שפת היאור בסו"ף פ"ו יומין דרגא דפורקנא אתמר בך והשם בסוף על שפת היאור דאיהו נהורא דאורייתא עמורא דאתגליאת שפה שכינתא בהסות ומנא אינון טיפין דהוו נפקין מן הסלע דאינון פסקי הלכות אתמר בהון נשאו נהרות ה'.

מוסר השכל

יסתכל האדם כמה רעה יגיע למגלה לאוה"ע מעניני אומה וישראל וכ"ש אם עושה מסירות לגוי בעד ישראל דהוא כאו מכמר ואפי' בזה"ז דאין לנו סנהדרין לדון ד"ן דבטלה ד' מיתות ב"ד הנה למי שהוא מוסר ומלשין מגוס לסמיתו ולהשתדל לתלותו בכל הבא מזידנו כמ"ש בש"ע ח"מ סי' שפ"ח וראה נא כי הקב"ה אמר למשה לך שוב מנרומם כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך שדרשו דבכלל ד' חשובים כמת הוא עניות דירדו מנכסיהם והוא מר ממות דכשמת נח נפשיה ושם ינוחו אך הן בעודנו חי אחר שהיה עשיר שיהיה עני קימים אשר הוא חי הם חיי צער לגוף ולנפש ועוד כמ"ש דוד ע"ה תהרגם פן ישכחו עמי הניעמו בחילך והורידמו

דוקיו

נדה הרי אינה ראויה למרור ואת אומר כותב אף הכא כרת ואח"כ חלה משלים דו יכול למימר אילו היה נבאי לא אכשאת אר"ח אפי' על קדמתא אקייא היא חלה ואח"כ כרת משלים דו יכיל מימר ליה אילו הוית נבאי אנשימתך כפריע .

זוהר חדש בתיקונים דעק"ב ע"ב

כמה מארי תריסין הוו מתכנשין לגבי כמה כב"כ וכב"מ ופסקין עליה כמה פסקות בקלין ותמורין דילה ויפן כה וכה וירא כי אין איש לית בהו חד דקטיל לחויא וכרוזין נפקין מאן דנצח קרבא וקטיל לחויא יהא הלכה דילה וכמה הלכות פסוקות אינון דאתמר בכל חד הלכה כת' ואינון בתולות אחריה רעותיה דברתא דמלכא אבל ברתא דמלכא עלה אתמר רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה והיא ארוסה למשה הלכה למשה מסיני ועד לאו איהי נשואה ליה עד דיקטל לחויא ויעול לארעא קדישא דבגין דא לא עאל לארעא קדישא עד דיזכה לה דמתרין לוחין אתברו פרח מיניה ובגלותא רביעאה יזכה לה ובגינה יזכה לאעלא לארעא קדישא קום אנת רעיא מהימנא דבגינך אתמר ויפן כה וכה ויך את המצרי דבשמא דאימא עלאה דאיהי נ' תרעין מחית ליה דאתרמיזו בכה וכה אתוון דמיחדין בהון לקב"ה תרין זמנין בכל יומא שמע ישראל ה"א ה"א דאית בשית תבין כ"ה אתוון ותרין זמנין אינון נ' בהון נ' מכי לפרעה וכל עבדיו נ' מכות :

מוסר השכל

דתן ואבירם חזינן בהו דהוו בעלי קטטה ומריבה ובכל דבר היו יוצאים לחרחר ריב מה היה לעשות כולי האי הא תינח מי שנתמנה למנהיג ודבר פרנס או ממונה דלפי דעתו רואה דלא טוב עשו בעמיו ואותה להם לקום כגבורי חיל דעליהם מוטל ואם לביה אנסיה או הטעוהו שלא כמו שהוא חושב הרי ירד ברשות אך איש זה שאין לו שום שייכות להטפל בצורכי אחרים מה לו להכנס במקום שאינו שלו ואינו מוטל עליו בטעות כדעתו כי עושה מצוה כי הוא קנאי להציל עשוק מיד עושקו ולא יהיה חמס בעיר כי הוא אוהב את המשרים וישר הולך ולא יוכל לסבול מראות ברע אשר על הארץ ואין אדם רואה נגעי עצמו דדרכיו מקולקלי' דקורין אותו בל' לעז פ'ודול פ'יסקטג'י ונעשה שנאוי בעיני הבריות ואין לו מנוחה כל ימיו ואפי' אם מגמתו כדי להרויח דבר שררה או ממון טוב פת חרבה ושלוה בה מבית מלא זבחי ריב והדרכים מחלוקת א' דומה ק' פרנסות והוא חסר דעת שנכנס בדבר שאינו ברשותו ברוך שיודע דשו

הרי היא הקדש ועלתה של שמן כש"א הקדש וכה"א אינו הקדש . ב מי שנדר בנזיר (כ"א שכור) ונשאל לחכם ואסרו מונה משעה שנדר נשאל לחכם והתירו היתה לו בהמה מופרשת תצא ותרעה בעדר אמרו ב"ה לב"ש אי אתם מודים בזו שהוא הקדש טעות שתצא ותרעה בעדר אמרו להן ב"ש אי אתם מודים במי שטעה וקרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שהוא מקודש אמרו להם ב"ה לא השבט קדשו ומה אלו טעה והניח את השבט על שמיני ועל שנים עשר שמא עשה כלום אלא כתוב שקדש את העשירי הוא קדש את התשיעי ואת האחד עשר . ד מי שנדר בנזיר והלך להביא את בהמתו ומצאה שנגנבה אם עד שלא נגנבה בהמתו נזר הרי זה נזיר ואם משנגנבה בהמתו נזר אינו נזיר וזו טעות טעה נחום המדי כשעלו נזירין מן הגולה ומצאו ביהמ"ק חרב אמר להם נחום המדי אלו הייתם יודעים שביהמ"ק עתיד ליחרב הייתם נוזרים אמרו לו לא והתירן נחום המדי וכשבא הדבר אצל חכמים אמרו כל שנזר עד שלא חרב בית המקדש נזיר ומשחרב בית המקדש אינו נזיר . ה היו מהלכין בדרך ואחד בא כנגדן אמר אחד מהן הריני נזיר שזה פלוני ואחד אמר הריני נזיר שאין זה פלוני הריני נזיר שאחד מכם נזיר שאין אחד מכם נזיר ששניכם נזירים שכלכם נזירים כש"א כלם נזירים וכה"א אינו נזיר אלא מי שלא נתקיימו דבריו ורבי טרפון אומר אין אחד מהם נזיר . ו הרתיע לאחוריו אינו נזיר ר' שמעון אומר יאמר אם היה כדברי הריני נזיר חובה ואם לאו הריני נזיר נדבה . ז ראה את הכוי ואמר הריני נזיר שזה חיה הריני נזיר שאין זה חיה הריני נזיר שזה בהמה הריני נזיר שאין זה בהמה הריני נזיר שזה חיה ובהמה הריני נזיר שאין זה לא חיה ולא בהמה הריני נזיר שאחד מכם נזיר שאין אחד מכם נזיר ששניכם נזירים שכלכם נזירים הרי כלם נזירים .

תלמוד קדושין פרק א'

מנין אפילו חלה ת"ל ובשביעית יצא לחפשי חנם יכול אפי' ברח ת"ל שש שנים יעבוד מה ראית לרבות את זה ולהוציא את זה אחר שריבה הכתוב מיעט מרבה אני את זה שהוא ברשותו ומוציא אני את זה שאינו ברשותו ר"כ כ"מ א"ר הושעיא בעא חלה ואח"כ ברח משלים ברח ואח"כ חלה חר"ח ב"א בשמעיה מן הדא המורדת על בעלה פוחתין לה אגרת מרד על כתובתה ותני ר"ח נדה חולה ואריסה ושומרת יבם כותבין אגרת על כתובתה מה אנן קיימין אי בשמורדת עליו והיא נדה שקודם שמרדתה לא כן אנן קיימין בשמרדה עליו עד שלא באת נדה ובאת

נדה

מחכים ובמקום שאין אנשים השתדל להיות איש. ו אף הוא ראה גולגולת
אחת שצפה על פני המים אמר לה על דאטפת אטפוך וסוף מטיפיך
יטופון: ז הוא היה או' מרבה בשר מרבה רמה מרבה נכסים מרבה
דאגה מרבה נשים מרבה כשפים מרבה שפחות מרבה זמה מרבה עבדים
מרבה גזל מרבה תורה מרבה חיים מרבה ישיבה מרבה חכמה מרבה
עצה מרבה תבונה מרבה צדקה מרבה שלום קנה שם טוב קנה לעצמו
קנה לו דברי תורה קנה לו חיי העולם הבא. ח רבן יוחנן בן זכאי קבל
מהלל ומשמאי הוא היה אומר אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה
לעצמך כי לכך נוצרת חמשה תלמידים היו לרבן יוחנן בן זכאי ואלו הן ר'
אליעזר בן הורקנוס ורבי יהושע בן חנניה ורבי יוסי הכהן ורבי שמעון
בן נתנאל ורבי אלעזר בן ערך הוא היה מונה שבחן ר' אליעזר בן הורקנוס
בור סיד שאינו מאבד טפה רבי יהושע בן חנניה אשרי יולדתו רבי יוסי
הכהן חסיד ר' שמעון בן נתנאל ירא חטא ור' אלעזר בן ערך כמעין המתגבר
הוא היה או' אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים ואליעזר בן הורקנוס בכף
שניה מכריע הוא את כולם אבא שאול או' משמו אם יהיו כל חכמי ישראל בכף
מאזנים ור' אליעזר בן הורקנוס אף עמהם ורבי אלעזר בן ערך בכף
שניה מכריע הוא את כלם. ט אמר להם צאו וראו איזוהי דרך ישרה שידבק
בה האדם ר' אליעזר אומר עין טובה ר' יהושע אומר חבר טוב ר' יוסי
אומר שכן טוב ר' שמעון אומר הרואה את הנולד ר' אלעזר אומר לב טוב
אמר להם רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם שבכלל דבריו
דבריכם אמר להם צאו וראו איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם רבי
אליעזר אומר עין רעה ר' יהושע אומר חבר רע ר' יוסי אומר שכן רע
ר' שמעון אומר הלוה ואינו משלם אחד הלוה מן האדם כלוה מן המקום שנ'
לוה רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן ר' אלעזר אומר לב רע אמר להם
רואה אני את דברי רבי אלעזר בן ערך מדבריכם שבכלל דבריו דבריכם.
י הם אמרו שלשה דברים ר' אליעזר אומר יהי כבוד חבירך חביב עליך כשלך
ואל תהי נוח לכעוס ושוב יום אחד לפני מיתתך והוי מתחמם כנגד אורן
של חכמים והוי זהיר בגחלתן שלא תכוה שנשיכתן נשיכת שועל ועקיצתן
עקיצת עקרב ולחישתן לחישת שרף וכל דבריהם כגחלי אש. יא ר' יהושע
אומר עין הרע ויצר הרע ושנאת הבריות מוציאין את האדם מן העולם.
יב רבי יוסי אומר יהי ממון חברך חביב עליך כשלך והתקן עצמך ללמוד
תורה שאינה ירושה לך וכל מעשיך יהיו לשם שמים. יג ר' שמעון אומר
הוי זהיר בקריאת שמע ובתפלה וכשאתה מתפלל אל תעשה תפלתך קבע
אלא רחמים ותחנונים לפני המקום שנאמר כי רחום וחנון הוא ארך אפים

ורב

ובוודאי בשאר דברים לעשות ריב בעיר בדבר שאינו נוגע לשם הם גלגול דתן ואבירם דבאים בסוף ימיהם לידי יסורין קשים ומרים מר ממות רח"ל ואנא לשם לעיר ואם ביושר עם שופטים ושוטרים ומנהיגים ולהיות פרוש מרובה ומשים עצמו כמי שאינו בעיר ונח לו בעוה"ז ובעוה"ב.

הלכה

שו"ע אה"ע סי' יו"ד. המוציא את אשתו משום נדר שנדר להוציאה יכול להחזירה והוא אם התיר הנדר ולא חיישינן לקלקול כמו אם היא נדרנית כמ"ש הב"ח וב"ש והדרישה ובאה"ע שם והוא הדין אם גירשה כשהיא דהרא"ש באחות המשומדת ושוב מתה המשומדת ולא נשאר זכרון לה דיכול להחזירה כיון דלאו משום רעותא ופיקול דולה.

ליל ד'

כי אתה תאיר נרי ה' אלקי יגיה חשכי

משנה אבות פרק ב'

רבי אומר איזוהי דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצות והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבין. ב רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עון וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עון וכל העמלים עם הצבור יהיו עמלים עמהם לש"ש שזכות אבותם מסייעתן וצדקתם עומדת לעד ואתם מעלה אני עליכם שכר הרבה כאלו עשיתם. ג הוו זהירין ברשות שאין מקרבין לו לאדם אלא לצורך עצמן נראין כאוהבין בשעת הנאתן ואין עומדין לו לאדם בשעת דוחקו. ד הוא היה אומר עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך הלל אומ' אל תפרוש מן הצבור ואל תאמן בעצמך עד יום מותך ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו ואל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע ואל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה. ה הוא היה אומ' אין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד ולא הביישן למד ולא הקפדן מלמד ולא כל המרבה בסחורה מחכים

מוסר השכל

מפרשתינו יש ללמוד מוסר ודעת דלפי גדולתו ית' שם מגינו ענותנותו וגודל טובתו . עם ישראל ונאמן מרעיתו . והוא דבכ"ו הפועל או המשרת שדבר שלא כהוגן עם אדונו שהתריז כנגדו או מגרישו ומקפח פרנסתו . ויבא אחר תחתיו המורתו ואף דמרבה עליו רעים שישיבינו לקדמותו . אינו שומע דבערה בו חמתו , לא כן הקב"ה עם משה נאמן ביתו . לא השליכו מעל פניו בעבור זה להיות רועה ישר' ואפי' שאמר אהרן אחיך הלוי שמש בכ"ג משה במדבר ועילא מלא דויסי ביסורין מלך ולא נתנה הכהונה לזר כ"א לאחיו הגדול וכלכל בני משפחתו ועשה כל הנסים על ידו ומתן תורתו . והמן בזכותו וזולת דענשו לפי מידתו . והוא כדקאי קאי על חוקתו . ואילו בסוף ימיו דדיבר קשות על ישראל אבל כתלאו . אמר לו דאינו ראוי להיות רועה ישראל וכו את יהושע שיכנס במקומו זה חליפתו . ואילו על עצמו לא הוציאו משירותו . ובעבור ישראל באהבתו ובחמלתו . גזרה עומדת לעומתו . ואיך ב"ו טיפה סרוחה וסופו רימה ותולעה הפך מידתו , כי מחר מעותד להיות קבורתו :

הלכה

מי שנתכוון לעשות טובה עם חבירו ובמקום תקון יצא תקלה ונזק אם הוא מעצמו שירד שלא ברשות אז חייב בנזק שעשה אך אם היה מצווה ועומד מחברו שיעשה לו טובה פ' ואדרבה יצא להפך ומכ"ש אם לא היה רוצה לילך שעל כרחו שלא בטובתו הלך להשתדל אזי ודאי דפטור עיין בכנה"ג ח"מ סי' שפ"ח הגה"ט אות ג' ודוגמא לזה מצינו להרב פ"י הקדמה ח"ד דמ"א ע"ד על מי שחשב לתקן איזה תקון לצורך הכלל ואירע קלקול אי פורע מכיסו ע"ש :

ליל ה'

וישב המלאך הדובר בי ויעירני כאיש אשר יעור משנתו

משנה כריתות פרק ג'

אמרו לו אכלת חלב מביא חטאת עד אומר אכל ועד אומר לא אכל אשה אומרת אכל ואשה אומרת לא אכל מביא אשם תלוי עד אומר אכל והוא אומר לא אכלתי פטור שנים אומרים אכל והוא אומר לא אכלתי ר' מאיר מחייב אמר רבי מאיר אם הביאוהו שנים למיתה חמורה

ורב חסד ונחם על הרעה ואל תהי רשע בפני עצמך . יד ר' אלעזר אומר הוי שקוד ללמוד תורה ודע מה שתשיב לאפיקורוס ודע לפני מי אתה עמל ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך . טו ר' טרפון אומר היום קצר והמלאכה מרובה והפועלים עצלים והשכר הרבה ובעל הבית דוחק טז הוא היה אומר לא עליך המלאכה לגמור ולא אתה בן חורין לבטל ממנה אם למדת תורה הרבה נותנים לך שכר הרבה ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך ודע מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבא .

תלמוד ב"ב פ"א

אין חולקין את החצר וכו' אריו"ח ד' אמות שאמרו חוץ מד' אמות של פתחים ותני בר קפרא כן אין חולקין את החצר עד שיהא בה ח' אמות לזה וח' אמות לזה אריו"ח ד' אמות שאמרו לא שאין לו לקנין שא שהוא מעמיד בהמתו לטעון ופורק חבילתו אשכח תני אף חוליית הבור יש לה ד' אמות ר' ינאי אמר אף בית הקינגולים יש להן ד' אמות ר' יוחנן בשם ר' בנאה בכל השותפין ממחין זה על זה בחצר חוץ מן הכביסה מפני כבוד בנות ישראל . א"ר מתניא הדא דקיימא במקום שהנשים מכבסות אבל במקום שהאנשים מכבסין לא בדא ודא דקיתני חוץ מן הכביסה מפני כבוד בנות ישרא' בדם בד' אמות דבעלים ממחי הוא בידים ודא דקימר בכל שותפין ממחין זה על זה בחצר בכל. החצר בדם בד' אמות דחברים לא ממחי בידיה ואם היה המקום מדרון אפי' בד' אמות דחבריה ממחי בידיה דו יכול מימר לית את שפך והוא נחית בו דוריה .

ז"ח בתיקונים דקכ"ח ע"א

קמו כלהו מארי מתניתין ומלאכין ואמרו מאי ניהו דמגלי רזין אין שא ודאי דא איהו דאתקריו ספר הזוהר בדרגא דיליה דאיהו בדיוקנא דמאריה דאתמר ביה רבא אילנא ותקיף דבדגלוהי מטלל חיות ברא חיות קדש ובדרעוהי ידורן צפרי שמיא דאינון נשמתין עלאין ומיניה יתזן כל בשרא דא ישראל לתתא ולא עוד שא בבבת עינוי נהרא שכינתא דבגיניה אתמר וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה והא בת לב בת בלולן מעשר אמירן ול"ב נתיבות דילה דאינון ל"ב אלהים דעובדא דבראשית דבגין האי לב אתמר הלב רואה הלב שומע בעין דיליה נהיר עמודא דאמצעיתא בתלת גוונין דעיניה ומיניה נהרין תלת אבהן בתרי גדפי עינא דיליה פתחין וסגרין תרי סמכי קשוט ;

אחת על כלן או אחת ע"כ אחת ואחת אמרו לו לא שמענו א"ר יהושע שמעתי באוכל מין אחד בחמשה תמחויים בהעלם אחד שהוא חייב ע"כ אחת ואחת משום מעילה ורואה אני שהדברים ק"ו א"ר ע"ק אם הלכה נקבל ואם לדין יש תשובה אמר לו השב אמר לו לא אם אמרת במעילה שעשה בה את המאכיל כאוכל ואת המהנה כנהנה צרף המעילה לזמן מרובה תאמר בנותר שאין בו אחד מכל אלו י יוד א"ר ע"ק שאלתי את ר' אליעזר העושה מלאכות הרבה בשבתות הרבה מעין מלאכה אחת בהעלם אחד מה הוא חייב אחת על כלן או אחת ע"כ אחת ואחת אמר לי חייב ע"כ אחת ואחת מק"ו ומה אם הנדה שאין בה תוצאות הרבה וחטאות הרבה חייב על כל אחת ואחת שבת שיש בה תוצאות הרבה וחטאות הרבה אינו דין שיהא חייב על כל אחת ואחת אמרתי לו לא אם אמרת בנדה שיש בה שתי אזהרות שהוא מוזהר על הנדה והנדה מוזהרת עליו תאמר בשבת שאין בה אלא אזהרה אחת אמר לי הבא על הקטנות יוכיח שאין בהן אלא אזהרה אחת וחייב על כל אחת ואחת אמרתי לו לא אם אמרת בבא על הקטנות שאף על פי שאין בהן עכשיו יש בהן לאחר זמן תאמר בשבת שאין בה לא עכשיו ולא לאחר זמן אמר לי הבא על הבהמה יוכיח אמרתי לו בהמה כשבת .

ק"ב מעילה די"ד ע"א

אמר שמואל בונין בחול ואח"כ מקדישין מאי טעמא מאן דמתנדב מעות מקדש להו דאמר תיחול קדושת מעות אבניין ויהיב להו לאומנין בשכרן תניא מותר הקטורת מה היו עושין בו היו מפרישין מהם שכר האומנין ומחללין אותה על מעות האומנין ונותנין אותה לאומנין וחוזרין ונוטלין אותה מתרומה חדשה ואמאי ליחליה אבניין דלא איכא בניין ואי מעות האומנין קתני דליכא בנין בשיעור מעות והאמר שמואל הקדש שוה מנה שחילל על שוה פרוטה מחולל הנ"מ דיעבד לכתחילה לא ר"פ אמר היינו טעמא דבונין בחול לא ניתנה תורה למלאכי השרת אמרו דלמא בעי למיזגא ווגא עלייהו איכא דקדושה אשתכח דקמעיל בקדושה תנן הגזברים שלקחו את העצים מועלין בהן ואין מועלין לא בשיפויי ולא בנבייא ואמאי מועלין בהן הכא נמי ליעביד בחול אמרי דדילמא בעי למיזגא ווגא עלייהו ואשתכח דקא מועיל בקדשים אר"פ אי בעצים דמכאן ואילך הכי נמי אלא כי תנן במתני' בעצים דיומיה :

חמורה לא יביאוהו לקרבן הקל אמרו לו מה אם ירצה לומר מזיד הייתי ׃
ב אכל חלב וחלב בהעלם אחד אינו חייב אלא חטאת אחת אכל חלב ודם
ונותר ופגול בהעלם אחד חייב על כל אחד ואחד זה חומר במינין הרבה
ממין אחד וחומר במין אחד ממינין הרבה שאם אכל כחצי זית וחזר ואכל
כחצי זית ממין אחד חייב ומשני מינין פטור ׃ ג וכמה ישהה האוכלן כשו
אכלן קליות דברי רבי מאיר וחכמים אומרים עד שישהה מתחלה ועד סוף
כדי אכילת פרס אכל אוכלין טמאין ושתה משקין טמאין שתה רביעית יין
ונכנס למקדש ושהה כדי אכילת פרס רבי אלעזר אומר אם הפסיק בה או
שנתן לתוכו מים כל שהוא פטור . ד יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה
ארבע חטאות ואשם אחד טמא שאכל את החלב והיה נותר מן המוקדשים
וביום הכפורים ר' מאיר אומר אם היתה שבת והוציאו (כפיו) חייב אמרו
לו אינו מן השם . ה יש בא ביאה אחת וחייב עליה שש חטאות הבא על
בתו חייב עליה משום בתו ואחותו ואשת אחיו ואשת אחי אביו ואשת איש
ונדה הבא על בת בתו חייב עליה משום בת בתו וכלתו ואחות אשתו ואשת
אחיו ואשת אחי אביו ואשת איש ונדה רבי יוסי אומר אם עבר הזקן ונשאה
חייב עליה משום אשת אב וכן הבא על בת אשתו ועל בת בת אשתו , ו
הבא על חמותו חייב עליה משום חמותו וכלתו ואחות אשתו ואשת אחיו
ואשת אחי אביו ואשת איש ונדה וכן הבא על אם חמותו ועל אם חמיו
רבי יוחנן בן נורי אומר הבא על חמותו חייב עליה משום חמותו ואם
חמותו ואם חמיו אמרו לו שלשתן שם אחד הם . ז ארע"ק שאלתי את רבן
גמליאל ואת ר' יהושע באטליס של אמאוס שהלכו לקח בהמה למשתה
בנו של רבן גמליאל הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו
בהעלם אחד מהו חייב על כלן אחת או אחת על כל אחת ואחת ואמרו לו
לא שמענו אבל שמענו הבא על חמש נשיו נדות בהעלם אחד שהוא חייב
על כל אחת ואחת ורואין אנו שהדברים ק"ו . ח ועוד שאלן רע"ק אבר
המדולדל בבהמה מהו אמרו לו לא שמענו אבל שמענו באבר המדולדל
באדם שהוא טהור שכך היו מוכי שחין שבירושלים עושין הולך לו ערב פסח
אצל הרופא וחותכו עד שהוא מניח בו כשעורה ותוחבו בסירה והוא נמשך
ממנו והלה עושה פסחו והרופא עושה פסחו ורואין אנו שהדברים ק"ו .
ט ועוד שאלן רע"ק השוחט חמשה זבחים בחוץ בהעלם אחד מהו חייב
אחת על כלם או אחת על כל אחת ואחת אמרו לו לא שמענו אמר רבי
יהושע שמעתי באוכל מזבח אחד בחמשה תמחויים בהעלם אחד שהוא
חייב על כל אחד ואחד משום מעילה ורואה אני שהדברים ק"ו אמר ר"ש
לא כך שאלן רע"ק אלא באוכל נותר מחמשה זבחים בהעלם אחד מהו חייב

אחת

האשה לכוף לבעלה שילך עם לא"י לחיות חיי צער כעול הגוים סרב מעש יוסף מ"א חיו"ד סי' יו"ד רטו"ב ע"ב ובס' ארצות החיים שער ק'.

ליל הששי

ואת שבת קדשך הודעת לנו ומצות וחוקים והורא' צוית לנו ביד משה עבדך׳

משנה נדה פרק א

שמאי אומר כל הנשים דיין שעתן הלל אומר מפקידה לפקידה ואפי' לימים הרבה וחכ"א לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה ומפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה והמשמשת בעדים הרי זו כפקידה וממעטת על יד מעת לעת ועל יד מפקידה לפקידה ׳ ב כיצד דיה שעתה היתה יושבת במטה ועסוקה בטהרות ופרשה וראתה דם היא טמאה וכלן טהורות אעפ"י שאמרו מטמאה מעת לעת אינה מונה אלא משעה שראתה. ג רבי אליעזר אומר ארבע נשים דיין שעתן בתולה מעוברת מניקה וזקנה אמר ר' יהושע אני לא שמעתי אלא בתולה אבל הלכה כר' אליעזר. ד איזו היא בתולה כל שלא ראתה דם מימיה אעפ"י שנשואה מעוברת משיודע עוברה מניקה עד שתגמול את בנה נתנה בנה למניקה גמלתו או מת רבי מאיר אומר מטמאה מעת לעת וחכמים אומרים דיה שעתה. איזוהי זקנה כל שעברו עליה שלש עונות סמוך לזקנתה רבי אליעזר אומר כל אשה שעברו עליה שלש עונות דיה שעתה ר' יוסי אומר מעברת ומניקה שעברו עליהן שלש עונות דין שעתן. ו ובמה אמרו דיה שעתה בראיה ראשונה אבל משניה מטמאה מעת לעת ואם ראתה הראשונה מאונס אף בשניה דיה שעתה. ז אף על פי שאמרו דיה שעתה צריכה להיות בודקת חוץ מן הנדה והיושבת על דם טוהר ומשמשת בעדים חוץ מיושבת על דם טוהר ובתולה שדמיה טהורים ופעמים צריכה להיות בודקת בשחרית ובין השמשות ובשעה שהיא עומדת לשמש את ביתה יתירות עליהן כהנות בשעה שהן אוכלות בתרומה ר' יהודה אומר אף בשעת עברתן מלאכול בתרומה:

תלמוד נדה פרק ב'

מהו לראות כתמים בלילה רבי ראה בלילה וטימא אמר שוכתקיה לנפרא ראה ביום וטיהר אמר גדולים הם דברי חכמים שאמרו

זוהר חדש בתקונים דקס״ו ע״ב

נישאן נטרות דבי״ס דך יש דך כליל מכ״ד אתוון דאינון בשכמל״ו ובהון ש׳ ישוב דך נכלל ים אתקריאת מסטרא דאימא. עלאה כלילא מן אתוון דכלילן בק״ש בקריאה קדמאה דמייחדין לקב״ה תרין זמנין שמע ישר׳ ה״א ה״א ובהון ויפן כה וכה ויך. את המצרי ומסטרא דאימא עלאה איהו נקודה על׳ נדפיסו קרית מלך רב אתמר בה העיר רבתי עם היתה כאלמנה קום עמודא דאמצעיתא דאנת הוא ו׳ כליל שית ספירן ואנת אחיד בין כ״ה עלאה ובין כ״ה תתאה קום לגבי שמא דאיהו בתאני קרב׳ דילך דאינון שכינתא תתאה קורבא תתאה ושכינתא עלאה קורבא עלאה דעלה אתמר ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע .

מוסר השכל

יש ויש כמה בני אדם החרדים של דבר ה' אחר הכם ואחר תם דבוכין ומצטערין הרבה וביותר סמוך ונראה למיתתן איך לא זכו לקבורת א״י ובפרט למי שהלך שם דנפשו קשורה בה ורואין שיתאחם בראות גורמו ית' על מה שלא יכנס לא״י והתפלל תקט״ו תפלות ולא הועיל ונתקבלו להכלה מן המן וכמו משה כמה וכמה רבנות שפי ישרא׳ חסידי עליון צדיקים גמורים גאוני עולם כת״ל והכל גזור מאתו ית' ויהיה מרגלא בפומיה מה' מצעדי גבר עפ״י ה' יחנו ועפ״י ה' יסעו וכנגד זה המנא תמנא דייני עיר ועיר דמחמת מה שמכעיסים אותו ומקריוין כנגדו ולא יוכל לסבול בוסרים לילך לא״י וכן מי שיש לו צער גדול בניה ונלום עמהם בכמה אופנים ולא יוכל שאתו שם לדיך פעמיו לשכון כבוד בא״י והן אמת דלמקום יפה ברחו ומצוה רבה קא עבדו אך איכה מצוה מן המובחר דהוא כמו שהולך לערי מקלט להציל עצמו מדאגות יגון ואנחות שמנום הכוונה וסיפרה שלא היא בהיותו כאמר טב דיקיב על דודים מלא מכל טוב שקט ושאנן ועכ״ז אומץ נפשו לבא לגשת של ארץ הקדו' עם שיודע דנקנית ביסורין אז מה טוב חלקו ומה נעים גורלו דשכרו כפול ומכופל מאת ה' מה״ש ואחריתו יכנס מהר וישמע תמיד בשורות טובות מבניו ובני בניו ובני משפחתו .

הלכה

טעמיה רמסר״מ דכופין אותם לעלות לא״י ולא אותו משום דבזה״ז יד האומות תקיפה עלן ומריעין לישראל ובפרט בא״י כי במקום הקדש שמה הרשע ומכבידין עול גלות על ישרא׳ ולכן איכה יכולת הזאת

הלכה

מי ששלח לחברו דבר מאכל שיאכלנו בשבת אינו רשאי לאכול אותו בחול ספ"ח סי' תק"ע וכתב הרב חו"י סי' לר"ב דלאו משנת חסידים היא זה שלא כן הוא מן הדין הרב תוס' שבת סי' ר"ו סק"ד ולי הפעוט נראה דאם הוא בזמן הקיץ דאיכא למיחש דמחמת החמימות יסריח דלא מוי ואדרבא יזיק לו מיטב שיקדים לאכול ווה הדין שייך יותר שלא ישהו עד מחורת השבת כשהוא בזמן הקור ואם ורוצה תמיד לעשות סעודה ד' והניחו לס"ד לא יהיה קפידא כל כך.

ס' וארא

ליל א'

לעושה אורים גדולים כי לעולם חסדו.

משנה חלה פרק ד'

שתי נשים שעשו שני קבין ונגעו זו בזו אפי' הם ממין אחד פטורים ובזמן שהם של אשה אחת מין במינו חייב ושלא במינו פטור. ב איזה הוא מין במינו החטים אינן מצטרפות עם הכל אלא עם הכוסמין השעורים מצטרפות עם הכל חוץ מן החטים רבי יוחנן בן נורי אומר שאר המינים מצטרפים זה עם זה. ג שני קבים וקב אורז או קב תרומה באמצע אינן מצטרפין דבר שנטלה חלתו באמצע מצטרפין שכבר נתחייב בחלה. ד קב חדש וקב ישן שנשכו זה בזה רבי ישמעאל אומר יטול מן האמצע וחכמים אוסרים הנוטל חלה מן הקב ר' עקיבא אומר ח"ה וחכ"א אינה חלה. ה שני קבין שנטלה חלתו של זה בפני עצמו ושל זה בפ"ע חזר ועשאן עיסה אחת רבי עקיבא פוטר וחכמים מחייבין נמצא ח"ו קולו. ו נוטל אדם כדי חלה מעיסה שלא הורמה חלתה לעשותה בטהרה להיות מפריש עליה והולך חלת דמאי עד שתסרח שחלת דמאי נטלת מן הטהור על הטמאה ושלא מן המוקף. ז ישראל שהיו אריסין לנכרים בסוריא רבי אליעזר מחייב פירותיהם במעשרות ובשביעית ורבן גמליאל פוטר רבן גמליאל אומר שתי חלות בסוריא ורבי אליעזר אומר חלה אחת אחזו קולו של רבן גמליאל וקולו של רבי אליעזר חזרו לנהוג כדברי רבן גמליאל בשתי דרכים. ח רבן גמליאל אומר שלש ארצות לחלה מארץ יש' ועד כזיב חלה אחת מכזיב ועד הנהר ועד אמנה שתי חלות אחת לאור ואחת לכהן

של

אין רואין כתמים בלילה אמר שובקקיה לרמשא ראה בלילה וטיהר אמר ולא אני הוא שטעיתי הוא הוא שדיהא ראה על דבר מהו שתהא נאמנת לומר כזה ראיתי או כזה ר"כ בשם ר"י ר"ח בשם ריו"ח ראה על הדבר נאמנת לומר כזה ראיתי או כזה ותני כן נאמנת יכול כשם שהיא מראה כתמה כך תהא מראה מראות נגעים ת"ל והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים ·

וזהר חדש בתקונים דרמ"ב ע"ב

בר נש דעביד דירה לקב"ה ושכינתיה ולחיילוה בשבתות כמה דאת אמר ושמרו בנ"י את השבת לעשות את השבת לדרתם לישנא' דדירה הכי קב"ה תקין ליה דירה בההוא עלמא ולכל דאתיין עמיה דכמה דב"נ עביד נייחא לקב"ה ולשכינתיה בשבת הכי קב"ה עביד ליה לב"נ עם בת זוגה בההוא עלמא ואיהו נטיר שכינתא עמיה בשבת דלא אחלל הכי קב"ה נטיל ליה לבר נש עם בת זוגיה דלא אתגזל ב"נ דלא אפריד בין קב"ה ושכינתיה לית רשו לחויא למפרד ביניהו ובכל פקודא ופקודא דאוקיר ב"נ לקב"ה ושכינתיה בהאי עלמא בכלהו אוקיר קב"ה לב"נ ובת זוגיה בההוא עלמא והאי איהו דאמר קב"ה כי מכבדי אכבד ב"נ דאמליך לקב"ה על שמיא וארעא וד' סטרין דהאי עלמא הכי קב"ה אמליך ליה על שמיא וארעא וד' סטרין דההוא עלמא ובג"ד אוקמוה כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפ"ע ובההוא עלמא איהו ב"נ בדיוקנא דמאריה דכלא והאי איהו ויברא אלהים את האדם בצלמו.

מוסר השכל

אוי להם לבריות דבכל ימי השבוע בערב יש מהם שנכנסי' לבתי היין ומשתכרין ועושי' פזר גדול להוציא ממון על בשר צלי וכסף טבא לפומיה עם חבריהם ובבא שבת לא נשאר להם לעשות יציאות השבת דכלתה פרוטה מן הכיס ויעשה שבתו חול בידים היש רע ומר מזה ואם האדם יכלכל דבריו במשפט ורואה הבל עולם דמפר עצמו אין ידו משגת הנה דלא בזבז מה שהי"ל מריוח החול אזי הוא דאמר ה' לוו עלי ואני פורע ולא עוד אלא דפורע לו הקב"ה כפלים כמו שפי' במתני' דיציאות השבת שתים שהן ד' עיין בס' חמ"ו וגם כמו שפי' במאמר הכל מתשרי חוץ מתשר'י דאינו גוזר לו דבר קצוב אלא כפי מה שיוציא לכבוד שבת קדש הקב"ה פורע לו בכפלים כי שם צוה ה' את הברכה:

של משה היה עד שהוקם המשכן כיון שהוקם המשכן חזר המטה לפני העדות ומשה היה נוטלו לעשות בו נסים הה"ד ויקח משה את המטה מלפני ה' כיון שלקחו הרי הוא ברשותו ובשלו היה א"ר יהושע זה המטה של סנפירינון היה ומשאת ימ"ב אתברי כמא דתנינן והמכתב והמטה רבי יהודה או' של עץ היה מאן דאמר של סנפירינון היה הה"ד כמראה אבן ספיר דמות כסא וכתיב ומטה האלהים ומ"ד עץ היה דכתיב ויורהו ה' עץ וישלך אל המים שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו אמר הקב"ה מכאן והלאה חק ומשפט לעשות בו נסים חק ומשפט דכתיב נחש עלי באר ושם נסהו משום דכתיב וימתקו המים .

מוסר השכל

צריך האדם להיות זהיר הרבה שלא להרהר אפילו בלבו אחר מדותיו של הקב"ה הן לטוב הן למוטב במה שהביא עליו ואדרבא כשם שמברך על הטובה כך חייב לברך על הרעה ויאמר בפה מלא ואתה צדיק ע"כ הבא עלינו כי אמת עשית והוא היודע כי כל דרכיו משפט צדיק הוא וצדיק דינו ומי לנו גדול ממשה דנענש על זה וגם יעקב בחיר שבאבות שהתרעם ונענש מיניה דבה שעתא היה עושה הקב"ה עמו טובה גדולה וכדאיתא במדרש ומה שהאדם חושב דהוא לרעה אלהים חשבה לטובה וכמימרתו של נחום גם זו לטובה והיא מרגלא בפומיה כל מאן דעבדין משמיא לטב וכבר ספרו בגמ' מעשה בסוחר א' שהזמין עצמו לילך בספינה עם סחורותיו ובעת שהיה נוסע לספינה דרך הילוכו נשברה רגלו ונתעכב מלילך ונשאר בפחי נפש הולך ונוער ובוכה ושוב נודע שנטבעה בים אותה ספינה שהיה הולך והאנשים אשר היו בתוכה ירדו במצולות ואז נתן הודאות לה' יתברך כי היה לטובתו כדכתיב אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני .

הלכה

אסור להתפלל על עכו"ם שיתרפא מכתו ומחוליו ק"ו ממולדת ישראלית דלא תילד בנה של נכרית ולא תניק בן דמגדל בן לע"ז ומה שהתפלל אברהם על אבימלך היה עפ"י הדיבור דכך ציוהו ה' יתברך ושיהו לנעמן היה לעשות קידוש ה' ומשום איבה מהמלכות אדם עם מלך ישראל דקרע את בגדיו ועיין אות לטובה אות מ"ה וחיים כוד סי' נ"ל ועיין מש"ר דאמר לפרעה אפרוש את כפי כדי להסיר את המכה שזו בה תרתי לעשות ק"ה כי סוף הים המכה והוא היה המוציא דידעו דהכל ממנו ית' וגם אולי ע"ז יוציא את ישראל לחירות ובולי שאי שפיר דמי כיון דמסיבת

של אור יש לה שיעור ושל כהן אין לה שיעור מן הנהר ועד אמנה ולפנים שתי חלות אחת לאור ואחת לכהן של אור אין לה שיעור ושל כהן יש לה שיעור וטבול יום אוכלה רבי יוסי אומר אינו צריך טבילה ואסורה לזכים ולזבות לנדות וליולדות ונאכלת עם הזר על השלחן ונתנת לכל כהן . ט וא׳ נתנין לכל כהן החרמים והבכורות ופדיון הבן ופדיון פטר חמור והזרוע והלחיים והקיבה וראשית הגז ושמן שרפה וקדשי המקדש והבכורים ר"י אוסר בבכורים כרשיני תרומה רע"ק מתיר וחכמים אוסרים . י נתאי איש תקוע הביא חלות מביתר ולא קבלו ממנו אנשי אלכסנדריא הביאו חלותיהן מאלכסנדריא ולא קבלו מהם אנשי הר צבועים הביאו בכוריהם קודם עצרת ולא קבלו מהם מפני שכתוב שבתורה וחג הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה וא׳ כן אנטיגנוס העלה בכורות מבבל ולא קבלו ממנו יוסף הכהן הביא בכורי יין ושמן ולא קבלו ממנו אף הוא העלה בניו ובני ביתו לעשות פסח קטן בירושלים והחזירוהו שלא יקבע הדבר חובה אריסטון הביא בכוריו מאפמיא וקבלו ממנו מפני שאמרו הקונה בסוריא כקונה בפרוור שבירושלם .

תלמוד פאה פ"ק

אמו של ר"ט ירדה לטייל בחצרה בשבת והלך ר"ט והניח ב' ידיו תחת פרסותיה והיתה מהלכת עליהן עד שהגיע למיטתה פעם אחת חלה ר"ט ונכנסו חכמים לבקרו אמרה להם התפללו על ר"ט בני שהוא נוהג בי כבוד יותר מדאי אמרו לה מהו עביד לך ותנייה לון עובדא אמרו לה אפי' עושה כן אף אלפים עדיין לחצי כבוד שאמרה תורה לא הגיע אמו של רי"ש באה וקבלה עליו לרבותינו אמרה להם גערו בישמעאל בני שאינו נוהג בי כבוד בשוחה שעה נתכרכמו פניהן של רבותינו אמרו אפשר לית ר' ישמעאל נוהג בכבוד אבותיו אמרו לה מה עביד ליך אמרה כדו נפק מבי וועדה אנא בעייא לרחוץ רגליו ולשתות מהן ולא שביק לי אמרו לו הואיל והוא רצונה הוא כבודה .

זוהר חדש ס' בשלח דק"מ ע"א

וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו כר"א מטה משפט מטה כלפי חסד א"ר יוסי ב' מטות היו א' של משה וא' של הקב"ה משמע דכתיב ומטה האלהים דתנינן בשעתא שהיה נטל משה את המטה היה כאלו היה ברשותו ביכולתו הסה"ד ויקח משה את מטה האלהים בידו ודאי שבידו לקחו אף מקום בידו ברשותו כאילו הוא שלו וא"ר יוסי ברשותו.

נתנן במגס והקטירן על גבי המזבח קלען במקלעות והוציאן לבית השרפה ומאימתי מטמאין בגדים משיצאו חוץ לחומת העזרה ר"ש או' משיצית האור ברובן . ח אמרו לו לכהן גדול הגיע שעיר למדבר ומנין היו יודעין שהגיע שעיר למדבר דרכיות היו עושין ומניפין בסודרין ויודעין שהגיע שעיר למדבר אמר ר"י והלא סימן גדול היה להם מירושלם ועד בית חדודו (נ"א חורון) שלשה מילין הולכין מיל וחוזרין ושוהין כדי מיל ויודעין שהגיע שעור למדבר ר' ישמעאל או' והלא סימן אחר היה להם לשון של זהורית היה קשור על פתחו של היכל וכשהגיע שעיר למדבר היה הלשון מלבין שנאמר אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו :

תלמוד יומא פ"ק ד'

בשרתי קלפיות נחלקה א"י אחת שהגורלות נתונין בתוכה וא' ששמות השבטים בתוכה וב' פרחי כהונה עומדים מה שזה מעלה וזה מעלה זכה . בג' דברים נתחלקה א"י בגורלות בא"ת ובכספים הה"ד ויש"ך להם יהושע גורל בשילה לפני ה' גורל זו הגורלות לפני ה' זו אורים ותומים בין רב למעט זו הכספים א"ר אבין שמא תאמר שנתן הקב"ה חן כל מקום בעיני יושביו לא שיהא א"י מתחלקת לעולם והני כן ג' חינות הן חן אשה בעיני בעלה חן מקום בעיני יושביו חן מקח בעיני לוקחיו ר"א בירם דר"פ ר"י דסכנין בשם לוי אף לעת"ל הקב"ה עושה כן הה"ד ונתתי לכם לב חדש ונתתי לכם לב בשר שאות בוסר בחלקו של חברו

זוהר חדש ס' בשלח דק"מ ע"ב

אמר הקב"ה למשה משה השתא במצרים היה המטה של אהרן לרדות הקש השולט על המצריים במצרים אבל כשיצאו ממצרים בתה מקטרגי' מזמני על ישראל לרדותם במה מים רעים נזדמנו אצלם במה מים רעים יקטרגו בשם באו לים בא רהב שרו של מצרים ושל ים אמר הקב"ה הרם את מטך כנגד שרו של ים באו למרה במה מים רעים נזדמנו אצלם ונצטער משה ויצעק אל ה' א"ל הקב"ה הרי לך עצת בוש השלך המטה אצלם ונתמתק כמש עלי נור שניהם בידיך ויורו הה"ד ויורהו ה' עץ וישלך אל המים כשבאו לשם באו המים לקטרג עליהם אמר הקב"ה משה במקום הזה אין צריך מטה יעקב שאות האילן בע' נפש שהם ע' תמרים וי"ב עינות מים י"ב שבטים וזכותם יגן עליהם במקום הזה שנקרא אילן זכות שם ויחנו שם על המים משמע דשלטו בנ"י על המים ולא הוליך המטה שם שם לו ולא במקום אחר מכאן ולהלאה אצטריך המטה .

חוקי ס' וארא החיים

ז' ימים הנלת ישראל על ויחזק ה' את לב פרעה להראות גבורתו ואותותיו ונפלאותיו ולהשלים העשר מכות וברור :

ליל ב'

ויאמר אליהם לינו פה הלילה והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר ה' אלי

משנה יומא פרק ו'

שני שעירי יום הכפורים מצותן שיהיו שניהן שוין במראה ובקומה ובדמים ובלקיחתן כאחד ואע"פ שאינן שוין כשרין לקח אחד היום ואחד למחר כשרין מת אחד מהן אם עד שלא הגריל מת יקח זוג לשני ואם משהגריל מת יביא זוג אחר ויגריל עליהם בתחלה ויאמר אם של שם מת זה שעלה עליו הגורל לשם יתקיים תחתיו ואם של עזאזל מת זה שעלה עליו הגורל לעזאזל יתקיים תחתיו והשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה שאין חטאת צבור מתה ר"י או' תמות ועוד אמר ר"י נשפך הדם ימות המשתלח מת המשתלח ישפך הדם. ב בא לו אצל שעיר המשתלח וסומך שתי ידיו ומתודה וכך היה או' אנא ה' עוו פשעו חטאו לפניך עמך בית ישראל אנא בשם כפר נא לעונות ולפשעים ולחטאים שעוו ושפשעו ושחטאו לפניך עמך בית ישראל ככתוב בתורת משה עבדך לאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו והכהנים והעם העומדים בעזרה כשהיו שומעים שם המפורש יוצא מפי כ"ג היו כורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם ואומרים בשכמל"ו. ג מסרו למי שהיה מוליכו הכל כשרין להוליכו אלא שעשו הכהנים גדולים קבע ולא היו מניחין את ישראל להוליכו אמר ר"י מעשה והוליכו ערסלא מצפורי וישראל היה. ד וכבש עשו לו מפני הבבליים שהיו מתלשים בשערו ואומרים לו טול וצא טול וצא מיקירי ירושלם היו מלוין אותו עד סוכה הראשונה עשר סכות מירושלם ועד צוק תשעים ריס שבעה ומחצה לכל מיל. ה על כל סוכה וסוכה אומרים לו הרי מזון והרי מים ומלוין אותו מסוכה לסוכה חוץ מאחרונה שבהן שאינו מגיע עמו לצוק אלא עומד מרחוק ורואה את מעשיו. ו מה היה עושה חולק לשון של זהורית חציו קושר בסלע וחציו קושר בין קרניו ודחפו לאחוריו והוא מתגלגל ויורד ולא היה מגיע לחצי ההר עד שנעשה אברים אברים בא וישב לו תחת סוכה אחרונה עד שתחשך ומאימתי מטמא בגדים משיצא חוץ לחומת ירושלם ר"ש או' משעת דחייתו לצוק. ז בא לו אצל פר ושעיר הנשרפין קרען והוציא את אמוריהן

נתנן

ואחת היא מטמא למתים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תטמא אל תטמא והוא מטמא חייב על כל אחת ואחת . ה שלשה מינין אסורין בנזיר הטומאה והתגלחת והיוצא מן הגפן חומר בטומאה ובתגלחת מביוצא מן הגפן שהטומאה והתגלחת סותרין והיוצא מן הגפן אינו סותר חומר ביוצא מן הגפן מבטומאה ובתגלחת שהיוצא מן הגפן לא הותר מכללו וטומאה ותגלחת הותרו מכללן בתגלחת מצוה ובמת מצוה וחומר בטומאה מבתגלחת שהטומאה סותרת את הכל וחייבים עליה קרבן ותגלחת אינה סותרת אלא שלשים יום ואין חייבין עליה קרבן . ו תגלחת הטומאה כיצד היה מזה בשלישי ובשביעי ומגלח בשביעי ומביא קרבנותיו בשמיני ואם גלח בשמיני מביא קרבנותיו בו ביום ד"ר עקיבא אמר לו ר"ט מה בין זה למצורע אמר לו זה טהרתו תלויה בימיו ומצורע טהרתו תלויה בתגלחתו ואינו מביא קרבנותיו אלא א"כ היה מעורב שמש . ז תגלחת הטהרה כיצד היה מביא שלש בהמות חטאת עולה ושלמים ושוחט את השלמים ומגלח עליהם ד"ר יהודה ר' אליעזר או' לא היה מגלח אלא על החטאת שבחטאת קודמת בכל מקום ואם גילח על אחת משלשתן יצא . ח רשב"ג או' הביא שלש בהמות ולא פירש הראוים לחטאת תקרב חטאת לעולה תקרב עולה לשלמים תקרב שלמים היה נוטל שער ראש נזרו ומשלח תחת הדוד ואם גלח במדינה (לא) היה משלח תחת הדוד בד"א בתגלחת הטהרה אבל בתגלחת הטומאה לא היה משלח תחת הדוד דמ"א הכל משלחין תחת הדוד חוץ מן הטמא שבמדינה בלבד . ט היה מבשל את השלמים או שולקן הכהן נוטל את הזרוע בשלה מן האיל וחלת מנה אחת מן הסל ורקיק מנה אחד ונותן על כפי הנזיר ומניפן ואח"כ הותר הנזיר לשתות יין ולטמא למתים רש"א כיון שנזרק עליו אחד מן הדמים הותר הנזיר לשתות ביין ולהטמא למתים . יוד גלח על הזבח ונמצא פסול תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו גלח על החטאת שלא לשמה ואח"כ הביא קרבנותיו לשמן תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו גלח על העולה ועל השלמים שלא לשמן ואח"כ הביא קרבנותיו לשמן תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו רש"א אותו הזבח לא עלה לו אבל שאר זבחים עלו לו ואם גלח על שלשתן ונמצא אחד מהן כשר תגלחתו כשרה ויביא שאר הזבחים · יא מי שנזרק עליו אחד מן הדמים ונטמא ר"א אומר סותר את הכל וחכ"א יביא שאר קרבנותיו ויטהר אמרו לו מעשה במרים התרמודית שנזרק עליה אחד מן הדמים ובאו ואמרו לה על בתה שהיתה מסוכנת והלכה ומצאתה שמתה ואמרו חכמים תביא שאר קרבנותיה ותטהר .

מוסר השכל

ההולכים בדרך ומתאכסנין בבתי כפרים המלאים גלולים לפעמים גלולי ע"ז ולפעמים גלולי בהמה וחזירים ומקום טינופת יותר טוב להתפלל בעודם בדרך שהמקום נקי אעפ"י שמתפלל בישיבה הוא יותר טוב ממה שממתין עד שיבא למלון השל"ה הקדוש ונכתב בלידו מהרב נח"ק שדעת הרב שבבואו אין צריך פעם אחרת האחרונים בקי' נ"ר ע"כ.

הלכה

אם הוא אנוס שאינו יכול לילך לבית הכנסת לשתפלל והוכרח להתפלל בביתו צריך שיסיר מעליו כלי חרס ממי רגלים אפי' שהן נקיים וגם שלא יהיה לפני החדר שיש בו אשפה וביאת כלב וחרנגולים או מים סרוחים דצריך להרחיק לפניו כמלא עיניו ומן הצדדים ד' אמות ושלא יהיה ריח רע בכלל דהו"ל כי דבר ה' בזה מ"ו ותפלתו תועבה ולא תקובל ברצון עיין בש"ח סי' ח' וסי' נ"ס.

ליל ג'

כה אמר ה' אם תפרו את בריתי היום ואת בריתי הלילה ולבלתי היות יומם ולילה בעיתם

משנה נזיר פרק ו'

שלשה מינין אסורין בנזיר הטומאה והתגלחת והיוצא מן הגפן וכל היוצא מן הגפן מצטרפין זה עם זה ואינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית משנה ראשונה עד שישתה רביעית יין ר' עקיבא או' אפי' שרה פתו ביין ויש בה כדי לצרף כזית חייב. ב וחייב על היין בפני עצמו ועל הענבים בפני עצמן ועל החרצנים בפני עצמן ועל הזגים בפני עצמן ור' אלעזר בן עזריה או' אינו חייב עד שיאכל שני חרצנים וזגן אלו הן החרצנים ואלו הן הזגים החרצנים אלו החיצונים הזגים אלו הפנימיים ד"ר יהודה ר' יוסי או' שלא תטעה כזוג של בהמה החיצון זוג והפנימי ענבל. ג סתם נזירות שלשים יום גלח או שגלחוהו ליסטים סותר שלשים יום נזיר שגלח בין בזוג בין בתער או שסיפסף כל שהוא חייב נזיר חופף ומפספס אבל לא סורק ר' ישמעאל או' לא יחוף באדמה מפני שמשרת את השער. ד נזיר שהיה שותה יין כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תשתה אל תשתה והוא שותה חייב על כל אחת ואחת היה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תגלח אל תגלח והוא מגלח חייב על כל אחת

ואחת

וכן אמרו ומודה ועוזב ירוחם לא כן המבקש קושיות ודחיות הלב יודע
אם לעקל אם לעקלקלות ונכרים דברי אמת ויחרה אף השומע כי גדול
החטא האחרון וגדלה אשמתו מן הראשון כי מחשב את חברו כאילו חוכל
חכן נמשל כבהמות דאינו מבין קושט דברי אמת . פלא יועץ מע' ד'
ומפרעה שהיה גוי עע"ז ובגאותו שחקים לי יאורי ואני עשיתיני ועשאו
הקב"ה מלך מלכיא בשביל כבוד ישראל עכ"ז אמר בפה מלא בפני שונאיו
שאמר בראשו נגעו מי ה' אשר אשמע בקולו לא ידעתי את ה' וגם את
ישראל לא אשלח ושוב הודה ולא בוש בפניהם ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים
ועוד אמר חטאתי לה' אלהיכם ולכם עד שאמר קומו צאו מתוך עמי וברכתם
גם אותי והעתירו בעדי ואם בגוי כזה המודה שחטא והודה ולא בוש
מה יעשה ישראל זרע אברהם יצחק ויעקב שלא לומר חטאתי ופשע
עשיתי בין בעבירות שבינו למקום ובין בעבירות שבין אדם לחברו ·

הלכה

ש"ע א"ח סי' קי"ג . המתפלל ובא כנגדו עכו"ם ובידו יש שו"ע והגיע
למקום שהן שוחין לא ישחה אעפ"י שלבו לשמים וכת' הר' מג"א
דאם הוא שר צ"ע אי שרי ושר' מהמ"ר ביאר בספ"ע הוא דמור"ם הביא
ב' סברות בזה וקיים דיש להחמיר בזה כסברא ראשונה וכת' הפר"ח דאם
הש"ע מרוקם כנגד הגוי מלאחריו ופני המתפלל כנגד פני הגוי שרי ע"ש

ליל ד'

אם זכרתיך על יצועי באשמורות אהגה בך

מסכת אבות פרק ג'

עקביא בן מהללאל אומר הסתכל בג' דברים ואין אתה בא לידי עבירה
דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין
וחשבון מאין באת מטפה סרוחה ולאן אתה הולך למקום עפר רמה ותולעה
ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני ממ"ה הקב"ה . ר' חנינא
סגן הכהנים אומר הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה איש את
רעהו חיים בלעו ר' חנינא בן תרדיון אומר שנים שיושבים ואין ביניהם ד"ת
הרי זה מושב לצים שנא' ובמושב לצים לא ישב אבל שנים שיושבים ויש
ביניהם ד"ת שכינה שרויה ביניהם שנא' אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו
ויקשב

תלמוד קדושין פרק א'

ובגרעון כסף דכתיב אם עוד רבות בשנים ואם מעט נשאר בשנים וכי אין אנו יודעין שאם יש רוב אין מיעוט יש מיעוט אין רוב א"ר הילא פעמים שהשנים מרובות על השכר ופעמים שהשנים מעוטות מן השכר מנין אתה אומר נמכר ממנה מנה והשביח וחזר הוא יפה ממאתים מנין שאינו מחשב עמו אלא ממנה מנה ת"ל כפי שניו ישיב את גאולתו למדנו בנמכר לגוי כשהוא נגאל ידו על העליונה מנין בנמכר לישר' כשהוא נגאל ידו על העליונה שכיר שכיר לג"ש מה שכיר האמור בגוי כשהוא נגאל ידו על העליונה אף שכיר האמור בנמכר לישראל ידו על העליונה · רבא אמר מה ת"ל יגאלנו יגאלנו ב' פעמים לרבות כל הגאולות שיהו כסדר הזה .

זוהר פרש ס' יתרו דקמ"א ע"ב

ר' ייסא ועירא דמן חברייא מרשב"י א"ל אית לי למשאל והכא דחיל א"ל שאל א"ל מאי דקב"ה מדבר לסון לישראל בכל אתר הולאתיך מאר"מ מאי דכותא הכא הכאם שלים הוא לאברהם ואח"כ יצאו ברכוש גדול א"ל ר"ש קב"ה לא אתני עם אברהם אלא דיפוק ית ישראל מן גלותא דמצרים ולא מחמות שעבודא דחלא אחרא דודאי ישראל כד הוו במצרים אסתאבו ואסתכפו בגימיהון בכל זיני מסאבא אדהוו כרחן תחות מ"ט תולי דמסאבות' קב"ה אפיק יתהון מתחות פולחן כל סאר חילין ועוד דאעיל יתהון במ"ט תרעי דסוכלתנו לקבלהון מה דלא אתני עם אברהם אלא לאפקותהון ממצרים והוא עבד טיבותא וחסדים עמהון ובג"כ חמשה כאורייתא ו' ומנין יב"ת לאחואה לכל בני עלמא חסדא דעבד קב"ה עם ישרא' דאפיק יתהון מאינון חילין דמסאבו ואעיל לון לגו חילין דרכיו דהיינו ו' תרעין דסוכלתנו ורא איהו דתנן מנן לחו מיומא טבא דפסח דמנוה לממני יומי לממני סבועי כי בכל יומא אפיק לון מתילא דמסאבו ואעיל לון בחילא דרכיו .

מוסר השכל

החוטא שאומר לא חטאתי הר"ז מוסיף על חטאתו פשע כדאמר הנביא הנני נשפט אותך על אומרך לא חטאתי דמבקש תואנות דבקות עצמו במשאות שוא ומדוחים וזה היה ההפרש בין שאול לדוד דשאול בקש להתנצל עצמו ועל כן באחת לא עלתה לו ולדוד בשתים ועלתה לו לתכף אמר חטאתי והשיב לו נתן הנביא גם ה' העביר חטאתיך לא תמות

וכן

לעושר נדרים סייג לפרישות סייג לחכמה שתיקה : יד הוא היה או' חביב אדם שנברא בצלם חבה יתירה נודעת לו שנברא בצלם שנא' בצלם אלהים עשה את האדם חביבין ישראל שנקראו בנים למקום חבה יתירה נודעת להם שנקראו בנים למקום שנא' בנים אתם לה' א' חביבין ישראל שנתן להם כלי חמדה חבה יתירה נודעת להם שנתן להם כלי חמדה שבו נברא העולם שנא' כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו . טו הכל צפוי והרשות נתונה ובטוב העולם נידון והכל לפי רוב המעשה : טז הוא היה או' הכל נתון בערבון ומצודה פרוסה על כל החיים החנות פתוחה והחנוני מקיף והפנקס פתוח והיד כותבת וכל הרוצה ללוות יבא וילוה והגבאים מחזירין תדיר בכל יום ונפרעין מן האדם מדעתו ושלא בדעתו ויש להם על מה שיסמוכו והדין דין אמת והכל מתוקן לסעודה : יז ר' אלעזר בן עזריה או' אם אין תורה אין דרך ארץ אם אין דרך ארץ אין תורה אם אין חכמה אין יראה אם אין יראה אין חכמה אם אין בינה אין דעת אם אין דעת אין בינה אם אין קמח אין תורה אם אין תורה אין קמח הוא היה או' כל שחכמתו מרובה ממעשיו למה הוא דומה לאילן שענפיו מרובין ושרשיו מועטין והרוח באה ועוקרתו והופכתו על פניו שנא' והיה כערער בערבה ולא יראה כי יבא טוב ושכן חררים במדבר ארץ מלחה ולא תשב אבל כל שמעשיו מרובין מחכמתו למה הוא דומה לאילן שענפיו מועטין ושרשיו מרובין שאפילו כל הרוחות שבעולם באות ונושבות בו אין מזיזות אותו ממקומו שנא' והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו ולא יראה כי יבא חום והיה עלהו רענן ובשנת בצורת לא ידאג ולא ימיש מעשות פרי : יח ר' אלעזר בן חסמא אומר קנין ופתחי נדה הן הן גופי הלכות תקופות וגמטריאות פרפראות לחכמה .

תלמוד ב"ב פ"א

וכתבי הקודש אעפ"י שהן רוצין לא יחלוקו א"ר הושעיא כגון תהלים ודברי הימים אבל תהלים בתהלים חולקין א"ר עוקבא אפי' תהלים בתהלים אין חולקין שמתוך שאין חולקין זו באים וקורין בזו וזו באים וקורין בזו והא עדיפא דלא מיחזי דמוכר ויש בב"ה שליטה לכל אחד דיר כולם שוה בו ועוד דמחזיקין זה לזה בלימוד ועיין יפ"מ ,

זוהר חדש בשה"ש דכ"ן ע"ב

תא חזי חכמתא דמצרים דבכל מה דעבדו לגבי רוא דחכמתא דלעילא ופרעה חכים הוה יתיר דהא לא מוקמי מלכא במצרים אי לא

יהא

ויקשב ה' וישמע ויכתב בספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו אין לי אלא ב' מנין שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה שהקב"ה קובע לו שכר שנא' ישב בדד וידום כי נטל עליו . ג ר"ש או' ג' שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו ד"ת כאלו אכלו מזבחי מתים שנא' כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום אבל ג' שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו ד"ת כאלו אכלו משלחנו של מקום שנא' וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' . ד ר' חנינא בן חכינאי או' הנעור בלילה והמהלך בדרך יחידי והמפנה לבו לבטלה הרי זה מתחייב בנפשו . ה ר' נחוניא בן הקנה או' כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ וכל הפורק ממנו עול תורה נותנין עליו עול מלכות ועול דרך ארץ . ו ר' חלפתא איש כפר חנניא או' יו'ד שיושבין ועוסקין בתורה שכינה שרויה ביניהן שנא' אלהים נצב בעדת אל ומנין אפי' ה' שנא' ואגודתו על ארץ יסדה ומנין אפי' ג' שנא' בקרב אלהים ישפוט ומנין אפי' ב' שנא' אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע וגו' ומנין אפי' א' שנא' בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך . ז ר"א איש ברתותא או' תן לו משלו שאתה ושלך שלו וכן בדוד הוא או' כי ממך הכל ומידך נתנו לך ר"ש או' המהלך בדרך ושונה ומפסיק ממשנתו ואו' מה נאה אילן זה ומה נאה ניר זה מעלה עליו הכתו' כאלו מתחייב בנפשו . ח ר' דוסתאי בר ינאי משום ר"מ או' כל השוכח דבר אחד ממשנתו מעלה עליו הכתו' כאלו מתחייב בנפשו שנא' רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך יכול אפי' תקפה עליו משנתו ת"ל ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך הא אינו מתחייב בנפשו עד שישב ויסירם מלבו . ט ר' חנינא בן דוסא או' כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו אין חכמתו מתקיימת הוא היה או' כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת וכל שחכמתו מרובה ממעשיו אין חכמתו מתקיימת . יוד הוא היה או' כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה הימנו ר' דוסא בן הרכינס או' שינה של שחרית ויין של צהרים ושיחת ילדים וישיבת בתי כנסיות של עמי הארץ מוציאין את האדם מן העולם . יא ר"א המודעי או' המחלל את הקדשים והמבזה את המועדות והמלבין פני חבירו ברבים והמפר בריתו של א"א והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה אעפ"י שיש בידו תורה ומע"ט אין לו חלק לעוה"ב . יב ר' ישמעאל או' הוי קל לראש ונוח לתשחורת והוי מקבל את כל האדם בשמחה . יג ר"ע או' שחוק וקלות ראש מרגילין את האדם לערוה מסורת סייג לתורה מעשרות סייג

לעושר

ליל ה'

כי עתה שכבתי ואשקוט ישנתי אז ינוח לי

משנה כריתות פרק ד'

ספק אכל חלב ספק לא אכל ואפילו אכל ספק יש בו כשיעור ספק שאין בו. חלב ושומן לפניו אכל את אחת מהן ואין ידוע איזו מהן אכל אשתו ואחותו עמו בבית שגג באחת מהן ואין ידוע באיזו מהן שגג שבת ויום חול ועשה מלאכה באחת מהן ואין ידוע באיזו מהן עשה מביא אשם תלוי: ג כשם שאם אכל חלב וחלב בהעלם אחד אינו חייב אלא חטאת אחת כך על לא הודע שלהן אינו מביא אלא אשם אחד אם היתה ידיעה בנתים כשם שהוא מביא חטאת על כל אחת ואחת כך הוא מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת כשם שאם אכל חלב ודם נותר ופגול בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת כך על לא הודע שלהן מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת חלב ונותר לפניו אכל אחד מהם ואין ידוע איזה מהם אכל אשתו נדה ואחותו עמו בבית שגג באחת מהן ואין ידוע באיזו מהן שגג שבת ויום הכפורים ועשה מלאכה בין השמשות ואין ידוע באיזה מהם עשה ר' אליעזר מחייב חטאת ור' יהושע פוטר אמר רבי יוסי לא נחלקו על העושה מלאכה בין השמשות שהוא פטור שאני אומר מקצת מלאכה עשה מהיום ומקצתה למחר ועל מה נחלקו על העושה בתוך היום ואין ידוע אם בשבת עשה ואם ביום הכפורים עשה או על העושה ואין ידוע מעין איזו מלאכה עשה ר' אליעזר מחייב חטאת ור' שמעון פוטר אמר ר' יהודה פוטרו היה ר' יהושע אף מאשם תלוי. ג ר' יהושע שזורי ור' שמעון אומרים לא נחלקו על דבר שהוא משום שם אחד שהוא חייב ועל מה נחלקו על דבר שהוא משום שני שמות שר' אליעזר מחייב חטאת ור' יהושע פוטר אמר ר' יהודה אפילו נתכוון ללקוט תאנים ולקט ענבים ענבים ולקט תאנים שחורות ולקט לבנות לבנות ולקט שחורות ר' אליעזר מחיב חטאת ור' יהושע פוטר אמר ר' יהודה תמה אני אם יפטור בה ר' יהושע אם כן למה נאמר אשר חטא בה פרט למתעסק.

ת"כ מעילה דט"ו ע"ב

מתני לא רב הונא נרבה חמשה דברים בעולה מצטרפין זה עם זה ה"ל בעולה קא אמרת והא קתני בקודש שאת דברים שבתוך

והא חכים מכלהו ועל דא כתיב ויקח איהו נטיל כלא בחכמה נטיל עיטא דחכמתא לגבי אמר עמא דא שש מאות אפי אינון עם לאחורוי והפך בכל זיני חרשין דיליה ועבד פנימין פסיסין וחרש חרשין ונטל שית מאה רכב ברירן בחור ברירן דחרשין טעונין הכל זיני קסמין וחרשין כדינא דלעילא דהוא ממנא דאתמנא עלייהו והוא נטיל טעין בקסמין וחרשין שש מאות רכב בחור דהוו ברירן לקבלייהו דיעקב כישרא כל רכב מצרים כל חד וחד טעין בחרשוי וקוסמוי לא הוו חכימין במצרים דלא טעין טעונין דקסמין וחרשין ,

מוסר השכל

בכל המכות שבאו על פרעה היתה סיבה על גודל גאותו וזדונו ורז"ל אמרו דכל המתגאה כאילו עובד ע"ז והיינו דהע"ז נק' תועבה ותועבת ה' כל גבה לב ולפום גמלא שחנא דלפי גודל גאותו עשה עצמו ע"ז לי יאורי ואני עשיתני וכן היה חירם מלך צור כמותו דכ"כ נתגאה עד שעשה עצמו אלוה ילוד אשה טפה סרוחה וסופו עפר רימה ותולעה איך יתגאה דכמעט רגע עושה אותו הקב"ה כאפס וכאין ובכל כך מתגרה בגאוה עד שיעור דהקפדה והכעס יחשב לו לשלימות מידות בני אדם עד שיאמר כי אם אינו מרגיש כי לא אדם הוא ואין לו איך לטעום והרי מוטב שיאמרו לו כך ולא יתגאה ולא יהיה שנוי בעיני ה' דאותו לא אוכל כי יש גאים דחושבים למצוה להיות גדול שמעשה שאחרים יתנהגו בגאוה כגון שבות פרנס עה"ז ומתנהג בענוה ושפלות ולהיות רך כקנה ולא קשה כארז ושוחקין לו תלונות דלא זו הדרך להיות כולי האי עניו ושפל וזרוק מרס דכל העם ישמעו ויראו בהון נפיחותך כרמים לאת נערם כמכין ואם היה קורא זה במוסר של רבינו מהרח"ו זיע"א היה כל עצמותיו יאמרו רעד ובעינינו ראינו ואבותינו ספרו לנו דפרנס עה"ז דעשה אבירות והלך בגדולות לא ינא נקי ואחריתו מר רמ"ל .

הלכה

אסור למכור לגוי ספרי עממין וכפירש אם יש בהן השייכים לומר להם לע"ז והוא הדין ספרי כ"ד שלהן הכתובים בלשון לאטין או אחר לשונות כי מי שהעתיקם שיהיה בלשונו להחזיק שקרם ואמונתן כדי להטעותן ואפי' למכור להם קלפים ודיו וקולמוסים לכתוב בהן ספרי דתם יש להוסרן מור"ם בהגה יו"ד סי' קל"ט ועיין כנה"ג וש"ך שם .

הלכה

ש״ע א״ח סי׳ תקע״ו על הירקון ועל השידפון משהתחיל בתבועה מתענין ומתריעין וכן על הארבה והחסיל ואפי׳ אינו משחית יבול הארץ מתענין ומתריעין עליהן ועל הגובאי מין ארבה אפי׳ בכל שהוא אבל על החגב אין מתענין עליו ולא מתריעין אא זועקין בלבד .

ליל הששי

ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני ה׳ תמיד מאת בנ״י ברית עולם

מסכת נדה פרק ב׳

כל היד המרבה לבדוק בנשים משובחת ובאנשים תקצץ החרשת והשוטה והסומא ושנטרפה דעתה אם יש להן פקחות מתקנות אותן והן אוכלות בתרומה דרך בנות ישראל משמשות בשני עדים אחד לו ואחד לה הצנועות מתקנות להן שלישי לתקן את הבית . ב נמצא על שלו טמאין וחייבין קרבן נמצא על שלה אותיום (נ״א אותיוס) טמאין וחייבין קרבן נמצא על שלה לאחר זמן טמאין מספק ופטורים מן הקרבן . ג איזהו אחר זמן כדי שתרד מן המטה ותדיח פניה ואח״כ מטמאה מעת לעת ואינה מטמאה את בועלה ר׳ עקיבא אומר אף מטמאה את בועלה ומודים חכמים לר׳ עקיבא ברואה כתם שמטמאה את בועלה . ד כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן הבאין מן הדרך נשיהן להן בחזקת טהרה בית שמאי אומרים צריכה שני עדים על כל תשמיש ותשמיש או תשמש לאור הנר בית הלל אומרים דיה בשני עדים כל הלילה . ה משל משלו חכמים באשה החדר והפרוזדור והעליה דם החדר טמא נמצא בפרוזדור ספקו טמא לפי שמוחזקתו מן המקור . ו חמשה דמים טמאים באשה האדום והשחור וכקרן כרכום וכמימי אדמה וכמזוג בית שמאי אומרים אף כמימי תלתן וכמימי בשר צלי ובית הלל מטהרין הירוק עקביא בן מהללאל מטמא וחכמים מטהרים אמר ר׳ מאיר אם אינו מטמא משום כתם מטמא משום משקה ר׳ יוסי אומר לא כך ולא כך . ז איזהו אדום כדם המכה שחור כחרת עמוק מכן טמא דהה מכן טהור וכקרן כרכום כברור שבו וכימימי אדמה מבקעת בית כרם ומציף מים וכמזוג שני חלקים מים ואחד יין מן היין השרוני .

הבשר והחלב והסולת והיין והשמן ולחמי תודה א"ל תני בעולה תמימה לאו דתנו רבנן עולות ותמורין מצטרפין לכזית להעלותן בחוץ ולחייב עליהן משום פיגול ונותר וטמא קתני בעולה הא בשלמים לא בשלמא להעלותן בחוץ עולה דכליל הוא מצטרפין שלמים לא מצטרפין אלא לחייב עליהן משום פיגול נותר וטמא שלמים אמאי לא מחייב והתנן כל הפגולים ומצטרפין זה עם זה וכל הנותרות מצטרפות זו עם זו אלא אימא עולה ואמורים מצטרפין זה עם זה לכזית ליזרק עליהם את הדם וכיון שמצטרפין ליזרק את הדם חייב.

זוהר חדש בשה"ש דכ"ה ע"א

בשעתא דאפיק לון קב"ה לישראל ממצרים לא הוו בעאן ישראל למיזל במדברא באורח קריבו דהוו רגילין במצרים דהוית בכנענה דערן כר"א כנן ס' בארץ מצרים דהוו אזלין באתר קריבו בארחא בהורכה בלא ישובא מה עבד קב"ה סדר קדמייהו שכינתא דהות אזלא בכל גוונין דזיהרא בכל גוונין דתאיבותא והוו רהיטין אבתרא למחמי בתיאובתא ובגין כך הוו רהיטין אבתרא ואזלי ולא הוו מתעכבי וקב"ה עביד לון הכי דלא יתעכב קדושה רשמא דאיהו הוה בעי לאתייקרא בכל עממין דארעא בגוונא דאיכון אזלי בכסילו אוף הכי עבד פרעה בריקיבוי וסיסוון דיליה בגין למרדף בכסילו דלא יתעכבון רתיכוי באורחא מה עבד נטל סוסוון דנוקבי וסיסוון דכוריא ושוי נוקבי לקמייהו ודוכרי מאחורא דוכרי הוו רהיטי בתר נוקבי ונוקבי הוו רהיטי מקמי דכורי ואזלין הוו רהטי בכסילו ודא עבד פרעה בחכמתא למרדף בכסילו אבתרייהו דישראל כיון דאדביק לון בעא לאגנתא קרבא בישראל נטל נוקבי וחבר לון לאחורא ודכורי לקמייהו.

מוסר השכל

ויש בסוס אחוות ממידת פרעה הרשע ועונשו זו פרישות דרך ארץ ככה עושה אשה רעה לבעלה דאינה הולכת לט"ת אם לא ימלא שאלתה באיזה דבר דושאלה אשה וטובלין אותה בנהר דינור על כל פעם דעוברת על כל קאמר וכואת המלא תמלא כלה במותם דמתקנאת איך היא מסובבת חיקה על בנה ומקפדת על כלתה חולנה ורמיה ואופני עכובים שלא תלך בזמנה מיום אל יום וזו אשה קשת רוח יותר ועונשה כפלי כפלים ובסה"ח קורית במיסור על האשה עצמה.

להם דאחריתם עדי אובד ואינו רואה ברכה בבנין זה ואדרבא עושה לנתוץ ולהרוס ביתו או חנותו ויש שמורה טלפים דאין זה תחום ישראל ולא מפיו אנו חיים העיני האנשים תנקר דעוברים ושבים שם מבני ישראל וצריך דיעה למורה אי יקרא זה המקום תחום ישראל או לא ולא יעשה דיון לעצמו להיות מתי'ר אסורי'ם .

הלכה

ישראל וגוי שיש להם שדה או תנור או מרחץ או רחיים בשותפות א שהם שותפים בחנות בסחורות ומתעסקים שניהם יחד צריך שיתנו מתחילה בשעה שבאים להשתתף שיהא שכר השבת לגוי לבדו אם מעט ואם הרבה ושכר יום אחר כנגד השבת יהיה לישראל לבדו ואם לא התנו מתחילה הוא לגוי כל הריוח מהשבתות ודוקא בסחורות דאפשר לברר הריוח של כל יום הלא"ה קשה הדבר ש"ע סי' רמ"ז .

סדר בא

ליל א'

ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר

משנה ערלה פרק א'

הנוטע לסייג ולקורות פטור מן הערלה ר' יוסי או' אפי' אמר הפנימי למאכל והחיצון לסייג הפנימי חייב והחיצון פטור . ב עת שבאו אבותינו לארץ מצאו נטוע פטור נטעו אעפ"י שלא כבשו חייב הנוטע לרבים חייב ר' יהודה פוטר הנוטע ברשות הרבים והעכו"ם שנטע והגזלן שנטע והנוטע בספינה והעולה מאליו חייב בערלה . ג אילן שנעקר והסלע עמו שטפו נהר והסלע עמו אם יכול לחיות פטור ואם לאו חייב נעקר הסלע מצדו או שזעזעתו המחרישה או שזעזעו ועשאו כעפר אם יכול לחיות פטור ואם לאו חייב : ד אילן שנעקר ונשתייר בו שורש פטור וכמה יהא השורש רבן גמליאל או' משום ר' אליעזר בן יהודה איש ברתותא כמחט של מיתון . ה אילן שנעקר ובו בריכה והוא חיה ממנה חזרה הזקנה להיות כבריכה הבריכה שנה אח"ש ונפסקה מונה משעה שנפסקה ספוק הגפנים וספוק ע"ג ספוק אעפ"י שהבריכן בארץ מותר ר"מ או' מקום שכחה יפה מותר ומקום שכחה רע אסור וכן בריכה שנפסקה והיא מלאה פירות אם הוסיף במאתים אסור ׳ ו נטיעה

תלמוד נדה פרק ג'

המפלת חתיכה אם יש עמה דם טמאה ואם לאו טהורה ר' יהודה או' בין כך ובין כך טמאה. רבנן אמרין מקור הוא שהוא מגדל חתיכה ר' יהודה או' דם הוא שהוא קרוש ונעשה חתיכה א"ר יוחנן לא טומא ר' יהודה אלא כגון ד' מיני דמים ר' יעקב ב"א ר"ש ב"ב בשם ר' יוסי בר בסורתי הלכה כר' יהודה שמע ר' לעזר אמר איני מקבל עלי את הדבר הזה שמואל אמר הלכה כר' יהודה א"ר זעירא לא דו אמר הלכה כר' יהודה אלא דו אמר רבנן נהגין כר' יהודה ר' יוחנן בשם רשב"י קורעה ואם נמצא בה דם אגור טמאה ואם לאו טהורה ופליגא על רשב"י דם יהיה זובה בבשרה לא כמה שבשפיר ולא מה שבחתיכה.

זוהר חדש במדרש רות דקי"ב ע"ב

בשבת כתיב לדרתם מ"ט מפני שכיון שקידש היום דירתם של ישראל צריכה בנר דלוק ושלחן ערוך ודירתם מתוקנת כדירת חתן לקבל בה כלה ומאי ניהו שבת היא כלה ולעולם אין מכניסין אותה אלא בדירה מתוקנת לכבודה כפי הראוי לה וע"ד כתיב לעשות את השבת לדרתם להכניס בה כלה קדושה לדירתה ולהיות בתוכה בשעה שקידש היום וכלה זו באה ואינה מוצאת דירה מתוקנת ושלחן ערוך ונר דלוק כלה זו אומרת אין דירה זו מושבי ביני ובין בני ישראל כתיב אין זו מושבי אין דירתו לקדושה על כן צריך היכר בקדושה בבית וע"ד כתיב לדרתם בשבת.

מוסר השכל

ראוי לחכמי המדרשים שבמוסר שהם לומדים דילמדו בפעם לפחות ב' פעמים בשנה בקיץ ובחורף קרא בגרון אל תחשוך כשופר הרם קולך באזני עמי הארץ והטפשים דהפוסק עם הגוי בקבלנות לבנות לו בית או חנות וכיוצא דאם עושה המלאכה בתוך התחום באופן שעוברין שם מבני ישראל ורואין ברשות הישראל מלאכה בשבת אסור לו להניחו שיבנה הגוי בשבת אפי' שהוא בקבלנות ויעשה תנאי עם הבנאים דבשבת לא יבנו אפי' דיוציא יותר בעבור זה והוא יותר טוב ממה שאירע דנשרף ביתו על שעשה בנין אפי' בקבלנות בשבת וממי שירד מנכסיו ומכר בית זו בשביל בעלי חובותיו ואפי' בעל חוקה דיבנה לו כפי הוצאת הבנין עכ"ז אסור בשבת בתחום ישראל עם שיהיה בקבלנות והכסיל לא יבין את זאת ודן בדעתו דבקבלנות שרי ולפעמים שמנא תמנא שאינו בקבלנות והוא מעלול שהוא בקבלנות כדי למלא פתח שאינו פתוח דהוא בקבלנות או לקח

וכנ"ר עבירה היא בידו ולא מיה ולית עבירה של מות דאתמר רגליה יורדות מות דעלה אתמר כי המות יפריד בין א"ח לד' וכנ"ר עבירה היא בידו ותגורין עליה מעורכי המלחמה .

מוסר השכל

במה אחריבו דבוקינו ברמזי חמץ ומצה דהוא היצה"ר והיצה"ט וצריך לבדוק החמץ בכל מקומות שדרך להכניס שם חמץ בכל האברים המעותדים לחטוא בהם על הרוב הפה מלה"ר ורכילות ודובר נבלות ושבועות וקללות והזכרת ש"ש לבטלה ושיחה בטלה ולדבר בנאוף וזדון ומאכלות אסורות ושתיות אסורות וכיוצא בהן · הלב הרהורים רעים ומחשבות זרות ורעות ולב רע ולא טוב · העינים ול"ת אחר"ל ואחרי עיניכם להיות זונים אחריהם של בראיות ערוה ומצות ועניים לרחם עליהם שלא להעלים עיניו מהן . הראש שלא יהיה בקומה זקופה והמצח שלא יהיה בעזות מצח וכן הידים והרגלים שלא יהיה לרעה לרוץ לעבירה ולהרים יד על חברו ולפשוט ידו במה שאינו שלו והבדיקה לאור הנר כי נר ה' נשמת אדם והיה הבדיקה בלילה קודם שישן כדקרו להו בזוה"ק למארי חושבנא בכל לילה מה שעשה אותו יום ועיקר הביטול בלב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה של"ה הקדוש וגה"ק שם .

הלכה

הר"מ כמז"ל פ"א מהל' קדוש החדש · אין מחשבין וקובעין חדשים ומעברין שנים אלא בא"י שנא' כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים' ואם היה אדם גדול בחכמה ונסמך בא"י ויצא לח"ל ולא הניח בא"י כמותו הר"ז מחשב וקובע חדשים ומעבר שנים בח"ל ואם נודע לו שנעשה בא"י אדם גדול כמותו וא"צ לומר גדול ממנו ה"ז אסור לקבוע חדשים ולעבר שנים בח"ל ואם עבר וקבע ועיבר לא עשה כלום ·

ליל ב'

ויקרא למשה ולאהרן לילה ויאמר קומו צאו מתוך עמי גם אתם גם בני ישראל ולכו עבדו את ה' כדברכם .

משנה יומא פרק ז'

בא לו כהן גדול לקרות אם רצה לקרות בבגדי בוץ קורא ואם לא קורא באצטלית לבן משלו חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת

וראש

ד נטיעה של ערלה ושל כלאי הכרם שנתערבו בנטיעות הרי זה לא ילקוט ואם לקט יעלה באחד ומאתים ובלבד שלא יתכוין ר' יוסי או' אף יתכוין ללקוט ויעלה באחד ומאתים . ז העלים והלולבים ומי גפנים וסמדר מותרים בערלה וברבעי ובנזיר ואסורים באשרה ר' יוסי או' הסמדר אסור מפני שהוא פרי ר' אליעזר או' המעמיד בשרף הערלה אסור אמר ר' יהושע שמעתי בפירוש שהמעמיד בשרף העלים ובשרף העקרים מותר בשרף הפגים אסור מפני שהם פרי . ח ענקוקלות והחרצנים והזגים והתמד שלהם קליפי רמון והנץ שלו קליפי אגוזים והגרעינים אסורים בערלה ובאשרה ובנזיר ומותרין ברבעי והנובלות כולם אסורות : ט ר' יוסי או' נוטעין יחור של ערלה ואין נוטעין אגוז של ערלה מפני שהוא פרי ואין מרכיבין בכפניות של ערלה .

תלמוד פאה פ"ק

יש שהוא מאכיל את אביו פטומות וורש גהינם ויש שהוא כורכו ברחיים וורש ג"ע כיצד חד ב"נ הוה מאכיל את אביו תרנגולים פטומים חד זמן א"ל אבוי ברי מנין לך א"ל סבא סבא אכול ואדיש ככלביא אוכלין ומדשין נמצא מאכיל את אביו פטומות וורש גהינם . כיצד כורכו לרחיים וורש ג"ע חד ב"נ הוה איטחין ברחייא אתא למות לטחוניא א"ל אבא עול טחון תחתי אין מטה מבזיא טב לי אנא ולא אנת אין מטות מולקי טב לי אנא ולא אנת נמצא כורכו ברחיים וורש ג"ע .

זוהר חדש בתקונים דרב"ן ע"א

דרגא דעמודא דאמצעיתא ואיהו עקרא דתפלין וביה צריך לקשרא לון בכוונא דא חכמה קדש לי ודא יו"ד בינה והיה כי יביאך ודא ה' שמע ישראל לימינא ו' והיה אם שמוע לשמאלא ודא ה' ובעמודא דאמצעיתא אתכלילן וכד תפלין דראש ויד אתכלילן ביה אתקריאת וי"ו תפלין וביה אינון פקודיא חדא ולא צריך לאפסקא כמה דאוקמוה סח בין תפלה לתפלה עבירה היא בידו והאי איהו עיקרא דגמרא ואינון דעבדין לון תרין פקודין דירושלמי איהו ימינא ושמאלא דתמן ענפין מתפרדין ובגין דמקטרא דימינא ושמאלא שתים דבר שהוא צריך לברכא עלייהו תרין ברכאן חד להניח תפלין על של יד וחד על מצות תפלין על של ראש ואם סח בנתים מברך על של ראש שתים אבל מסטרא דעמודא דאמצעיתא עלייהו אתמר אחת דבר שהוא ולא צריך אלא ברכה חדא כי אחד קראתיו ואם סח בין תפלה של יד לתפלה של ראש בעמודא דאמצעיתא איהו עביד פירוד ביחודא ובג"ד

זוהר חדש בתיקונים דק"פ ע"א

ודי כתי דתפלין איכון כהיכלא לד' אתוון מאן היכלא דא אדני דהכי סליק כחשבן היכל ואיכון ד' פרשיין ד' אתוון דהויה כגוונא דאנפין דחיוון וכתים ד' לקבל גדפין דחיון ואיכון כגוונא דכרובין ואתוון דאיכון דכר ונוקבא תרין רצועין לקבל כנפי יונה רצועה דיד לאתקשר' לה ודא שכינתא דאתמר בה יונתי ותרין איכון יוגים דכר ונוקבא מאן דבעי לנטירא ליה מידם דתרוויהו כטול נוקבא וקשירא לה עמיה ומיד יקרי לדכורא דיתי והכי נריכין ישראל לנטלא יונה קדישא מגוה שכינתא לקשרא לה בקישורא דתפלין ומיד יקרי לבעלה דאיהו ישראל דלעילא עמודא דאמצעיתא וכנ"ד תקינו למקרי שמע ישראל בקלא עם מצות תפלין ומיד דנקית לגבה נריך לקשרא לה עמה למהוי חבוש עמה ברצועה דתפלין דיד כמה דאוקמוה מ"מ פארך חבוש עליך שו תפלין .

מוסר השכל

מי שאינו קם אחר חצות לילה לומר תקון חצות ושוב לעסוק בתורה עד נכון היום לקשר תורת יום בלילה הרי הוא כפוי טובה עם הקב"ה דכופר בטובתו של מקום כ"ה דבא למצרים בחצי הלילה והקימו לפרעה ולכל מצרים משנתם והכה כל בכור והוציא את ישראל ביד רמה לחירות משעבוד לגאולה ואיך האדם לא יעשה אחת מני אלף מעל כל אשר גמלנו ה' לקום ולבכות על חרבן ביתו ועל גלות השכינה לאקמא שכינתא מעפרא דיעשה לו סגולה . למהר הגאולה . ותחזנה עינינו ובבנתה עיר על תילה . ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה . ויקויים כימי צאתך מאר"מ אראנו נפלאות מלבד כמה מעלות טובות דזוכה האדם הקם בלילה לבכות על חרבן הבית והגלות ולעסוק בתורה דרכו מספר כאשר יחד אוספו בס' כף החיים סי' ג' ותוכחת חיים ס"ז פוק חזי עד היכן הגיע מעלתו של קימת חצות לילה והקורא בס' הזוה"ק בעיניו יכוע בכמה מקומות דהשכ"א השכי"ח למי שזוכה לזה ורוב הזוה"ק מדובר בו בכבדות על מי שזוכה לקום אשרי איש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה וכל ההתחלות קשות עד שירגיל בדבר :

הלכה

הלכה למשה מסיני הוא דבזמן שיש סנהדרין קובעין על הראיה ובזמן שאין שם סנהדרין קובעין עפ"י החשבון זה שאנו מחשבין בו היום ואין נוקקין לראיה ומאימתי התחילו כל ישראל לחשב בחשבון זה מסוף

וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן נותנו לכהן גדול וכהן גדול עומד ומקבל (וקורא עומד) וקורא אחרי מות ואך בעשור וגולל ס"ת ומניחו בחיקו ואומר יותר ממה שקראתי לפניכם כתוב כאן ובעשור שבחומש הפקודים קורא על פה ומברך עליה שמנה ברכות על התורה ועל העבודה ועל ההודאה ועל מחילת העון ועל המקדש בפ"ע ועל ישראל בפני עצמן ועל הכהנים בפני עצמן (כ"א ועל הכהנים ועל ישראל) ועל שאר התפלה. ב הרואה כהן גדול כשהוא קורא אינו רואה פר ושעיר הנשרפין והרואה פר ושעיר הנשרפין אינו רואה כהן גדול כשהוא קורא לא מפני שאינו רשאי אלא שהיתה דרך רחוקה ומלאכת שניהן שוה כאחת: ג אם בבגדי בוץ קורא קדש ידיו ורגליו פשט ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי זהב ולבש וקדש ידיו ורגליו ויצא ועשה את אילו ואת איל העם ואת שבעת כבשים תמימים בני שנה דברי רבי אליעזר רבי עקיבא אומר עם תמיד של שחר היו קרבין ופר העולה ושעיר הנעשה בחוץ היו קרבין עם תמיד של בין הערבים. ד קדש ידיו ורגליו ופשט וירד וטבל ועלה ונסתפג הביאו לו בגדי לבן ולבש וקדש ידיו ורגליו נכנס להוציא את הכף ואת המחתה קדש ידיו ורגליו ופשט וירד וטבל עליה ונסתפג הביאו לו בגדי זהב ולבש וקדש ידיו ורגליו ונכנס להקטיר קטרת של בין הערבים ולהטיב את הנרות וקדש ידיו ורגליו ופשט הביאו לו בגדי עצמו ולבש ומלוין אותו עד ביתו ויום טוב היה עושה לאוהביו בשעה שיצא בשלום מן הקודש. ה כהן גדול משמש בשמנה כלים וההדיוט בארבע בכתונת ומכנסים ומצנפת ואבנט מוסיף עליו כהן גדול חשן ואפוד ומעיל וציץ באלו נשאלין באורים ותומים ואין נשאלין בהן להדיוט אלא למלך ולבית דין ולמי שהצבור צריך בו.

תלמוד יומא פ"ו

שאלו את ר' אליעזר חלה השליח מהו שישלח ביד אחר אמר להן כך יהו בשלום ואם חלה המשתלח אמר להן יכול הוא לטעון אתכם ולי. דחייו ולא מת אמר להן כן יאבדו אויבי השם' לא שהיה ר"א מפליגין אלא שלא היה אומר להן שלא שמע מימיו וחכ"א חלה השליח משלחו ביד אחר חלה המשתלח מרכיבו על החמור דחייו ולא מת יורד אחריו וממיתו כל ימיו שהיה שמעון הצדיק לא היה מגיע למחצית ההר עד שנעשה אברים אברים משמת שמעון הצדיק היה בורח למדבר והסרקיין אוכלין אותו. וכל ימיו של שמעון הצדיק היה הגורל של שם עולה בימין והיה נר מערבי דולק והולך ולשון של זהורית מלבין ואור המערכה מתגבר ועולה בב' גזירי עצים שחרית והיתה מתברכה משולחת בב' הלחם ובלחם הפנים:

ז"ק

תלמוד קדושין פ"א

אשר לו יעדה והפדה מלמד שאינו מיעדה לו עד שיהא בווה כדי לפדותה ובמעשה ידיה פרוטה ובגרעונה פרוטה דברי ר"י ב"י וחכ"א מייעד והולך עד דמרומי ממש אר"ח ב"ב הכל מודים בעבד עברי עד שיהא שם שוה פרוטה ואות אמר ר"י ב"י מאי טעמא דרבנן כסף אין כאן מעשה ידים אין כאן במה הוא מיועדה אר"ו מיועדה בדברים דתני ר' הושעיא כיצד מייעדה אומר לה בפני עדים הרי את מיועדת לי על דעתיה דר"י ב"י בסוף נותן לה כסף ליעודים על דעתין דרבנן משעה ראשונה נתן כסף ליעודים מה נפקא מבינייהו מעשה ידיה מ"ד בסוף מעשה ידיה של בעלה מ"ד משעה ראשונה מעשה ידים של אביה אפי' כמ"ד משעה ראשונה נתן כסף ליעודים מעשה ידיה של בעלה נעשה כאומר לאשה הרי את מקודשת ע"מ שמעשה ידיך שלי. היה נשוי עם אחותה ומתה מ"ד בסוף נותן לה כסף ליעודים צריכה כסף אחר מ"ד משעה ראשונה אינה צריכה כסף אחר אפי' כמ"ד משעה ראשונה נתן כסף ליעודים צריכה כסף אחר למה כל עמא מודו שאין קדושין בעריות.

זוהר חדש בתקונים

אשתמודע מאן דאיהו מאילנא דחיי בנשמתיה ודאי בר מנח תפלין על רישיה מתכוין לאעלא כל שהים אחרים תחות שולטנותא דשכינתא עלאה דאיהי תפלין דרישא דב"נ ולאעלא כל אומין תחת יד ה' דאיהי שכינתא תתאה בגין דבגלותא אתמר תחת ג' רגזה ארץ תחת עבד כי ימלוך ונבל כי ישבע לחם ושפחה כי תירש גבירתה ובג"ד תפלין דרישא ויד לאעלא שפחה תחות גבירת' עילא ותתא ובהזכרות דלגיו דכלילן בד' דאיהו שקול לאורייתא צריך לאעלא עבד תחת רבו עילא ותתא ודא אקרי ברא דקב"ה ושכינתיה הה"ד כה אמר ה' בני בכורי ישראל.

מוסר השכל

כמו נער בנפשי על בתי כנסיות דמתפללים תפלות רבות זו אח"ז כת יוצאה וכת נכנסת וכמה שדלת העם שאין להם טו"ת הנה שמשי הכנסת נותנין להם ואח"כ כל א' וא' מחזיר הטו"ת ליד השמש ורוב הטליתות וזוגי התפלין ישנים מכמה שנים ואין דורש ואין מבקש אם יש בהן פסולין ומברכי' ברכות לבטלה תמידין כסדרן דברי יום ביומו ואינן יוצאין י"ח מטו"ת ולא מן השם הוא בעיר גדולה לשנים שיתנהגו כזאת וחיובא רמיא על גוברי ופרנסי הק"ק ליקח סופר מומחה ומומחה ולבדוק אותן כראוי

בסוף חכמי הגמ' בעת שחרבה א"י ולא נשאר שם ב"ד קבוע אבל בימי חכמי המשנה וכן בימי חכמי הגמ' עד ימי אביי ורבא על קביעת א"י היו סומכין · הרמב"ם פ"ה מהל' קידוש החדש :

ליל ג'

ליל שמורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה' שמורים לכל בני ישראל לדורם .

משנה נזיר פ"ז

כהן גדול ונזיר אינן מטמאין לקרוביהן אבל מטמאין למת מצוה היו מהלכים בדרך ומצאו מת מצוה ר"א או' יטמא כ"ג ואל יטמא נזיר וחכ"א יטמא נזיר ואל יטמא כ"ג אמר להם ר"א יטמא כהן שאינו מביא קרבן על טומאתו ואל יטמא נזיר שהוא מביא קרבן על טומאתו א"ל יטמא נזיר שאין קדושתו קדושת עולם ואל יטמא כהן שקדושת עולם ב על אלו טומאות הנזיר מגלח על המת ועל כזית מן המת ועל כזית נצל ועל מלא תרווד רקב על השדרה ועל הגלגולת ועל אבר מן המת ועל אבר מן החי שיש עליו בשר כראוי ועל חצי קב עצמות ועל חצי לוג דם ועל מגען ועל משאן ועל אהלן ועל עצם כשעורה על מגעו ועל משאו על אלו הנזיר מגלח ומזה בשלישי ובשביעי וסותר את הקודמים ואינו מתחיל למנות עד שיטהר ומביא את קרבנותיו · ג אבל הסככות והפרעות ובית הפרס וארץ העמים והגולל והדופק ורביעית דם ואהל ורובע עצמות וכלים הנוגעים במת וימי ספירו וימי גמרו על אלו אין הנזיר מגלח ומזה בשלישי ובשביעי ואינו סותר את הקודמים ומתחיל ומונה מיד וקרבן אין לו באמת אמרו ימי הזב והזבה וימי הסגרו של מצורע הרי אלו עולין לו · ד א"ר אליעזר משום ר' יהושע כל טומאה מן המת שהנזיר מגלח עליה חייבין עליה על ביאת מקדש וכל טומאה מן המת שאין הנזיר מגלח עליה אין חייבין עליה על ביאת מקדש אמר ר"מ לא תהא זו קלה מן השרץ אמר רע"ק דנתי לפני ר"א מה אם עצם כשעורה שאינו מטמא אדם באהל הנזיר מגלח על מגעו ועל משאו רביעית דם שהוא מטמא אדם באהל אינו דין שיהא הנזיר מגלח על מגעה ועל משאה אמר לי מה זה עקיבא אין דנין כאן מקל וחומר וכשבאתי והרצתי דברים לפני רבי יהושע אמר לי יפה אמרת אלא כן אמרו הלכה :

תלמוד

מעוני סופו לקיימה מעושר וכל המבטל את התורה מעושר סופו לבטלה
מעוני: יוד ר"מ אומר הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה והוי שפל רוח
בפני כל אדם אם בטלת מן התורה יש לך בטלים הרבה כנגדך ואם עמלת
בתורה יש לו שכר הרבה ליתן לך. יא רבי אליעזר בן יעקב אומר
העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד והעובר עבירה אחת קונה לו
קטיגור אחד תשובה ומע"ט כתריס בפני הפורענות. ר' יוחנן הסנדלר
אומר כל כנסיה שהיא לש"ש סופה להתקיים ושאינה לש"ש אין סופה להתקיים
יב ר' אלעזר ן' שמוע אומר יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך וכבוד
חברך כמורא רבך ומורא רבך כמורא שמים. יג ר' יהודה אומר הוי זהיר
בתלמוד ששגגת תלמוד עולה זדון. ר"ש או' ג' כתרים הם כתר תורה
וכתר כהונה וכתר מלכות וכתר שם טוב עולה על גביהן. יד ר' נהוראי
אומר הוי גולה למקום תורה ואל תאמר שהיא תבא אחריך שחבריך יקימוה
בידך ואל בינתך אל תשען. טו ר' ינאי או' אין בידינו לא משלות הרשעים
ואף לא מיסורי הצדיקים ר' מתיא בן חרש אומר הוי מקדים בשלום , כל
אדם והוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים. טז ר' יעקב או' העה"ז
דומה לפרוזדור בפני העולם הבא התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס
לטרקלין. יז הוא היה או' יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל
חיי העוה"ב ויפה שעה אחת של קורת רוח בעוה"ב מכל חיי העוה"ז.
יח ר"ש בן אלעזר או' אל תרצה את חבירך בשעת כעסו ואל תנחמנו בשעה
שמתו מוטל לפניו ואל תשאל לו בשעת נדרו ואל תשתדל לראותו בשעת
קלקלתו. יט שמואל הקטן או' בנפול אויבך אל תשמח ובכשלו אל יגל לבך
פן יראה ה' ורע בעיניו והשיב מעליו אפו. ך אלישע בן אבויה או' הלומד
ילד למה הוא דומה לדיו כתובה על נייר חדש והלומד זקן למה הוא דומה
לדיו כתובה על נייר מחוק ר' יוסי בר יהודה איש כפר הבבלי או' הלומד
מן הקטנים למה הוא דומה לאוכל ענבים קיהות ושותה יין מגתו והלומד
מן הזקנים למה הוא דומה לאוכל ענבים בשולות ושותה יין ישן. ר' או'
אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו יש קנקן חדש מלא ישן וישן שאפילו
חדש אין בו. אך ר' אלעזר הקפר אומר הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין
את האדם מן העולם: כך הוא היה אומר הילודים למות והמתים להחיות
והחיים לדון לידע ולהודיע שהוא אל הוא היוצר הוא הבורא הוא
המבין הוא הדיין הוא העד הוא בע"ד והוא עתיד לדון ברוך הוא שאין
לפניו לא עולה ולא שכחה ולא משוא פנים ולא מקח שוחד שהכל שלו ודע
שהכל לפי החשבון ואל יבטיחך יצרך שהשאול בית מנוס לך שעל כרחך אתה
נוצר ועל כרחך אתה נולד ועל כרחך אתה חי ועל כרחך אתה מת ועל
כרחך

שיהיו כשרים אפי' רמולים סק"ק הולאת על זה ועליהם תבא ברכת טוב לאחרים מכשול מדרך עמי ומוכים את הרבים •

הלכה

הרמב"ם פ"ו מהל' חמץ ומצה. אין אדם יוצא י"ח אכילת מצה אא"כ אכלה מחמשת המינין שנא' לא תאכל עליו חמץ ז' ימים תאכל עליו מצות דברים הבאים לידי חימוץ אם אכלן מצה יצא י"ח אכל שאר דברים כגון אורז ודוחן וקטניות אין יוצא בהן ידי מצה לפי שאין בהן חמץ:

ליל ד'

ולכל בני ישרא' היה אור במושבותם

משנה אבות פרק ד'

בן זומא אומר איזהו חכם הלומד מכל אדם שנא' מכל מלמדי השכלתי איזהו גבור הכובש את יצרו שנא' טוב ארך אפים מגבור ומושל ברוחו מלוכד עיר איזהו עשיר השמח בחלקו שנאמר יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא איזהו מכובד המכבד את הבריות שנאמר כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו. ב בן עזאי אומר הוי רץ למצוה קלה כבחמורה ובורח מן העבירה שמצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה ששכר מצוה מצוה ושכר עבירה עבירה. ג הוא היה אומר אל תהי בז לכל אדם ואל תהי מפליג לכל דבר שאין לך אדם שאין לו שעה ואין לך דבר שאין לו מקום. ד ר' לויטס איש יבנה אומר מאד מאד הוי שפל רוח בפני כל אדם שתקות אנוש רמה ר' יוחנן בן ברוקא או' כל המחלל ש"ש בסתר נפרעין ממנו בגלוי אחד שוגג ואחד מזיד בחילול השם. ה ר' ישמעאל בנו או' הלומד על מנת ללמד מספיקין בידו ללמוד וללמד והלומד ע"מ לעשות מספיקין בידו ללמוד וללמד לשמור ולעשות. ר' צדוק אומר אל תעשם עטרה להתגדל בהם ולא קרדום לחפור בהם וכך היה הלל אומר ודאשתמש בתגא חלף הא למדת כל הנהנה מדברי תור' נוטל חייו מן העולם. ו ר' יוסי אומר כל המכבד את התורה גופו מכובד על הבריות וכל המחלל את התו' גופו מחולל על הבריות. ז ר' ישמעאל בנו אומר החושך עצמו מן הדין פורק ממנו איבה וגזל ושבועת שוא והגס לבו בהוראה שוטה רשע וגס רוח. ח הוא היה אומר אל תהי דן יחידי שאין דן יחידי אלא אחד ואל תאמר קבלו דעתי שהן רשאים ולא אתה. ט ר' יונתן אומר כל המקיים את התורה

מעוני

דעושם סעודה גדולה כפריון סוס הוללות וסכלות טפי מזה לעשות העיקר טפל והטפל עיקר ומי שהוא בר דעת ובכרם אשתו יתן דעתו מקודם שהלך לקבץ שמחת פלגים דיוקנו למזונו יורם כל זו עלם כבוכה ויושרת בעיני האלקים ואדם .

הלכה

מצות עשה לשחוט את הפסח בי"ד לחדש ניסן אחר חצות ואין שוחטין את מן הכבשים או מן העזים בלבד זכר בן שנה וא' האיש ואחד האשה חייבין במצוה זו ומי שביטל מצוה זו בזדון ועבר יום י"ד ולא הקריב והדז לא עמא ולא בדרך רחוקה הר"ז חייב כרת ואם בעלם בשגגה פטור .

ליל ה'

בשלום יחדיו אשכבה ואישן כי אתה ה' לבדד לבטח תושיבני :

משנה כריתות פרק ה'

דם שחיטה בבהמה בחיה ובעופות בין טמאים ובין טהורים דם נחירה ודם עקור ודם הקזה שהנפש יוצאה בו חייבים עליו דם הטחול דם הלב דם כליים דם דגים דם חגבים דם התמצית אין חייבין עליהן ר' יהודה מחייב בדם התמצית : ב ר' עקיבא מחייב על ספק מעילות אשם תלוי וחכמים פוטרין ומודה ר' עקיבא שאין מביא את מעילתו עד שתודע לו ויביא עמה אשם ודאי אמר ר' טרפון מה לזה מביא שתי אשמות אלא יביא מעילה וחומשה ויביא אשם בשתי סלעים ויאמר אם ודאי מעלתי זו מעילתי וזה אשמי ואם ספק המעות נדבה ואשם תלוי שממין שהוא מביא על הודע מביא על לא הודע : ג אמר לו ר' עקיבא נראים דבריך במעילה מעוטה הרי שבא על ידו ספק מעילה במאה מנה לא יפה לו שיביא אשם בשתי סלעים ולא יביא ספק מעילה במאה מנה האמורה ר' עקיבא לר' טרפון במעילה מועטת האשה שהביאה חטאת העוף ספק אם עד שלא נמלקה נודע לה שילדה ודאי תעשנה ודאי שממין שהיא מביאה על לא הודע מביאה על הודע . ד חתיכה של חולין וחתיכה של קודש אכל אחת מהן ואין ידוע איזו מהן אכל פטור ר' עקיבא מחייב באשם תלוי אכל את השניה מביא אשם ודאי אכל את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה זה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי ד"ר עקיבא ר' שמעון אומר שניהם מביאים אשם אחד ר' יוסי אומר אין שנים מביאין אשם אחד . ה חתיכה של חולין וחתיכה של חלב אכל אחת מהן

ואין

על כרחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני ממ"ה הקב"ה ,

תלמוד ב"ב פרק ב'

אם הבור קדם לאילן דקוצץ האילן טעמא דרבנן מפני שישוב העולם בבורות שמעון ב"ו מטמיה דריו"ח כך משיב ר' יוסי לחכמים כשם דאית לכון ישוב העולם בבורות כך אנא אית לי ישוב העולם באילנות א"ר יוסא ויאות אמר שאם אומר ששרשים הם עיקר לבכורים לא היה אדם יכול להביא מעולם מפני ששרשן וולאין לתוך שרשו של זה ושל זה בשל זה לפום כן א"ר בשם ר' יוחנן אין שרשים לענין בכורים כלום ,

זוהר חדש בתיקונים דקי"ד ע"ב

ויהי חשך אפלה בכל אר"מ ולכל בנ"י היה אור במושבותם ורזא דמלה ועתה לא ראו אור בהיר הוא בשחקים אתמר הכא לא ראו אור ואתמר במצראי לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו ולכל בנ"י היה אור וחשך הוא שרפה ועליה אתמר תשלח חרונך יאכלמו כקש ורזא איהו אש אוכלת אש אשא דאורייתא דאכלא אשא נוכראה תהום הוא המות ואית תהום אחרא תהום אל תהום קורא לקול צנוריך ואית תהום דאתהפוך אתוון המות ואיהו הרג וד' אתוון דשם הוי"ה שלטין על ד' מיתות ב"ד סקילה שרפה הרג וחנק יו"ד עבידת סקילה בה'ו ה' עביד שרפה בתהו דאיהו קו ירוק ואיהו תשובה ה' אתלבשת ביה למעבד דינא בחייביא וי"ו אתלבש בחשך למעבד ביה חנק ה' אתלבש בתהום דאיהו המות למעבד ביה הרג :

מוסר השכל

מי שקורא בש"ס במעשה שהביא יתבונן דכדי לפדות את בנו הבכור מן המות הוא כשיעשה הפדיון בכור כמו שראוי כדת וכהלכה חמש סלעים לכהן בשלימות לא פחות ולא ע"מ להחזיר אלא לחלוטין ועל ידי זה מובטח לו דחיו יחיה חיים ארוכים ויזכה להשיאו אשה ויראה בנים לבניו ויש אבי הבן סכל בבלי דעת ומוציא הוצאות בליל השמירה ובברית מילה מה שאין ידו משגת ולוה מאחרים וסובל צער בטענה כוונה דהיא שמחה דאשונה לו בבן הבכור ואילו ביום הפדיון אינו עושה המצוה כאשר צוה ה' ונותן לכהן מעט כסף ואחר הפדיון לוקח ממנו ונותן לו חליפתו קצת מעות מעוטות ומה יעשה הכהן ונמצא דלא קיים המצוה ולא עוד אלא דעושה

זוהר קדש בתקונים דר"ט ע"א

ואם גלותא סלקא שלימא בעיטופא דמצוה ובקפלין על רישיה ועל דרועוי אתמר בהון יפול מצדך אלף ובזכות תפלין דרישא וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ה' שם הא אוקמוה דאינון תפלין דרישא ומיד דחזיין שם ה' על רישיה דגלותא איהי אדני הוי"ה כ"ה תפלין עליה מיד כלהו דחלין ומזדעזעין ומכסון כפלין ומכסון ברחין הה"ד יפול מצדך אלף וליה מאן דקאים קמי תרעא דגלותא ועליה אתמר לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער דאיהו תרעא דמלכא ,

מוסר השכל

חרדה לו עד מאד דכליל פסח כיון דהמטעמי' מחודשים כי אינן בכל השנה יכול אדם למלאות בטנו מהם ולא יוכל לאכול אחר כך האפיקומן כשיעור וכשבא לאכול אפיקומין זכר לק"פ אוכלו דרך אכילה גסה דקן כמתוכו דאינו יוצא י"ח ועלול דאוכל פחות משיעורו ומאכד המנות בידים והאי יתן אל לבו למשוך ידו מהמטעמים הבאים בתוך הסעודה שלא יתמלא כריסו כדי שיאכל האפיקומין ג"כ לתיאבון כמו מוליא מלה וכורך וכזאת יש בני אדם דביום א' של פסח בסעודת הנהרים שאוכלים למערכים לא יקנו דעקש על סדר לילה השנית וממלאים בטנם ממה שערב להם לאכול ובא עליהם במשא ככר כל סדר לילה השנית ואם יזכהו ה' ברחמיו לא"י או אכלו דעים שתו ושכרו דודים כיומא קדמאה דפסחא בכל אשר תאוה נפשכם אך בסיומכו כח"ל איזהו חכם הרואה את הנולד דלא ימלא בטנו ביום זה בשביל שלילה הבאה דהוא כאפשרו' דיכא לידו מידה כי לא יוכל שאתו , ויפסיד לעשות מצותו . ולא יוכל לתקן אח"כ את אשר עותו . דעבר זמנו ושעתו .

הלכה

ש"ע יו"ד סי' שכ"א . בכור בהמה טמאה נוהג בכל מקום ובכל זמן ואינו נוהג אלא בחמורים וזה מנינו שכל ישראל שיש לו חמורה שבכרה פודהו בשה מן הכבשים או מן העיזים בין זכר בין נקבה בין תם בין בע"מ בין גדול בין קטן ויתנהו לכהן ומאימתי חייב לפדותו משיולד עד שימות אלא שמצוה לפדותו מיד שלא להשהות המצוה ולאחר שיפדנו הוא חולין גמורים ומותר בגיזה ועבודה כשאר חולין והכהן יעשה ג"כ בשה במו כשאר חולין ואין לפדות במין אחר ואם לא מצא שה כדי לפדותו פודהו בשוויו ;

ואין ידוע איזו מהן אכל מביא אשם תלוי אכל את השנים מביא חטאת אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה זה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי דברי ר' עקיבא ר' שמעון אומר שניהם מביאים חטאת אחת רבי יוסי אומר אין שנים מביאין חטאת אחת. ו חתיכה של חלב וחתיכה של קודש אכל את אחת מהן ואין ידוע איזו מהן אכל מביא אשם תלוי אכל את השנים מביא חטאת ואשם ודאי אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה זה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי ר' שמעון אומר שניהם מביאים חטאת ואשם ר' יוסי אומר אין שנים מביאין חטאת ואשם. ז חתיכה של חלב וחתיכה של חלב קודש אכל את אחת מהן ואין ידוע איזו מהן אכל מביא חטאת ר' עקיבא או' מביא אשם תלוי אכל את השניה מביא שתי חטאות ואשם ודאי אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה זה מביא חטאת וזה מביא חטאת רבי עקיבא אומר זה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי ר' שמעון אומר זה חטאת וזה חטאת ושניהם מביאים אשם אחד ר' יוסי אומר אין שנים מביאין אשם אחד: ח חתיכה של חלב וחתיכה של חלב נותר אכל את אחד מהם ואין ידוע את איזו מהם אכל מביא חטאת ואשם תלוי אכל את השנים מביא שלש חטאו' אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה זה מביא חטאת ואשם תלוי וזה מביא חטאת ואשם תלוי ר' שמעון אומר זה חטאת וזה חטאת ושניהם מביאים חטאת אחת ר' יוסי אומר כל חטאת שהיא באה על חטא אין שנים מביאים אותה.

ת"כ מעילה רט"ז ע"ב

אמר רב יהודה אמר רב אכילת שרצים לוקה עליו כזית מאי טעמא אכילה כתיב בהו והתני ר' יוסי בר"ח קמיה דריו"ח והבדלתם מן הבהמה הטהורה לטמאה ובין העוף הטמא לטהור ולא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף ובכל אשר תרמוש האדמה אשר הבדלתי לכם לטמא פתח הכתוב באכילה וסיים בטומאה מה טומאה בכעדשה אף אכילה בכעדשה וקלסיה ר' יוחנן וקשיא לדרב לא קשיא כאן במיתתן כאן בחייהן א"ל אביי והא רב אמתני' קאי ומתני' כל השרצים קתני אפי' במיתתן א"ל רב יוסף הבות דיוקנא דלך הוא רב שמעתתא בעלמא קאמר וקלסיה ריו"ח מתיבי האברים אין להן שיעור אפי' מכזית כולם ופחות מכעדשה מן השרץ מטמאין והריו"ח אין לוקין עליהן אלא בכזית אמר רבא במובדלין דובר הכתוב א"ל רב אדא בר אהבה לרבא אלא מעתה בהמה נמי ליפלוג בין מובדלת לשאינה מובדלת א"ל כי קא מקיש רחמנא לכל תשקצו אבל לשעורין לא.

שלדו קיימת יהיה טהור ולמה אמרו טמא מפני כבודו כרה הכא וולד הוא.

ז"ח במדרש רות דפ"ו ע"ב

כיון שנכנס שבת מסתלק הדין מהעולם והרשעים בגיהנם יש להם מנוחה ומלאכי חבלה אינם שולטים עליהם משעה שקידש היום ועל כן אין אומרים בליל שבת והוא רחום יכפר עון ולא ישחית שלא יתעוררו מלאכי חבלה ולפיכך הוא אסור מפני כבודו של מלך המגין על הרשעים בשבת לסורות שכבר נסתלק הדין מהעולם ואין רשות למחבלים לחבל לסברא דהוה מלקי לחייביא אתא מלכא לאגנא עלוי ושוי קמיה כיון דקאים קמיה מלכא מאן דאגזים ליה במלקותא לאו קלנא של מלך הוא כך מלכא איהו שבת מאן דבטל רצועה קמי מלכא ואגזים ליה לאו קלנא דמלכא הוא והוא הדין דאין לומר שומר עמו ישרא' :

מוסר השכל

ההולך בדרך בער"ש ישער בדעתו לרוץ לילך למלון ששובת מבע"י ולא יאחר שמא יבא לפרק מי שהחשיך לו בדרך ויבא לידי חילול שבת בכמה פרטים ואם ישער דלא יוכל להגיע לביתו או של המלון אשר ירצה לשבות יותר טוב שישבות בכפר הסמוך לו שיזדמן שיו ואי בימי החול צריך שיוסר לעולם יכנס בכי טוב כ"ש בער"ש רח"ו ויפגע בחילול שבת וגם שיהיה לו שהות להכין הכנה דרבה לכבוד שבת כי כיון דאין לו שהות יהיה כל השבת עלב כמה שחסר לו דלא היה לו שעה להכין צרכי שבת ועיין חסד לאלפים סי' מע"ר מה שזיכר בזה.

הלכה

אסור לקבוע ער"ש סעודה אפי' סעודה מצוה אם אינה ומנה דרכ' להיות כך ואפי' מה שרגיל לאכול בער"ש בלתי קביעות סעודה כי אם כאקראי דבר מועט יהיה קודם שעה ט' והכל לפי האדם ולפי הזמן דלפעמים רעב הרבה והוא זמן עומר דממתין לספור תכף אחר ערבית ועיין חס"ל סי' מט"ר :

סדר בשלח

ליל א'

וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה

ליל הששי

ושתי הידות ככם כל וגאי השבת

משנה נדה פרק ג'

המפלת חתיכה אם יש עמה דם טמאה ואם לאו טהורה ר' יהודה או' בין כך ובין כך טמאה. ב המפלת כמין קליפה כמין שערה כמין עפר כמין יבחושין אדומים תטיל למים אם נמוחו טמאה (ואם לאו טהורה) המפלת כמין דגים חגבים שקצים ורמשים אם יש עמהם דם טמאה ואם לאו, טהורה המפלת כמין בהמה חיה ועוף בין טמאין בין טהורין אם זכר תשב לזכר ואם נקבה תשב לנקבה ואם אין ידוע תשב לזכר ולנקבה דברי ר"מ וחכ"א כל שאין בו מצורת אדם אינו ולד. ג המפלת שפיר מלא מים מלא דם מלא גנונים אינה חוששת לולד ואם היה מרוקם תשב לזכר ולנקבה. ד המפלת סנדל או שליא תשב לזכר ולנקבה שליא בבית הבית טמא לא שהשליא ולד אלא שאין שליא בלא ולד ר' שמעון או' נמוק הולד עד שלא יצא. ה המפלת טומטום ואנדרוגינוס תשב לזכר ולנקבה טומטום וזכר אנדרוגינוס וזכר תשב לזכר ולנקבה טומטום ונקבה אנדרוגינוס ונקבה תשב לנקבה בלבד יצא מחתך או מסורס משיצא רובו הרי הוא כילוד יצא כדרכו עד שיצא רוב ראשו ואיזהו רוב ראשו משיצא פדחתו. ו המפלת ואין ידוע מה הוא תשב לזכר ולנקבה אין ידוע אם ולד הוא אם לאו תשב לזכר ולנקבה ולנדה. ז המפלת ליום ארבעים אינה חוששת לולד ליום ארבעים ואחד תשב לזכר ולנקבה ולנדה ר' ישמעאל או' יום ארבעים ואחד תשב לזכר ולנדה יום שמונים ואחד תשב לזכר ולנקבה ולנדה שהזכר נגמר לארבעים ואחד והנקבה לשמונים ואחד וחכ"א אחד בריית הזכר ואחד בריית הנקבה זה וזה לארבעים ואחד.

תלמוד נדה פרק ג'

תני מלא מים טמאה לידה מלא דם טמאה נדה מלא בשר טמאה נדה והא תנינן המפלת שפיר מלא מים מלא דם מלא גנונים אינה חוששת לולד ר"כ בשם רשב"ל מתניתא בגלולין ברייתא בעכורין ר"ש בשם ריב"ל ואפי' גלולין שאין שפיר אלא באדם בלבד הה"ד בשומי ענן לבושו וערפל חתולתו לבושו זה השפיר וערפל חתולתו זה השליא שפיר שנתקלקלה צורתו מהו ריוח"א וולד רשב"ל אמר אינו וולד מתיב רשב"ל קומי ריו"ח מה בין כינו לבין המת שנסרח ואין שלדו קיימת א"ל תמן כדין היה אפי' שלדו

וחזר ושכן בשמן טמא ר' אליעזר או' אחר ראשון אני בא וחכ"א אחר האחרון. יד שאור של תרומה ושל כלאי הכרם שנפלו לתוך עיסה לא בזה כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ ונצטרפו וחמצו אסור לזרים ומותר לכהנים ר"ש מתיר לזרים ולכהנים. טו תבלין של תרומה ושל כלאי הכרם שנפלו בקדירה לא בזו כדי לתבל ולא בזו כדי לתבל ונצטרפו ותבלו אסור לזרים ומותר לכהנים ר"ש מתיר לזרים ולכהנים. טז חתכה של קדשי קדשים של פגול ושל נותר שנתבשלו עם החתיכות אסור לזרים ומותר לכהנים ר"ש מתיר לזרים ולכהנים, יז בשר קדשי קדשים ובשר קדשים קלים שנתבשלו עם בשר התאוה אסור לטמאים ומותר לטהורים.

תלמוד פאה פ"ק

נאמר איש אמו ואביו תיראו ונאמר את ה' אלהיך תירא הקיש מורא או"א למורא המקום נאמר כבד את או"א ונאמר כבד את ה' מהונך הקיש כבוד או"א לכבוד המקום נאמר ומקלל או"א מות יומת ונאמר ומקלל אלהיו הקיש קללת או"א לקללת המקום תני רשב"י גדול כבוד או"א שהעדיפו הקב"ה יותר מכבודו נאמר כבד את או"א ונאמר כבד את ה' מהונך ממה שחננך לקט שכחה ופאה תרומה ומעש"ר וכו' ועני וחלה וסוכה ולולב ושופר ותפלין וציצית ומאכיל את העניים ואת הרעבים ומשקה את הצמאים אם יש לך אתה חייב בכל אלו ואם אין לך אין אתה חייב באחת מהן אבל כשאת בא אצל כבוד או"א בין יש לך הון בין שאין לך הון כבד את או"א ואפי' את מסבב על הפתחים.

זוהר חדש בשה"ש דנ"ג ע"א

ויחזק ה' את לב פרעה וירדוף אחרי בנ"י ובנ"י יוצאים ביד רמה מאי ביד רמה של ביד רמה איהי ביד דכתיב ביה וירא ישראל את היד הגדולה ההוא יד גדולה איהי יד רמה בההיא שעתא חקיק קב"ה בהאי יד כל דיוקנין וכל אילנין ותוקפין דמצראי כגוונא דאינון חרשין וקסמין דעבדו בשעתא דהוו אתיין בחרשייא דא ההוא יד היה חקיק ביה לקבליה דההוא חרשאי ואתברת קמיה דההוא דיוקנא דהוה חקיק בההוא יד הה"ד ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב ובגין האי דמתיק דיוקנין וציורין חקיקא ביד כגוונא דשוקותא דפרעה.

נוסף

מסכת ערלה פרק ב'

התרומה ותרומת מעשר של דמאי החלה והבכורים עולים באחד ומאה ומצטרפין זה עם זה וצריך להרים הערלה וכלאי הכרם עולים באחד ומאתים ומצטרפין זה עם זה ואין צריך להרים ר' שמעון אומר אינן מצטרפין ר' אליעזר או' מצטרפין בנותן טעם אבל לא לאסור · ב התרומה מעלה את הערלה והערלה את התרומה כיצד סאה תרומה שנפלה למאה ואח"כ נפלו ג' קבין ערלה או ג' קבין כלאי הכרם זו היא שהתרומ' מעלה את הערלה והערלה את התרומה . ג הערלה מעלה את הכלאים והכלאים את הערלה והערלה את הערלה כיצד סאה ערלה שנפלה למאתים ואח"כ נפלה סאה ועוד ערלה או סאה ועוד של כלאי הכרם זו היא שהערלה מעלה את הכלאים והכלאים את הערלה והערלה את הערלה . ד כל המחמץ והמתבל והמדמע בתרומה ובערלה ובכלאי הכרם אסור ובש"א אף מטמא ובה"א לעולם אינו מטמא עד שיהא בו כביצה . ה דוסתאי איש כפר יתמה היה מתלמידי בית שמאי ואמר שמעתי משמאי הזקן שאמר לעולם אינו מטמא עד שיהא בו כביצה . ו ולמה אמרו כל המחמץ ומתבל והמדמע להחמיר מין במינו להקל ולהחמיר מין בשאינו מינו כיצד שאור של חטים שנפל לתוך עיסת חטים ויש בו כדי לחמץ בין שיש בו לעלות ומאה ובין שאין בו לעלות באחד ומאה אסור אין בו לעלות באחד ואחד בין שיש בו כדי לחמץ בין שאין בו כדי לחמץ אסור . ז להקל ולהחמיר מין בשאינו מינו כיצד כגון גריסין שנתבשלו עם עדשים ויש בהם בנותן טעם בין שיש בהם לעלות באחד ומאה ובין שאין בהם לעלות באחד ומאה אסור אין בהן בנותן טעם בין שיש בהם לעלות באחד ומאה ובין שאין בהם לעלות באחד ומאה מותר . ח שאור של חולין שנפל לתוך עיסה ויש בו כדי לחמץ ואח"כ נפל שאור של תרומה או שאור של כלאי הכרם ויש בו כדי לחמץ אסור . ט שאור של חולין שנפל לתוך עיסה ויש בו כדי לחמץ ואח"כ נפל שאור של תרומה או שאור של כלאי הכרם ויש בו כדי לחמץ ר"ש מתיר . יוד תבלין שנים וג' שמות ממין אחד או מג' אסור ומצטרפין רש"א שנים וג' שמות ממין א' או ב' מינין משם א' אינן מצטרפין . יא שאור של חולין ושל תרומה שנפלו לתוך עיסה לא בזה כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ נצטרפו וחמצו ר' אליעזר או' אחר האחרון אני בא וחכ"א בין שנפל שאור בתחילה בין בסוף לעולם אינו אוסר עד שיהא בו כדי לחמץ . יב יועזר איש הבירה היה מתלמידי בית שמאי ואמר שאלתי את רבן גמליאל הזקן עומד בשער המזרח ואמר לעולם אינו אוסר עד שיהא בו כדי לחמץ יג כלים שסכן בשמן טמא וחזר וסכן בשמן טהור או שסכן בשמן טהור וחזר

אחת אינו חייב אלא חטאת אחד אכל ועשה מלאכה חייב שתי חטאות אכל אוכלין שאינן ראויין לאכילה ושתה משקין שאינן ראויין לשתיה ושתה ציר או מורייס פטור. ד התינוקות אין מענין אותן ביום הכפורים אבל מחנכין אותן לפני שנה ולפני שנתיים בשביל שיהו רגילין במצות. ה עוברה שהריחה מאכילין אותה עד שתשיב נפשה חולה מאכלין אותו על פי בקיאין ואם אין שם בקיאין מאכילין אותו על פי עצמו עד שיאמר די. ו מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו אפי' דברים טמאים עד שיאורו עיניו מי שנשכו כלב שוטה אין מאכילין אותו מחצר כבד שלו ור' מתיא בן חרש מתיר ועוד אמר ר' מתיא בן חרש החושש בגרונו מטילין לו סם בתוך פיו בשבת מפני שהוא ספק נפשות וכל ספק נפשות דוחה את השבת: ז מי שנפלה עליו מפולת ספק הוא שם ספק אין שם ספק חי ספק מת ספק נכרי ספק ישראל מפקחין עליו את הגל מצאוהו חי מפקחין עליו ואם מת יניחוהו. ח חטאת ואשם ודאי מכפרין מיתה ויוה"כ מכפרין עם התשובה תשובה מכפרת על עבירות קלות על עשה ועל ל"ת ועל החמורות הוא תולה עד שיבא יוה"כ ויכפר. ט האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה אחטא ויוה"כ מכפר אין יוה"כ מכפר עבירות שבין אדם למקום יוה"כ מכפר עבירות שבין אדם לחבירו אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חברו את זו דרש ר"א בן עזריה מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו עבירות שבין אדם למקום יוה"כ מכפר עבירות שבין אדם לחברו אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חברו אר"ע אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין מי מטהר אתכם אביכם שבשמים שנא' וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם ואו' מקוה ישראל ה' מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל:

תלמוד יומא פ"ז

ולמדה בבגדי לבן אר"ח כ"א כשורות של מעלן כך שורות של מטן מה למעלן איש אחד בתוכם לבוש בדים אף למטן כתונת בד קדש ילבש. מפני מה כ"ג משמש בח' כלים ר"ח חברין דרבנן אמר כנגד שמילה שהוא לח' ומים על שם בריתי היתה אתו מפני מה אינו משמש בבגדי זהב מפני הגאוה אר"ח על שם אל תתהדר לפני מלך אר"ל שאין קנ"ס אתמול כתיב בהן ויעשו להם אלהי זהב ועכשיו הוא עומד ומשמש בבגדי זהב תני ר"ח ולבשם ובלם שם שם היו גנוזין שם היו מקריבן ולא היו כשרים ליוה"כ הבא תני ר"ד כשרים הם לכהן הדיוט תני ר' או' ב' תשובות בדבר א' בבגדי זהב וא' בבגדי כהן הדיוט:

ז"ת

מוסר השכל

אשרי הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו רוצה לו' דאם יגיע כל בטחונו בה' ולא יסמוך על עצמו ועל בני אדם אחרים אז והיה ה' מבטחו להושיעו מהצרה שלו דזכות הבטחון בה' מלב ומנפש דאין לבו מלך מושיע שא אתה כיח העומדת לו להוציאו לאורה וממצוקותיו יושיעהו וזה פי' הכתוב בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו דהכפל בטחו בא לו' דבזכות בטחו הוא ותפלטמו דהבטחון הספיק להו להושיעם והאיש אשר ימלאוהו רעות רבות וצרות עקתא בתר עקתא ומכל הצדדים קשיא עד שיעור דעולם חשך בעדו עיניו תמיהם כפרשתינו העידן עקתין דהכלו ישראל דהמצרים רודפים אחריהם והים לפניהם ומן הצדדים מקטרגים מה למעלה מה למטה ולא היה להם כוח מנוס לברוח ויצעקו אל ה' וה' ברחמיו הראה את גבורתו והושיעם שיעור זה הצער הגדול לא יארע לשום אדם כזאת אפי' לשליש ולרביע ואיך ירפא ויצטער הרבה ויבלבל דעתו להיות לבו כל עמו ויגרום לו שלא להתפלל בכונה ושלא לעבוד את ה' כראוי מסיבת אנחותיו ויחלש כחו וח"ו יגרום לו דיחלה ויסתכן מרוב יגוניו ואנחותיו שא יעשה לבו כלב אריה השלך על ה' והוא יושיעך מכל צרותיך ויהיה בפניים שוחקות ויעשה היסח הדעת מהצרות שבאו ועת צרה היא וממנה יושע .

הלכה

ש"ע ח"מ סי' תכ"ה הרודף אחר חברו להרגו והזהירוהו והרי הוא רודף אחריו אפי' היה הרודף קטן הרי כל ישראל מצווים להצילו באבר מאברי הרודף ואם אינן יכולין לכוין ולהצילו אא"כ הרגו לרודף הרי אלו הורגים אותו אעפ"י שעדיין לא הרג וכן הרודף אחר הזכר או אחר אחת מכל העריות :

ליל ב'

לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני העם

משנה יומא פרק ח'

יוה"כ אסור באכילה ובשתיה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה והמלך והכלה ירחצו את פניהם והחיה תנעול את הסנדל דר"א וחכמים אוסרין. ב האוכל ככותבת הגסה כמוה וכגרעינתה והשותה מלא לוגמיו חייב כל האוכלין מצטרפין לכותבת וכל המשקין מצטרפין למלא לוגמיו האוכל ושותה אין מצטרפין. ג אכל ושתה בהעלם

ליל ג'

ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישרא' ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה .

משנה נזיר פרק ח'

שני נזירים שאמר להן אחד ראיתי אחד מכם שנטמא ואיני יודע איזה מכם מגלחין ומביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה ואומר אם אני הוא הטמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה שלך וסופרין שלשים יום ומביאין קרבן טהרה ואומר אם אני הוא הטמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך וזה קרבן טהרתי ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה שלך וזה קרבן טהרתך מת אחד מהן א"ר יהושע יבקש אחד מן השוק שידור כנגדו בנזיר ואומר אם טמא הייתי הרי אתה נזיר מיד ואם טהור הייתי הרי אתה נזיר אחר שלשים יום וסופרין שלשים יום ומביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה ואומר אם אני הוא הטמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה בספק וסופרין שלשים יום ומביאין קרבן טהרה ואומר אם אני הוא הטמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך וזה קרבן טהרתי ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה בספק וזהו קרבן טהרתך אמר לו בן זומא ומי שומע לו שידור כנגדו הנזיר אלא מביא חטאת העוף ועולת בהמה ואומר אם טמא הייתי החטאת מחובתי והעולה נדבה ואם טהור הייתי העולה מחובתי והחטאת בספק וסופר שלשים יום ומביא קרבן טהרה ואומר אם טמא הייתי העולה הראשונה נדבה וזו חובה ואם טהור הייתי העולה הראשונה חובה וזו נדבה וזה שאר קרבני א"ר יהושע נמצא זה מביא קרבנותיו לחצאים אבל הודו לו חכמים לבן זומא . ב נזיר שהיה טמא בספק ומוחלט בספק אוכל בקדשים אחר שני ימים ושותה יין ומטמא למתים אחר מאה ועשרים יום שתגלחת הנגע דוחה את תגלחת הנזיר בזמן שהוא ודאי אבל בזמן שהוא ספק אינו דוחה .

תלמוד קדושין פרק א'

ואם לבנו יעדנה לבנו הוא מיעדה ולא לאחיו ויעדנה לאחיו מק"ו ומה בנו שאינו קם תחתיו לחליצה ויבום הרי הוא מיעדה לו אח שקם תחתיו לחליצה ויבום אינו דין שיעדנה לו ת"ל לבנו יעדנה לו

מיעדה

זוהר חדש בשה"ש דר"ן ע"א

ביון שטבעו כל אינון קוסוון ורתיכין דפרעה בימא וחמו ישרא' כל אינון גבורן וניסין דעבד לון קב"ה שבחו ישרא' תושבחתא כגונא וקביל לון קב"ה דכתיב או ישיר משה ובנ"י את השירה הזאת לה' לבתר כד אהדר כרא שבחו ישרא' תושבחתא כגונא אתא יהושע ושבח תושבחתא כגונא אתו דבורה וברק ושבחו תושבחתא כגונא כיון דבנה שלמה בי מקדשא ועלמין הוו כלהו בשיקולא חדא כדין איהו אתערת רחימו ותושבחת' עלאה ואמרת מילין ותושבחן ברחימו לגביה כדין איהו מגו רחימו ותאובתא דלא בעא לאדכורי לה ההוא שקיקו דעבד לה למשתק ולא בעא בתושבחת' פתח ואמר לסוסתי ברכבי פרעה דמיתיך רעיתי כמו וידום אהרן ;

מוסר השכל

דהחי יחן ה' לכו דבדוק ומנוסה וברור כשמש דלפי מדרגתו של יראת שמים ובעבודתו וביראתו הוא ענין שימצא לו פרנסתו ואם רואה בעצמו דעייף ויגע על מזונותיו ולא השיג ידו עליה השלם כל מעשיו גורמין לו כדתנינן בסוף קדושין ק"ו ומה חיה ועוף דאין להם אומנות מתפרנסין שלא בצער אלא שהרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי ויש ויש בני אדם דזוכין דכמו שהיה קל לישרא' המזון באכילת המן כן הוא לעושה רצונו הכל בנקל ובא להם ומי שטורח הרבה להביא טרף לביתו הוא דמעשיו גורמין לו ואם קרהו רשע עריץ כאזרח רענן ועוד מעט והתבוננת על מקומו ואיננו ואם ראית כשר ויר"ש דיש לו צער על מזונותיו הגלגול גורמת והוא כסדי כבשי דרחמנא .

הלכה

ש"ע ח"מ סי' תכ"ו . הרואה את חברו טובע בים או לסטים באים עליו או חיה רעה באה עליו ויכול להצילו הוא בעצמו או שישכיר אחרי' להציל ולא הציל או ששמע עכו"ם או מוסרים מחשבים עליו רעה או טומנים לו פח ולא גילה אזן חברו והודיעו או שידע בעכו"ם או באנס שהוא בא על חברו ויכול לפייסו בגלל חברו ולהסיר מה שבלבו ולא פייסו וכיוצא בדברים אלו עובר על לא תעמוד על דם רעך ע"כ דכל זה בעצמו עשה הקב"ה בינ"מ ובקי"ס ע"י משה ואהרן וזכות העולם ושבטי י"ה ובפרט יוסף הצדיק לעושה נפלאות גדולות לבדו כל"ח .

הלכה

על אכילת המן היו מברכים ברכת המוציא ואחרים ברכהמ"ז והנה דטעמו כלפיחית בדבש והו"ל כמו פת הבא בכסנין סיכא דקבע סעודתא עלייהו כמ"ש בש"ע סי' קס"ח ומה גם דלוכא מין אחר הו"ל כמו מלא מפסח לשאר ימות השנה ומשה תקן להם ברכת הזן על אכילת המן נופים עיין כ"מ מע' מ"ס אות ק"ו .

ליל ד'

ויהי בערב ותעל השלו ותכס את המחנה ובבקר היתה שכבת הטל סביב למחנה

משנה אבות פרק ה'

בעשרה מאמרות נברא העולם ומה תלמוד לומר והלא במאמר אחד יכול להבראות אלא להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות . ב עשרה דורות מאדם ועד נח להודיע כמה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שהביא עליהם את מי המבול עשרה דורות מנח ועד אברהם להודיע כמה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שבא אברהם אבינו וקבל שכר כלם . ג עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכלם להודיע כמה חבתו של אברהם אבינו : ד עשרה נסים נעשו לאבותינו במצרים ועשרה על הים . עשר מכות הביא הקב"ה על המצריים במצרים ועש"ם על הים עשרה נסיונות נסו אבותינו את המקום במדבר שנא' וינסו אותי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי . ה עשרה נסים נעשו לאבותינו בבהמ"ק לא הפילה אשה מריח בשר הקדש ולא הסריח בשר הקדש מעולם ולא נראה זבוב בבית המטבחיים ולא אירע קרי לכ"ג ביוה"כ ולא כבו גשמים אש של עצי המערכה ולא נצחה הרוח את עמוד העשן ולא נמצא פיסול בעומר ובשתי הלחם ובלחם הפנים עומדים צפופים ומשתחוים רוחים ולא הזיק נחש ועקרב בירושלים מעולם ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאלין בירושלים . ו עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ואלו הן פי הארץ ופי הבאר ופי האתון והקשת והמן והמטה והשמיר והכתב והמכתב והלוחות ויש אומרים אף המזיקין וקבורתו של משה ואילו של אברהם אבינו ויש אומרים אף צבת בצבת עשויה : ז שבעה דברים בגולם וז' בחכם חכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו בחכמה ובמנין ואינו נכנס לתוך

דברי

מיעדה ולא לאחיו לא אם אמרת בבן שהוא קם תחתיו לשדה אחוזה קאמר באח שאינו קם תחתיו לשדה אחוזה אינו דין שיעדנה לו ת"ל ואם לבנו ואינו מיעדה לאחיו לבדו הוא מיעדה ואינו מיועדה לבן בנו שמוש ב"א בעא קומי ר"ז בפרשת נחלות את עבד בן בנו בבן והכא ליה עבד בן בנו בבן אר"ז מאן דאמר לי הדא מלתא אנא משקה ליה קונדיטון אתיב ר"ת הרי פרשת נחלות עשית את הבן ושאר קרובים בבן את עושה בן בן כבן וכאן שלא עשית את הבן ושאר קרובים כבן אין את עושה בן בן כבן אמר שא אויל קונדיטון .

זוהר פרש ס' בשלח דקנ"ח ע"ב

ת"ח כתיב ואתה הרם את מטך ונטה את ידך על הים מהו ונטה כלומר ונטה בחד דגליפא ברחמי ודינא וכתיב ויט משה את ידו ולא כתיב וישלח את ידו כלו' אסטי מחד ניסא ואי תימא דגליף הוה מקדמת דנא נחש עלי נור שא באסנת אתגליף דכתיב וישליכהו ארצה ויהי לנחש בההיא שעתא אתגליף נחש עלי נור ותניא תרין אתין אתעבידו בימא בההוא סטר דסטר משה ברחמי ודינא בוע ימא לישרא' בי"ב שבילין ואתיב בדינא על מצראי ואטבע לון בתהומא הה"ד וישב עליהם את מי הים מההיא שעתא בעי לאפקא מיא א"ל קב"ה משה אסטי חוטרא מניסא אחרא דתרין אתאן אתעבידו ביה כמה דאתעביד מסטרא אחרא .

מוסר השכל

במידות של בני אדם ומנהגן דאם מגיאה הקפדה עם ת"ח ויחר לו אז פוסק ממנו מה שהורגל ליתן וכמו כן לעני אם נעשה לו לעשיר שלא ברצונו בגאות רשע ידלק עני ואינו מניח לבני ביתו שיתנו לו דבר ואם האדם חטא אשתו ועולליו מה חטאו ומה יבוש ויכלם מעשות זאת בראותו מ"ש בתורתינו ושנו חכמים דאפילו ביום שעשו את העגל ירד המן לישראל בכל יום אין מחסיר דבר ולא עוד אלא דלקחו מהמן כדי להקריב לפני הע"ז היש סכלות בעולם גדול מזה דהדבר שהשפיע להם מזון בכלכל כדרך בם ופלא לקחו ממנו לתקרובת ע"ז וא"כ איך אפים נושא עון וסובל איך ילוד אשה ב"ו רמה ותולעה יתגאה על חברו לעשות עליו בדבר דפסקיה לחיותיה ואיך ישא פניו כלפי מעלה על כי הוא מלא עבירות בינו לבין קונו הא ודאי מלתא ברנה לא ובילבו רעיון ·

הלכה

אין מספיקין בידו לעשו' תשו' משה זכה וזכה את הרבים זכות הרבי' תלוי בו שנא' צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישר' ירבעם חטא והחטיא את הרבי' חטא הרבי' תלוי בו שנא' על חטאות ירבעם ן' נבט אשר חטא ואשר החטיא את ישר' יט כל מי שיש בידו ג' דברים הללו מתלמידיו של אברהם אבינו וג' דברים אחרים מתלמידיו של בלעם הרשע עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה מתלמידיו של אברהם אבינו . עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה מתלמידיו של בלעם הרשע מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע תלמידיו של אברהם אבינו אוכלין בעוה"ז ונוחלין לעוה"ב שנא' להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא אבל תלמידיו של בלעם הרשע יורשים גהינם ויורדין לבאר שחת שנא' ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך : ך יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים הוא היה אומר עז פנים לגהינם ובושת פנים לג"ע יה"ר מלפניך ה' אלהינו שתבנה עירך במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך . אך הוא היה או' בן חמש שנים למקרא בן עשר שנים למשנה בן שלש עשרה למצות בן חמש עשרה לתלמוד בן שמנה עשרה לחופה בן עשרים לרדוף בן שלשים לכח בן ארבעים לבינה בן חמשים לעצה בן ששים לזקנה בן שבעים לשיבה בן שמונים לגבורה בן תשעים לשוח בן מאה כאלו מת ועבר ובטל מן העולם . כב בן בג בג אומר הפוך בה והפוך בה דכולה בה ובה תחזי וסיב ובלה בה ומינה לא תזוע שאין לך מדה טובה הימנה , כג בן הא הא אומר לפום צערא אגרא .

תלמוד ב"ב פ"ג

רב אמר עיקר חזקה הכנסת פירות לא מודה רב במנקש ומעדר מודה רב במנקש ומעדר מהו דאמר רב עיקר חזקה הכנסת פירות של שהם ראו אותו חורש וקוצר ומעמר ודש וזורה ולא ראוהו מכניס פירות הינה חזקה של הכנסת פירות רב אמר עיקר חליצה התרת רצועות לא בן אר"ב בשם ר"י ר"ז מטי בה בשם רב דברי חכמים חלצה ולא רקקה רקקה ולא חלצה חליצתה פסולה עד תחלוץ ותרוק מכדי דאמר רב עיקר חליצה התרת רצועות .

זוהר חדש בתיקונים דקס"א ע"ב

ויצעקו בכ"ו ש ס' ההוא צלותא על ימא דהוו בלא ובו דאורייתא ועובדין טבין והמים להם חומה והכי אינון צלותין מעוכבין ואי

דברי חברו ואינו נבהל להשיב שואל כענין ומשיב כהלכה ואומר על ראשון
ראשון ועל אחרון אחרון ועל מה שלא שמע אומר לא שמעתי ומודה
על האמת וחלופיהן בגולם . ח שבעה מיני פורעניות באין לעולם על
ז' גופי עבירות מקצתן מעשרין ומקצתן אינן מעשרין רעב של בצורת
באה מקצתן רעבים ומקצתן שבעין גמרו שלא לעשר רעב של מהומה ושל
בצורת באה ושלא ליטול את החלה רעב של כליה באה דבר בא לעולם על מיתות
האמורות בתורה שלא נמסרו לבית דין ועל פירות שביעית חרב בא לעולם על
ענוי הדין ועל עוות הדין ועל המורים בתורה שלא כהלכה . ט חיה רעה
בא לעולם על שבועת שוא ועל חלול השם גלות בא לעולם על עובדי עבודת
אלילים ועל גלוי עריות ועל שפיכות דמים ועל שמיטת הארץ בארבעה
פרקים הדבר מתרבה ברביעית ובשביעית ובמוצאי שביעית ובמוצאי החג
שבכל שנה ושנה ברביעית מפני מעשר שבשלישית בשביעית מפני מעשר
עני שבששית ובמוצאי שביעית מפני פירות שביעית ובמוצאי החג שבכל
שנה ושנה מפני גזל ומתנות עניים . יוד ארבע מדות באדם האומר שלי
שלי ושלך שלך זו מידה בינונית ויש אומרים זו מדת סדום . שלי שלך
ושלך שלי עם הארץ שלי שלך ושלך שלך חסיד שלי שלי ושלך שלי רשע .
יא ארבע מדות בדעות נוח לכעוס ונוח לרצות יצא שכרו בהפסדו קשה
לכעוס וקשה לרצות יצא הפסדו בשכרו קשה לכעוס ונוח לרצות חסיד
נוח לכעוס וקשה לרצות רשע . יב ארבע מדות בתלמידים מהר לשמוע ומהר
לאבד יצא שכרו בהפסדו קשה לשמוע וקשה לאבד יצא הפסדו בשכרו מהר
לשמוע וקשה לאבד חכם קשה לשמוע ומהר לאבד זה חלק רע : יג ארבע
מדות בנותני צדקה הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים עינו רעה בשל אחרים
יתנו אחרים והוא לא יתן עינו רעה בשלו יתן ויתנו אחרים חסיד לא יתן
ולא יתנו אחרים רשע . יד ארבע מדות בהולכי לבית המדרש הולך ואינו
עושה שכר הליכה בידו עושה ואינו הולך שכר מעשה בידו הולך ועושה
חסיד לא הולך ולא עושה רשע : טו ארבע מדות ביושבי לפני חכמים
ספוג ומשפך משמרת ונפה ספוג שהוא סופג את הכל משפך שמכניס בזו
ומוציא בזו משמרת שמוציאה את היין וקולטת את השמרים נפה שמוציאה
את הקמח וקולטת את הסולת . טז כל אהבה שהיא תלויה בדבר בטל
דבר בטלה אהבה ושאינה תלויה בדבר אינה בטלה לעולם איזו היא אהבה
התלויה בדבר זו אהבת אמנון ותמר ושאינה תלויה בדבר זו אהבת דוד ויהונתן
יז כל מחלוקת שהיא לש"ש סופה להתקיי' ושאינה לש"ש אין סופה להתקיים
איזו היא מחלו' שהיא לש"ש זו מחלו' הלל ושמאי ושאינה לש"ש זו מחלו' קרח וכל
עדתו . יח כל המזכה את הרבים אין חטא בא ע"י וכל המחטיא את הרבים

אין

ליל ה'

בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבעו לחם וידעתם כי אני ה"א

משנה כריתות פרק ו'

המביא אשם תלוי ונודע שלא חטא אם עד שלא נשחט יצא וירעה בעדר דברי רבי מאיר וחכמים אומרים ירעה עד שיסתאב וימכר ונפלו דמיו לנדבה רבי אליעזר אומר יקרב שאם אינו בא על חטא זה הרי הוא בא על חטא אחר אם משנשחט נודע לו הדם ישפך והבשר יצא לבית השריפה נזרק הדם הבשר יאכל ר' יוסי אומר אפילו הדם בכוס יזרק והבשר יאכל . ב אשם ודאי אינו כן אם עד שלא נשחט יצא וירעה בעדר משנשחט הרי זה יקבר נזרק הדם הבשר יצא לבית השרפה שור הנסקל אינו כן אם עד שלא נסקל יצא וירעה בעדר משנסקל מותר בהנאה עגלה ערופה אינו כן אם עד שלא נערפה תצא ותרעה בעדר משנערפה תקבר במקומה שעל ספק באה בתחילתה כפרה ספקה והלכה לה . ג ר"א אומר מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום ובכל שעה שירצה והיא נקראת אשם חסידים אמרו עליו על בבא בן בוטי שהיה מתנדב אשם תלוי בכל יום חוץ מאחר יוה"כ יום אחד אמר המעון הזה אלו היו מניחים לי הייתי מביא אלא אומרים לי המתן עד שתכנס לספק וחכ"א אין מביאין אשם תלוי אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת . ד חייבי חטאות ואשמות ודאין שעבר עליהם יוה"כ חייבין להביא לאחר יוה"כ חייבי אשמות תלויין פטורים מי שבאת על ידו ספק עבירה ביוה"כ אפילו אם חשכה פטור שכל היום מכפר . ה האשה שיש עליה חטאת העוף ספק שעבר עליה יוה"כ חייבת להביא לאחר יוה"כ מפני שמכשרתה לאכול בזבחים חטאת העוף הבאה על ספק אם משנמלקה נודע לה הרי זו תקבר . ו המפריש שתי סלעים לאשם ולקח בהן שני אילים לאשם אם היה אחד מהן יפה שתי סלעים יקרב לאשמו והשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה לקח בהן שני אילים לחולין אחד יפה שתי סלעים ואחד יפה עשרה זוז היפה שתי סלעים יקרב לאשמו והשני למעילתו אחד לאשם ואחד לחולין אם היה של אשם יפה שתי סלעים יקרב לאשמו והשני למעילתו ויביא עמה סלע וחומשה . ז המפריש חטאתו ומת לא יביאנה בנו אחריו ולא יביאנה מחטא על חטא אפי' על חלב שאכל אמש לא יביאנה על חלב שאכל היום שנאמר קרבנו על חטאתו שיהא קרבנו לשם חטאו . ח מביאין

זאי חזרין בתיובתא מארי דצלותין איהו דאמר לגבי שלותא דצלותין ממט'ט במטלנותהון מה תצעק אלי מלל דצלותין דנטלין במטלנותהון הה"ד דבר אל בנ"י ויסעו. לבר נש דאזיל באורחא ורדף אבתריה ההוא מארי מנדע דמלכא ואחיד ביה עד דפרע מנדע כלא והלך בגין דברת איהו צווח למאן דאפיק ליה ואתי מארי ומא אומא לי' דיזול לאורחי' דהכא פרעיקיה אתא מה עבד טבע דאשה בטיט וקטל ליה הכי קב"ה עבד במצראי הה"ד מרכבות פרעה ירה בים ומבחר שלישיו טובעו בים סוף ומאן גרים דרדפין אבתרייהו דישראל בגין דעד לא הוה לון אורייתא לא הוה לון נטר מידו מיצה"ר ומס"מ ומכל מקטרגי דעלמא.

מוסר השכל

אשרי איש ירא את ה' דכשנמנו חבירו לדבר מצוה או ללמוד תורה שלא יאמר לא אוכל ללכת עמכם דיש לי עסק ואפי' אם הא"ן בכיסו נכונה אינו ברור לו שירוויח הרוחה ודאית כ"א על הספק וכה תאמר לא הניח את ודאי הרוחת שבפשט הנראית ואטיל את הספק להרוחת גוף הנגוף כלה ונפסד דבמהרה ינתק קרא כא ויקח משה את עצמות יוסף עמו דהניח ביזת מצרים וביזת הים דהיה ריוח גדול והון רב ודאית ונטל עצמות יוסף על כתפיו כנגד לקיים מצוה זו לא השגיח על כסף וזהב כלל המוכן לפניו לא יאמן דילוד אשה בדור הזה יעשה כמו משה כמעשה הזה,

הלכה

ש"ע א"ח סי' רי"ח ד' צריכין להודות יורדי הים כשעלו ממנה והולכי מדברות כשיגיעו לישוב ומי שהיה חולה ונתרפא ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא וסי' וכל החיים יודוך סלה ומאי מברך בא"י הגומל לחייבים טובות שגמלני כל טוב וצריך לברך בפני יו"ד וקרי מנייהו רבנן ונהגו לברך בשעת קריאת התורה שיש שם יו"ד ומצאתי ביוצאי מצרים דכלהו הוו בהו ועוד אחרת מסי' רכ"ח ברואה את הים כיע"ש ורמוז בפסוק וחמושים עלו בנ"י מא"מ לפי דרשה דהוא חמשה. אף דלא באו בבת אחת דעל החולים היה במתן תורה שנתרפאו ועל המדבר סמוך לארץ ישראל אחר זמן רב ועל שהיו חבושים עד ביאתם לים עבר ו' ימים זולת על הים היו שתים בבת אחת וכן הנה היו הברכות הנוספות מצות טובות זו מזו;

צול ה'

מוסר השכל

השל"ה הקדוש עשה סמוכות מקרא הנני ממטיר לכם לחם וכו' למען אנסנו הילך בתורתי אם לא כחיוב לו ד"ת על השלחן וכדאיתא במסכת אבות ושלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו משלחנו של מקום ברוך הוא. ואני כעמך ישראל קדושים יש מביאין וקורין בס' ש"ץ ויש מהם שסידר הרב ח"ק מהר"ן אזולאי ז"ל כאשר הדפיסו בלפת אה"ל ויש קורין סי' א' של ש"ע על הסדר ויש שקורין פ"ק א' ממשנה על הסדר וכל א' אין אדם לומד שלא במקום שלבו חפץ ועיין בס"ח סי' כ"ד אות ד"ן והיושב על השלחן אם רואה אחרים דבמקום ד"ת לומר דרכים בדרשות הפסוקים מפי' השבוע דמסירים אוזנם משמוע תורה לדבר דברי הבאי או ימהר לברך ברכהמ"ז ואם כבר ברכו יאמר ברכת על הגפן ויגע ברומי"ם ואחריו לו.

הלכה

מים אחרונים חובה וצריך שיהיה בתוך כלי או תחת הקרקע במקום שאינו דורס ואפי' בפת נקי בלי שנגע במלח צריך מים אחרוני' ובשעת הדחק יעשה מים אחרונים בתוך הקערה הרק"ה כך ובלבד שיסירו הקערה מעל פניו ואיוב כאו עליו יסורין בשביל שלא היה עושה מים אחרונים כתקונו כמ"ש בס' ילק"ר ס' ויקרא עיין בה"ח סי' כ"ה ושם הובא מס' חרדים המקל במים אחרונים מקילים ימיו ושנותיו ושכן הביא בס' ברכ"י משם מו"ה וכמלא דמרובה מ"ע דהזהיר הינב לעשות מים אחרונים יוסיפו לו שנות חיים.

ליל הששי

והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו והיה משנה על אשר ילקטו יום יום.

משנה נדה פרק ד'

בנות כותים נדות מעריסתן והכותים מטמאין משכב תחתון כעליון מפני שהם בועלי נדות והן יושבות על כל דם ודם ואין חייבין עליהן על ביאת מקדש ואין שורפים עליהם את התרומה מפני שטומאתן ספק: ב' בנות צדוקין בזמן שנהגו ללכת בדרכי אבותיהן הרי הן ככותיות פרשו ללכת בדרכי ישראל הרי הן כישראליות ר' יוסי או' לעולם הן כישראל עד שיפרשו ללכת בדרכי אבותיהן. ג דם נכרית ודם טהרה של מצורעת ב"ש מטהרים וב"ה או' כרוקה וכמימי רגליה דם יולדת שלא טבלה ב"ש או' כרוקה וכמימי רגליה וב"ה או' מטמא לח ויבש ומודים ביולדת בזוב שהיא מטמא לח

מהקדש כשבה שעירה מהקדש שעירה כשבה מהקדש כשבה ושעירה תורין ובני יונה מהקדש תורין ובני יונה עשירית האיפה כיצד הפריש לכשבה או לשעירה העני יביא עוף העני יביא עשירות האיפה הפריש לעשירית האיפה העשיר יביא עוף העשיר יביא כשבה ושעירה (הפריש כשבה או שעירה ונסתאבו אם רצה יביא בדמיהן עוף הפריש עוף ונסתאב לא יביא בדמיו עשירות האיפה שאין לעוף פדיון) ט ר"ש או' כבשים קודמין לעזים בכל מקום יכול מפני שהן מובחרין מהן תלמוד לומר ואם כבש יביא קרבנו לחטאת מלמד ששניהן שקולין תורין קודמין לבני יונה בכל מקום יכול מפני שהן מובחרין מהן תלמוד לומר ובן יונה או תור לחטאת מלמד ששניהן שקולין . האב קודם לאם בכל מקום יכול שכבוד האב עודף על כבוד האם תלמוד לומר איש אמו ואביו תיראו מלמד ששניהן שקולין אבל אמרו חכמים האב קודם לאם בכל מקום מפני שהוא ואמו חייבין בכבוד אביו וכן בתלמוד תורה אם זכה הבן לפני הרב הרב קודם את האב בכל מקום מפני שהוא ואביו חייבין בכבוד רבו ·

ת"כ מעילה דף י' ע"א

הבגד והשק והעור והמפץ כלן מצטרפין זה עם זה תנא קוצץ מכלן שלשה ועשה מהן בגד למשכב שלשה למושב טפח לאחיזה כל שהוא מאי לאחיזה אמר ר"ל א"ר ינאי שכן עומד לגוזלה במתניתא תנא הוציל ראוי לקוצלי תאנים ·

זוהר חדש ס' בשלח דקל"ז ע"ב

ת"ח מה כתיב ויסעו ממרה ויבואו אילמה ושם שתים עשרה עינות מים וע' תמרים מהו אילמה אלא דתבו לפולחנא דקב"ה ולקבלא מילוי ללבא שלים כג"כ אילמה והא אוקמוה דהשתא אתרא הוה מעוכה במיא מכל אחרין דעלמא דהא אורייתא שכבתא תמן הוא ותמן י"ב מבועין וע' דקלין כלא כרוא דמהימנותא דהא כלהו ע' סנהדרין משתא אתרא מתזנין ומתברכין מאינון מיין עילאין זכאה מאן דזכי למנהו מיין דאתברכא מנייהו וישראל קדישין שראן תמן ומתברין אינון מיין עילאין כאינון י"ב מבועין תתאין לקבל י"ב שבטין סחרין להשתא אתרא קדישא והוו ישראל עסקין בפולחן אורייתא דאולימו ממרה ואתחברו עמייהו אילנא דחיי הש"ר ויורהו ה' עץ דא תושב"כ וישלך אל המים דא תורה שבע"פ ותהו וישלך י"ש ל"ך עלמא דאתי הק"ד להכניל אוהבי יש :

מוקר

בכל דבר אני עושה לכבוד שבת מלכתא כמ"ש בסי' ר"ן ורנ"ח ובפוסקים שם · וזה דרכינו דאחר חזרת מהטבילה ממקוה טהרה דרך שהולכינו ליקח הדסים ואיזה מיני פירות אשר משובח שלא לקח המכנים ומוליא בבית ולכוין דוקא לכבוד שבת קדש .

הלכה

צריך האדם למשמש בכליו בער"ש שלא ישים· בהן דבר דאסור לטלטל בו או דבר המוקצה ואשרי אדם מפחד תמיד להיות זהיר וזריז על זה וביותר בכרך שאין בו עירוב או שמקולקל שעשיית העירוב דאיכו התקנו דצריך לחזור אפי' על הרידה דמקנה חוטפו דיתפזר אותה בשבת לבושו דע"ז הוא דאין לו שום· מכשול ועיין סי' רנ"ב וכמ"ל שם .

סדר יתרו

ליל א

ויאמר אל העם היו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה ··

משנה ערלה פרק ג'

בגד שצבעו בקליפי ערלה ידלק נתערב באחרים כלם· ידלקו ד"ר מאיר וחכ"א יעלה באחד ומאתים . ב הצובע מלא הסיט בקליפי ערלה וארגו בבגד ואין ידוע איזה הוא ר"מ אומר ידלק הבגד וחכ"א יעלה באחד ומאתים . ג האורג מלא הסיט מצמר הבכור בבגד ידלק הבגד ומשער הנזיר ומפטר חמור בשק ידלק השק ובמוקדשין מקדשין כל שהן · ד תבשיל שבשלו בקליפי ערלה ידלק נתערב באחרים יעלה באחד ומאתים . ה תנור שהסיקוהו בקליפי ערלה ואפה בו את הפת תדלק הפת נתערבה באחרות תעלה באחד ומאתים · ו מי שהיו לו חבילי תלתן של כלאי הכרם ידלקו נתערבו באחרים ואחרים באחרים כלם ידלקו דר"מ· וחכ"א יעלו באחד ומאתים . ז שהיה ר"מ אומר את שדרכו למנות מקדש וחכ"א אינו מקדש אלא ששה דברים בלבד ורע"ק אומר שבעה ואלו הם אגוזי פירך ורמוני בדן וחביות סתומות וחולפות תרדין וקלחי כרוב ודלעת יונית רע"ק אומר אף ככרות של בעל הבית הראוי לערלה ערלה לכלאי הכרם כלאי הכרם . ח· כיצד נתפצעו האגוזים נתפרדו הרמונים נתפתחו החביות נתחתכו הדלועים נתפרסו הככרות ועלו באחד ומאתים · ט ספק ערלה· בארץ ישר'

לא ויבא · ד המקשה לדה קשתה שלשה ימים בתוך אחד עשר יום ושפתה מעת לעת וולדה יהרי זו יולדת בזוב דר"א ר' יהושע או' לילה ויום כלילי שבת ויומו ששפתה מן הצער ולא מן הדם · ה כמה הוא קשוייה ר"מ או' אפי' ארבעים וחמשים יום ר' יהודה או' דיה חדשה ר' יוסי ור"ש אומרים אין קשוי יותר משתי שבתות . ו המקשה בתוך שמונים של נקבה כל דמים שהיא רואה טהורים עד שיצא הולד ור"א מטמא אמרו לר"א ומה אם במקום שהחמיר בדם השופי הקל בדם הקושי מקום שהקל בדם השופי אינו דין שנקל בדם הקושי אמר להן דיו לבא מן הדין להיות כנדון ממה הקל עליה מטומאת זיבה אבל טמאה היא טומאת נדה . ז כל אחד עשר יום בחזקת טהרה ישבה לא ולא בדקה שגגה נאנסה הזידה ולא בדקה טהורה הגיע שעת וסתה ולא בדקה הרי זו טמאה ר"מ או' אם היתה במחבא והגיע שעת וסתה ולא בדקה הרי זו טהורה מפני שחרדה מסלקת את הדמים אבל ימי הזב והזבה ושומרת יום כנגד יום הרי של בחזקת טומאה .

תלמוד נדה פרק ג'

רב יהודה שלח של לר"א שיליא שיצאת מקצתה היום ומקצתה למחר א"ל אם לדם טוהר מונה הוא מיום א' ואם לדם טמא מונה הוא מיום השני א"ר מתקיף הדא דאמר בשלא יצא עמה וולד אבל יצא עמה וולד בין לדם טוהר בין לדם טמא אינו מונה אלא משעת יציאת הולד

זוהר חדש בתקונים

אחת דבר אלהים דא נדיק דאיהו יום שבת זכור ושמור בדבור אחד צריכין ליחדא לון ביה ולמעבד לון חד, והא אוקמוה זכור לזכר שמור לנקבה אבל מסטרא דימינא ושמאלא אינון קרוייהו תרין פקודין וכגוונא דא כל פקודין ובכ"ד מחלקת דאיהו בין חבריא בתפלין ושאר פקודין בימינא ושמאלא איהו אבל בעמודא דאמצעיתא לית תמן מחלקת דאיהו עיקרא דגמ' דאיהו שלימא ומתמן אתקרי יעקב איש תם .

מוסר השכל

ישבים בבקר יום הששי כדי להכין כל צרכי שבת ובפרט בימות החורף דהם קצרים ולסייע במלאכת הנשים מה שיוכל לבא מידו להקל מעליהן שלא יתאחרו עד סמוך לחשיכה וכבר ספרו בתלמוד דאפי' גדולי עולם היו הן עצמן טורחים לכבוד שבת והיגיעה והזיעה ע"י שטורח לכבוד שבת הוא תקון גדול כמו הזיעה של טורחת עשיית מלת מלוה ויאמר בכל

אב ב"ד וידוע שג' רבנים ב' ימים בשבוע לכל רב עם ב"ד ואם ירצו יעשו ב' זוגי לכל רב ב' עמו ומה טוב אם ותלמו לעשות חוזר חלילה שנים שנים בכל שנה מהת"ח הנבררים שהם ראויים להוראה ועי"ז יגדיל תורה ויאדיר ותמלא הארץ דעה וחכמה ובינה ואין למו מכשול וזה דרך ישכון אור .

הלכה

ש"ע ח"מ סי' י"ד צריך הדיין להיות מתון בדין שלא יפסקנו עד שיתמלאו וישא ויתן בו ויהיה ברור לו כשמש והגס לבו בהוראה וקופץ ופוסק הדין קודם שיחקרנו היטב בינו לבין עצמו עד שיהיה ברור לו כשמש הרי זה שוטה רשע וגס רוח כל מי שבא לידו דין ומדמהו לדין אחר שבא לידו כבר ופסקו ויש עמו בעיר גדול ממנו בחכמה ואינו נמלך בו הרי זה בכלל הרשעים שלבם גס בהוראה .

ליל ב'

ואלה המשוררים ראשי אבות ללוים בלשכות פטורים כי יומם ולילה עליהם במלאכה

משנה סוכה פרק א'

סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה ור' יהודה מכשיר ושאינה גבוהה עשרה טפחים ושאין לה שלש דפנות ושחמתה מרובה מצלתה פסולה סוכה ישנה ב"ש פוסלין וב"ה מכשירין ואיזו היא סוכה ישנה כל שעשאה קודם לחג שלשים יום אבל אם עשאה לשם חג אפילו מתחלת השנה כשרה . ב העושה סוכתו תחת האילן כאלו עשאה בתוך הבית סוכה על גבי סוכה העליונה כשרה והתחתונה פסולה ר' יהודה אומר אם אין דיורין בעליונה התחתונה כשרה ׃ ג פרס עליה סדין מפני החמה או תחתיה מפני הנשר או שפרס על גבי הקינוף פסולה אבל פורס הוא על גבי נקליטי המטה ׃ ד הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת ואת הקיסוס וסכך על גבה פסולה ואם היה סכוך הרבה מהן או שקצצן כשרה זה הכלל כל דבר שהוא מקבל טומאה ואין גדולו מן הארץ אין מסככין בו וכל דבר שאינו מקבל טומאה וגדולו מן הארץ מסככין בו ׃ ה חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדין אין מסככין בהן וכלן שהתירן כשרות וכלן כשרות לדפנות . ו מסככין בנסרים ד"ר יהודה ור' מאיר אומר נתן עליו נסר שהוא רחב ד' טפחים כשרה ובלבד שלא יישן תחתיו ׃ ז תקרה שאין עליה מעזיבה ר' יהודה אומ' בש"א מפקפק ונוטל אחת מבנתים ובה"א

אסור ובסוריא מותר ובחוצה לארץ יורד ולוקח ובלבד שלא יראהו לוקט ברם נטוע ירק וירק נמכר חוצה לו בארץ ישראל אסור ובסוריא מותר ובח"ל יורד ולוקח ובלבד שלא ילקוט כיד החדש אסור מן התורה בכל מקום והערלה הלכה והכלאים מדברי סופרים .

תלמוד פסחים פ"ד

דרשב"ל כשם שבא כהן כ"ג אדם זוכה במלאי' מה טעם ואני בעניי הכינותי לבית ה' זהב בכרים מאה אלף וכסף אלף אלפים בכרים ולנחשת ולברזל אין משקל כי לרוב היה העלים ואבנים הכינותי ועליהם תוסיף ר' יוחנן אמ"ר הושעיה בעי מה אנן קיימין אם בתוך ד"א עשיר הוא אם מחוץ לד' אמות וים אדם מקריב דבר שאינו שלו וקיימנום במקריב בשפון ראשון א"ר אבין מהו בעוניי שאין עשירות לפני מי שאמר והיה העולם דבר אחר בעוניי בעינוי שהיה מתענה ומקריב סעודתו לשמים :

זוהר חדש ס' יתרו דקנ"ג ע"א

ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל מסטרא דאברהם יראי שהים מסטרא דיצחק אנשי אמת מסטרא דיעקב שונאי בצע מסטרא דדוד דאיהו רגלא רביעאה ועלייהו שריא הויה כ"ה ושמת עליהם שרי אלפים מסטרא דאלף מן אדני שרי מאות מסטרא דאות דלת דאיהון ת' שנין דמצרים רמיזא בקרא א' שרי חמשים יו"ד שרי עשרים ואהא בעיבא לפרשא ביפא בתמניא תקונין כגון דאית לון יסודא מהאי קרא אע"ג דר"ש לא פריש אם כו"ו אנפין ורזא דתמניא אנפין אין ברזא דהויה ואדנות ואלין איכון ח' תקונין לגבייהו :

מוסר השכל

תני תנא באבות ש' תשי דן יחידי וקשה עלי מה שנהגו בערים גדולות עונ"י דימצאון שם ראויין להוראה קהם כשוין ויכולים למנות שלשה כאחד כ"ד של ג' ועכ"ז ממנין רב או ב' או ג' שכל אחד יורה יורה לבדו בלתי אחר עמו ולא טוב עושין כי קרוב להפסד ורחוק לשכר ואיך כנהיגם פתוחה לו מתחתיו חרב בין ירכותיו ועלול לכמה עונשים קשים כאשר הגדילו המדורים דבותינו שיכנס מי שיראת ה' על פניו לדון יחידי ואי משום שהכסיסי רבנות וגדולה שרים איקים בתקנתא דבמקום למנות ב' רבנים או ג' וכל אחד ידין לבדו שימנו ב' רבנים או ג' עם הכסיקיהם ושררתם וב' ת"ח היותר ראויים להוראה שילכו אצל הרב שיקרא

חב

זוהר פרש' ס' יתרו דקמ"ג ע"ב

ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל בראיה בעיינין ובקריצין דילהון ובגוונין בעמיקו דילהון בארוכו דילהון ובקמיטו דילהון הכא רזא דחיזו דאינון ארבע חסד פעיל ביה ואריה דא מיכאל בסיפיך אמון אריה תשכח ליה דאיה וסאי שהיה בשמיעה דאודנין ובשערא דקלית מרישא עלייהו ושמיעה אוסיף ביה דאתקריאת שור שערא איהו דינא וכמה מינין תליין מינה דאינון לבא השמים קיימין על כ"ד דרכבא דאוסי' גבורה ושמאלא כחיה דאיהו שור ורזא בבריש בבלותא צריך לבערא לון מבחר אודנוי דלא יהון מכסין תרעין דשמיעה לאעלא בהון צלותא ואם לאו אתקיים ביה קרא או יקראוני ולא אענה ובומכא דשמיעה אוסי פניה תשין דיכין אתקיים ביה או תקרא וה' יענה אנשי אמת בדיוקנא דקוטמא דא תפארת יוקם אמת יעקב שלימא מלמא מתתקנא עלייהו דאיהו בינה. שונאי כלא דא פומא ואיהי מלכות סרו לך ד' תקונין דאינון דאיה שמיעה ואת דבור ועל שין ד' תקונים סוד סוים כ"ס.

מוסר השכל

האיש הישראלי חושב בדעתו כיון דאינו עובר על יו"ד הדברות הרי כל התורה כלולה בם כאילו קיים הכל ואעיקרא כמוי. אבן אם מקוממן הרי אם מקנאה או כועס או מעלים עיניו מה"ן ואם הונך בחקות הגוים או שותה יין נסך מן הנכרים הו"ל עע"ז. ומגלח זקנו עובר על לא תעשה לך פסל ובכל פעם עובר בחמשה לאוין. והמזכיר ש"ש לבטלה והנשבע אף בפשוי מכ"ש לו' אף ה' עובר על לא תשא. המדבר דבור חול בשבת אפי' בתם שעבר והאומר לגוי והמוליך מרשות לרשות אפי' דבר קטון מחלל השבת. המוכיח ש"ל והמלבין פני חברו ברבים והקופץ ידו מלתת לדקה עובר על לא תרצח. והנוגע באשה ורם והמסתכל בה אפי' פנויה עובר על לא תנאף ואפי' בגזל הגוי עובר על לא תגנוב: הכותב כתבים על אחד שאינו עשיר או מוציא דבה עליו או על סחורתו ומקורא ק"ש בלא תפלין עובר על לא תענה ברעך עד שקר והמזלזל בכבוד או"א בטענה דהם מוחלין לו על כאו"א ובכלל אחיו הגדול ממנו ואשת אביו ובעל אמו וחמיו וחמותו ואחי אביו ואחי אמו דמוזכר שלא לזלזל בהם כ"א לכבדם ואפי' אם זלזל בלבו ארור מפי הגבורה. החומד בית או חנות או תכשיט או מלבוש של חברו עובר על לא תחמוד ואמרו דהחמדה אב הטומאה ומתנה יבא לעבור על כל יו"ד הדברות ופסחת התאספקת להוסיף סבירות לגוי שיולית את ישראל חברו מתבית או החנות או משולף

ויקרא

בס"א מפקפק או כותל אחת מכותליה ר"מ אומר כותל אחת מכותליה ואינו מפקפק: ח המקרה סכתו בשפודין או בארוכות המטה אם יש ריוח ביניהן כמותן כשרה החוטט בגדיש לעשות לו סכה אינה סכה. ט המשלשל דפנות מלמעלה למטה אם גבוה מן הארץ שלשה טפחים פסולה. מלמטה למעלה אם גבוה מן הארץ עשרה טפחים כשרה ר' יוסי אומר כשם שמלמטה למעלה עשרה טפחים כך מלמעלה למטה עשרה טפחים הרחיק את הסכוך מן הדפנות שלשה טפחים פסולה. י. בית שנפחת וסכך על גביו אם יש מן הכותל לסכוך ארבע אמות פסולה וכן חצר שהיא מוקפת אכסדרה סכה גדולה שהקיפוה בדבר שאין מסככים בו אם יש תחתיו ארבע אמות פסולה. יא העושה סכתו כמין צריף או שסמכה לכותל ר' אליעזר פוסל מפני שאין לה גג וחכמים מכשירין מחצלת קנים גדולה עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסככין בה לסכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה ר' אליעזר אומר אחת קטנה ואחת גדולה עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסככין בה לסכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה.

תלמוד יומא פ"ז

ואין נשאלין באורים ותומים שתי שאלות כאחת אם נשאלו אית תנויי תני משיבו על הראשונה ואין משיבו על השניה ואית תנויי תני משיבו על השניה ואינו משיבו על הראשונה ואית תנויי תני אינו משיבו לא על הראשונה ולא על השניה מאן דאמר משיבו על הראשונה ולא על השניה מן הדא ויאמר דוד ה' אלהי ישראל היסגרוני בעלי קעילה בידו הירד שאול דוד לא שאל כהוגן לא צריכה שירד שאול ואם ירד היסגרוני בעלי קעילה בידו. מ"ד משיבו על השניה ואינו משיבו על הראשונה מן הדא ויאמר דוד היסגרוני בעלי קעילה אותי מ"ד אינו משיבו לא על הראשונה ולא על האחרונה וישאל דוד בה' לאמר הארדוף אחרי הגדוד הזה האשיגנו דוד בקש עליו רחמים ה' אלהי ישראל הגד נא לעבדך תדע לך שהרי שקים שאל והשיבו שלשה ויאמר רדוף כי השג תשיג והצל תציל אית תנויי תני הקול היה שומע אית תנויי תני שהכתב היה בולט מ"ד הקול היה שומע ניחא דכתיב וישמע את הקול מ"ד שהכתב היה בולט והא לית חי"ת ולא קו"ף בשבטים אברהם יצחק ויעקב כתוב עליהן והא לית טי"ת בשבטים כל אלה שבטי ישראל חקוק עליהן:

(טומאה) אין בודקין אותו אונסו וספקו ושגגת זדנו שמאין שרגלים לדבר המכה את חבירו ואמדוהו למיתה והקל ממה שהיה לאחר מכאן הכביד ומת חייב ר' נחמיה או' פטור שרגלים לדבר. נזיר היה שמואל כדברי ר' נהוראי שנאמר ומורה לא יעלה על ראשו נאמר בשמשון מורה ונאמר בשמואל מורה מה מורה האמורה בשמשון נזיר אף מורה האמורה בשמואל נזיר א"ר יוסי והלא אין מורה אלא של בשר ודם אמר לו ר' נהוראי והלא כבר נאמר ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאול והרגני שכבר היה עליו מורא של בשר ודם.

תלמוד קדושין פ"א

ואם לבנו יעדנה לדעת ר' יוחנן אמר ליה כאן לדעת אר"י ב"ח אית כאן לדעת בר"י בר יהודה אמ"ר שמואל ב"ח אפי' תימא אית כאן לדעת בר"י בר יהודה ולא קטן הוא אם לבנו יעדנה לדעת ריו"ח אמר בין לבנו הגדול בין שלא לדעת רשב"ל אינו מיעדה אלא לבנו הגדול ובלבד לדעת:

זוהר חדש ס' יתרו דקפ"ט ע"ב

וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר אינון כלהון בדבורא חדא והא אוקימנא הכי ולא יהיה לך בדבורא חדא אתאמרו וכי הני ותו לא אלא הני כללא דכלא הכי כללא דכל אורייתא הני זכור ושמור ובגין דזכור ושמור אינון כללא דכלא נקט הני דאינון כללא אנכי זכור לא יהיה לך שמור וכלא בדיבורא חדא מאי בדיבורא חדא הכי הוא ודאי בדיבורא חדא ולא כתרין בגין דהאי דיבור איהו אתכליל מכלהו קלי ואיהו הוא דאמר בתוקפא וחילא דכלהו דכל חד וחד הוה כטש ביה בלחשו ובגין דכלהו הוו בלחישו ולא אשתמעו כתיב וכל העם רואים את הקולות ולא כתיב וכל העם שומעי' בגין דלא אשתמעו כלל אלא כלהו הוו אתיין כל חד וחד נשיק להאי דיבור בלחישו כמאן דנשיק בחביבו דרחימותא ולבתר האי דבור פריש ואמר מלה ואכריז ליה ועכ"ד כתיב וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר.

מוסר השכל

בכלל מ"ש בדיבור לא תגנוב הוא הגוזל מאחרים ובדעתו שלא לגזול וכאשר פירשו בפסוק לוה רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן דס"ל להכתוב לומר לוה ולא ישלם רשע אך בא להשמיעינו דהמשלם מלוה נקרא

ונקרא מוסר ומלשין דמוציא מישרא' ונותן לאומ"ע היכא דשכנגדו ויש לאל ידו להוסיף וכמה פעמים מכריזין רבני מתא בחרמות ונידויים על פקנס דלא ואיסור החמדה אפי' בלב בלתי מעשה מי הוא אשר הוא נקי מכל אין הש' ברחמיו יסיר העורון מעינינו אמן ועיין בס' חות"ה ס"ו.

הלכה

ש"ע יו"ד סי' קל"ט. נרות של שעוה שמדליקין לפני ע"ז נוי הם ואסורים ואם משכנם או מכרן לישראל דכיון שביטלן לצורך עצמו והוא ביטולן. חתיכות שעוה שנותנין לפניה מותרות דלאו נוייהן ולא תקרובתן. מלבושים שלובשים הכומרים כשנכנסים לבית אלילים נוי שלהם הן ולא נוי של אלילים ואפי' ביטול אינן צריכין ויש שמצריך ביטול אבל מה שלובשים לע"ז עצמה מקרי נוי שלה וצריך ביטול.

ליל ג'

שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת אוכלי לחם העצבים כן יתן לידידו שינה

מסכת נזיר פרק ט'

הגוים אין להם נזירות נשים ועבדים יש להם נזירות חומר בנשים מבעבדים שהוא כופה את עבדו ואינו כופה את אשתו חומר בעבדים מבנשים שהוא מפר נדרי אשתו ואינו מפר נדרי עבדו הפר לאשתו הפר עולמית הפר לעבדו יצא לחירות ומשלים נזירותו עבר מכנגד פניו רמ"א לא ישתה ור"י או' ישתה. ב נזיר שגלח ונודע לו שהוא טמא אם טומאה ידועה סותר ואם טומאת התהום אינו סותר אם עד שלא גלח בין כך ובין כך סותר כיצד ירד לטבול במערה ונמצא מת צף על פי המערה טמא נמצא משוקע בקרקע המערה ירד להקר טהור לטהר מטומאת מת טמא שחזקת טמא טמא וחזקת טהור טהור שרגלים לדבר. ג המוצא מת בתחלה מושכב כדרכו נוטלו ואת תבוסתו מצא ב' נוטלן ואת תבוסתן מצא ג' אם יש בין זה לזה מד"א ועד שמונה הרי זו שכונת קברות בודק הימנו ולהלן עשרים אמה מצא אחד בסוף עשרים אמה בודק הימנו ולהלן עשרים אמה שרגלים לדבר שאלו מתחלה מצאו נוטלו ואת תבוסתו. ד כל ספק נגעים בתחלה טהור עד שלא נזקק לטומאה משנזקק לטומאה ספקו טמא בשבעה דרכים בודקין את הזב עד שלא נזקק לזיבה (נ"א לטומאה) במאכל ובמשתה ובמשא ובקפיצה ובחולי ובמראה ובהרהור משנזקק לזיבה (נ"א לטומאה)

ליל ד'

אם אבא באהל ביתי אם אעלה על ערש יצועי :

משנה אבות פרק ו'

ברייתא

שנו חכמים בלשון המשנה ברוך שבחר בהם ובמשנתם :

רבי או' כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה ולע"א שכל העולם כולו כדי הוא לו נקרא ריע אהוב אוהב את המקום אוהב את הבריות משמח את המקום משמח את הבריות ומלבשתו ענוה ויראה ומכשרתו להיות צדיק וחסיד ישר ונאמן ומרחקתו מן החטא ומקרבתו לידי זכות ונהנין ממנו עצה ותושיה בינה וגבורה שנא' לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה . ב ונותנת לו מלכות וממשלה וחקור דין ומגלין לו רזי תורה ונעשה כמעיין המתגבר וכנהר שאינו פוסק והוי צנוע וארך רוח ומוחל על עלבונו ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים א"ר יהושע בן לוי בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה שכל מי שאינו עוסק בתורה נק' נזוף שנא' נזם זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם ואו' והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות אל תקרי חרות אלא חירות שאין לך בן חורין מרינה ש"ב אלא מי שעוסק בתלמוד תורה וכל מי שעוסק בתורה הרי זה מתעלה שנא' וממתנה נחליאל ומנחליאל במות . ג הלומד מחברו פרק א' או הלכה אחת או פסוק א' או דבור א' או אפי' אות אחת צריך לנהוג בו כבוד שכן מצינו בדוד מ"י שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד וקראו רבו אלופו ומיודעו שנא' ואתה אנוש כערכי אלופי ומיודעי והלא דברים ק"ו ומה דוד מ"י שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד קראו רבו אלופו ומיודעו הלומד מחבירו פרק א' או הלכה אחת או פסוק א' או אפי' אות אחת על אחת כו"כ שצריך לנהוג בו כבוד ואין כבוד אלא תו' שנא' כבוד חכמים ינחלו ותמימים ינחלו טוב ואין טוב אלא תורה שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו . ד כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל ואם אתה עושה כן אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא אל תבקש גדולה לעצמך ואל תחמוד כבוד יותר מלמודך עשה ואל תתאוה לשלחנם של מלכים שלחנך גדול משלחנם וכתרך

בק״ח רשע כיון שבדעתו היה ולא ישלם ולעומת זה וצריך בשעה שמלוה בדעתו שלא יפשענו וחונן ונותן לשם מתנה כמ״ש בגמ' דלכן טובים שמקבלים לשאול צדקה שיתן לו בתורת הלואה ואין חשש דכיון דאין ידו משגת לשלם הו״ל כמו ול״ע לא״מ דמחזיקו לרשע. כדאמרן דהרי זה לא שייך מדולים הלואה כדי להחזיקו לרשע דווקא אדעתא דלא פרע. את המלוה וצריך חונן מדולים לתת לו הלואה מכלי שיש אך הקובע בפה שלוה ובפרט אם הוא סך דאין דרך לתת מתנה יקרא רשע. בפה מלא אם דעתו שלא לפרוע ולא לומר על עצמו 'דעובר על לא תגנוב. כבעלים גונב ממונו וגונב דעתו שמרמה. הבטחות דבקהב. ומיהו והיה גדל פרע וגורם רעה לעצמו דאין מי שיתן לו עוד בהלואה את גורם נמי רעה לאחרים דזה המלוה שהלוה לו והיה כרואתו שלא פרע אינו מלוה לאחרים ונועל דלת בפני לווין והוי להם לבריות המתלאים כרשה כאשר שמנה. והכא כנא לפומא ובכל יומא כחגים ומועדים ואיכן שמין על לבם דעוב. פת חרבה ויפרע. לבעל חובותיו וצריך שיה' נחבא מפני שנושים הנושים בו ואין ידו משגת כפרו'ע פרעו'ת ועלול שבא בגע'ר סנכום לבא בגלגול כדי להיות פורע חובו ואפי' לגבי העושה זאת ויענש מקטרוג. השר שלו כאשר הוא עובדא כמי שלוה מנוי ושפיא את כחו במעותיו ולא פרע ומה עלתה לו דאחריתו עדי אובד רח״ל כנודע ממאמרם ז״ל והחיים. קורא יכלכל דבריו במשפט ולא יעשה היסח הדעת מהמלוה כמו שאינו עושה היסח הדעת מהתפלין לחשוב בלבו מתי שתעלה בידו בינר ויפרע לו ולטוב לו ולזרעו הוסיר הרבה כוס.

הלכה ש״ע ח״מ סי' פ״ז

משביעין אותו בכל לשון שהוא מבין ואיימו עליו קודם שישביעוהו ואומרים לו הוי יודע שכל העולם נזדעזע בשעה שאמר הקב״ה לא תשא את שם ה״ת לשוא וכל העבירות שבתורה נאמר ונקה וכאן נאמר לא ינקה וכל העבירות שבתורה נפרעים ממנו וכאן ממנו וממשפחתו ולע״א שגורם להפרע מעוניהם של ישראל שכל ישראל ערבים זה לזה. וכל העבירות שבתו' תולין לו ב' או ג' דורות אם יש לו זכות וכאן נפרעים מיד. דברים שאין אש ומים מכלים אותם שבועת שקר מכלה אותם. אם אמר הריני נשבע ואמרו תובע העומדים שם אומרים זה לזה סורו נא מעל אהלי הרשעים האלה ואומרים לא על דעתך אנו משביעים אותך אלא על דעתנו ועל דעת ב״ד.

שנאמר בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך בהתהלכך תנחה אותך בעולם הזה בשכבך תשמור עליך בקבר והקיצות היא תשיחך לעולם הבא וכן כתוב בספר תהלים על ידי דוד מלך ישראל טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף ואומר לי הכסף ולי הזהב אמר ה' צבאות. י חמשה קניינים קנה הקדוש ברוך הוא בעולמו ואלו הן תורה קנין אחד שמים וארץ קנין אחד אברהם קנין אחד ישראל קנין אחד בית המקדש קנין אחד תורה קנין אחד מנין דכתיב ה' קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז שמים וארץ קנין אחד מנין שנאמר כה אמר ה' השמים כסאי והארץ הדום רגלי איזה בית אשר תבנו לי ואיזה מקום מנוחתי ואומר מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינך אברהם קנין אחד מנין דכתיב ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ ישראל קנין אחד מנין דכתיב עד יעבור עמך ה' עד יעבור עם זו קנית ואו' לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי בם בית המקדש קנין אחד מנין שנא' מקדש ה' כוננו ידיך ואומר ויביאם אל גבול קדשו הר זה קנתה ימינו. יא וכל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו שנאמר כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו ואומר ה' ימלוך לעולם ועד א"ר חנניה בן עקשיא רצה הקדוש ב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תו' ומצות שנאמר ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר.

תלמוד ב"ב פרק ג'

האריסין רב הונא אמר באריס לעולם אין לו חזקה אבל באריס לשעה יש לו חזקה ריו"ח ור"ל תרויהון אמרין אפי' באריס לשעה אין לו חזקה דנחית נחת רוחיה מיניה ושבקיה תמן אמרין אריס אין לו חזקה נ' אריס יש לו חזקה ריו"ח ור"ל אמרין אף אריס וכן אריס אין לו חזקה דנימא נחת רוחיה מאבוי ושבק בריה אמר ר"י ואריס שהוריד אריסין אין לו חזקה שדרך אריס להוריד אריסין אבל אדם שמפקח על נכסי אשתו יש לו חזקה שדרך הבעלים לפקח על נכסי נשותיהן.

זוהר חדש ס' יתרו דקע"ג ע"ב

יומא דא הוא יומא דשבועות דקבילו ישראל אורייתא על טורא דסיני ושמעו אנכי וכדין אתקיים ולא יהיה לך. אשכחך ואדכר לון הסוא יומא ונחתת שכינתא לגלותא לדיורא עמהון דוסר' יומא דחמשין תרעין היה כד קבילו ישר' אורייתא על טורא דסיני ונחיתו כמה רתיכין וכמה משריין דקטין כורסי יקרא עלאה וקב"ה יתיב על כורסייא גו יקרא עלאה דמלכא

גדול מכתרן ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך . ה גדולה
תורה מן הכהונה ומן המלכות שהמלכות נקנית בשלשים מעלות והכהונה
בעשרים וארבעה והתורה נקנית בארבעים ושמנה דברים ואלו הן בתלמוד
בשמיעת האזן בעריכת שפתים בבינת הלב בשכלות הלב באימה
ביראה בענוה בשמחה בשמוש חכמים בדקדוק חברים ובפלפול התלמידים
בישוב במקרא במשנה במיעוט סחור' במיעוט שינה במיעוט שיחה במיעוט
תענוג במיעוט שחוק במיעוט ד"א בארך אפים בלב טוב באמונת חכמים
ובקבלת היסורין : ו המכיר את מקומו והשמח בחלקו והעושה סייג לדבריו
ואינו מחזיק טובה לעצמו אהוב אוהב את המקום אוהב את הבריות אוהב
את הצדקות אוהב את התוכחות אוהב את המשרים מתרחק מן הכבוד
ולא מגיס לבו בתלמודו ואינו שמח בהוראה נושא בעול עם חברו מכריעו
לכף זכות מעמידו על האמת מעמידו על השלום מתישב בתלמודו שואל
ומשיב שומע ומוסיף הלמד על מנת ללמד והלמד ע"מ לעשות המחכים
את רבו והמכוין את שמועתו והאומר דבר בשם אומרו הא למדת שכל
האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם שנא' ויאמר אסתר למלך
בשם מרדכי . ז גדולה תורה שהיא נותנת חיים לעושים בעולם הזה ובעולם
הבא שנאמר כי חיים הם למוצאיהם ולכל בשרו מרפא ואומר רפאות תהי
לשרך ושקוי לעצמותיך ואומר עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר
ואומר כי לוית חן הם לראשך וענקים לגרגרותיך ואומר תתן לראשך לוית
חן עטרת תפארת תמגנך ואומר אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד
ואומר כי אורך ימים ושנות חיים ושלום יוספו לך . ח ר' שמעון בן מנסיא
אומר משום ר' שמעון בן יוחאי הנוי והכח והעושר והכבוד והחכמה והזקנה
והשיבה והבנים נאה לצדיקים ונאה לעולם שנא' עטרת ת"ת שיבה בדרך צדקה
תמצא ואו' עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם . ואו' תפארת בחורים
כחם והדר זקנים שיבה ואומר וחפרה הלבנה ובושה החמה כי מלך ה'
צבאות בהר ציון ובירושלים ונגד זקניו כבוד . ט ר' שמעון בן מנסיא או'
אלו שבע מדות שמנו חכמים לצדיקים כלם נתקיימו ברבי ובבניו א"ר יוסי
בן קיסמא פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד ונתן לי שלום
והחזרתי לו שלום אמר לו רבי מאיזה מקום אתה אמרתי לו מעיר גדולה
של חכמים ושל סופרים אני אמר לי רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו
ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות אמרתי לו
בני אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם איני
דר אלא במקום תורה לפי שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין אותו לא
כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא תורה ומעשים טובים בלבד

שנאמר

איזו היא שלא היה לה שעת סתר לכהנים שנשחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה ושקבלו פסולין וזרקו את דמה. ב בשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת דמים ר' אליעזר או' מועלין בו ואין חייבין עליו משום פגול נותר וטמא ר' עקיבה או' אין מועלין בו אבל חייבין עליו משום פגול נותר וטמא אמר ר' עקיבה והרי המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות (לא) כשם שדמה פוטר את בשרה כך הוא פוטר את בשר חברתה ואם פוטר דמה את בשר חברתה מן המעילה דין הוא שיפטור את בשרה. ג אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים ר' אליעזר או' אין מועלין בהן ואין חייבין עליהן משום פגול נותר וטמא ר' עקיבה או' מועלין בהן וחייבין (עליהן) משום פגול נותר וטמא. ד מעשה דמים בקדשי קדשים להקל ולהחמיר ובקדשים קלים כולן להחמיר כיצד קדשי קדשים לפני זריקת דמים מועלין באמורים ובבשר לאחר זריקת דמים מועלין באמורים ואין מועלין בבשר על זה ועל זה חייבין משום פגול נותר וטמא ובקדשים קלים כלם להחמיר כיצד קדשים קלים לפני זריקת דמים אין מועלין לא באמורין ולא בבשר לאחר זריקת דמים מועלין באמורין ואין מועלין בבשר על זה ועל זה חייבין משום פגול נותר וטמא נמצא מעשה דמים בקדשי קדשים להקל ולהחמיר ובקדשים קלים כלו להחמיר.

ק"ב מעילה די"ט ע"א

אמר מר נפש אחד היחיד ואחד הנשיא ואחד המשוח במשמע היכול מאי פשיטא נפש כתיב מהו דתימא אמר רחמנא ואשר יקן ממנו על זר והאי לאו זר הוא דהא אימשח כנוייה קמ"ל ומקשה רחמנא לסוטה וגע"ז ולתרומה לסוטה דאע"ג דלא פגם גבי הקודם כמי נקנה טבעת בירים מעלה כי אקשה רחמנא לע"ז דעד דאית בה שיוו גבי הקדש כמי עד דביקע בקרדום ויפגום ופגום אקשה רחמנא לתרומה מה תרומה כי יאכל פ"ע למזיק גבי הקדש כמי כל דבר אכילה כי מזיק ליה פטור.

זוהר חדש ס' יתרו דקנ"א ע"ב

שארי כהאי מלה לאעטרא רזא דאורייתא במלה דא אנכי כללא דכלא וה' שקיך פרט דכלא שמא הלים דאתגליף עלייהו דישרא אדוד ה"ח ה' שק"ש שם מלא על עולם מלא דקימא איהו כלחודוי ואעטר כנויה וכנין דלא אזכרת בההוא זמנא עמא ולישן על מה אתעטר וכנין כך הוא אתעטר בגווה ואקרי ה' שקים כיון דאתו ישרא' וקיימו על טורא דסיני וקביל

דמלכא שליטא בהדורא ורפידו שמיא ושמי שמיא על טורא דסיני ויהיב אורייתא וכדין אשתכח חדוה קמיה יותר מיומא דאתברון שמיא וארעא דהא שמים וארץ על תנאי אתבריאו ולא אתקיימו בקיומייהו עד השתא יומא דהא ויהיבת אורייתא לישראל כיון דקבילו ישראל אורייתא על טורא דסיני כדין אתבסם עלמא ואתקיימו שמיא וארעא ׃

מוסר השכל

לא פחית עלמא מכת רשעי הדור דהם מוכנים ומזומנים להעיד עדות שקר ע"י שנאת חנם ויותר רעה לפני עש"ב דמקדימין פה לעין לדבר בפיהם תועבת פיהם דבר שפתיהם מה שלא ראו בעיניהם ולא שמעו באזניהם ועוברים על א' מיו"ד הדברות לא תענה ברעך עד שקר ומוסיפי' על חטאתם פשע דבדבר שיודעים באמיתות כדי להעיד כובשים עדותן ועוברים על אם לא יגיד ונשא עונו כשהות אוהבו שמסכנדו וכדי שלא יהיה לתוכחו עושה עצמו אשר לא ידע כאילו לא היה שם ובעל הגמול שסופט כל הארץ ינקם נקמתם לשלם עפ"י מדתם . ויהיו נועקים ואינן נענים בכל צרתם . מלבד עונשם בגיהנם באחריתם .

הלכה

ש"ע אה"ע סי' י"א מי שסניאה בעלה בעדי דבר מכוער ונשאת לאחר וגירשה הר"ז אסורה להנשא לנטען שיצאת מתחת בעלה בגללו ואם נשאת לא תצא אעפ"י שאין לה בנים . כל אשה שבאו שנים עליה שזינתה עם זה בשהיתה תחת בעלה הראשון הר"ז תצא מזה אעפ"י שיש לה ממנו כמה בנים .

לידי ה'

אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום לה' וכו'

משנה מעילה פרק א'

קדשי קדשים ששחטן בדרום מועלין בהן שחטן בדרום וקבל דמן בצפון בצפון וקבל דמן בדרום שחטן ביום וזרק בלילה וזרק ביום או ששחטן חוץ לזמנן וחוץ למקומן מועלין בהן כלל א"ר יהושע כל שהיה לה שעת היתר לכהנים אין מועלין בה ושלא היה לה שעת היתר לכהנים מועלין בה איזו היא שהיה לה שעת היתר לכהנים שלנה ושנטמאה ושיצאה

איזו

אבריו אותו באמת ובולע את התרומה ומטמאים בכל שהן אפילו כעין החרדל ובפחות מכן . ג תינוקת בת יום אחד מטמאה בנדה בת עשרה ימים מטמאה בזיבה תינוק בן יום אחד מטמא בזיבה ומטמא בנגעים ומטמא בטמא מת וזוקק ליבום ופוטר מן היבום ומאכיל בתרומה ופוסל מן התרומה ונוחל ומנחיל וההורגו חייב והרי הוא לאביו ולאמו ולכל קרוביו כחתן שלם . ד בת שלש שנים ויום אחד מתקדשת בביאה ואם בא עליה יבם קנאה וחייבין עליה משום אשת איש ומטמאה את בועלה לטמא משכב תחתון כעליון נשאת לכהן תאכל בתרומה בא עליה אחד מן הפסולין פסלה מן הכהונה בא עליה אחד מכל העריות האמורות בתורה נמותין על ידה והיא פטורה פחות מכן כנותן אצבע בעין . ה בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו קנאה ואינו נותן גט עד שיגדיל ומטמא בנדה לטמא משכב תחתון כעליון ופוסל ואינו מאכיל בתרומה ופוסל את הבהמה מעל גבי המזבח ונסקלת על ידו ואם בא על אחת מכל העריות האמורות בתורה מומתים על ידו והוא פטור . ו בת אחת עשרה שנה ויום אחד נדריה נבדקין בת שתים עשרה שנה ויום אחד נדריה קיימין ובודקין כל שתים עשרה שנה בן שתים עשרה שנה ויום אחד נדריו נבדקין בן שלש עשרה שנה ויום אחד נדריו קיימין ובודקין כל שלש עשרה קודם לזמן הזה אף על פי שאמרו יודעין אנו לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו אין נדריהן נדר ואין הקדשן הקדש לאחר הזמן הזה אף על פי שאמרו אין אנו יודעין לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו נדרן נדר והקדשן הקדש . ז משל משלו חכמים באשה פגה בוחל וצמל פגה עודה תינוקת בוחל אלו ימי נעוריה בזו ובזו (אמרו) אביה זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדרים צמל כיון שבגרה שוב אין לאביה רשות בה . ח איזהו סימנים ר' יוסי הגלילי אומר משיעלה הקמט תחת הדד רבי עקיבא אומר משיטו הדדים בן עזאי או' משישחיר הפטומת ר' יוסי אומר כדי שיהא נותן ידו על העוקץ והוא שוקע ושוהא לחזור . ט בת עשרים שנה שלא הביאה שתי שערות תביא ראיה שהיא בת עשרים שנה והיא איילונית לא חולצת ולא מתיבמת בן עשרים שנה שלא הביא שתי שערות יביאו ראיה שהוא בן עשרים והוא סריס לא חולץ ולא מיבם אלו דברי ב"ה בש"א זה וזה בני שמונה עשרה ר' אליעזר אומר הזכר כדברי בית הלל והנקבה כדברי בית שמאי שהאשה ממהרת לבא לפני האיש .

וקביל אורייתא אתעטר שמא שלים עלייהו ישראל ואקרי אלקיך וכד אמר משה ה' אלקינו בגין דאיהו שבטא דלוי' ועמיה אהרן כ"ר ובנוי דמשה מסט"א ביה הוה מתעטר שמא שלים יתיר מישראל ועל דא אמר ה' אלקינו ועם כל דא אכליל עמיה לכל ישראל דלא כתיב ה' אלקים אלא ה' אלקינו כלא כחדא לאתעטרא עלייהו ועל דא אתעטרו ישראל על טורא דסיני למהוי שמא שלים מתעטרא עלייהו כחדא:

מוסר השכל

אמרו רז"ל דישראל עשו תשובה גמורה על עונותיהם קודם קבלת התו' כי העונות גורמין לטמטם ליבו שלא יבין וישכיל על כן מי שרוצה לזכות לכתר תורה כראוי להבין ולהשכיל היטב בתורה יפשפש במעשיו ויעזוב דרכו הרעה דאי ספרא לא סייפא וקורא אור ועון ליבו שניהם לא יכונו ובפרט אם הוא מסופק מעון קרי ושו"ל וצריך שיטהר ויהיה נקי כדי שיוכל להבין ולפלפל בפלפולא חריפתא בתורה ושלא ישכח מה שלומד ואז וחפץ ה' בידו יצלח עיין לשל"ה הקדוש ובנת"ק ס"ו:

הלכה

אע"ג דלא יקום עד אחד באיש עכ"ז אם ראה בעיניו איש זר דבא על אשתו של חבירו צריך להודיע לבעלה מה שראה דאפשר דמהימן ליה ומוציאה ומגרש רעה מביתו ואם לא יאמין בו נקוט מיהא דלא יוסיפו על חטאתם פשע ויהיה בעלה למשמרת וירחיק מעליה דרכו דלא תבא לביתו כלל אפי' דרך העברה על פתחי סחור סחור לכרמא לא תקרב עיין נודע ביהודה ח"א סי' ל"ח ורוח חיים אה"ע סי' י"א:

ליל הששי

ויאמר אליהם הוא אשר דבר ה' שבתון שבת קדש לה' מחר את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו ואת כל העודף הניחו לכם למשמרת עד הבקר

משנה נדה פרק ה'

יוצא דופן אין יושבין עליו ימי טומאה וימי טהרה ואין חייבין עליו קרבן רבי שמעון אומר הרי זה כילוד כל הנשים מטמאות בבית החיצון שנאמר דם יהיה זובה בבשרה אבל הזב ובעל קרי אינן מטמאים עד שתצא טומאתן לחוץ: ב היה אוכל בתרומה והרגיש שנזדעזעו אבריו

שנותן בעששית שלא יהיה מעט ויתכבה בתוך הסעודה או הרבה ויותר ממה שדרכו להיות מאריך על שלחנו ומוכרח לנפוק מחשש ניצוצות שלא יפלו על הכסתות ותבער בה אש ח"ו ומוכרח דהדר שנתו מעיניו עד שתכבה לגמרי ומעוקר כמו לגלגל קטנה בתוך ביתו תקיעות לו .

הלכה

לא יסתפר אפי' בער"ש כשהוא אחר חצות שא יודרו קודם חצות וולא כשחל ע"כ ביום ה' דאז יסתפר בחצות דוקא לא קודם חצות הרבה ולא אחר חצות הרבה וכשחל ר"ח בער"ש לא יסתפר כלל ואם הכביד עליו שערו או שאינו רוצה להכנס מנוול בשבת וכ"ש כשר"ח ב' ימים אז איתיה בתקנתא דיסתפר ביום ה' .

סדר משפטים

ליל א'

אם חבול תחבול שלמת רעך עד בא השמש תשיבנו לו

משנה בכורים פרק א'

יש מביאין בכורים וקורין מביאין ולא קורין ויש שאינן מביאין אלו שאינן מביאין הנוטע לתוך שלו והבריך לתוך של יחיד או לתוך של רבים וכן המבריך מתוך של יחיד או מתוך של רבים לתוך שלו הנוטע לתוך שלו והבריך לתוך שלו ודרך היחיד ודרך הרבים באמצע הרי זה אינו מביא ר"י או' כזית מביא · ב מאיזה טעם אינו מביא משום שנא' ראשית בכורי אדמתך עד שיהיו כל הגידולין מאדמתך האריסין והחכורות והסקריקון והגזלן אין מביאין מאותו הטעם משום שנא' ראשית בכורי אדמתך . ג אין מביאין בכורים חוץ משבעת המינים לא מתמרים שבהרים ולא מפירות שבעמקים ולא מזיתי שמן שאינן מן המובחר אין מביאין בכורים קודם לעצרת אנשי הר צבועים הביאו בכוריהם קודם לעצרת ולא קבלו מהם מפני הכתוב שבתורה וחג הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה . ד אלו מביאין ולא קורין הגר מביא ואינו קורא שאינו יכול לומר אשר נשבע לאבותינו לתת לנו ואם היתה אמו מישראל מביא וקורא וכשהוא מתפלל בינו לבין עצמו או' אלהי אבות ישראל וכשהוא בביהכ"נ או' אלהי אבותיכם ואם היתה אמו מישראל או' אלהי אבותינו . ה ר"א בן יעקב או' אשה בת גרים לא תנשא

 לכהונה

תלמוד נדה פרק ג'

ר' יוסי בן שאול בעא קומי רבי מהו לתלות שליא בדבר שאינו וולד א"ל אין תולין שליא בדבר שאינו וולד יצאת קשורה לו תולין אותה בו שמוש שנו לתלמידוי דרב מהו לתלות שלייא בנפלים אמרין ליה תולין שלייא בוולד ותולין שלייא בנפלים וקליסון שמוש דאינון אמרין שיטתיה דר' בון תנא ר' חנן דשמוש תולין שליא בוולד ואין תולין שליא בנפלים שאינה פורסת ממנו עד שיגמור.

זוהר חדש ס' יתרו דף נ' ע"ב

ויום שבת איהו משה רבינו דרגיה בינה ויום שבת כליל כלא בגוונא דא ויכל אלהים ביום הז' דא יומא קדמאה מלאכתו דא יומא רביעאה וישבות ביום הז' דא יומא תניינא מכל מלאכתו אשר עשה דא יומא חמישאה דביה אתחרב בי מקדשא ולא הוה בנייגא ביה בשף חמישאה ויקדש אותו דא יומא תליתאה כי בו שבת מכל מלאכתו דא יומא שתיתאה אשר ברא אלהים לעשות דא גופין לנשמתין דרשעיא דלא בעא למעבד להו גופין דאלין כולהו נע ונד ודא רזא יד ליד לא ינקה רע ושבת דכלהו נייחא דכלהו יהא משה דאיהו דוגמת בן י"ה דבת זוגיה מלכות שבת שבת ודאי דעלה אתמר ומלכותו בכל משלה דאיהו מלאכות ביומא דשבתא ולא כמו דחשבין טפשין דקב"ה עביד עבידתא ביומא דשבתא או טרח למעבד עבידתא ובן ביומא שביעאה כב"כ דטרח בעבידתיה ולבתר דסיים נח ח"ו אלא בכל זמנא דשכינתא איהי בגלותא אתמר בה ולא מצאה היונה מנוח דלא אשתכח נייחא דיונה לא נייחא ביה ונייחא דילה איהון לצדיקייא דנחת בהון כגון אברהם ואהרן ורעיה יצחק ודוד ורעיה יעקב ושלמה ורעיה ועליהו אתמר ויכל אלהים ביום הז' וישבות ביום הז' ויברך אלהים את יום הז' ויקדש אותו.

מוסר השכל

מצוה לעשות השחזת הסכינים בער"ש משום לקיים והכינו את אשר יביאו וכפי המקובלים צריך שלא ימצא בו פגימה ולשוחטים יהיה נקל להם זה דנמצא אתם מוכנים ומלבד שמקיים דברי רבותינו איכא נמי משום שלום הבית דלפעמים לוקחים הסכינים לנגר ולנקות קרשים ושוב אינן חותכין כלל ובבא הבעה"ב לחתוך דבר בשלחן מסתמא חמתו בוערת בו שאינו חותך הסכין וכן יזהר לכרוך העששית שלא תהיה שבורה או שלשלת ויפול באמצע הסעודה ויהיה להם לתקלה וכן לעשות מורה לשתן

שנותן

בידך אפקיד רוחי פדית אותי ה' אל אמת והואיל והיא בפקדון אף עפ"י שהיא מחוייבת בכמה חובות הקב"ה משיב אותה לחיקו של אדם בענין זה צריך להתנהג במידותיו של הקב"ה וללכת בדרכיו דכתיב והלכת בדרכיו שהרי נשמתו פקדון בידו שהיא מתחת כסא הכבוד והוא נוצר מטיפה סרוחה הרי פקדון בידו נשמתו וכתיב אם חבול תחבול שלמת רעך אם חבלת מעשיך ולכלכת נשמתך שהיא מאור לבושו של הקב"ה שהוא רעך וריע אביך עד בא השמש כשיגיע זמנך להפטר מן העולם תשיבנו לו דכתי' והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה לו תנה לו כמו שנתנה לך אם חבול תחבול אם חבל אדם מעשיו לאמר כן כשהגיע שעתו מרוב חובותיו לקוט הוכל את שלו ונוטל נשמתו לפיכך כתיב לא תחבול בגד אלמנה מ"ט הואיל ומשכונתו בידו של מקום א"א למשכן אותה פעם אחרת דכתיב לא תקום פעמים גרם כל הנשמות בידו של הקב"ה אם זכו נכנסות במחיצתו של הצדיקים בג"ע:

מוסר השכל

יזהר האדם דכשם שפורע לאותן גוי שכר פעולתו יותר צריך שיזהרו לשלם שכר משרתיו ומשרתותיו מאחינו בית ישראל דאין להם מנוחה משירות הבית ולא ינוחו ולא ישקוטו ולפעמי' משתעבדים בהם בפרך יותר מעבד כנעני ואתאן לבסוף עושין עמהן עושק וחמס שלא לפרוע שכר פעולתם כמו שקבלו שכר חדש שכר שנה סך מה היטב בעיני ה' אחר עוניים ויגיעם שיצאו ריקם ובפרט אם רוצה המשרתת להשיא את בתה ולופים ליקח שכר עמלה או נערה שהגיע תור לפרק בתולה נשאת עושה עצמו אכזרי שלא לשלם שכר פעולתם ומבקשים טענות ותואנות מהלכות גזלה ואבדה לתלות בם בוקי סריקי וסירכון בם שלא לשלם עד שמביאין אותו לב"ד ולוקח זמן כדי לפרוע ולפעמים עושים פשרה אינו גזל גמור שנשתמש בהן ומוציא אותן בידים רקניות זה יקרא ולא ירא אלהים וירמיה אמר עליו הוי לו ברעהו יעבוד חנם ופועלו לא יתן לו ונשים יקרות אשת חיל תתן דעתם ליקח מבעלם פרעון וזה זוה שכר המשרתים ולשמור אותם לקבץ על יד ועד שם ללקטם שלא יכביד על הבעה"ב בבא לפרוע סך מרובה בבת אחת ותהיה וזכה להיות כגפן פוריה בירכתי ביתה ובניהם כשתילי זתים סביב לשלחנם.

הלכה

ש"ע יו"ד סי' רס"ז. ולא יכביד עולו על עבדו ולא יצר לו ויאכילהו וישקהו מכל מאכל ומשקה ולא יבזהו לא ביד ולא בדברים ולא ירבה עליו צעקות ובכעס אלא ידבר עמו בנחת וישמע טענותיו.

להסונה על שתהא אמה מישראל אחד גרים ואחד עבדים משוחררים ואפי' עד עשרה דורות עד שתהא אמן מישראל האפוטרופוס והשליח והעבד והאשה וטומטום ואנדרוגינוס מביאין ולא קורין שאינן יכולין לומר אשר נתת לי ה' ו הקונה שתי אילנות בתוך של חברו מביא ואינו קורא ר"מ או' מביא וקורא יבש המעיין נקצץ האילן מביא ואינו קורא ר"י או' מביא וקורא מעצרת ועד החג מביא וקורא מן החג ועד חנוכה מביא ואינו קורא ר"י בן בתירא אומר מביא וקורא ז הפריש בכוריו ומכר שדהו מביא ואינו קורא והשני מאותו המין אינו מביא ממין אחר מביא וקורא ר"י או' אף מאותו המין מביא וקורא ח הפריש בכוריו נבזזו נמקו נגנבו נאבדו או שנטמאו מביא אחרים תחתיהם ואינו קורא והשניים אינם חייבין עליהם חומש נטמאו בעזרה נופץ ואינו קורא . ט ומנין שהוא חייב באחריותן עד שיביאם להר הבית שנא' ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה"א מלמד שחייב באחריותן עד שיביאם להר הבית הרי שהביא ממין אחד וקרא וחזר והביא ממין אחר אינו קורא . יוד ואלו מביאין וקורין מן העצרת ועד החג משבעת המינים מפירות שבהרים מתמרות שבעמקים ומזיתי שמן מעבר הירדן ר"י הגלילי או' אין מביאין בכורים מעבר הירדן שאינה ארץ זבת חלב ודבש . יא הקונה שלשה אילנות בתוך של חברו' מביא וקורא ר"מ או' אפי' שנים קנה אילן וקרקעו מביא וקורא ר"י או' אף בעלי אריסות וחכירות מביאין וקורין .

תלמוד פאה פ"ל

ומנין שספק לקט רשב"ן בשר"י עני ורש הצדיקו שצדקהו במתנותיו רשב"ל בשם כ"ק לא תטה משפט אביונך בריבו בריבו אין אתה מטהו אבל מטהו אתה במתנותיו אר"י ומה היה מה שהם לנו רבי קעווב הכה לפניהם משלך אמר רבי אילא כתיב לגר ליתום ולאלמנה יהיה בין מדידך בין מדידה יהב להם ;

עוד חדש במדרש רות דף ק"ל ע"א

ותקראנה לו השכנות שם יולד בן לנעמי רבנן פתרין קרא בהאי דכתיב אם חבול תחבול שלמת רעך עד בא השמש תשיבנו לו האי קרא בנשמה של אדם בזה העולם ובגופו דנשמתו של אדם יוצאת בכל לילה ולילה והקב"ה ממשכן אותה למחרתה משיב אותה לתוכו של אדם לפיכך צריך האדם להפקיד נשמתו בפקדון ליוצרו וקורא פסוק זה דרחמנ'

בירך

לאמו חייב בסכה מעשה וילדה כלתו של שמאי הזקן ופיחת את המעזיבה וסיכך על גבי המטה בשביל הקטן . ע כל שבעת הימים אדם עושה סכתו קבע וביתו עראי ירדו גשמים מאימתי מותר לפנות משתסרח המקפה משלו משל למה הדבר דומה לעבד שבא למזוג כוס לרבו ושפך לו קיתון על פניו :

תלמוד יומא פ"ו

עבר על מצות עשה אעפ"י שלא עשה תשובה שעיר המשתלח מכפר עבר על לא תעשה ר' שמואל בשם ר' זעירא והוא שעשה תשובה . האומר אין עולה מכפרת אין עולה מכפרת עלי מכפרת היא או אפשר שתכפר לו אונס מכפרת לו על כרחו . אין יוה"כ מכפר מכפרת היא ואי אפשי מכפר לו על כרחו אר"ח בריה דר' הלל לא יכולה מן הדין בר נשא תימור למלכא לית את מלך ר' אומר ע"כ עבירות שבתורה יוה"כ מכפר חוץ מן הפורק עול והמפר ברית והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה דאם עשה תשו' מתכפר לו ואם לאו אינו מתכפר לו .

זוהר חדש במדרש רות דקל"ו ע"ב

נשמתא דב"נ נפקת מיניה בכל ליליא ובצפר' אתהדרא ליה ושריא בחוטמא דב"נ אזלא עלת ולא אתיישבת במעוי עד דמברך לקב"ה ותלי על דמיה כדין תתיישב בדוכתא וע"ד כתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו מאי אשר נשמה באפו בגין דנחתא בצפ"א ואומר לה הקב"ה זיל ושוי ליה בחוטמוי על מנת דיצלי צלותיה אי מברך הוא בדקא יאות תשרי בגויה ואי לא פרחא וסליקת ואשתכח ב"נ דחסרא מיניה ההיא קדושת' דנשמתא וכיון דאשתארת חסרה מיניה כמה נחשב הוא לא אתחשב לכלום כאלו לא הוה בעלמא וע"ד אסור ליה לאיניש לברכא לחבריה עד דמברך למאריה בשירותא דצלותא . והאין אומר ברכו את ה' והוא או' ברוך ה' המבורך וכיון דמברך למאריה מתמן שירותא דצלותא לצלאה וע"ד שריאן קדושאן וכאין אינון דמברכי ומקדשי למאריהון בכל יומא ברעותא דלבא בהאי שעתא אוליפנא דלית רשו לצלאה צלותא בעשרה עד דמברכין לקב"ה בשירותא דכלא וכיון דמברכין ליה צלי צלותהון :

מוסר השכל

אלו העושים נזיקין לחבריהם בדרך שחוק עתידין ליתן את הדין דיש מהן דכשנפלה עליו שינה קושרין אותו בכשפות ובקומו כשיעור משנתו

ליל ב'

כי היא כסותו לבדו היא שמלתו לעורו במה ישכב והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני .

משנה סוכה פרק ב'

הישן תחת המטה בסוכה לא יצא ידי חובתו א"ר יהודה נוהגין היינו שהיינו ישנים תחת המטה בפני הזקנים ולא אמרו לנו דבר א"ר שמעון מעשה בטבי עבדו של רבן גמליאל שהיה ישן תחת המטה ואמר להן רבן גמליאל לזקנים ראיתם טבי עבדי שהוא תלמיד חכם ויודע שעבדים פטורין מן הסוכה לפיכך ישן הוא תחת המטה ולפי דרכנו למדנו שהישן תחת המטה לא יצא ידי חובתו . ב הסומך סכתו בכרעי המטה כשרה ר' יהודה אומר אם אינה יכולה לעמוד בפני עצמה פסולה סכה המדובללת ושצלתה מרובה מחמתה כשרה המעובה כמין בית אף על פי שאין הכוכבים נראין מתוכה כשרה . ג העושה סכתו בראש העגלה או בראש הספינה כשרה ועולין לה ביום טוב בראש האילן או על גבי גמל כשרה ואין עולין לה ביו"ט שתים באילן ואחת בידי אדם או שתים בידי אדם ואחת באילן כשרה ואין עולין לה ביו"ט שלשה בידי אדם ואחת באילן כשרה ועולין לה ביום טוב זה הכלל כל שינטל האילן ויכולה לעמוד בפני עצמה כשרה ויכולין לה ביום טוב . ד העושה סכתו בין האילנות והאילנות דפנות לה כשרה שלוחי מצוה פטורין מן הסכה חולין ומשמשיהן פטורין מן הסכה אוכלין ושותין עראי חוץ לסכה . ה מעשה והביאו לו לרבן יוחנן בן זכאי לטעום התבשיל ולרבן גמליאל שני כותבות ודלי של מים ואמרו העלום לסכה וכשנתנו לו לר' צדוק אוכל פחות מכביצה נטלו במפה ואכלו חוץ לסכה ולא בירך אחריו . ו רבי אליעזר אומר ארבע עשרה סעודות חייב אדם לאכול בסכה אחת ביום ואחת בלילה וחכ"א אין לדבר קצבה חוץ מלילי יו"ט ראשון של חג בלבד ועוד א"ר אליעזר מי שלא אכל בלילי יו"ט הראשון ישלים בלילי יו"ט האחרון וחכ"א אין לדבר תשלומין ע"ז נאמר מעות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות . ז מי שהיה ראשו ורבו בסוכה ושלחנו בתוך הבית ב"ש פוסלין וב"ה מכשירין אמרו להן ב"ה לב"ש לא כך היה מעשה שהלכו זקני ב"ש וזקני ב"ה לבקר את רבי יוחנן בן החורני ומצאוהו שהיה יושב ראשו ורבו בסכה ושלחנו בתוך הבית (ולא אמרו לו דבר) אמרו להן ב"ש משם ראיה אף הם אמרו לו אם כן היית נוהג לא קיימת מצות סוכה מימיך . ח נשים ועבדים וקטנים פטורים מן הסכה קטן שאינו צריך לאמו

זונה. אמרו לו והלא כל בנות ישראל יש להם דרך ארץ אמר להם ח"ו כל מי שאין התורה עובר על פיו אין בו דרך ארץ הכריז רחב"ע בשלש מאות שופרות ואמר כלה אחת בנות ת"ח ואחת בנות עמי הארץ השותה בכלה בשותה כזונה. ועוד אמרו כל המקבל כוס מיד כלה ושותהו אין לו חלק לעוה"ב. (הלכה ג') הקורא פסוק משיר השירים ועשאו כמין זמר וכן הקורא פסוק מד"ת בבית המשתאות שלא בזמנו מביא מבול לעולם מפני שהתורה חוגרת שק ועומדת לפני הקב"ה ואומרת רבש"ע עשאוני בניך ככינור המנגנים בו לצים. א"ל בתי בשעה שהן שותים מה יהיו עושים אמר לו רבש"ע אם ת"ח הוא יעסוק בתורה ובתלמוד ובמע"ט ובאגדות ובעלי מקרא במקרא ובעלי משנה במשנה בהלכות הפסח בפסח ושל עצרת בעצרת ושל חג בחג. העיד ר"ש ואמר כל הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעולם ודבר בעתו מה טוב. (הלכה ד') המשגר כוס של ברכה לאשה שלא מדעת בעלה חייב מיתה מפני שרעתו רבה עליו ר' אומר מפני שלה"ר רבה עליו. וכן בני חבורה ששגרו כוס של ברכה לאשה שלא מדעת בעלה חייבים מיתה מפני שרעתן רבה עליהן ר' אומר מפני שיצרן הרע רבה עליהן.

תלמוד קדושין פ"א

בן כ' שנים ויום א' עושה שמנה לכ"ג וגרושה וחלוצה לכהן הדיוט על דעתיה דר"י דהוא פתר לה ביעורין ניחא ועדיין דיש לו קנין בה עושה שמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט על דעתיה דרשב"ל דהוא פתר לה בנשואין תהא פטורה מחליצה ויבום והא תנינן בא אשה ומת הרי זו פטורה א"ר אבין אתיא כרשב"ל כר"י בר יהודה דתני בן בן ט' שנים ויום א' עד י"ב שנים ויום א' שהביא ב' שערות הרי זו שומא ר"י בר יהודה הרי זו סימנין ר"י בר בון בשם ר"י ב"ח והוא שעמדו בו בשעת סימנין.

ז"ח בספ"ג דכ"ע ע"א

כתיב ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך את לוחות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם האי קרא אוקמוה חבריא אבל עלה אלי ההרה זכאה חולקיה דעבדא דמאריה סליק ליה לגבי ברתיכים הה"ד עלה אלי ההרה ההרה ודאי דהא ההר מיבעי ליה והיה שם הכא אתמסר ליה למשה מה דלא אתמסר ליה מקדמת דנא דהא הכא

שמא

משנתו לא יוכל לקום ונקרעים בגדיו ומצער לחברו צערא דגופא דלא ניחא לסבול או פעמים שורפין את כסותו והוא כל השחוק והשש שמא ישרף מגופו או נותן בתוך משקהו או מאכלו סם המשלשל הרבה וכיוצא או נותן לתוך פיו חול או עפר ועושה זה כדי לשחוק והאיש שעושה זאת יספק עליו שמשחק לתוגה ואנחה כי רעה תבא עליו יותר ממה שעשה לחברו ומי שיש לו בינה ושכל ישים לנגד עיניו אומרם ז"ל מה דעלך סני לחברך לא תעביד כי עיני ה' על דרכי איש לשלם לאיש כמעשהו וכדי לשמח את אחרים יש כמה אופנים בדברים המותרים דאין למו מכשול והשי"ת יתן אל לבו דיש בני אדם דתעלה חמתם וגורם לו שיכעוס הרבה והכעס עון גדול וגרמ"א דנפיל בקולקיה ומעוקד שיקללנו חבירו קללות נמרצות ומזל שעה גורם שמתקיים קללתו והו"ל כמו מאבד עצמו לדעת ושומר נפשו ירחק מלעשות בדברים הללו והדרכה אם רואה שאחר רוצה לעשות במתק לשונו ימנע אותו שלא תעשה כזאת ולמוכיחים ינעם ועליהם תבא ברכת טוב.

הלכה

ש"ע ח"מ סי' שע"ח בחורים הרוכבים לקראת חתן וכלה והזיקו זה את זה ממון חברו דרך שמחה ושחוק וכן בשאר דבר שמחת מצוה הואיל ונהגו כן פטורים מכל מקום אם נראה לב"ד לעשות סייג וגדר הרשות בידם:

ליל ג'

ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה.

מס' כלה פרק א'

כלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה מה נדה שלא טבלה אסורה לבעלה כנדה אף כלה בלא ברכה אסורה לבעלה. ומנין לברכת חתנים מן התורה שנא' ויברכו את רבקה. ומנין שאפי' אלמנה אסורה שנא' ויקח בועז עשרה אנשים וגו' ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן ה' וגו' ויהי ביתך כבית פרץ וגו'. (הלכה ב') כלה שנבעלה יום ראשון אסורה כל ז' ואסור ליטול הימנה כוס כל שבעה דברי ר"א ור' יהושע אומר עד (ס"א יו"ג) שיבדוק הדבר אם היתה נדה בבית אביה אסורה ואם לאו מותרת. שאלו את ר' אליעזר מהו לשתות מיד הכלה כל זמן שבעלה מיסב עמה. אמר להם כל השותה מיד כלה כשותה מיד

זונה

ליל ד'

אם תשכב לא תפחד ושכבת וערבה שנתך

מסכת הוריות פרק א'

הורו בית דין לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה והלך היחיד ועשה שוגג על פיהם בין שעשו ועשה עמהן בין שעשו ועשה אחריהן בין שלא עשו ועשה פטור מפני שתלה בבית דין הורו ב"ד וידע אחד מהן שטעו או תלמיד והוא ראוי להוראה והלך ועשה על פיהן בין שעשו ועשה עמהן בין שעשו ועשה אחריהן בין שלא עשו ועשה הר"ז חייב מפני שלא תלה בב"ד זה הכלל התולה בעצמו חייב והתולה בב"ד פטור · ב הורו ב"ד וידעו שטעו וחזרו בהן בין שהביאו כפרתן ובין שלא הביאו כפרתן והלך ועשה על פיהן ר"ש פוטר ור"א או' ספק איזהו ספק ישב לו בתוך ביתו חייב הלך לו למדינת הים פטור אמר רע"ק מודה אני בזה שהוא קרוב לפטור מן החובה א"ל בן עזאי מאי שנא זה מן היושב בביתו שהיושב בביתו אפשר היה לו שישמע וזה לא היה אפשר לו שישמע . ג הורו ב"ד לעקור את כל הגוף אמרו אין נדה בתורה אין שבת בתורה אין עבודת אלילים בתורה הרי אלו פטורין הורו לבטל מקצת ולקיים מקצת הרי אלו חייבין כיצד אמרו יש נדה בתורה אבל הבא על שומרת יום כנגד יום פטור יש שבת בתורה אבל המוציא מרשות היחיד לרשות הרבים פטור יש עבודת אלילים בתורה אבל המשתחוה פטור הרי אלו חייבין שנא' ונעלם דבר ולא כל הגוף . ד הורו ב"ד וידע אחד מהן שטעו ואמר להן טועין אתם או שלא היה מופלא של ב"ד שם או שהיה אחד מהן גר או ממזר או נתין או זקן שלא ראה לו בנים הרי אלו פטורין שנאמר כאן עדה ונאמר להלן עדה מה עדה האמורה להלן עד שיהיו כלם ראויים להוראה אף עדה האמורה כאן עד שיהיו כלן ראויים להוראה הורו ב"ד שוגגין ועשו כל הקהל שוגגין מביאין פר מזידין ועשו שוגגין מביאין כשבה ושעירה שוגגין ועשו מזידין הרי אלו פטורין ; ה הורו בית דין ועשו כל הקהל או רובן על פיהם מביאין פר ובעבודת אלילים מביאין פר ושעיר ד"ר מאיר ר' יהודה אומר שנים עשר שבטים מביאים שנים עשר פרים ובעבודת אלילים מביאין שנים עשר פרים ושנים עשר שעירים ר"ש או' שלשה עשר פרים ובעבודת אלילים שלשה עשר פרים ושלשה עשר שעירים פר ושעיר לכל שבט ושבט פר ושעיר לבית דין הורו בית דין ועשו שבעה שבטים או רובן על פיהן מביאין פר ובעבודת אלילים מביאין פר ושעיר ד"ר מאיר ר' יהודה אומר שבעה שבטים

שמא דרתיכא קדישא אתמסר ליה בידיה וא"ת הא כתיב של נעליך ודאי פקיד ליה לאתפרשא מאתתיה מכל וכל אבל זיווגא אחרא לא אתמסר ליה עד השתא בשעתא דא"ל הקב"ה והיה שם מסר ליה שמא גלופא ושקיק ליה לגבי משה בארעא בקדמיתא כד הוה במצרים חקק ביה שמא דאלהים דכתיב ראה נתתיך אלהים לפרעה שמא דא ודאי אתחקק ביה בשירותא דנבואתיה כיון דאסתליק בעלויא אחרא חקיק ביה שמא קדישא דיליה בגין לאסתלקא על שמא דאלהים דהוה ביה בקדמיתא והשתא חקיק שמא קדישא ליה בגין למהוי שמא שלים ה' אלהים דהוא שמא שלים ·

מוסר השכל

רבים מיראי ה' וחושבי שמו חושבים מצוה לבניהם שלא יכנסו במינוי אפטרופוס ליתמי והוא דבר גדול דאפשר להתקיים ע"י אחרים והוא מפני דהשטן הוא יצה"ר בוחר הרע ברובו מה שהוא יותר רע דעושק וחמס עם כל אדם איסור גמור ואין לו כפרה עד שיתקן מה שעיות יתר שאת הוא עם יתמי ומפתהו היצה"ר לאכול ממון יתמי ולבקש תואנות כי מי יתבע ממנו ומנהיג אותם ודוחה אותם כפי חפצו ועובר בכל יום על מה שכתוב בפרשתינו כל אלמנה ויתום ל"ת דאמרו אפי' אלמנתו של מלך ויתמי המלך ועונשו מפורש שם בתורה דכתב כנידו והיו נשיהם אלמנות ובניהם יתומים ויחרה אף ה' בהם ויהרגם בחרב דישמע ה' לצעקתם והשומע והקורא זה איך לא יחרד מלהטפל בעסקי יתומים ואלמנות ובפרט אם המעות של היתומים בידו ומתקיים להשתדל בעדם כמה שצריכים להקריב התועלת ולהרחיק הנזק אך לקבל מעות יתומים ואלמנה בידו סופו רע אפי' יהיה אמיד בנכסים כי לא תדע מה ילד יום והחרדים ל דבר ה' ירחיק עצמו מזה ויד לא תגעו בהם וזהו דרך ישרה שיבור לו האדם .

הלכה

ש"ע ח"מ סי' ת"י . אחד המוכר או הלוקח או שנותן לו במתנה שנא' בעל הבור ישלם מי ישים לו בעלים מכל מקום וכן אם נחפר מאליו או שחפרו בהמה וחיה ברשותו הואיל והוא חייב למלאותו או לכסותו ולא עשה הר"ז חייב בנזקין הנה וכן אם כרה אחר ברשותו ונודע לבעל החצר חייב בעל החצר לכסותו ואם לא כסה הו"ל כאילו חפרה בעצמו והכורה חייב לשלם נזקי הבור ,

שיעשו בלתי איסור ומן דאינו כשאר עברות דיש זכות תולה להאריך הזמן יען כי הוכן בה ירגיש אדם דחטאתם כבדה מאד מסיבת זה דילא חייב בדינו ופתח את פיהו ויקלל אירע לו כתרנגולת פטומה או כשב ועז דמלא רעותא מטרפות או מתערובת כלים מחלביה לבשר וכיוצא ושאל את פי המורה והורה שהוא טרפה ואסורה לא יחוש כלל אפי' שיהיה לו הפסד מרובה מהמאכלות שעירבו ומשכלים ואומר ברוך שנתן לנו תורת אמת בשכר פ"י ונותן הוראה שלא בא לו תקלה להכשל ולא בא בפיו בשר פיגול ואילו דאתה זכאי ואתה חייב בדרדא דמותבא בין איש ובין רעהו וחתמו בערה בו ובדי בזיון וקנס וסוף תרתי דסתרי הסדרים מינים וכיון איכא של דלא על הדיין לברו עוית מגידו של מסיבת בעל דין חברו קנאת איש מרעהו א"כ היטב בעיני ה' דיקלל לדיין בשביל שיבה מאחר וראוי דינדל עונו וכמו שאומרים כמה בעלי דינים דלא לייתי דינא של חמעות אני כותבן לצדקה ואיני משלם לבע"ד ולא שת לבו דהכתוב הקדים שמרו משפט ועשו צדקה דאילו צדקה תהיה לו לנעקה דלא שמע לקול מורים ולא השיבו לאזין לקבל עליו את הדין רח"ל מהאי דעתא :

הלכה

ש"ע ח"מ סי' ת"ו שור של הפקר שנגח והקדים שיתפסו אותו הניזק קדם אחר וזכה בו פטור נגח שורו והפקירו קודם שעמד בדין וזכה בו אחר פטור אבל אם זכה בו הוא עצמו חייב נגח ואח"כ מכר או הקדיש חייב .

ליל ה'

ועתה קום לילה אתה והעם אשר אתך וארוב בשדה

משנה מעילה פרק ב'

חטאת העוף מועלין בה משהוקדשה נמלקה הוכשרה להפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה הוזה דמה חייבין עליה משום פגול נותר וטמא ואין בה מעילה . ב עולת העוף מועלין בה משהוקדשה נמלקה הוכשרה לפסל בטבול יום ובמחסר כפורים ובלינה מצה דמה חייבין עליה משום פגול נותר וטמא ומועלין בה עד שתצא לבית הדשן . ג פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין מועלין בהן משהוקדשו נשחטו הוכשרו להפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה הוזה דמן חייבין עליהן משום פגול נותר וטמא ומועלין בהן בבית הדשן עד שיתך הבשר . ד העולה מועלין

שהעלו מביאין שבעה פרים ושאר שבטים שלא חטאו מביאין על ידיהן פר שאף אלו שלא חטאו מביאין על ידי החוטאין ר' שמעון אומר שמונה פרים ובעבודת אלילים שמונה פרים ושמונה שעירי' פר ושעיר לכל שבט ושבט פר ושעיר לבית דין הורו בית דין של אחד מן השבטים ועשה אותו השבט על פיהם אותו השבט הוא חייב ושאר השבטים פטורים ד"ר יהודה וחכ"א אין חייבים אלא על הוראות בית דין הגדול בלבד שנא' ואם כל עדת ישראל ישגו ולא עדת אותו שבט :

תלמוד כ"כ פרק ג'

אמ"ר אלעזר נהגו השותפין להיות מותרין זה לזה בחרגנולין דלא קפדי ולכך אין לשון חזקה א"ר יודא מתניתא לא אמרה כן אלא שניהם אסורין להעמיד רחיים ותנור ולגדל תרנגולין א"ר אלעזר גדל תרנגולין בחצר שאינה שלו הרי זו חזקה א"ר יוסי ואתיא מה כפשך אם יש לו רשות לגדל ה"ז גדל אם אין לו רשות לגדל הרי זו חזקה .

זוהר קדש בפס"ש דנ"ט ע"ב

ואתנה לך את לוחות האבן והא אוקמוה לוחות האבן כמשמען שאת כל מפתחן אתמסרו ליה למשה משמע דכתיב ואתנה לך לך ודאי דהא כד אסתלק בשמא דא והיה שם ואתמסר ליה כורסייא דמלכא כדין אתעטר ליה בכלא למהוי מקינא עלאה אשתלים מקינא עלאה והתורה והמצוה שאן תרין דרועין מסטרא דא ומסטרא דא אשר כתבתי שאן תרין ירכין להורותם דא איהו דרגא יסודא חדא דמיניה נפקי כל טעמין לאעלא לתתא וכלא אתמסר ליה למשה בגין לאעטרא ליה כרוזא עלאה למהוי תרין שמהן גליפן דאינון שמא שלים דארעא וע"ד אמר דוד מלכא לכו חזו מפעלות אהים אשר שם שמות בארץ ש תקרי שמות שאת שמות אינון תרין שמהן למהוי שמא שלים בארעא כגוונא דלעילא כיון דאתא שלמה ואתבני בי מקדשא מה כתיב וישב שלמה על כסא ה' למלך כדין סאי כסא אתעטרת עילא ותתא .

מוסר השכל

כתוב כפירשתיו אלהים לא תקלל ונשיא בעמך לא תאור ורבים נכשלים ונלכדו בום לקלל לדיין ולממונה העירה בשיש לשון דין תורה או אויס ספרש הנוגע לשוטרי' ופוערים פיהם לבלי חק ובתכוה לממונים בשירותם חייב נידוי כמו מבוה לחכם . ובעוה"ר לא ינאו נקיים ופתאים עברו ונענשו כי מי נגע ידו במשיח ה' ונקה ומלתא דמסתבר דקוי' שיענשו

זוהר חדש בשה"ש דע"ז ע"א

וברזא דאתוון אתבני כלא ואזלו אלפין ותרין שפא ביתות עד דקיימו ישראל על טורא דסיני כיון דקיימו ישראל על טורא דסיני אתכנישו אתוון ואסתימו בהפוכא דשפא ביתות ונפקאת אורייתא כלולא באלפין ותרין שבילין דרזא דחכמתא עלאה ואתרשימת שפא ביתא בתריסר אתוון תריסר שבטין בר תרין דאסתלקו מנהון ואינון ח"ט דלא אתחזו כסו כלל עד דעאלו לארעא בשירותא ושוה ביניהו בחובא דעכן ובדין אתערו אינון תרין אתוון דהוו מסתלקי מינייהו ואינון מכריזו ואמרי חטא ישראל ושין אתוון לא אסתלקו מנייהו אע"ג דהוו בארעא קדישא בכל דרא ודרא עד דאתא שלמה ובנה בי מקדשא ואתיישבו עלמין עילא ותתא בדיוקנא חדא בדין אתיישרו אתוון כלהו ואינון תרין אתוון דהוו רשימין ביניהו לביש אתהפיכו לטב אתהדרו טח דכתיב וישב יהודה וישראל לבטח כלהו אתוון הוו שלימין ביניהו בלא קטרוגא כלל׳

מוסר השכל

כל מי שהוא משכיר ביתו ישים לזכרון בין עיניו פסוקא דהאי פירא לא ישבו בארצך פן יחטיאו אותך לי והיינו ודרשת וחקרת היטב מי הוא השוכר ומי ומי בני ביתו שלא יהיו פרוצים בעריות ובעלי מחלוקת וקטטה וקלים ביסודות וביראת שמים כי גורם רעה רבה דולפי מקלקלתא ומתעיאים לשאר שכנים והוא דמחריב הבתים בידים דמעוררין לכמה קללות ומאורעות רעות ומה גם אם ימלאון בתוכם בחורים גדולים ואשה זנה וסרת טעם ובתולות גדולות דיקיה ערבוביא ביניהם ויתקילו במושב לצים ושחוק וקלות ראש דמרגילין לערוה ומהם יוצא מחלוקת רבות ובכן שומר את דבר ה' יהיו עיניו פקוחות בזה ומובטח לו דישב לבטח בביתו ולא ישמע שוד ושבר בגבולו וישיא את בניו ובנותיו בכבוד וישמח בהם ;

הלכה

ש"ע יו"ד סי' ק"ס. צריך להזהר ברבית וכמה לאוין נאמרו בו ואפי' הלוה הנותנו והערב והעדים עוברים ואין חילוק בין מלוה לעני למלוה לעשיר וכל הנותן ברבית נכסיו מתמוטטים וכאילו כופר ביצ"מ ובשאר ישר' המלוה מעותיו לו' שהם של עכו"ם ונוהג ברבית הקב"ה יפרע ממנו ואפי' אם הלוה נותן לו רבית מדעתו בשעת פרעון שלא התנה עמו ואינו או' בפי' שהוא רבית אסור למלוה לקבלה ;

לול הבאי

מועלין בה משהקדשה נשחטה הכשרה להפסל בטבול יום ובמחסר כפרים ובלינה נזרק דמה חייבין עליה משום פגול נותר וטמא ואין מועלין בעורה אבל מועלין בבשר עד שיצא לבית הדשן . ה חטאת ואשם וזבחי שלמי צבור מועלין בהן משהקדשו נשחטו הכשרו להפסל בטבול יום ובמחסר כפרים ובלינה נזרק דמן חייבין עליהם משום פגול נותר וטמא אין מועלין בבשר אבל מועלין באמורים עד שיצאו לבית הדשן . ו שתי הלחם מועלין בהן משהקדשו קרמו בתנור הוכשרו להפסל בטבול יום ובמחסר כפרים ולשחוט עליהן את הזבח נזרק דמן של כבשים חייבין עליהם משום פגול נותר וטמא ואין בהן מעילה . ז לחם הפנים מועלין בו משהקדש קרם בתנור הוכשר להפסל בטבול יום ובמחסר כפורים ולהסדר על גבי השלחן קרבו הבזיכין חייבין עליו משום פגול נותר וטמא ואין בו מעילה ; ח המנחות מועלין בהן משהקדשו קדשו בכלים הכשרו לפסל בטבול יום ובמחוסר כפרים ובלינה קרב הקומץ חייבין עליהן משום פגול נותר וטמא ואין מועלין בשירים אבל מועלין בקומץ עד שיצא לבית הדשן . ט הקומץ והלבונה והקטרת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכין מועלין בהן משהקדישו קדשו בכלי הכשרו לפסל בטבול יום ובמחסר כפורים ובלינה וחייבין עליהן משום נותר ומשום טמא ופגול אין בהן זה הכלל כל שיש לו מתירין אין חייבין עליו משום פגול נותר וטמא עד שיקריבו מתיריו וכל שאין לו מתירין כיון שקדש בכלי חייבין עליו משום נותר ומשום טמא ופגול אין בו .

תלמוד בבלי מעילה ד״ך ע״א

נטל אבן או קורה של הקדש ובנאה בתוך ביתו הרי זה לא מעל עד שידור תחתיה למה לי עד שידור תחתיה כיון דשניא מעל אמר רב בנין שהניחא על פי ארובה וכיון דבעי ליה מיסת מעל לימא מסייע ליה לרב דאמר רב המשתחוה לבית אסרו אמר אחא בריה דרב איקא בנאה הכראה לעינים אסרה תורה לימא מסייע ליה הדר בבית של הקדש כיון שנהנה ממנה מעל אר״ל הכא בשהקדשו ולבסוף בנאו אבל בנאו ולבסוף הקדשו מאי לא מעל מאי איריא רישא ותני הדר בבית של מערה לא מעל לימא הדר בבית של אבנים שבנאו ולבסוף הקדשו לא מעל אמרי הא פסיקא ליה הא לא פסיקא ליה .

ווסר

תלמוד נדה פ"ג

כל הן דתנינן תשב לזכר ולנקבה י"ד טמאים וכו' טהורין נוקמין עליה אומרי זכר ואומרי נקבה הוא דהא אמר לביאה אבל לטהרות תשב לנקבה טומטום וזכר אנדרוגינוס וזכר תשב לזכר ולנקבה ואוסרין לזכר טומטום ונקבה אנדרוגינוס ונקבה תשב לנקבה בלבד ואין חוששין לזכר הלא אמרה ילדה זכר ונקבה או נקבה וזכר תשב לנקבה .

זוהר חדש בתיקונים דקע"א ע"א

תוספתא אתקריאת מטרא דצדיק דאיהו כליל כל מוספין ומתמן איהי שכינתא קרבן המוספין ובגינה אתמר יש מפזר ונוסף עוד ביה תוספתא חכמה ובינה ודעת וכל מידות דקב"ה ומניה תוספת נשמה יתירה דאיתוסף לכ"נ מערב שבת לשבת ואיהו שבת שבועי כל ספירן אתקריאו ביה שבועות וכל מאן דאוסיף ביה בשבת במאכלין בעינוגין מוסיפין ליה ומאי מאכלות דיליה קרבנין דצלותא דמוסף דאיתוספן ביה עמא קדישא יתיר משאר יומין דחול תוספת קדושים דקידוש עינוג וקריאה לשבת עונג בתלת סעודתן ובג"ד כל המוסיף מוסיפין ליה :

מוסר השכל

ל"א טוב עושין להוסיף בשבת על כוס קאפ"י מבושל אם קצת אבק קאפ"י טחונה כדי לבשמו דסו"ל מבשל ומי הכניסו בחבר וא על שקיית כוס קטן מקאפ"י שהוא פורתא לרגעים לשבות עליו מבשול והעיקרא מה שמכניסים ומוציאים הצלוחיות של הקאפ"י מהתנור לא בחר ה' בזה ומי יתן והיה דכולם יהיו טומנין השל מבערב וכמו כן הנוהגין שיורי יין לתוך צלוחית של חומץ הלא כבוש הרי הוא כמבושל ומאי דוחקיה דהאי בשבת ועיין מ"ל פי' רכ"ן :

הלכה

אסור ליקח כלים מבית האומן בשבת ויו"ט אפי' לצורך בו ביום להלבישם לכבוד היום ואפי' ע"י גוי שיביאנו לבית אסור מכ"ש אם מער"ם הלך ולא נגמרה מלאכתו דלא יאמר לו שיביאהו בשבת אדרבא יזהיר אותו שיביאנו לאחר השבת ומנעלים אפי' שיודע בבירור דעשויים קודם השבת ואין לו אפי"ה אסור ליקח בשבת חנם שתהיה בלתי קנינת מעות עיין פי' רכ"ן ,

ליל הששי

שבת ימים השבוע נמשך וביום הז' תשבות למען ינוח שורך וחמורך וינפש בן אמתך והגר .

מסכת נדה פ"ו

בא סימן התחתון עד שלא בא העליון או חולצת או מתיבמת בא העליון עד שלא בא התחתון אף עפ"י שאי אפשר ר"מ אומר לא חולצת ולא מתיבמת מפני שאמרו אפשר לתחתון לבא עד שלא בא העליון אבל אי אפשר לעליון עד שלא בא התחתון : ב כיוצא בו כל כלי חרס שהוא מכניס מוציא ויש שמוציא ואינו מכניס כל אבר שיש בו צפורן יש בו עצם ויש שיש בו עצם ואין בו צפורן . ג כל המטמא מדרס מטמא טמא מת ויש שמטמא טמא מת ואינו מטמא מדרס : ד כל הראוי לדון דיני נפשות ראוי לדון דיני ממונות ויש שראוי לדון ד"מ ואין ראוי לדון דיני נפשות כל הכשר לדון כשר להעיד ויש שכשר להעיד ואינו כשר לדון . ה כל שחייב במעשרות מטמא טומאת אוכלים ויש שמטמא טומאת אוכלין ואינו חייב במעשרות . ו כל שחייב בפאה חייב במעשרות ויש שחייב במעשרות ואינו חייב בפאה . ז כל שחייב בראשית הגז חייב במתנות ויש שחייב במתנות ואינו חייב בראשית הגז : ח כל שיש לו ביעור יש לו שביעית ויש שיש לו שביעית ואין לו ביעור : ט כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר ויש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת כל שיש לו קרנים יש לו טלפים ויש שיש לו טלפים ואין לו קרנים יוד כל הטעון ברכה לאחריו טעון ברכה לפניו ויש טעון ברכה לפניו ואין טעון ברכה לאחריו . יא תינוקת שהביאה שתי שערות (נ"א חייבת בכל מצות האמורות בתורה וחולצת או מתיבמת) או חולצת או מתיבמת וחייבת בכל מצות האמורות בתורה וכן תינוק שהביא שתי שערות חייב בכל מצות האמורות בתורה וראוי להיות בן סורר ומורה משיביא שתי שערות עד שיקיף זקן התחתון ולא העליון אלא שדברו חכמים בלשון נקיה תינוקת שהביאה שתי שערות אינה יכולה למאן ר"י או' עד שירבה השחור (נ"א על הלבן) . יב שתי שערות האמורות בפרה ובנגעים והאמורות בכל מקום כדי לכוף ראשן לעקרן ד"ר ישמעאל ר"א אומר כדי לקרוץ בצפורן רע"ק או' כדי שיהו ניטלות בזוג . יג הרואה כתם הרי זו מקולקלת וחוששת משום זוב דר"מ וחכ"א אין בכתמים משום זוב . יד הרואה יום אחד עשר בין השמשות תחילת נדה וסוף נדה תחילת זבה וסוף זבה יום ארבעים לזכר ויום שמונים לנקבה בין השמשות לכלן הרי אלו טועות א"ר יהושע עד שאתם מתקנים את השוטות בואו ותקנו את הפקחות .

תלמוד נדה

הכוי אם אמר הריני נזיר שזה חיה או בהמה הרי הוא נזיר ושאר כל דרכיו שוים לחיה ולבהמה וטעון שחיטה כזה וכזה ומטמא משום נבלה ומשום אבר מן החי כזה וכזה .

תלמוד פאה פ"ח

רבי יוסי עאל לכפרה כעא מוקמא לון פרנסין ולא קבילין עליהון ועאל ואמר קומיהון בן בבי על הפקיע ומה אם זה שנתמנה על הפתילות זכה להימנות עם גדולי הדור אתם שאתם מתמנין על חיי נפשות לא כ"ש . ר' חגי כד הוה מוקים פרנסין הוה מטעין לון אורייתא לומר שכל שררה מתורה ניתנה בי מלכים ימלוכו בי שרים ישורו ר"א הוה פרנס חד זמן נחית לביתיה אמר לון מאי עבדתון אמרו ליה אתא חד סיעא ואכלין ושתין וצלון עליך א"ל ליכא אגר טב נחת זמן תיניין א"ל מאי עבידתון א"ל אתא סיעא חורי ואכלון ושתון ואקלתוך א"ל כדון איכא אגר טב רע"ק בעון ממניתיה פרנס אמר לון נמלך בו ביתיה הלכון בתריה שמעון קליה דיימר על מנת מתקל על מנת מבוייה :

זוהר חדש בשה"ש ד"ו ע"א

כתיב והבית בהבנותו כד הוו דכר ונוקבא כחדא מתחברן כדין אבן שלמה אשלימת כמה דאצטריך ולא אשתלימת עד ההוא מסע דנתעלה קב"ה ואתקיף לה וקביע לה ואייתי לה לגבי האדם וכדין נבנה ואשתלימת מכלא וכד אתחברו דא עם דא כל רוחין אחרנין וכל זינין בישין אתעברו מתמן ולא אתקריבו למקדשא הה"ד ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו דהא כלהו אעלו בנוקבא לתהומא רבה כיון דאתבנו בי מקדשא לתתא ואתתקן היכלא על בורייא כדין אתגלי שיר השירים דאצטריך לאתחבר' מקדשא במקדשא כד הוה משה במדברא בנין חובהון דישראל זווגא דמשה הוה מתחברא ביה באתורא דהוה והוו דכר ונוקבא מתחבראן כחדא כדין והבית בהבנותו ועד זעיר כד מטא ישרא' ב' ירחים ומשה אתכניש קב"ה נהר לו ואתקין לה במשכן שילה עד דאשתלימת בבי עלמין ואתחברת למלך שלמה והוו עלמין אפין באפין כדין אבן שלמה מסע נבנה מסע ולא הות באתר חד קביע אלא אתעקר ואטלטל וכדין נבנה כדקא יאות .

מוסר השכל

יזהר האדם ההולך לירוש' להשתטח או להשתקע דכשרואה בהמ"ק בחרבנו ביום הראשון שראהו אסור לו כל אותו היום מלאכול

סדר תרומה

ליל א

מעט שנות מעט תנומות מעט חיבוק ידים לשכב

משנה בכורים פרק ב'

התרומה והבכורים חייבים עליהם מיתה וחומש ואסורים לזרים והם נכסי כהן ועולין באחד ומאה וטעונין רחיצת ידים והערב שמש הרי אלו בתרומה ובבכורים מה שאין כן במעשר. ב יש במעשר ובבכורים מה שאין כן בתרומה שהמעשר והבכורים טעונים הבאת מקום וטעונים וידוי ואסורים לאונן ר"ש מתיר וחייבין בביעור ור"ש פוטר ואסורין כל שהן מלאכול בירושלים וגדוליהן אסורים מלאכול בירושלים אף לזרים ולבהמה ר"ש מתיר הרי אלו במעשר ובבכורים מה שאין כן בתרומה. ג יש בתרומה ובמעשר מה שאין כן בבכורים שהתרומה והמעשר אוסרין את הגורן ויש להם שיעור ונוהגים בכל הפירות בפני הבית ושלא בפני הבית ובאריסין ובחכורות ובסקריקון ובגזלן הרי אלו בתרומה ובמעשר מה שאין כן בבכורים. ד ויש בבכורים מה שאין כן בתרומה ובמעשר שהבכורים נקנין במחובר לקרקע ועושה אדם כל שדהו בכורים וחייב באחריותם וטעונים קרבן ושיר ותנופה ולינה. ה תרומת מעשר שוה לבכורים בשתי דרכים ולתרומה בשתי דרכים נטלת מן הטהור על הטמא ושלא מן המוקף כבכורים ואוסרת את הגורן ויש לה שיעור כתרומה: ו אתרוג שוה לאילן בשלשה דרכים ולירק בדרך אחד שוה לאילן בערלה וברבעי ובשביעית ולירק בדרך אחד שבשעת לקיטתו עשורו דברי ר"ג ר"א אומר שוה לאילן בכל דבר: ז דם מהלכי שתים שוה לדם בהמה להכשיר את הזרעים ודם השרץ אין חייבין עליו: ח כוי יש בו דרכים שוה לחיה ויש בו דרכים שוה לבהמה ויש בו דרכים שוה לבהמה ולחיה ויש בו דרכים שאינו שוה לא לבהמה ולא לחיה. ט כיצד שוה לחיה דמו טעון כסוי כדם חיה ואין שוחטין אותו ביו"ט ואם שחטו אין מכסין את דמו וחלבו מטמא בטומאת נבלה כחיה וטומאתו בספק ואין פודין בו פטר חמור. יוד כיצד שוה לבהמה חלבו אסור כחלב בהמה ואין חייבין עליו כרת ואינו נלקח בכסף מעשר לאכול בירושלים וחייב בזרוע ולחיין וקבה ר' אליעזר פוטר שהמוציא מחברו עליו הראיה. יא כיצד אינו שוה לא לחיה ולא לבהמה אסור משום כלאים עם החיה ועם הבהמה הכותב חיתו ובהמתו לבנו לא כתב לו את הכוי

ושנשרו מקצת עליו ושל בעל כשרה : ד רבי ישמעאל אומר שלשה הדסים ושתי ערבות לולב אחד ואתרוג אחד אפילו שנים קטומים ואחד אינו קטום ר' טרפון אומר אפילו שלשתן קטומים ר' עקיבא אומר כשם שלולב א' ואתרוג א' כן הדס א' וערבה אחת . ה אתרוג הגזול והיבש פסול של אשרה ושל עיר הנדחת פסול של ערלה פסול של תרומה טמאה פסול של תרומה טהורה לא יטול ואם נטל כשר של דמאי ב"ש פוסלין וב"ה מכשירין של מעשר שני בירושלים לא יטול ואם נטל כשר . ו עלתה חזזית על רובו נטלה פטמתו נקלף נסדק נקב וחסר כל שהוא פסול עלתה חזזית על מיעוטו נטל עוקצו נקב ולא חסר כל שהוא כשר אתרוג הכושי פסול והירוק ככרתי ר' מאיר מכשיר ור' יהודה פוסל : ז שיעור אתרוג הקטן ר"מ אומר כאגוז ר' יהודה אומר כביצה ובגדול כדי שיאחוז שנים בידו אחד ד"ר יהודה ר' יוסי אומר אפילו אחד בשתי ידיו . ח אין אוגדין את הלולב אלא במינו ד"ר יהודה רבי מאיר או' אפילו במשיחה א"ר מאיר מעשה באנשי ירושלים שהיו אוגדין את לולביהן בגימונים של זהב אמרו לו במינו היו אוגדין אותו מלמטה . ט והיכן היו מנענעין בהודו לה' תחלה וסוף ובאנא השם הושיעה נא דברי ב"ה וב"ש אף באנא ה' הצליחה נא אמר רע"ק צופה הייתי ברבן גמליאל ור' יהושע שכל העם היו מנענעין את לולביהן והן לא נענעו אלא באנא ה' הושיעה נא . י מי שבא בדרך ולא היה בידו לולב ליטול לכשיכנס לביתו יטול על שלחנו לא נטל שחרית יטול בין הערבים שכל היום כשר ללולב . יא מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרין אותו עונה אחריהן מה שהן אומרין ותבא לו מארה אם היה גדול מקרא אותו עונה אחריו הללויה . יב מקום שנהגו לכפול יכפול לפשוט יפשוט לברך אחריו יברך אחריו הכל כמנהג המדינה הלוקח לולב מחבירו בשביעית נותן לו אתרוג במתנה לפי שאין רשאי ללוקחו בשביעית . יג בראשונה היה לולב נטל במקדש שבעה ובמדינה יום א' משחרב בהמ"ק התקין רבן יוחנן ן' זכאי שיהא לולב ניטל במדינה שבעה זכר למקדש ושיהא יום הנף כלו אסיר : יג יו"ט הראשון של חג שחל להיות בשבת כל העם מוליכין את לולביהן לבית הכנסת למחרת משכימין ובאין כל א' וא' מכיר את שלו ונוטלו מפני שאמרו חכמים אין אדם יוצא ידי חובתו ביום טוב הראשון של חג בלולבו של חבירו ושאר ימי החג אדם יצא ידי חובתו בלולבו של חבירו : יד ר' יוסי אומר יו"ט הראשון של חג שחל להיות בשבת ושכח והוציא את הלולב לרשות הרבים פטור מפני שהוציאו ברשות . טו מקבלת אשה מיד בנה ומיד בעלה ומחזירתו למים בשבת ר' יהודה אומר בשבת מחזירין ביו"ט מוסיפין ובמועד מחליפין קטן היודע לנענע חייב בלולב .

בשר ומלשתות יין ולא יכנס לחוץ ביהמ"ק כלל אפי' דריסת רגל כי אפי' בחורבנו אנחנו בחורבה כי אין לנו פרה אדומה לטהר ונטמאים וכלנו טמאים וכמה נתחבטו רבני ש"פ על האומנין מבני ישרא' דאוכלין אותן מהאומ"ע שיכנסו ויתקנו חלוני זכוכית וכיוצא דעל כורחן עושין ושיכנסו שלא כדרך ביאה ויש רבים מבני ישרא' דע"י שוחד ממון משתדלים להכנס ולראות וחושבים שעושים מצוה ואדרבא איסורא קא עביד ועבירה היא שלא יכנס טמא למקדש אפי' בחורבנו ועיין בס' כפתור ופרח, ובית ישרא'

הלכה

הרמב"ם פרק א' מהל' בית הבחירה . מצות עשה לעשות בית לה' מוכן להיות מקריבין הקרבנות וחוגגין אליו ג"פ בשנה שנא' ועשו לי מקדש וכבר נתפרש בתורה משכן שעשה מש"ר והיה לפי שעה שנאמר כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה : כיון שנכנסו לארץ העמידו המשכן בגלגל י"ד שנה שכבשו ושחלקו ומשם באו לשילה ובנו שם בית של אבנים ופרשו יריעות המשכן עליו ולא היה שם תקרה ושס"ט שנה עמד משכן שילה וכשמת עלי חרב ובאו לנוב ובנו שם מקדש וכשמת שמואל חרב ובאו לגבעון ובנו שם מקדש, ומגבעון באו לבית עולמים וימי נוב וגבעון נ"ז שנה . כיון שנבנה המקדש בירושלים נאסרו כל המקומות כולם לבנות בהן בית לה' ולהקריב בהן קרבן ואין שם בית לדורי דורות אלא בירוש' בלבד ובהר המוריה שבה נאמר ויאמר דוד זה הוא בית ה' האלקים וזה מזבח לעולה לישרא' ואומר זאת מנוחתי עדי עד .

ליל ב'

בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך .

משנה סוכה פרק ג'

לולב הגזול והיבש פסול של אשירה ושל עיר הנדחת פסול נקטם ראשו נפרצו עליו פסול נפרדו עליו כשר רבי יהודה אומר יאגדנו מלמעלה ציני הר הברזל כשרות לולב שיש בו שלשה טפחים כדי לנענע בו כשר . ב הדס הגזול והיבש פסול של אשירה ושל עיר הנדחת פסול נקטם ראשו נפרצו עליו או שהיו ענביו מרובות מעליו פסול ואם מיעטן כשר ואין ממעטין ביום טוב . ג ערבה גזולה ויבשה פסולה ושל אשירה ושל עיר הנדחת פסולה נקטם ראשה נפרצו עליה והצפצפה פסולה כמושה ושנשרו

הלכה

דהר"מ כמו"ל פ"א מהל' כה"כ אין בונין את המקדש בלילה שנאמר וביום הקים את המשכן ביום מקימין לא בלילה ועוסקין בבנין מעלות השחר עד צאת הכוכבים והכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן אנשים ונשים במקדש המדבר ואין מבטלין תשב"ר לבנין ואין בנין בהמ"ק דוחה יום טוב .

ליל ג'

ויקח גדעון עשרה אנשים מעבדיו ויעש כאשר דבר אליו ה' ויהי כאשר ירא את בית אביו ואת אנשי העיר מעשות יומם ויעש לילה :

מסכת כלה פרק ב'

המרצה מעות לאשה מידו לידה בשביל להסתכל בה אפי' הוא כמשה רבינו שקבל תורה מהר סיני לא ינקה מדינה של גהינם שנאמר יד ליד לא ינקה רע הרי הוא או' ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב אצעדה וגו' אצעדה זו כירות וצמיד אלו השיראים ועגיל זה דפוס של בית הדדים כומז זה דפוס של בית הרחם לכפר על נפשותינו לפני ה' אמר להם משה לישר' שמא חזרתם לקלקולכם הא' אמרו לו לא נפקד ממנו איש א"ל א"כ כפרה זו למה א"ל אם מידי עבירה יצאנו מידי הרהור לא יצאנו . גובעת למה לפי שכל המסתכל באשה בכוונה כאלו בא עליה (ה"ב) מכאן אמרו חכמי' כל הנוגע באצבע קטנה של אשה כאלו נוגע באותו מקום וכן כל המסתכל בעקיבה של אשה הווין לו בנים בעלי מומים חגרים סומין אלמין חרשין ר"א או' מפני שתבעם למטה ואיכה שתבעת ר' יהושע או' מפני שאמרה בשעת בעילה אנוסה אני רע"א מפני שאומרת בשעת טהרתה טמאה אני (ה"ג) רבי כתמיה או' בעין שבאת חנם אשתו תפלת כפלים ומריבה רבה בתוך ביתו ובניו ובנותיו מקים בשמם קטנים (ה"ד) ר' כסוראי אומר כל המתכיים פנ"א סוף הוא מתכיים ולא עוד אלא שמלאכי חבלה דוחפים אותו ומורדים אותו מן העולם ומראין קלונו לכל באי עולם וכל מי שיש לו בושת פנים לא במהרה הוא חוטא שנא' לבעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו , וכל מי שאין לו בושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו תחת הר סיני : (ה"ה) א"ר יוחנן ד' דברים סחו לי מה"ש ושו הן חגרים סומים אלמים חרשים . חגרים מפני מה מפני שהופכים את שלחנם ועושים מעשה בהמות סומים מפני מה מפני שמסתכלין באותו מקום ; חרשים מ"מ מפני שמספרין בשעת תשמיש אלמים

תלמוד יומא פ"ו

שמוע אמר הון דחטא על חבריה צריך מימר לו סרחית עלך ואין קבליה הא טבות ואי לא מייתי בני נשא ומפייס ליה קומיהון הה"ד ישור על אנשים ויעשה שורה של אנשים ויאמר חטאתי וישר העויתי ולא שוה לי אם עשה כן עליו הכתוב אומר פדה נפשו מעבור בשחת וחיתו באור תחזה מית צריך מפייסתיה על קבריה ביו"ד אנשים ומימר סרחית עלך ·

זוהר חדש בשה"ש דכ"ג ע"א

משכני אחריך נרוצה כתיב ונתתי משכני בתוככם ת"ח קב"ה יהב שכינתיה ביניהון דישראל למהוי רביעא עלייהו כאימא על בנין לאגנא בכל סטרין וכל זמנא דההיא אימא קדישא יתבא עלייהו קב"ה אתי לדיירא עמהון בג"ד קב"ה לא שביק לה לעלמין וכל חביבו דלעילא עלה אוהו ובג"כ יהב לה משכונא בגווייהו דישר' למנדע דלא ינשי לון ולא ישבוק לון לעלמין מ"ט בגין דההיא משכונא בגווייהו והיא אמרת משכונא הוית בתראי אתא משכונא לגבך ולסלקא לקבלך ואנא ובני אחריך נרוצה משכני ·

מוסר השכל

הבית הכנסת נקרא מקדש מעט ולא טוב עושים העומדים בעזרת בית הכנסת ועורכין שם שלחן לאכול ולשתות ולהשתכר ולעשות שחוק וקלות ראש ויותר רע האנשים ונשים על סמך כי דרים סמוך לבהכ"נ והמקום רחב ויושבים שם ואמר ה' יתברך מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי ולפעמים ישנים בתוך בה"כ ומתוך שנתם מוציאים רוח מלמטה בתוך בית הכנסת אוי להם לנפשם על מה שהם עושים ועבירה גוררת עבירה מתוך שכרות באים לידי קטטה בתוך בהכ"נ ודברי חירופין וגידופין ואי שותה אפילו הבראות אסור בבית הכנסת ועביד קלנא בשכינתא ולית ליה חולקא באלקא דישראל כ"ש העושה חירופין וגידופין וקטטה ומריבה בתוך ביהכ"נ אפי' בלתי שכרות דעונשו מרובה לאין קץ ועל גזברי ופרנסי הק"ק מוטל לשמור מזוזת פתח בית הכנסת דתהיה סוגרת ומסוגרת שלא כל הרוצה להכנס יכנס ועי"ז היא סגולה דלא יגיע נזק לביהכ"נ לא משרפה ולא מרעה ואתה ה' תשמרם עד ביאת משיחנו אמן ·

הלכה

דבי מקדשא שלמה מלכא לא איצטריך לנקודי ולטעמי שאר אינון הוו אתוון בסתימו ולחישו ומנירו ומנטיירין בגלופו ציורי מקדשא סה"ד והבית בהבנותו ודאי אבן שלמה מסע נבנה אבן שלמה ולא חסרה באתוון דקיקין כעובדא דמשכנא ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו לא נשמע ודאי דהא אתרים גרים דאיהו בלחישו ועל דא ספר דאיהו דיוקנא דבית מקדשא לית ביה דיוקנא דטעמי ונקודי דכלא סתים בגויה:

מוסר השכל

במעשה שארון טמון ברמ"ו על עסק התורה ולומדיה שיאך יתנהגו דכלא קראה אמתים ואלי אורכו ואמה ואלי רחבו ואמה ואלי קומתו ולמדנו דכולם שבורים לחצאין כן שלמדן בתורה צריך שיהיה לב נשבר. וכדכה כדי שתתקיים תלמודו בידו לאחוז במדה הענוה דראו מה שבריות אומרין מתני חבירין דקב"ה שלא"ה אם מתגאה חכמתו מסתלקת ממנו ונוסף גם הוא דבר מה שלומד לא יחשוב כדעתו כי הוא חכם מופלג כי ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים ולא עליך המלאכה לגמור ועדיין לא הגיע לחצי שיעור מהתורה ופיקח אחר גבוה אמר לגאון בדורו דהיה אבי הנבירה מי יתן והיה רמה שחשי מאדונינו שלא למדו ולא ידע עדיין אם שיהי יודע אני הייתי בלי ספק חכם עפי מוכיח דמי. ורב מובהק ואלם בכל מרגלא בפומיה לו' לא תקראו אותי חכם כי אני כאמצע כגדר בעל הבית אלם נכון דבר ומו לא ובכן ש יתהלל חכם בחכמתו אף כי למד תלמוד בבלי וירוש' ותוספתא וספרי וכולהו תנויי עדיין לא הגיע לגמור לפי מה שהוא גדולה תורה וגם מבית ומחוץ תכפנו שיהיה תוכו כברו פיו ולבו שוין ולא ח"ו אחד בפה ואחד בלב והסברים שלא יסורו ממנו שלא יסיר פירש מהתורה מנעורותו ועד זקנותו ובחורתו יהגה יומם ולילם עד יום מותו דאם יום תעזבני יומים אעזבך ולכך בא הכ' לא יסורו ממנו ועיין של"ה הקדוש ונה"ק.

הלכה

ש"ע א"ח סי' קנ"א אין מחשבין חשבונות בביהכ"נ אא"כ הן מקופה של צדקה או פדיון שבויים ואפי' במה למים לא ישתה ולא יכנס לצורכו ואם רוצה לקרות אדם מבית הכנסת יקרא מעט תחילה ואם אינו יודע ישא לאחר שיקרא לו ואם אין אחר ישב שם מעט ויקום אשרי יושבי ביתך דישיבת ביהכ"נ מצוה ואם נכנס ולא מצא מנין עדיין לקתפ"ל לא יצא לחוץ אא ישב שם וילמוד מה שיודע:

אלמים מ"ת מפני שנושקים באותו מקום וחכ"א (אין הלכה כריו"ח אלא) כל מה שהאדם רוצה לעשות באשתו עושה כי אין הדבר דומה אלא למי שלקח בשר מטבח רצה אוכלו צלי רצה אוכלו מבושל רצה אוכלו ע"ג גחלים (ס"ו) שאלו את אימא שלום אשתו של ר"א אחותו של ר"ג אמרו לה מ"מ בניך יפים וכשבא תשמיש מהו אצלך אמרה להם לא היה מספר עמי לא במשמרה ראשונה ולא במשמרה אחרונה אלא בבינונית מגלה טפח ומכסה טפח ודומה כמי שכפאו שד אמרתי לו כ"כ למה אמר לי שלא אעלה ע"ד באשה אחרת ונמצאו בני באים לידי ממזרות: (ס"ז) מכאן אמרו עשרה הם בממזרים ואינם ממזרים ואלו הן בני אמה בני שפחה בני שנואה בני נדה בני נדוי בני תמורה בני מריבה בני שכורה בני גרושת הלב בני ערבוביא וי"א אף בני ישנה. והבועל ארוסתו בבית חמיו שלא בכתובה שוין לו בניו ויתקין חלשות או בועלי נדות מבוערים או בני טהרות ספק :

תלמוד קדושין פ"א

מכרה לזה וקדשה לזה שחק הזהב באדרון דברי ר"י בר יהודה וחכ"א לא שחק הזהב באדרון נעשה באומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר ל' יום. או שאומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר ל' יום ובא אחר וקדשה שאת אינה מקודשת לשני מעכשיו לאחר ל' יום, אלו באומר לאשה הרי את מקודשת לי מעכשיו לאחר ל' יום ובא אחר וקדשה בתוך ל' יום שאת אינה מקודשת לשניהם במוכר לבעירנה הכל מודין שאם הסיאה משחק הזהב באדרון :

זוהר חדש בשה"ש דכ"ו ע"א

אתוון זעירין דקיקין אינון עובדא דמשכנא אתוון עלאין רברבין עובדא דבי מקדשא דבית ראשון והכי לא אתעבידו לאתקדשא לעילא אלא בגוונא דא דרזא דנקודי דאתוון דקיקין אינון מסטרא דמשה ונקודי דאתוון עלאין רברבין אינון מסטרא דימינא ושין כגוונא רשין ואתכשו מעלמא עד דאתו חכימי דקבילו נסירו דחכמתא מקדמאי ואקימו לון על אתוון לגטנא אתוון מטלנון כנכייהו ועל דא עבידתא דמשכנא ועבידתא דבי מקדשא בגוונא דנקודי הוי סלמין כרעותא כגונא תנועי דטעמי קיימי כלא על ידא דמשה ועל דא ויכולו את המשכן ש משה דאיהו קיים כלא ברזא דלכון כתנועי דטעמי איהו כמו תנועי ברזא דלאתא לאתנהגא ולקיימא עובדא דמשכנא ואיה כמו תניעי ברזא דלעילא לאתנהגא ולקיימא עובדא

דבי

ששי על דעקיה דר' שעור מכר לו חלר סתם לא מכר לו שא את סחוור בזמן שא"ל הוא וכל מה שבתוכו מכר כתים בורות שחין ומערות אבל לא את המטלטלין או אפי' המטלטלין א"ר יוחנן סוה אייתיקים מרכים לוי סיו שם חנויות פתוחות לפנים מכורות פתוחות לחוץ אין מכורות לפנים ולחוץ הרי שו מכורות:

זוהר חדש ס' תרומה דקל"ד ע"א

הוצרך משה מ' יום לתורה שבע"פ ללמדה כגון דההוא דרגא מ' אקרי ולכך אמר ויהי משה בהר מ' יום ומ' לילה דאתחברו תו' שבכתב ותורה שבע"פ ולכך הולרך לפרש דהא במ' יום הוה סני ובמ' יום אפיקת הסיא הורקם כתו' ומכות לתורה ומכיה לקבל מ' יום רילירת הולד דנפיק מן הכח של הפועל ואתרשימו אכרוי דההוא דכורא באיכון מ' יומין לאכללא ביה נהירו דלעילא ולאתבכללא תמן גופים מנהירו דלעילא כגון דאתחזו לשמשא קמי מלכא ולאמשכא עליה רוח נכואה לקתא כגוונא דאשתלים במ' יום במעוי אימיה גופא דלתתא הכי אשתלים לעילא וע"ד בכל בתי נאמן הוא דאשתכלל לעילא כביתא דילי כגוונא דביתא דלתתא וע"ד קרן עור פני משה דהא אתנהיר מקרן עלאה:

מוסר השכל

ועשית שלחן צריך שיכוין האדם שיהא שלחנו כשלחן המקדש כדכתיב זה השלחן אשר לפני ה' בד"ת ובלדקה וג"ח ושלא לדבר בבלות הפה ודברי הבאי כי מי לא ירחק היותו לפני ה' מלך מלכי המלכים ולמי אוי ולמי אבוי היושבים בסעודת מרעות לאכול ולשתות יותר מדי ולשורר שירי נכרי במקום שירות ותשבחות דעליהם נאמר כי כל שלחנות מלאו קיא לואה בלי מקום ואם יראו שכא על שלחנם איום זקן או למדן יהיה להם במשא כבד ומבקשים תואנה לשולחו מהרה כדי לעשות כרצונם הוללות וסכלות ואין ספק רבל שמתהם יהפך עליהם ליגונות ואנחות רח"ל והשם בנע יראת שמים בלבו יתרחק מליושב עמהם ומקיים המזמור א' של תהלים דאשריו ואשרי חלקו אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב מה שכרו ועלקו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח.

ליל ד'

מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל והשבע לעשיר אינו מניח לו לישון .

משנה הוריות פרק ב'

הורה כהן משיח לעצמו שוגג ועשה שוגג מביא פר שוגג ועשה מזיד מזיד ועשה שוגג פטור שהוראת כהן משיח לעצמו כהוראת ב"ד לצבור . ב הורה בפ"ע ועשה בפ"ע מתכפר לו בפ"ע הורה עם הצבור ועשה עם הצבור מתכפר לו עם הצבור שאין ב"ד חייבין עד שיורו לבטל מקצת ולקיים מקצת וכן המשיח ולא בעבודת אלילים עד שיורו לבטל מקצת ולקיים מקצת . ג אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה וכן המשיח ולא בעבודת אלילים אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה אין ב"ד חייבין עד שיורו בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת וכן המשיח ולא בעבודת אלילים עד שיורו על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת . ד אין חייבין על עשה ועל לא תעשה שבמקדש ואין מביאין אשם תלוי על עשה ועל לא תעשה שבמקדש אבל חייבין על עשה ועל לא תעשה שבנדה ומביאין אשם תלוי על עשה ועל ל"ת שבנדה איזו היא מצות עשה שבנדה פרוש מן הנדה ומצות ל"ת לא תקרב אל הנדה . ה אין חייבין על שמיעת הקול ועל בטוי שפתים ועל טומאת מקדש וקדשיו והנשיא כיוצא בהם דברי ר' יוסי הגלילי רע"ק אומר הנשיא חייב בכלן חוץ משמיעת הקול שהמלך לא דן ולא דנין אותו (לא מעיד ולא מעידין אותו) ו כל המצות שבתורה שחייבין על זדונן כרת ועל שגגתן חטאת היחיד מביא כשבה ושעירה והנשיא שעיר ומשיח וב"ד מביאין פר ובעבודת אלילים היחיד והנשיא והמשיח מביאין שעירה וב"ד פר ושעיר פר לעולה ושעיר לחטאת . ז אשם תלוי היחיד והנשיא חייבין ומשיח וב"ד פטורין אשם ודאי היחיד והנשיא והמשיח חייבין וב"ד פטורין על שמיעת הקול ועל בטוי שפתים ועל טומאת מקדש וקדשיו ב"ד פטורין והיחיד והנשיא והמשיח חייבין אלא שאין כ"ג חייב על טומאת מקדש וקדשיו דברי ר' שמעון ומה הן מביאין קרבן עולה ויורד ר"א או' הנשיא מביא שעיר .

תלמוד ב"ב פרק ד'

רי"ף שאל על דעתייהו דרבנן מכר לו חצר סתם מכר בתים בורות שיחין ומערות אבל לא המטלטלין או מכר לו אפי' המטלטלין רי"ף

שאל

שבתוכן (ר״ר יהודה) רש״א המקדיש שדה ואילן מועלין בהם ובגדוליהם מפני שהן גדולי הקדש ולד מעושרת לא יינק מן המעושרת ואחרים מתנדבין כן ולד מוקדשין לא יינק מן המוקדשין ואחרים מתנדבין כן הפועלים לא יאכלו מגרוגרות של הקדש וכן פרה לא תאכל מכרשיני הקדש ז שרשי אילן של הדיוט באין בשל הקדש ושל הקדש באין בשל הדיוט לא נהנין ולא מועלין המעין שהוא יוצא מתוך שדה הקדש לא נהנין ולא מועלין יצא חוץ לשדה נהנין מתנו המים שבכד של זהב לא נהנין ולא מועלין נתנו בצלוחית מועלין בהם ערבה לא נהנין ולא מועלין ר' אליעזר בר צדוק או' נותנין היו ממנה זקנים בלולביהם. ח קן שבראש האילן של הקדש לא נהנין ולא מועלין שבאשרה יתיז בקנה המקדיש את החורש מועלין בכלו הגזברים שלקחו את העצים מועלין בעצים ולא מועלין לא בשיפוי ולא בנמיה (ג״א בנויה) :

ק״ב תמיד פ״א דכ״ו ע״א

בג' מקומות הכהנים שומרים מנה״מ אמר קרא והחונים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה משה ואהרן ובניו שומרים משמרת המקדש למשמרת בני ישראל אמרי אין שימור בעלמא אשכחן דבעי כהנים ולויים שימור מיהו מתני' קתני בג' מקומות הכהנים שומרים בבהמ״ק והלויים בעשרים ואחד מקום ואילו קרא כהנים ולויים בהדי הדדי כתיב אמרי הכי קאמר והחונים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה משה והדר אהרן ובניו שומרי משמרת המקדש. אהרן בחד מקום ובניו בב' מקומות ממאי מדכתיב והחונים וכתיב שומרים חונים לחוד ושומרי' לחוד אימא כולהו בחד מקום לחודיה לא ס״ד מה משה בחד מקום לחודיה אף אהרן ובניו בחד מקום לחודיה רב אשי אמר מסיפיה דקרא שומרים משמרת למשמרת.

זוהר חדש ס' תרומה דף קנ״ו ע״א

בכל פרשתא דא אשכחנא דאתמסר עבידתא כולא דמשה כד תרין בכלהו כתיב ועשית ועשית ובארון ובאפוד כתיב ועשו ארון ועשו את האפוד ולא כתיב ועשית מ״ט בארון לא כתיב ועשית בגין דארון כליל ליה למשה בגויה לאתחברא מיניה ואצטריכו אחרנין לתקנא תקונא ושפירו דיליה למיעבד הוא לגבי באפוד לאו דיליה הוא ולא לאשתמשא ביה ולא אצטריך ליה למשה למעבד פולחנא דאחזי דהא משה איהו מלכא ואהרן שושבינא דמלכא ואי תימא והא כתיב והלבשת את אהרן ואפרת לו ונתת עליו:

הלכה

הרמב"ם פ"ז מהל' בה"ב. אעפ"י שהמקדש חרב היום בעונותינו חייב אדם במוראו כמו שהיה נוהג בו בבניינו לא יכנס אלא במקום שמותר להכנס לשם ולא ישב בעזרה ולא יקל ראשו כנגד שער המזרח שנא' את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו מה שמירת שבת לעולם אף מורא מקדש לעולם שאעפ"י שחרב בקדושתו עומד ׃

ליל ה'

ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם ה'

משנה מעילה פרק ג'

ולד חטאת ותמורת חטאת וחטאת שמתו בעליה ימותו שעברה שנתה ושאבדה ושנמצאת בעלת מום אם משכפרו הבעלים תמות ואינה עושה תמורה ולא נהנים ולא מועלין ואם עד שלא כפרו הבעלים תרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא בדמיה אחרת ועושה תמורה ומועלין בה ׃ ב המפריש מעות לנזירותו לא נהנין ולא מועלין מפני שהן ראויין לבא כלן שלמים מת היו סתומים יפלו לנדבה היו מפורשים דמי חטאת ילכו לים המלח לא נהנים ולא מועלין בהן דמי עולה יביאו עולה (ומועלין בהן) דמי שלמים יביאו שלמים ונאכלים ליום אחד ואינן טעונין לחם. ג ר' ישמעאל אומר (נ"א ר"ש) הדם קל בתחלתו וחמור בסופו והנסכים חומר בתחלתן וקל בסופן הדם בתחילה אין מועלים בו יצא לנחל קדרון מועלים בו הנסכים בתחילה מועלים בהן יצאו לשיתין אין מועלין בהם. ד דשון מזבח הפנימי והמנורה לא נהנין ולא מועלין המקדיש דשן בתחי' מועלים בו תורים שלא הגיע זמנן ובני יונה שעבר זמנן לא נהנין ולא מועלין ר"ש אומר תורין שלא הגיע זמנן מועלין בהן ובני יונה שעבר זמנן לא נהנין ולא מועלין ׃ ה חלב המוקדשין ובני תורין לא נהנים ולא מועלים בד"א בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית הקדיש תרנגולת מועלין בה ובביצתה חמור מועלין בה ובחלבה ׃ ו כל הראוי למזבח ולא לבדק הבית לבדק הבית ולא למזבח לא למזבח ולא לבדק הבית מועלין בו כיצד הקדיש בור מלא מים אשפה מלאה זבל שובך מלא יונים אילן מלא פירות שדה מלאה עשבים מועלין בהם ובמה שבתוכן אבל אם הקדיש בור ואח"כ נתמלא מים אשפה ואח"כ נתמלאה זבל שובך ואח"כ נתמלא יונים אילן ואח"כ נתמלא פירות שדה ואח"כ נתמלא עשבים (מועלין בהן ואין) מועלין במה שבתוכן

ליל הששי

ששת ימים תלקטוהו וביום הז' שבת לא יהיה בו

משנה נדה פרק ז'

דם הנדה ובשר המת מטמאין לחין ומטמאין יבשים אבל הזוב והניע והרוק והשרץ והנבלה ושכבת זרע מטמאין לחין ואין מטמאין יבשין ואם יכולין להשרות ולחזור לכמות שהן מטמאין לחין ומטמאין יבשין וכמה היא שריתן בפושרין מעת לעת ר' יוסי או' בשר המת יבש ואינו יכול להשרות ולחזור לכמות שהיה טהור . ב השרץ שנמצא במבוי מטמא למפרע עד שיאמר בדקתי את המבוי הזה ולא היה בו שרץ או עד שעת כבוד וכן כתם שנמצא בחלוק מטמא למפרע עד שיאמר בדקתי את החלוק הזה ולא היה בו כתם או עד שעת הכבוס ומטמא בין לח בין יבש רבי שמעון אומר יבש מטמא למפרע והלח אינו מטמא אלא עד שעה שהוא יכול לחזור ולהיות לח . ג כל הכתמין הבאין מרקם טהורין ר' יהודה מטמא מפני שהם גרים וטועין הבאים מבין הנכרים טהורין מבין ישראל ומבין הכותים ר' מאיר מטמא וחכמים מטהרים מפני שלא נחשדו על כתמיהן : ד כל הכתמי' הנמצאים בכל מקום טהורין חוץ מן הנמצאים בחדרים ובסביבות בית הטומאות (בית הטומאות) של כותים מטמאים באהל מפני שהן קוברין שם את הנפלים ר' יהודה אומר לא היו קוברין אלא משליכין וחיה גוררתן . ה נאמנים לומר קברנו שם את הנפלים או לא קברנו נאמנים לומר על הבהמה אם בכרה אם לא בכרה נאמנים על ציון קברות ואין נאמנים לא על הסככות ולא על הפרעות ולא על בית הפרס זה הכלל כל דבר שחשודים בו אין נאמנין עליו .

תלמוד נדה פרק ג'

מחותך שיצא ראשו מהו ר' יוסא אמר אתפלגון ריו"ח ור"א ריו"ח אמר ראשו ברובו ר"א אמר ראשו כאחד מאבריו מתניתא פליגא על ריו"ח יצא מחותך או מסורס משיצא רובו הרי הוא כילוד פטר לה בשיצא רובו . מתניתא פליגא על ר"א ולא כדרבו עד שיצא רוב ראשו הדא קדמיתא אמרה ראשו לא כלום פטר לה על מסורס ר' יוחנן ורשב"ל ר' יוחנן כריו"ח רשב"ל כר"א הדא ר' זעירא מחוי לחבריה פדחתו ובולבולתו הדא ר' במליש בר' לואי בעא קומי ר' מנא מביון דאת אמר ולד הוא מעתה הבא אחריו אינו בכור לא לנחלה ולא לכהן א"ל תיפתר שיצאו מתים ר"ן כ"ן בס"ד

שעור

עליו ושמח עליו הא כולי האי פולחנא דמשה ויקרא דאהרן איהו לאו הכי לא יקרא דמשה איהו דהא קב"ה לא בעא פולחנא דאהרן לא על ידא דמשה ואהרן לא יכיל לאתקדשא לא ע"י דמשה ובכלא אצטריך אהרן למשה וכל האי יקרא דמשה איהו .

מוסר השכל

כתיב והבריח התיכון מבריח מן הקצה אל הקצה רומז למ"ש הרמב"ם בפ"ד מח' פרקיו המעשים. טובים הם השווים הממוצעים בין ב' הקצוות ואם נטה אדם לאיזה קצה אין תקנה שלו לילך באמצע אלא צריך שיתפוס ויאחז הקצה שבי' האחרון כדי שיתקן קלקולו ואח"כ יחזור לדרך האמצעי וזה הוא מבריח מן הקצה אל הקצה כמ"ש של"ה הקדוש והרב מה"ר בס' נח"ק ס"ו ובכל דבר אמרו רובו קשה מיעוטו יפה אפי' בדבר מצוה אל תהי צדיק הרבה וחסיד שוטה ואף בתו' דלא ימושו מפיך והגית בו יומם ולילה היינו בביתו ובבית מדרשו אך אם בא אצל אחרים לבקר או מסב בשלחן אחרים לא ירבה אפי' בד"ת כ"א ממועט כדי שיתן ביום לאחרים שגם הם יאמרו כל א' מה שיודע ולא יקראו לו דהוא בבר דרונה שהוא לדבר הכל ואנ"ל במילי דעלמא אפי' בחידושים טובים בשמבקר לבתים אבלים או שמחת חתן וכלה שלא יהיה הוא המדבר בהילוך אחד אלא ורוות תמיד לשתוק שידברו ג"כ אחרים ואפי' בענוה לא ישב במקום נמוך ולמטה ממה שהוא ראוי דבכל המוסיף גורע ויקראו לו דהוא ענוה פסולה וכמו שהאוכל הרבה והשותה יותר מן השיעור והמרבה בתאות המשגל דבר שמזיק לו ומביאו לחשש סכנה כן בכל המדות צריך ממוצע וטוב לו כל הימים אמצעי שלם .

הלכה

כתב הרב ברכ"י דיש מי שמחמיר שלא לבנות בהכ"נ ע"י גוי אלא להתקן הנגר בדעפים ע"י גוי אין לחוש ולעשות כמין כיפה לפני ההיכל לכן ראוי להזהר שיהיו ע"י ישראל כמ"ש הרב בית דוד ז"ל ומאמר רז"ל בבית ב' אילו זכיתם היה עושה ע"י משיח עכשיו שלא זכיתם היה ע"י כורש ובמקומותינו אין במלאכה כאן חרשים חכמים מישראל ומוכרחים ע"י גוי ובכר אירע בימינו כהאי גוונא דבנה ביהכ"נ מפואר הרבה וכשגמר יצא מן העולם שלא יתפאר במעשה ידיו ברוך היודע :

סדר תצוה

ליל א'

באהל מועד מחוץ לפרוכת אשר על העדות יערוך אותו אהרן ובניו מערב עד בקר לפני ה' חקת עולם לדרותם מאת בנ"י :

משנה בכורים פרק ג'

כיצד מפרישין הבכורים יורד אדם בתוך שדהו ורואה תאנה שבכרה אשכול שבכר רמון שבכר קושרו בגמי ואו' הרי אלו בכורים ר"ש או' אעפ"י כן חוזר וקורא אותם בכורים מאחר שיתלשו מן הקרקע . ב כיצד מעלין את הבכורים כל העירות שבמעמד מתכנסות לעיר של מעמד ולנין ברחובה של עיר ולא היו נכנסין לבתים ולמשכים היה הממונה או' קומו ונעלה ציון אל בית ה' אלהינו . ג הקרובים מביאין התאנים והענבים והרחוקים מביאין גרוגרות וצמוקים והשור הולך לפניהם וקרניו מצופות זהב ועטרת של זית בראשו החליל מכה לפניהם עד שמגיעים קרוב לירושלים הגיעו קרוב לירושלים שלחו לפניהם ועטרו את בכוריהם הפחות הסגנים והגזברים יוצאים לקראתם לפי כבוד הנכנסים היו יוצאים וכל בעלי אומניות שבירושלים עומדים לפניהם ושואלין בשלומם אחינו אנשי מקום פלוני באתם לשלום . ד החליל מכה לפניהם עד שמגיעין להר הבית הגיעו להר הבית אפי' אגריפס המלך נוטל הסל על כתפו ונכנס עד שמגיע לעזרה הגיע לעזרה ודברו הלוים בשיר ארוממך ה' כי דליתני ולא שמחת אויבי לי . ה הגוזלות שעל גבי הסלים היו עולות ומה שבידם נותנים לכהנים . ו עודהו הסל על כתפו קורא מהגדתי היום לה' אלהיך עד שגומר כל הפרשה ר"י או' עד ארמי אובד אבי הגיע לארמי אובד אבי מוריד הסל מעל כתפו ואוחזו בשפתותיו וכהן מניח ידו תחתיו ומניפו וקורא מארמי אובד אבי עד שהוא גומר כל הפרשה ומניחו בצד המזבח והשתחוה ויצא . ז בראשונה כל מי שיודע לקרות קורא וכל מי שאינו יודע לקרות מקרין אותו נמנעו מלהביא התקינו שיהו מקרין את מי שיודע ואת מי שאינו יודע . ח העשירים מביאין בכוריהם בקלתות של כסף ושל זהב והעניים מביאין אותם בסלי נצרים של ערבה קלופה והסלים נתנים לכהנים . ט ר' שמעון בן ננס אומר מעטרין את הבכורים חוץ משבעת המינים ר"ע אומר אין מעטרין את הבכורים אלא משבעת המינים . י ר"ש אומר ג' מדות בבכורים הבכורים ותוספת הבכורים ועטור הבכורים תוספת

הבכורים

שעור גולגולת כרובו ד' זעירא כמה שמוש גרגרת העוף כרובו אתא עובדא קומי ר' יוסי בבחד שניקב מלא מחט וכי אין אנו יודעים איזה הוא רובו ,

זוהר חדש בתקונים דקכ"ה ע"א

בכל סיף איהו כצדיק וכלא אתכליל לצדיק דכליל תלת. אכהן דכסון אתקרי שביעי תלת ומנין הה"ר וכל שהיא ביום הו' ושבות ביום בו' ויברך שהיא את יום בו' והאי איהו בע'ב העגן ונוניה השתכח שם כן ע"ב שמהן ויסע ויבא ויט דאינון כלל ופרט וכלל דאתכלילן במניא אשא ורוחא ומיא ואינון ימא ואוירא ורקיעא ואינון ימא ותוקפא דימינא מלאך החסד ודא מיכאל דאיהו על שם מי כמוך באלים ה' כי שמים מבכ"י אשא דסליק ע"ב בחושבן את ונהורא דוליה מ"ב ודא וחילא דוליה כי תלך במו אש לא תכוה דדא מבכ"י אשא ומיכאל איהו דמות אריה ,

מוסר השכל

השרידים אשר ה' קורא נזהרין לעשות טבילה במקוה טהרה בכל ער"ש ויטבול פעם ראשונה לטומאת קרי והוו"ל לשם תשובה להעביר הטומאה מזוהמת עונותיו עוד ד' פעמים לקבל ד' מיקות ב"ד ומה שפגם בד' אותיות משמות הוי"ה אהיה אדנות ומה שפגם בד' עולמות אבי"ע ופעם ז' לייחד הכל א' לתקון הפעם ט' להפשיט בגדי חול יו"ד וא' י"ב לקבל הארת שבת בתוספת נר"ן ואי קיים מצות עונה מה טוב אם יטבול בבקר השבת קודם תפלה ועבר נכרא עבר יומא עיין ח"ל סי' ר"ש וכה"ח סי' ו"ך ,

הלכה

שו"ע סי' רנ"ן אין עושין מדורה מעצים סמוך לחשכה עד שיצית האור קודם השבת בענין שהשלהבת עולה מאליה בלתי סיוע עצים אחרים ואם הוא עץ יחיד צריך שיאחוז האור ברוב עוביו ורוב הקיפו ואם לא הודלקה כך מער"ש אסור ליהנות מהמדורה בשבת להתחמם כגזרה ולהסתכל אורה אפי' דולקת אח"כ לגמרי כיון שלא הודלק כשיעור קודם השבת ובזמן זה אין הפרש בין פתחין לעצים ועיין ח"ל שם :

מוסר השכל

הגון לקראת אלהיך ישראל ומבגדי כהונה של כ"ג וכהן הדיוט ילפינן לאדם ההולך לבית הכנסת להתפלל כמה צריך לבדוק היטב מלבושיו מכף רגל ועד ראש שיהיו נקיים וטהורים בלי שום טינוף כלל כדי שלא תפלתו תועבה ותקובל תפלתו ברצון ולא זו בלבד האדם עצמו אלא גם על בניו צריך שיתן דעתו בזה ובפרט לבנים הקטנים שתבדוק אותם אם הבנים קודם שילכו לבי כנישתא והא נמי בכלל הני נשי במאי זכיין באקרויי בנייהו לבי כנישתא דיכנסו טהורים בבגדיהם למקום קדוש ואיתא בשס"ח דחסיד א' הי"ל מנעלים מיוחדים בשביל כך להתפלל כי מביתו עד בהכ"נ לא ובכר דיפגע בשוק בטינופת כ"ש וק"ו הבחורים הגדולים דנהרס תוקפם ובאים להתפלל במכנסים שראו בהם קרי והוא"ל דמלבד העונש הגדול שיש ע"ז הכבר מטמאם יתר שאת ויתר עז בעבור שמתפללים על סמך כותל רעוע דנתייבש וליכא לחלוחית והעיקרא בקושי התירו דבא ושתפלל אפי' אם שהליף שמלותיו כל זמן שלא טבל במקום טהרה ומוטל על האב לעשות פקיחות בזה בהשגחה טובה להסיר מעל בניו מכשול גדול כזה דהוא רע מאד מגר עצמו ועלול להיות בהוס הרחמן יצילנו ·

הלכה

הרמב"ם הל' כלי המקדש פ"י כיצד סדר לבישת הבגדים לובש המכנסי' תחי' וקושר את המכנסים למעלה מטיבורו מעל מתניו ואח"כ לובש הכתונת ואח"כ חוגר את האבנט כנגד אצילי ידיו ומקיפו כרך על כרך עד שגומר וקושר ועל האבנט מפורש בקבלה ולא יחגרו במקום שמזיעין וכך קיבל יב"ע מפי הנביאים ואח"כ נותן המצנפת כמין כובע .

ליל ב'

היתה לי דמעתי לחם יומם ולילה באמור אלי כל היום איה אלהיך :

משנה סוכה פרק ד'

לולב וערבה ששה ושבעה ההלל והשמחה שמונה סוכה וניסוך המים שבעה והחליל חמשה וששה . ב לולב שבעה כיצד יו"ט הראשון של חג שחל להיות בשבת לולב שבעה ושאר כל הימים ששה ; ג ערבה שבעה כיצד יום שביעי של ערבה שחל להיות בשבת ערבה שבעה ושאר כל הימים ששה . ד מצות לולב כיצד יום טוב הראשון של חג שחל להיות

הבכורים מין במינו ועטור הבכורים מין בשאינו מינו תוספת הבכורים נאכלת בטהרה ופטורה מן הדמאי ועטור הבכורים חייב בדמאי. יא אימתי אמרו תוספת הבכורים כבכורים בזמן שהיא באה מן הארץ ואם אינה באה מן הארץ אינה כבכורים. יב למה אמרו הבכורים כנכסי כהן שהוא קונה מהם עבדים וקרקעות ובהמה טמאה ובעל חוב נוטלן בחובו והאשה בכתובתה כספר תורה ור' יהודה אומר אין נותנין אותם אלא לחבר בטובה וחכ"א נותנין אותם לאנשי משמר והם מחלקין ביניהם כקדשי המקדש.

תלמוד פאה פ"ו

ר' בא בר זבדא אמר איפלגון רב ור' יוחנן חד אמר מדקדקין בכסות ואין מדקדקין בחיי נפשות וחרינא אמר אף בכסות אין מדקדקין מפני בריתו של אברהם אבינו. חד תלמיד מדרבי הי"ל ר' חסר דינר והוה רבי יליף זכי עמיה חדא לתלת שני מעשר מסכנין עבדון ביה תלמידוי עינא בישא ומנון ליה אתא בעי מזכי עמיה אמר ליה ר' אית לי שיעורא א"ל זה מכת פרושים נגעו בו רמז לתלמידוי ואעלוניה לחפלין וחסרוניה חד קרט וזכה עמיה היאך מה דהוה יליף:

זוהר חדש ס' תרומה דקנ"ו ע"ב

כתיב בפרשתא דא עובדא דשמים וארץ וכל אינון חילין דתמן דהא קב"ה לא פקיד למעבד משכנא אלא כגוונא דעובדי שמיא וארעא למהוי דיורא דלתתא כגוונא דדיורא דלעילא ולאתחברא דא בדא כגוונא דנשמתא וגופא למהוי כלא חד כתיב בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ בראשית הא אוקמוה אבל רזא בעובדא דכפורתא הכא דרמיזו דלעילא שלשלת דמטטרו"ן בגווא דמשכנא לארמא ארמות קודשא לעילא ותחת בראשית דאשיתא עילאה כפורת בגווא שמירא דאשתכחא מרזא דנקודה שמירא שמירו עילאה ואתפרש פרישו לאתחברא בו נהירו לאשתמרא בה שמירו שמירא בו האי כפורתא מטטרון מטטרון דאתאחדא מתתא לעילא מגו דחילו דאולא בקושטא בו ארעא הוא אשתכח נהירו דאכיר אדם קדמאה ואשתמר ההוא נהירו בגנתא דעדן סלקא לעילא לא אתיישבא בדוכתיה דהא לא הוה אשתלים מכל סטרין דהא שלימו דלתתא הוה בזרע דשת אתאביד דהובא דאדם קדמאה עד דאתייליד חנוך בן ירד.

כסיל שונה באולתו תני ר' אליעזר הרי זה זריז ונשכר מה טעמא דר"א וחטאתי נגדי תמיד מה מקיים ר"א טעמא דרבנן ככלב שב על קיאו כסיל שונה באולתו כשיכנס באותה העבירה מה מקיימין רבנן טעמא דר"א וחטאתי נגדי תמיד שלא יהיו בעיניו כאילו לא עשאן אלא כשעשאן ונמחל לו כיצד הוא מתודה ר"כ בשר"ב כ"כ רבוני חטאתי והרע עשיתי וברעת רעה הייתי עומד ובדרך רחוקה הייתי מהלך וכשם שעשיתי איני עושה יה"ר מלפניך ה"א שתכפר לי ע"כ פשעי ותמחול לי ע"כ עונותי ותסלח לי ע"כ חטאתי.

זוהר חדש ס' תרומה ד"ר ע"ב

כיון דמשכנא אתבני לא אצטריך יהושע למהוי אלא כרובים הוו תמן ומסתכלו כחביבו דא בדא אנפין כרביי באידו כיון דחאבו עלייהו מיד כולא בחדו ודינא לא אשתכח כלל ובגין דקב"ה רעותיה דעמא ישראל בעא לאחזאה עובדא לקמא לאתערא רחמי ולאעברא דינא דלא ישלוט עלייהו כלל ויהון תדיר בחדוה עמיה ובאין איגון בעלמא דין ובעלמא דאתי כתיב והנער שמואל משרת כתיב נער וכתיב ושמואל בקוראי שמו ותנינן שקול הוה שמואל כנגד משה ואהרן אי שקול איהו כמשה ואהרן אמאי כתוב נער דהא מכמה דרגין איגון לא הוה מטו אפילו לדרגא זעירא דמשה כל שכן למהוי שקול כתרוייהו א"ל האי קרא הכי הוא משה ואהרן בכהניו משה איהו מסימנא בנביאה עילאה על כל שאר נביאי אהרן בכהניו איהו כהנא עילאה על כל כהני עלמא דלא הוה כהנא רבא דסליק בדרגא עלאה כאהרן זכה אהרן לכהונה ולנבואה ונביא וכהן מה דלא זכה כהנא אחרא ואי תימא הא זכריה כהן ונביא הוה הכיא נביאה לשעתיה הוה דכתיב ורוח לבשה את זכריה.

מוסר השכל

להעלות נר תמיד היינו דאף דנחרב בהמ"ק מכל מקום לא בוטל לגמרי דהא מצוה להדליק נר בבית הכנסת לפני היכל ה' דנקרא מקדש מעט ולפחות יהיה דולק ערב ובקר בכל יום בשעת התפלות כי התפלה היא במקום הקרבנות כאותה שעה כמ"ש של"ה הקדוש וה"ר הרב במ"ק ס"ז וריב לי עם גזברי שמן למאור של הקהילות קדושות דאינן רוצין לכם שיהיו מדליקין כל ימי השבוע תדיר ולא פסיק דעל מה קראו להן לעששיות לפני ההיכל. בשם תמידין אינו אלא לשיות דהדלקתן הן בתמידות

בשבת מוליכין את לולביהם להר הבית והחזנים מקבלין מהן וסודרין אותן על גבי איצטבא והזקנים מניחין את שלהן בלשכה ומלמדים אותם לומר כל מי שמגיע לולבי בידו הרי הוא לו במתנה למחר משכימין ובאים והחזנים זורקים אותם לפניהם והן מחטיפין ומכין איש את חבירו וכשראו בית דין שבאו לידי סכנה התקינו שיהא כל א׳ וא׳ נוטל בביתו. ה מצות ערבה כיצד מקום היה למטה מירושלים ונקרא מוצא יורדין לשם ומלקטין משם מורביות של ערבה ובאין וזוקפין אותן בצדי המזבח וראשיהן כפופין על גבי המזבח תקעו והריעו ותקעו בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת ואומר אנא ה׳ הושיעה נא אנא ה׳ הצליחה נא רבי יהודה אומר אני והו הושיעה נא ואותו היום מקיפין את המזבח שבעה פעמים בשעת פטירתן מה הן אומרים יופי לך מזבח יופי לך מזבח רבי אליעזר אומר ליה ולך מזבח ליה ולך מזבח; ו כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהיו מלקטין אותן בערב שבת ומניחין אותן בגיגיות של זהב כדי שלא יכמשו רבי יהושע בן ברוקה אומר חריות של דקל היו מביאין וחובטין אותן בקרקע בצדי המזבח ואותו היום נקרא יום חבוט חריות. ז מיד התינוקות שומטין את לולביהם ואוכלים אתרוגיהן. ח ההלל והשמחה שמונה כיצד מלמד שחייב אדם בהלל ובשמחה ובכבוד יום טוב האחרון של חג כשאר כל ימות החג סוכה שבעה כיצד גמר מלאכול לא יתיר סוכתו אבל מוריד את הכלים מן המנחה ולמעלה מפני כבוד יום טוב האחרון של חג. ט נסוך המים כיצד צלוחית של זהב מחזקת שלשה לוגים היה ממלא מן השלוח הגיעו לשער המים תקעו והריעו ותקעו עלה בכבש ופנה לשמאלו ושני ספלים של כסף היו שם רבי יהודה אומר של סיד היו אלא שהיו מושחרין פניהם מפני היין ומנוקבין כמין שני חוטמין דקין אחד מעובה ואחד דק כדי שיהיו שניהם כלין בבת אחת מערבו של מים מזרחו של יין עירה של מים לתוך של יין ושל יין לתוך של מים יצא רבי יהודה אומר בלוג היה מנסך כל שמונה ולמנסך אומרים לו הגבה ידך שפעם אחת נסך אחד על גבי רגליו ורגמוהו כל העם באתרוגיהן. י כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהיה ממלא מערב שבת חבית של זהב שאינה מקודשת מן השלוח ומניחה בלשכה נשפכה או נתגלתה היה ממלא מן הכיור שהיין והמים המגולין פסולים על גבי המזבח.

תלמוד יומא פרק ו׳

תני עבירות שהתודה עליהן ביוה״כ שעבר אינו צריך להתודות עליהן ביוה״כ הבא אם עשה כן עליו הכתוב אומר ככלב שב על קיאו

כסיל

כיוצא בו האוכל בשר שור שמן בלפת בלילי י"ד ובלילי ט"ו ושן בלבנה אפי' בתקופת תמוז דמו בראשו . המשמש מטתו שיכור סופו נעקר שניהם שכורין לבן נעקר . המשמש מטתו לאור הנר הויין לו בנים נכפין . המשמש מטתו מיושב אוחזתו דלריא ואיוושי רפואתו ורקין של קילין הוא מלמטה והיא מלמעלה אחוזתו עוית הוא מלמעלה והיא מלמטה זהו דרכן של בני אדם שימשו שניהם כאחד הרי זו דרך עיקש . ר' יהודה או' עז פנים לגיהנם ובושת פנים לג"ע . (ס"ד) עז פנים ר"א או' ממזר ר' יהושע או' בן הנדה רע"ק א' ממזר ובן הנדה פעם אחת היו זקנים יושבין בשער ועברו לפניהם שתי תינוקות אחד כסה את ראשו ואח' גילה את ראשו זה שגילה את ראשו ר' אליעזר או' ממזר ר' יהושע אומר בן הנדה רע"ק או' ממזר ובן הנדה . אמרו לו לרע"ק היאך מלאך לבך לעבור ע"ד חביריך . אמר להן זה אני אקיימנו . הלך אצל אמו של תינוק וראה שהיתה יושבת ומוכרת קטניות בשוק . אמר לה בתי אם את אומרת לי דבר שאני שואלך אני מביאך לחיי עוה"ב אמרה לו השבע לי היה רע"ק נשבע בשפתיו ומבטל בלבו אמר לה בנך זה מה טיבו אמרה לו כשנכנסתי לחופה נדה הייתי ופי' ממני בעלי ובא עלי שושביני והיה לי בן זה נמצא התינוק ממזר ובן הנדה אמרו גדול היה רע"ק כשהכחיש את רבותיו . באותה שעה אמרו ברוך ה' אלהי ישר' אשר גלה סודו לרע"ק בן יוסף .

תלמוד קדושין פ"א

ריש"ל בעי קומי ריו"ח אמה עבריה יוצאה בגירעון מהו ומה אם הסימנים שאין מוציאין אותה מרשות האב הרי הן מוציאין אותה מרשות האדון . גירעון שהן מוציאין אותה מרשות האב אינו דין שמוציאין אותה מרשות האדון א"ל אני אין לי משנה יתירה עליו אמה העבריה שהיא קונה עצמה בסימנין : בר פדא אמר אמה העבריה יוצאה במיתת רבה מאי טעמא ואף לאמתך תעשה כן וכתיב והיה לך עבד עולם הקיש אמה העבריה לנרצע מה נרצע יוצא במיתת רבו אף אמה העבריה יוצאה במיתת רבה ואתיא דבר פדא כהדין תנא דתני עבד עברי עובד את הבן ואינו עובד את הבת אמה עבריה עובדת את הבת ואינה עובדת את הבן . אית תנוי תני בין עבריה בין עברי אינן עובדין לא את הבן ולא את הבת מה מקיים הדין תנא ואף לאמתך תעשה כן פתר לו בהענקה דתני שו מעניקים להם היוצא בשנים וביובל ואמה עבריה שהיא קונה בעצמה בסימנין אבל היוצא בגירעון כסף ובמיתת האדון אין מעניקין להן .

זוהר

שתמידות ותפילות כנגד תמידין תקנום ומבקשים לעשות עוד זוג רמונים
כסף ממה שקבלו משמן למאור ומניחין התמידין בלי הדלקה ושרי המגלה
אמנה בכה"כ כמה זוגי רמוני ומוטב שלא יהיו של כסף וידליקו התמידין
ויותר רע דכיון דאינן משגיחין הוטב לא יכבר דשמש הק"ק יחשדו אותו
דמשתדל להביא שמן למאור מהיחידים ולוקח השמן לצורך ביתו ומי
שכניסם בספק להביא חשדה על השמש שגונב השמן הבא לבק"ק להדלקה
ועוד רעה חולה דבחגים ומועדים מדליקין נרות הרבה בכניסת לביהכ"נ
מספקת ולפנים עושים אורים גדולים ואילו לפני ההיכלות אורות מועטו'
דניכר ההפרש בין אור מרובה לאור מועט ולא חפץ ה' בזה ומי שמינו
אותו לגזבר שמן למאור צריך דיפקח עיניו בכל הני כדי שלא יחשוב ה'
לו עון ויהיה לו זכות :

הלכה הרמב"ם פ"ו מהל' כלי המקדש

ב"ג אחר שחוגר באבנט לובש המעיל ועל המעיל האפוד והחשן וחוגר בחשב האפוד על המעיל מתחת החשן ולפיכך נקרא מעיל האפוד שחוגרו באפוד ואח"כ נותן המצנפת וקושר הציץ למעלה מהמצנפת ושערו היה נראה בין ציץ למצנפת ושם היה מניח תפילין בין ציץ למצנפת .

ליל ג'

בלילה ההוא נדדה שנת המלך ויאמר להביא את ספר הזכרונות דברי הימים ויהיו נקראים לפני המלך .

מסכת כלה פרק ג'

המשמש מטתו מעומד אוחזתו אחילו וזו היא אם של עצמות ואיזו היא רפואתו קמח של עדשים ויין . כל הרפואות כלן אדם עושה אותן בשעה שבע וזו בשעה רעב . וכל הרפואות כלם אדם עושה אותן ע"ג רגליו וזו עושה אותן רגלו אחת במטה ורגלו אחת בארץ . כל הרפואות כלן אין אדם עושה אותן שא עד ג' שעות ושלש פעמים וזו עושה אותה עד שיתרפא (ה"ב) הרגיל בקצת אינו בא לידי כאב לב . רשב"ג או' קילח הוא אחד מס' סימני המות והיטן למורח גרנו דמו בראשו ולא אמרו שא באפויה וזה אינו באפויה האוכל משקל דינר קילח לבו נעקר ארבעים בלים לבו נעקר ארבעים אגוזים רביעי' דבש לבו נעקר . (ה"ג)
ביוצא

ליל ד'

פקדת ארץ ותשוקקיה רבת תעשרנה פלג אלהים מלא מים תכין דגנם כי כן תכינה .

משנה הוריות פרק ג'

כהן משיח שחטא ואח"כ עבר ממשיחותו וכן נשיא שחטא ואח"כ עבר מגדולתו כהן משיח מביא פר והנשיא מביא שעיר . ב כהן משיח שעבר ממשיחותו ואח"כ חטא וכן הנשיא שעבר מגדולתו ואח"כ חטא כהן משיח מביא פר והנשיא כהדיוט . ג חטאו עד שלא נתמנו ואחר כך נתמנו הרי אלו כהדיוט ר' שמעון אומר אם נודע להם עד שלא נתמנו חייבין ומשנתמנו פטורין ואיזהו הנשיא זה המלך שנאמר ועשה אחת מכל מצות ה' אלהיו נשיא שאין על גביו אלא ה' אלהיו . ד ואיזהו המשיח זה המשוח בשמן המשחה לא המרובה בגדים אין בין כהן המשוח בשמן המשחה למרובה בגדים אלא פר הבא על כל המצות ואין בין כהן משמש לכהן שעבר אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה זה וזה שוין בעבודת יוה"כ ומצווין על הבתולה ואסורין על האלמנה ואינן מטמאין בקרוביהן ולא פורעין ולא פורמין ומחזירין את הרוצח : ה כהן גדול פורם מלמטה והדיוט מלמעלה כהן גדול מקריב אונן ולא אוכל והדיוט לא מקריב ולא אוכל . ו כל התדיר מחבירו קודם את חבירו וכל המקודש מחבירו קודם את חבירו פר המשוח ופר העדה עומדים פר המשוח קודם לפר העדה בכל מעשיו . ז האיש קודם לאשה להחיות ולהשיב אבדה והאשה קודמת לאיש לכסות ולהוציאה מבית השבי בזמן ששניהם עומדים לקלקלה האיש קודם לאשה . ח כהן קודם ללוי לוי לישראל ישראל לממזר וממזר לנתין ונתין לגר וגר לעבד משוחרר אימתי בזמן שכלן שוין אבל אם היה ממזר תלמיד חכם וכהן גדול עם הארץ ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ :

תלמוד ב"ב ע"ד

תני המוכר את המרחץ מכר בתים הפנימיים והחיצונים ובסלקי וזקפין ובית האורדין אבל לא את המגדלין ולא את הסורה רשב"א מקום הבלן מכור ומקום האורדייר אינו מכור בזמן שא"ל היא וכל מה שבתוכה מכורין ואעפ"י שא"ל היא וכל מה שבתוכה לא מכר המגורות של מים שמשתמש בהן בין ימות החמה בין ימות הגשמים ולא בית הכנסה של עצים א"ל היא וכל משמשיה הרי כלן מכורין .

זם

זוהר חדש ס' תשא דף ר"ב ע"א

קטורת לבטלא דינא ולבטלא מותנא כגון דקטיר כאתרא דזה ות"ח קטורת וכל קרבנין דמקרבין מהאי מתנית השקל אתי דיהיב כל חד וחד מישראל וכדין תרומת ה' ודאי ת"ח כתיב עטרת ת"ת שיבה עטרה דא תרומת ה' דאיהו עטרת ת"ת כגון דהאי תורה שבע"פ מעטרא לתורה שבכתב כגון איהי אתרא דאתגלייא לגלויי סתרהא ולפרושי תקונין דילה על ידא דעטרת דהיא מראה דכלהו אתגליין בה וגם תומא היאך אתגליין בה כההוא אתר דאקרי דרך נדקם ומאן איהו דרך נדקם דא זה דאתנהיר ליה וכדין תמנא ודאי נהירו דתורה שבכתב ועל דא תרומת ה' אקרי קיומה ודאי דארים דגליה על כלא ההוא דכתיב כי גדול ה' ומהולל מאד אמתי איהו גדול ואתעטר בעטרוי בעיר אלהינו.

מוסר השכל

במ"ע שיאכלו הכהנים בשר הקדשים הטעם שרצה הקב"ה שיהנו משרתיו משלחן גבוה דקסיה כפרת הבעלים תלויה באכילתם ואז יכבדו משרתי ה' ויתנו להם המתנות והמעשרות כמ"ש במוסר"ר מנחה ז"ל בטעמי המתנות ומכאן ראיה לסעודת ברית מילה שהאב מתכפר ע"י האוכלים בסעודה כמ"ש השל"ה והנ"ק וכן העושה סעודה בשבת ז' והחודש והשנה למנוחת המת דנותן לחם לרעבים וכן בליל ז' וליל החודש וליל השנה דמזמנין ת"ח ודאי דהוא כפרה לחיים למוציאים ההוצאה ולמתי' הנעשים בערם לחם רב א"כ בבוא אדם כלי הזמנה לא יקוץ בו ואל"ל שלא יגער בו כיון דנחית דאתי לכפרה צריך לסבול אפי' לעני רמאי דמילא בטנו ורוצה לחזור ולאכול או שנכנס ימי שאינו בן תורה במסיבת ת"ח דהשעה צריכה לכך להיות סבלן ולהראות פנים מסבירות כאילו אמת יהיה לו נחת רוח ממנו על שבא.

הלכה

הרמב"ם פ"י מהל' מעה"ק כל הראוי לאכילת הקדשים בשעת הקרבן חולק לאכול וכל מי שאינו ראוי לאכול בשעת העבודה אעפ"י שהוא ראוי לעבודה והרי הוא ראוי לאכול לערב אינו חולק כדי להכניס חלקו לערב כיצד טבול יום ומחוסר כפורים והאונן כוום שבקורה בין כ"ג בין כהן הדיוט אין חולקין לאכול לערב כל שאינו ראוי לאכול אינו ראוי לעבוד חוץ מכ"ג האונן שהוא מקריב ואינו אוכל וכל שאינו ראוי לעבוד אינו ראוי לאכול חוץ מבעל מום שהרי נתפרש בתורה.

ע"ל ד'

משנה מעילה פרק ד'

קדשי המזבח מצטרפין זה עם זה למעילה ולחייב עליהן משום פגול נותר וטמא קדשי בדק הבית מצטרפין וע"ז קדשי המזבח וקדשי בדק הבית מצטרפין זע"ז למעילה: ב חמשה דברים בעולה מצטרפין זע"ז הבשר והחלב והסולת והיין והשמן וששה בתודה הבשר והחלב והסולת והיין והשמן והלחם התרומה' ותרומת מעשר ותרומת מעשר של דמאי החלה והבכורים מצטרפין זע"ז לאיסור ולחייב עליהם את החומש. ג כל הפגולין מצטרפין זע"ז כל הנותרין מצטרפין זה עם זה כל הנבלות מצטרפות זו עם זו כל השרצים מצטרפין זה עם זה דם השרץ ובשרו מצטרפין מכעדשה כלל אמר ר' יהושע כל שטומאתו ושיעורו שוין מצטרפין זה עם זה טומאתו ולא שיעורו שיעורו ולא טומאתו לא טומאתו ולא שיעורו אין מצטרפין זה עם זה: ד הפיגול והנותר אין מצטרפין זה עם זה מפני שהם שני שמות השרץ והנבלה וכן הנבלה ובשר המת אין מצטרפין זה עם זה לטמא אפי' בקל שבשניהם האוכל שנטמא באב הטומאה ושנטמא בולד הטומאה מצטרפין זה עם זה לטמא בקל שבשניהם. ה כל האוכלין מצטרפין לפסול את הגויה בכחצי פרס במזון שתי סעודות לעירוב בכביצה לטמא טומאת אוכלין בכגרוגרת להוצאה שבת בככותבת ביוה"כ כל המשקין מצטרפין לפסול את הגויה ברביעית ובמלא לוגמיו ביוה"כ. ו הערלה וכלאי הכרם מצטרפין זה עם זה ר"ש או' אינו מצטרפין הבגד והשק השק והעור העור והמפץ מצטרפין זה עם זה ר"ש או' מפני שהן ראוין לטמא מושב.

ת"כ תמיד פ"א דכ"ו ע"א

בירת אבטינס ובית הנצוץ אבעיא להו עליות ממש הוא או דלמא דהוו בנים מגבה כעליות ת"ש דתנן שבצפון שער הנצוץ כמין אכסדרת היה ועליה בנויה על גבה שהכהנים שומרים מלמעלה והלויים מלמטה ופתח היו לו לחול מנה"מ דת"ר וילוו עליך וישרתוך בעבודתך שבתוב מדבר אתה אומר בעבודתך שבתוב מדבר או אינו אלא בעבודתם כשהוא אומר ונלוו עליך ושמרו לכל כליו ולכל עבודתו הרי בעבודתם אמור הא מה אני מקיים וילוו עליך וישרתוך בעבודתך הכתוב מדבר הא כיצד כהנים שומרים מלמעלה ולויים מלמטה.

זוהר חדש בשה"ש דף ל"ה ע"א

קטורת כל מאן דהדר בההוא תננא כד סליק ההוא עמודא מסטרא מעלה עשן הוא מברר לביה דבירורו וקיירו בחדוה ורעותא

ז"ח בשה"ש ד ע"א

כל אינון דהוו תקיפי מלחא בישרא הוו מסתכלין באתוון דשמא קדישא בגוונא נורא דקודשא דכ"ג הוו מתברי לגייהו ומסתכלי בעובדיהון בגין על אח הוה קאים דכל מאן דאסתכל ביה מעובדוי אתוון דרזא דשמא קדישא דהויה כ"ה דהוה גליף על מצחא הוו נהרין ובלטין וכלהו וכל מאן דאסתכל אנפוי נפלין מאימתא דריה וחבר לביה לגבי קב"ה בגוונא דא קטורת ·

מוסר השכל

יזהרו שמשי הבתי כנסיות וחובה רמיא על גבאי הק"ק להזהיר מקודם להשמשים שיסובבו בקהל ובעזרה על התינוקות שלא יכו בפטיש ובפרט של ברזל בעת קריאת המגילה דמפיק מינים חורבא חלתא דפורענותא ברחבו נבעו דמשברין קרשים וספסלים ואבני גזית מהקדושה שבית דמבלבלים קריאת המגילה ומי שאין לו מגילה דסומך על שמיעת ש"ץ או אין בידו מגילה כשרה לקרות מלבד קריאתו . ואינו יוצא ידי חובתו . ועד הנ' מפני אי"ע לשומעים דעתא אינו כמו זמן הקודם ומחוי להו בכיתא ואיטלולא דאיגן מכוין על כונתינו ויש מהם שמחרפים ומגדפים ודי במעט מן המעט ובמדרך כף רגל ועל זה אמרו הוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה אפי' דמכוין לש"ם ולהכניע זרעו של עמלק ועיין בס' רוח חיים וא"ח ו' בזה .

הלכה

כל העושה מלאכה בפורים אינו רואה סי' ברכה ואם עבר ועשה יתן מה שהרויח לעניים ובכן אסור בפורים אפי' ע"י פועלים גוים ואין בו אמונה אפי' שיאמר דהוא בקבלנות ובכן ביהכ"נ ובית המדרש ובית תלמוד תורה עיין מג"א סי' ת"ח ובכלל בילת חקנים דהוא שמחה של מצוה לשרי ·

ליל ה'

ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר

משנה

מעשה בט"ו דשון לטובה י"ד וט"ו וגולת כרקיים לחטי דפסחא דהיקלו משום טורח מצוה דרבים ושאינו בתוך התחום ושלא יבואו ברוחק השעה וכניסותין היכא דחל בערב שבת .

ליל הששי

ראו כי ה' נתן לכם השבת על כן הוא נותן לכם ביום הששי לחם יומים שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי :

משנה נדה פרק ח'

הרואה כתם על בשרה כנגד בית התורפה טמאה ושלא כנגד בית התורפה טהורה על עקבה ועל ראש גודלה טמאה על שוקה ועל פרסותיה מבפנים טמאה מבחוץ טהורה ועל הצדדין מכאן ומכאן טהורה ראתה על חלוקה מן החגור ולמטה טמאה מן החגור ולמעלה טהורה ראתה על בית יד של חלוק אם מגיע כנגד בית התורפה טמאה ואם לאו טהורה היתה פושטתו ומתכסה בו בלילה כל מקום שנמצא בו כתם טמאה מפני שהוא חוזר וכן בפליום (כ"א בפיליום) . ב ותולה בכל דבר שהיא יכולה לתלות שחטה בהמה חיה ועוף נתעסקה בכתמים או שישבה בצד העוסקים בהן הרגה מאכולת הרי זו תולה בה עד כמה היא תולה ר' חנינא בן אנטיגנוס אומר עד כגריס של פול ואעפ"י שלא הרגה ותולה בבנה או בבעלה אם יש בה מכה והיא יכולה להגלע ולהוציא דם הרי זו תולה בה . ג מעשה באשה אחת שבאת לפני ר"ע אמרה לו ראיתי כתם אמר לה שמא מכה היתה ביך אמרה לו הן וחיתה אמר לה שמא יכולה לגלע ולהוציא דם אמרה לו הן וטהרה ר"ע ראה תלמידיו מסתכלין זה בזה אמר להם מה הדבר קשה בעיניכם שלא אמרו חכמים הדבר להחמיר אלא להקל שנא' ואשה כי תהיה זבה דם יהיה זובה בבשרה דם ולא כתם . ד עד שהוא נתון תחת הכר ונמצא דם עגול טהור משוך טמא ד"ר אליעזר ברבי צדוק :

תלמוד נדה פ"ד

דם נדה אדום דם בתולים אינו אדום דם נדה אדום דם בתולים אינו אדום דם נדה מן המקור דם בתולים אינו מן המקור אלא מן הצד

למפלג למאריה ואעבר מיניה זוהמא וטינופא דילס"ר ולא הוה ליה שום לבא חדא לקבל אבוי דבשמייא בגין דקטורת תבירו דילס"ר איהו ודא בכל סטרין וכמה דניץ הוה קאים על כיסא אוף הכי קטורת דלית לך מילה בעלמא דמתבר ליה לסטרא אחרא בר קטורת ק"ח דהא אוקמוה דכתיב ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש ושים קטורת דהא תבירו דסט"א לאו איהו אלא קטורת בגין דהא לית חדוה וחביב קמיה קב"ה כקטורת וקימא לבטלא חרשין ומלין בישין מביתא ריחא ועשנא דקטורת דעבדי בני נשא להוות עובדא ואיהו מבטל קטורת מלה דא איהו גזרת קימא קמיה קב"ה דכל מאן דאסתכל ויקרא בכל יומא עובדא דקטורת אשתזיב מכל מלין דפרשין דעלמא ומכל פגעין בישין ומהרהורא בישא ומדינא בישא ומתוקפא ולא יתזק כל ההוא יומא דלא יכיל לשלטאה סט"א עליה ואצטריך דיכוין ביה :

מוסר השכל

במה הוכיחו במישור על המתלבשים לבושיהם ביום פורים ובשמחת חתן וכלה דלובשים כלבוש נכרים וביותר על העוברים על לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה ואית בהו איסור כלאי' ועגולי' יותר ביום ההוא לפגוע בערו' ופתאים עברו ונענשו והוא מן הקלה של הקלה דהם חושבים דהותרה הרצועה ביום פורים דלכבוד שמחת פורים הוא חפצי מן שמחות דדבר הנוגע לסרכות בשמחה להיות מתי"ר אסורי"ם ואדרבא לעשות כש' איסור מוסיף כל חמי"ר באלוון הללו יתר שאת משאר ימות השנה יען דאית ליה דחייב איניש לבסומי בפוריא והרבה יין עושה דמרגילים לערוה ואשר ה"נ חליפות למו ולא יראו שהיו בכנסו בסכנה לעבור על לא תקרבו לגלות ערוה ובראשו נגעו התחלתא דפורענותא כדרך ברותתא בשיקוח טוב"ה כאומל"ה . אוי להם אוי לנפשם כי לקחו את הפורים קרדום לחפור לבאר שחת דקמנא לגילן והאיש אשר הוא טהור לא יכין לעשות בקרב ביתו כלל מעניינים כאלו ויהיה ביתו קיים לעד בשובע שמחות . ונוסו אנחות :

הלכה

ביום שושן פורים יתן דעתו לקיים מצות משלוח מנות ומתנות לאביונים כמו שחייב לקרות את המגילה ואין הפרש לעושה ב' ימים כ"א בברכה על מקרא מגילה וספק ברכות להקל וברכות אינן מעכבות ואזהרת על הנסים מטעם הפסק אך בכל מילי מה שהוא עושה בי"ט

יעשה

סדר כי תשא

ליל א

למנצח על אילת השחר מזמור לדוד

ברייתא דבכורים

אנדרוגינוס יש בו דרכים שוה לאנשים ויש בו דרכים שוה לנשים ויש בו דרכים שוה לאנשים ונשים ויש בו דרכים אינו שוה לא לאנשים ולא לנשים : ב כיצד שוה לאנשים מטמא בלובן כאנשים וזקק ליבום כאנשים ומתעטף ומסתפר כאנשים ונושא אבל לא נשא כאנשים ואינו מתייחד עם הנשים כאנשים ואינו ניזון עם הבנות כאנשים ועובר על בל תקיף ועל בל תשחית ועל בל תטמא למתים כאנשים וחייב בכל מצות האמורות בתורה כאנשים . ג כיצד שוה לנשים מטמא באודם כנשים ואינו מתייחד עם האנשים כנשים ואינו עובר על בל תקיף ולא על בל תשחית ולא על בל תטמא למתים כנשים ופסול לכל עדות שבתו' כנשים ואינו נבעל בעבר' כנשים ונפסל מן הכהונה כנשים ד כיצד שוה לאנשים ולנשים חייבים על מכתו ועל קללתו כאנשים וכנשים וההורגו שוגג גולה ומזיד נהרג כאנשים ונשים ויושבת עליו דם טמא ודם טהור כאנשים וכנשים וחולק בקדשי קדשים כאנשים וכנשים ונוחל בכל הנחלות כאנשים וכנשים ואם אומר הריני נזיר שזה איש ואשה הרי זה נזיר ה כיצד אינו שוה לא לאנשים ולא לנשים אין חייבים על טומאת מקדש וקדשיו ואין שורפין עליו את התרומה ואינו נמכר לעבד עברי ואין חייבים לא על מכתו ולא על קללתו לא כאנשים ולא כנשים ואינו נערך לא כאנשים ולא כנשים ואם א' הריני נזיר שזה לא איש ולא אשה אינו נזיר ר' יוסי אומר אנדרוגינוס בריה בפני עצמה הוא ולא יכלו חכמים להכריע עליו אם הוא איש או אשה אבל טומטום אינו כן פעמים שהוא איש פעמים שהוא אשה :

תלמוד פסח' פ"ו

תני משמש בכלי זהב נותנין לו בכלי כסף . כלי כסף נותנין לו כלי נחושת כלי נחושת נותנין לו כלי זכוכית א"ר מנא כלי כסף וכלי זכוכית בנופסן וסתני היה משמש בכלי מילת נותנין לו כלי מילת בתן בגופו כאן בשאינו גופו תר מן שין דכשיותא אתנחת מן ניכסוי והוון זכין

לו

זוהר קדש ס' בראשית דף ע"ח ע"א

רב הונא אמר יום שבכשפו קמי קב"ה בריות שמים וארץ וראה השבת שהיא מנוחה וקדושה הכינו לדורות ותאמר אין לך בכל שבת ושבת שאין הקב"ה הולך לטייל עם הצדיקים בג"ע ומזונים מההוא זיווא דאספ' המאירה הה"ד עד שיפוח היום זה יום השבת אלך לי אל הר המור ואל גבעת הלבונה וזה העוה"ב ואר"ה ש' תתמה על זה ומה בעוה"ז נתן הקב"ה רוח קדוש לכל אחד ואחד ביום השבת ומכתירין בו הצדיקים שיהנה בעוה"ב אינו דין להכתיר להם בכתר ת"ח א"ר הונא אפי' הרשעים שבגהינם מוכתרין הם ביום השבת ושוקטין ונוחין דאר"ב אין לך רשע מושרש שאין לו מעשים טובים דמעליא להו לעלמא דאתי ואמתי מעליות להו ביום השבת כולם מוכתרים בכתר שבת.

מוסר השכל

זה כלל גדול לפורן דמוליא הוצאות ממון שכתבו ס' דאמרי תכתר ויקרב להוציא מה שתאוה נפשו במילי דרשות דיחליפנו וימיר אותו רע בטוב שלא תהיה לימי החול דמרבה רימה ותולעה אלא להוצאת שבת דהא מוסיף מוסיפין לו ולעניים נברכין מוראי ה' להחיות לב נדכאים ולא"ה נברכים וכמה שהסוחר טוב מחפש אחר הסחורה שקונים בה יותר הרווחה ככה יעשה בהוצאותיו מחול לשבת הן באכילה ושתיה הן במלבושיו וכלי ביתו ולהספיק להיות משביע רעבים וזהו הדרך ישרה שיבור לו האדם ויראה דבביתו מתברכין וישמח עם זולתי אלגיו ועיין א"ל סי' רו"א :

הלכה

מאי דלא קימא ליה שעתא כדי לידע שעת ההדלקה בער"ש ולפרוש ממלאכות שום מלאכה יסתכל בעורו השמש בראש האילנות ואם הוא יום המעונן אז יביט בשהתרנגולין יושבין בקורה מבעו"י ואם הוא במקום שאין תרנגולין יסתכל בעורבים שיושבין מבעו"י ואם גם זה אינו מצוי לו יצא לחוץ ויפש משכנו מתגרות אלו ממבואות לכוין השעה כדי שלא יבא לידי מכשול עיין סי' רס"א ויפרש קדושים ובמנהגים כמה מוראי ה' בכל מבוי ושכונה דחד מנייהו מכריז קול ברמה הגיע שעה להדליק בכבוד קבלת שבת כדי שלא יתאחרו ויכשלו מה טוב חלקם ונע"ן גורלם.

ס' כי תשא

טוב כלום אסור לערב ורבים נהגו כן אף דלענין הזיווג יש למנוע בפורים אף דאעיקרא בליל י"ד קשה מתענית של היום כשאינו נדחה ולול ב' שבועה שכרות עיין של"ה .

ליל ב'

אלי אלי למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאגתי

משנה סוכה פרק ה'

החליל חמשה וששה זהו החליל של בית השואבה שאינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב אמרו כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו . ב במוצאי יום טוב הראשון של חג היו יורדין לעזרת נשים ומתקנין שם תקון גדול ומנורות של זהב היו שם וארבעה ספלים של זהב בראשיהם וארבע סולמות לכל אחד ואחד (כ"א על כל מנורה ומנורה) וארבעה ילדים מפרחי כהונה וביד(י)הם כדים של שמן של מאה ועשרים לוג שהן מטילין לכל ספל וספל , ג מבלאי מכנסי כהנים ומהמייניהן היו מפקיעין ובהן היו מדליקין ולא היתה חצר בירושלים שאינה מאירה מאור בית השואבה . ד חסידים ואנשי מעשה היו מרקדים לפניהם באבוקות של אור שבידיהן ואו' לפניהן דברי שירות ותשבחות והלוים בכנורות ובנבלים ובמצלתים ובחצוצרות ובכלי שיר בלא מספר על ט"ו מעלות היורדות מעזרת ישרא' לעזרת נשים כנגד חמשה עשר שיר המעלות שבתהלים שעליהן לוים עומדין בכלי שיר ואומרים שירה ועמדו שני כהנים בשער העליון שיורד מעזרת ישרא' לעזרת נשים ושתי חצוצרות בידיהן קרא הגבר תקעו והריעו ותקעו הגיעו למעלה עשירית תקעו והריעו ותקעו הגיעו לעזרה תקעו והריעו ותקעו היו תוקעין והולכין עד שמגיעין לשער היוצא ממזרח הגיעו לשער היוצא ממזרח הפכו פניהן למערב ואמרו אבותינו שהיו במקום הזה אחוריהם אל היכל ה' ופניהם קדמה והמה משתחוים קדמה לשמש ואנו ליה עינינו ר' יהודה אומר היו שונין ואומרים אנו ליה וליה עינינו : ה אין פוחתין מאחד ועשרים תקיעות במקדש ואין מוסיפין על ארבעים ושמונה בכל יום היו שם עשרים ואחת תקיעות במקדש שלש לפתיחת שערים ותשע לתמיד של שחר ותשע לתמיד של בין הערבים ובמוספין היו מוסיפין עוד תשע ובערב שבת היו מוסיפין עוד שש שלש להבטיל העם ממלאכה ושלש להבדיל בין קדש לחול ערב שבת שבתוך החג היו שם שמונה וארבעים שלש לפתיחת שערים

זו כמאן דחטף והוא אכיל ומותיב א"ל אסיות עיקר תבשולא לא מן גוא
לפסא הוא אכיל מן לפסא ·

ז"ח ס' תשא דר"ח ע"א

מאי כל העובר על הפקודים שא דא הוא מאן דעבר על פקודי דמאריה אי בעי לאתתקנא קמיה מאריה ולא ישלוט עליה דינא דלעילא זה יתנו זה בעי למיתן לקרבא ליה כופא ולאנהרא ליה בנהירו בגין דלא יוקיד עלמא בשלהובוי בגין דמאן דעבר על פקודי דמאריה אפריד זה מואת כד בעי לאתתקנא לההוא אתר ולארמא רישא קמי דינא ולא ישלוט דינא עליה זה יתנו ת"ח כי דינא דלעילא לא מענישין ליה לב"נ עד דאיהו בר עשרין שנין מ"ט בגין דההוא זמנא אשתלים בתרין חולקין בחולקא דקב"ה וכנסת ישראל ועד"ד אי ההוא זמנא עבר על פקודא למאן בעי למיהב באתרא דחב גביה ומאן בעי לאמשכא סדר ואמר מחצית השקל ת"ח קב"ה וכנסת ישראל איקרון אחד וכד כנסת ישראל בגלותא לא אקרי אחד ועד"ד מחצית השקל דהוא עשר גרה דאיהו רזא דיו"ד בעי לאמשכא ולאנהרא באתר דפגים ודא הוא כופר נפשו ודאי :

מוסר השכל

צריך האדם לשער כל א' כמה הוא הוצאת ביתו לפורים ובשיעור הזה יקיים פזר נתן לאביוני' ולא טוב עושה בעמיו מי שנחבא ביום פורים · בחדרי חדרים . ומניח לתינוק או לאשתו לתת פרוטה אחת לכל אחד מהעניים ויש לו ידו לישב על הפתח כמלך במסיבו ולקבל את הבאים אליו שואלים הלכו בו בסבר פנים יפות ולעשות הכונה לכל א' מה שראוי ליתן לו ולתת מחוקה למי שראוי ולא לעניות וישב בסתר אהלו דהוא סימן רע דבא של השכורים ואז נחבא בחדרי משכיתו או בבית חבירו דיסתר איש במסתרים מפני בעלי חובותיו והאי יומא דהוא הרמת ראש וסימנא טבא לעדת בנ"י החדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה איך יעשה סי' רע להופכו מבוכה לרעה דאף אם השעה דחוקה לו יראה את עצמו כאחד מעשירי עם ובזה יזכה דקרנו תרום בכבוד :

הלכה

אין לעשות נישואין ביום א' של פורים אך ביום ב' לא מחינן ביה שא דהוא יום מותו מוהרח"ו ויע"א ולא תקמנה מלאכה והיותו טוב

ובני ישראל לא ארימו רישא מכסופא שעתא מההוא חובא אמר הקב״ה למשה אי את בעי לארמא רישיהון לעילא זה יתנו כל ת״ח הכא בדין כל' אקרי וכנסת ישראל עשירא דכלהו אתכלילת בוס אתקריבו דא בדא כדין שקל הקדש אקרון כגון דאיהו פלג נוקבא וכנסת ישראל פלג נוקבא אתחברו דא בדא אשתלי' וקרין עשר שבטים דאתוון ימא ינקין כל חד מאתר דיליה. עכ״ד זה יתנו ו״ה חושבן תרין עשר דאתדבקו בתרי משכנא עילאה ובההוא זמנא יהא לכון נשיאות רישא.

מוסר השכל

טוב לנכר כי ישא בחיקו ס' נגיד ומצוה ויראה בו כדי לכוין בקריאת המגילה וכוונת ומשלוח מנות ומתנות לאביונים וכוונת האכילה ושתיה הכל מסודר שם סוד פשוט ולכוון בקל עי״ש דס״ו וס״ז ואשרי שיאחז בס' אורה ושמחה ק״ק למי מקודשים לא נודע למי בסדר לימודי פ' לפורים ותוכו רצוף כל דברי פורים ושירות ותשבחות פוק חזי ויערב לך וטרם כל יקרא מס' מגילה ואם בר הכי הוא איזה סוגיאות מסכת' עם שיספיק לו השעה לב' ימים וב' לילות ויעתק בשמחת התורה ובס' חמ״י פ״ה הי״ן בסדר לימוד לאשמורת י״ד וט״ו וידוע דמהחמשה ימים בשנה דצריך לקום בהשכמה דרמוזין בשם וישכם אברהם הוא פורים כמ״ש בס' רב״ל וברך א״א ודבר בעתו מה טוב ומאחרי ימלאונכי.

הלכה

מגילה דלא עשו בה שרטוט לא יקרא בה הש״ץ דאינו מוציא את הרבים י״ח וכן אם לא היו העורות בעבור לשמה וכן אם כתבה קטן אבל אם כתבה אשה כשרה וגם אם תפרה בחוטי פשתן ולא בגידין לא חזי לש״ץ וכמו כן אם לקח הש״ץ מגילה שלא מדעת חבירו להוציא הרבים י״ח לא טוב עשה בעמיו עיין כל זה בס' תל״ת סי' ל״א.

ליל ג'

זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדך אשר נשבעת להם בך ותדבר אליהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעולם.

פעמים של לשער העליון ושלש לשער התחתון ושלש למלוי המים ושלש על גבי מזבח תשע לתמיד של שחר ותשע לתמיד של בין הערבים ותשע למוספין שלש להבטיל את העם מן המלאכה ושלש להבדיל בין קדש לחול. ו יום טוב הראשון של חג היו שם שלשה עשר פרים ואילים שנים ושעיר אחד נשתיירו שם ארבעה עשר כבשים לשמונה משמרות ביום הא' ששה מקריבין שנים שנים והשאר א' אחד בשני חמשה מקריבין שנים שנים והשאר אחד אחד בשלישי ארבעה מקריבין שנים שנים והשאר אחד אחד ברביעי שלשה מקריבין שנים שנים והשאר אחד אחד בחמישי שנים מקריבין שנים שנים והשאר אחד אחד בששי אחד מקריב שנים והשאר אחד אחד בשביעי כלן שוין בשמיני חזרו לפייס כברגלים אמרו מי שהקריב פרים היום לא יקריב למחר אלא חוזרין חלילה. ז בשלשה פרקים בשנה היו כל המשמרות שוות באימורי הרגלים ובחילוק לחם הפנים בעצרת אומרים לו הילך מצה הילך חמץ משמר שזמנו קבוע הוא מקריב תמידין נדרים ונדבות ושאר קרבנות צבור ומקריב את הכל יום טוב הסמוך לשבת בין מלפניו בין לאחריו היו כל המשמרות שוות בחילוק לחם הפנים. ח חל להיות יום אחד להפסיק בינתים משמר שזמנו קבוע היה נוטל עשר חלות והמתעכב נוטל שתים ובשאר ימות השנה הנכנס נוטל שש (והיוצא נוטל שש) רבי יהודה אומר הנכנס נוטל שבע והיוצא נוטל חמש הנכנסין חולקין בצפון והיוצאין בדרום בילגה לעולם חולקת בדרום וטבעתה קבועה וחלונה סתומה

תלמוד שקלים פרק ה'

מנין לציון ר"י בר"י בר"ח אמרי לה ר"י ב"א בר"ח ר"ח רב"ה בר"ח טמא טמא יקרא כדי שתהא הטומאה קוראה לך בפיה ואומרת לך פרוש ר"א בר"ש ב"ן ועברו העוברים בארץ וראה עצם אדם ובנה אצלו ציון מכאן שמציינין על העצמות אדם מכאן שמציינין על השדרה ועל הגולגולת ובנה מכאן שמציינין על גבי אבן קבועה אם אומר את על גבי אבן תלושה אף היא הולכת ומטמאה במקום אחר אצלו למקום טהרה ציון מכאן לציון.

זוהר חדש ס' תשא דף ר"ח ע"ב

ת"ח הלא כופרא כדאי הוא לכפרא על י' שבטין דזבינו ליוסף ואפריז זה מותא ועברו על פקודייא דמאריהון בג"כ עשרים גרה השקל לקביל הבוא דנא בארעא טובא דקהלך מארעא קדישא ונמכר בעשרים

ובפא

תלמוד קידושין פ"א

כתיב והגישו אדוניו אל האלהים והגישו אל הדלת הא כיצד זה שהוא נמכר בב"ד והגישו אדוניו אל האלהים וזה שמכר עצמו והגישו אל הדלת ר' אמי בעא פשיטא וזה שהוא נמכר בב"ד רוצעין לו שהרי זה שהוא מוכר את עצמו מי רוצעין לו שהרי דרש ר' יהודה כרבי המילא הוה נרצע שלא יהא כהן ויפסל ר' או' מן השמים היה נרצע מכאן היה ר' או' אין הכהן נרצע שמא יעשה בע"מ ויפסל מן העבודה וירצע השמים פחות מן הכרשנה שמא יבא לידי כרשינה ויבא לידי כרשינה הקורים אמרת וכו' לאמוותו בעיונו כלום היה נרצע. אא"כ הי"ל אשה ובנים :

זוהר חדש ס' תשא דף ר"ו ע"א

תנא יתנו כמה אית לון לבני נשא לאסתמרא באורחייהו דכל הסוא זכאה אורחן כלהו עשר דרגין אסקיטו נהוריהו דהא לא נגיד נסירו דעתיקא אלא בגינייהו לאתגלאה על ארעא ומאן דעבר ע"ד עבר ע"כ פקודות וקב"ה ברחימו סגיאו יהב הכא לנטרא לקבליה דשקיל בכל פקודיא וע"ד עשר גרה דאהדר לאחרים איהו כופר נפש ובהרין לאחרא דאקרי נפש מתתרא ריסוש ושמים נהירין לאהי ארץ ואסכין לה כל תקונהא לאתחברא לעילא :

מוסר השכל

כתב הרמ"ו פ"א דהמנהג דנותנין מחצית השקל בחדש אדר זכר למקדש ומחלקין המעות לעמלי תורה וכן נתפשט המנהג בעירנו מותי עולם אך יש מהם דראויים ליתן שיעור מחצית השקל ואינן נותנין כ"א לשנים ולרביע ויש שמעלימי' עיניהם ודוחים את השעה שבאים הגבאים ואינן נותנין כלל ולא טוב עושים והם נפסדים כי מגד אחר יארע להם הפסד ממון כפלי כפלים וישראל קדושים ולא פחית על מה מוראי ה' וחושבי שמו דמלבד מה שנותנים לגבאים יש להם ק"ח מיוחד לכל פנה לתת לו מחצית השקל לפי המטבע היוצא בזמנו ומכוין לקיים מצוה זו זכר למקדש כל א' לא"ח דהוא מכירו ואהובו דרגיל אצלו ובמלא דנותן זכר למצוה זו בכלל ובפרט אשריהם ואשרי חלקם דבאים לעשות תקון לקמנים דאינן נותנין לא בכלל ולא בפרט.

קלכם

מסכת כלה פרק ד׳

א״ר יוחנן בר יאשיהו כל המשים דעתו בנשים סוף בא לידי עבירה וכל המשים עצמו מעבירה ולא עשאה אפי׳ שנא׳ ושר׳ ראוי הוא להעלות עולה ככהן גדול ע״ג המזבח שנא׳ וישלח את נערי בנ״י ויעלו עולות וכל מי שעושה עצמו עצל מן העבירה ולא עשאה ניזון מזיו השכינה כמלאכי השרת שנא׳ ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו: (הלכה ב) ר״א בן יעקב אומר כל המוציא ש״ז לבטלה כאלו הורג את הנפש שנאמר שוחטי הילדים אל תקרי שוחטי אלא סוחטי וחכ״א כאלו עע״ז שנא׳ הנחמים באלים תחת כל עץ רענן. (ה״ג) א״ר כל המחליף בדיבורו כאלו עע״ז שנא׳ אולי ימושני אבי והייתי בעיניו כמתעתע ואין מתעתע אלא ע״ז שנא׳ הבל המה מעשה תעתועים: (ה״ד) מכאן אמרו חכמים אין אדם רשאי ליתן ידו לאמה שלו. שלש ידות הן ושלשתן לקללה יד לאמה תקצץ יד לעין תקצץ יד לחסודה תקצץ יד לאמה תקצץ מפני שהיא מחממת יד לעין מפני שמסמאת יד לחסודה מפני שמביא לידי ש״ד. (ה״ה) ר״א הנחמים באלים כל המחמם עצמו להוציא ז״ל חשוב כבהמה מה בהמה היגה מקפדת ועושה כן הוא מה בהמה אין ידיעתה נמיקה אף הוא כן מה בהמה אינה עומדת אלא לשחיטה ואין לה חלק לעוה״ב אף הוא אין לו חלק לעוה״ב עליו אמר שלמה בחכמתו מי יודע רוח בנ״א העולה היא למעלה זו נשמתן של צדיקים שאין מחממין עצמן ואין מוציאין ש״ז. ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ זו היא נשמתן של רשעים שמחממין עצמן ומוציאין ש״ז. (ה״ו) ר״א הנחמים באלים כל המחמם עצמו ומוציא ש״ז חייב מיתה שנא׳ ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה׳ וימיתהו ה׳ וכל המקשה את עצמו ה״ז עבריין שנא׳ וירע בעיני ה׳ אשר עשה ואפילו קטנים מקבלים פ״ש שנא׳ זרע יעבדנו יסופר לה׳ לדור. בעון מה בניו של אדם מתים רא״א בעון נדרים שנא׳ אל תתן את פיך לחטיא את בשרך וגו׳ וחבל את מעשה ידך ר׳ נתן או׳ בעון מזוזה דכתיב על מזוזת ביתך ובשעריך וכתיב אחריו למען ירבו ימיכם וימי בניכם. ר׳ נהוראי או׳ בעון ציצית דכתיב גם בכנפיך נמצאו דם נפשות אביונים וגו׳ ר׳ יהושע אומר בעון ביטול תו׳ קטנים מתים שנא׳ ותשכח תורת אלהיך אשכח בניך גם אני. רע״א כל שאינו עוסק בתורה גורם עניות לבניו מה יעשה אדם ויהיו בניו עשירים ויקיימו יעשה חפצי שמים וחפצי אשתו. ואלו הן חפצי שמים יפזר מעותיו לעניים שנא׳ פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד:

תלמוד קידושין

ברשות הרבים ונתזו צרורות מתחת רגליה ונפלו על הכלי ושברתו משלמת חצי נזק היתה מהלכת כדרכה ברה"ר ודרסה על הכלי ושברתו ונתזו ממנו חרס ושבר כלי אחר על הראשון משלם נזק שלם ועל האחרון משלם חצי נזק בהמה שנכנסה מאליה לרה"י והזיקה בידה וברגלה ובקרנה ובעול שעליה ובמשוי שעל גבה ובעגלה שהיא מושכת משלמת נזק שלם וסמוך בכרמלית משלם נזק שלם.

תלמוד ב"ב פרק ד'

מה בין מוכר ומה בין נותן מתנה ר"ב כ"ט כשם רב שכן דרך שנותן מתנה להיות נותן בעין יפה רשב"ן כשם ר' יוחנן שכן דרך הלקוחות להיות מדקדקין ומה בינייהו הקדש מ"ד שכן דרך הנותן מתנה להיות נותן בעין יפה אף המקדיש בעין יפה מקדיש ומ"ד שכן דרך הלקוחות להיות מדקדקין מה אמר במקדיש נשמעינה מן הדא האחים שחלקו יש להם דרך זה ע"ו אית דבעי מימר כן את"ר שעור האחים שחלקו זכו בשדה זכו בכלם:

זוהר חדש ס' תשא דר"א ע"ב

זה יתנו חושבן י"ב דאתדבקו סדרי משכנא עלאה ובהאי זמנא יהא לכון נשיאות רישא מאים דאתדבק רזא סמיכה באתרים סטרא דכתיר יו"ד וכד אזל לעלמא דאתי איתוסף בים יו"ד ויישם בארון במצרים ועל ידוי דמשה דאתייליד באדר אתדבק מתמן והוה לון לישראל נשיאות ראש בכ"ב באדר והכין איתן שקלים לארמא רישיהון לעילא ולקרבא קרבנין דמלכא לאתרייהו וסטרא דמותנא אתער בעלמא והשתא משכנא אתקיימו על תקוניהון ואתייא יו"ד ברשימו דבריך דהוא יו"ד דאתדבק בה בכל קרבנין דלעילא כד אתייהיב מחצית השקל.

מוסר השכל

ממה שהזהירה תורה על שמן המשחה ועל הקטורת דלא תעשו כמוהו דמזה יקחו מוסר בחורים וגם בתולות דנותנין שמן ורד ושמן אפרסמון ומיני בשמים דריחם נודף על בשרם ועל לבושיהם כדי שיריחו בהם ויתאוו לדבר עבירה כי הן אמת דהזהירו על הת"ח שלא יהא מבושם בשוק מכלל דמי שאינו בן תורה אין קפידא והוא אזהרה לת"ת אפי' באקראי שלא במתכוין פעם אחת כעובדא בקודמין כי כזה לא אסרו

על

הלכה

הרמב"ם פ"א מהל' שקלים. הכל חייבים ליתן מחצית השקל כהנים לוים וישראלים וגרים ועבדים משוחררים אבל לא נשים ולא עבדים ולא קטנים ואם נתנו מקבלין מהן אבל הכותים שנתנו מחצית השקל אין מקבלים מהם קטן שהתחיל אביו ליתן עליו מחצית השקל שוב אינו פוסק אלא נותן עליו בכל שנה ושנה עד שיגדיל ויתן על עצמו.

ליל ד'

אלמיה רוה נחת גדודים ברכיבים המונהגם למחא חבוך

תוספתא בבא קמא פרק א'

כל שחייבתי בשמירתו חייבתי בנזקו זה השור והבור הכשרתי במקצת נזקו כהכשר כל נזקו זה הבור חייבתי בתשלומי נזקו מלמד שהבעלים מטפלין בנבלה נכסים שאין בהן מעילה פרט לשור של ישראל שנגח לשור של הקדש ושור של הקדש שנגח של ישראל נכסים שהן של בני ברית פרט לשור של ישראל שנגח לשור של עכו"ם נכסים המיוחדין פרט לנכסי הפקר חוץ מרשות המיוחדת למזיק פרט לשהזיק שור ברשותו ורשות הניזק והמזיק וכשהזיק חב המזיק כגון חצר השותפין והבקעה נכסים המיוחדין שהן חוץ מרשות המיוחדת למזיק ורשות הניזק והמזיק. והשומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר שהזיק שור ברשותו מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק א' נזקי אדם וא' נזקי בהמה שמין להן מן העידית שנא' מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם. שוה כסף אין אומרין תנא פרה בטליא ולא טלית בפרה אלא שמין אותן בכספים שוה כסף מלמד שאין בית דין שמין אלא מדבר שיש בו אחריות תפס הניזק במטלטלין שמין לו מהן בפני בית דין ואפילו מן היתומים והוא שתפס מחיים בפני בית דין מלמד שאין חייב עד שיעמוד בדין ולא בבית דין הדיוטות על פי עדים מלמד שכל דבר שהוא קנס אין משלם על פי עצמו בני חורין ובני ברית יצאו גוים ועבדים ופסולי עדות נשים בכלל הניזק אע"פ שלא דבר הכתוב אלא באיש סופנו לרבות את האשה הניזק והמזיק בתשלומין לשלם חצי נזק: חמשה תמין וחמשה מועדין אף הכלבים ר"א אומר אף הנחש כר"א בזמן שבאו מן המדבר אבל אם היו מרום מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק והנחש בין כך ובין כך מועד לשלם הבהמה אינו מועדת לא ליגח ולא ליגוף ולא לישוך ולא לרבוץ ולא לבעוט על כלן משלמת חצי נזק בין

ברשות

אבל אם קורה של הקדש הרי זו לא מעל נתנה לחברו הוא מעל וחברו לא מעל בנאה בתוך ביתו הרי זה לא מעל עד שידור תחתיה בשוה פרוטה נטל פרוטה של הקדש הרי זה לא מעל נתנה לחברו הוא מעל וחברו לא מעל נתנה לבלן אף על פי שלא רחץ מעל שהוא אומר לו הרי מרחץ פתוח הכנס ורחוץ. ה. אכילתו ואכילת חברו הנאתו והנאת חבירו אכילתו והנאת חברו הנאתו ואכילת חברו מצטרפין זה עם זה ואפילו לזמן מרובה.

תלמוד תמיד פ"א דכ"ו ע"ב

בית המוקד כיפה ובית גדול היה ואחד שומר הוא דהוה בבית המוקד ורמינהי ב' שערים היו בבית המוקד אחד פתוח לחיל ואחד פתוח לעזרה א"ר יהודה בזה שנכנסין לעזרה פשפש קטן היה לו שבו נכנסין לבלוש העזרה אמר אביי כיון דגבי הדדי הוו קיימי סגי להו כחד שומר הדי להכא והדי להכא. מוקף ריבדין של אבן רובדין מאי ניהו גורתא דאיצטבתא דסלקי בהו לאצטבתא ומי הוו מפגי אבנים והכתיב והבית בהבנותו אבן שלמה אמר אביי דמתקני ומייתי מעיקרא אבני זוטרתא ואבני רברבתא כדכתיב אבני עשר אמות ואבני שמנה אמות.

זוהר פרשת כשת"ש דל"ס ע"ב

אר"ש אי בני נשא הוו ידעי כמה עילאה היא עובדא דקטורת קמי קב"ה הוו נטלי כל מלה ומלה מיניה וסלקי לה עטרה על רישייהו ככתרא דדהבא ומאן דישתדל ביה בעובדא דקטורת ויכוין ביה בכל יומא אית ליה חולקא בעלמא דין ובעלמא דאתי ויסלק מותנא מיניה ומכל עלמא וישתזיב מכל דינין דהאי בעלמא ומסטרין בישין ומדינא של גיהנם ומדינא דמלכו אחרא בההוא קטורת כד הוה סליק תננא בעמודא כהנא הוה חמי אתוון דשמא קדישא פריסן באוירא וסלקין לעילא בההוא עמודא ולבתר כמה רתיכין קדישין הוו סחרין ליה מכל סטרין עד דסליק וחדי למאן דחדי ובההוא קטורת הוו מתקשרין קשורין עילאין ושייפין נחתין לאמשכא לרבנין דלתתא לעילא וכדין איהו אמרת משכני אחריך נרוצה בגין קטורת איהו מקשר קשרין עילא ותתא;

מוסר השכל

כתיב וקרא לך ואכלת מזבחו ולקחת מבנותיו לבניך הן בעון פסחה המספקת דבתם עכו"ם יש לחם משא ומתן עם ישראל ומזמינים אותם

על מי שאינו בן תורה אך כהוה ורגיל ומכוין לקרב ש' הערים הוא עוף פלוני לכל אשר בשם ישר' יכונה זכר ונקבה ורע' ומר על כמה בחורים דנכנסים לבית הכנסת מקום מקודש מבושמים בבשרם ובלבושיהם ואלו ושו נגרפים בבהכ"נ ביחד אוספי ועולה ריחם הדודאים נתנו ריח כי העובר לא יוכל לסבול בתוך בהכ"נ מסריח שלהם ולא מן השם הוא לבא לתוך קהל קדושים כהאי ריקא דעשו הזמנה לדבר עבירה מה יענו ליום הדין וליום הפקודה בעת אשר לקברות יובל ויסריח גופו וירום תולעים ויכלה והאב האוהב את בניו ובנו יקים השרו מוסר לבל יעשו כזאת וירחם בטיב בניו ובנותיו .

הלכה

הרמב"ם פ"ב מהל' כה"מ. העושה קטורת מי"א סממנים או לפי משקלות או כדי להריח בה אעפ"י שלא הריח חייב כרת על עשייתה אם עשה במזיד ובשוגג מביא חטאת קבועה אעפ"י שלא עשה המשקל כולו אלא חציו או שלישו שנא' במתכונתה ל"ת לכם איש אשר יעשה כמוה להריח בה .

ליל ה'

ויהי שם עם ה' מ' יום ומ' לילה לחם לא אכל ומים לא שתה ויכתוב על הלוחות את דברי הברית עשרת הדברים .

משנה מעילה פרק ה'

הנהנה שוה פרוטה מן ההקדש אעפ"י שלא פגם מעל דברי ר"ע וחכ"א כל דבר שיש בו פגם לא מעל עד שיפגום וכל דבר שאין בו פגם כיון שנהנה מעל כיצד נתנה קטלא בצוארה טבעת בידה שתתה בכוס של זהב כיון שנהנית מעלה לבש בחלוק כסה בטלית בקע בקורדום לא מעל עד שיפגום תלש מן החטאת כשהיא חיה לא מעל עד שיפגום כשהיא מתה כיון שנהנה מעל : ב נהנה בכחצי פרוטה ופגם בכחצי פרוטה או שנהנה בשוה פרוטה בדבר אחד ופגם בשוה פרוטה בדבר אחר הרי זה לא מעל עד שיהנה בשוה פרוטה ויפגום בשוה פרוטה בדבר אחד : ג אין מועל אחר מועל במוקדשין אלא בהמה וכלי שרת כיצד רכב ע"ג בהמה ובא חבירו ורכב ובא חבירו ורכב שתה בכוס של זהב ובא חבירו ושתה ובא חבירו ושתה תלש מן החטאת ובא חבירו ותלש ובא חבירו ותלש כלן מעלו ר' אומר כל (דבר) שאין לו פדיון יש בו מועל אחר מועל . ד נטל אבן

נשים שהיו ישנות במטה אחת ונמצא דם תחת אחת מהן כלם טמאות
בדקה אחת מהן ונמצאת טמאה היא טמאה ואחרות טהורות ותולות זו בזו
ואם לא היו ראויות לראות רואין אותן כאלו הן ראויות. ה שלש נשים שהיו
ישנות במטה אחת ונמצא דם תחת האמצעית כלן טמאות תחת הפנימית
שתים הפנימיות טמאות והחיצונה טהורה תחת החיצונה שתים החיצונות
טמאות והפנימית טהורה אמ"ר יהודה אימתי בזמן שעברו דרך מרגלות
המטה אבל אם עברו שלשתן דרך עליה כלן טמאות בדקה אחת מהן
ונמצאת טהורה היא טהורה ושתים טמאות בדקו שתים ונמצאו טהורות הן
טהורות והשלישית טמאה שלשתן ונמצאו טהורות כלן טמאות למה הדבר
דומה לגל טמא שנתערב בין שני גלים טהורים ובדק אחד מהן ומצאו
טהור הוא טהור ושנים טמאין שנים ומצאו טהורים הן טהורות והשלישי טמא
שלשתן ומצאו טהורים כלן טמאים דברי ר"מ שר' מאיר אומר כל דבר שהוא
בחזקת טומאה לעולם הוא בטומאתו עד שיודע לך טומאה היכן היא
וחכ"א בודק עד שמגיע לסלע או לבתולה. ו שבעה סמנין מעבירין על
הכתם רוק תפל ומי גריסין ומי רגלים ונתר ובורית קמוניא ואשלג הטבילו
ועשה על גביו טהרות העביר עליו שבעה סמנין ולא עבר הרי זה צבע
שהטהרות טהורות ואינו צריך להטביל עבר או שדהה הר"ז כתם והטהרות
טמאות וצריך להטביל. ז איזהו רוק תפל כל שלא טעם כלום מי גריסין
לעיסת גריסין של פול חלוקה כפה מי רגלים שהחמיצו וצריך לכסכס ג'
פעמים לכל אחד וא' העבירן שלא כסדרן או שהעביר שבעה סמנין כאחת
לא עשה ולא כלום: ח כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה ואלו הן הוסתות
מפהקת ומעטשת וחוששת בפי כריסה ובשפולי מעיה ושופעת וכמין צמרמור'
אוחזין אותה וכן כיוצא בהן וכל שקבעה לה ג' פעמים הרי זה וסת. ט
היתה למודה להיות רואה בתחלת הוסתות כל הטהרות שעשתה בתוך
הוסתות טמאות בסוף הוסתות כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות טהורות ר"י
אומר אף ימים ושעות וסתות היתה למודה להיות רואה עם הנץ החמה
אינה אסורה אלא עם הנץ החמה ר' יהודה אומר כל היום שלה. י היתה
למודה להיות רואה יום חמשה עשר ושנתה להיות רואה ליום עשרים זה
וזה אסורים שנתה פעמים ליום עשרים זה וזה אסורין שנתה ג' פעמים
ליום כ' הותר יום חמשה עשר וקבעה לה יום כ' שאין אשה קובעת לה
וסת עד שתקבענה ג' פעמים ואינה מטהרת הוסת עד שתעקר ממנה ג'
פעמים. יא נשים בבתוליהם כגפנים יש גפן שיינה אדום ויש גפן שיינה
שחור ויש גפן שיינה מרובה ויש גפן שיינה מועט ר' יהודה אומר כל גפן
יש בה יין ושאין בה יין הרי זה דורקטי:

אותם לבית ישראל שיבאו ואוכלים ושותים יחד ועושים כמה איסורים חדא דאכילה עמהם אפי' שאינו בבית משקיהם בקופתם לא יוכלו לעשות זימון בעודו הגוי בשלחן. שנית וישתו וישכרו עמו ונגע ביין נאסר על ישראל לשתות ולא יוכל להשמר כיון ששותים במסבה אחת. ג' זה השלחן אשר לפני ה' לא יכנס טמא שיאכל וישתה עמו ובקנה דב"א שהמיר מחר לאוכל עם עכו"ם. דעונשו מרובה. ועל הד' דלאו לאו נותן עיניו בבנותיו של ישראל או באשתו ולא יוכלו להמלט ובעסק חוטא ומחטיא באיסור עבירה. ועובר על לא תחלל את בתך להזנותה ומוסל את רעו ובהודע לבני עירו כעס לעג וקלס רע לשמים ורע לבריות ואחריתו עדי אובד שעושה זאת לכן הרחק מעליהם. וכלל מדרך זו דהוא יותר רע ממה שאמרה תורה וקרא לך דברי אתה קורא אותו ועוד דלא בנותיו אלא בנותיך ואשת חיקך דהונה. תמתיק באהבתו אותה ע"י רגילות דנכנס ויוצא כמו כן בית וסיפן ביסורין קשים ועניות מרוב ובחצי ימיו יעזבנו רח"ל.

הלכה

הרמב"ם כמו"ל: פ"א מהל' כה"מ. שהעושה שמן המשחה כמעשה הזה ובמשקל הזה ולא הוסיף ולא גרע במזיד חייב כרת בשוגג מביא חטאת קבועה שנא' אשר ירקח כמוהו ונכרת מעמיו והוא שיעשה אותו להמשח בו אבל אם עשאו להתלמד או ליתן לאחרים פטור:

ליל הששי

ביני ובין בנ"י אות היא לעולם כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום הז' שבת וינפש.

משנה נדה פרק ט'

האשה שהיתה עושה צרכיה וראתה דם רבי מאיר אומר אם עומדת טמאה ואם יושבת טהורה ר' יוסי או' בין כך ובין כך טהורה. ב' איש ואשה שעשו צרכיהן לתוך הספל ונמצא דם על המים רבי יוסי מטהר ור' שמעון מטמא שאין דרך האיש להוציא דם אלא שחזקת דמים מן האשה. ג' השאילה חלוקה לנכרית או לנדה הרי זו תולה בה. שלש נשים שלבשו חלוק אחד או שישבו על ספסל אחד ונמצא עליו דם כולן טמאות ישבו על ספסל של אבן או על האצטבא של מרחץ ר' נחמיה מטהר שהיה ר' נחמיה אומר כל דבר שאינו מקבל טומאה אינו מקבל כתמים. ד' שלש נשים.

ודאמ"ה ולשתות קאפ"י והשום להם ומרעה אל רעה ובאו לשתות פיפה ולהכנים למקום אל הקרב ש' פתח ביתה והשטן עושה כל זה בדור אחרון שהוא זמן גאולה דאלמלא שמרו ישראל שבת א' היו נגאלים והם מאריכים הגלות דהוא גלות הגוף והנפש דמלא השטן הזינאהרו ושו הענינים כדי לעכב הגאולה בעוה"ר ומי יתן והיה דבעיירות גדולות שמוציאים שם רבים ק"ת דכמו שעושים לפסח בקנור ורחיים דסוככים הק"ת חוורים חלולם כן יעשו לכבוד שבת קודש לשרים מכשול מדרך עמי עד מקום שידם מגעת ומסבולל יוציאו הוצאת על זה דממוני הקנסות לא יספיקו בעיר רבקי עם ויראו כזה דלא יבא מגפה וחולי רע ויצטרכו הכולל להוציא סך גדול שמעו מלכים שאונו רוצים לתקן שמעוות עד מקום שידינו מגעת ובשכר זאת רב טוב לבית ישראל ובא לציון גואל .

הלכה

מי ששכח להתפלל מנחה בער"ש עד שקבלו הקהל שבת לא יתפלל מנחה של חול בתוכו ביהכ"נ שלא יצא לחוץ למקום אחר ויתפלל מנחה של חול והוא שלא קיבל שבת עמהם אבל אם אמר מזמור שיר ליום השבת או ענה ברכו עמהם שוב איני יכול להתפלל של חול אלא מתפלל ערבית שתים ואם בא לביהכ"נ סמוך להתחלת הצבור קבלת שבת הוא יתפלל המנחה של חול אעפ"י שבעודו מתפלל יקבלו הצבור שבת אין בכך כלום כיון שהתחיל מנחה טרם יתחילו הצבור קבלת שבת עיין ח"ל סי' רס"ג .

סדר ויקהל

ליל א'

על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי בקשתיו ולא מצאתיו :

תוספתא ברכות פרק א'

מאימתי קורין את שמע בערבית משעה שבני אדם נכנסין לאכול פיתן בערבי שבתות דר"מ וחכ"א משעה שהכהנים זכאין לאכול בתרומתן סי' לדבר צאת הכוכבים ואעפ"י שאין ראיה לדבר זכר לדבר חציים מחזיקים ברמחים מעלות השחר עד צאת הכוכבים . רש"א פעמים שאדם קורא אותה שתי פעמים בלילה אחת קודם שיעלה עמוד השחר ואחת משיעלה עה"ש ונמצא יוצא י"ח של יום ושל לילה ר' אומ' ד' משמרות

הוו

תלמוד נדה דמ"ח ע"ב

רשב"א אומר בנות עשירים בד ימין ממהר לבא שנישוף באפקריסותן בנות עניים ממהר לבא בד שמאל מפני שנושאות כדי מים עליהן ואבע"א שנושאין אחיהם על כתיפיהן רשב"א ת"ר בד שמאל קודם לבד ימין ה"ה בן אחי ר' יהושע או' מעולם לא קדם בד שמאל לבד ימין חוץ מאשה שהיתה בשכונתי שקדם בד שמאל לבד ימין וחזר לאיתנו:

זהר קדש ס' תשא דף ר"ד ע"א

זכור את יום השבת ברזא דברית דאיהו יסוד דאחיד ביה יוסף וע"ד אקרי שבת דהא יוסף כל אקרי ושבת נמי אקרי כל בנין דכלא עינוגא ותפנוקא נפיק מיניה לקיימא לעלמין כלהו וע"ד שבת כלולא דעשה ול"ת כנין דיוסף נמי בוכרא דנטיל תרין חולקין · ת"ח כתי' בדברות במשנה תורה וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויפדך ה' אלהיך משם ביד חזקה ובזרוע נטויה ע"כ ציוך ה"א לעשות את יום השבת הכא אוליף לן אורייתא רזא עילאה דהא ההוא גריעא דאורכן לעבדא במצרים ואחילו ליה לקבליה איהו זכור את יום השבת ובג"כ אמר לון קב"ה לישראל בכעו מכון הוו דכירין בההוא גריעא דאורכן על ידייכו ושום לעבדא במצרים ובההוא חובה אתגזר עלייכו לאשתעבדא במצרים ולכפרא ההוא חובא דוכירנא ליה נטרו יומא דשבתא ושתביק לכון דהא יומא דשבתא לקבליה איהו כדאוקימנא ברזא דמהימנותא.

מוסר השכל

יששר ברורי הקהלות עם שמשי הכולל צריכין להיות סובבין מחזר חלילה שנים מהם בכל שבת אחר ערבית או אחר הסעודה בחנויות של הספרים לבדוק על הבחורים הרעים אשר יושבים לפני הספרים להסתפר אחר שעה א' או שניה מליל שבת אוי להם אוי לנפשם בעבירה גדולה כזאת ריש לנו ליל השבת או באמצע השבוע ולא יעשו כזאת ליל שבת אך מגמתם לרעה רבה יותר סימנה לשתות טוטון בהבלא דעבירה גוררת עבירה וכן באשמורת. שבקר דהולכין לשתות קאפ'י בקאפ'יטיריאס קאפ'י העשוי בשביל ישרא' על הגוטרים מוטל ויסובבו עיר במקומות שיש חשש שימכא ישרא' וכן בבאתם מבית הכנסת בתפלת שחרית שבת דנוקבין פ'ורנ'ה במעשיהן לנקותם ולמוגעם וכן אחר חצות דהולכין לקורדון לשחק בקוביא ודומה

תלמוד פאה פ"ח

ארח צריך אדם שיהיו לו שני עטיפין אחד לחול ואחד לשבת מה טעמא ורחצת וסכת ושמת שמלותיך עליך וכי ערומה היתה אלא אלו בגדי שבת כדדרש ר' שמלאי בכינורא בכון חבריא לקבליה אמרו ליה דכי בעטיפתינו בחול כן עטיפתינו בשבת אמר לון אעפ"י כן צריכים אתם לשנות מן הדא ורחצת וסכת ושמת שמלותיך עליך וירדת הגורן וורדתי כתי' אמרה לה זכיתי תרד עמך וערטילא הוות אלא אמרה לה לבוש מאנך דשובתא .

זוהר חדש ס' תרומה דקנ"ז ע"א

דיוקנא דא אתפרש בפריסו כפורתא ואנטיירין ביה בהאי פריסו תרין דיוקנין חד דכר וחד נוקבא וקיימן תרין דכיין עולמין דאתיין ברשימו דכיון דא ברא ורזא דא בראשית ברא אלהים פריסו כפורתא סתימא את השמים ואת הארץ תרין כרובין קיימין ברביקו דאתכוותא שמים וארץ לא כתי' אלא את השמים ואת הארץ לאשגגאה תרין כרובים בחדא בברת דא פריסא לגו בטמירו דהיכלא ובתרין סטרין קיימין תרין אלין בראשית סלקא לעילא רזא דילה נחתא לתתא בגוונא דהאי רזא דבראשית סלקא לעילא לעילא ולא אתרשים ברשימו נפקא רשימו לתתא ואתעביד כפורתא עילאה דשימא ברשימין תלתא ברזא ה' אלהינו ה' מאן תלת נפקו תרין אחרנין ואינון שית והיינו ברא שית .

מוסר השכל

המידה רעה של הכעס טורף נפשו באפו וכאילו עע"ז ובכל המידות רעות שבעולם היותר רעה רבה היא הכעס וזה אפי' בחול כ"ש וק"ו בשבת כאשר דרשו בפסוק לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת דרמוז בו לאש הכעס והמחלוקת דצריך להזהר בו עולמית וביותר ויותר בשבת שאין בוער בו אש של גהינם והכועס בשבת ועושה מחלוקת גורם להיות אש גהינם בוער בו בש"ת כמ"ש השל"ה הקדוש ויוס"ף עוד דיד הרב נח"ק דאדו"ל דבגהינם עונשו דאין לו מנוחה אפי' בשבת ביע"ש ותסתמר שערות בשרו של אדם כשיגיע לפרק הקורא בס' ראשית חכמה בבנות וחומר העון והעונש של הכעסן רח"ל והביטו וראו דמי כסקבא זיורע להחטיא ולבלבל את הבריות כמו הוא שטן הוא ונה"ר דהרי בומי השול שום בבית הכנסת והוצאה לצרכי הבית האיש ואשתו ובניו דומתים ומרבים בשפה רפה ובל' רבה ואילו בשבת דקס בשלים ולא יש שום צורך

מעשה

הוי הלילה עונה אחת מעשרים וארבע לשעה ושעה אחת מעשרים וארבע לשנה ורגע אחת מעשרים וארבע בעת. ר' נתן או' ג' משמרות הלילה שנא' ראש האשמורת התיכונה אין תיכונה אלא שיש לפניה ולאחריה.

מאימתי קורין את שמע בשחרית אחרים או' כדי שיהא רואה חבירו ברחוק ד"א ומכירו מנותק עם הנץ החמה כדי שיהא סומך גאולה לתפלה ונמצא מתפלל ביום א"ר יהודה פעם אחת הייתי מהלך אחר רע"ק ואחר ראב"ע הגיע זמן ק"ש כמדומה אני שנתייאשו מלקרות אלא שעוסקין בצרכי צבור קריתי ושניתי ואח"כ התחילו הן וכבר נראתה חמה על ראש ההרים. החתנים וכל העוסקין במצות פטורין מק"ש ומן התפלה ומן התפלין שנא' בשבתך בביתך פרט לחתנים ובלכתך בדרך פרט לעוסקין במצות. מעשה בר' ישמעאל וראב"ע שהיו שרויין במקום א' והיה רי"ש מוטה ור"א זקוף והגיע זמן ק"ש ונזקף רי"ש והטה ר"א אמר לו רי"ש מה זה שעור אמר לו ישמעאל אחי אומרים לאחד מפני מה זקנך מגודל אמר להם יהיה כנגד המשחיתים אני שהייתי זקוף שטיתי אתה שהיית מוטה זקפת א"ל אתה הטית כדברי ב"ש אני נזקפתי לקיים דברי ב"ה ד"א שלא יראו התלמידים ויקבעו כדבריך הלכה לדורות. למה אמרו אחת ארוכה ואחת קצרה מקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר מקום שאמרו לקצר אינו רשאי להאריך לחתום אינו רשאי שלא לחתום שלא לחתום אינו רשאי לחתום לפתוח בברוך אינו רשאי שלא לפתוח בברוך שלא לפתוח בברוך אינו רשאי לפתוח בברוך לשוח אינו רשאי שלא לשוח שלא לשוח אינו רשאי לשוח. אלו ברכות שמקצרין בהן המברך על הפירות ועל המצות ברכת הזמון וברכה אחרונה שבברהמ"ז. אלו ברכות שמאריכין בהן ברכת תענית וברכות של ר"ה וברכות יוה"כ. מברכות של אדם ניכר אם בור הוא אם ת"ח הוא. אלו ברכות שאין חותמין בהם המברך על הפירות ועל המצות בברכת הזמון וברכה אחרונה שבברהמ"ז ר"י הגלילי היה חותם בברכה אחרונה שבברהמ"ז ומאריך בה. אלו ברכות שפותחין בהן בברוך כל הברכות כלן פותחין בברוך חוץ מן הברכה הסמוכה לשמע וברכה הסמוכה לברכה אחרת שאין פותחין בהן בברוך. אלו ברכות ששוחין בהן ברכה ראשונה תחי' וסוף ובמודים תחי' וסוף והשוחה בכל ברכה וברכה מלמדין אותו שלא ישחה. ואין עונין עם המברך ר' יהודה היה עונה עם המברך קק"ק ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו וברוך כבוד ה' ממקומו כל אלו היה ר' יהודה אומר עם המברך.

תלמוד פאס

מתקנין את המועדות וכשהיה בהמ"ק קיים מחללין אף על כולן מפני תקנת הקרבן . ה בין שנראה בעליל בין שלא נראה בעליל מחללין עליו את השבת ר' יוסי אומר אם נראה בעליל אין מחללין עליו את השבת . ו מעשה שעברו יותר מארבעים זוג ועכבן ר"ע בלוד שלח לו רבן גמליא' אם מעכב אתה את הרבים נמצאת מכשילן לעתיד לבא . ז אב ובנו שראו את החדש ילכו לא שמצטרפין זה עם זה אלא שאם יפסל א' מהן יצטרף השני עם אחר ר"ש א' אב ובנו וכל הקרובין כשרין לעדות החדש א"ר יוסי מעשה בטוביה הרופא שראה את החדש בירושלם הוא ובנו ועבדו משוחרר וקבלו הכהנים אותו ואת בנו ופסלו את עבדו וכשבאו לפני ב"ד קבלו אותו ואת עבדו ופסלו את בנו . ח אלו הן הפסולין המשחק בקוביא ומלוה ברבית ומפריחי יונים וסוחרי שביעית ועבדים זה הכלל כל עדות שאין האשה כשרה לה אף הן אינן כשרים לה . ט מי שראה את החדש ואינו יכול להלך מוליכין אותו על החמור אפילו במטה ואם צודה להם לוקחין בידם מקלות אם היתה דרך רחוקה לוקחין בידם מזונות שעל מהלך לילה ויום מחללין את השבת ויוצאין לעדות החדש שנא' אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אותם במועדם .

תלמוד שקלים פרק א'

תני א"ר יהודה בראשונה היו עוקרין ומשליכין לפניהם והיו שמחים שתי שמחות אחת שהיו מנכשין שדותיהן ואחת שהיו נהנים מן הכלאים משרבו עוברי עבירה היו משליכים על הדרכים אף עפ"י כן היו שמחים שהיו מנכשין את שדותיהן התקינו שיהיו מפקירין את כל השדה מנין שהפקר ב"ד הפקר כתיב וכל אשר לא יבא לשלשת הימים כעצת השרים והזקנים יחורם כל רכושו והוא יבדל מעדת הגולה .

זוהר אדם ס' תצא דקנ"ו ע"ב

אתפריש כפורת דא לסטר דרום ומערב ואפיק תרין כרובים כחדא דכר ונוקבא ליסתכלון דא לקבל דא דרום איהו ראש כהן בראש ואיהו דכר מערב איהו נוקבא בת יחידה בת היתה לאברהם ודאי והיינו ברזא דא בראשית בת ראש יו"ד כפורתא דלא אשתמודע עד דא אתפרש בפרישו ואפיק תרין אין כגוונא דא ה' וע"ד בת בת ראש בת לאברהם יו"ד כפורתא לאתפרשא אתסדר כפורתא ממערב לצפון ואתפרש בפרישו ואתגליו' דכר דאתאחיד בסטרא דכפורתא ונוקבא אתעטרת לתתא ואתעבידת כאר בצפון

מעשה שטן לחרחר ריב ומדון אחר שתיית יין ושכר בליל שבת ודומה לכרוס אדבריס וזה מעשה שטן דאת אשר יבחר לו יקריב אליו כי המחלוקת והכעס בשבת שוה יותר ויוקר מכחול ותבער אש בהם המחלוקת והקטטה ונכנס דרואים בכמה שבתות ולא להם לתובה ולנחת עם כ"ז עוד ידם נטויה בשבתות הבאות לעשות מריבים וכעסות ואין איש שם על לב ונור ישראל יסיר העורון מעינינו ונשמור כל שבתות קדשינו באהבה וברצון ולכך נתקן לו' איש לרעהו שבת שלום ועונים שבת שלום מבורך דבוס ידחה השטן וזכרהו מאחר שבא להשביתו .

הלכה

הרמב"ם פ"ב מהל' כה"מ : בעת שמוליכין את הארון ממקום למקום אין מוליכין אותו לא על הבהמה ולא על העגלות אלא מצוה לנושאו על הכתף ולפי ששכח דוד ונשאו על העגלה נפרץ פרץ בעוזא שאת מצוה לנושאו על הכתף שנא' כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו כשנושאים אותו על הכתף נושאין פנים כנגד פנים ואחוריהם לחוץ ופניהם לפנים ונזהרים שלא ישמטו הבדים מן הטבעות שהמסיר אחד מן הבדים ואחד מן הטבעות לוקה שנא' בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו

ליל ב'

נשכימה לכרמים נראה אם פרחה הגפן פתח הסמדר הנצו הרמונים :

משנה ר"ה פרק א'

ארבעה ראשי שנים הם באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרגלים באחד באלול ר"ה למעשר בהמה ר' אלעזר ור"ש אומרים באחד בתשרי באחד בתשרי ר"ה לשנים ולשמיטין וליובלות לנטיעה ולירקות באחד בשבט ר"ה לאילן כדברי ב"ש וב"ה בחמשה עשר בו . ב בארבעה פרקים העולם נידון בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן בר"ה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון שנא' היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם ובחג נידונין על המים . ג על ששה חדשים השלוחין יוצאין על ניסן מפני הפסח על אב מפני התענית על אלול מפני ר"ה על תשרי מפני תקנת המועדות על כסליו מפני חנוכה ועל אדר מפני הפורים וכשהיה בהמ"ק קיים יוצאין אף על אייר מפני פסח קטן . ד על שני חדשים מחללין את השבת על ניסן ועל תשרי שבהן השלוחין יוצאין לסוריא ובהן

מתקנין

ליל ג'

אם תשכבון בין שפתים כנפי יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקרק חרוץ

מסכת כלה פרק ה'

אמרו עליו על ר"ט שהיה עשיר גדול ולא היה נותן מתנות לאביונים
פעם אחת מצאו ר"ע א"ל ר' רצונך שאקנה לך עיר אחת או
שתים (א"ל הן) מיד עמד ר"ט ונתן לו ארבעה אלפים דינרי זהב נטלו
ר"ע חלקו לעניים לימים מצאו ר"ט א"ל היכן העיירות שלקחת לי תפסו
בידו והביאו לבית המדרש והביא ספר תהלים והניחו בפניהם והיו הולכין
וקורין עד שהגיעו לפ' זה פזר נתן לאביונים וגו' א"ל זו העיר שקניתי
לך עמד ר"ט ונשקו ואמר לו רבי אלופי רבי בחכמה ואלופי בדרך ארץ
והוסיף לו ממון לצדקה · (ה"ב) שוב מעשה בר"ט שהיה אוכל קציעות
מפרדס שלו בא האריס שלו ומצאו הכהו מכה רבה ולא אמר לו שהוא
ר"ט עד שעמד אותו אריס והכיר בו כיון שהכירו קרע בגדיו ותלש בשערו
היה צועק ובוכה ונפל לפני רגליו אמר לו אדוני מורי מחול לי וכ"כ
למה שלא רצה להשתמש בכתר תורה שכל המשתמש בכתר תורה אין לו
חלק לעוה"ב · (ה"ג) שוב הן חפצי אשתו דא"א ויפתה אותה בשעת תשמיש
רי"א ישתכל בשעה תשמיש בדבר מצוה שכ' שו"מ לא ידע דכ"ר הרוצה
שיהיו בניו זכרים בעלי תורה ומשמש במעשיו ויפתה את אשתו בשעת
תשמיש ר"א בן יעקב אומר אין ת"ח רשאי (למשמש במעשיו) וליתן מעותיו
בארנקי של צדקה אלא א"כ ממונה עליה כר' חנינא בן תרדיון · (ה"ד)
אמרו עליו על ר"ח בן תרדיון שפעם א' נתחלפו לו מעות פורים במעות
של צדקה והיה יושב ותמיה ואמר אוי לי שמא נתחייבתי מיתה לשמים ·
עד שהיה יושב ותמיה בא קסטינור א"ל ר' גזרו עליך לשרפך ולשרוף בתורתך
ולישרף עמך ועמדו וכרכוהו בתורתו והקיפוהו חבילי זמורות והצית בו
האור והיה האור מלטנן ומתרחק ממנו · עמד קסטינור בבהלה א"ל רבי
אתה הוא שגזרו לשורפך אמר ליה הן ולמה האור מבכה א"ל השבעתיו
בשם קוני שלא יגע בי עד שאדע אם גזרו עלי מן השמים המתן לי שעה
אחת ואודיעך · היה קסטינור יושב ותמיה אמר הללו שגוזרין מיתה וחיים
לעצמן למה עול מלכות עליהן א"ל קום לך וכל מה שהמלכות רוצה לעשות
כי יעשה , אמר לו ריקה הסכימה עלי גזירה מן השמים ואם אין אתה
הורגני הרבה הורגים יש למקום הרבה דובים ונמרים ואריות וזאבים והרבה

בגפן ורזא דא בראשית ב"ת א"ש יו"ד יו"ד פריסו דאתפרש ואחזי חד ולא תרין דהא נוקבא אתכפייא לתתא ואי תימא כלא חד פריסו עלאה ותתאה הכי הוא דלא אפריש שמא דא מן דא כלא איהו שית אתסדר כפורתא ממערב למזרח פריש פריסו בתרין סטרין בסטרא דמזרח ובסטרא דמערב כיון דכפורת' קיימ' במזרח ומערב בדין חדוה אשתכח וחיבורא בדקא יאות וקיימא בשלמותא ובדין איהו ברזא דיליה בראשית כלא פרודא כלל ולקבל אלין תלת ומכין סלקין ישראל תלת ומכין למחג חגייהו .

מוסר השכל

מפרשתינו דפתח לה ויקהל משה את כל עדת בנ"י ויאמר אליהם וגו' ויאמר אל כל עדת בני ישראל רצ"ל לנו כל אליו להודיענו דאיש לא נעדר ממנו ניקח מוסר דכשצריכים הצבור להתייעץ על איזה דבר ורואה על העדה שולח לשמשים לקבץ ליחידים שיבואו למעמד לתקן על אשר הם עושים יש שמתאנים לבא לו' שלום עלי נפשי ומה לי ולצרם לילך לא טוב עושים ועוברים על דברי הקבלה אל תפרוש מן הצבור וראו נא משה רבינו כשהיה שולח להקהל העדה בתקיעה כדכתיב ובהקהל העדה כולהו באים ולא היה חסר אפילו אחד מהם ולמה יקרשנו מלבא לבית הועד מאחר כי כביכול יוצר הכל חלק ה' בבינה לכל אחד ומעוקד זה שאינו רוצה לבא יתן עלה נכונה יותר טובה מכולם וייטב בעיניהם ויורה להם איזה הוא דרך ישרה ותושבני זה יהיה נלכד בסוג נביא הכובש נבואתו וגם כמו מונע הלכה מפי תלמיד דלא כל הדעות שוות ולאורו יראו אור ולא יכנס בספק וגם שנמנע חבריו לדבר מגונה ולא נמנע עמהם ואשר ישים ה' בפיו ידבר ועצת ה' היא תקום להאיר עיניהם ולהדריכם בדרך ישרה .

הלכה

הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ב . ומסורת ביד הכל שהמקום שבנה בו דוד ושלמה המזבח בגורן ארונה הוא המקום שבנה בו אברהם המזבח ועקד עליו יצחק והוא המקום שבנה בו נח כשיצא מן התבה הוא המזבח שהקריב עליו קין והבל ובו הקריב אדה"ר כשנברא ומשם נברא אמרו חכמים אדם ממקום כפרתו נברא .

מוסר השכל

כתוב בפרשתינו כל איש ואשה אשר נדב לבם אותם להביא לכל המלאכה אשר צוה ה' לעשות ביד משה הביאו בנ"י נדבה לה' דהאומרו הביאו ול"א נתנו ואחר שאמר להביא בא ללמדנו נגד הקמצנים דכשעושים איזה גבים לצורך מצוה לפרנס עניים לנשואי יתומות או לבנין ביהכ"נ או בית תלמוד ומתנדבים הם לשו לשגבאים דהולכים יום אחר יום לקבץ על הנדבות מכ"א נדבתו אשר התנדב ליתן כל אחד לפי ערכו והאומר לך ושוב ומחר אתן שהוא לאחר זמן והאומר הגבאי כלאתי נשא לנוך אצל פלוני ופ' הלואי שלא היו מתנדבים מעיקרא ויש ביתא אחרת מקמצנים דמתנדבים עשר ובעת הגבייה נותנים חמש דינא חס"ר הר"ר מתם שהתנדב מעיקרא וזה נדר ולא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה ועל זה בא הכתוב כי השכ"ת הבכו"ת את בנ"י בנדבת המשכן דלא היה שום אחד דנתן פחות ממה שהתנדב אפי' פרוטה קטנה וגם לא הוצרך משה להוציא גבאים לגבות את כל אחד הוא בעצמו הביאו בידו מצוה בו וז"ש כל איש ואשה אשר נדב לבם להביא לא פיחתו מתנו לעבור על כל הגרע את מה שנדב להביא מעיקרא זה השיעור בשלימות הביאו נדבה לה' וגם הביאו בנ"י מעצמן ולא הוצרך משה רבינו לשלוח שום מקבץ שיגבה הנדבה את הם מאיתם הביאו בלתי לתת עמל וטורח לאחרים :

הלכה

הרמב"ם הל' בה"ב פ"ג ושתי שלחנות היו באולם מבפנים על פתח הבית א' של שיש נותנין עליו לחם הפנים בכניסתו וא' של זהב נותנין עליו לחה"פ ביציאתו שמעלין בקדש ולא מורידין מזבח הקטורת היה מרובע אמה על אמה והוא נתון בהיכל מכוון בין הצפון לדרום משוך בין השלחן והמנורה לחוץ והשלחן היו מונחים משליש ההיכל ולפנים כנגד הפרוכת המבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים :

ליל ד'

עטרת שנת טובתך ומעגליך ירעפון דשן .

תוספתא בבא קמא פ"ב

תרנגולים שהידסו את העיסה ואת הפירות או שניקרו משלמין חצי נזק הידסו עפר ע"ג עיסה וע"ג פירות משלמין נזק שלם

נחשים ועקרבים שיפגעו בו שלא שוף שהמקום עתיד ליפרע דמו מידך · וידע קסטינור שכך היה שמדה מיד עמד ונפל על פניו וכיון אכר והשמיע קולו מן האש ואמר כאשר תמותי אמות ושם אקבר כאשר תחיה אחיה מיד יצאה בת קול ואמרה ר"ח בן תרדיון וקסטינרו מזומנין לחיי העוה"ב. רא"א הנותן שלום לרבו חייב מיתה בן עזאי או' כל הנותן שלום לרבו ומחזיר לו שלום וחולק על ישיבתו חייב מיתה וכל האומר דבר משם חכם שלא אמרו ממנו גורם לשכינה שתסתלק מישר' וכל האו' דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם שנא' ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי · ואיזהו רבו כל שלמדו משנה וש"ס אבל לא מקרא דר"מ רי"א כל שרוב חכמתו ממנו רי"ו או' כל שהאיר עיניו במשנתו ואם היה שומע לא ואמר לו שקעה החמה שא ואמר לו שלוק תפלתך.

תלמוד קידושין פ"א

ורצע אדוניו את אזנו במרצע אין לי אלא במרצע מנין אפי' בסול אפי' בקוץ אפי' בזכוכית ת"ל ורצע עד כדון כרע"ק כרי"ש במרצע מה מרצע של מתכת אף כל דבר שהוא מתכת ר' או' זה מקדח גדול ר' יהודה או' זה הפסילה והניטו ש הדלת יכול אפי' מוטל ת"ל או ש המזוזה מה מזוזה עומדת אף הדלת יהא עומד נכאי לו נכאי למשפחתו אזנו מה אזנו שנאמר להלן ימנית אף כאן ימנית ואם אמור יאמר העבד שתי אמירות אחת בסוף שש ואחת בתחילת שבע.

זוהר חדש ס' תרומה דקל"א ע"א

בפסח אתהדר כפורקא בשער דרום ומערב וכדין ההיא בת קימא באברהם ואיהו בת רחם ותמן הלל ולאו שלל גמור דהא תרין כרובין איכון באשלימות כדקא יאות דהא ישמעאל נפיק ומקטרג תיומתא דראש השנה עד יומא דסיכות אתהדר כפורקא מצפון ולמערב כדין ההיא בת אתכפיא וקימא ביה ביצחק ולא בחדו' ואיהו בת אש ואיכון לאו באשלמותא דהא לית תמן הללא בכל דהא עשו נפיק ומקטרג בסוכות סלקא האי בת ואשתלימת ביה ביעקב בחדוה ומתחברן דא בדא וכדין שלל גמור עד דאשתכך רוגזא וחברותא אשתכח בשבועות עצרת אתהדר כפורקא בשער מזרח ומערב כדין שלימו אשתכח ותיאבו ודבקותא איהו בכל סטרין וחדוה דעילאי ותתאי וכדין תורת ה' תמימה משיבת נפש:

מגשך

של קוצים ברה"ר ובא אחר והוזק בהן הר"ז חייב ר"י פוטר שלא ניתנו ערו ושרש אלא לכך כגון לו שפותחין ביניהן והנירפין מעירותיהן ברה"ר בימות החמה שאין להם רשות בימות הגשמים אעפ"י שיש להן רשות ובא אחר והוזק בהן ה"ז חייב המוציא תבנו וקשו לרה"ר לזבלים ובא אחר והוזק בהן ה"ז חייב וכל הקודם בהן זכה השופך את הגלל לזכות בה ברה"ר ובא אחר והוזק בה ה"ז חייב ואסורה משום גזל רשב"ג או' כל המקלקלין ברה"ר מותרין משום גזל .

תלמוד ב"ב פ"ק ה

תנינן המוצא מת מושלך כדרכו נוטלו ואת תפוסתו וכמה ר"ש בש"ר יונתן עד ג' אצבעות עד מקום שמיחל יורד אר"ז לא מסתברא דלא מת מצוה אסור לפנותו שאם אומר את מותר לפנותו אילו הואיל ומאבדין כל השדה לא כ"ש שמותר לפנותו ממה דפשיט' לתנא מת מצוה אסור לפנותו לפום כן צריך מקניתא א"ר חסדא אקיא כמ"ד מת מצוה מותר לפנותו אני אומר כשכולו רשות כקבר ואם לומר שמא מת מצוה היה ואין מתי מצוה מגוין ומוטלין כשכולו ברשות משתעקר התקוות עד שתעקר רביעת שניה .

ז"ח ס' תרומה דקנ"ח ע"ב

ודהא אוקימנא דא דכתיב פורשי כנפים סוככים ולא כתיב פורסי כנפים סכוכים בכנפיהם אלא על אח וניסא הוו קיימין ומכין ודיען הוו סלקא גדפייהו ופירשי לון לעילא בכל יומא ויומא והוו מסדרן ומחפיין על כפורתא ועל דא כאח וכיסא הוו קיימין בכל אתר דרוחא עילאה שוה אתי ושריא ודאי כההוא אתר דשרי אית ביה ממשו וקיומא כאח וכיסא בר כד איהו מתפרשא ועד לא שרא עליה גליגו דרוחא דלעילא לית ביה ממשו כיון דשריא עליה אות ביה ממשו וקיימא בקיומא ואיתימא דא כלחודוי קא חזי מתוערא דאסרן דאיהו אע"ג דלא ממשו כלל כיון דשדר ביה קב"ה חד ועירו דרוחא קאים בקיומא ואתעביד ביה כריה וממשו ומה אע"ג דלאו אורחיה בכך כיון דשדר ביה קב"ה חד ועירו דרוחא קאים בקיומא והוה ביה ממשו כרובים דאינון קדושא וקיימין בקדושא כגוונא דלעילא על אחת כמה וכמה בכל זמנא דישראל הוו זכאין כרובים הוו דביקין בדביקו אפין באפין כיון דהוו סרחן הוו מסדרן אפייהו דא מן דא

שלם היו מתעטין כחבלו של דלי נפל ונשבר משלם נזק שלם נפל ונשבר ונשבר כלי אחר על הראשון משלמין נזק שלם ועל האחרון משלמין חצי נזק תרנגולים שירדו לגנה ושברו את החליפין וקיטמו את הירק משלמים נזק שלם סומכוס אומר על הקיטום נזק שלם ועל השבור חצי נזק תרנגול שהיה פורח ממקום למקום והזיק בכנפיו משלם נזק שלם. ברוח שבכנפיו חצי נזק סומכוס אומר נזק שלם הכלב והגדי שנפלו הרי אלו פטורין קפצו והזיקו הרי אלו חייבין אבל אדם שקפץ בין מלמטה בין מלמעלה והזיק הר"ז חייב נפל ע"ג חברו והזיק התחתון בעליון העליון. בתחתון התחתון פטור ואם אמר לו קבלנו שמכן אחראין זה לזה איזהו תם ואיזהו מועד מועד שהעידו בו שלשה ותם שהיו התנוקות ממשמשין בו בין קרניו. נעשה תם בן יומו ונעשה מועד בן יומו להבין הבקר ג' פעמים זה אח"ז אפי' ביום א' הרי זה תם רדף שלש רדיפות זו אח"ז אפי' ביום אחד הרי זו מועד דברי ר"מ ר' יהודה אומר מועד שהעידו בו ג' ימים זה אח"ז ואם שהחזיר בו ג' ימים זה אח"ז לעולם אין נעשה שור מועד עד שיעידוהו בפני בעלים ובפני בית דין בפני בית דין ולא בפני. בעלים אין נעשה שור מועד עד שיעידוהו בפני בעל ובפני בית דין. העידוהו בפני שנים ביום הראשון בפני שנים ביום השני בפני שנים ביום השלישי הרי אלו שלש עדיות והן עדות אחת כמנחת בת הראשונה זוממת הרי יום א' פטור מלשלם שני ימים פטור מלשלם. שנים זוממת הרי שלשתן זוממין הוא פטור והן חייבין וע"ז נאמר ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו. נשברה כדו ולא סילקו ברה"ר ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב ר"י פוטר שאין שמירתן עליו מודה ר"י לחכמים במניח אבנו ולא סילקו ברה"ר ובא אחר והוזק בהן שהוא חייב מפני ששמירתו עליו ומודים חכמים לר"י במניח. קנקנים בראש הגג לגנבן ונפלו ונשברו ובא אחר והוזק בהן שהוא פטור מפני שאין שמירתן עליו קנית אבנו ומשאו. ברה"ר אמרו לו פנה אותן אמר להם א"א בהן כל הקודם בהם זכה ואם בא אחד והוזק בהן ה"ז חייב נפלה כותלו לרה"ר אמרו לו פנה אותן ואמר א"א בהן. כל הקודם בהן זכה. בהן ואם בא אחר והוזק בהן הר"ז חייב המפריח גדרו בקוצים ובכרורות לרה"ר ובא אחר והוזק בהן הרי זה פטור נפלו ובא אחר והוזק בהן הר"ז חייב בנאן בדרכו פטור עד שיתנו לו זמן נתנו לו זמן ונפלו בתוך זמן פטור לאחר זמן הר"ז חייב וכמה הוא זמן אין פחות מל' יום: המצניע קוצים וזכוכית בתוך כותלו של חבירו ובא בעל הכותל וסתרו ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב חסידים הראשונים היו מוניחין אותו לתוך שדות עצמן ומעמיקין להם ג' טפחים כדי שלא תעכב המחרישה היה בקופה של תבן ובא חבולה

של

משנה מעילה פרק ו'

השליח שעשה שליחותו בעל הבית מעל לא עשה שליחותו השליח מעל כיצד אמר לו תן בשר לאורחים ונתן להם כבד כבד ונתן להם בשר השליח מעל אמר לו תן להם חתיכה חתיכה והוא אומר טולו שתים שתים והם נטלו שלש שלש כלן מעלו אמר לו הבא לי מן החלון או מגלוסקמא והביא לו אעפ"י שאמר בעה"ב לא היה בלבי אלא מזה והביא מזה בעה"ב מעל אבל אם אמר לו הבא לי מן החלון והביא לו מגלוסקמא או מגלוסקמא והביא לו מן החלון השליח מעל · ב שלח ביד חרש שוטה וקטן אם עשו שליחותו בעל הבית מעל לא עשו שליחותו החנוני מעל שלח ביד פקח ונזכר עד שלא הגיע אצל חנוני החנוני מעל כשיוציא כיצד יעשה נוטל פרוטה או כלי ואומר פרוטה של הקדש בכל מקום שהיא מחוללת על זו שההקדש נפדה בכסף ובשוה כסף : ג נתן לו פרוטה אמר לו הבא לי בחציה נרות ובחציה פתילות הלך והביא לו בכלה נרות או בכלה פתילות או שאמר לו הבא לי בכלה נרות או בכלה פתילות הלך והביא לו בחציה נרות ובחציה פתילות שניהם לא מעלו אבל אם אמר לו הביא לי בחציה נרות ממקום פלוני ובחציה פתילות ממקום פלוני והלך והביא לו נרות מבית פתילות ופתילות מבית נרות השליח מעל . ד נתן לו שתי פרוטות אמר לו הביא לי אתרוג והלך והביא לו בפרוטה אתרוג ובפרוטה רמון שניהם מעלו ר' יהודה אומר בעל הבית לא מעל שהוא אומר לו אתרוג גדול הייתי מבקש והבאת לי קטן ורע . נתן לו דינר זהב אמר לו הבא לי חלוק הלך והביא לו בשלשה חלוק ובשלשה טלית שניהם מעלו ר' יהודה אומר בעל הבית לא מעל שהוא אומר לו חלוק גדול הייתי מבקש והבאת לי קטן ורע · ה המפקיד מעות אצל השלחני אם צרורין לא ישתמש בהם לפיכך אם הוציא מעל אם מותרים ישתמש בהן לפיכך אם הוציא לא מעל אצל בעל הבית בין כך ובין כך לא ישתמש בהם לפיכך אם הוציא מעל החנוני כבעל הבית דברי ר"מ ר' יהודה אומר כשלחני · ו פרוטה של הקדש שנפלה לתוך הכיס או שאמר פרוטה בכיס זה הקדש כיון שהוציא את הראשונה מעל דברי רע"ק וחכ"א עד שיוציא את כל הכיס מודה רע"ק באומר פרוטה מן הכיס זה הקדש שהוא מוציא והולך עד שיוציא את כל הכיס ·

תלמוד

מוסר השכל

במדה שבחו הכתובים בהאי פרשה לבצלאל ואהליאב ולכל חכם לב העושים במלאכה על זריזותם מהפרשה ועד רמשא וכי באמונה הם עושים ומהרה במלאכה ולעומת זה נאמר ארור עושה מלאכת ה' רמיה ובפרט על מלמד תשב"ר דמניחן והולך לעשות עסקים ומתעצל באמונתו וגורם כמה רעות דיוצאין לתרבות רעה על כי אין אימת רבם עליהן והקורא במעשה רב שהובא בתנא דב"א כל עצמותיו יאחזמו רעד ולמי שהוא מלמד תנוקות דאחריתו עדי אובד הוא וכל בשר כיתו ולא זו בלבד שאם גם במקומות דהחרשים והבונים מבני עמינו ועושין עצלות ובפרט פיאות בחורף רוב המעות שלוקחים הם גזל וחמס והרב ראש ישיבה מבית מדרשינו כמהר"ש בנימן ז"ל היה אומר דרך בדיחותא כמאמר הש"ס שרוצה להכר ממונו ישכור פועלים ויש ישב עמהם דון מינה דהרוצה לאבד גופו ישכור פועלים וישב עמהם דרואה בעיניו כיצד עושין הבנין דמתסכנות את בעליהן מתוך עצלות ובלתי השגחה ואת היושר יעקשו ובנין רעוע וכדומה ומתוך צערו המק בשרו אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל ונלכד עם הני פועלי וחרשי און ומרמה והא נמי איתיה במלאכת השחיטה ובהוניה ובשמירת רחיים ותנור לפסח וכיוצא דמתעצל ואינו הולך וסומך על חברו כמעשהו תמנו והשכר שלוקח הוא עול בידו כי אחריו יגעים והוא כלי עמל ועודה לוקח פרס ושמכשילה שיארע בשחיטה ובחוניס ובחמץ וכדומה יהיה הקולר על צוארו והם דברים ברורים ופשוטים לכל ואינו רואה שי' ברכה ממה שלוקח הפרס ואינו עושה מלאכתו ועני ואביון תהיה אחריתו:

הלכה

ש"ע ח"מ סי' של"ג השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב מקום שנהגו שלא להשכים ושלא להעריב אינו יכול לכופן אפי' מוסיף על שכרן כיון דלא התנה כן בשעת ששכרן הגם לא היה מנהג בעיר או שאמר להם אני שוכר אתכם כדין תורה חייבין לצאת מביתו בזריחת השמש ולעשות מלאכה עד צאת הכוכבים ובער"ש מקדים עצמו לביתו שיוכל למלאות נר חבית של מים ולצלות לו דג קטן ולהדליק את הנר:

ליל ה'

ישרק ביתו לריק ורוב שלום עד בלו ורק:

משנה

כפי׳ רש״י משום דהיו לאחור אע״ג דכיונו לש״ש דדעתם היה עליה השלם כל למלא הפרוכם אפ״ה נכתב בס״ת חסר על שלא הקדימו והוא טעם נכון על כי ויחנו בחסרו׳ת יען איתא לן כי מי שמקדים לתת נדבתו מהרה בהשכם קודם לכלם יקרא מלא נדקות דנחשב לשתים כדפי׳ כפסוק נדק נדק תרדוף שתים כשתרדוף ובכל פעם דדרכו דה״ק כוה נעשה מלא נדקות ובכן הנשיאים ויהיו לאחור ולא לפנים הולידו את חסרו׳ן כלפי הנותן כראשו דיקראו אחריו מלא .

הלכה ש״ע א״ח סי׳ ק״ן

כופין בני העיר זה את זה לבנות בהכ״נ ולקנות תורה נביאים וכתובים אין בונין בהכ״נ שלא כנוכחה של עיר ומגביהין אותו עד שיהיה גבוה מכל בתי העיר שמשתמשים בהם ומגדלים שאין משתמשים בהן וגג שהוא משופע ואינו ראוי לתשמיש משערין עד המקום שהוא ראוי לתשמיש דהיינו דאם יש עליה תחת הגג לא תהא גבוה יותר מבהכ״נ מי שהגביה יותר מבהכ״נ י״א שכופין אותו להשפילו ואם עושה בנין גבוה בקרן אחר מבהכ״נ כגון גג או עליה הני בכך אבל לתקוב עמוד ברזל בקרן אחד שיהיה גבוה אינו מועיל כלום עיין מג״א .

ליל הששי

ויאמר שמואל אל שאול הרף ואגידה לך את אשר דבר ה׳ אלי הלילה ויאמר לו דבר

משנה נדה פרק יו׳ד

תינוקת שלא הגיע זמנה לראות ונשאת בית שמאי אומרים נותנין לה ארבעה לילות ובה״א עד שתחיה המכה הגיע זמנה לראות ונשאת בש״א נותנין לה לילה הראשון ובה״א עד מוצאי שבת ארבעה לילות ראתה ועודה בבית אביה בש״א נותנין לה בעילת מצוה ובה״א כל הלילה כולה (ג״א שלה) . כ נדה שבדקה עצמה יום שביעי שחרית ומצאתה טהורה ובין השמשות לא הפרישה ולאחר ימים בדקה ומצאתה טמאה הרי היא בחזקת טהרה בדקה עצמה ביום שביעי בשחרית ומצאתה טמאה ובין השמשות לא הפרישה ולאחר זמן בדקה ומצאתה טהורה הרי זו בחזקת טמאה ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה ואם יש לה וסת דיה שעתה ר׳ יהודה אומר כל שלא הפרישה בטהרה מן המנחה ולמעלה הרי זו בחזקת טמאה וחכמים אומרים אפילו בשנים לנדתה בדקה ומצאתה טהורה

תלמוד תמיד פ"א דכ"ו ע"ב

זקני בית אב היו ישנים שם ומאי לעיולי מטות אמר אביי לאו אורח ארעא לאעיולי מטות לבית המקדש * פרחי כהונה איש כסותו בארץ ומאי התם קרי להו רובים והכא קרו להו פרחי כהונה אמרי אין התם דלא מטו למעבד עבודה די להו רובים הכא דמטו למעבד עבודה קרו להו פרחי כהונה:

זוהר חדש ס' תרומה דף קנ"ט ע"א

בתנא דקירבנא ובקרבנא על גבי מדבחא ובכהנא כד בריך ית עמא בשין אלפא הוו ידעי דהא כרובים מסדרן אנפין דא מן דא קב"ה בעי חיובתא דבנוי תננא דקורבנא כד הוו ישראל זכאין תננא הוה סליק לעילא באורח מישר בעיטורא דקולפין אי לסטר מזרח אי לסטר מערב או בכל סייפי עלמא באורח מישר הוה סליק וכד לא סטא לימינא ולשמאלא בדין רעותא קיימא לעילא ותתא וקב"ה אתרעי בעובדין דישראל בחביבו ותיר בקרבנא על גבי מדבחא כד הוו ישראל זכאין הוה מתחזי על גבי אשא דמדבחא דיוקנא דאריה אכיל קרבנא על מדבחא וכד לא הוו זכאין הוו חמאן דיוקנא דכלבא רביע על מדבחא כהנא כד בריך ית עמא בשעתא דזקיף ידוי כד הוו ישראל זכאין ואתחזו לברכא ידוי הוו זקיפין בזקיפו בלא טורח כלל ואתרמו בחידו וברעו בדין שכינתא שריא ואזדקפן אינון מגרמייהו ובדין כהנא הוה ידע דאתחזון ישראל לברכא' ובריך לון ברעו דלבא וכד ידוי הוו יקירין ובטורח סגי אזדקפו ולא יכיל לארמא לון שא בלא טורח בדין הוה ידע דהא שכינתא לא שריא על ידוי וישראל לא אתחזון לברכא בגין דבשעתא דשכינתא הוה אתיא לשריא על ידוי כל אינון אצבען דאינון בדיוקנא עילאה הוו חדאן בחידו לקבלא לה לשכינתא עשיהו ופרחי ולאזדקפא לעילא כמה דהוו חדאן כרובין דהאי עלמא ובכל שפן לעילא.

מוסר השכל

בכל מילי דצדקות יהיו זריזין היושבים ראשונה במדינה ליתן מתנת ידיהם מעשרה ראשונים כה"ש הם מפורסמים שהם פני העדה כדי שמהם יראו וכן יעשו הבינוניים ובעלי אומניות ואם יתאחרו גם הבאים אחריהם וימשכו ידיהם מלתת מנת חלקם בראות הרי העשירים שמופלגים באין ולא נתנו וזה תוכיח מנדבת המשכן והנשיאים הביאו דכתיב חסר כפני'

דאיהו כלאחר יד לית תמן שנירו דאתמר ביה כל הכורע כורע בברוך תחלה בעירניה שניד ליה דכוונא דאיהו כלאחר יד אתעביד זכך ועם כל דא דאמר תחלה בעירניה שניד ליה באחרים אבל מון מאחריה הוי זכך לאחריות ויש קשי דאם לשועלים דהא צדיק גמור אע"ג דנחית מדרגיה ואתעביד זכך לאחריות עליה אתמר לא ראיתי צדיק נעזב מאי זכך דיליה הוא קולא דאות ד' דאחד דאיהו יו"ד וזעירא דשכינתא תתאה עליה אתמר כי שבע יפול צדיק וקם .

מוסר השכל

חבל על דמשתכחין ולא אכרין כמה בחורים כי בליל שבת אחר הסעודה עושין עצמן כמו שהיא יוצא לחבר או למכוי לדבר עם השכנים ויוצא לחוץ והולך ברמאות לקאפ'יטירייאס ולבתי שחוק ולשתות קאפ'י ולשחוק והוא היודע אם מגמתו לשתות טוטון או נארגילי והאבות על בנים הסמוכי' על שלחנם יתן דעתו שלא להניחם וכן בעל החבר יהיה מזהיר בהם דאם תעשה כך פעם אחרת שלא יפתחו לו כשחוזר לביתו והדלת סגר אחריו ואם יתמיד בזה יוציאנו מהבית שלא ילמדו שכנים אחרים לעשות כן ויקיימו אם תשיב משבת רגליך השכב ושב בביתיך וכן אם רואה סימני' בבנו דנפש רשע אותה רע לא יניחנו ביומא דשבת לצאת בבקר השכם על סמך להתפלל בהשכמה כי יש חשש דאינו הולך לבהכ"נ והולך למקום אחר שא יהיה בנו כרוך אחריו לילך לבהכ"נ להתפלל דנוטל אדם את בנו וזה ורגילהו בעודו קטן דאם יניחנו עד שיגדיל או לא ישמע לו ותקוה לכסיל ממנו :

הלכה

אם אין לו שא כוס אחד של יין יקדש ויתן מעט ממנו על כוס אחר כדי לטעום ולא יפגום הכוס שבו קדש ולמחר בקדוש היום ימזגנו ואם אין לו להבדלה יניחנו להבדלה דא"א בלתי יין אך קידוש יוכל לקדש על הפת ואין דנין אפשר משאי אפשר דהא המקדש צריך שישתה רוב רביעית מהכוס וכטעימה לא סגי ליה עיין סי' ער"א ובה"ל שם .

סדר פקודי

ליל א

אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחו לי אריו"ת שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה .

תוספתא

וכין השמשות לא הפרישה ולאחר זמן בדקה ומלאתה טמאה הרי זו בחזקת טהרה . ג הזב והזבה שבדקו עצמן ביום ראשון ומצאו טהור וביום הז' ומצאו טהור ושאר ימים שבנתים לא בדקו רבי אליעזר אומר הרי הן בחזקת טהרה רבי יהושע אומר אין להם אלא יום ראשון ויום שביעי בלבד רבי עקיבא אומר אין להם אלא יום שביעי בלבד . ד הזב והזבה והנדה והיולדת והמצורע שמתו מטמאין במשא עד שימוק הבשר נכרי שמת טהור מלטמא במשא בית שמאי אומרים כל הנשים מתות נדות ובית הלל אומרים אין נדה אלא שמתה נדה . ה האשה שמתה ויצא ממנה רביעית דם מטמאה משום כתם ומטמאה באהל ר' יהודה אומר אינה מטמאה משום כתם מפני שנעקר משמתה ומודה רבי יהודה ביושבת על המשבר ומתה ויצא ממנה רביעית דם שהוא מטמא משום כתם אמר ר' יוסי לפיכך אינה מטמאה באהל . ו בראשונה היו אומרים היושבת על דם טוהר היתה מערה מים לפסח חזרו לומר הרי היא כמגע טמא מת לקדשים כדברי ב"ה ב"ש אומרים אף כטמאת מת . ז ומודים שהיא אוכלת במעשר וקוצה לה חלה ומקפת וקוראה לה שם ואם נפל מרוקה ומדם טהרה על ככר של תרומה שהוא טהור בש"א צריכה טבילה באחרונה ובה"א אינה צריכה טבילה באחרונה . ח הרואה יום אחד עשר וטבלה לערב ושמשה בש"א מטמאין משכב ומושב וחייבין בקרבן ובה"א פטורים מן הקרבן טבלה ביום שלאחריו ושמשה את ביתה ואח"כ ראתה בש"א מטמאין משכב ומושב ופטורים מן הקרבן ובה"א הרי זה גרגרן ומודים ברואה בתוך אחד עשר יום וטבלה לערב ושמשה שמטמאין משכב ומושב וחייבין בקרבן טבלה ביום שלאחריו ושמשה הרי זו תרבות רעה ומגען ובעילתן תלוים .

ת"כ נדה דמ"ח ע"ב

ת"ר כל הבכרקות נבדקות ע"י נשים וכן היה ר"א מוסר לאשתו ורי"ש מוסר לאמו ר"י או' לפני הפרק ולאחר הפרק נשים בודקות אותן תוך הפרק אין נשים בודקות אותן שאין משיאין ספקות עפ"י נשים ר"ש או' אף תוך הפרק נשים בודקות אותן ונאמנת אשה להחמיר אבל לא להקל כיצד גדולה היא שלא תמאן קטנה היא שלא תחלוץ אבל אינה נאמנת לו' קטנה היא שתמאן גדולה היא שתחלוץ .

זוהר חדש בתקונים

שינוי מעשה דא שבת דאיהו בלאחר יד כל עובדא ורזא דמלה כלאחר יד כל דאיהו בריק אחר יד דאיהו שכינתא דא שינוי מעשה וזמנא דאיהו

ודי מוכתן עד שיבא בארבעים סאה ר' יהודה אומר ארבעים סאה מכל מקום. הזבין והזבות והנדות והיולדות מותרין לקרות בתורה ולשנות במשנה במד' בהלכות ובאגדות ובעלי קריין אסורין בכולן ר' יהודה אומר אבל שונה הוא בהלכות הרגילות ובלבד שלא יציע את המשנה ·

תלמוד דמאי פ"ב

דין ר"ח בשר"י התיר בית שאן מפי יהושע בן זירוז בן חמיו של ר"מ שאמר אני ראיתי את ר"מ לוקח ירק מן הגינה בשביעית והתיר את כולה אר"ז הדא אמרה אסור לב"נ מעבד מילא בבכורה אני אומר אותה גינה היתה מיוחדת לו דהתיר את כולה רבי התיר בית שאן רבי התיר קיסרין רבי התיר בית גוברין רבי התיר כפר צמח רבי התיר ליקח ירק במוצאי שביעית והיו הכל מליזין עליו אמר להן בואו ונדיין כתי' וכתת נחש הנחשת וכי לא עמד צדיק ממשה ועד חזקיהו להעבירו אלא אותה עטרה הניח לו הקב"ה להתעטר בה ואנן עטרה הזאת הניח הקב"ה לנו להתעטר בה ריב"ל שום מפקד לטליה לא תיזבון לי ירק אלא מן גנתא דסיסרא קם עמיה שיהו זכור לטוב א"ל זיל אמור לרבך לית הדא גינתא דסיסרא דיהודי הוא וקטלים ונסביה מיניה ואין בעית מחמרא על נפשך אוסתרי לחברך ·

זוהר חדש בשה"ש דף נ"ו ע"א

פתח ואמר ויעש מזבח מקטר קטורת וגו' האי קרא אית לאסתכלא ביה בגין דקרין מדבחין הוו מדבחא דעלוון ומדבחא דקטורת בוסמין דא לבר דא לגאו האי מדבחא דקטורת איהו פנימאה אמאי איקרי מזבח והא לא דבחין ביה דבחין ומזבח על דא איקרי אלא בגין דבטיל וכפית לכמה סטרין בישין והאי סטרא אחרא הוה כפית כעגלא דכפית לדבחא בעולא אוף הכי סטרא אחרא הוה כפית דלא יכיל לשלטאה ולא למהוי מקטרגא וע"ד איקרי מזבח כד ההוא סטרא אחרא הוה חמי עמודא דקטורת סליק הוה אתכפייא וערק ולא יכיל לקרבא למשכנא ובגין דא אתרכי ולא אתערב בההוא חדווה דלעילא אחרא בר קב"ה בלחודוי ולית סטרא אחרא דאתהני מניה ולית ביה חולקא כשאר קורבנין ועלוון בגין דבשאר קורבנין לכולא אית חולקא וקריבו בההוא קרבן בקטורת לא מתקשר ומתקריב בר קב"ה בלחודוי ·

מוקד

תוספתא ברכות פרק ב'

הקורא את שמע צריך להזכיר יצ"מ באמת ויציב רבי אומר צריך להזכיר בה מלכות אחרים אומרים צריך להזכיר בה מכת בכורות וקריעת ים סוף . הקורא את שמע צריך שיכוין את לבו רבי אחאי אומר משום רבי יהודה אם כיון לבו בפרק ראשון אף על פי שלא כיון את לבו בפרק אחרון יצא . הקורא את שמע למפרע לא יצא וכן בהלל וכן בתפלה וכן במגלה הקורא את שמע וטעה והשמיט בה פסוק אחד לא יחזור ויקרא את הפסוק בפני עצמו אלא מתחיל באותו פסוק וגומר עד סוף וכן בהלל וכן במגילה וכן בתפלה . הנכנס לבית הכנסת ומצאן שקראו חציה ונגמר עמהן לא יחזור ויקרא מראשה עד אותו מקום אלא מתחיל מראש וגומר עד סוף וכן בהלל וכן בתפילה וכן במגלה : הקורא את שמע וטעה ואינו יודע היכן טעה חוזר לראש. טעה באמצע הפרק חוזר לראש הפרק טעה בין כתיבה ראשונה לאחרונה חוזר לכתיבה ראשונה. כותבי ספרים תפילין ומזוזות מפסיקין לקריאת שמע ואין מפסיקין לתפלה רבי אומר כשם שאין מפסיקין לתפלה כך אין מפסיקין לקריאת שמע רבי חנינא בן עקיבא אומר כשם שמפסיקין לקריאת שמע כך מפסיקין לתפלה אמר ר' אלעזר בר' צדוק כשהיה רבן גמליאל ובית דינו ביבנה היו עסוקים בצרכי הצבור לא היו מפסיקין שלא להסיע מלבן . התוקף אעפ"י שמשאו על כתפו הרי זה קורא אבל בשעה שפורק וטוען לא יקרא לפי שאין לבו מתכוין בין כך ובין כך לא יתפלל עד שיפרק . פועלין קורין בראש האילן ומתפללין בראש הזית או בראש התאנה ושאר כל האילנות יורדין למטה ומתפללין . בעל הבית בין כך ובין כך יורד למטה ומתפלל פועלין קורין את שמע ומברכין לפניה ולאחריה אוכלין את פיתם ומברכין לפניה ולאחריה ומתפללין שלש פעמים שמנה עשרה אבל אין מורידין לפני התיבה השושבינין וכל בני החופה פטורין מן התפלה ומן התפילין כל שבעת הימים וחייבין בקריאת שמע . ר' שילא אומר חתן פטור וכל בני החבורה חייבין קברו את המת ועמדו בשורה השורה הרואה את הפנימית פטורה ושאינה רואה את הפנימית חייבת. רבי יהודה אומר אם אין שם אלא שורה אחת העומדים שם לשם כבוד חייבין לשם אבל פטורין ירדו להספד הרואין את הפנימית פטורין ויש אומרים ושניים לשם ושאין רואין את הפנימית חייבין . הסופד וכל העוסקין בהספד מפסיקין לקריאת שמע ואין מפסיקין לתפלה מעשה שהפסיקו רבותינו לקריאת שמע ולתפלה . בעל קרי חולה שנתן עליו תשעה קבין מים הרי זה קורא אבל אינו מוציא את הרבים

ידי

משנה ר"ה פרק ב'

אם אינן מכירין אותו משלחים אחר עמו להעידו בראשונה היו
מקבלין עדות החדש מכל אדם משקלקלו האפיקורוסים התקינו
שלא יהו מקבלין אלא מן המכירים. ב בראשונה היו משיאין משואות
משקלקלו הכותים התקינו שיהו שלוחין יוצאין. ג כיצד היו משיאין משואות
מביאין כלונסאות של ארז ארוכים וקנים ועצי שמן ונעורת של פשתן וכורך
במשיחה ועולה לראש ההר ומצית בהן את האור ומוליך ומביא ומעלה
ומוריד עד שהוא רואה את חבירו שהוא עושה כן בראש ההר הב' וכן
בראש ההר הג'. ד ומאין היו משיאין משואות מהר המשחה לסרטבא
ומסרטבא לגרופינא מגרופינא לחורן ומחורן לבית בלתין ומבית בלתין לא
זזו משם אלא מוליך ומביא ומעלה ומוריד עד שהיה רואה כל הגולה לפניו
כמדורת האש: ה חצר גדולה היתה בירושלים ובית יעזק היתה נקראת
ולשם כל העדים מתכנסים ובית דין בודקין אותם שם וסעודות גדולות
עושין להם בשביל שיהו רגילין לבא בראשונה לא היו זזין משם כל היום
התקין רבן גמליאל הזקן שיהו מהלכין אלפים אמה לכל רוח ולא זו בלבד
אלא אף החכמה הבאה לילד והבא להציל מן הדליקה ומן הגיס ומן הנהר
ומן המפולת הרי אלו כאנשי העיר ויש להם אלפים אמה לכל רוח: ו כיצד
בודקין את העדים זוג שבא ראשון בודקין אותו ראשון ומכניסין את הגדול
שבהן ואומרים לו אמור כיצד ראית את הלבנה לפני החמה או לאחר
החמה לצפונה או לדרומה כמה היה גבוה ולאין היה נוטה וכמה היה
רחבה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום ואחר כך היו מכניסין את השני
ובודקין אותו אם נמצאו דבריהם מכוונים עדותן קיימת ושאר כל הזוגות
שואלין אותן ראשי דברים לא שהיו צריכים להם אלא כדי שלא יצאו בפחי
נפש בשביל שיהו רגילין לבא: ז ראש בית דין אומר מקודש וכל העם
עונים אחריו מקודש מקודש בין שנראה בזמנו בין שלא נראה בזמנו
מקדשין אותו רבי אלעזר בר צדוק אומר אם לא נראה בזמנו אין מקדשין
אותו שכבר קדשוהו שמים: ח דמות צורות לבנות היו לו לרבן גמליאל
בטבלא ובכותל בעלייתו שבהן מראה את ההדיוטות ואומר הכזה ראיתם
או כזה מעשה שבאו שנים ואמרו ראינוהו שחרית במזרח וערבית במערב
אמר ר' יוחנן בן נורי עדי שקר הם וכשבאו ליבנה קבלן רבן גמליאל ועוד
באו שנים ואמרו ראינוהו בזמנו ובליל עבורו לא נראה וקבלן רבן גמליאל
אמר ר' דוסא בן הרכינס עדי שקר הן היאך מעידים על האשה שילדה
ולמחר כריסה בין שניה אמר לו ר' יהושע רואה אני את דבריך. ע

מוסר השכל

איתא בתנחומא של פקודי המשכן משכן העדות אשר פוקד עפ"י
משה דהראה להם משה חשבון ע"כ דבר ודבר לזהב ולכסף
ולנחשת וכשחשב ממה שהוציא בווי העמודים נצטער עד הדק ושכח או
התחיל משה בקול רם ואת האלף ושבע מאות וחמשה ושבעים עשה ווים
לעמודים ויצא החשבון שלו נקי וכו' וזה רמוז בקורא כדי שממנו ילמוד
האדם שלא לומר אני איש אמונים אדם נכבד איך יתכן שאני מראה חשבון
מהכנסה והוצאה מאחר דקרא מכריז ואומר ולא יחשבו עם האנשים וכו'
כי באמונה הם עושים זה הוא בשהם איש אין קובע ולית להו ספקא כי
טעו בו אך היכא דשוטים שלבו בו הרי מי פטרו שלא להראות חשבון כי
מש"ה כי באמונה הם עושים הוא לשוטים הש' דיעמדו אותם על חזקתם
אבן היכא דלבם נוקפם לא בא הקורא לתת רשות לו דלא ישמע אליהם
ולא יראם החש' ותשא ק"ו ממש"ר ארון הנביאים ורבן של ישראל ונדקת ה'
עשה להאכילם מ' שנה מן במדבר בזכותו ואף שבאר והענני בכוד היו
בזכותו ונתן נפשו על ישרא' להצילם מכל גזרות רעות ומכל דכ"ד הראה
להם חש' ונצטער עד אשר מצא חש' ווי העמודים מה יאמר אדם אחר
אפי' שר וגדול ליהודים ומפורסם ביראת שמים וחסידות ושונא בצע
ונאמנות לא הגיע לקרסוליו של משה וכשישאלין ממנו אפי' מפחותי הערך
שאין דרכו לישא וליתן עמהם דחובה רמיא עליה להראות החש' לקיים
והייתם נקיים מה' ומישר' וכדברים האלה תמצא בס' של"ה הקדוש ונח"ק
זכס' מעם לועז כ"א רחובות דלא יקפיד כלל ולא יטור שנאה על השוטים
ממנו חש' ואדרבא בסבר פ"י יראה להם הדק היטב הדק .

הלכה

הרמב"ם פ"ג מהל' כה"ב . הכיור היו לו י"ב דד כדי שיהיו כל
הכהנים העוסקים בתמיד מקדשים ממנו כאחד ומוכני
עשו לו שיהיו בה המים תמיד והיא חול כדי שלא יהיו המים שבה נפסלין
בלינה שהכיור מכלי הקדש ומקדש וכל דבר שיתקדש בכלי קדש אם לן נפסל

ליל ב'

כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל
מסעיהם .

משנה

מוסר השכל

מעשה בכיור של המקדש מאופן מכונו וסדר הראינה יקח האיש מוסר לאזות·כוסר הרבה בנט"י שיהיו ידיו נקיות ריש דברים דצריכים בהם נט"י ואיך נזהרין ועושים דיואלין מדעתם ומביאין לידי ענ.ית ר"ת על נטילת ידים זכה בגלגול לפרדע רח"ל ומהוכה מ"ע דהוסיר בנט"י במקום דצריך יעשרנו המלך מלכו של עולם עושר גדול וכמה בני אדם חופפים ראשם בורית ומנקין חוטמיהם ואזניהם ונועלין מנעליהם ונוגעים בבשרם שבנסתר ביד ואף שלו ולא מרגישו לעשות נט"י וכשיוצאים מבית הכסא דצריך ג"פ בכל יד אינן עושין כ"א פעם אחת ושוכחים ממים אחרונים חובה שטעו אחריהם דסופן דלא השיג ידם לאכול פת לשובע ותבשיל מתוקן והם חטאות דהיצה"ר אינו בא בתקיפות עמהם כי מה שורש או תאום וש·כוח לעבור על דברים קלים כשו אינו שה חסר דעת השומע לא אחריתו ישגה מאד .

הלכה

הרמב"ם הל' כה"מ רפ"ה . כ"ג צריך שיהיה גדול מכל אחיו הכהנים בנוי בכח בעושר בחכמה ובמראה אין לו ממון כל אחיו הכהנים נותנין לו משלהן כל א' לפי עושרו עד שיעשיר יותר מעשיר שבכלן ואין א' מכל שו מעכב שא כל זה למצוה אבל אם נתרבה מכל מקום נתרבה .

ליל ג'

ויעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם .

תוספתא יבמות פרק א'

אימתי אמרו אם מתו או נתגרשו צרותיהן מותרות בחיי הבעל אבל לאחר מיתת הבעל צרותיהן אסורות מיאנו בחיי הבעל צרותיהן מותרות לאחר מיתת הבעל צרותיהן חולצות ולא מתייבמות וכולן שבמאמר אילונית שהיו נשואות לאחרים בין בחיי הבעל בין לאחר מיתת הבעל צרותיהן מותרות כל היכולה למאן ולא מיאנה ומת צרתה חולצת ולא מתייבמת כיצד אם מתו הן צרותיהן מותרות היתה בתו או אחת מכל העריות שלנו נשואה

שלח לו רבן גמליאל גוזרני עליך שתבא אצלי במקלך ובמעותיך ביום"כ שחל להיות בחשבונך הלך ומצאו רבי עקיבא מצר אמר לו יש לי ללמד שכל מה שעשה רבן גמליאל עשוי שנאמר אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו' אותם בין בזמנם בין שלא בזמנן אין לי מועדות אלא אלו בא לו אצל ר' דוסא בן הרכינס אומר אם באים אנו לדון אחר בית דינו של רבן גמליאל צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית דין שעמד מימות משה ועד עכשיו שנאמר ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל ולמה לא נתפרשו שמותן של זקנים אלא ללמד שכל שלשה ושלשה שעמדו בית דין על ישראל הרי הוא כבית דינו של משה נטל מקלו ומעותיו בידו והלך ליבנה אצל ר"ג ביום שחל יוה"כ להיות בחשבונו עמד ר"ג ונשקו על ראשו אמר לו בוא בשלום רבי ותלמידי רבי בחכמה ותלמידי שקבלת דברי ·

תלמוד שקלים פרק ה'

א"ר יונה כתיב לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל זה רע"ק שהתקין מדרש הלכות והגדות וי"א אלו אנשי כנס"ג מה שהתקינו זה כללין ופריטין א"ר אבהו כתיב משפחות סופרים יושבי יעבץ מה ת"ל סופרים אלא שעשו את התורה ספורות ספורות חמשה לא יתרומו ה' דברים חייבים בחלה ט"ו נשים פוטרות פרוטיהן ל"ו כריתות בתורה י"ג דבר בנבלת עוף הטהור ד' אבות נזיקין אבות מלאכות מ' חסר אחד א"ר אחא כתיב לעזרא הכהן הסופר מה ת"ל סופר אלא כשם שהיה סופר בד"ת כך היה סופר בדברי חכמים ר' חגי בשר"ש כ"ן הראשונים חרשו וזרעו ניכשו כיסחו נודרו קצרו עמרו דשו זרו בררו טחנו ורקדו לשו קיטפו ואפו ואנו אין לנו פה לאכול ·

זוהר חדש בשה"ש דל"ו ע"ב

מזבח הקטורת בגין דחביבא כל כך לא קאים הוא מזבח אלא לגו פנימאה דהאי איהו מזבח דברכאן אתחבק ביה וע"ד הקטורת מעיכא ומה כתיב באהרן ויעמוד בין המתים ובין החיים ועצר למלאך המות דלא יכיל לשלטאה כלל ולא למעבד דינא סימנא דא אתמסר בידנא דבכל אתר דאמרי בכונה ברעותא דלבא עובדא דקטורת דלא שלטא מותנא בהוא אתר ולא יתזקו ולא יכלין שאר עמין ולא שאר דרגין אחרנין לאתקרבא בקרויהו מה כתיב ביעקב ויתן לו עדרים לבדו ולא שם על נאן לבן שאר עמין דלא יתערבון בהדי מהימנותא קדישא · מוסף

וכתוב והסעלות אסרן וגו' ודא איסו קיומא דעלמא דלתתא וקיומא דעלמא דלעילא תדיר דכתיב קטור' תמיד לפני ה' לדורותיכם בהאות אחר דלא אידכר בכל יומא עובדא דקטורת דינין דלעילא שריין עלים ומותנא שכיחא ביה ועמין אחרנין שלטין עליה בגין דכתיב קטורת תמיד לפני ה' לדורותיכם תדיר איסו קיומא לפני ה' יקיר מכל פולחנין אחרנין :

מוסר השכל

ראוי לכל מי שהוא ירא ה' ונבון דבר דבשקורא שמו"ת כסדרים אשר לפנינו דיכוון כפרשה בענין תכנסי כד על עון גילוי עריות אונן ואכרזוהו והשלמה פרים שפתינו ונרצה לו לכפר עליו בין בגלגול זה בין מגלגול אחר ובכתונת שיכוון לכפר על שפיכות דמים ועל מה שעבר על הדברים שנאמרו בהם כאילו שופך דמים וג"כ אם נכשל בלבישת כלאים ועל האבנט על הרהורים רעים ומחשבות רעות ועקמימות ובגבה ועל המעיל על מה שדבר לה"ר ואבק לה"ר דקיסוי ליה כפרה ועל החשן על עיוותי הדין ועל עיוות הדין ושלא שמע לקול מורים ועל האפוד על הדברים שנאמרו כאילו עע"ז ועל המצנפת על גאה וגאון ודרך רע דתועבת ה' כל גבה לב ועל הציץ על עזות פנים ועל חירוף וגידוף כדאיתא בילקוט ס' כי רמז תקי"ב ונראה לו על כל אלה כשמכוין בהם ומתורתך תלמדנו דכך צריך לכוין במוסף יוה"כ בסדר העבודה דמוכה והויל השמוכה כבגדי כ"ג כמו שהובא בס' כפ"ל שם ועקר גברא עשר יומא .

הלכה

הרמב"ם פ"ה מהל' כה"מ וחייב כ"ג לנהוג כבוד בעצמו ולא יקל בעצמו עם שאר העם ולא יראו אותו ערום לא בבית המרחץ ולא בבית הכסא ולא כשהוא מסתפר שנא' והכהן הגדול מאחיו מלמד שנותנין בו גדולה וקורם רבה הוא שירתכו אחרים עמו הרשות בידו.

ליל ד'

הנותן מטר על פני ארץ ושולח מים על פני חוצות

תוספתא בבא קמא פרק ג'

שור שהזיק שהיה מועד בקרנו ותם בשינו ואכל כוס וכוס חם משלם חצי נזק מגופו ומועד משלם נזק שלם מן העלייה אין הם עלייה

לאחיו ולו אשה אחרת מתה בתו ואח"כ מת אחיו צרתה מותרת מת אחיו ואח"כ מתה בתו צרתה אסורה הלכה צרת בתו ונשאת לאחיו השני ולו אשה אחרת מת אחיו ואח"כ צרתה אף עפ"י שבתו קיימת צרת צרתה מותרת מתה צרת צרתה ואח"כ מת אחיו אעפ"י שבתו קיימת צרתה אסורה אפי' הן מאה כמנאת אומר כל זמן שאחין מרובין צרות מרובות אחין מועטין צרות מועטות: כשם שאם מתו או מיאנו או נתגרשו או נמצאו איילונית או שהיו נשואות לאחרים צרותיהן מותרות כך צרות צרותיהן שמתו או שמיאנו או נתגרשו או שנמצאו איילונית או שהיו נשואות לאחרים צרותיהן מותרות כשם שפוטרות מן הנשואין כך פוטרות מן החליצה. בד"א באשה שאין לה בה קדושין אבל באשה שיש לה בה קדושין צרותיהן חולצות ולא מתיבמות דב"ה ב"ש מתירין את הצרות לאחין. שש עריות חמורות מאלו מפני שהן נשואות לאחרים צרותיהן מותרות אמו ואשת אביו ואחות אביו ואחותו מאביו ואשת אחיו מאביו ואשת אחי אביו שאין צרה אל מאחר נושאו לאחין שלא בעבירה צרותיהן פטורות הלכו צרות אלו ונישאו בש"א הן פסולות והולד פסול בה"א הן כשרות והולד כשר נתיבמו בש"א הן כשרות והולד כשר בה"א הן פסולות והולד ממזר אמר ר' יוחנן בן נורי בא וראה היאך הלכה זו רווחת בישראל לקיים כדברי ב"ש הולד ממזר כדברי ב"ה אם לקיים כדברי ב"ה הולד פגום כדברי ב"ש אלא באו נתקן שיהו הצרות חולצות ולא מתיבמות ולא הספיק לגמור את הדבר עד שנטרפה שעה אמר רבן שמעון בן גמליאל מה נעשה לצרות הראשונות.

תלמוד קדושין פ"א

דלא אצא חפשי אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני מלמד שאין נרצע עד שיהיו לו אשה ובנים ולרבו אשה ובנים ועד שיהיה אוהב את רבו ורבו אוהב אותו ועד שיתברכו הנכסים על ידיו שנא' כי טוב לו עמך וקונה את עצמו ביובל דכתיב ולא ביובל הוא ובניו עמו ובמיתת האדון דכתיב והיה לך עבד עולם כל ימי עולמו של אדון.

זוהר חדש בשה"ש דף ל"ו ע"א

דהאי מאן דדינא רדיף אבתריה אצטריך לההיא קטורת לאדכרא לקמי מאריה דהא סיוע' איהו לסלקא דינין מעליה ובהאי ודאי מסתלקין דינין מעליה אי הוה רגילא בההיא אדכרה ליה תרין זמנין בכל יומא בצפרא וברמשא דכתיב והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבקר בבקר וגו' וכתיב

תלמוד ב"ב פרק ה'

תנן מכר את הראש בבהמה גסה לא מכר את הרגלים ר' יצחק שאל מכר חצי הראש מכר חצי הרגלים מכר חצי קנה מכר חצי כבד כשמועינים מן הדא מכר לו כמו שהוא ראש כמו שהוא מעיים כמו שהן שנותן לכהן והיינו מנכה לו מן הדמים לקחן כמשקל שנותן לכהן ותנכה לו מן הדמים:

זוהר חדש בשה"ש דס"א ע"א

פתח ההוא ינוקא ואמר לריח שמניך טובים לריח מאן שא אית ריח ואית ריח ריח הקרבן וריח הקטורת ריח הקרבן מקרב יחד אינון כולהו עלאין נהרי אפרסמונא דכ"א וע"ד קרין מרכחן היו מזבח הקטורת ומזבח העולה מזבח הקטורת איהו פנימאה מזבח העולה איהו לבר מזבח העולה מתקן לאכסרא כוכבין עלאין וע"ד לריח שמניך לריח דההוא קטורת שמניך טובים בתוספת ה' בכל מקום במזבח הקטורת במזבח החיצון הוא חסר בלא ה' בהיפו כגון נערה נער כתיב בלא ה' מן המזבח הפנימי נהורין כוכבין עלאין מתערותא דמזבח החיצון שלמטה אתער מזבח החיצון שלמעלה וכמה ריח הקרבנות כריח הקטורת של מזבח הפנימי של מטה אתער מזבח הפנימי של מעלה וע"ד לריח שמניך טובים אינון שמנים נהרין ונליכן כתיב הכא טובים וכתיב התם וירא אלהים את האור כי טוב שמן תורק שמך משחה ורבות קודשא אתרק לגבי תמחוי לאהלך' כולהו שקי הם ממזבח החיצון על כן עלמות אהבוך אינון עלמות דאינון ממנן על השיר.

מוסר השכל

כתב בטעמי המצות להרב מנחם הבבלי במצות ופי' שהמעיל בתוכו כפי תחרא שפה יהיה לפיו סביב לא יקרע בו נרמז שיהיה הכהן שומר חוקם לפניו לפיו סביב שלא יקרע אחר שהוא המתיר על עם קדוש לא יצא מפיו דבר מגונה מאחר שהוא הקושר והמופר לא יעשה פירוד וקריעה דכתיב וקרעים תלבים נותא ואחר שהגוף לבוש הנפש והמעיל לבוש הגוף וקטורים זה כנגד דאוי שלבוש הנפש שהוא חלוקא דרבנן שלא יקרע וזה תוכחת לש"ץ וכל אדם שהוא עבד ה' הוא ככהן וזכותו עומד לרבים על כן יקדש את פיו בקדושה יתירה כמ"ש הרב נח"ק ס' תנוק הלכה

תם משלם חצי נזק מגופו מועד יוציא ויבקש לעליות כלל אמרו בנזקין הרג את שורו וקרע את כסותו וקוצץ נטיעותיו לא יאמר טול את הנבלה ותן לי את הפרה טול את הכרעים ותן לי את הטלית טול את הקצצין ותן לי את הנטיעות אלא שמין אותן כמה הן יפין עד שלא הוזקו וכמה הן יפין משהוזקו לפיכך הן משלמין - רבי עקיבא אומר אף התם שחבל באדם משלם כמועד נזק שלם שנאמר כמשפט הזה יעשה לו יכול ישלם מן העלייה תלמוד לומר יעשה מגופו הוא משלם ואין משלם מן העלייה שור שוה מנה שנגח שור שוה מאתים ואין הנבלה יפה כלום נוטל את שורו מה לו הכתוב אין לו אלא שור - שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים והנבלה יפה חמשים זוז זה נוטל חצי החי וחצי המת וזה נוטל חצי החי וחצי המת שנ' ומכרו את השור החי וחצו את כספו וגם את המת יחצון דברי ר' יהודה אמר לו ר' מאיר לא כזה דברה תורה אלא בזמן שאין הנבלה יפה כלום הא מה תלמוד לומר וגם את המת יחצון יחצו דמי מיתה ביניהם : יש חייב על נזקי עצמו ועל נזקי שורו וחמורו ופטור כל נזקי עצמו ועל נזקי שורו וחמורו כיצד חייב על נזקי עצמו ועל נזקי שורו וחמורו והזיק ביה"כ חייב שורו וחמורו חייבין הזיק במתכוין חייב שורו וחמורו חייבין הדליק גדישו של חבירו ביום הכיפורים חייב שורו וחמורו חייבין כיצד פטור מלשלם כל נזקי עצמו ועל נזקי שורו וחמורו הזיק ברשות הרבים כדרך הלוכו פטור שורו וחמורו פטורין הזיק שלא מתכוין פטור שורו וחמורו פטורין חבל בהקדש בגר ועבד משוחרר פטור שורו וחמורו פטורין ופטור על נזקי עבדו ואמתו כיצד משלם כמועד חצי נזק שור שוה מנה שנגח שור שוה מאתים הכחישו חמשים זוז חזר אחרון הכחישו שלם של זה שאחרון משלם לראשון חצי דינר וזה שור שוה מאתים שנגח השור שוה מאתים והכל בו חמשים זוז חזר האחרון והכחישו השבית הניזק בית יפה ארבע מאות זוז שאילמלא לא הזיקו היה יפה שמנה מאות זוז עד שלא עמד בבית דין השבית המזיק אם שלא עמד בדין השבית אין לו אלא כשעת נזקו הכחיש אין לו אלא כשעת עמידתו בב"ד השבית המזיק אם עד שלא עמד בב"ד השבית אין לו אלא כשעת נזקו הכחיש אין לו אלא כשעת עמידתו בב"ד אם משעמד בב"ד השבית אין לו אלא כשעת עמידתו בב"ד הרג שורו של חבירו והוקרה בהמה או שהוזלה הדליק גדיש של חבירו והוקרה התבואה או שהוזלה בין משעמד בבית דין ובין עד שלא עמד בבית דין אין לו אלא כשעת נזקו :

המזבח הוא ותרום (את המזבח) והם אמרו לו הזהר שמא תגע בכלי עד שתקדש ידיך ורגליך מן הכיור והרי המחתה נתונה במקצוע בין הכבש למזבח במערבו של כבש אין אדם נכנס עמו ולא נר בידו אלא מהלך לאור המערכה לא היו רואין אותו ולא שומעין את קולו עד ששומעין קול העץ שעשה בן קטין מוכני לכיור והן אומרים הגיע עת קדש ידיו ורגליו מן הכיור נטל מחתת הכסף ועלה לראש המזבח ופנה את הגחלים הילך (והילך) וחתה מן המאוכלות הפנימיות וירד הגיע לרצפה הפך פניו לצפון והלך למזרחו של כבש כעשר אמות צבר את הגחלים על גבי הרצפה רחוק מן הכבש שלשה טפחים מקום שנותנין מוראת העוף ודישון מזבח הפנימי והמנורה.

תלמוד תמיד פ"א דכ"ז ע"א

לא היו ישנים בבגדי קודש שינה הוא דלא אבל הילוך מהלכין ש"מ בגדי כהונה נתנו ליהנות בהן אמר הוא הדין דאפי' הילוך נמי לא והא דקתני לא היו ישנים משום דבעי למתני סיפא אלא פושטין ומקפלין ומניחין אותן תחת ראשיהן קתני רישא נמי לא היו ישנים והא גופא קשיא ומניחין אותן תחת ראשיהן ש"מ בגדי כהונה ניתנו ליהנות בהם אימא כנגד ראשיהם א"ר פפא ש"מ תפילין מן הצד שרין ולא חיישינן דילמא מיגנדר ונפיל עלייהו הכי נמי מסתברא דכנגד ראשיהן דאי אמר תחת ראשיהן כיון דניתנו ליהנות בהן תיפוק ליה משום איסורא דכלאים הניחא למ"ד אבנטו של כ"ג לאו זהו אבנטו של כהן הדיוט אלא למ"ד זהו אבנטו של כ"ג מאי איכא למימר וכ"ת כעלים ולבישה הוא דאסור אבל מימך תותיה שפיר דמי והתניא לא יעלה עליך אבל אתה מציעו תחתיך אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן שמא תיכרך נימא אחת על בשרו וכ"ת דמפסיק מידי והא"ר ש"ב אריב"ל משום ק"ק שבירוש' אפי' י"ד מצעות זע"ג זו אסור לישן עליהם אלא ש"מ כנגד ראשיהן והכא"ה באותן שאין כלאים רב אשי אמר בגדי כהונה קשים הם.

זוהר חדש בשה"ש דט"ל ע"ב

שחורה אני ונאוה בוצינא דמעריב כד שלטא וקיימא לגבי בוצינא דנהורא דא אוכמא ודא חיוורא כמה הוא יאה כההוא בנהירו חיוורא נהירו דבוצינא תרין נהורין מתחברן כחדא תתאה אוכמא עילאה חיוורא דא שלטא על דא נהורא חיוורא על אוכמ' ועם כל דא כמה איהו יאה:

הלכה

הד"מ כמו"ל פ"ה מהל' בה"מ. הכ"ג לא יכנס לבית המשתה ולא לסעודה של רבים אפי' הם של מצות אבל הולך הוא אם רצה לבית האבל וכשהוא הולך אינו הולך בערבוביא עם שאר הכהנים שא מסבבין אותו הכהנים והולכין לו בכבוד והסגן ממצעו בינו לבין העם והסגן ומשוח שעבר מימינו וראש בית אב והאבלים וכל העם משמאלו ואומר לאבלים תנוחמו והן מברכין אותו כפי כחו׃

ליל ה'

אל תתן שינה לעיניך ותנומה לעפעפיך

מסכת תמיד פרק א'

בשלשה מקומות הכהנים שומרים בבית המקדש בבית אבטינס בבית הניצוץ ובבית המוקד בית אבטינס ובית הניצוץ היו עליות והרובים שומרים שם בית המוקד כיפה ובית גדול היה מוקף רובדים של אבן וזקני בית אב ישנים שם ומפתחות העזרה בידם ופרחי כהונה איש כסתו בארץ לא היו ישנים בבגדי קדש אלא פושטין ומקפלין ומניחין אותן תחת ראשיהן ומתכסין בכסות עצמן אירע קרי לאחד מהן יוצא והולך לו במסיבה ההולכת תחת הבירה והנרות דולקין מכאן ומכאן עד שהוא מגיע לבית הטבילה ומדורה היתה שם ובית כסא של כבוד וזה היה כבודו מצאו נעול יודע שיש שם אדם פתוח יודע שאין שם אדם ירד וטבל עלה ונסתפג ונתחמם כנגד המדורה בא וישב לו אצל אחיו הכהנים עד שהשערים נפתחים יוצא והולך לו: ב מי שהוא רוצה לתרום את המזבח משכים וטובל עד שלא יבא הממונה וכי באיזו שעה הממונה בא לא כל העתים שוות פעמים שהוא בא מקריאת הגבר או סמוך לו מלפניו או מלאחריו הממונה בא ודופק עליהם והם פותחים לו אמר להן מי שטבל יבא ויפיס הפיסו זכה מי שזכה. ג נטל את המפתח ופתח את הפשפש ונכנס מבית המוקד לעזרה ונכנסו אחריו ושתי אבוקות של אור בידם ונחלקו לשתי כתות אלו הולכין באכסדרה דרך המזרח ואלו הולכין באכסדרה דרך המערב היו בודקין והולכין עד שמגיעין למקום (בית) עושי חביתים הגיעו אלו ואלו אמרו שלום הכל שלום העמידו עושי חביתים לעשות חביתים, ד מי שזכה לתרום את

המזבח

משנה מכשירין פרק א'

כל משקה שתחלתו לרצון אעפ"י שאין סופו לרצון או שסופו לרצון אף עפ"י שאין תחלתו לרצון הרי זה בכי יותן משקין טמאים מטמאים לרצון ושלא לרצון: ב המרעיד את האילן להשיר ממנו אוכלין או את הטומאה אינן בכי יותן להשיר ממנו משקין בש"א היוצאין ואת שבו בכי יותן ובה"א היוצאין בכי יותן ואת שבו אינן בכי יותן מפני שהוא מתכוין שיצאו מכלו. ג המרעיד את האילן ונפל (נ"א ונפלו) על חבירו או סוכה (נ"א הכה) ונפלה על חברתה ותחתיהן זרעים או ירקות המחוברין לקרקע בש"א בכי יותן ובה"א אינן בכי יותן אמר ר' יהושע משום אבא יוסי חלי קופרי איש טבעון תמה עליך אם יש משקה טמא בתורה עד שיתכוין ויתן שנא' וכי יותן מים על זרע. ד הנוער אגדה של ירק וירדו מצד העליון לתחתון ב"ש אומרים בכי יותן ובה"א אינם בכי יותן אמרו ב"ה לב"ש והלא הנוער את הקלח חוששים אנו שמא יצאו מן העלה לעלה אמרו להן ב"ש שהקלח אחד והאגודה קלחים הרבה אמרו להם ב"ה הרי המעלה שק מלא פירות ונתנו על גבי הנהר חוששין אנו שמא ירדו מצד העליון לתחתון אבל אם העלה שנים ונתנן זה על גב זה התחתון בכי יותן רי"ו או' התחתון טהור. ה הממחק את הכרישה והסוחט שערו בכסותו ר' יוסי או' היוצאין בכי יותן ואת שבו אינן בכי יותן מפני שהוא מתכוין שיצאו מכלו. ו הנופח בעדשים לבדקן אם יפות הן ר"ש או' אינן בכי יותן וחכ"א בכי יותן והאוכל שמשמין באצבעו משקין שעל ידו ר"ש או' אינן בכי יותן וחכ"א בכי יותן הטומן פירותיו במים מפני הגנבים אינן בכי יותן מעשה באנשי ירושלים שטמנו דבלותן במים מפני הסיקורין וטהרו להם חכמים המניח פירותיו בשבולת הנהר להביאן עמו אינן בכי יותן.

תלמוד נדה דמ"ח ע"ב

אמר מר ר' יהודה או' לפני הפרק ולאחר הפרק נשים בודקות אותן בשלמא לפני הפרק בעי בדיקה דהוי משתכח לאחר הפרק שומא ניכסו שא לאחר הפרק למה לי בדיקה והאמר רבא קטנה שהגיע לכלל שנותיה אינה צריכה בדיקה חזקה הביאה סימנין כי קאמר רבא חזקה למיאון. אבל לחליצה בעינן בדיקה תוך הפרק אין נשים בודקות אותן קסבר תוך הפרק כלאחר הפרק דמי ולאחר הפרק דאיכא חזקה דרבא סמכינן אנשים ובדקי תוך הפרק דליכא חזקה דרבא לא סמכינן אנשים ולא בדקי נשים ר"ש או' אף תוך הפרק נשים בודקות אותן קסבר תוך הפרק כלפני

אם בתיקונא דתחותה כמה תיקונין קיימין תחותה פתילה ושרגא ומשחא ואיהי קיימא כרכו עלאה יאייא כההוא נהורא חיוורא כך בנות ירושלים אלין תקונין דלתתא דקיימין תחותה בגוי דילה כאהלי קדר כיריעות שלמה דא אוכמא ודא חיוורא.

מוסר השכל

הכל רצון לעשות הקמת ס"ת ובפרט גבורי כח ובעלי קומה דששים ומתפארים וקונים בדמים יקרים מנות הקמת ס"ת לקיים ברוך אשר יקים את דברי התורה והם לא ידעו דעושים הטפל עיקר והעיקר טפל ולא הבינו לראות בפרשה זו דכתיב ב"פ הקמה והוא להודיענו דברוך אשר יקים אינו על עשיית הקמת ס"ת שא כאשר דרשו רז"ל מי שסיפק בידו להחזיק ביד לומדי תורה ואינו מחזיק עליו נאמר ארור אשר לא יקים ומי שיחזיק עליו נאמר ברוך אשר יקים ובא הרמז הכא כנ' הקמת א' על התורה עצמה ב' על הת"ח ג' על מי שירד מנכסיו והיה עשיר והחזקה בו להקימו שלא יצטרך לבריות דמנעשר היכה וטוב מותו מחייו דאדם מתייסו כשאתם מקימו והיא המעלה הראשונה דמנה הרמב"ם בח' מעלות שיש בצדקה אשריו מי שזוכה לקיים זה דנכסיו מתברכין ולא יבואהו ה' למידה זו.

הלכה

הרמב"ם פ"ה מהל' כה"מ ובית יהיה לו מוכן במקדש והוא הנק' לשכת כ"ג ותפארתו וכבודו שיהיה יושב במקדש כל היום ולא יצא אלא לביתו בלבד בלילה או שעה או שתים ביום ויהיה ביתו בירוש' ואינו זז משם היה יודע עדות אינו חייב להעיד ואפי' בב"ד הגדול שם אינו כבוד לו שילך ויעיד ואם היתה עדות למלך ישראל הרי זה הולך לב"ד הגדול ומעיד לו.

ליל הששי

ויפשט גם הוא בגדיו ויתנבא גם הוא לפני שמואל ויפל ערום כל היום ההוא וכל הלילה על כן יאמרו הגם שאול בנביאים.

הפרק ובעיא בדיקה דאי משתכחי לאחר הפרק שומא כינהו ובאמנת אמא להחמיר ולא להקל הא מאן קתני לה אבע״א ר׳ יהודה ואתוך הפרק ואבע״א ר״ש ולאחר הפרק ולית ליה חזקה דרבא ·

זוהר חדש בתקונים דרכ״ט ע״א

אורייתא אתבריאת תרי אלפי שנין קודם דאתברי עלמא ובה אחזי לאדה״ר דור דור ודורשיו ובה אחזי לאברהם אוף הכי מאי דכתיב בה ובגין לה וישמור משמרתי מצותי חוקותי ותורותי ובה נמלך קב״ה וברא עלמא ובשמתיהון דצדיקיא אוף הכי נמלך בהון קב״ה וברא עלמא הה״ד בראשית ואין ראשית אלא תורה ואין ראשית אלא נשמה ואורייתא תליא בנשמה בגין דשבת שקול כנגד כל התורה כולה ומחללין ליה בגין נשמתא דב״נ דלא תיפוק מניה קודם זימניה ואי נשמתא דא כבואיה בה נברא עלמא וקב״ה שלח ליה בכל דרא ודרא לאגנא עלוי ולמסבל עול דלהון בגין דהואי מאילנא דחיי :

מוסר השכל

רבים שגו דסו״ל ואסרו לשתות מים וקאפ׳י קודם תפלה אסרו כמו אחר התפלה קודם שיקדש קידוש היום לשתות מים וקאפ׳י ואינו כן דשבא ושבא והו״ל כמו בלילה דאם הגיע זמן קידוש אסור לשתות מים וקאפ׳י קודם קידוש הלילה בין קודם תפלת ערבית בין לאחר תפלת ערבית ונפק״מ דאי אתרמי דנעשה שכור בערב שבת משחשכה ועדיין לא הפיג מיינו דאינו יכול להתפלל בשכרותו יקדש אפי׳ שלא התפלל ערבית של שבת ויאכל וישתה מים וקאפ׳י ומה שרוצה וכשיפיג מיינו או יתפלל ערבית ויזהיר לבני ביתו שיזכירוהו שלא ישכח מלהתפלל ערבית ואשריו לאדם שלא יצטרך לבא לידי מדה זו .

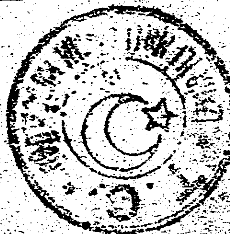
הלכה

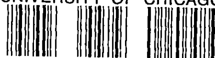
השלשה וכולן צריכים להיות אמורים סמוכים זה אחר זה א׳ בתוך העמידה ב׳ אחר העמידה ג׳ בקידוש על היין ולא כמו שעושין איזה יחידים בערי אדום דיוצאים מבית הכנסת בתפלת ערבית של שבת ואינן הולכין לביתם אלא הולכין לטייל או בתוך וושבי קרנות ושוהין הרבה עד שחוזרים לבתיהם לקדש על היין עיין בס׳ חס״ל סי׳ ער״א

UNIVERSITY OF CHICAGO
25 244 302

Palaggi, Ḥayyim,
1787 or 8-1868.
Ḥuḳe ha-ḥay-
im.

Palaggi, Ḥayyim,
1787 or 8-1868.
Ḥuḳe ha-ḥay-
im.

